

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ імені В. І. ВЕРНАДСЬКОГО
ІНСТИТУТ АРХІВОЗНАВСТВА

**ІНСТИТУТ АРХІВОЗНАВСТВА
НАЦІОНАЛЬНОЇ БІБЛІОТЕКИ УКРАЇНИ
імені В. І. ВЕРНАДСЬКОГО:
ФОРМУВАННЯ ТА ДОСЛІДЖЕННЯ АРХІВНОГО ФОНДУ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ
(2000–2020)**

Київ 2021

УДК 027.54(477-25)НБУВ:[930.253:001.32]»2000/2020»

Затверджено до друку вченою радою
Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського
(16.11.2021, протокол № 8)

Відповідальний редактор О. С. Онищенко

Авторський колектив:

О. В. Березовська, О. І. Вербіцька, Г. В. Індиченко, І. Г. Кіржаєва,
Л. О. Матвійчук, К. Є. Новохатський, О. С. Онищенко, О. В. Січова,
А. І. Шаповал, С. В. Шарабанова, Л. М. Яременко

Рецензенти:

М. Г. Палієнко, доктор історичних наук, професор
Т. О. Ємельянова, кандидат історичних наук

Інститут архівознавства Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського: формування та дослідження Архівного фонду Національної академії наук України (2000–2020) : монографія / відп. ред. О. С. Онищенко ; авт. кол.: О. В. Березовська [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т архівознавства. Київ, 2021. 344 с.

У монографії розкрито діяльність Інституту архівознавства Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського з формування, наукового дослідження та реконструкції Архівного фонду Національної академії наук України, відображено роль інституту в процесі управління архівною справою та діловодством у НАН України та її установах.

Видання розраховане на науковців, що працюють у сфері архівознавства, бібліотекознавства, історії науки.

Роботу виконано за рахунок коштів бюджетної програми
«Підтримка розвитку пріоритетних напрямів наукових досліджень»
(КПКВК 6541230)

УДК 027.54(477-25)НБУВ:[930.253:001.32]»2000/2020»

ISBN 978-966-02-9766-1 (друковане видання)
ISBN 978-966-02-9767-8 (електронне видання)

© Національна академія наук України,
Національна бібліотека України
імені В. І. Вернадського,
Інститут архівознавства, 2021
© Авторський колектив, 2021

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА

Формування архіву української науки: головні напрями і здобутки Інституту архівознавства Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського (2000–2020)	5
---	---

РОЗДІЛ 1

РОЛЬ ІА НБУВ У ПРОЦЕСІ УПРАВЛІННЯ АРХІВНОЮ СПРАВОЮ І ДІЛОВОДСТВОМ У НАН УКРАЇНИ ТА ЇЇ УСТАНОВАХ

1.1. Загальні засади формування АФ НАН України	21
1.2. Експертиза цінності документів	29
1.3. Реалізація державної політики у сфері архівної справи і діловодства в НАН України та її установах	39
1.4. Управління архівною справою і діловодством юридичних осіб – джерел формування АФ НАН України	50
1.5. Здійснення централізованого державного обліку документів НАФ у системі НАН України	58

РОЗДІЛ 2

ФОРМУВАННЯ ТА НАУКОВЕ ДОСЛІДЖЕННЯ АРХІВНОЇ СПАДЩИНИ ВИДАТНИХ ВЧЕНИХ НАН УКРАЇНИ

2.1. Комплектування та формування архівних фондів особового походження видатних українських вчених в Інституті архівознавства	62
2.2. Наукове описування та збереження архівної спадщини видатних вчених НАН України	72
2.3. Наукові дослідження життя, творчого доробку та архівної спадщини видатних українських учених	86
2.4. Бібліотечне обслуговування дослідників наукової спадщини НАН України	100

РОЗДІЛ 3

ДОСЛІДЖЕННЯ ТА РЕКОНСТРУКЦІЯ ДЖЕРЕЛЬНОЇ БАЗИ АРХІВНОГО ФОНДУ НАН УКРАЇНИ

- 3.1. Джерелознавче дослідження історії Національної академії наук України 108
- 3.2. Наукова реконструкція інформаційно-документного комплексу джерел, що відображають головні тенденції розвитку і здобутки Національної академії наук України упродовж 1918–2018 рр. 136
- 3.3. Інформаційно-аналітичне дослідження історії розвитку науки в провідних академіях наук зарубіжних країн 144

РОЗДІЛ 4

АКТУАЛІЗАЦІЯ ТА ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ІНСТИТУТУ АРХІВОЗНАВСТВА. УЧАСТЬ У НАУКОВИХ ПРОЄКТАХ ІНШИХ УСТАНОВ ТА ЕКСПЕРТНА ДІЯЛЬНІСТЬ.....

..... 155

ПІСЛЯМОВА 178

ДОДАТКИ

- Список видань Інституту архівознавства НБУВ. 2000–2020 рр. 183
- Список видань, у підготовці яких брали участь співробітники Інституту архівознавства НБУВ. 2000–2020 рр. 195
- Список наукових праць співробітників Інституту архівознавства НБУВ. 2000–2020 рр. 217
- Список наукових заходів, у яких брали участь співробітники Інституту архівознавства НБУВ. 2000–2020 рр. 308

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ ТА АБРЕВІАТУР 341

ПЕРЕДМОВА

ФОРМУВАННЯ АРХІВУ УКРАЇНСЬКОЇ НАУКИ: ГОЛОВНІ НАПРЯМИ І ЗДОБУТКИ ІНСТИТУТУ АРХІВОЗНАВСТВА НАЦІОНАЛЬНОЇ БІБЛІОТЕКИ УКРАЇНИ імені В. І. ВЕРНАДСЬКОГО (2000–2020)

Інститут архівознавства Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського є унікальною установою, яка поєднує функції науково-дослідного структурного підрозділу НБУВ та водночас є головним архівним підрозділом у системі Національної академії наук України, що визначено положеннями про Інститут архівознавства НБУВ та Архівний фонд НАН України, затвердженими постановою Президії НАН України від 05.12.2001 р. № 299¹.

Відповідно до основних завдань, закріплених у Статуті Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, НБУВ, зокрема, організовує діяльність щодо комплектування, наукового опрацювання, зберігання й суспільного використання Архівного фонду Національної академії наук України, наукового доробку вчених і діячів культури, що мають наукову, культурну та історичну цінність, а також формування, дослідження та використання їх науково-інформаційних ресурсів². Забезпечує діяльність НБУВ за цим напрямом Інститут архівознавства.

На базі ІА НБУВ за Постановою Кабінету Міністрів України від 08.08.2007 р. № 1004³ та постановами Президії НАН України від 05.12.2001 р.

¹ Архівна справа і діловодство в Національній академії наук України : збірник законодавчих актів, нормативних і методичних документів з архівної справи і діловодства / авт.-уклад.: Л. А. Дубровіна (керівник) [та ін.] ; редкол.: О. С. Онищенко (голова) [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т архівознавства, Держ. комітет архівів України. Київ, 2002. С. 32–39, 50–55.

² Статут НБУВ [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/sites/default/files/STATUT_NBUV_2017.pdf

³ Про проведення експертизи цінності документів [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1004-2007-%D0%BF#Text>

№ 299 та від 08.02.2017 р. № 35⁴ (зі змінами) організовано роботу Експертно-перевірної комісії НАН України.

Історію створення, основні напрями діяльності, отримані результати, проблеми та перспективи роботи Інституту архівознавства, зокрема з питань формування Архівного фонду НАН України, в різні хронологічні відрізки було частково висвітлено у низці публікацій його співробітників⁵. У монографії завідувачки відділу архівознавства і документознавства О. В. Січової «Архівні фонди наукових установ НАН України: традиції та сучасність» (2020) вперше досліджено історію формування та сучасного

⁴ Архівна справа і діловодство в Національній академії наук України... С. 46–49; Організація діловодства та архівного зберігання документів у Національній академії наук України : збірник нормативних та методичних документів / авт. та упоряд.: Л. М. Яременко (керівник) [та ін.] ; редкол.: В. І. Попик (гол. ред.) [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т архівознавства. Київ, 2017. С. 18–19, 28–31.

⁵ Яременко Л. М. Інститут архівознавства Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. *Українська архівна енциклопедія*. Київ, 2008. С. 446–447; Березовський О. Використання автоматизованих документно-інформаційних систем в Інституті архівознавства НБУВ (проблеми та перспективи). *Наук. праці Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського*. 2009. Вип. 24. С. 139–144; Яременко Л. М. До питань експертизи цінності документів Архівного фонду НАН України. *Львівська нац. наук. б-ка України ім. В. Стефаника: історія і сучасність* : доповіді та повідомлення Міжнар. наук. конференції (м. Львів, 28–30 жовт. 2010 р.). Львів, 2010. С. 402–409; Січова О. В. Науково-довідковий апарат архівних фондів установ НАН України. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2011. № 1. С. 78–85; Березовська О. В. Особливості документального наповнення архівних фондів музейних установ НАН України. *Рукописна та книжкова спадщина України*. 2012. Вип. 16. С. 417–424; Січова О. В. Інформаційні ресурси архівів установ НАН України та можливі шляхи їх використання в умовах електронного інформаційного середовища. *Наук. праці Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського*. 2014. Вип. 40. С. 237–247; Яременко Л. М. Інформаційно-комунікаційне спрямування наукових досліджень Інституту архівознавства Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. *Архіви – наука – суспільство: шляхи взаємодії* : матеріали Всеукр. (з міжнар. участю) наук.-практ. конференції (м. Київ, 21–22 трав. 2015 р.). Київ, 2015. С. 181–185; Січова О. В. Організація архівної справи в наукових установах Національної академії наук України. *Рукописна та книжкова спадщина*. 2018. Вип. 22. С. 358–374; Старовойт С. В., Яременко Л. М. Інститут архівознавства Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського: 50 років на чолі архівної справи в НАН України. *Бібліотека. Наука. Комунікація: 100-річчя Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського* : матеріали Міжнар. наук. конференції (Київ, 6–8 листоп. 2018 р.). Київ, 2018. С. 620–624; Старовойт С. В., Яременко Л. М. Історія та сьогодення архіву української академічної науки. *Український історичний журнал*. 2018. № 6. С. 95–116; Онищенко О. С. Національна наукова спадщина – інтелектуальні скарби держави. *Вісник НАН України*. 2019. № 5. С. 65–68.

стану архівних фондів наукових установ НАН України, розкрито особливості описування їхніх документів. Комплексно діяльність та здобутки Інституту архівознавства у період після відновлення незалежності України 1991–2000 рр. відображено у колективній монографії НБУВ «Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського у перше десятиліття незалежності України (1991–2002)»⁶.

Ця монографія зосереджена на висвітленні діяльності Інституту архівознавства НБУВ з питань наукового формування, розроблення інформаційної складової та джерельного потенціалу історико-культурних фондів Інституту архівознавства НБУВ та архівних фондів установ НАН України у галузі історії української науки, їх дослідженні, організації доступу та створенні електронного ресурсу у період 2000–2020 рр. Розробленням цього наукового напрямку в Україні займається винятково Інститут архівознавства НБУВ.

Свою діяльність ІА НБУВ в означені роки зосередив за напрямками науково-дослідних робіт за темами: Архівна спадщина української науки (2000–2002)⁷, Історія Національної академії наук України за 1941–1945 рр.⁸, 1946–1950 рр.⁹, 1951–1955 рр.¹⁰, 1956–1960 рр.¹¹, Історія НАН України у документах¹² (2003–2017), Документно-інформаційні ресурси архівної спадщини української академічної науки: історія і сучасність (2018–2020)¹³. Відповідно до поставлених головних завдань науково-дослідна, науково-методична, науково-організаційна та практична діяльність ІА НБУВ була спрямована на теоретичне та методичне розв'язання проблем документознавства і архівної справи, реалізацію державної політики в цій галузі в системі НАН України; формування, збереження, облік і вико-

⁶ Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського у перше десятиліття незалежності України (1991–2002) / авт. кол.: Т. Д. Антонюк [та ін.] ; відп. ред. Л. А. Дубровіна ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ : НБУВ, 2019. 452 с.

⁷ ІА НБУВ. Ф. 277. Оп. 1. Спр. 302.

⁸ ІА НБУВ. Ф. 277. Оп. 1. Спр. 312.

⁹ ІА НБУВ. Ф. 277. Оп. 1. Спр. 368.

¹⁰ ІА НБУВ. Ф. 277. Оп. 1. Спр. 402.

¹¹ ІА НБУВ. Ф. 277. Оп. 1. Спр. 465.

¹² Поточний архів ІА НБУВ. Документи про відкриття теми НДР «Історія НАН України у документах» на 2015–2017 рр.

¹³ Поточний архів ІА НБУВ. Документи про відкриття теми НДР «Документно-інформаційні ресурси архівної спадщини української академічної науки: історія і сучасність» на 2018–2020 рр.

ристання документів Архівного фонду НАН України, наукові дослідження та розроблення документальних джерел з історії української науки.

Незмінним науковим керівником всіх НДР Інституту архівознавства протягом 2000–2020 рр. є академік НАН України, доктор філософських наук, професор Олексій Семенович Онищенко. Свою діяльність в означений період інститут здійснював під керівництвом директорів – члена-кореспондента НАН України, доктора історичних наук, професора Любові Андріївни Дубровіної (2000–2004) та кандидата історичних наук Лідії Миколаївни Яременко (з листопада 2004 р.).

Організаційно-штатна структура ІА НБУВ складалась з трьох відділів: відділу архівознавства і документознавства (завідувачами відділу були – канд. іст. наук Олександр Георгійович Мітюков у 2000 р., канд. іст. наук Л. М. Яременко у 2001–2019 рр., Оксана Василівна Січова з вересня 2020 р.); відділу археографії (канд. іст. наук Валентина Аркадіївна Кучмаренко у 2000–2004 рр., канд. іст. наук Світлана Володимирівна Старовойт у 2004–2018 рр., канд. іст. наук Андрій Іванович Шаповал з 2019 р.); відділу історії академічної науки, створеного у 2004 р. (канд. іст. наук В. А. Кучмаренко у 2004–2008 рр., канд. іст. наук Ганна Володимирівна Індиченко з 2009 р.).

Протягом 2000–2020 рр. в Інституті архівознавства працювали: Д. В. Байкєніч, О. В. Березовська (Беззубець), О. М. Березовський, Г. В. Бойко, Ю. О. Бойко, Я. О. Бондарчук, Т. В. Брязкало (Бородавко), Г. В. Боряк, Н. В. Будзанівська, Ю. В. Булгаков, Т. В. Варава, Л. Є. Варшавська, О. І. Вербіцька, В. А. Вергунов, Т. В. Вересовська, Л. С. Воловник, Л. С. Герасименко, Л. В. Гарбар, Н. М. Глушенок, Н. В. Гончаренко, В. М. Гришко, Л. І. Завалішина, О. М. Закусило, Г. В. Індиченко, С. М. Кіржаєв, І. Г. Кіржаєва, С. М. Коваленко, О. О. Колобов, М. С. Коломієць, О. Ю. Кондратенко, Є. С. Костюк, В. В. Кошляк, Д. І. Курас, В. А. Кучмаренко, Н. М. Литвин, О. Г. Луговський, В. П. Лукін, О. А. Лук'янець, Р. О. Марценюк, Л. О. Матвійчук, А. С. Мирончук, О. Г. Мітюков, Н. А. Намова (Порохницька), К. Є. Новохатський, О. О. Павлюк, Т. П. Папакіна, О. В. Патриляк, О. П. Піддубний, Н. П. Поліщук, З. О. Пономаренко, Л. Ю. Портнова, М. О. Принь, О. В. Принь, В. В. Савіна, В. В. Сендик, О. В. Січова, Н. Д. Соколова, С. В. Старовойт, Л. І. Стрельська, В. М. Удовик, А. І. Шаповал, І. В. Шарабанова, С. В. Шарабанова, Л. О. Шеремета (Слободян), І. О. Шиліна, Л. В. Шипко, І. М. Шихненко, Л. М. Яременко.

Треба зазначити, що колектив Інституту архівознавства протягом всього періоду діяльності складався з високопрофесійних досвідчених спеціалістів з базовою вищою освітою у галузі архівознавства, документознавства, джерелознавства, археографії; фахівців з багатим практичним досвідом, бажанням здобувати нові знання, вмінням застосовувати їх у наукових дослідженнях і прикладних розробках, впроваджувати в діяльність академічного архівного середовища. Вирішальна роль у підвищенні наукового рівня і підготовки кадрів вищої кваліфікації серед працівників Інституту архівознавства, безумовно, належить О. С. Онищенко і Л. А. Дубровіній. У кінці 1990-х років, після отримання бібліотекою статусу національної та посилення науково-дослідної роботи, завдяки зусиллям і цілеспрямованій діяльності О. С. Онищенко і Л. А. Дубровіної організується профільна спеціалізована рада із захисту дисертацій. Значна частина науковців Інституту архівознавства стають у ній здобувачами наукових ступенів і розробляють дисертації за результатами наукових досліджень про становлення і розвиток науки в Україні, з історії академічної науки, наукових установ і видатних її представників під керівництвом цих двох видатних українських вчених у галузі розробки історико-культурної спадщини України, зокрема дисертаційні дослідження підготували В. А. Кучмаренко, Т. В. Варава, Т. В. Вересовська, Л. М. Яременко, С. В. Старовойт та ін. Загалом співробітниками Інституту архівознавства захищено 19 дисертацій.

Пріоритетним напрямом у науково-дослідній, інформаційній та прикладній діяльності Інституту архівознавства було поставлено вивчення, розроблення та вдосконалення теоретичних і науково-методичних засад формування, нормативного забезпечення організації, структури та управління АФ НАН України на сучасному етапі; організації доступу до його документного складу, створення довідково-інформаційної структури та електронного ресурсу; формування сучасної археографічної бази для дослідження історії української академічної науки; документне заповнення інформативних лакун з історії НАН України.

У цей період значно посилюється статус, авторитет і провідна роль Інституту архівознавства не лише як науково-дослідної інституції у галузі джерелознавства та історії науки, а також як головного структурного підрозділу в системі НАН України в академічному середовищі й загалом у галузі документознавства і архівознавства України. Це, зокрема, відображено у ряді нормативних і розпорядчих документів Президії НАН України, Державної

архівної служби України, Міністерства юстиції України; залученні провідних спеціалістів Інституту архівознавства до роботи у різноманітних професійних, наукових, громадських комісіях, комітетах, радах як експертів, рецензентів, співрозробників загальнодержавних документів архівної галузі.

5 грудня 2001 р. прийнято постанову Президії НАН України № 299 «Про затвердження нормативних та методичних документів з питань архівної справи і діловодства в установах НАН України»¹⁴, проєкти яких були розроблені за активної участі співробітників Інституту архівознавства під керівництвом Л. А. Дубровіної і опубліковані у збірнику «Архівна справа і діловодство в Національній академії наук України» (2002). Серед них – положення про Інститут архівознавства НБУВ, про Архівний фонд НАН України, архівний фонд особового походження видатного вченого, про Експертно-перевірну комісію НАН України, про експертну комісію в установах НАН України тощо¹⁵. Цими документами закріплено статус Інституту архівознавства як головного архівного підрозділу в системі НАН України з питань формування, зберігання, обліку й використання документів АФ НАН України і на нього покладено функції науково-дослідного, науково-методичного та науково-організаційного центру з питань документознавства і архівознавства в установах НАН України, покладено відповідальність за ведення централізованого обліку документів АФ НАН України. Інститут визначено базовою структурою для організації діяльності Експертно-перевірної комісії НАН України з метою розгляду результатів експертизи наукової, історико-культурної цінності документів, що створюються в діяльності НАН України¹⁶. Головою ЕПК НАН України було затверджено в. о. директора Інституту архівознавства НБУВ Л. А. Дубровіну, до складу комісії з 23 осіб увійшли 10 співробітників ІА¹⁷. З 2009 р. і до сьогодні головою ЕПК НАН України є директор Інституту архівознавства НБУВ Л. М. Яременко, 5 співробітників ІА НБУВ входять до її складу¹⁸, а також до складу експертних комісій установ НАН України.

¹⁴ ІА НБУВ. Ф. 277. Оп. 1. Спр. 270. Арк. 1 – 1зв.

¹⁵ Архівна справа і діловодство в Національній академії наук України... С. 56–166.

¹⁶ Архівна справа і діловодство в Національній академії наук України... С. 34–39, 46–49, 50–55, 61–63.

¹⁷ ІА НБУВ. Ф. 277. Оп. 1. Спр. 270. Арк. 9 зв. – 10 зв.

¹⁸ Поточний архів ІА НБУВ. Склад Експертно-перевірної комісії НАН України, затверджений постановою Президії НАН України від 08.02.2017 р. № 35, п. 1 (додаток 2).

Останні зміни і редакції цих та інших, розроблених Інститутом архівознавства, нормативних документів для архівної системи НАН України, затверджені постановою Президії НАН України від 08.02.2017 р. № 35 та опубліковані у виданні «Організація діловодства та архівного зберігання документів у Національній академії наук України»¹⁹.

Розроблені Інститутом архівознавства НБУВ засадничі документи на довгий період стали головними і нормативно визначальними в роботі діловодних і архівних служб та експертних комісій установ НАН України по документному забезпеченню, формуванню, збереженню, використанню і залученню архівної наукової спадщини до інформаційного середовища.

У зоні досліджень ІА НБУВ першочерговими є питання визначення кола установ, у діяльності яких утворюються документи Національного архівного фонду. За результатами таких досліджень формується Список юридичних осіб – джерел формування НАФ, до якого станом на 01.01.2021 р. внесено 341 установу, та Список фізичних осіб – джерел формування НАФ, серед яких понад 1500 прізвищ академіків і членів-кореспондентів НАН України, які передають (можуть передавати) документи до Інституту архівознавства НБУВ.

Ще одним напрямом джерелознавчого дослідження організації АФ НАН України на початку 2000-х років стало наукове опрацювання питань аналізу історичних шляхів побудови структури НАН України та одночасного формування документальних фондів академічних інституцій, розкриття їх складу за весь період діяльності з 1918 р. і підготовка за результатами путівника «Архівні фонди установ Національної академії наук України» (2008) як унікального комплексного інформаційного джерела з історії науки та культури України.

Актуальними спрямуваннями в діяльності ІА НБУВ були і залишаються питання розроблення проблем збереженості архівних фондів, організації обліку і використання документів АФ НАН України. Для забезпечення нормативного та методичного підґрунтя цих видів робіт Інститутом архівознавства розроблено низку документів для використання архівними підрозділами установ НАН України і для організації внутрішньоінститутських процесів.

¹⁹ Організація діловодства та архівного зберігання документів у Національній академії наук України : збірник нормативних та методичних документів / авт. та упоряд.: Л. М. Яременко (керівник) [та ін.] ; редкол.: В. І. Попик (гол. ред.) [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т архівознавства. Київ, 2017. 312 с.

Впровадження розроблених Інститутом архівознавства НБУВ нормативних, науково-методичних і науково-довідкових документів у роботу архівної системи НАН України водночас з проведенням співробітниками консультативних послуг для працівників ділових служб і наукових архівів установ НАН України, наданням організаційно-методичної допомоги установам НАН України з розроблення індивідуальних документів з архівної справи і діловодства характеризується значним зростанням з початку 2000-х років цифрових і якісних показників з підготовки і узгодження з ЕПК НАН України відповідних документів: положень про експертні комісії в установах з відбору документів до складу АФ НАН України, про канцелярію і наукові архіви, зведених номенклатур справ, інструкцій з діловодства, а також відчутної активізації роботи академічних установ з організації експертизи цінності, опрацювання і наукового описування документів їх архівних фондів, які віднесені до НАФ. Загалом станом на 1 січня 2021 р. Архівний фонд Національної академії наук України нараховує понад 1 млн 300 тис. одиниць зберігання документів установ та видатних діячів науки, освіти, культури України.

Для з'ясування стану документообігу, шляхів його удосконалення і поліпшення та питань забезпечення процесів формування, належних умов зберігання документної наукової академічної спадщини, впровадження нових інформаційних технологій у систему організації АФ НАН України Інститут архівознавства виконує функції щодо здійснення контролю за їх станом в установах НАН України. З цією метою співробітниками ІА НБУВ постійно здійснюються комплексні і тематичні перевірки роботи ділових і архівних служб установ НАН України, за результатами яких готуються і подаються керівництву установи довідки, акти та надаються рекомендації.

Отже, Інститут архівознавства НБУВ сприяє удосконаленню організації роботи з документами в установах НАН України, поліпшенню функціонування служб документального забезпечення діяльності установ, повноцінному формуванню і забезпеченню збереження в установах документів Архівного фонду НАН України, створенню якісного науково-довідкового апарату до його документів, всебічному використанню документної інформації і введенню її в інформаційне середовище.

Ще одне важливе спрямування діяльності Інституту архівознавства зосереджено на розробці теоретичних, методичних та прикладних питань

щодо формування документної наукової спадщини видатних вчених України як складової Національного архівного фонду. Досліджуються питання особливостей комплектування АФ НАН України документами особового походження, експертизи їх історичної та культурної цінності, наукового описування документів, створення довідкового апарату, обліку, розроблення їх джерельно-інформаційного потенціалу, правових особливостей використання та нових форм залучення до електронного інформаційного середовища.

Інститут архівознавства приділяє велику увагу питанню збереження документної наукової спадщини. З цією метою здійснено ґрунтовну пошукову роботу, впроваджено чіткий алгоритм взаємодії з установами, де працювали фондоутворювачі, та зі спадкоємцями за місцем проживання, спрямовані на виявлення та подальше комплектування фондів ІА НБУВ документами видатних вчених. За результатами проведеного у 2000–2020 рр. комплектування Інституту архівознавства рукописами плеяди видатних українських вчених, опрацювання їхньої наукової спадщини дослідникам історії науки стали доступні 225 нових фондів академіків та членів-кореспондентів НАН України, серед яких: математик Ю. О. Митропольський, фізики М. М. Боголюбов та А. Ф. Прихотько, кібернетик В. М. Глушков, астроном О. Я. Орлов, механік Г. С. Писаренко, геолог М. П. Семененко, зоолог І. Г. Підоплічко, економіст І. І. Лукінов, історик І. Ф. Курас, правознавець В. М. Корецький, філософ В. І. Шинкарук, мовознавець І. К. Білодід та ін.

До активної розробки джерел з історії науки в Україні, репрезентованої в документальних фондах видатних діячів науки, культури, громадських діячів, слід віднести й індивідуальні дослідження співробітників Інституту архівознавства про них, результати яких комплексно, з відображенням біографічних відомостей та інформації про діяльність, творчих здобутків і заслуг, розкриття місць зберігання і складу наукової спадщини представлено у монографічних виданнях Ю. О. Бойко та Т. В. Брязкало, Ю. В. Булгакова, В. А. Вергунова, А. І. Шаповала²⁰.

²⁰ Бойко Ю. О., Брязкало Т. В. Архівна спадщина академіка Георгія Степановича Писаренка / редкол.: С. В. Старовойт (відп. ред.) [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України імені В. І. Вернадського, Ін-т архівознавства. Київ, 2017. 382 с. (Джерела з історії науки в Україні); Булгаков Ю. В. Академік А. Д. Коваленко: життя та наукова діяльність : джерелознавче дослідження / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т архіво-

З метою широкого залучення опрацьованих в Інституті архівознавства фондів національної наукової спадщини, оперативного інформування суспільства, наукової спільноти про новий комплекс джерел з історії української науки та для всебічної популяризації багатогранної діяльності і здобутків українських вчених інститутом започатковано новий вид діяльності – формування швидкодоступного електронного ресурсу в інтернет-мережі у вигляді блоку інформаційних повідомлень про нові документальні надходження до фондів ІА, останні видання і розробки інституту та блоку електронних виставок оцифрованих документів з його фондів. Створений інформаційний електронний ресурс нараховує понад 20 повідомлень та 70 електронних виставок з майже 2000 анотованих документів з особових фондів вчених з нагоди відзначення їх ювілеїв.

З 2009 р. у пріоритеті наукових досліджень Інституту архівознавства перебуває розроблення наукової документальної спадщини видатного вченого, першого президента Української академії наук академіка В. І. Вернадського. Разом з Інститутом рукопису НБУВ та Інститутом історії України НАН України ця робота активізувалася за постановою Президії НАН України щодо відзначення 150-річчя від дня народження вченого і зосередилася за напрямом «В. І. Вернадський і Україна». Окремий масштабний сегмент цих досліджень був сконцентрований на розробці листування В. І. Вернадського, насамперед, з українськими вченими. Результати участі науковців Інституту архівознавства у цьому проєкті були представлені у

знавства. Київ, 2019. 192 с.; Вергунов В. А. Член-кореспондент АН УРСР М. О. Тюленев (1889–1969) – вчений, педагог та фундатор сільськогосподарської меліоративної дослідної справи в Україні / НААН України, ННСГБ, Ін-т історії аграрної науки, освіти та техніки, Ін-т водних проблем і меліорації НААН України, Нац. наук. центр «Інститут землеробства НААН», Панфільська досл. станція НААН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т архівознавства, Нац. ун-т водн. гос-ва та природокористування. Рівне ; Київ : НУВГП, 2019. 122 с. (Іст.-бібліогр. серія «Аграрна наука України в особах, документах, бібліографії» ; кн. 108); Шаповал А. І. Дмитро Антонович: життя та діяльність. Миронівка: ПрАТ «Миронівська друкарня», 2012. 348 с., Документи С. Я. Парамонова у фондах Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського: джерелознавче дослідження : науковий каталог / редкол.: Л. М. Яременко (відп. ред.) [та ін.] ; Нац. академія наук України, Нац. біб-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т архівознавства. Київ : НБУВ, 2016. 352 с., Володимир Миколайович Перетц як вчений-українознавець, дослідник рукописної та книжкової спадщини у світлі епістолярних джерел / відп. ред. Л. А. Дубровіна ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2020. 596 с.

6 книгах 10-томного видання НАН України «Вибрані наукові праці академіка В. І. Вернадського»²¹.

За результатами продовжених у 2018–2019 рр. досліджень за темою «В. І. Вернадський і Україна», зокрема щодо розробки архівної складової наукової спадщини вченого, опубліковано дві книги довиявленого епістолярію «В. І. Вернадський і Україна: з листування»²².

У 2019–2020 рр. подальша науково-дослідна робота за цим напрямом здійснюється в рамках опрацювання джерел про діяльність В. І. Вернадського, тематику його наукових праць, творчі і організаційні зв'язки, людей, родичів, події, місця, які пов'язують вченого з Україною. За результатами розроблення інформаційного ресурсу планується підготовка наукового видання у форматі довідкового словника «В. І. Вернадський і Україна: діяльність, зв'язки, оточення».

Значний масив документів АФ НАН України потребує створення комплексу науково-пошукових систем для забезпечення їх обліку, зберігання та повноцінного використання у наукових, культурних та соціальних цілях. Інститутом архівознавства розробляються і поповнюються покажчики, каталоги, картотеки, бази даних на архівні фонди установ НАН України; на фонди, що зберігаються безпосередньо в ІА НБУВ, а також на окремі документи з інших архівів України.

У 2000–2020 рр. Інститут архівознавства активно здійснював джерелознавчі, документознавчі, археографічні дослідження з історії української науки, що передбачало, зокрема, розробку питань історико-документознавчого

²¹ Т. 1: Володимир Іванович Вернадський і Україна. Кн. 1: Володимир Іванович Вернадський. Науково-організаційна діяльність (1918–1921) (2011); Т. 1: Володимир Іванович Вернадський і Україна. Кн. 2: Вибрані праці (2011); Т. 2: Володимир Іванович Вернадський. Листування з українськими вченими. Кн. 1: Листування А–Г (2011); Т. 9: Володимир Іванович Вернадський. Щоденники (1917–1921) (2011); Т. 2: Володимир Іванович Вернадський. Листування з українськими вченими. Кн. 2: Листування: Д–Я. Ч. 1: Д–Н (2012); Т. 2: Володимир Іванович Вернадський. Листування з українськими вченими. Кн. 2: Листування: Д–Я. Ч. 2: О–Я (2012).

²² В. І. Вернадський і Україна: з листування. Кн. 1: А–І / авт. та упоряд.: С. М. Кіржаєв [та ін.]; редкол.: А. Г. Загородній (голова) [та ін.]; НАН України, Комісія НАН України з наук. спадщини акад. В. І. Вернадського, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т архівознавства. Київ, 2018. 572 с.; В. І. Вернадський і Україна: з листування. Кн. 2: К–Я. Офіційне. Родинне / авт. та упоряд.: С. М. Кіржаєв [та ін.]; редкол.: А. Г. Загородній (голова) [та ін.]; НАН України, Комісія НАН України з наук. спадщини акад. В. І. Вернадського, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т архівознавства. Київ, 2019. 1040 с.

наповнення та джерельного ресурсу АФ НАН України щодо встановлення основних закономірностей історії і діяльності НАН України періоду 1924–1965 рр., розвитку наукових напрямів в її установах, здобутків українських вчених. Це сприяло інформативному заповненню документальних лакун, здійсненню наукової реконструкції організаційної структури НАН України в означений хронологічний період та введенню в наукове й культурологічне використання значного документального масиву. Було опрацьовано документний склад майже 900 фондів з архівів України, введено в археографічний реєстр інформацію про понад 16 000 документів, що стосуються історії та діяльності НАН України. Виявлені та опрацьовані неопубліковані або маловідомі документи з питань становлення і розвитку вітчизняної академічної науки разом з авторськими розробками співробітників ІА оприлюднюються у форматі збірників документів і матеріалів «Історія Національної академії наук України» із серії «Джерела з історії науки в Україні». У 2000–2020 рр. за незмінного наукового керівництва академіка О. С. Онищенко було підготовлено та опубліковано 14 книг цього фундаментального видання, завдяки яким у науковий обіг введено важливі комплекси історичних джерел.

У світлі відзначення 100-ліття Національної академії наук України дослідження з історії української науки були сконцентровані Інститутом архівознавства на розробці джерельної бази архівних фондів задля висвітлення головних тенденцій розвитку, отриманих результатів і досягнень НАН України, яке передбачалося провести крізь призму науково-археографічного опрацювання науково-дослідної звітної документації Академії за сторічний період її діяльності і введення її в науковий обіг. За результатами дослідження у 2018 р. було видано 4 фундаментальні книги документальної історії діяльності НАН України з часу її створення у 1918 р. під загальною назвою «Національна академія наук України – 100: головні тенденції розвитку і здобутки: документи і матеріали» загальним обсягом понад 300 друк. аркушів.

Окремим проектом у рамках джерелознавчого дослідження історії установ НАН України є розроблення історії та діяльності Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, однієї з перших академічних установ, у фондах якої сконцентровано унікальний документальний комплекс книжково-рукописної та архівної історико-культурної спадщини України. Академіком НАН України О. С. Онищенко та членом-кореспондентом НАН України Л. А. Дубровіною підготовлено низку монографічних ви-

дань, які фактично стали науковою енциклопедією історії та сучасного стану першої національної і найбільшої бібліотеки України: «Історія Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського (1941–1964)» (2003), «Історія Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. 1965–1991» (2008), «Бібліотечна справа в Україні в ХХ столітті» (2009).

У 2004–2012 рр. науковцями Інституту архівознавства здійснювався ще один вагомий напрям наукових досліджень – інформаційно-аналітичне вивчення історії розвитку світової академічної науки та головних тенденцій функціонування академічної системи науки в зарубіжних країнах на сучасному етапі. Були проведені дослідження історії розвитку науки в провідних академіях зарубіжних країн Європи, Америки, Азії, зокрема і з метою подальшого урахування отриманих результатів у процесі реформування НАН України. Увага акцентувалась на встановленні форм організації зарубіжних академічних наукових установ, основних напрямках їх наукової діяльності, структурній організації та формах управління академій. Комплексно досліджено їх культурно-освітню, науково-популяризаційну та науково-видавничу діяльність. Детально вивчалися питання міжнародного співробітництва, з'ясування інноваційних напрямів роботи, спільних проєктів з академіями інших країн, зокрема з НАН України.

За результатами досліджень опубліковано монографічне видання в двох книгах – «Академії наук країн Європи» (2012)²³, в якому висвітлено історію та науково-організаційну діяльність 157 академій наук та наукових товариств 39 європейських країн; підготовлено 22 статті до реферативного збірника НБУВ «Шляхи реформування української науки».

У постійному пріоритеті діяльності Інституту архівознавства перебуває проведення і участь у різноманітних загальноакадемічних, позавідомчих і загальнобібліотечних науково-організаційних заходах з метою актуалізації, впровадження результатів наукових досліджень, широкого обговорення актуальних питань архівознавства, документознавства, джерелознавства.

З 2015 р. Інститутом архівознавства запроваджено проведення окремої наукової секції в рамках щорічної Міжнародної наукової конференції

²³ Академії наук країн Європи : монографія : у 2 кн. Кн. 1 / авт. Г. В. Індиченко ; редкол.: О. С. Онищенко (гол.) [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2012. 648 с.; Академії наук країн Європи : монографія : у 2 кн. Кн. 2 / авт. кол.: О. С. Онищенко (кер. авт. кол.) [та ін.] ; редкол.: О. С. Онищенко (гол.) [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2012. 1140 с.

НБУВ «Бібліотека. Наука. Комунікація». Протягом значного хронологічного періоду Інститут архівознавства є серед організаторів проведення і учасників щорічних загальноакадемічних наукових Читань академіка В. І. Вернадського. З 2004 р. співробітники Інституту архівознавства активно залучалися до загальноакадемічного проєкту щодо створення Музею НАН України.

Співробітники Інституту архівознавства беруть активну участь з виголошенням доповідей у наукових конференціях різного рівня, круглих столах, семінарах, ювілейних сесіях та Загальних зборах НАН України та Відділення історії, філософії та права НАН України. Всього протягом 2000–2020 рр. взято участь у понад 350 наукових заходах.

Багаторічний успішний досвід наукових документознавчих, архівознавчих та джерелознавчих досліджень, археографічних напрацювань Інституту архівознавства з розробки історії української науки, вітчизняної культурної спадщини і створення нових документально-інформаційних ресурсів визнаний та високо оцінений у науковому і архівному середовищі України. Науковців інституту залучають як учасників наукових проєктів НАН України, співавторів і безпосередніх виконавців окремих розділів загальноакадемічних видань та видань інших інституцій, до розробки проєктів законодавчих і нормативних документів і рецензування наукових праць та методичних рекомендацій з питань архівної справи та документознавства в Україні. Слід відзначити активну участь науковців ІА у підготовці видань: «М. В. Келдиш та українська наука: до 100-річчя від дня народження вченого», «А. П. Александров та українська наука: до 110-річчя від дня народження вченого», «Національна академія наук України (1918–2018): до 100-річчя від дня заснування», «Керманіч української науки. Життєвий і творчий шлях Б. Є. Патона: до 100-річчя від дня народження», «Творець теоретичної і математичної фізики: до 110-річчя від дня народження академіка М. М. Боголюбова» та ін.

Співробітники Інституту архівознавства залучені іншими установами до роботи в різноманітних державних, наукових, громадських та інших структурах як провідні спеціалісти і експерти в галузі архівної справи, документознавства, джерелознавства, історії науки, збереження культурної спадщини. За результатами науково-організаційної, експертної діяльності співробітників Інституту архівознавства були підготовлені наукові записки, аналітичні та інформаційні довідки, повідомлення та пропозиції, екс-

пертні висновки, рецензії і відгуки, які були враховані при доопрацюванні та впровадженні законодавчих, нормативних та інших документів, наукових проєктів установ різних відомств України в галузі історії української науки, джерелознавства, документознавства, бібліотечної, інформаційної та архівної справи.

Висока оцінка роботи колективу Інституту архівознавства відзначена у позитивних відгуках, рецензіях на його науково-дослідну роботу загалом та на видання, у листах про впровадження його науково-дослідних розробок, листах-подяках та пропозиціях про подальшу співпрацю від наукових установ НАН України та інших відомств, закладів вищої освіти, музеїв, архівів та провідних вчених України, зокрема: від Інституту історії України НАН України, Інституту зоології імені І. І. Шмальгаузена НАН України, Державної наукової установи «Енциклопедичне видавництво», Центрального державного архіву вищих органів влади та управління України і Центрального державного архіву зарубіжної україніки, Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Шевченківського національного заповідника (м. Канів) та багатьох інших.

Плідна праця співробітників Інституту архівознавства та індивідуальні досягнення на ниві дослідження, збереження і популяризації історико-культурної спадщини України високо оцінюються керівними науковими установами і науковою спільнотою, відзначені державними, загальноакадемічними та бібліотечними нагородами.

Отже, протягом 2000–2020 років Інститутом архівознавства Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського досліджено питання створення і формування документально-інформаційного комплексу Архівного фонду НАН України, оптимізації його складу і змісту. Результатом розроблення цих питань стала підготовка комплексу нормативних і методичних документів, що сприяли удосконаленню документаційного забезпечення роботи Президії, Відділень та установ НАН України, підвищенню рівня організації роботи ділових служб і наукових архівів академічних установ, роботи з потенційними фондоутворювачами документів особового походження й наукової організації їх документації у архівні особові фонди видатних вчених; удосконалення процесу використання документів Архівного фонду НАН України в наукових та культурних цілях через створення розгалуженого науково-пошукового апарату, залучення їх до інформаційного середовища. Досліджено джерельні ресурси Архівно-

го фонду НАН України, завдяки чому сформовано новий інформаційний блок з історії української науки, який представлено документами установ НАН України і особовими фондами визначних діячів науки і культури України. Співробітниками Інституту архівознавства захищено низку дисертаційних досліджень, підготовлено і оприлюднено вагомий комплекс наукових праць з історії НАН України та питань формування її наукової спадщини, що широко використовуються науковою спільнотою, сприяють отриманню нових знань і формуванню у суспільстві історичної документальної пам'яті про українську науку.

РОЛЬ ІА НБУВ У ПРОЦЕСІ УПРАВЛІННЯ АРХІВНОЮ СПРАВОЮ І ДІЛОВОДСТВОМ У НАН УКРАЇНИ ТА ЇЇ УСТАНОВАХ

1.1. Загальні засади формування АФ НАН України

У системі НАН України формується комплекс архівних фондів, які становлять Архівний фонд НАН України, що є важливою складовою Національного архівного фонду.

Для окреслення сфери поширення повноважень архівних підрозділів академічних установ, унормування статусу архівних документних комплексів, що перебували в різних установах, та регламентування роботи з ними був створений Архівний фонд НАН України (у 1985–1991 рр. – «Архівний фонд АН УРСР» (з 1991 р. – «Архівний фонд АН України», з 1994 р. – «Архівний фонд НАН України») ²⁴, як узагальнювальна одиниця, що охоплювала весь масив архівних документів, створюваних в системі НАН України чи дотичних до її діяльності сферах. Зокрема, Архівний фонд НАН України складається з документів, що утворилися внаслідок діяльності НАН України, установ, які існують або існували в системі НАН України, організацій-попередників НАН України та її установ, а також громадських організацій при установах НАН України; документів особового походження видатних діячів науки і культури України. Отож у складі Архівного фонду НАН України представлена науково-дослідна (зокрема, первинна наукова документація, зібрана установами за профілем їх науково-дослідної роботи), технічна, науково-організаційна та управлінська документація, службова кадрова документація академічних працівників та особиста документація видатних діячів науки і техніки незалежно від виду матеріального носія та способу фіксації інформації ²⁵. Тобто у складі Архівного фонду НАН України є документи НАФ і архівні документи, що стосуються соціально-правового захисту громадян. Облік і зберігання до-

²⁴ Січова О. В. Особливості класифікації архівних документів науково-дослідних інститутів НАН України. *Архіви України*. Київ, 2016. Вип. 2 (301). С. 7.

²⁵ Положення про Архівний фонд Національної академії наук України. *Архівна справа і діловодство в Національній академії наук України...* С. 34–35.

кументів Архівного фонду НАН України організовується за фондами, фондowymi колекціями, одиницями зберігання (справами) та окремими документами. Централізований облік документів Архівного фонду НАН України здійснюється Інститутом архівознавства НБУВ.

Архівний фонд НАН України є унікальним інформаційним джерелом з історії науки та культури України, наукової і творчої діяльності її видатних представників. Документальні ресурси фонду дають можливість дослідити процеси організації, проведення, координації та виконання наукових досліджень вищою державною науковою організацією – НАН України з фундаментальних і прикладних проблем природничих, технічних і соціогуманітарних наук, простежити посилення впливу на інноваційний розвиток економіки, освіти і культури в Україні.

На відміну від фондоутворювачів структура фондоутримувачів Архівного фонду НАН України значно простіша. Основною ланкою структури НАН України є науково-дослідні інститути та прирівняні до них інші наукові установи (обсерваторії, ботанічні сади, заповідники, бібліотеки тощо). Наукові установи НАН України є самостійними юридичними особами, вони можуть створювати філії і наукові відділення на правах структурних підрозділів.

Для зберігання власних архівних фондів установи, підприємства і організації створюють самостійні науково-технічні архіви або призначають працівника, відповідального за зберігання архівних документів, що створилися в їх діяльності. Установи, підприємства і організації зберігають архівні документи тимчасово, до передавання в Інститут архівознавства НБУВ, який визначений головним архівним підрозділом у НАН України і здійснює постійне зберігання документів архівних фондів установ і видатних учених НАН України. Крім того, в НАН України існує п'ять архівних підрозділів, що мають право постійного зберігання документів. Для постійного зберігання окремих видів документів, що відклалися в установах у процесі їх науково-дослідної діяльності (колекційні фонди фонозаписів, звітів етнографічних та археологічних експедицій, рукописи творів українських поетів, прозаїків, фонди особового походження тощо), створені спеціальні архівні підрозділи: Інститут рукопису Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського; Відділ рукописів Львівської національної наукової бібліотеки імені В. Стефаника; Відділ рукописних фондів і текстології Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка; Відділ архівних наукових

фондів рукописів та фонозаписів Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського; Науковий архів Інституту археології НАН України. Окремі архівні документи з постійним строком зберігання можуть зберігатися в музейних підрозділах установ НАН України. Фондоутримувачі документів Архівного фонду НАН України зобов'язані забезпечувати наукові архіви відповідними спеціально обладнаними приміщеннями та забезпечувати збереження документів згідно з чинним законодавством²⁶.

Документи Архівного фонду НАН України, які знаходяться на зберіганні в наукових архівах установ НАН України, не можуть бути об'єктом приватизації, купівлі-продажу або інших угод, пов'язаних із передачею права власності, і надаються лише в користування. Вивезення з території України документів Архівного фонду НАН України забороняється, крім випадків тимчасового їх експонування або реставрації за кордоном в установленому законом порядку²⁷.

Однією з найважливіших ланок у роботі з формування Архівного фонду НАН України є робота Інституту архівознавства НБУВ з юридичними і фізичними особами – фондоутворювачами АФ НАН України. Ключовим етапом у цій роботі є виявлення можливих фондоутворювачів, визначення потенційної цінності документальних фондів, що утворюються в їх діяльності та внесення їх до відповідних списків джерел формування АФ НАН України. До списків джерел формування АФ НАН України, що передають документи до Інституту архівознавства НБУВ, входять понад 340 юридичних осіб і близько 1000 фізичних осіб, у процесі життєдіяльності яких створилися та створюються документи, що становлять наукову та культурну цінність. Тобто в процесі життєдіяльності цих юридичних осіб формується сукупність архівних документів, що входять до НАФ. Окремо ведуться: список юридичних осіб – джерел формування АФ НАН України, що мають право постійного зберігання документів, це вищезазначені архівні підрозділи та музеї установ НАН України та список осіб – джерел формування АФ НАН України, в діяльності яких не утворюються документи НАФ.

Протягом 2000–2009 рр. Список № 1 установ – джерел комплектування Архівного фонду НАН України створювали на основі аналізу назв по-

²⁶ Січова О. В. Особливості класифікації архівних документів науково-дослідних інститутів НАН України. *Архіви України*. Київ, 2016. Вип. 2 (301). С. 8–9.

²⁷ Положення про Архівний фонд Національної академії наук. *Архівна справа і діловодство в Національній академії наук України...* С. 36.

станов і розпоряджень Президії НАН України з питань структурних змін та наведених у них відомостей щодо створення, реорганізації та ліквідації установ НАН України. Відбувався регулярний перегляд, уточнення і перезатвердження цього списку, загалом до нього входило близько 300 установ, підприємств та організацій НАН України. Інформація вищезазначених розпорядчих документів НАН України була неповною і часто не зовсім точною, оскільки остаточне рішення про створення чи ліквідацію академічних установ приймали органи державної влади, і ці рішення не завжди відповідали намірам Академії, зафіксованим у згаданих постановах.

У зв'язку з появою нових джерел інформації щодо організацій – юридичних осіб у складі НАН України та формуванням самостійної правової бази України, що суттєво відрізнялася від радянської в царині права власності, правового статусу юридичної особи тощо, було прийняте рішення про необхідність розроблення нових списків джерел формування АФ НАН України. У 2011 р. розпочалася робота над створенням оновленого нового Списку установ-юридичних осіб – джерел комплектування ІА НБУВ, в діяльності яких утворюються документи НАФ, та списку установ, в діяльності яких не створюються документи НАФ. Здійснено вивчення і аналіз нормативних документів та фахової літератури з метою визначення правового значення термінів, таких як державне підприємство, організація, установа, наукове товариство, юридична особа, фізична особа, технопарк, право власності тощо. У ході консультацій з фахівцями юристами Інституту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України та Відділу науково-правового забезпечення діяльності НАН України з'ясовано ряд властивих для організацій НАН України правових процедур, зокрема питання стосовно набуття статусу юридичної особи науковими товариствами, існуючого в НАН України права власності на документи, доцільності використання юридичних термінів «організація», «установа», «підприємство» у процесі формування списку. Проведено консультації з керівниками, ученими секретарями, юристами організацій, установ, підприємств НАН України стосовно напрямів діяльності установ та створених за їх ініціативою організацій і підприємств. У результаті проведеної роботи було визначено перелік організацій, документи яких підлягають включенню до складу АФ НАН України, та з врахуванням положень «Методичних рекомендацій щодо порядку віднесення юридичних осіб до джерел формування НАФ та укладання списків» (Київ, 2005) розроблено та схвалено «Список № 1 організацій-ю-

ридичних осіб – джерел формування АФ НАН України, які передають документи до Інституту архівознавства Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського»²⁸. Паралельно до списку 360 організацій НАН України були закріплені за співробітниками ІА – кураторами для ведення науково-організаційної, методичної та консультаційної роботи з установами: О. В. Березовською, Ю. О. Бойко, Л. С. Воловник, О. В. Січовою, що відображено в додатках до списку – «Відомостях про розподіл організацій НАН України серед кураторів відділу архівознавства і документознавства по Відділеннях НАН України, із зазначенням кількісних показників за видами організацій на 01.10.2010 р.» та «Відомостях про розподіл організацій НАН України серед кураторів відділу архівознавства і документознавства за формою приймання документів за географічним принципом на 01.10.2010 р.».

Для прийняття остаточного рішення про установи до списку співробітники ІА НБУВ – куратори архівів установ НАН України здійснювали аналіз структури і функцій установи шляхом вивчення її статуту і штатного розпису; документно-інформаційних зв'язків у системі НАН України; рівня науково-дослідної, науково-технічної діяльності установи – проведення самостійних досліджень чи наявність співвиконавців, виконання експериментально-прикладних функцій. Паралельно здійснювалася експертна оцінка науково-організаційних, планово-звітних, інформаційно-аналітичних та інших документів, що утворилися в діяльності установи та визначався ступінь повторюваності документної інформації наукової установи в фондах інших установ. При цьому певний час остаточне рішення про ступінь повторюваності документної інформації приймалося лише за наявності описів справ постійного та довготривалого зберігання установи вищого рівня. Складні порівняно з дублетністю види повторюваності інформації, такі як відображення, поглинання не вважалися підставою не відносити організацію чи підприємство до джерел комплектування АФ НАН України. Остаточне рішення про включення установи до джерел формування АФ НАН України приймається ЕПК НАН України. Рішення цієї комісії про віднесення установи або групи установ до складу джерел формування АФ НАН України також є підставою для внесення її до відповідного архівного списку.

²⁸ ІА НБУВ. Ф. 277. Оп. 1. Спр. 461. Арк. 104.

Список протягом досліджуваного періоду традиційно складався в табличній формі і містив розділи і графи. Назви і вміст розділів відповідали структурі НАН України. Після доповнення списку у 2005 р. розділом, що відповідав новоствореному «Відділенню ядерної фізики і енергетики НАН України», структура списку складалася з 15 розділів: 1-й розділ – Керівні органи, який містить чотири підрозділи: 1.1. – Національна академія наук України (секції та відділення НАН України, апарат Президії Національної академії наук України, зокрема Управління справами); 1.2. – Установи та підприємства при Президії НАН України; 1.3. – Наукові центри НАН України та МОН України; 1.4. – Громадські організації; 2–15-й розділи Відділення НАН України. Список формувався з 8 граф: 1) порядковий номер; 2) індекс (у самостійних організацій-юридичних осіб подвійний індекс: складається з номера розділу списку та порядкового номера організації в цьому розділі; у підпорядкованих юридичних осіб, створених за участі головних організацій – потрійний індекс: складається з індекса головної організації і номера за порядком розташування в списку підпорядкованих структур); 3) назва організації – повна офіційна назва фондоутворювача; 4) форма власності на документи (власність у системі НАН України виступає в приватній і державній формах) (графа додана у 2011 р.); 5) форма приймання документів («повна» – коли від фондоутворювача приймають весь комплекс документів постійного зберігання, і «повидова вибіркова» – коли від кожного фондоутворювача певного виду приймають окремі категорії документів. Джерела комплектування повного прийому – це організації НАН України, увесь комплекс документів постійного зберігання яких має передаватися до ІА НБУВ. Від решти фондоутворювачів, з повидовою вибірковою формою приймання документів, до ІА НБУВ повинна надходити лише науково-дослідна документація та документи, які мають науково-історичну цінність і не представлені у фондах головних організацій); 6) наявність аудіовізуальних і науково-технічних документів (вказується наявність в архівному фонді відповідних видів документів. Ця графа теж додана у 2011 р. щоб привести список у відповідність з типовою формою списку джерел комплектування, погодженою Укрдержархівом, хоча ця документація є профільною для академічних установ і присутня в їх фондах за замовчуванням); 7) зміст рішення ЕПК НАН України, дата і номер протоколу (подається інформація про включення в список чи виключення з нього організацій-юридичних осіб – джерел формування АФ НАН України від-

повідно до рішення ЕПК НАН України); 8) примітки (в графі зазначаються наукові ради, комісії, періодичні видання, що працюють на базі організації фондоутворювача, документи яких входять до архівного фонду організації).

У цей період уперше був розроблений список фізичних осіб – джерел формування АФ НАН України.

У 2012 р. була продовжена робота щодо виявлення, встановлення та формування переліку організацій, у діяльності яких не утворюються документи НАФ, здійснено аналіз інформації, наданої Сектором спеціальних робіт апарату Президії НАН України стосовно 170 юридичних осіб НАН України, включених до бази Фонду держмайна України, та проаналізовано напрями їх господарської діяльності і специфіку документообігу. За результатами проведеної роботи сформований «Список № 3 юридичних осіб, в діяльності яких не утворюються документи НАФ України, у зоні комплектування Інституту архівознавства Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського». У 2013 р. цей список був схвалений ЕПК НАН України²⁹, до нього включено 24 підприємства НАН України.

Надалі проводиться комплекс робіт з ведення списків джерел формування АФ НАН України. У ході виконання науково-дослідної теми за цим напрямом протягом 2013–2020 рр. досліджувались процеси документування всіх видів та напрямів діяльності фондоутворювачів АФ НАН України, якісних змін у видовому складі та інформаційному наповненні їх документації з метою вдосконалення критеріїв та шляхів проведення експертизи цінності документів юридичних осіб – джерел формування НАФ у системі НАН України. Завдяки спрощенню процедури отримання достовірних даних про установи, організації та підприємства НАН України від державних органів, процедура ведення списків установ джерел формування АФ НАН України стала простішою і достовірнішою. Наказом Міністерства юстиції України від 19.08.2011 р. № 2009/5 було впроваджено доступ фізичних та юридичних осіб до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців (далі – Єдиний державний реєстр) через вебсайт Єдиного державного реєстру, який формується. Єдиний державний реєстр містить достовірну інформацію про організації, створені в системі НАН України, яка дозволяє окреслити перелік ключових критеріїв, необхідних для включення установи до

²⁹ ІА НБУВ. Ф. 277. Оп. 1. Спр. 530. Арк. 18.

того чи іншого зі списків джерел формування АФ НАН України. Зокрема в реєстрі подаються найменування, організаційно-правова форма, місцезнаходження юридичної особи, види діяльності; перелік засновників (учасників) юридичної особи, установчі документи, дати та номери записів про внесення змін до них, також підстави для відмови у проведенні державної реєстрації змін до установчих документів; відокремлені підрозділи юридичної особи. Також зазначається, чи перебуває юридична особа в процесі припинення, зокрема дата реєстрації рішення засновників (учасників) або уповноважених ними органів про припинення юридичної особи, відомості про комісію з припинення (ліквідатора, ліквідаційну комісію тощо). Міститься інформація про юридичних осіб, правонаступником яких є зареєстрована юридична особа, а також дані про юридичних осіб – правонаступників.

Одночасно був проведений науковий аналіз змін у правовому статусі, структурі, функціях НАН України та її організацій за окреслений період, пов'язаний зі зміною статутних документів Академії та заходами з оптимізації мережі установ, що проводилися на виконання статті 28 Закону України «Про Державний бюджет України на 2016 рік» та виокремлено перелік юридичних осіб, зміни в статусі яких призвели до змін статусу архівних фондів. Паралельно проводився аналіз даних Єдиного державного реєстру та громадських формувань про зміни у статусі, реорганізації чи ліквідації організацій юридичних осіб, що є джерелами формування АФ НАН України.

Працівники відділу архівознавства і документознавства ІА НБУВ проводили експертні оцінки та представляли на розгляд ЕПК НАН України подання з обґрунтуванням необхідності внесення змін до діючих Списків джерел формування щодо виключення ліквідованих чи включення новостворених фондоутворювачів АФ НАН України. Остаточні рішення про зміни приймалися членами ЕПК НАН України. Протягом 2012–2020 рр. до Списку № 1 організацій-юридичних осіб – джерел формування АФ НАН України, які передають документи до Інституту архівознавства НБУВ, було внесено 28 змін, станом на 01.01.2021 р. у ньому нараховувалася 341 юридична особа.

Таким чином протягом досліджуваного періоду був проведений комплекс заходів з удосконалення напрямів роботи з формування АФ НАН України. Зокрема удосконалена процедура визначення юридичних осіб – потенційних

джерел формування АФ НАН України та оновлено їх склад шляхом укладання та ведення відповідних списків. Разом із тим кардинальних змін у структурі і принципах організації АФ НАН України не відбулося.

1.2. Експертиза цінності документів

Одним із основних завдань діяльності Інституту архівознавства НБУВ є організація роботи з експертизи цінності документів в установах НАН України для визначення культурної цінності, належного відбору, науково-технічного опрацювання, збереження архівної документації цих установ на основі діючих принципів та критеріїв.

Експертиза цінності документів – це всебічне вивчення документів з метою внесення їх до Національного архівного фонду чи вилучення з нього, проведення грошової оцінки документів НАФ, віднесення їх до категорії унікальних і встановлення строків зберігання документів, що не підлягають внесенню до НАФ³⁰. Експертиза цінності документів у НАН України організовується шляхом діяльності експертних комісій з проведення експертизи цінності документів, які діють на базі академічних установ, та діяльності Експертно-перевірної комісії НАН України, що діє на базі ІА НБУВ. Діяльність експертних комісій академічних установ та ЕПК НАН України регламентується низкою нормативних та методичних документів, що розробляються співробітниками ІА НБУВ з огляду на зміни у загальнодержавній нормативній та методичній документації з цього питання.

Кожна установа НАН України утворює експертну комісію з проведення експертизи цінності документів. Експертні комісії установ тісно взаємодіють з ІА НБУВ. Так, співробітники ІА НБУВ – куратори архівних підрозділів академічних установ не лише беруть участь у роботі ЕК установи, а й забезпечують постійне науково-методичне консультування з різних питань її функціонування. Експертні комісії при академічних установах організовують свою діяльність згідно з положеннями про ЕК, які змінюються та доповнюються у разі внесення змін у відповідні загаль-

³⁰ Правила організації діловодства та архівного зберігання документів у державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях / авт. кол.: С. В. Сельченкова (гол. упоряд.), О. В. Денисенко, М. І. Кузнєцова ; М-во юстиції України, Держ. архів. служба України. Київ, 2015. 248 с.

нодержавні нормативні документи. Так, протягом 2000–2020 рр. відбулося декілька змін у цьому документаційному питанні. Зокрема, 2001 р. у рамках унормування ключових питань з архівної справи в НАН України, постановою Президії НАН України «Про затвердження нормативних та методичних документів з питань архівної справи і діловодства в установах НАН України» від 05.12.2001 р. № 299 було затверджено «Типове положення про експертну комісію з відбору документів до складу Архівного фонду НАН України в установах НАН України»³¹. Типове положення було розроблене працівниками ІА НБУВ відповідно до «Типового положення державного органу, органу місцевого самоврядування, підприємства, установи та організації», затвердженого наказом Головархіву України (нині – Державна архівна служба України) від 13.03.1996 р. № 9 та містило загальні положення, основні завдання та функції, права ЕК, організацію роботи та взаємозв'язки. До основних завдань діяльності ЕК віднесені: а) визначення складу документів установи НАН України, її громадських організацій та органів, що діють на базі установи, які підлягають включенню до складу АФ НАН України; б) експертиза цінності та відбір документів до АФ НАН України. Відповідно до окреслених завдань згідно з цим положенням ЕК здійснювала такі функції:

1) організація та проведення в академічних установах щорічного відбору документів для подальшого зберігання або знищення. Робота проводилася спільно з представниками канцелярії, наукового архіву та структурних підрозділів установи, в діяльності яких утворювався значний масив документації;

2) розгляд питань та прийняття рішень про схвалення та подання на розгляд ЕПК НАН України документів: інструкцій з діловодства, положень про науковий архів, ЕК, номенклатур справ, описів справ постійного зберігання і з особового складу та інших нормативних, інформаційно-довідкових, методичних документів з діловодства та архівної справи; актів про виділення для знищення документів, що не підлягають зберігання, та актів про втрату й невиправні пошкодження документів установи. Після прийняття експертною комісією рішення про затвердження перелічених документів, вони, разом з витягом із протоколу засідання ЕК установи, передаються на розгляд ЕПК НАН України;

³¹Архівна справа і діловодство в Національній академії наук України... С. 61–63.

3) здійснення контролю за організацією документів у діловодстві установи. Члени ЕК мали право здійснювати моніторинг правильності ведення офіційної документації у структурних підрозділах установи задля своєчасного усунення недоліків до передачі документів в архів;

4) розгляд пропозицій структурних підрозділів установи про зміну строків зберігання окремих документів, не передбачених діючими переліками, та подання рішень з цих питань на затвердження ЕПК НАН України. Це питання було пов'язане з тим, що в академічних установах могли утворюватися специфічні документи з науково-організаційної, науково-дослідної, науково-технічної діяльності тощо, не передбачені строками зберігання у діючих переліках документів, але такі, що становили значну цінність у сфері фіксації та збереження інформації стосовно основної діяльності установи;

5) проведення інструктажу і консультацій працівників установи з питань організації документів у діловодстві, експертизи цінності документів та їх підготовки до передачі на постійне зберігання. Заборонялося вилучення документів для знищення без проведення попередньої експертизи їх цінності. Справи з позначкою «ЕПК», в яких експертизою цінності була встановлена наявність документів постійного зберігання, підлягали перетворенню. Документи постійного зберігання, вилучені із зазначених справ, об'єднувалися в самостійні справи або приєднувалися до інших однорідних справ.

ЕК як дорадчий орган, мала досить широкі повноваження та права впливати на загальне покращення стану діловодства та архівної справи в установах. Зокрема давати рекомендації керівникам структурних підрозділів з основних питань своєї компетенції; вимагати від керівників структурних підрозділів своєчасної передачі у повному складі документів з постійним терміном зберігання до наукового архіву установи; вимагати від керівників структурних підрозділів розшуку відсутніх документів, надання письмових пояснень у випадку їх втрати та пошкоджень; заслуховувати на своїх засіданнях повідомлення завідувачів канцелярії та наукового архіву установи тощо. Така діяльність ЕК у цій сфері забезпечувала контроль якості оформлення документів і формування справ у діловодстві, стан зберігання та обліку документів на діловодних етапах їх формування.

Головою ЕК призначався один з керівних працівників установи (зазвичай заступник директора з наукової роботи чи учений секретар), секрета-

рем ЕК – завідувач наукового архіву або особа, відповідальна за архів. Рішення ЕК затверджувалося керівником установи та було обов'язковим для виконання структурними підрозділами установи.

Отже, унормування діяльності експертних комісій постановою Президії НАН України 2001 р. значно покращило надалі роботу академічних установ у галузі діловодства та архівної справи. Так, вперше було проведено науково-технічне опрацювання архівних фондів Інституту загальної енергетики (2000), Дослідного виробництва Інституту хімії високомолекулярних сполук (2001), Державного підприємства «Каталіз і екологія» Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського (2006), Інституту клітинної біології та генетичної інженерії, Херсонської гідробіологічної станції, Дослідного виробництва Інституту органічної хімії (2007), ДВ тепломасообмінного устаткування Інституту технічної теплофізики, Національного науково-природничого музею (2008) та ін.

Черговий етап оновлення нормативної бази з діяльності ЕК відбувся у 2009 р., коли співробітниками ІА НБУВ була розроблена та впроваджена в діяльність наукових установ оновлена нормативна документація. Зокрема «Типове положення про експертну комісію установи НАН України з проведення експертизи цінності документів», затверджене постановою Президії НАН України від 30.09.2009 р. № 259, вносило значні зміни в принципи роботи експертних комісій. Так, у положенні вказувалося на те, що експертні комісії в установах НАН України створювалися для організації і проведення попередньої експертизи цінності документів, що утворилися в процесі її діяльності, та тих документів, що надходять і відклалися як самостійні фонди, колекції та окремі документи в архівних підрозділах установ НАН України з правом постійного зберігання документів (Інститут археології, Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка, Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського, Інститут рукопису НБУВ, Львівська національна наукова бібліотека імені В. Стефаника, музеї та музейні кімнати), та подання результатів експертизи цінності документів на розгляд ЕПК НАН України. У положенні також окреслювалися основні завдання ЕК, принципи роботи, права ЕК, обов'язки голови та секретаря ЕК тощо. Було чітко окреслено види проєктів документів, стосовно яких ЕК приймала рішення про схвалення та подання до ЕПК НАН України: описи справ постійного зберігання, внесені до НАФ; описи справ з особового складу; номенклатури справ; інструкції з діловодства; положення про служ-

би діловодства, архівні підрозділи та ЕК; анотовані переліки унікальних документів НАФ; акти про вилучення для знищення документів, не внесених до НАФ; акти про вилучення документів з НАФ. Незмінними, порівняно з положенням 2001 р., залишалися права ЕК, завдяки яким експертним комісіям надавалися широкі можливості у справі забезпечення збереження архівної документації установ. Так, у 2009–2017 рр. академічних установ вперше було проведено науково-технічне опрацювання архівних фондів: ДКТБ з ЕВ теплофізичного приладобудування Інституту технічної теплофізики (2009), Державною установою «Інститут харчової біотехнології та геноміки НАН України», Інститутом екології Карпат (2010), Інститутом прикладного системного аналізу Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут» МОН України та НАН України (2011), Інститутом соціології (2012), Державним підприємством «Колоран» Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського, Міжнародним математичним центром ім. Ю. О. Митропольського, Українським міжнародним комітетом з питань науки і культури при НАН України (2015), ДУ «Інститут Івана Франка» (2016) та ін.

У 2017 р. виникла необхідність оновлення типового положення про ЕК у зв'язку з внесенням змін до загальнодержавних нормативних документів з питань діяльності експертних комісій. Було удосконалено «Типове положення про експертну комісію установи НАН України з проведення експертизи цінності документів», затверджене постановою Президії НАН України від 08.02.2017 р. № 35. У ньому, зокрема, було розширено завдання діяльності ЕК, до яких додано розгляд питань про долучення до архівних документів спростування недостовірних відомостей про особу, що містяться в таких документах. Також поповнено перелік видів документів, які подаються на розгляд ЕК. До основних документів додано історичну довідку до фонду й доповнення до неї; акти про невиправні пошкодження документів НАФ; номенклатуру справ та описи справ тривалого (понад 10 років) зберігання юридичних осіб, що належать до сфери управління органу вищого рівня та у діяльності яких не утворюються документи НАФ³².

Результатом діяльності експертних комісій установ у цей період стало значне збільшення науково-технічного опрацювання архівної документації

³² Організація діловодства та архівного зберігання документів у Національній академії наук України... С. 37.

та підготовки довідкового апарату до неї. Зокрема, було вперше упорядковано документи Міжнародного центру молекулярної фізіології, Відділення морської геології та осадочного рудоутворення, Інституту всесвітньої історії (2017), Відділення гібридних моделюючих та керуючих систем в енергетиці Інституту проблем моделювання в енергетиці ім. Г. Є. Пухова (2018), Зовнішньоторговельної фірми «Інтер-АН», Інституту української мови, Відділення металогенії ДУ «Інститут геохімії навколишнього середовища НАН України» (2019) та ін.

Кожна академічна установа розробляє своє положення про експертну комісію з проведення експертизи цінності документів на основі типового положення. Експертні комісії в академічних установах також працюють згідно з «Порядком утворення та діяльності комісій з проведення експертизи цінності документів»³³, який визначає процедуру утворення експертних комісій та організацію їхньої діяльності.

Зазвичай до складу експертних комісій академічних установ входять представники тих структурних підрозділів, у яких утворюється та зберігається, до моменту передачі до архіву установи, найбільша кількість документації з постійним та довготривалим терміном зберігання. Зокрема, це керівники служби діловодства, науково-технічного архіву та архівних підрозділів установи з правом постійного зберігання документів, представники служби ученого секретаря, наукових відділів, відділу кадрів, бухгалтерії, а також представники ЕПК НАН України. До складу експертних комісій входять також співробітники ІА НБУВ, які відповідно до положення про Архівний фонд НАН України та положення про ІА НБУВ здійснюють науково-методичне консультування роботи діловодних служб, експертних комісій, архівних підрозділів академічних установ³⁴.

Одним із основних завдань у діяльності ЕК установи НАН України є організація та проведення спільно зі службою діловодства експертизи цінності документів, що утворилися в діловодстві установи. Експертиза цінності документів в установі проводиться: в поточному діловодстві – при

³³ Порядок утворення та діяльності комісій з проведення експертизи цінності документів. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 8 серпня 2007 р. № 1004.

³⁴ Яременко Л. Н., Березовская О. В. Особенности проведения экспертизы ценности научно-организационной документации в учреждениях Национальной академии наук Украины. *O – 75 Osobowość, społeczeństwo, polityka* : Mater. VI międz. konf. nauk.-prakt. / pod red. J. Kota. Część 1. Lublin: WSEI, 2017. С. 69–72.

складанні номенклатур справ, формуванні документів у справі і перевірки правильності віднесення документів до відповідних справ, підготовці справ до передачі на архівне зберігання; в архіві установи – у процесі прийому справ в архів і підготовки справ на постійне зберігання³⁵. Відбір певних груп документів здійснюється на підставі номенклатури справ установи, а також «Переліку типових документів, що утворюються в діяльності державних органів і органів місцевого самоврядування, інших установ, підприємств та організацій, із зазначенням термінів зберігання документів» (2012) шляхом перегляду кожного аркуша справи. Одночасно перевіряються якість і повнота чинної номенклатури справ, правильність визначення строків зберігання справ, передбачених номенклатурою, дотримання встановлених правил оформлення документів та формування справ. В архіві наукової установи НАН України експертизу цінності документів проводять при складанні описів справ; у разі надходження документів у неописаному стані; у разі закінчення строків тимчасового зберігання архівних документів; перед передачею справ на постійне зберігання до ІА НБУВ³⁶.

Після розгляду документів установ на своїх засіданнях експертні комісії направляють документи на розгляд, схвалення та погодження до Експертно-перевірної комісії НАН України, яка визначає процеси формування та складу Архівного фонду НАН України і затверджує результати експертизи наукової, історико-культурної цінності документів. На своїх засіданнях ЕПК НАН України розглядає методичні та практичні питання, пов'язані з експертизою цінності документів, внесенням їх до НАФ або вилученням документів з нього, здійснення організаційно-методичного керівництва діяльністю експертних комісій установ НАН України з проведення експертизи цінності документів. ЕПК НАН України діє на базі Інституту архівознавства НБУВ, значна частина співробітників ІА НБУВ входить до її складу як експерти та здійснює основну організаційну роботу, що забезпечує

³⁵ Селіверстова К. Т. Науково-методичне забезпечення експертизи цінності документів. *Архіви України*. 2014. Вип. 4/5 (292–293). С. 131–151; Сельченкова С. В., Селіверстова К. Т. Експертиза цінності управлінських документів: наук.-метод. посібник / Укрдержархів, Укр. наук.-дослід. ін-т архів. справи та документознавства, Спілка архівістів України, Рівнен. осередок САУ. Київ ; Рівне, 2011. 170 с.

³⁶ Яременко Л. М. До питань експертизи цінності документів Архівного фонду НАН України. *Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника: історія і сучасність*: доповіді та повідомлення Міжнар. наук. конференції (м. Львів, 28–30 жовт. 2010 р.). Львів, 2010. С. 402–409.

діяльність комісії. До складу ЕПК НАН України входять також фахівці з архівної справи, представники наукових установ та громадських організацій НАН України. Головою ЕПК НАН України призначається керівник головного архівного підрозділу в системі НАН України – Інституту архівознавства НБУВ, секретарем – один із співробітників ІА НБУВ.

ЕПК НАН України здійснює науково-методичне та організаційне забезпечення експертизи цінності документів; розглядає питання щодо визначення та уточнення джерел формування НАФ, його складу та строків зберігання документів; перевіряє результати експертизи цінності документів, здійсненої комісіями з проведення експертизи цінності документів. Засідання ЕПК НАН України скликається не рідше чотирьох разів на рік і вважається правочинним, якщо на ньому присутні не менше ніж дві третини складу членів комісії.

ЕПК НАН України організовує свою роботу згідно з положеннями про неї. Так, у 2001 р. постановою Президії НАН України від 05.12.2001 р. № 299 було затверджено «Положення про Експертно-перевірну комісію НАН України та її склад». Положення розроблене співробітниками ІА НБУВ на зміну попереднього «Положення про Експертно-перевірну комісію по відбору документів на державне зберігання Академії наук Української РСР» 1982 р. Положення визначало основні завдання та функції комісії, її права, організацію роботи та взаємозв'язки. ЕПК НАН України створювалася як дорадчий орган, її рішення затверджувалися головним ученим секретарем НАН України та були обов'язковими для виконання установами НАН України.

Збільшення чисельності документів, поданих установами на розгляд комісії часто залежало від постанов та розпоряджень Президії НАН України з питань діловодства та архівної справи. Так, у 2001–2002 рр. відбулася значна активізація з погодження індивідуальних нормативних документів установ НАН України з організації діловодства та архівної справи, оскільки у 2001 р. Президією НАН України було затверджено оновлену нормативну та методичну документацію, серед якої: «Типове положення про експертну комісію з відбору документів до складу Архівного фонду НАН України в установах НАН України», «Типове положення про науковий архів установи НАН України», «Типове положення про канцелярію установи НАН України», згідно з якими академічні установи розробляли свої власні документи та подавали їх на погодження з ЕПК НАН України.

У 2005 р. черговою активізацією роботи установ з питань науково-технічного описування архівної документації та подання описів документів на розгляд ЕПК НАН України викликала постанова Президії НАН України від 06.07.2005 р. № 148, за якою на академічні установи покладалося підвищення відповідальності за збереження, облік, використання документів АФ НАН України.

У 2009 р. постановою Президії НАН України «Про затвердження Положення про Експертно-перевірну комісію НАН України, її склад та Типового положення про Експертну комісію установи НАН України з проведення експертизи цінності документів» від 30.09.2009 р. № 259, відбулося внесення змін до основних принципів діяльності ЕПК НАН України та оновлення її складу. Зокрема було розширено основні напрями діяльності комісії; подано чіткий, порівняно з положенням 2001 р., перелік документів, які схвалювалися та погоджувалися з ЕПК НАН України; унормовано права ЕПК НАН України. У цілому нове положення про ЕПК НАН України зазнало значних змін, уточнень та доповнень, що позитивно вплинуло на роботу ЕПК НАН України.

Для вдосконалення роботи ЕПК НАН України розроблено нові форми облікових документів: журнал реєстрації документів, які подаються на розгляд ЕПК; експертний висновок на документ, поданий на розгляд ЕПК; подання на документ, представлений на розгляд ЕПК; журнал обліку документів, схвалених (погоджених) ЕПК, відповідно до методичних рекомендацій Укрдержархіву «Організація роботи та ведення облікової документації ЕПК державного архіву».

У 2017 р. були внесені деякі зміни до положення про ЕПК НАН України, яке було затверджено постановою Президії НАН України «Про затвердження нормативних документів з питань архівної справи в установах НАН України» від 08.02.2017 р. № 35. У ньому прослідковувалися певні доповнення порівняно з положенням про ЕПК НАН України за 2009 р. Так, зокрема, до основних завдань ЕПК було додано: розгляд питань про долучення до архівних документів спростування недостовірних відомостей про особу, що містяться в таких документах; проведення експертизи цінності архівних документів, вилучених органами доходів і зборів або правоохоронними органами, конфіскованих за рішенням суду відповідно до статті 28 Закону України «Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей».

Було уточнено види певних документів, які схвалювалися на засіданні ЕПК і подавалися на затвердження головному ученому секретарю НАН України: списки юридичних осіб – джерел формування АФ НАН України, які передають документи до ІА НБУВ; списки юридичних осіб – джерел формування АФ НАН України, які мають право постійного зберігання окремих фондів та колекцій; списки фізичних осіб – джерел формування НАФ, які передають (або можуть передавати) документи до ІА НБУВ; списки юридичних осіб, у діяльності яких не утворюються документи НАФ, що перебувають у зоні комплектування ІА НБУВ. На схвалення ЕПК поряд з іншими документами було додано історичні довідки до архівних фондів та доповнення до них, складені установами НАН України.

На засіданнях ЕПК розглядалися традиційні питання з методики наукового формування АФ НАН України, оптимізації складу і змісту документів, включення документів установ та особових фондів видатних вчених до його складу. Членами ЕПК готувалися рецензії та експертні висновки на кожен документ, поданий установами на розгляд ЕПК. За результатами розгляду документів готувалися та надсилялися до установ витяги з протоколів засідань ЕПК, де вказувалися результати розгляду питань (схвалення, погодження, доопрацювання архівної документації тощо). З метою заохочення працівників архівних підрозділів установ НАН України до якісного своєчасного опрацювання архівної документації та створення науково-довідкового апарату до неї на засіданнях ЕПК розглядалися питання про відзначення роботи таких працівників з подальшим поданням інформації для нагородження та відзначення до Відділення історії, філософії та права НАН України.

З 2020 р. у практику роботи ЕПК увійшло проведення засідань у змішаному режимі – проведення офлайн та онлайн засідань комісії з використанням відповідного програмного забезпечення через Інтернет для залучення членів ЕПК та інших запрошених осіб.

Отже, протягом 2000–2020 років було проведено 93 засідання ЕПК НАН України, на яких розглянуто 2304 питання, зокрема щодо погодження типових для архівної системи НАН України та індивідуальних нормативних документів, результатів проведеної експертизи цінності документів установ, особових фондів та включення їх до складу Національного архівного фонду тощо. На підставі наукового описування документів установ НАН України, формування справ та розробки довідкового апарату

ту до АФ НАН України включено 276 921 справу науково-організаційної, управлінської, науково-дослідної документації та документації з кадрових питань установ НАН України та 88 083 справи 294 особових фондів видатних вчених, українських письменників, літераторів, громадських діячів, що сприяло включенню до складу АФ НАН України 365 004 справ документів історико-культурної спадщини української науки та соціально правового захисту працівників Академії.

Отже, діяльність експертних комісій установ НАН України з проведення експертизи цінності документів та ЕПК НАН України, роботу яких організовує Інститут архівознавства НБУВ, покликана забезпечити всебічне вивчення, облік та збереження науково-організаційної, науково-дослідної, особової документації, яка відображає історію діяльності НАН України, її установ, видатних вчених тощо.

1.3. Реалізація державної політики у сфері архівної справи і діловодства в НАН України та її установах

Відповідно до своїх функцій ІА НБУВ розробляє проекти нормативних документів для установ, організацій і підприємств НАН України з організації діловодства та архівної справи, зокрема, з питань комплектування, наукової експертизи, опрацювання та зберігання документів, створення системи науково-довідкового апарату до документів архівних фондів установ. Розроблені ІА НБУВ проекти розглядаються членами Президії НАН України, після чого затверджуються та впроваджуються в діяльність установ розпорядженням або постановою Президії НАН України.

Специфіка формування Архівного фонду НАН України, його виняткова наукова та культурна цінність як національного архіву української науки вимагають розробки єдиного комплексу взаємопов'язаних нормативних та методичних документів, що регулювали б єдність формування та управління фондом з урахуванням змін у законодавстві України, стану архівної справи в цілому та її організації в системі НАН України. На підставі Закону України «Про Національний архівний фонд та архівні установи» ІА НБУВ узгодив з чинним законодавством нормативну базу НАН України шляхом розроблення проектів документів, спрямованих на забезпечення нормативного та методичного регулювання і покращення стану архівної справи

та діловодства в установах Академії, затверджених постановою Президії НАН України від 05.12.2001 р. № 299. А отже, у 2001 р. набули чинності документи, що визначали статус всієї сукупності архівних документів та організацію управління архівною справою в НАН України: «Положення про Архівний фонд Національної академії наук України»; «Положення про Інститут архівознавства Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського», «Типове положення про науковий архів установи Національної академії наук України», «Типове положення про канцелярію установи Національної академії наук України», «Положення про особовий фонд видатного ученого Національної академії наук України», «Положення про Експертно-перевірну комісію Національної академії наук України та її склад», «Типове положення про експертну комісію з відбору документів до складу Архівного фонду НАН України в установах НАН України».

Для підвищення поінформованості та фахового рівня працівників архівних та діловодних підрозділів установ, організацій і підприємств НАН України та пришвидшення процесу впровадження в їх роботу нормативно-правових актів та нормативних документів НАН України працівниками ІА НБУВ було підготовлене інформаційно-довідкове видання у формі збірника законодавчих актів, нормативних і методичних документів «Архівна справа і діловодство в Національній академії наук України». Збірник опублікований і розповсюджений у 2002 р. тиражем у 1000 примірників. У виданні в систематизованому вигляді викладені нормативні та методичні документи щодо архівної справи в НАН України та її установах. Збірник складається з двох розділів. До першого розділу увійшли законодавчі акти Верховної Ради України, нормативні та методичні документи Президії НАН України та Інституту архівознавства НБУВ з питань архівної справи: Постанова Верховної Ради України від 24 грудня 1993 р. № 3815-ХІІ «Про порядок введення в дію Закону України "Про Національний архівний фонд і архівні установи"»; Закон України «Про Національний архівний фонд і архівні установи»; Положення про Архівний фонд Національної академії наук України; Положення про особовий фонд видатного вченого НАН України; Положення про Експертно-перевірну комісію НАН України; витяг із Постанови Президії НАН України від 06.06.1996 р. № 190 «Про Положення про Національну бібліотеку України імені В. І. Вернадського»; витяг із Положення про Національну бібліотеку України імені В. І. Вернадського»; Положення про Інститут архівознавства НБУВ; Типове положення про експертну комісію з питань відбору документів до складу

Архівного фонду НАН України в установі НАН України; Типове положення про науковий архів установи НАН України; Методичні рекомендації зі складання описів на документацію Архівного фонду НАН України в установах НАН України; Методичні рекомендації зі створення міжфондового покажчика на науково-дослідну та науково-технічну документацію, що зберігається в наукових установах НАН України.

До другого розділу увійшли нормативні та методичні документи Президії НАН України та Інституту архівознавства НБУВ з питань діловодства: Примірні інструкція з діловодства в установах Національної академії наук України; Примірні номенклатура справ Відділення НАН України та методичні рекомендації з її застосування у діловодстві Відділень НАН України; Примірні номенклатура справ установи НАН України та методичні рекомендації з її застосування у наукових установах НАН України; Типове положення про канцелярію установи НАН України. Збірник містить документи, розроблені у 1994–2000 рр., окремі з них не втратили чинність до сьогодні. З їх числа Положення про Архівний фонд Національної академії наук України та Положення про Інститут архівознавства НБУВ.

У 2005 р. фахівцями ІА НБУВ була завершена масштабна робота з розроблення одного з ключових в архівній справі нормативів – «Переліку документів, що утворюються в діяльності НАН України та її установ, із зазначенням строків зберігання документів»³⁷, затвердженого розпорядженням Президії НАН України від 06.05.2005 р. № 286. Він був розроблений з метою створення єдиних засад уніфікованої системи класифікації та організації документів у діловодстві академічних установ та здійснення експертизи цінності документів. Перелік складався з двох частин. До першої увійшли управлінські документи щодо розпорядчої, організаційної, фінансової, кадрової та інших напрямів управлінської діяльності академічних установ. До другої – науково-технічна документація, документація зі створення, роботи та охорони об'єктів права інтелектуальної власності – науково-організаційна, науково-дослідна, технічна, патентно-ліцензійна документація; документація з організації експериментального та дослідного виробництва і впровадження наукових розробок, створення та експлуата-

³⁷ Перелік документів, що утворюються в діяльності НАН України та її установ, із зазначенням строків зберігання документів / уклад.: Л. М. Яременко [та ін.] ; редкол.: О. С. Онищенко (гол. ред.) [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т архівознавства. Київ, 2005. 278 с.

ції автоматизованих та інформаційних систем. До Переліку вперше увійшли розділи з видами документів щодо «організації роботи з радіоактивними і небезпечними речовинами», «експериментального виробництва»; було розширено і вдосконалено розділи «робота музеїв», «експедиційна діяльність». Стаття Переліку складалася з наступних граф: «порядковий номер», «назва виду (різновиду) документа», «строк його зберігання» залежно від категорії установи, в якій документ створено. Строки зберігання документів у Переліку диференційовано відповідно до значимості і масштабів діяльності установ згідно із встановленими рівнями управління в системі НАН України за п'ятьма групами установ: до I групи установ віднесені Президія НАН України та апарат при Президії; до II – відділення та регіональні наукові центри НАН України; до III – інститути, їх відділення і філії, а також наукові установи, що мають статус науково-дослідних інститутів (наукові бібліотеки, обсерваторії, ботанічні сади, заповідники, музеї); до IV – науково-технічні, технологічні, інженерні, виробничі, обчислювальні, міжнародні та міжгалузеві наукові центри, спеціальні та дослідні конструкторсько-технологічні бюро, дослідні та експериментальні заводи, підприємства і виробництва та інші; до V групи установ віднесені підприємства, установи та організації, діяльність яких у системі НАН України має допоміжний характер: технічні центри, друкарні наукових журналів, виробничі об'єднання і підприємства, оздоровчі та лікувальні комплекси, готелі, спортивні заклади та ін. Для зручності користування Переліком до нього було складено покажчик, де в алфавітному порядку перелічено види і різновиди документів та їх зміст із посиланням на номери відповідних статей Переліку.

Цього ж року фахівцями ІА НБУВ були підготовлені та представлені на розгляд Президії НАН України проекти рішень, необхідних для впровадження в роботу академічних установ нових нормативно-правових актів. Перший, – на виконання постанови Кабінету Міністрів України від 10 серпня 2004 р. № 1018, – проєкт розпорядження Президії НАН України «Про деякі питання оплати праці працівників державних і комунальних архівних установ», виданий 27.09.2005 р. за № 555. Цим розпорядженням вперше в системі НАН України була впроваджена виплата надбавки за вислугу років працівникам архівних підрозділів установ НАН України.

Другий документ розроблений на виконання Розпорядження Президента України «Про невідкладні заходи щодо збереження національних архівних

цінностей України» від 13.04.2005 р. № 957. На його основі була прийнята постанова Президії НАН України «Про забезпечення умов збереження, вдосконалення обліку архівних документів, впровадження інформаційних технологій у систему Архівного фонду НАН України» від 06.07.2005 р. за № 148. Згідно з постановою на керівників установ, організацій та підприємств НАН України покладено зобов'язання посилити персональну відповідальність та вжити необхідних заходів щодо дотримання вимог нормативних документів Держкомархіву України (зараз – Укрдержархів) і НАН України та покращити роботу з організації збереження, обліку і використання документів АФ НАН України, забезпечити впровадження новітніх інформаційних технологій у діяльність архівних підрозділів своїх установ. У постанові йшла мова про те, що для зберігання архівних документів до передачі їх на постійне зберігання до ІА НБУВ необхідно було виділити технологічно унормовані приміщення для облаштування архівосховищ в установах, де вони на той час були відсутні, та переглянути стан наявних архівних приміщень і привести їх у відповідність з вимогами ГСТУ «Документи з паперовими носіями. Правила зберігання Національного архівного фонду. Технічні вимоги», Правилами пожежної безпеки для державних архівних установ України. Водночас заборонялося скорочувати штатні посади завідувачів наукових архівів. Також зумовлено необхідність прискорення роботи з фондування і описування архівних документів установ. У черговий раз піднімалося питання про збільшення приміщень ІА НБУВ з метою забезпечення повноцінного функціонування загальноакадемічного архіву НАН України для концентрації і збереження архівів НАН України та установ, організацій і підприємств, що перебували у її віданні, документальної спадщини видатних вчених України³⁸.

У 2008–2009 рр. був проведений комплекс робіт з приведення у відповідність із чинним законодавством типових документів з організації експертизи цінності документів. Працівниками ІА НБУВ Л. М. Яременко та О. В. Березовською були розроблені, на заміну впроваджених у 2001 р., проекти оновленого «Положення про Експертно-перевірну комісію НАН України та її склад» та «Типове положення про експертну комісію з відбору документів до складу Архівного фонду НАН України в установах НАН України», затверджені постановою Президії НАН України від 30.09.2009 р. № 259.

³⁸ ІА НБУВ. Ф. 277. Оп. 1. Спр. 346.

У 2011 р. співробітник ІА НБУВ К. Є. Новохатський спільно з фахівцями Інституту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України і Укрдержархіву взяв участь у підготовці проєкту нової редакції «Порядку користування документами НАФ, що належать державі, територіальним громадам».

З метою удосконалення та підвищення ефективності документаційного забезпечення діяльності установ, організацій та підприємств НАН України і керуючись постановою Кабінету Міністрів України від 30 листопада 2011 р. № 1242 «Про затвердження Типової інструкції з діловодства у центральних органах виконавчої влади, Раді Міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих органах виконавчої влади», у 2012 р. ІА НБУВ була розроблена Типова інструкція з діловодства в установах Національної академії наук України (виконавець О. В. Січова). У процесі роботи над інструкцією проводилися консультації з фахівцями відділу науково-правового забезпечення діяльності НАН України та секретаріату Президії НАН України. Проєкт Інструкції пройшов тривалий шлях обговорення з найфаховішими працівниками діловодних служб установ НАН України: Інституту електрозварювання ім. Є. О. Патона, Інституту держави і права ім. В. М. Корецького, Інституту економіки природокористування та сталого розвитку, Інституту зоології ім. І. І. Шмальгаузена, Інституту відновлювальної енергетики, Інституту геологічних наук, Інституту проблем моделювання в енергетиці ім. Г. Є. Пухова, Національного науково-природничого музею, Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. Проєкт документа був обговорений та погоджений членами Експертно-перевірної комісії НАН України³⁹, погоджений Головою Державної архівної служби України 06.07.2012 р. та затверджений постановою Президії НАН України від 06.09.2012 р. № 189.

Протягом 2012–2013 рр. задля вдосконалення і приведення у відповідність із вимогами нормативно-правових актів та регуляторної політики Укрдержархіву щодо правил визначення строків зберігання документів, що утворюються в діяльності НАН України та установ, підприємств і організацій, що перебували у її віданні, була проведена робота з вивчення основних положень «Переліку типових документів, що створюються під час діяльності державних органів та органів місцевого самоврядування, ін-

³⁹ ІА НБУВ. Ф. 277. Оп. 1 Спр. 489. Арк. 1.

ших установ, підприємств та організацій, із зазначенням строків зберігання документів», затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 12.04.2012 р. № 578/5, і порівняльний аналіз його статей та строків зберігання документів зі складом документів та строками їх зберігання академічного «Переліку документів, що утворюються в діяльності НАН України та її установ, із зазначенням строків зберігання документів» (2005). За результатами проведеної роботи було встановлено, що основні положення та позиції академічного Переліку в цілому поглинаються новим Переліком типових документів, який водночас має певні зміни строків зберігання документів та їх нові види. Внаслідок чого і з урахуванням рекомендацій Державної архівної служби України зроблено висновок про необхідність впровадження нового Переліку типових документів в архівній системі НАН України та недоцільність розробки нового окремого академічного Переліку. Зважаючи на вищезазначене, на підставі доповідної записки Інституту архівознавства було прийнято розпорядження Президії НАН України від 14.10.2013 р. № 625 про впровадження в роботу установ НАН України Переліку типових документів, що створюються під час діяльності державних органів та органів місцевого самоврядування, інших установ, підприємств та організацій, із зазначенням строків зберігання документів як основного нормативного документа при визначенні строків зберігання та відборі документів для внесення до складу Національного архівного фонду. Розпорядження визначило таким, що втратив чинність, Перелік документів, що утворюються в діяльності НАН України та її установ, із зазначенням строків зберігання документів, затверджений розпорядженням Президії НАН України від 06.05.2005 р. № 286.

Суттєву роботу з розроблення нормативних документів виконали працівники ІА НБУВ у 2014–2016 рр. Здійснено аналіз нормативно-методичних документів Укрдержархіву та УНДІАСД і профільних публікацій зі складання примірних та індивідуальних номенклатур справ організацій. Проведене вивчення особливостей організації документообігу науково-дослідних бюджетних установ та госпрозрахункових державних підприємств у складі НАН України. Визначений комплекс типових та профільних документів, що становлять основу діловодної системи науково-дослідних установ НАН України та окремо державних госпрозрахункових підприємств НАН України. У результаті розроблені проекти примірних номенклатур справ установи НАН України та підприємства НАН України. Здійснений по-

шук документів, включених до проєктів номенклатур у «Переліку типових документів, що створюються під час діяльності державних органів та органів місцевого самоврядування, інших установ, підприємств та організацій, із зазначенням строків зберігання документів» та «Переліку типових видів документів, що підлягають внесенню до Національного архівного фонду, які створюються у науково-технічній та виробничій діяльності підприємств, установ і організацій». Проведений аналіз відповідності інформаційного змісту документів академічних організацій культурній цінності, визначеній аналогічним за видами документам в типових переліках, та за його результатами окремим документам і групам документів збільшений строк зберігання.

З метою вдосконалення і приведення у відповідність із змінами у сучасному законодавстві України нормативних документів з архівної справи і діловодства в НАН України були розроблені, прорецензовані та представлені на розгляд Експертно-перевірної комісії НАН України: проєкт типового положення про архівний підрозділ установи, організації, підприємства НАН України та проєкти документів зі змінами в складі ЕПК НАН України та типовому положенні про ЕПК НАН України.

У 2017 р. була продовжена перманентна робота з удосконалення академічної нормативної бази з архівної справи і діловодства. За результатами аналізу нормативно-правових актів було прийнято рішення про необхідність розроблення нових та приведення у відповідність з чинним законодавством частини нормативних документів, що регламентують роботу архівів і діловодних служб у системі установ НАН України. З цією метою було проаналізовано та визначено необхідні зміни у двох загальноакадемічних нормативних документах, що регламентують загальне та спеціальне діловодство, – Типовій інструкції з діловодства в установах, організаціях, на підприємствах Національної академії наук України (затвердженої постановою Президії НАН України від 26.09.2012 р. № 189) та Інструкції про порядок обліку, зберігання, використання і знищення документів та інших матеріальних носіїв інформації, що містять службову інформацію, у Президії та установах, організаціях і підприємствах Національної академії наук України (затвердженої розпорядженням Президії НАН України від 12.01.2017 р. № 18). Розроблено порівняльну таблицю та перелік позицій, що потребували змін в новій редакції. Завершено обговорення та внесення змін до проєктів академічних нормативних документів з експертизи цінності документів та статусу архівних підрозділів установ, розроблених у

2014–2016 рр.: «Положення про Експертно-перевірну комісію НАН України»; склад ЕПК НАН України; «Типове положення про експертну комісію установи НАН України з проведення експертизи цінності документів»; «Типове положення про науково-технічний архів установи НАН України». Результати вищезазначеної роботи разом з Секретаріатом Президії НАН України та Відділенням історії, філософії та права НАН України були оформлені у вигляді проєктів двох постанов та розпорядження і представлені на розгляд Президії НАН України. Отже, у 2017 р. вийшли – постанова Президії НАН України від 08.02.2017 р. № 35 «Про затвердження нормативних документів з питань архівної справи в установах НАН України»; розпорядження Президії від 23.02.2017 р. № 212 «Про внесення змін до розпорядження Президії НАН України «Про затвердження Інструкції про порядок обліку, зберігання, використання і знищення документів та інших матеріальних носіїв інформації, що містять службову інформацію» та постанова Президії НАН України від 17.05.2017 р. № 136 «Про внесення змін до постанови Президії НАН України від 26.09.2012 р. № 189 "Про затвердження та впровадження Типової інструкції з діловодства в установах, організаціях, на підприємствах Національної академії наук України"».

Також у 2017 р. з метою покращення нормативно-правового забезпечення установ, організацій і підприємств НАН України була узгоджена і викладена остаточна редакція «Примірної номенклатури справ установи НАН України» та розроблені методичні рекомендації щодо її застосування. Розроблені «Методичні рекомендації зі складання довідкового апарату архіву установи НАН України» та «Порядок заповнення Паспорта архіву установи, підприємства, організації НАН України, в діяльності якої створюються документи Національного архівного фонду».

На виконання постанови Президії НАН України від 08.02.2017 р. № 35 співробітниками ІА НБУВ оновлені нормативні документи та розроблені для їх доповнення документи методичного та довідкового характеру були систематизовані та опубліковані у формі збірника нормативних і методичних документів «Організація діловодства та архівного зберігання документів у Національній академії наук України» (2017). До збірника увійшло 28 нормативних та методичних документів, що регламентують питання організації архівної справи та діловодства в НАН України, призначені для практичного використання керівництвом, працівниками архівів і ділових служб установ, організацій та підприємств НАН України.

Фахівці ІА НБУВ активно залучалися до проведення наукової експертизи проєктів нормативно-правових актів у сфері архівної справи та діловодства. У 2001 р. співробітниками ІА НБУВ В. В. Сендик, Л. Є. Варшавською, Т. П. Папакіною була підготовлена рецензія на проєкт «Правил роботи з науково-технічною документацією в державних архівах України» з викладом розлогого переліку зауважень. Фахівці запропонували розробникам доопрацювати проєкт, оскільки він не охоплював всі види науково-технічної документації, та, враховуючи складність такої роботи, запропонували опублікувати наявний матеріал у формі методичних рекомендацій, а не правил роботи. Наразі цей документ не був затверджений Держкомархівом України. Того ж року фахівці інституту підготували пропозиції до проєкту Галузевого стандарту України «Галузева система науково-технічної інформації з архівної справи та документознавства. Структура та основні напрями функціонування».

У 2006 р. Л. М. Яременко та О. В. Січовою було підготовлено ряд зауважень і пропозицій до проєкту «Переліку науково-технічних документів постійного строку зберігання».

У 2009 р. співробітниками ІА НБУВ підготовлено рецензію на проєкт нормативно-методичного документа «Критерії відбору веб-ресурсів як складової НАФ і джерела комплектування Центрального державного електронного архіву України», розробленого УНДІАСД.

У 2010 р. вивчено проєкт «Переліку типових документів, що створюються в діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, інших підприємств, установ та організацій України, із зазначенням строків зберігання документів» та підготовлені зауваження і пропозиції до нього. Розглянуто проєкт наказу ДКА України щодо затвердження змін до «Методики грошової оцінки документів НАФ» та підготовлено зауваження до Методики. Опрацьовано «Перелік документів, що утворюються в діяльності ДКА України, державних та інших архівних установ України, із зазначенням строків зберігання» та вказівки щодо його застосування, підготовлені Держкомархівом України, та підготовлено зауваження до них. Опрацьовано та подано зауваження до «Порядку ведення централізованого державного обліку архівної україніки», підготовлені УНДІАСД та ДКА України.

У 2011 р. прорецензовано законопроєкт «Про внесення змін до Закону України «Про Національний архівний фонд та архівні установи» та науко-

во-методичний посібник «Експертиза цінності документів», представлені Держкомархівом України та УНДІАСД.

У 2012 р. взято участь у розробленні пропозицій до законопроекту «Про внесення змін до Закону України "Про Національний архівний фонд та архівні установи"», які подано до профільного Комітету Верховної Ради України (К. Є. Новохатський). Л. М. Яременко, О. В. Березовська, Л. С. Воловник, О. В. Січова здійснили експертизу проекту «Переліку науково-технічних документів постійного строку зберігання», розробленого УНДІАСД.

У 2013 р. фахівці інституту дали експертні оцінки щодо погодження НАН України проектів наказів Міністерства юстиції України, що затверджували такі нормативно-правові акти: «Порядок державного обліку документів НАФ»; «Порядок організації проведення грошової оцінки документів Національного архівного фонду»; «Перелік документів, що створюються під час діяльності Державної архівної служби України, державних та інших архівних установ України, спеціальних установ страхового фонду документації, із зазначенням строків зберігання документів».

Протягом 2015 р. проведено наукове рецензування та підготовлені експертні висновки на проекти наказів Міністерства юстиції України «Про затвердження Порядку створення копій унікальних документів для страхового фонду і фонду користування, реставрації, ремонту або консервації унікальних документів», «Про затвердження нормативно-правових актів з питань оцінок документів Національного архівного фонду» та «Про затвердження форми акта грошової оцінки документів Національного архівного фонду», на проект нової редакції «Переліку типових документів, що створюються під час діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, інших установ, підприємств та організацій, із зазначенням строків зберігання документів» та зауваження і пропозиції до проекту положення про планування, облік і норми наукової діяльності в НБУВ.

У такий спосіб здійснювалася регулярна робота з вдосконалення та приведення у відповідність із чинними нормативно-правовими актами типових та примірних нормативних документів з архівної справи і діловодства установ, що перебувають у віданні НАН України. Також співробітники ІА НБУВ брали активну участь у формуванні та вдосконаленні нормативно-правової бази держави з архівної справи в якості експертів.

1.4. Управління архівною справою і діловодством юридичних осіб – джерел формування АФ НАН України

Включення юридичної особи до списку джерел формування АФ НАН України є лише початком перманентної співпраці академічної установи з ІА НБУВ. Найбільшою за обсягом у цьому напрямі є робота інституту з установами, організаціями та підприємствами НАН України, що перебувають у зоні комплектування ІА НБУВ. За цей напрям відповідає відділ архівознавства і документознавства. Згідно з положенням про відділ його завдання та напрями діяльності полягають у науковому дослідженні формування і функціонування АФ НАН України та реалізації державної політики у сфері архівної справи та діловодства. Науково-дослідна робота відділу спрямована на дослідження процесів управління архівною справою в системі НАН України та вивчення теоретико-прикладного підґрунтя формування архівних фондів науково-дослідних установ НАН України, їх обліку та форм доступу до документної інформації архівних фондів. Науково-організаційна діяльність відділу спрямована на вдосконалення роботи діловодних служб та архівних підрозділів установ; участі у проведенні експертизи цінності документів установ на різних етапах; науково-методичній і практичній допомозі у комплектуванні, формуванні та описуванні архівних фондів установ, участі у процесі формування системи науково-довідкового апарату до документів Архівного фонду НАН України, організації державного обліку документів, що зберігаються в архівосховищах установ НАН України.

Практичні результати такої роботи полягали у впровадженні результатів науково-дослідних та науково-методичних розробок у практику роботи установ НАН України шляхом надання кураторами відділу архівознавства і документознавства науково-методичної, консультаційної та практичної допомоги установам НАН України з питань документування їх діяльності, зокрема: у розробленні інструкцій з діловодства, номенклатур справ, положень, формуванні справ, проведенні експертизи цінності документів, підготовці їх до передавання в архів та організації архівної справи в установі (формуванні архівного фонду, складанні описів на документацію постійного та довготривалого зберігання, плануванні роботи наукового архіву), проведенні перевірок роботи діловодних служб і архівних підрозділів установ

НАН України, організації наукових семінарів з метою підвищення кваліфікації працівників архівних і діловодних підрозділів установ НАН України.

У 2006 р. ІА НБУВ здійснив моніторинг з метою з'ясування стану роботи архівних і діловодних підрозділів усіх академічних установ шляхом надсилання запитів на отримання інформації керівникам установ, підприємств і організацій НАН України. Опитування було проведене на виконання Розпорядження Президента України від 13.04.2005 р. № 957 «Про невідкладні заходи щодо збереження національних архівних цінностей України» та постанови Президії НАН України «Про забезпечення умов збереження, вдосконалення обліку архівних документів, впровадження інформаційних технологій у систему АФ НАН України» від 06.07.2005 р. № 148. Установам, організаціям та підприємствам НАН України були розіслані стандартні інформаційні запити. Згідно з ними надіслані відповіді містили наступні інформаційні блоки: назва і дата створення установи, подальші перейменування, зміни у підпорядкуванні тощо з посиланнями на відповідні документи (урядові чи академічні постанови, розпорядження); кількісний склад працівників за штатним розписом; хто з представників керівництва установи відповідає за роботу архівного та діловодних підрозділів установи; прізвище, ім'я, по-батькові, рік народження, освіта, стаж архівної роботи, контактні дані штатних працівників архівного підрозділу; аналогічна інформація про працівника, призначеного відповідальним за архів у разі відсутності штатної посади; за аналогією наводилися відомості про працівників служби діловодства. В інформації перелічені індивідуальні нормативні документи установи, розроблені і погоджені ЕПК НАН України: інструкція з діловодства, положення про канцелярію, науковий архів, експертну комісію, номенклатура справ. Ключовий розділ інформаційного запиту містив відомості про наявність і стан документів установи: назви впорядкованих фондів і колекцій. Для кожного з них – останній рік впорядкування документів та схвалення і погодження описів справ ЕПК НАН України; загальна кількість і крайні дати впорядкованих справ управлінської та науково-організаційної документації (оп. 1), науково-дослідної документації (оп. 2), справ документів з особового складу (нині – документація з кадрових питань) (оп. 3). Кількість, дати і місце зберігання закінчених діловодством, але не впорядкованих документів. Дані про поточний стан роботи з експертизи та впорядкування документів установи, перевіряння наявності і стану документів та його результатів. Окремо наводилися відомості про наявність

музеїв, музейних та меморіальних кімнат, де зберігалися документи НАФ. Далі наводилася характеристика архівосховищ, їх відповідність вимогам щодо зберігання НАФ. Останнім блоком йшла інформація про забезпечення збереженості та облік документів. Зокрема як здійснюється передавання документів із структурних підрозділів до архіву (за актами, описами, номенклатурою), видавання документів зі сховища в читальний зал та контроль за своєчасним поверненням документів і їх станом. За результатами аналізу отриманих відповідей були визначені установи, недоліки в роботі яких потребували першочергового вирішення. Відповідно, були скореговані план роботи ЕПК НАН України та планові завдання кураторів архівних відділів та діловодних служб цих установ з числа працівників ІА НБУВ та посилена спільна робота над виправленням виявлених проблем.

Своєрідним підсумком роботи ІА НБУВ з архівістами академічних установ зі створення системи науково-довідкового апарату до архівних фондів установ стала підготовка і видання науковцями інституту пофондового путівника. Під час роботи над путівником протягом 2005–2007 рр. співробітниками ІА НБУВ було опрацьовано та проаналізовано понад 414 тис. описових статей описів справ 168 архівних фондів науково-дослідних установ НАН України та Президії НАН України за хронологічний проміжок з 1911 р. до 2006 р. Путівник було побудовано за структурою НАН України. Описові статті про архівні фонди наукових установ у путівнику розташовані за галузями природничих, технічних і соціогуманітарних наук, в яких відповідні установи здійснюють наукові дослідження. Отже, окремими розділами сформовано аналітичні огляди почергово на архівні фонди Президії НАН України, установ при Президії НАН України, Наукових центрів НАН України та МОН України, науково-дослідних установ окремо для кожного з Відділень НАН України. Наприкінці кожного розділу вміщено огляди архівних фондів ліквідованих інститутів, тоді як статті про фонди ліквідованих науково-допоміжних підприємств розташовано в межах розділів після описових статей про інститути, яким належали підприємства на час їх ліквідації.

Для підготовки кожної описової статті на архівний фонд науково-дослідної установи НАН України працівниками ІА НБУВ було здійснено аналітико-синтетичне опрацювання інформації описів справ архівних фондів та історичних довідок до них. Внаслідок проведеної роботи описові статті у путівнику було розподілено на такі блоки:

1) загальна інформація про архівний фонд та місце його зберігання: назва архівного фонду, обсяг – кількість справ та крайні дати документів фонду; адреса та контактні дані установи, в науковому архіві якої зберігається архівний фонд, здебільшого це установа-фондоутворювач.

Назва описової статті була ідентичною назві архівного фонду установи, тобто юридичній назві установи-фондоутворювача станом на 2007 р. – на час завершення упорядкування путівника. Назвою описової статті архівних фондів ліквідованих установ було найменування установи-фондоутворювача на час її ліквідації. В описовій статті також зазначався номер архівного фонду за наявності, що характерно було для установ, які передавали свої архівні документи до ІА НБУВ. Відомості про адресу і контактні дані (телефон, факс, e-mail, сайт) установи-фондоутворювача, навіть її назва можуть відрізнятися від сучасних даних, адже в путівнику подана інформація, актуальна станом на 2007 р. Також дані про кількість справ і крайні дати документів установ, представлених у путівнику, відображають результат науково-технічного описування документації на 2007 р. – час завершення роботи над путівником. Місце зберігання документів і адреса, за якою зберігаються архівні фонди ліквідованих установ чи територіально розділених архівних фондів, подаються в посторінкових примітках. У такий спосіб представлена й інформація про документи установи, які відклалися в інших архівних фондах;

2) історична довідка про установу-фондоутворювача.

До історичної довідки подано стислу інформацію про історію створення установи, її реорганізації, перейменування, перепідпорядкування, зміну назви шляхом присвоєння імені видатного вченого, основні напрями наукових досліджень, ліквідацію установи-фондоутворювача. Також подано відомості про створені з ініціативи установи наукові чи науково-допоміжні організації, що перебували в її підпорядкуванні – філії, відділення, дослідні виробництва, конструкторські бюро, обчислювальні центри тощо. У разі, якщо вищевказані науково-допоміжні організації протягом певного періоду трансформувалися у самостійні науково-дослідні інститути, ця інформація у путівнику подавалася у формі посторінкових приміток із зазначенням назви та дати створення установи. В історичній довідці також висвітлювалися основні напрями наукових досліджень установи станом на момент розробки довідкового ресурсу, оскільки із моменту утворення установи основні напрями її діяльності проходили процес змін та трансформації з

огляду на постійний цивілізаційний процес розвитку наукових знань, – інформацію про це можливо прослідкувати в історичних довідках до фондів установ та передмовах до описів справ з науково-організаційної та управлінської діяльності. Також описова стаття про архівний фонд містить інформацію про наукові школи, що сформувалися та діяли в установі, та список видатних вчених України, які працювали в установі за весь період її функціонування.

Для підготовки історичної довідки про установу-фондоутворювача співробітниками ІА НБУВ було зібрано та проаналізовано значний масив організаційно-розпорядчих документів керівних державних органів та Президії НАН України;

3) огляд документів трьома комплексами згідно з належністю до системи документації – управлінські; науково-технічні та соціально-правового характеру (кадрові документи), які водночас містять особисті відомості про працівників установи.

З метою підготовки комплексних аналітичних оглядів на документи архівних фондів установ НАН України співробітниками ІА НБУВ було проаналізовано дані описів справ на документи установ. Задля збору цих даних у процесі підготовки описових статей були розроблені табличні форми, до яких за роками були введені всі справи з описів відповідно до видового складу документів. У середині кожного документного комплексу наведено повидовий огляд справ з документами фонду. В дужках після назви виду вказані роки, за які зазначені справи є в наявності у складі архівного фонду. Перелік видів документів у середині розділу сформований у логічній послідовності за їх значимістю. Назви видів документів наведено відповідно до сучасних назв. Відокремлено від основних видових комплексів документації, винесено справи з найбільш знаковими та цінними документами установи-фондоутворювача, документи громадських організацій чи координаційних органів, що діяли при ній. У самостійний комплекс виокремлені групи справ з документами інших установ і організацій, що були описані у складі архівного фонду.

Важливою допоміжною частиною путівника є довідковий матеріал, сформований у вигляді трьох окремих показників: хронологічний, показник установ, підприємств і організацій та іменний показник. До хронологічного показника внесено дані про структурні зміни в складі НАН України – утворення, ліквідація, реорганізація установ тощо. Біля кожної позиції

хронологічного покажчика за наявності в дужках подаються перехресні посилання на всі позиції покажчика, де зустрічається зазначена установа. Додатково є алфавітні покажчики імен учених та всі назви установ, підприємств і організацій, згаданих в тексті.

Отже, підготовлений та опублікований у 2008 р. путівник став вагомим результатом науково-аналітичної роботи працівників ІА НБУВ, першим в Україні науково-довідковим виданням, що репрезентує унікальний архівний комплекс джерел з історії розвитку академічної науки, зародження, становлення та функціонування окремих галузей науки та наукових шкіл, створення та науково-дослідної діяльності установ НАН України ХХ – початку ХХІ століття.

У рамках виконання робіт, спрямованих на підвищення кваліфікації співробітників діловодних служб і архівних підрозділів, протягом 2000–2020 рр. відділ архівознавства і документознавства організував і провів в установах НАН України понад 70 наукових семінарів. Семінари організовувалися з метою впровадження в роботу установ нових нормативно-правових актів чи нормативних документів НАН України з архівної справи і діловодства. Наприклад, у 2006 р. для ознайомлення та роз'яснення порядку роботи з «Переліком документів, що утворюються в діяльності НАН України та її установ, із зазначенням строків зберігання документів» відділ провів 14 семінарських занять в містах Києві, Львові, Севастополі та Одесі, на яких були присутні 104 представники від 97 академічних установ. За потреби, на прохання керівництва академічної установи куратори проводять тематичні семінарські заняття з архівних чи діловодних проблем, визначених самими організаціями. Наприклад: «Архівна справа і діловодство в НАН України для підприємств-учасників Науково-технологічного алмазного концерну "АЛКОН" (2013); «Організація діловодства в структурних підрозділах наукової бібліотеки» для керівників структурних підрозділів НБУВ (2013); «Правила експертизи цінності та науково-технічного впорядкування архівної документації установ НАН України» для представників структурних підрозділів Технічного центру НАН України (2014); «Особливості архівування документів НАФ установ хімічного профілю» для представників структурних підрозділів Інституту біоколоїдної хімії ім. Ф. Д. Овчаренка НАН України (2014); «Правила формування справ у діловодстві, підготовки та передання справ до архівного підрозділу установи» для представників структурних підрозділів Інституту зоології

ім. І. І. Шмальгаузену НАН України (2015); «Систематизація та зберігання документів у діловодстві. Складання описів на документацію Архівного фонду НАН України в установах НАН України» для працівників Інституту математики НАН України (2018); «Особливості обліку та збереження документів НАФ в процесі реорганізації установи» для працівників Інституту проблем моделювання в енергетиці ім. Г. Є. Пухова НАН України та ліквідаційної комісії Відділення гібридних моделюючих та керуючих систем в енергетиці ІПМЕ ім. Г. Є. Пухова НАН України (2018) тощо.

З метою заохочення найкращих фахівців з архівної справи і діловодства установ НАН України Інститут архівознавства НБУВ щорічно, з нагоди Дня працівників архівних установ, що відзначається в Україні 24 грудня, готує для них листи-подяки від інституту та ЕПК НАН України і почесні грамоти Відділення історії, філософії та права НАН України.

Консультаційні послуги працівникам діловодних служб і архівів академічних установ надаються кураторами в різних формах. Під час пандемії COVID-19 у 2020 р. особливо актуальними стали консультації за телефоном та за допомогою різноманітних месенджерів, оскільки вони найшвидші і найдоступніші. Найбільш повна допомога надається під час візиту куратора до установи, де є можливість безпосередньо вивчити документи, поспілкуватися з усіма працівниками, задіяними в тому чи іншому діловодному процесі. Така консультація водночас може бути перевіркою правильності попередньо виконаних діловодних чи архівних робіт. Консультації з виїздом до установ зазвичай організуються з ініціативи самих установ, коли установа вперше формує і описує архівний фонд, потребує фахової експертної оцінки для визначення строків зберігання нових видів документів, планує переобладнання архівосховища тощо. Не менш інформативною є консультація, що надається куратором в приміщенні ІА НБУВ, як правило такі консультації призначаються у випадку зміни працівника архіву чи служби діловодства академічної установи, оскільки новий працівник потребує повної інформації щодо особливостей організації архівної справи в системі НАН України, або на заключних етапах описування архівних документів чи підготовки індивідуальних нормативних документів перед подаванням їх на розгляд ЕПК НАН України, коли куратор перевіряє правильність складання та оформлення проєктів документів. Також консультативна допомога в роботі з проєктами документів надавалася за допомогою традиційних поштових надсилань, однак після впровадження повноцінно-

го доступу до мережі Інтернет послуги Укрпошти в процесі надання консультацій змінилися на сервіси електронної пошти. У середньому протягом 2000–2020 рр. куратори відділу архівознавства і документознавства надавали працівникам установ НАН України понад 900 консультацій різних форм упродовж року.

З метою вивчення стану діловодства в установах НАН України куратори регулярно здійснювали комплексні та тематичні перевірки наукових архівів і діловодних служб, за результатами перевірок готувалися інформаційні огляди та довідки, в разі суттєвих недоліків у роботі надсилалися відповідні листи чи акти перевірок керівникам установ. Для удосконалення процесу перевіряння та уніфікації його результатів у 2005 р. були розроблені «Методичні рекомендації щодо перевіряння стану діловодства і архівної справи в установах НАН України» (Л. М. Яременко, О. В. Березовська). Перевірки проводилися не лише в київських установах, протягом 2000–2020 рр. куратори неодноразово перевіряли роботу архівів та діловодних служб академічних установ міст Харкова, Львова, Одеси, Севастополя, Донецька, Дніпра, а також Карадазького природного заповідника і Державного дендрологічного парку «Олександрія». Фахівці ІА НБУВ здійснювали перевірки роботи установ у складі комісій, створених з метою комплексних перевірок роботи науково-дослідних установ Відділення історії, філософії та права НАН України та Відділення літератури, мови та мистецтвознавства НАН України. Завдяки своєчасно проведеним перевіркам вдалося уникнути втрат документів архівних фондів установ, у 2011 р. – Інституту філософії ім. Г. С. Сковороди НАН України та у 2018 р. – Інституту геологічних наук НАН України внаслідок підтоплення їх архівосховищ.

У досліджуваний період співробітники ІА НБУВ у межах своєї компетенції брали участь у процесі управління архівною справою в НАН України та установах, що перебували у її віданні шляхом надання науково-методичних консультацій, проведення тематичних семінарів, здійснення перевірок та інформування керівників установ про виявлені недоліки чи відмінну роботу їхніх підлеглих щодо організації формування та зберігання архівного фонду установи.

1.5. Здійснення централізованого державного обліку документів НАФ у системі НАН України

Наступним ключовим напрямом роботи Інституту архівознавства НБУВ є облік архівних документів. Облік здійснюється як всередині інституту щодо фондів, які перебувають на зберіганні у його сховищах, так і в установах, що є джерелами формування АФ НАН України. Згідно з Правилами роботи архівних установ України, затвердженими наказом Міністерства юстиції України від 08.04.2013 р. № 656/5, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 10 квітня 2013 р. за № 584/23116, Інститут архівознавства НБУВ здійснює централізований державний облік документів НАФ, що зберігаються в установах НАН України. З цією метою він щорічно передає до Державної архівної служби України при Міністерстві юстиції України (Укрдержархів) облікові документи, укладені установами системи НАН України, разом з власними обліковими документами. Це паспорти архівних підрозділів наукових установ з правом постійного зберігання документів та звіт про стан і обсяг документів НАФ, що зберігаються в архівних підрозділах юридичних осіб – джерел формування НАФ, архівних установах, заснованих фізичними особами та/або юридичними особами приватного права, приватних архівних зібраннях. Відділ архівознавства і документознавства ІА НБУВ забезпечує здійснення централізованого обліку архівних документів, що зберігаються в архівних підрозділах установ, підприємств і організацій НАН України у зоні комплектування інституту. Це архівні фонди, що перебувають на тимчасовому зберіганні в архівах установ до передавання їх на державне зберігання до Інституту архівознавства НБУВ. Облік традиційно здійснюється за паспортом архівного підрозділу юридичної особи та описами справ⁴⁰, сюди варто також віднести номенклатури справ та акти передавання справ з діловодного підрозділу до архіву установи, оскільки Укрдержархів також веде статистику документів, не включених до описів справ.

З метою удосконалення процесу вивчення та аналізу фактичного стану справ з обліку документів в архівних підрозділах установ НАН України протягом 2012–2013 рр. була проведена робота з удосконалення форми паспорта

⁴⁰ Правила роботи архівних установ України / упоряд. Л. А. Кисельова [та ін.] ; за заг. ред. Н. М. Хрислової ; М-во юстиції України, Держ. архів. служба України, Укр. наук.-досл. ін.-т архів. справи та документознавства. Київ, 2013. С. 36–37.

архівного підрозділу установи НАН України, в діяльності якої утворюються документи НАФ. Для обліку архівних документів організацій НАН України, в діяльності яких не створюються документи НАФ, використовується стандартна форма паспорта архіву, затверджена Укрдержархівом.

Відповідно до Порядку державного обліку документів НАФ, затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 27.09.2013 р. № 2045/5, який було зареєстровано в Міністерстві юстиції України 2 жовтня 2013 р. за № 1695/24227, з метою здійснення контролю за наявністю документів НАФ в архівах, їх станом, місцем, умовами зберігання та надання інформації щодо їх обсягу, складу, змісту і місцезнаходження, архівні документи установ, підприємств та організацій НАН України підлягали обов'язковому державному обліку, який мав здійснювати Інститут архівознавства НБУВ.

Отже, після вимушеної перерви у 2013 р. відновлено процедуру обліку архівних документів установ, організацій і підприємств НАН України шляхом паспортизації архівів. З цією метою установам, організаціям і підприємствам НАН України щорічно розсилається стандартний комплект документів: супровідний лист, форма паспорта та порядок заповнення паспорта. За результатами проведеного аналізу паспортизації щодо стану архівної системи НАН України на вимогу Укрдержархіву за усталеною формою готується щорічний звіт.

Загалом інформаційні поля, внесені до форми паспорта, розробленої у 2013 р., збереглися до 2020 р. Єдине виключення – у 2014 р. була вилучена графа про облік довідкового апарату до архівних фондів.

Паспорт створений у формі таблиці, що складається з загальної частини та семи розділів⁴¹. Загальна частина містить таку інформацію: «найменування юридичної особи, її підпорядкованість», де вказується назва юридичної особи та її підпорядкованість на момент заповнення паспорта та «дата створення» із зазначенням числа, місяця, року створення юридичної особи, з посиланням на відповідний розпорядчий документ.

У першому розділі подаються загальні відомості про архів установи, організації чи підприємства, що звітує, – це інформація про правовий статус архіву в структурі установи, організації чи підприємства, тобто він самостійний чи є частиною якогось із структурних підрозділів установи. Обов'язково

⁴¹ Організація діловодства та архівного зберігання документів у Національній академії наук України... С. 263–265.

подається інформація про дату останнього перевіряння наявності та стану справ архівних фондів, що зберігаються в архівосховищі із зазначенням дат та номерів актів, що фіксують результати перевіряння, також вказується кількість користувачів документами архіву за рік. Окремо зазначається кількість фондів, що зберігаються в архіві установи, та їх назви, оскільки крім фонду установи в архіві можуть зберігатися фонди ліквідованих підприємств, що раніше були підпорядковані установі і вона є їхнім правонаступником. Назви архівних фондів діючих установ, організацій, підприємств вказуються відповідно до повної юридичної назви установи фондоутворювача на момент заповнення паспорта або на момент ліквідації для ліквідованих організацій. У паспорті є окрема графа, де зазначається адреса архіву, оскільки вона не завжди збігається з юридичною адресою установи.

У другому розділі наводяться відомості про індивідуальні нормативні документи, що регламентують питання організації та ведення діловодства і архівної справи в установі НАН України, проведення експертизи цінності документів із зазначенням реквізитів документів щодо погодження та затвердження. І відомості про посадових осіб, які здійснюють керівництво діловодним процесом та процесом експертизи цінності.

У третьому розділі наводяться уже безпосередньо облікові дані про склад і обсяг описаних архівних документів. Дані для заповнення таблиці беруться винятково з описів справ, схвалених чи погоджених Експертно-перевірною комісією НАН України. Кількісні показники подаються для кожного фонду окремо і зводяться цифри про всі документи архівних фондів, що зберігаються в архіві установи. Дані про документи НАФ і дані про кадрові документи архівних фондів фіксуються в різних таблицях, оскільки в підсумку вони не сумуються. Для документів з постійним строком зберігання зазначаються окремі цифри щодо обсягу управлінської документації та науково-технічної документації у складі архівних фондів. У останній графі таблиці вказується кількість архівних справ, що потребують передавання на постійне зберігання, тобто знаходяться в установі понад встановлені строки. Граничний строк зберігання архівних документів в архіві установи НАН України, до передавання на постійне зберігання до ІА НБУВ, становить 15 років для управлінської і науково-організаційної документації та 25 років для науково-дослідної та науково-технічної документації.

У четвертому розділі представлені відомості про склад і обсяг неописаних справ та справ, включених в описи, що не пройшли процедуру схвален-

ня або погодження ЕПК НАН України. Дані подаються окремо для кожного фонду, в якому є неупорядковані документи, що зберігаються в установі, тут також наводяться цифри щодо кількості справ, які створюються в діловодстві установи протягом року та неописаних справ, що зберігаються понад встановлені строки. Як і в третьому розділі окремо наводяться кількісні показники для документів НАФ і кадрової документації. Також, за наявності, для документів НАФ подаються дані щодо хронологічних меж та кількості справ, які зберігаються понад встановлені строки.

У п'ятому розділі зазначаються довідкові дані про публікації з історії установи чи її архівного фонду за поточний рік або більш ранні, що не наводилися в попередніх паспортах.

У шостому розділі містяться відомості про умови зберігання документів в архіві установи. Зокрема, обсяг архівосховища, оснащення архівосховища, дотримання вимог освітлення, температурно-вологісного режиму, охоронних правил, оснащення робочого місця працівника архіву, наявність читального залу.

У сьомому розділі вказуються контактні дані керівника архівним напрямом і працівників архіву установи. Як і будь-який звітний документ установи паспорт засвідчує керівник установи, чий підпис завіряється печаткою.

За результатами аналізу отриманих паспортів співробітниками відділу архівознавства і документознавства готуються аналітичні дані і щорічний «Звіт про стан і обсяг документів Національного архівного фонду, що зберігаються в архівних підрозділах підприємств, установ і організацій та приватних архівних зібраннях», що передається до Укрдержархіву. Станом на 01.01.2021 р. в архівах організацій НАН України зберігаються понад 594 тис. справ документів, з них понад 400 тис. з документами НАФ, 162 тис. з яких зберігаються в установах понад встановлені строки, оскільки ІА НБУВ не має вільних архівосховищ, необхідних для комплектування цими документами.

Отже, з метою забезпечення збереженості документів АФ НАН України, співробітники Інституту адаптували наявну систему обліку документів НАФ відповідно до потреб архівів академічних установ та з врахуванням особливостей їхніх архівних фондів. У результаті в процесі паспортизації архівних підрозділів охоплюється весь масив архівних документів, разом з науково-технічною документацією, внесеною до НАФ.

ФОРМУВАННЯ ТА НАУКОВЕ ДОСЛІДЖЕННЯ АРХІВНОЇ СПАДЩИНИ ВИДАТНИХ ВЧЕНИХ НАН УКРАЇНИ

2.1. Комплектування та формування архівних фондів особового походження видатних українських вчених в Інституті архівознавства

Документна наукова спадщина видатних українських вчених є вагомим складовим джерельним базисом загальноісторичних досліджень. При комплексному поєднанні з офіційною документацією установ і організацій документи особового походження значно доповнюють джерельну базу досліджень з розвитку української науки. Їх виявлення, формування у вигляді повноцінного інформаційного ресурсу та введення до системи об'єктів наукового дослідження розширює потенціал використання АФ НАН України як з метою формування сучасної концепції історії України, так і для реконструкції діяльності НАН України у різні періоди її функціонування та вивчення розвитку різних галузей науки.

До завдань дослідження документної історії української академічної науки входить наукова реконструкція документної бази з історії НАН України шляхом виявлення і введення у науковий обіг маловідомих і раніше не досліджуваних документів з історії НАН України, зокрема, розроблення документів особового походження провідних українських вчених як складової частини АФ НАН України, їх описання, взяття на облік та підготовка на їх основі наукових видань з історії НАН України.

Науково-дослідна та науково-практична робота з опрацювання фондів особового походження видатних вчених НАН України передбачає розроблення та вдосконалення методів і форм роботи зі створення нормативної та методичної бази комплектування, формування, наукового описування, обліку та збереження документної спадщини провідних вчених, формування системи науково-довідкового апарату на документи особового походження АФ НАН України з метою забезпечення їх використання у наукових, соціальних та культурних цілях і підготовку наукових праць за результатами досліджень архівних документів.

Інститутом архівознавства НБУВ складено комплекс науково-методичних документів, що регламентують наукове опрацювання документів особового походження видатних вчених НАН України. Визначальними для роботи з формування та дослідження архівної спадщини провідних українських вчених є «Положення про Архівний фонд Національної академії наук України», «Положення про архівний фонд особового походження видатного вченого Національної академії наук України», «Положення про Інститут архівознавства Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського», підготовлені Державною архівною службою України правила, інструкції та методичні рекомендації з питань наукової експертизи, опрацювання, використання, обліку і збереження документів Національного архівного фонду.

Інститут архівознавства продовжує роботу з розроблення спеціальних методик та методів історико-культурологічного, джерелознавчого та архівно-археографічного опису документів особового походження видатних учених України, системи науково-довідкового апарату на документи АФ НАН України з метою вдосконалення архівної методики формування та наукового описування документів провідних учених НАН України в архівних фондах особового походження, підвищення рівня організації роботи з фондоутворювачами, наукової організації їх документації у архівні фонди та удосконалення процесу використання документів АФ НАН України в наукових та культурних цілях через створення розгалуженого науково-довідкового апарату. Опрацьовуються питання виявлення особових документів видатних вчених НАН України, експертизи їх наукової і культурної цінності, тематичної систематизації та наукового описування документів із подальшим введенням їх у науковий обіг з метою використання у дослідженнях з історії вітчизняної науки, техніки та культури і збереження спадщини української науки.

Одним із основних напрямів діяльності Інституту архівознавства із розроблення документальних ресурсів наукової спадщини НАН України є робота, спрямована на формування АФ НАН України шляхом комплектування його документами особового походження видатних вчених НАН України. З цією метою проводиться робота з відбору документів, здійснюється експертиза їх цінності, наукове вивчення і описування, формування особових архівних фондів видатних учених як складової АФ НАН України.

Згідно з «Положенням про архівний фонд особового походження видатного вченого Національної академії наук України» фондоутворювачами

архівних фондів особового походження видатних вчених НАН України є дійсні члени, члени-кореспонденти НАН України, вчені-засновники окремих установ НАН України, наукових шкіл та нових наукових напрямів, автори визначних наукових відкриттів, лауреати вітчизняних, міжнародних та іменних премій НАН України тощо.

Від початку роботи в Інституті архівознавства сформовано картотеку потенційних фондоутворювачів особових архівних фондів вчених на підставі списку обраних до складу НАН України академіків і членів-кореспондентів з відомостями про науковців. Картотека постійно поповнюється та уточнюється, до неї вносяться зміни на підставі протоколів Загальних зборів НАН України про обрання до складу Академії нових членів та розпоряджень Президії НАН України про виключення академіків і членів-кореспондентів зі складу членів НАН України у зв'язку зі смертю.

У 2014 р. в Інституті складено «Список фізичних осіб – джерел формування АФ НАН України, які передають (або можуть передавати) документи НАФ до фондів Інституту архівознавства Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського», а в 2015 р. – «Список № 2 юридичних осіб – джерел формування АФ НАН України, які не передають документи до Інституту архівознавства НБУВ». Списки були схвалені Експертно-перевірною комісією НАН України та затверджені головним вченим секретарем НАН України.

До списку фізичних осіб – джерел формування АФ, які передають (або можуть передавати) документи до Інституту архівознавства НБУВ на постійне зберігання вносяться зміни на підставі результатів виборів нових академіків і членів-кореспондентів НАН України й станом на 01.01.2020 р. він містив 1461 позицію. А до «Списку № 2 юридичних осіб – джерел формування АФ НАН України, які не передають документи до Інституту архівознавства НБУВ» нині входять 12 установ НАН України. Насамперед це 5 установ, у складі яких є підрозділи з правом постійного зберігання документів НАФ, – Інститут рукопису Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, Відділ рукописів Львівської національної наукової бібліотеки імені В. Стефаника, Відділ рукописних фондів і текстології Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка, Відділ архівних наукових фондів, рукописів та фонозаписів Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського, Науковий архів Інституту археології та 7 установ НАН України, в яких створено музеї чи музейні кімнати,

де зберігаються архівні документи про історію та діяльність цих установ чи документи видатних вчених, які там працювали. Серед них – Інститут надтвердих матеріалів ім. В. М. Бакуля (музей установи з окремою експозицією, присвяченою вченому-матеріалознавцю академіку В. М. Бакулю), Інститут електрозварювання ім. Є. О. Патона (меморіальний музей академіка Є. О. Патона), Інститут проблем моделювання в енергетиці ім. Г. Є. Пухова (кімната-музей академіка Г. Є. Пухова), Інститут кібернетики ім. В. М. Глушкова (кімната-музей академіка В. М. Глушкова), Інститут експериментальної патології, онкології і радіобіології ім. Р. Є. Кавецького (меморіальна кімната академіка Р. Є. Кавецького), а також Національний ботанічний сад ім. М. М. Гришка, де створено музей.

Інститутом архівознавства здійснюється ґрунтовна пошукова робота, спрямована на збереження української наукової спадщини й виявлення особистих документів видатних українських вчених у наукових установах і закладах вищої освіти України, де працювали фондоутворювачі, науково-громадських і соціально-політичних організаціях, до складу членів яких вчені входили, за місцем проживання науковців. У рамках цієї роботи встановлюються контакти з керівництвом установ і організацій, членами родин вчених або їхніми спадкоємцями. Нерідко документи до інституту передаються вченими особисто.

Отже, комплектування Інституту архівознавства НБУВ документами особового походження здійснюється у декількох напрямках: співпраця з керівництвом наукових установ НАН України та інших відомств, спрямована на створення комісій з наукової спадщини для відбору документів вчених в установі; співпраця з родичами потенційних фондоутворювачів, спрямована на відбір документів вчених за місцем їхнього проживання; безпосередня співпраця з фондоутворювачами.

Протягом 2000–2020 рр. співробітники Інституту архівознавства з метою виявлення та комплектування архівної й наукової спадщини видатних українських вчених проводили заходи, спрямовані на утворення комісій з виявлення наукового спадку вчених НАН України, – потенційних фондоутворювачів, – в установах, де вони працювали. Були підготовлені та розіслані ініціативні листи, проведено переговори з представниками адміністрацій установ, завідувачами архівних підрозділів та співробітниками інших наукових підрозділів таких інститутів НАН України, як: ботаніки ім. М. Г. Холодного, геохімії навколишнього середовища, географії, геоло-

гічних наук, зоології ім. І. І. Шмальгаузена, екології Карпат, економічного прогнозування, електродинаміки, енциклопедичних досліджень, історії України, клітинної біології та генетичної інженерії, кріобіології і кріомедицини, математики, морської біології, світової економіки і міжнародних відносин, технічної механіки, української мови, фізики, фізики конденсованих систем, хімії високомолекулярних сполук, органічної хімії, ядерних досліджень, біоорганічної хімії та нафтохімії ім. В. П. Кухаря, біохімії ім. О. В. Палладіна, геотехнічної механіки ім. М. С. Полякова, геофізики ім. С. І. Субботіна, геохімії, мінералогії і рудоутворення ім. М. П. Семененка, держави і права ім. В. М. Корецького, електрозварювання ім. Є. О. Патона, кібернетики ім. В. М. Глушкова, механіки ім. С. П. Тимошенка, мовознавства ім. О. О. Потебні, надтвердих матеріалів ім. В. М. Бакуля, проблем матеріалознавства ім. І. М. Францевича, проблем міцності ім. С. Г. Писаренка, радіофізики та електроніки ім. О. Я. Усикова, теоретичної фізики ім. М. М. Боголюбова, української археографії і джерелознавства ім. М. С. Грушевського, літератури ім. Т. Г. Шевченка, фізики напівпровідників ім. В. Є. Лашкарьова, фізико-технічного інституту низьких температур ім. Б. І. Веркіна, фізико-хімічного інституту ім. О. В. Богатського, фізіології ім. О. О. Богомольця, філософії ім. Г. С. Сковороди, хімії поверхні ім. О. О. Чуйка тощо. Створення комісії зі збереження наукової спадщини вчених було ініційовано і в Головній астрономічній обсерваторії, Міжнародному науково-навчальному центрі інформаційних технологій і систем НАН України і МОН України, Міжвідомчому відділенні електрохімічної енергетики НАН України та ін.

У рамках роботи комісії з вивчення наукової спадщини видатних вчених НАН України у вказаних інститутах і установах вдалося здійснити виокремлення документів учених із загального масиву наявної в них документації, провести відбір та попередню експертизу документів академіків та членів-кореспондентів НАН України, а саме: вченого в галузі електрозварювання президента НАН України Б. Є. Патона; фізиків В. М. Ажажі, О. С. Давидова, І. М. Дмитренка, М. П. Лисиці, А. В. Меня, В. В. Сльозова, К. М. Степанова, В. І. Терешина, В. Т. Толока, М. К. Шейнкмана та А. П. Шпака; астрофізика П. І. Фоміна; механіків В. С. Будника та С. В. Серенсена; вченого у галузі фізичної електроніки В. Ф. Мачуліна, енергомашинобудування О. Є. Божка, електротехніки А. Д. Нестеренка; фізіологів Д. М. Воронцова, П. Г. Костюка та П. М. Серкова; математиків

Ю. О. Митропольського та П. М. Тамразова; кібернетиків І. Д. Войтовича, М. В. і В. С. Михалевичів; ученого в галузі обчислювальної техніки К. Г. Самохвалова; хіміків Ю. С. Ліпатова, М. О. Лозинського, В. Д. Присяжного та В. В. Скопенка; істориків І. М. Мельникової та П. Т. Тронька; юриста П. О. Недбайла; економістів В. Є. Новицького, М. Г. Чумаченка та А. А. Чухна; геофізиків Є. Г. Булаха, Е. В. Соботовича; геологів Є. О. Кулеша, Ю. П. Мельника, М. П. і В. М. Семененків та І. І. Чебаненка; фармакологів О. В. Стефанова та Ф. П. Трінуса; вірусолога та епідеміолога А. Ф. Фролова; зоолога М. М. Щербака та ін.

Поза системою НАН України робота з комплектування документною науковою спадщиною видатних українських учених проводилася із керівництвом та співробітниками таких наукових установ та закладів вищої освіти України, як: ДУ «Інститут ендокринології та обміну речовин ім. В. П. Комісаренка НАМН України», ДУ «Інститут отоларингології ім. проф. О. С. Коломійченка НАМН України», Інститут медицини праці НАМН України, Інститут фармакології і токсикології НАМН України, Науково-дослідний інститут українознавства МОН України, Національний інститут серцево-судинної хірургії ім. М. М. Амосова, Національний медичний університет ім. О. О. Богомольця, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київський університет туризму, економіки і права, Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, Одеський національний університет ім. І. І. Мечнікова, Український державний університет фінансів та міжнародної торгівлі тощо.

Комплектування Інституту архівознавства документами особового походження також проводилося через контакти і співпрацю із членами сімей, близькими родичами та спадкоємцями вчених – С. Я. Брауде, І. М. Вишневського, А. Д. Візіра, Г. Г. Гнесіна, М. Л. Горбачука, Я. Б. Гороховатського, М. Ф. Гулого, В. Я. Дідковського, М. М. Доброхотова, Г. В. Донченка, П. К. Заморія, Ю. Г. Здесенка, Ю. О. Карпенка, Г. О. Ковтуна, І. Ф. Кураса, А. О. Лебедева, Ю. С. Ліпатова, В. С. Мельника, А. В. Меня, Ю. О. Митропольського, С. Ф. Морочковського, Ю. В. Найдіча, І. Г. Походні, В. М. Ремесла, О. М. Романіва, В. В. Скопенка, Г. Г. Счастливого, Т. М. Тамразова, Ю. І. Тарасевича, О. І. Титка, А. Ф. Фролова, Т. М. Черевченко, І. М. Чиженка, К. І. Чурюмова, Ю. М. Шевченка, А. М. Шлепакова, А. П. Шпака, П. Ф. Шпака, М. М. Щербака та ін.

Значний масив документів було отримано від спадкоємців академіків Ю. О. Митропольського і П. Т. Тронька та членів-кореспондентів П. О. Недбайла і П. М. Тамразова. Великий обсяг документів до інституту передали члени сімей вчених-фондоутворювачів, а саме: Т. Е. Ліпатова, М. О. Лозинська, О. А. Мень, Н. Ю. Митропольська, О. М. Рославець, Л. Г. Самко, В. М. Скопенко, Н. І. Степанець, Ж. І. Чебаненко, О. І. Чиженко, Т. М. Чумаченко, З. І. Шиліна, О. А. Шпак, Г. Й. Щербак та ін.

Проводилася робота безпосередньо із самими фондоутворювачами. Співробітники Інституту архівознавства особисто зустрічалися з академіками НАН України С. А. Андронаті, Б. В. Буркинським, О. С. Онищенко, Г. П. Півтораком, І. Р. Юхновським та доктором фізико-математичних наук В. І. Стріхою, які передали до інституту документи про свою наукову, науково-організаційну та педагогічну діяльність.

Протягом 2000–2020 рр. у результаті проведеної роботи з формування АФ НАН України співробітниками Інституту архівознавства здійснено комплектування значним комплексом документів особового походження видатних українських учених, які представляли різні галузі вітчизняної науки.

Так, до фондів інституту надійшли документи учених, які працювали у сфері точних наук. Зокрема у галузі математики, фізики, кібернетики та системотехніки академіків О. І. Бродського, І. М. Вишневецького, О. О. Галкіна, В. М. Глушкова, І. С. Горбаня, М. П. Корнейчука, О. С. Космодаміанського, О. І. Кухтенка, Я. Б. Лопатинського, Ю. О. Митропольського, М. Г. Находкіна, О. З. Петрова, О. В. Погорелова, В. І. Скуріхіна, А. А. Смирнова, Н. З. Шора, М. Т. Шпака, І. Р. Юхновського та членів-кореспондентів М. Л. Горбачука, Ю. Г. Здесенка, М. Г. Крейна, Ю. Г. Птушинського, О. І. Степанця, Т. М. Тамразова, В. І. Фушича; у галузях електродинаміки академіків Ф. Б. Гриневича і Г. Г. Щастливого, електротехніків академіків Г. Є. Пухова, І. М. Чиженка та члена-кореспондента О. І. Титка; астрономів академіків О. Я. Орлова, Є. П. Федорова, Я. С. Яцківа та астрофізика члена-кореспондента К. І. Чурюмова та ін.

До інституту надійшли документи науковців, які діяли у сфері природничих наук: хіміків академіків Ф. С. Бабичева, А. І. Кіпріанова, О. В. Кірсанова, В. П. Кухаря, Ю. С. Ліпатова, Л. М. Марковського, В. В. Скопенка, О. О. Чуйка, Є. О. Шилова, К. Б. Яцимирського та членів-кореспондентів С. М. Баранова, Я. Б. Гороховатського, Ю. Ю. Керча, Г. О. Ковтуна, Ю. І. Та-

расевича, Я. Н. Фіалкова, О. О. Ясникова; геологів академіка І. І. Чебаненка та членів-кореспондентів В. К. Гавриша й П. Ф. Шпака; фізіологів академіків Д. С. Воронцова, П. Г. Костюка, О. О. Мойбенка, В. В. Фролькіса; зоологів академіка В. І. Монченка та членів-кореспондентів В. Г. Доліна, М. П. Савчука, М. М. Щербака; ботаніків академіків А. М. Гродзинського, Д. К. Зерова, М. Ф. Кащенко, В. М. Любименка, К. М. Ситника, Ю. Р. Шеляга-Сосонка та членів-кореспондентів І. О. Дудки, Л. І. Мусатенко, Т. М. Червченко; геоботаніка академіка М. А. Голубця; мікробіологів членів-кореспондентів Л. Й. Рубенчика й В. П. Тульчинської; гідробіолога академіка О. В. Топачевського; селекціонера-рослинника академіка ВАСГНІЛ, академіка АН СРСР В. М. Ремесла; докторів біологічних наук С. Ф. Морочковського, Є. М. Писанця та ін.

Фонди інституту поповнили документи вчених, які представляють науки, що виникли на межі класичних дисциплін: геофізика члена-кореспондента В. А. Даниленка; біохіміків академіків О. В. Палладіна, Р. В. Чаговця та члена-кореспондента Г. В. Донченка; фахівця в галузі радіобіології академіка Д. М. Гродзинського та ін.

Одне з найбільших об'єднань наукових установ у системі НАН України – це установи Відділення фізико-технічних проблем матеріалознавства. Значна кількість документів, що надійшли до Інституту архівознавства, складається з архівів учених, які працювали в установах цього Відділення НАН України. Зокрема, інститут укомплектовано документами вчених у галузі матеріалознавства академіків Ю. В. Найдіча, М. В. Новікова, Ю. М. Тарана-Жовніра, В. І. Трефілова та членів-кореспондентів Г. Г. Гнесіна, Л. О. Позняка, П. Р. Родіна; у галузі металургії і технології металів академіків М. М. Доброхотова, Б. І. Медовара, І. К. Походні; у галузі механіки академіків В. С. Будника, А. Д. Коваленка, А. О. Лебедева, Г. С. Писаренка, С. В. Серенсена, Ю. М. Шевченка та членів-кореспондентів С. М. Кожевникова, А. Ф. Улітки; у галузі електрозварювання академіка Б. Є. Патона; учених у галузі металургії і теплотехніки академіків В. П. Копитова й О. О. Кремньова та ін.

До фондів інституту надійшли документи особового походження представників суспільних наук, а саме: правознавців академіків В. М. Корецького та членів-кореспондентів В. Ф. Погорілка, С. І. Юшкова; філософів академіків В. І. Куценка, О. С. Онищенко, М. В. Поповича, В. І. Шинкарука та члена-кореспондента В. С. Пазенка; істориків академіків Ю. Ю. Кон-

дуфора, І. Ф. Кураса та члена-кореспондента В. І. Клокова; мовознавців академіків І. К. Білодіда, Л. А. Булаховського та членів-кореспондентів Н. Ф. Клименко, А. П. Непокупного, В. В. Німчука; економістів академіків І. І. Лукінова, О. М. Онищенко та членів-кореспондентів Л. К. Безчасного, А. П. Савченка та ін.

В інституті відклалися особові архівні фонди вчених, що працювали у сфері медицини, як-от: хірурга академіка М. М. Амосова, вченого в галузі гігієни і санітарії академіка Є. Г. Гончарука, офтальмолога академіка В. П. Філатова, педіатра члена-кореспондента Б. Я. Резніка, нейрохірурга академіка А. П. Ромоданова, вченого в галузі сучасної геронтології і вікової фізіології академіка В. В. Фролькіса, епідеміолога члена-кореспондента А. Ф. Фролова та ін.

Крім того, було отримано цінні документи до фонду «Акліматизаційний сад ВУАН» та до фонду Інституту зоології ім. І. І. Шмальгаузена НАН України, що значною мірою доповнюють інформацію про історію діяльності наукових установ та творчість вчених, які в них працювали.

Варто зазначити, що робота з комплектування фондів Інституту архівознавства НБУВ здійснюється не лише у межах Києва, а й під час наукових експедицій до інших міст України, де мешкали і працювали видатні українські вчені. Так, протягом 2000–2020 рр. співробітники інституту здійснили наукові експедиції до таких міст України, як Дніпропетровськ (нині – м. Дніпро), де було укомплектовано документи вченого-механіка академіка В. А. Лазаряна; Донецьк, де було відібрано документи фізиків – академіка В. І. Архарова та членів-кореспондентів А. Д. Алексеєва і Л. Т. Цимбал, економістів академіка М. Г. Чумаченка та члена-кореспондента М. І. Іванова, ученого в галузі гірничої справи члена-кореспондента К. І. Татомира та фармаколога члена-кореспондента І. В. Комісарова; Львів, де відібрано документи академіків – фахівця у сфері геоботаніки та екології М. А. Голубця та вченого в галузі напівпровідникового матеріалознавства К. Д. Товстюка; Одеса, звідки привезені документи академіків – біоорганіка С. А. Андронаті, хіміка О. В. Богатського, економіста Б. В. Буркинського та членів-кореспондентів – мовознавця Ю. О. Карпенка, хіміка М. Г. Лук'яненка, економіста М. Т. Мелешкіна, офтальмолога Н. О. Пучківської та астронома В. П. Цесевича; Севастополь, де було відібрано документи гідробіологів – членів-кореспондентів В. М. Грезе й Т. С. Петіпи; Харків, звідки надійшли документи академіків – математика і

механіка В. Л. Рвачова, фізиків, І. М. Дмитренко, Я. Б. Файнберга, вченого в галузі медицини В. І. Грищенка та членів-кореспондентів кріобіолога М. С. Пушкар, біохіміка А. М. Утевського, вченого в галузі радіофізики і астрономії А. В. Меня та ін.

4–6 вересня 2019 р. відбулася наукова експедиція співробітників Інституту архівознавства НБУВ А. І. Шаповала та І. М. Шихненка до Харкова з метою доукомплектування архівного фонду видатного вченого-радіофізика і радіоастронома, академіка НАН України С. Я. Брауде, адже в 2019 р. розпочалося наукове описування частини документної спадщини вченого, що раніше відклалася в інституті. Під час поїздки до Харкова відбулася зустріч з донькою академіка С. Я. Брауде, старшим науковим співробітником Фізико-технічного інституту низьких температур ім. Б. І. Веркіна, канд. фіз.-мат. наук І. С. Брауде, яка передала до ІА НБУВ документи С. Я. Брауде загальним обсягом 62 см в розсипу. Під час зустрічі обговорювалася можливість передачі до інституту документів вченого в галузі астрофізики і радіофізики, учня С. Я. Брауде, академіка НАН України О. О. Коноваленка.

З метою доукомплектування особового архівного фонду видатного українського зоолога, члена-кореспондента НАН України М. М. Щербака 17 вересня 2019 р. завідувачем відділу археографії А. І. Шаповалом було здійснено відрядження до м. Дніпра, де мешкала М. С. Засіменко-Бонацька, колишня політрепресована, яка разом з М. М. Щербаком перебувала в мордовському «Дубравлагу», а згодом стала відомою у Дніпрі поетесою і громадською діячкою. Протягом багатьох років М. С. Засіменко-Бонацька листувалася з М. М. Щербаком й зберегла листи вченого, які разом зі спогадами про нього на прохання Інституту архівознавства погодилася передати до особового архівного фонду науковця. У рамках цієї поїздки А. І. Шаповал взяв участь у заході Дніпровської обласної універсальної наукової бібліотеки ім. Первоучителів слов'янських Кирила і Мефодія «На перехресті долі» з нагоди вшанування М. С. Засіменко-Бонацької і нагородження її орденом Княгині Ольги як поетеси і громадської діячки. Було виголошено доповідь про формування джерельного комплексу до наукової та громадської діяльності М. М. Щербака в Інституті архівознавства НБУВ та допомогу М. С. Засіменко-Бонацької у його створенні.

Загалом упродовж 2000–2020 рр. у комплектуванні особових архівних фондів Інституту архівознавства НБУВ брали участь співробітники інсти-

туту: Д. В. Байкеніч, О. М. Березовський, Т. В. Брязкало, Ю. В. Булгаков, Л. Є. Варшавська, О. І. Вербіцька, Т. В. Вересовська, Л. В. Гарбар, О. М. Закусило, О. О. Колобов, М. С. Коломієць, О. Ю. Кондратенко, В. А. Кучмаренко, О. Г. Луговський, Н. А. Наумова, Т. П. Папакіна, О. П. Піддубний, Л. Ю. Портнова, М. О. Принь, О. В. Принь, С. В. Старовойт, Л. І. Стрельська, А. І. Шаповал, Л. В. Шипко, І. М. Шихненко.

Отже, протягом 2000–2020 років колектив Інституту архівознавства НБУВ проводив продуктивну роботу з виявлення документів особового походження видатних вчених НАН України та комплектування ними фондів інституту. У результаті інтенсивної діяльності співробітників інституту в напрямку надходжень документів українських вчених вдалося сформувати близько 250 нових особових архівних фондів та поповнити документальний склад понад 130 наявних фондів. Широкий видовий склад документів, що надійшли до Інституту архівознавства упродовж вказаного періоду, становить повноцінну джерельну базу для дослідження життя, діяльності, наукової творчості видатних вчених НАН України, створення просопографічних портретів науковців й проведення досліджень з історії науки загалом, а також діяльності установ НАН України та інших наукових і освітніх закладів України.

2.2. Наукове описування та збереження архівної спадщини видатних вчених НАН України

Колектив Інституту архівознавства НБУВ проводить роботу з наукового опрацювання документів видатних учених НАН України. В рамках цієї діяльності вивчаються теоретичні питання з опису документів особового походження, розробляються основні методи формування документів учених за такими розділами як наукові праці, документи біографічні та про вченого, документи з діяльності науковця, листування, фотодокументи, документи, зібрані фондоутворювачем. Вдосконалюється методика проведення наукової експертизи документів на паперовій основі, малюнків, креслень, кінофотофонодокументів, електронних документів тощо.

На основі проведеного аналізу документного складу фондів особового походження учених НАН України в Інституті архівознавства, анування видів виконуваних робіт, що застосовуються при опрацюванні

документів, вивчення наявних нормативних та методичних документів з питань опрацювання документів особового походження та з урахуванням практики роботи в інституті розроблено «Робочу інструкцію з науково-технічного опрацювання документів особового походження видатних вчених НАН України» (С. В. Старовойт).

Наукове описування документів особових архівних фондів видатних українських учених є важливим етапом діяльності Інституту архівознавства в галузі формування АФ НАН України як складової НАФ, що у подальшому дає змогу ввести документи у науковий обіг з метою уможливлення їх використання у широкому колі досліджень історії вітчизняної науки, техніки, культури тощо. Наукове опрацювання документів особового походження – це широкий комплекс видів робіт, що охоплює експертизу їх наукової та історичної цінності, атрибуцію документів, пов'язану з встановленням авторства, оригінальності, часу створення та способу відтворення документів, багаторівневу систематизацію, спрямовану на подальше формування справ – видову (за видами документів), хронологічну (за часом створення), абеткову (за абеткою прізвищ адресатів і кореспондентів при формуванні блоків «листування»). Заголовок справи виступає основним елементом, за яким у подальшому ідентифікуються всі документи фонду. При їх складанні використовуються засоби науково-археографічного редагування текстів, що дозволяє створити повноцінні анотації на документи, встановити ініціали згадуваних у них осіб, датувати документи. Проводиться додаткове вивчення опублікованих та електронних ресурсів біобібліографічного характеру, у результаті якого виявляються комплекси інформації, яка використовується при формуванні історичної довідки про фондоутворювача та складанні заголовків справ з науковими працями вчених.

Робота з формування особових архівних фондів видатних українських учених як складової АФ НАН України проводилася за такими основними напрямками:

– введення у науковий обіг документів фондів особового походження провідних учених НАН України шляхом їх наукового описання та створення системи науково-довідкового апарату до документів (історичні довідки, описи, каталоги, картотеки, покажчики, путівники);

– розроблення електронних баз даних: централізованого обліку фондів АФ НАН України, джерел комплектування та потенційних фондоутворювачів АФ, інформаційно-пошукової системи на документи АФ;

– підготовка циклу науково-методичних, інструктивних та науково-довідкових видань з питань комплектування, обліку, збереження, формування та функціонування АФ НАН України на сучасному етапі.

З метою введення у науковий та культурний обіг нових джерел з історії діяльності НАН України та її провідних вчених в Інституті архівознавства НБУВ інтенсивно здійснюється наукове описування документів та формування особових архівних фондів учених НАН України. Протягом 2000–2020 років співробітниками Інституту архівознавства проведено наукове описування особових архівних фондів видатних учених НАН України академіків та членів-кореспондентів НАН України, які репрезентують широкий спектр української науки.

Завдяки роботі Інституту архівознавства у 2000–2020 роках з опрацювання документів особового походження для дослідників стали доступними особові архівні фонди вчених, які репрезентують вітчизняну фізичну науку, а саме: академіків В. І. Архарова (ф. № 329), Б. І. Веркіна (ф. № 282), М. М. Боголюбова (фізика-теоретика і математика, ф. № 42), О. О. Галкіна (ф. № 331), О. Г. Гольдмана (ф. № 132), І. С. Горбаня (ф. № 334), О. С. Давидова (ф. № 77), І. М. Дмитренка (ф. № 388), А. Ф. Прихотько (ф. № 149), О. Г. Ситенка (ф. № 324), Я. Б. Файнберга (ф. № 367), А. В. Чекунова (ф. № 314), А. П. Шпака (ф. № 396), М. Т. Шпака (ф. № 340), О. М. Щербаня (ф. № 193), радіофізика С. Я. Брауде (ф. № 365) та членів-кореспондентів М. А. Аганіна (ф. № 411), П. Г. Борзяка (ф. № 61), Ю. Г. Здесенка (ф. № 363), Е. А. Канера (ф. № 279), О. М. Харитонова (ф. № 305) та ін.

Джерела з діяльності вчених у кібернетичній галузі поповнено особовими архівними фондами академіків В. М. Глушкова (ф. № 18), В. С. Михалевича (ф. № 392), М. В. Михалевича (ф. № 394), Г. Є. Пухова (ф. № 152), Б. Б. Тимофєєва (ф. № 322), Н. З. Шора (ф. № 364) та академіка О. І. Кухтенка (ф. № 373), в якому, крім документів фондоутворювача, ще відклалися документи про наукову діяльність професора Г. В. Щіпанова, основоположника теорії інваріантності.

Математичний напрям відображено документами особових архівних фондів академіків М. П. Корнейчука (ф. № 344), Я. Б. Лопатинського (ф. № 333), Ю. О. Митропольського (ф. № 125), О. В. Погорелова (ф. № 145) та членів-кореспондентів М. Г. Крейна (ф. № 346), В. С. Мельника (ф. № 377), В. І. Фушича (ф. № 315) та ін.

Історики науки отримали змогу досліджувати особові архівні фонди видатних вчених-механіків академіків Ф. П. Белянкіна (ф. № 38), О. М. Динника (ф. № 85), А. Д. Коваленка (ф. № 102), А. О. Лебедева (ф. № 420), Г. С. Писаренка (ф. № 142), Я. С. Підстригача (ф. № 146), В. Л. Рвачова (ф. № 366), С. В. Серенсена (ф. № 385), К. І. Татомира (ф. № 171), Ю. М. Шевченка (ф. № 448), вченого в галузі гірничої механіки О. С. Космодаміанського (ф. № 356), конструктора та вченого в галузі ракетобудування й космонавтики В. С. Будника (ф. № 417) та членів-кореспондентів І. І. Іванова (ф. № 299), С. М. Кожевникова (ф. № 290), П. В. Харламова (ф. № 330) та ін.

Співробітниками інституту науково описано низку особових архівних фондів вчених, які працювали у сфері матеріалознавства, зокрема, академіків Б. І. Медовара (ф. № 123), Ю. М. Тарана-Жовніра (ф. № 325), В. І. Трефілова (ф. № 361) та членів-кореспондентів М. П. Арбузова (ф. № 53), Л. О. Позняка (ф. № 352), П. Р. Родіна (ф. № 383), К. Д. Товстюка (ф. № 359), І. М. Федорченка (ф. № 179) та ін.

Науково опрацьовано особові архіви вчених у галузі теоретичної електротехніки академіка І. М. Чиженка (ф. № 379), в галузі електровиміральної техніки та електроприладобудування члена-кореспондента А. Д. Нестеренка (ф. № 131), в галузі теоретичної і промислової теплотехніки академіка О. О. Кремньова (ф. № 107), в галузі теплоенергетики академіка І. Т. Швеця (ф. № 189).

Українську хімічну та біохімічну школи представлено документами особових архівних фондів академіків Ф. С. Бабичева (ф. № 57), А. С. Бережного (ф. № 40), В. О. Беліцера (ф. № 59), О. В. Богатського (ф. № 272), А. І. Кіпріанова (ф. № 100), О. В. Кірсанова (ф. № 296), Ю. С. Ліпатова (ф. № 116), М. О. Лозинського (ф. № 412), Л. М. Марковського (ф. № 297), В. А. Назаренка (ф. № 274), О. В. Палладіна (ф. № 30), В. В. Скопенка (ф. № 386), Р. В. Чаговця (ф. № 186), К. Б. Яцимирського (ф. № 372) та членів-кореспондентів С. М. Баранова (ф. № 327), К. А. Корнева (ф. № 271), О. Д. Куриленка (ф. № 245), М. Г. Лук'яненка (ф. № 390), М. С. Полуектова (ф. № 273), А. М. Утєвського (ф. № 302), Я. А. Фіалкова (ф. № 178), О. О. Ясникова (ф. № 298) та ін.

У науковий обіг надійшли документи особових архівних фондів учених, що працювали в галузі ботаніки та фізіології рослин, як-от: академіків Є. Б. Бабського (ф. № 6), М. М. Гришка (ф. № 12), А. М. Гродзинського (ф. № 371), О. І. Душечкіна (ф. № 286), Д. К. Зерова (ф. № 9), В. М. Люби-

менка (ф. № 294), В. М. Нікітіна (ф. № 280), О. В. Топачевського (ф. № 173) та членів-кореспондентів В. І. Білай (ф. № 45), Є. М. Кондратюка (ф. № 291), Я. С. Модилевського (ф. № 128), М. Г. Попова (ф. № 19). Науково описано було й колекцію документів особового походження вчених Інституту ботаніки ім. М. Г. Холодного НАН України, до якої увійшли документи докторів біологічних наук А. І. Барбарича, Г. І. Білика, Б. В. Заверухи та В. В. Фінна (ф. № 313).

В Інституті архівознавства науково опрацьовано ряд особових архівних фондів видатних зоологів академіків – паразитолога О. П. Маркевича (ф. № 121), палеонтолога і еволюціоніста І. Г. Підоплічка (ф. № 139) та членів-кореспондентів – гельмінтолога і паразитолога М. П. Савчука (ф. № 312), ентомолога В. Г. Долина (ф. № 342), герпетолога М. М. Щербака (ф. № 295), а також доктора біологічних наук, ентомолога С. Я. Парамонова (ф. № 310).

Геологічний напрям діяльності НАН України в інституті представлено новоописаними фондами академіків Г. Н. Доленка (ф. № 82), В. І. Лучицького (ф. № 316), В. О. Сельського (ф. № 375), М. П. Семененка (ф. № 162), Б. І. Чернишова (ф. № 210) і членів-кореспондентів В. К. Гавриша (ф. № 343), В. Я. Дідковського (ф. № 288), О. А. Дубянського (ф. № 317), В. І. Кітика (ф. № 284), Я. І. Середи (ф. № 345), П. Ф. Шпака (ф. № 320) та д-ра геол. -мінерал. наук М. П. Балуховського (ф. № 318).

Склад особових архівних фондів представників природничих наук в інституті також поповнили фонди академіків – генетика і мікробіолога С. М. Гершензона (ф. № 287), океанографа В. І. Беляєва (ф. № 60), фізіолога і біофізика П. Г. Костюка (ф. № 106), ученого-лісівника і ґрунтознавця П. С. Погребняка (ф. № 144) та членів-кореспондентів мікробіолога В. П. Тульчинської (ф. № 175), гідробіологів В. М. Грезе (ф. № 307) і Т. С. Петіпи (ф. № 308), вченого в галузі фізики моря, академіка А. Г. Колесникова (ф. № 411), вченого у галузі агрометеліорації М. О. Тюленєва (ф. № 176), а також вченого в галузі селекції та насінництва пшениці академіка АН СРСР В. М. Ремесла (ф. № 444) та ін.

У цей період в інституті описано особові архівні фонди видатних астрономів, а саме: академіка Є. П. Федорова (ф. № 250) та члена-кореспондента В. П. Цесевича (ф. № 185).

Розвиток економічної науки в Інституті архівознавства представлено особовими архівними фондами академіків І. І. Лукінова (ф. № 303),

О. М. Онищенко (ф. № 362) та членів-кореспондентів Л. К. Безчасного (ф. № 348), М. І. Іванова (ф. № 424), Б. Є. Кваснюка (ф. № 414), М. Т. Мелешкіна (ф. № 306).

Дослідники отримали можливість вивчати особові архівні фонди істориків академіків Ю. Ю. Кондуфора (ф. № 285), І. Ф. Кураса (ф. № 369), П. Т. Тронька (ф. № 429) та членів-кореспондентів В. І. Клокова (ф. № 350), І. М. Мельникової (ф. № 397), П. С. Сохання (ф. № 418), С. В. Юшкова (ф. № 221), а також відомого вченого-історика П. В. Клименка (ф. № 354).

З інших напрямів суспільних наук науково описано особові архівні фонди: правознавця члена-кореспондента В. Ф. Погорілка (ф. № 370); філософів академіків В. І. Куценка (ф. № 289), В. І. Шинкарука (ф. № 319) та члена-кореспондента В. С. Пазенка (ф. № 453); мовознавців академіка Л. А. Булаховського (ф. № 62) і члена-кореспондента Ю. О. Карпенка (ф. № 391).

Вчені та представники громадськості отримали змогу вивчати й особові архівні фонди видатних представників медичної галузі, таких як: академіки кардіохірург М. М. Амосов (ф. № 52), патофізіолог О. О. Богомолець (ф. № 36), електрофізіологи Д. С. Воронцов (ф. № 400) і П. М. Серков (ф. № 399), гігієніст Є. Г. Гончарук (ф. № 353), кріобіолог В. І. Грищенко (ф. № 439), онколог В. Г. Пінчук (ф. № 198), нейрохірург А. П. Ромоданов (ф. № 293), офтальмологи Н. О. Пучківська (ф. № 336) і В. П. Філатов (ф. № 180), геронтолог В. В. Фролькіс (ф. № 341), а також член-кореспондент кріобіолог М. С. Пушкар (ф. № 331), педіатр Б. Я. Резник (ф. № 337) та ін.

У науковий обіг ще надійшли документи архівного фонду «Акліматизаційний сад ВУАН» (ф. № 470) та частково документи «Колекції документів вчених-онкологів УРСР» (ф. № 252, описи № 1 «Ганіна К. П.» та № 2 «Дядюша Г. Ф.»).

Серед загалу опрацьованих документів відклався значний масив наукових праць вчених, представлений монографіями, брошурами, статтями, доповідями та комплексом робочих матеріалів з різноманітних теоретичних та практичних проблем фізіології, біохімії, хімії, біології, фізики, математики та механіки. У складі документів біографічного характеру – дипломи про отримання вищої освіти та присвоєння наукових ступенів і вчених звань, характеристики, анкети, особові листки з обліку кадрів, відгуки про наукові праці фондоутворювачів інших вчених тощо. Широко представлені документи з науково-дослідної, науково-організаційної, педагогічної, науково-громадської та громадсько-політичної діяльності,

які містять інформацію як про різнопланову діяльність самих вчених, так і про роботу установ, де вони працювали. Серед масиву опрацьованих документів представлений доволі значний епістолярій та комплекс фотодокументів з відображенням приватного життя вчених (портрети, фото з рідними, друзями, на відпочинку) та їхньої діяльності (з іншими вченими України та зарубіжжя, під час проведення наукових заходів вітчизняного та міжнародного рівня) тощо.

У науковому описанні об'ємного масиву документів особових архівних фондів видатних вчених НАН України у 2000–2020 роках взяли участь співробітники Інституту архівознавства: Т. В. Брязкало, Ю. В. Булгаков, Н. О. Бачинська, Т. В. Варава, Т. В. Вересовська, В. М. Гришко, Л. І. Завалішина, О. М. Закусило, І. Г. Кіржаєва, О. О. Колобов, М. С. Коломієць, О. Ю. Кондратенко, В. А. Кучмаренко, Н. М. Литвин, О. Г. Луговський, Н. А. Наумова, О. О. Павлюк, О. В. Патриляк, О. П. Піддубний, Н. П. Поліщук, М. О. Принь, О. В. Принь, Л. І. Стрельська, С. В. Старовойт, А. П. Трисячний, А. І. Шаповал, І. В. Шарабанова, Л. О. Шеремета, Л. В. Шипко, І. М. Шихненко, Л. М. Яременко.

Серед опрацьованих фондів назвемо декілька найзначніших, що виділяються як кількісним, так і якісним наповненням, а також потужним інформативним ресурсом.

Одним з найбільших серед особових архівних фондів Інституту архівознавства НБУВ є фонд ученого в галузі палеонтології та археології академіка І. Г. Підоплічка (ф. № 139). Значний інтерес для дослідників становлять наукові праці вченого з антропології, зоології, палеонтології, археології, палеографії, географії, ботаніки та охорони природи, представлені монографіями, статтями, доповідями, науковими проєктами, звітами та щоденниками різних палеонтологічних, археологічних та інших експедицій, учасником або керівником яких він був. У фонді описано велику епістолярну спадщину І. Г. Підоплічка, що нараховує понад 3900 документів. Серед адресатів і кореспондентів вченого академіки О. О. Борисяк, В. І. Вернадський, Г. І. Горецький, А. М. Криштофович, Є. К. Лазаренко, О. П. Маркевич, Ю. О. Орлов, Б. О. Рібаков, К. М. Ситник, Б. І. Чернишов і члени-кореспонденти Є. В. Зверезомб-Зубовський, Є. М. Кондратюк, Л. М. Славін, В. О. Топачевський та ін.

Великим за обсягом і інформативним за змістом є фонд № 429, сформований із документів історика академіка П. Т. Тронька, що нараховує

904 справи, які об'єднують у своєму складі 11 754 документи. Великий інтерес для дослідників становлять робочі та ілюстративні матеріали до наукових праць П. Т. Тронька, що у фонді сформовані за тематикою досліджень вченого. Зокрема, документи з історії Другої світової війни, безпосереднім учасником якої був науковець, ілюстративні матеріали до тем «Україна під час німецької окупації», «Битва за р. Дніпро», «Пам'ятники історії українського козацтва», «Пам'ятки фортифікаційної архітектури України», «Пам'ятки сакральної скульптури та архітектури України», «Пам'ятники історії українського мистецтва», «Пам'ятки давньої історії України та доби Київської Русі» та ін. Привертають увагу документи про участь П. Т. Тронька у роботі міжнародних наукових комісій та комітетів, таких як: Комісія істориків СРСР і НДР, Комісія істориків СРСР–ЧССР, Міжнародний комітет славистів. У фонді репрезентовано цікаві документи про діяльність вченого у галузі охорони і відтворення пам'яток культурної спадщини, зокрема, з питань розбудови Державного історико-культурного заповідника запорізького козацтва на о. Хортиця, відтворення Михайлівського Золотоверхого монастиря, створення та організації діяльності Музею народної архітектури та побуту України в Києві, про діяльність вченого як голови правління УТОШК та ін.

Не менш цікавими є матеріали особового архівного фонду історика члена-кореспондента П. С. Соханя (ф. № 418), що містить 4537 документів. Крім монографій, статей, доповідей, лекцій вченого у фонді представлено значний масив нотаток та реферативних записів, зроблених П. С. Соханем під час науково-дослідної роботи в численних архівних установах та бібліотеках, реферативних записів із різних джерел до проблем «Національні меншини в Україні», «Вклад України у розвиток культури Болгарії», «Українська революція 1917–1921 рр.», «Історія слов'янства», значну кількість робочих матеріалів до досліджень вченого про М. С. Грушевського та В. Б. Антоновича. Потужний джерельний комплекс складають документи з діяльності П. С. Соханя, серед яких документи про участь у міжнародних конгресах з балканістики, україністики та історичних наук, у міжнародних з'їздах славистів, про участь у заходах НАН України з питань міжнародного наукового співробітництва та питань координації наукових досліджень тощо. Окремо варто відзначити документи про встановлення наукових контактів та налагодження співпраці з Інститутом українських студій Гарвардського університету,

Канадським інститутом українських студій при Альбертському університеті, Українським історичним товариством (США), Центром досліджень XVIII століття Університету Поля Валері (Франція) та листування з Ю. М. Кочубеєм і О. Й. Прицаком з питань організації тюркологічних досліджень у НАН України.

Звернемо увагу й на особовий архівний фонд № 142 академіка Г. С. Писаренка, у якому серед документної спадщини відклався великий масив наукових праць: значна кількість індивідуальних та колективних монографій, статей та курсів лекцій. Крім статей з основної тематики наукових досліджень вченого представлено статті, присвячені питанням історії науки, зокрема, розвитку механіки в НАН України, історії кафедри опору матеріалів КПІ, визначним науковцям – Б. Є. Патону, С. В. Серенсену, С. П. Тимошенку, М. К. Янгелю. Г. С. Писаренко був людиною різнопланово обдарованою і представлені у його фонді праці автобіографічного характеру – «Життя в науці» та «Спогади і роздуми» підтверджують це. Для дослідників особистості Г. С. Писаренка вони є безцінним джерелом інформації «з перших уст» про життя та діяльність вченого.

Отже, на підставі всебічного аналізу документів особового походження видатних вчених НАН України можна констатувати їх широкий видовий склад, значний інформативний потенціал щодо висвітлення діяльності установ НАН України та інших наукових і освітніх установ України, розвитку наукових напрямів у НАН України, залучення фахівців НАН України до розробок різних урядових проєктів, у тому числі і в галузі формування законодавства України. Наявність документів біографічного характеру, документів, що висвітлюють зв'язки українських науковців з представниками наукової спільноти зарубіжних країн, формують ниву для просопографічних досліджень. Наявність серед документів особового походження зображення логотипів установ, печаток, водяних знаків на паперовій основі документа, великої кількості листівок та марок у вітальній кореспонденції та листуванні робить цю групу джерел привабливою для широкого кола дослідників у галузі спеціальних історичних дисциплін. Вищезгадане дозволяє стверджувати, що документи особового походження видатних вчених є повноцінною джерельною базою для проведення історичних досліджень загалом та історії науки зокрема, вивчення розвитку окремих галузей науки в Україні, реконструкції діяльності НАН України, архівознавчих та просопографічних досліджень.

Для забезпечення науково-інформаційних потреб наукових, освітніх та культурологічних установ, а також окремих дослідників життя та діяльності видатних вчених НАН України та історії української науки в Інституті архівознавства проводиться робота з розроблення науково-довідкових та інформаційних систем і формування науково-довідкового апарату до документів АФ НАН України, що зосереджувалася на проведенні аналізу і дослідженні складу та обліку документів фондів інституту з метою розроблення на них картотек, покажчиків, наукових довідників, завдяки яким у науковий, культурний і суспільний обіг вводилася невідома та маловідома інформація про архівні джерела з історії української науки та наукову спадщину українських вчених, забезпечувалися процеси ефективного, всебічного та швидкого доступу до документів, використання документів у наукових та соціокультурних цілях.

Так, з метою вдосконалення науково-довідкового апарату до документів АФ НАН України протягом 2000–2020 рр. проводилася робота з розроблення Центрального фондового каталогу на документи АФ НАН України, у який вводилася інформація про фондоутворювача, історія формування особових архівних фондів, визначалися види документів, відображався основний зміст документів за розділами архівних описів, наводилися відомості про граничні дати документів тощо. Нова інформація стисло характеризувала введену в науковий обіг оригінальну (автентичну) документацію, дослідження якої давало змогу історикам науки заповнювати лакуни. Здійснювалося наукове розроблення класифікатора науково-довідкових систем «Наука», який мав складатися з іменного та систематичного каталогу, іменної та бібліографічної картотеки, а також низки покажчиків.

Протягом 2008–2020 рр. у Інституті архівознавства в рамках розроблення науково-довідкового апарату на документи АФ НАН України з метою створення на них тематичного інформаційного ресурсу про епістолярну спадщину видатних вчених активно проводилися робота зі створення Міжфондового покажчика на документи фондів особового походження за розділом «Листування» (Л. І. Завалішина). Для методичного забезпечення цієї роботи було підготовлено «Інструкцію зі створення Міжфондового покажчика на документи фондів особового походження АФ НАН України за розділом "Листування"» (2008). У результаті було опрацьовано описи 83 особових архівних фондів видатних вчених НАН України, оброблено 9070 листів, на які сформовано 18 129 карток покажчика.

У 2017 р. за результатами наукового описування особових архівних фондів видатних вчених НАН України, що зберігаються в Інституті архівознавства, підготовлено та опубліковано у друкованій та електронній формі видання «Особові архівні фонди вчених НАН України в Інституті архівознавства Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського: путівник», до якого увійшли відомості про 293 особові архіви академіків, членів-кореспондентів та провідних українських вчених, з яких 279 є самостійними фондами та 14 перебувають частинами колекційних фондів. При підготовці видання було опрацьовано документи з понад 40 тисяч архівних справ. Аналіз змісту описів документів фондів дозволив створити структуровані схеми для створення оглядів документів, визначити їхні головні підрозділи та виокремити масив справ, описування документів яких потребувало додаткового вивчення представлених у них документів. Також з метою уточнення біобібліографічних відомостей про вчених опрацьовувався комплекс документів особових справ вчених з Архіву Президії НАН України, було вивчено та проаналізовано енциклопедичні видання та довідники, видання біобібліографічного характеру. Опрацьовано й інтернет-ресурси – сайти академічних установ, закладів вищої освіти, електронні видання енциклопедичного та історичного характеру. Це дозволило отримати додаткову інформацію про фондоутворювачів, яка була використана при складанні біографічних довідок про них та формуванні інформативного блоку «Література про фондоутворювача». Особливістю видання є представлений у путівнику портретний ряд зображень фондоутворювачів.

Підготовлене колективом Інституту архівознавства видання «Особові архівні фонди вчених НАН України в Інституті архівознавства Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського: путівник» нагороджено дипломом I ступеня у номінації «Джерела біографії» Всеукраїнського бібліотечного «Біографічного рейтингу – 2017».

З метою розроблення електронної бази даних з обліку документів АФ НАН України в 2011 р. було розпочато роботу над створенням класифікатора документів облікової електронної бази даних. Зокрема, визначено модульні сектори облікової бази даних та розроблено класифікатори секторів «Список джерел комплектування», «Книга нових надходжень документів», «Список фондів», «Справа фонду», «Аркуш фонду», «Реєстр електронних документів», «Перевірка наявності та стану справ». Також розроблено область пошукових елементів для секторів «Список джерел комплектування»,

«Книга нових надходжень документів», «Список фондів», «Справа фонду». Розпочато введення інформації шляхом створення комп'ютерної версії наявного списку фондів Інституту архівознавства НБУВ (Л. М. Яременко, О. М. Березовський, С. В. Старовойт, Л. В. Шипко, Л. І. Завалішина).

У результаті лише у 2011 р. в Інституті архівознавства було створено електронні версії описів фондів особового походження вчених А. А. Горшкова (ф. № 24), Г. Й. Сухомела (ф. № 25), Г. Є. Павленка (ф. № 26), В. І. Ройтера (ф. № 31), К. Г. Гуслистого (ф. № 32), А. К. Бабка (ф. № 33), І. К. Білодіда (ф. № 39), А. С. Бережного (ф. № 40), В. Г. Бондарчука (ф. № 41), К. П. Буніна (ф. № 46), А. О. Василенка (ф. № 48), П. А. Власюка (ф. № 63), П. В. Головіна (ф. № 68), Б. Д. Грозіна (ф. № 70), І. О. Гуржія (ф. № 72), М. М. Губергриця (ф. № 76), В. І. Данилова (ф. № 78), Є. В. Зверезомб-Зубовського (ф. № 88), Р. Є. Кавецького (ф. № 96), М. О. Кільчевського (ф. № 99). Загалом того року в рамках цієї роботи співробітники відділу археографії інституту В. М. Гришко, О. П. Піддубний і С. В. Старовойт опрацювали 39 описів 20 фондів, що склало 3954 заголовків справ.

Отже, розвиток науково-довідкових та інформаційних систем на документи АФ НАН України з метою використання документів у наукових та соціальних цілях забезпечувалися науково-методичними розробками з питань формування картотеки з обліку документного складу архівних фондів установ НАН України, створення класифікатора видів документів, що зустрічаються у складі особових архівних фондів вчених НАН України, та графічних форм обліку для подальшого створення електронної бази облікових даних на платформі ІРБІС-64.

Складовою діяльності Інституту архівознавства НБУВ є проведення науково-методичних та організаційних заходів щодо забезпечення збереженості документів. Співробітниками інституту проводиться широке коло робіт зі збереженості документів, що відклалися в його архівних фондах, зокрема, виконуються планові заходи з перевіряння наявності та стану архівних справ, виявлення унікальних документів у їх складі, ведення поточної системи обліку документів, моніторингу температурно-вологісного режиму у сховищах та підтримання належного санітарно-гігієнічного стану у приміщеннях архівосховищ шляхом забезпечення їхнього регулярного провітрювання, вологого прибирання та знепилення фондів.

У рамках діяльності з перевіряння наявності та стану архівних справ в Інституті було розроблено «Робочу інструкцію з проведення перевіряння

наявності та стану документів в Інституті архівознавства НБУВ» (2004). З метою забезпечення збереженості документно-інформаційних ресурсів Інституту архівознавства під час проведення перевіряння наявності і стану справ, обслуговування користувачів, підготовки електронних виставок проводиться виявлення документів, що потребують реставрації та дезинфекції. В процесі роботи зі збереженості архівних фондів і реставрації документів співробітники інституту плідно співпрацюють з відділом наукових технологій збереження фондів Центру консервації і реставрації НБУВ.

Під час проведення заходів щодо забезпечення збереженості документів, зокрема і в процесі перевіряння наявності та стану архівних справ, в Інституті архівознавства НБУВ проводилося наукове дослідження фондів АФ НАН України з метою виявлення унікальних документів у їхньому складі. Співробітниками інституту М. О. Принь, С. В. Старовойт, Л. В. Шипко, Л. М. Яременко забезпечувалася методична, організаційна та консультативна допомога, спрямована на виявлення унікальних документів НАФ у складі архівних підрозділів НАН України та складання на них анотованих переліків, що схвалюються ЕПК НАН України та представляються на розгляд Центральної експертно-перевірної комісії Державної архівної служби України.

У межах цієї роботи організовано процес централізованого обліку документів НАФ у складі комплексу архівних документів НАН України та системну підтримку необхідних умов збереженості документів. Інститутом архівознавства НБУВ надається методично-консультативна допомога співробітникам 5 архівних підрозділів установ НАН України з правом постійного зберігання документів НАФ (Наукового архіву Інституту археології НАН України, Відділу рукописних фондів і текстології Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України, Відділу архівних наукових фондів, рукописів та фонозаписів Інституту мистецтвознавства, фольклористики і етнології ім. М. Т. Рильського НАН України, архіву Інституту рукопису НБУВ, відділу рукописів Львівської національної наукової бібліотеки імені В. Стефаника) у вигляді методичних рекомендацій та консультацій з питань підготовки та оформлення відомостей про зміни у складі та обсязі фондів, оформлення та перескладання карток фондів, підготовки та оформлення описів фондів та їх представлення на розгляд ЕПК НАН України.

З метою забезпечення збереженості документів складено нову форму паспорта архівних підрозділів установ НАН України та методичні реко-

мендації з його заповнення для уточнення основних показників діяльності архівних підрозділів та формування архівних фондів (2013).

Щорічно у згаданих спеціалізованих архівних підрозділах установ НАН України складають паспорти та пояснювальні записки до них, відомості про зміни у складі та обсязі фондів, комплект карток фондів для включення їх до Центрального фондового каталогу НАН України. Співробітники Інституту архівознавства опрацьовують масив облікових документів, складають та передають до Державної архівної служби України зведений паспорт архівних підрозділів установ НАН України та пояснювальна записка до нього, затверджені головним вченим секретарем НАН України, які містять інформацію про кількісні показники складу документів НАФ у спеціалізованих архівних підрозділах установ НАН України (М. О. Принь, С. В. Старовойт, А. І. Шаповал, Л. В. Шипко, Л. М. Яременко).

Отже, діяльність Інституту архівознавства НБУВ, спрямована на формування комплексу архівних фондів особового походження, та робота з їх обліку та збереження дозволяє поповнити НАФ значним масивом нової документної інформації. Протягом 2000–2020 рр. співробітниками інституту науково описано і введено в обіг документи 225 особових архівних фондів видатних українських вчених, що уможлиблює проведення широкого кола історичних та джерелознавчих досліджень. Для документів особового походження видатних вчених НАН України, що відклалися в архівних фондах Інституту архівознавства, характерне широке представлення їхнього видового складу, значне інформативне наповнення щодо розвитку наукових напрямів досліджень у НАН України, діяльності установ НАН України та інших наукових і освітніх установ України, життя та наукової, науково-організаційної, педагогічної, науково-громадської діяльності видатних вчених НАН України, зв'язків українських науковців з представниками наукової громадськості зарубіжних країн. Створені в Інституті архівознавства науково-довідкові системи дозволяють якісно забезпечити пошук необхідних джерел з історії науки серед багатоаспектного за змістом масиву архівних документів, розкрити маловідомі процеси в історичному розвитку вітчизняної науки і висвітлити їх місце і роль у загальносвітовому контексті.

2.3. Наукові дослідження життя, творчого доробку та архівної спадщини видатних українських учених

Інститут архівознавства НБУВ проводить активну роботу з дослідження документних ресурсів наукової спадщини видатних вчених України як складової частини АФ НАН України. З метою актуалізації та репрезентації документного комплексу та інформаційного потенціалу особових архівних фондів, висвітлення на основі аналізу джерел життя та наукової діяльності українських учених, забезпечення використання отриманих у процесі дослідження результатів широким колом науковців, працівників установ у галузі освіти та культури України співробітники інституту підготували і оприлюднили численні наукові праці, що були опубліковані як монографії, джерелознавчі дослідження, довідкові видання, статті, доповіді і тези доповідей, дисертаційні дослідження тощо.

Діяльність видатних вчених України, їх життя та науковий доробок викликає сталий інтерес у дослідників біографій українських діячів науки і культури та істориків академічного життя. За останній час побачили світ праці В. І. Онопрієнка «Володимир Іванович Лучицький» (2004), «Найкращий знавець неорганічної природи України (з нагоди 150-річчя з дня народження академіка П. А. Тутковського)» (2008), «В. І. Вернадский. Школы и ученики» (2014), Я. В. Верменич «Простір у науці і людина у науковому просторі (до 100-річчя академіка НАН України П. Т. Тронька)» (2015), В. В. Томазова і М. Ф. Дмитрієнко «Патони: родина хроніка» (2018) тощо. Цінними є видання, підготовлені колективами авторів НАН України, що присвячені діяльності та творчій спадщині українських учених: «Академік Вадим Григорович Пінчук» (2005), «Агатагел Кримський. Нариси життя і творчості» (2006), «Іван Іларіонович Лукінов. Вибрані праці: у 2 книгах» (2007), «Б. И. Веркин. Каким мы его помним» (2007), серія «Вибрані наукові праці академіка В. І. Вернадського» (2011–2012), «В. М. Глушков. Минуле, що лине у майбутнє. До 90-річчя від дня народження вченого» (2013), «Антон Григорович Наумовець» (2016), «Геннадій Мацука. У світі молекул і генів» (2020) та ін. У серії видань джерел з історії української науки і спадщини видатних її представників Інститутом архівознавства було науково опрацьовано і видано «Щоденники» видатного українського вченого, віцепрезидента ВУАН академіка С. О. Єфремова (1997).

Частина наукових праць співробітників Інституту архівознавства, опублікованих протягом 2000–2020 рр., також були спрямовані на актуалізацію документної спадщини знаних українських учених, насамперед тих, чії архівні фонди відклялися в ІА НБУВ. У таких працях висвітлено історію формування особових архівних фондів видатних вчених НАН України та здійснено огляди їхнього документного наповнення, досліджено на основі документних джерел діяльність окремих вчених та їхній набуток у загальнонаціональному та світовому масштабі, проаналізовано окремі питання публікації архівної спадщини українських провідних науковців, розглянуто проблеми формування електронних баз даних та цифрових ресурсів Інституту архівознавства, представлено джерельний масив документів особових архівних фондів інституту в інформаційному просторі, проаналізовано діяльність ІА НБУВ у сфері наукового опрацювання документів особових архівних фондів учених України, що входять до складу АФ НАН України (автори: О. М. Березовський, Т. В. Брязкало, Н. В. Будзанівська, Ю. В. Булгаков, О. І. Вербіцька, В. А. Вергунов, Т. В. Вересовська, Л. І. Завалішина, О. М. Закусило, І. Г. Кіржаєва, С. М. Коваленко, М. С. Коломієць, Н. А. Наумова, О. С. Онищенко, М. О. Принь, О. В. Принь, С. В. Старовойт, А. І. Шаповал, Л. О. Шеремета, Л. В. Шипко, І. М. Шихненко, Л. М. Яременко).

З метою актуалізації та активного використання дослідниками нової інформації архівних документів творчої спадщини видатних українських вчених, яку було сформовано та науково описано у фондах Інституту архівознавства, колектив інституту активно і успішно здійснював наукові дослідження архівних джерел з життя, наукової, науково-організаційної, науково-громадської та педагогічної діяльності видатних вчених України, а також їхньої творчої й епістолярної спадщини. За їх результатами підготовлено індивідуальні ґрунтовні наукові розробки, у тому числі й монографічні видання. Зокрема, у 2012 р. співробітником відділу археографії Інституту архівознавства А. І. Шаповалом було видано монографію «Дмитро Антонович: життя та діяльність», у якій на основі аналізу значного архівного матеріалу і наукової літератури висвітлено життєвий і творчий шлях видатного українського громадсько-політичного діяча, мистецтвознавця та історика культури Д. В. Антоновича.

У 2013 р. побачила світ колективна монографія «Україна – Чехія: історія та сьогодення», підготовлена науковцями України й Чеської Республіки,

що висвітлює актуальні проблеми українсько-чеських наукових, освітніх і культурних зв'язків протягом XIX–XXI століть. Активну участь у цьому проєкті взяли співробітники Інституту архівознавства, опублікувавши на шпальтах видання такі розвідки як: «Життєвий і творчий шлях академіка Г. Й. Сухомела» (С. М. Коваленко), «Пам'яті видатного вченого Володимира Платоновича Цесевича» (Т. В. Брязкало), «Діяльність Дмитра Антоновича на чолі Музею визвольної боротьби України в Празі під час Другої світової війни» (А. І. Шаповал), «Співпраця академіка О. П. Маркевича з чехословацькими вченими (за документами Інституту архівознавства НБУВ)» (А. І. Шаповал, С. М. Коваленко).

У 2016 р. А. І. Шаповалом підготовлено й опубліковано видання «Документи С. Я. Парамонова у фондах Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського: джерелознавче дослідження: науковий каталог». У ньому відображена й проаналізована документна спадщина видатного українського зоолога, історика, літературознавця, поета та прозаїка С. Я. Парамонова, що зберігається у фондах НБУВ і дає змогу висвітлити життєвий і творчий шлях вченого.

У 2017 р. співробітниками Інституту архівознавства Ю. О. Бойко та Т. В. Брязкало опубліковано дослідження документної спадщини академіка НАН України Г. С. Писаренка «Архівна спадщина академіка Георгія Степановича Писаренка». У науковому виданні вперше комплексно представлено реконструйовану архівну спадщину видатного вченого у галузі механіки, організатора науки, педагога, академіка Г. С. Писаренка, що зберігається у фондах Інституту архівознавства НБУВ та Інституту проблем міцності імені Г. С. Писаренка НАН України. Залучені та структуровані у вигляді наукового каталогу документи та подані ілюстративні матеріали є ґрунтовною джерельною базою для вивчення життєвого та наукового шляху знакової постаті Г. С. Писаренка, його вагомому внеску у розвиток і організацію науки, зокрема, у галузі міцності матеріалів і конструкцій, історії розвитку механіки в Україні.

Старшим науковим співробітником Інституту архівознавства, академіком НААН України В. А. Вергуновим у 2017 р. видано монографію «С. Л. Франкфурт та Україна (до 150-річчя від дня народження)», в якій на основі широкого кола документних джерел, що зберігаються в архівах України, Литви і Росії, відтворено життя, наукову та науково-організаційну діяльність видатного агробіолога С. Л. Франкфурта, висвітлено

його внесок у розгортання системних агрономічних та агрохімічних досліджень на теренах України, розкрито роль вченого, який, на прохання В. І. Вернадського, долучився до створення Української академії наук, у становленні вітчизняної сільськогосподарської дослідної справи. За участі В. А. Вергунова побачило світ і видання «Професор Франкфурт Соломон Львович (1866–1954): біобібліографічний покажчик наукових праць за 1891–1945 роки».

У 2019 р. за результатами наукового описування і джерелознавчого аналізу особового архівного фонду академіка А. Д. Коваленка, що зберігається в Інституті архівознавства, старшим науковим співробітником відділу археографії інституту Ю. В. Булгаковим опубліковано монографію «Академік А. Д. Коваленко. Життя та наукова діяльність: джерелознавче дослідження». У виданні на базі широкого документного матеріалу відображено діяльність А. Д. Коваленка на посадах директора Інституту механіки АН УРСР та завідувача відділу технічної пружності і пластичності цього інституту, а також завідувача кафедри теорії пружності КДУ ім. Т. Г. Шевченка. У монографії вперше висвітлено діяльність А. Д. Коваленка як тимчасово виконувача обов'язки головного вченого секретаря Президії АН УРСР, досліджено формування наукової школи вченого та розкрито його участь у вітчизняному та міжнародному науково-інформаційному обміні.

Великий комплекс архівних документів склав джерельну основу монографії В. А. Вергунова «Член-кореспондент АН УРСР М. О. Тюленєв (1889–1969) – вчений, педагог та фундатор сільськогосподарської меліоративної дослідної справи в Україні (до 130-річчя від дня народження)», яка вийшла друком у 2019 р. У праці досліджено наукову біографію М. О. Тюленєва та внесок вченого в становлення і розвиток осушувальних меліорацій в Україні. За співавторства В. А. Вергунова було підготовлено видання «Член-кореспондент АН УРСР Тюленєв Микола Олександрович (1889–1969) : біобібліографічний покажчик наукових праць за 1911–1964 роки. До 130-річчя від дня народження». Крім того, В. А. Вергунов є автором ще ґрунтовних наукових праць про видатних учених, які зробили вагомий внесок у розвиток аграрної науки в Україні: О. О. Созінова, К. І. Осьмака, М. М. Вольфа та ін.

У 2020 р. до 150-річчя від дня народження видатного українського філолога, історика давньої української літератури і театру, джерелознавця, палеографа й бібліографа В. М. Перетца (1870–1935) за результатами джере-

лознавчого вивчення фондів інститутів архівознавства і рукопису НБУВ, інших державних архівних установ та бібліотек і музеїв України А. І. Шаповалом підготовлена монографія «Володимир Миколайович Перетц як вчений-українознавець, дослідник рукописної та книжкової спадщини в світлі епістолярних джерел». Джерелознавчим підґрунтям монографії став великий комплекс архівних і бібліографічних джерел, передусім, широка епістолярна спадщина В. М. Перетца та епістолярні документи інших вітчизняних і закордонних філологів, що відклалися у фондах архівів, бібліотек і музеїв України та Росії, дослідження яких уможливило створення першої комплексної праці про діяльність В. М. Перетца в українському науковому просторі. У виданні досліджено вплив українських вчених на формування наукових зацікавлень В. М. Перетца у сфері українознавства, наукова і педагогічна діяльність вченого в Університеті св. Володимира та інших навчальних закладах Києва, його керівництво Семінарієм російської філології та науково-громадська діяльність в Науковому товаристві імені Шевченка у Львові, Українському науковому товаристві в Києві, Товаристві дослідників української історії, писемності та мови в Ленінграді. Відображена діяльність В. М. Перетца як дійсного члена Всеукраїнської академії наук та голови Комісії давнього українського письменства, що була спрямована на організацію та проведення досліджень у галузі українознавства, зокрема з історії давньої української літератури. Розкрито його співпрацю з такими видатними українськими вченими як М. С. Возняк, В. М. Гнатюк, М. С. Грушевський, П. Г. Житецький, С. О. Єфремов, А. Ю. Кримський, М. І. Петров, І. Я. Франко та іншими українськими науковцями, а також російськими, білоруськими та європейськими філологами.

Протягом 2000–2020 рр. співробітниками Інституту архівознавства НБУВ підготовлено та захищено низку дисертаційних робіт з досліджень джерельної складової особових архівних фондів з історії української науки та доробку провідних українських вчених. Зокрема, А. І. Шаповал захистив докторську дисертацію «Володимир Миколайович Перетц (1870–1935) як вчений-українознавець, археограф, бібліограф, бібліофіл та дослідник рукописних і книжкових пам'яток» (2021), на ступінь кандидата історичних наук були захищені дисертації: «Біобібліографія та бібліографічна діяльність учених-природознавців УАН–АН УРСР (1918–1941 рр.)» (О. Г. Луговський, 2005), «Політичні репресії проти наукової інтелігенції в радянській Україні в 1920–1930-х роках (ідеологічні аспекти проблеми)»

(Н. М. Литвин, 2006), «Наукова та громадська діяльність Олександра Грушевського» (І. М. Шихненко, 2007), «Документальні фонди НАН України як джерело вивчення розвитку історичних досліджень в АН УРСР 1944–1959 рр.» (О. Ю. Кондратенко, 2008).

Упродовж 2000–2020 рр. співробітники Інституту архівознавства НБУВ спільно з колективом учених НАН України також брали участь у підготовці низки колективних монографій та джерелознавчих видань, у яких відображено діяльність і досягнення видатних українських учених.

З 2009 р. колектив Інституту архівознавства активно проводить науково-дослідну роботу в загальноакадемічному проєкті «В. І. Вернадський і Україна». Зокрема, співробітники інституту взяли дієву участь у підготовці до друку шести книг (т. 1, кн. 1; т. 1, кн. 2; т. 2, кн. 1; т. 2, кн. 2, ч. 1; т. 2, кн. 2, ч. 2; т. 9) наукового видання «Вибрані наукові праці академіка В. І. Вернадського» (2011–2012), що було ініційовано НАН України і присвячено 150-річчю від дня народження видатного вченого і мислителя, організатора науки, першого президента Української академії наук академіка В. І. Вернадського.

Авторами-укладачами першої книги першого тому загальноакадемічного ювілейного видання під назвою «Володимир Іванович Вернадський і Україна. Науково-організаційна діяльність (1918–1921)» разом з іншими вченими НАН України стали співробітники Інституту архівознавства С. М. Кіржаєв, О. С. Онищенко, С. В. Старовойт і Л. М. Яременко. Вони здійснили наукове, історико-археографічне опрацювання і коментування з урахуванням сучасних напрацювань української історіографії, археографії, архівознавства ряду рукописних документів з історії української науки, фундаментальної ролі В. І. Вернадського в організації науки та освіти в Україні, що увійшли до книги: журнали засідань Комісії зі створення УАН, протоколи засідань Спільного зібрання УАН за 1918–1921 рр., протоколи засідань Комісії щодо організації вищих навчальних закладів України під головуванням В. І. Вернадського та блок документів з цього питання (листи, доповідні записки). Варто додати, що академік О. С. Онищенко виступив співавтором передмови до книги, а співробітники відділу археографії Л. І. Завалішина і Л. В. Шипко взяли участь у науково-допоміжній археографічній роботі.

Три книги другого тому видання з назвою «Володимир Іванович Вернадський і Україна. Листування з українськими вченими» вміщують епісто-

лярні документи, значну частину яких опубліковано вперше. Листи розкривають роль В. І. Вернадського в організації науки і освіти, створенні УАН і вищої школи в Україні, розвитку нових наукових напрямів, його участь в експедиціях, наукових форумах і дослідженнях, пов'язаних з Україною. До колективу авторів-укладачів цих книг увійшли В. А. Вергунов, С. М. Кіржаєв, К. Є. Новохатський, О. С. Онищенко, Л. М. Яременко, які проводили роботу з виявлення епістолярних документів у центральних державних, регіональних і відомчих архівах України і РАН, їх археографічного описування та написання наукових коментарів до текстів листів. До виконання науково-допоміжної археографічної роботи долучалися Л. І. Завалішина і Л. В. Шипко. У передмові до другого тому видання окремо відзначено внесок у його підготовку співробітника Інституту архівознавства К. Є. Новохатського, якому належала трудомістка робота з розшифрування надзвичайно складного почерку В. І. Вернадського та встановлення основного кола його кореспондентів.

Наукові дослідження за темою «В. І. Вернадський і Україна» у рамках опрацювання документних фондів видатних українських учених колектив Інституту архівознавства продовжив й після відзначення ювілею В. І. Вернадського. Доцільність і важливість подальшої розробки наукової спадщини В. І. Вернадського, і першочергово епістолярію, була обґрунтована у публікаціях співробітників Інституту архівознавства у профільних періодичних наукових виданнях, у виступах на загальноакадемічних Читаннях академіка В. І. Вернадського, доповідях на міжнародних наукових конференціях, у інформаційних повідомленнях на вебпорталах НБУВ і НАН України, а також висвітлено отримані результати досліджень за цим напрямом (Н. В. Будзанівська, Н. М. Глушенюк, С. М. Кіржаєв, Д. В. Курас, К. Є. Новохатський, О. С. Онищенко, Л. М. Яременко). Зокрема, ця тематика порушена в статтях К. Є. Новохатського «Деякі питання подальшого опублікування епістолярної спадщини академіка В. І. Вернадського в Україні» (2013) та «В. І. Вернадський і Україна: нововиявлене листування вченого» (2014), розвідці С. М. Кіржаєва і К. Є. Новохатського «"Конспіративне" листування В. Вернадського і М. Василенка 1919 р.» (2015); у доповідях на щорічних ХХІІ–ХХІХ читаннях академіка В. І. Вернадського 2012–2019 рр. О. С. Онищенко – «В. І. Вернадський – організатор науки та освіти в Україні» (спільно з Л. А. Дубровіною), «Концепція академії наук В. І. Вернадського в контексті викликів часу», «Погляди В. І. Вернадського

на роль науки в цивілізаційному прогресі», «В. І. Вернадський про роль особистості вченого в науці», «Концепція академії наук В. І. Вернадського: 100 років розвитку», «Учений і міжнародне наукове середовище (погляди В. І. Вернадського і сьогодення)»; К. Є. Новохатського – «Нові документи з епістолярної спадщини академіка В. І. Вернадського», «Листування дніпропетровських учених з В. І. Вернадським за нововиявленими джерелами», «Видання листування В. І. Вернадського з українських питань як складова загальноакадемічного проєкту»; Л. М. Яременко – «Нові друковані й електронні видання та архівні знахідки з проблем Вернадськіани», «Нове видання Інституту архівознавства НБУВ з епістолярної спадщини першого президента НАН України академіка В. І. Вернадського», «Видання Інституту архівознавства НБУВ "В. І. Вернадський і Україна: з листування. Кн. 2: К–Я. Офіційне. Родинне"»; та його презентація у доповідях на щорічній Міжнародній науковій конференції НБУВ «Бібліотека. Наука. Комунікація»: у 2016 р. – «До питання вивчення епістолярної спадщини В. І. Вернадського як джерела дослідження історії вітчизняної науки» (Д. І. Курас), у 2017 р. – «З неопублікованого листування В. І. Вернадського з М. І. Усановичем» (Н. М. Глушенок), у 2020 р. – «Кілька зауважень до історії "київського архіву" В. І. Вернадського» (С. М. Кіржаєв), «В. І. Вернадський і архіви» (К. Є. Новохатський) та ін.

Науковці Інституту архівознавства взяли дієву участь у формуванні та вдосконаленні меморіальної електронної бази «Електронний архів В. І. Вернадського», спільно розробленої підрозділами НБУВ і представленої на її сайті, також вони є активними співорганізаторами і учасниками, доповідачами щорічних наукових читань академіка В. І. Вернадського, які проводяться спільно Комісією НАН України з розробки наукової спадщини академіка В. І. Вернадського і НБУВ.

З 2014 р. Інститутом архівознавства розпочалася підготовка видання «В. І. Вернадський і Україна: з листування» як продовження публікації епістолярних джерел до загальноакадемічної серії «Вибрані праці академіка В. І. Вернадського». Здійснювалась розробка епістолярію першого президента УАН академіка В. І. Вернадського і листів вчених до нього, а також його родинного листування з питань, що торкаються України, історії української науки, Академії наук, її видатних діячів.

Проводилось довиявлення і відбір документів в архівах України (Інституті рукопису НБУВ, Відділі рукописних фондів і текстології Інституту

літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України, Науковому архіві Інституту археології НАН України, ЦДІАК України, ЦДАВО України) та Архіві РАН. Інша значна частина цифрових копій родинного листування В. І. Вернадського була отримана із США. У 2016 р. за активного сприяння Інституту історії України НАН України, зокрема, заступника директора інституту члена-кореспондента Г. В. Боряка, провідного наукового співробітника інституту канд. іст. наук О. В. Юркової та аспіранта Українського католицького університету Є. Д. Монастирського було отримано документи з Бібліотеки Колумбійського університету (США), де зберігається так званий Бахметєвський архів, у складі якого відклалася Колекція рукописів Вернадських (Manuscript Vernadsky Collection), серед них значна частина листування. До Інституту архівознавства надійшли цифрові копії листування В. І. Вернадського з дітьми Г. В. Вернадським і Н. В. Толль-Вернадською (за 1927–1944 рр.), з дружиною Н. Є. Вернадською (за 1927–1936 рр.), це понад 80 листів за темою «В. І. Вернадський і Україна». Науковцями Інституту архівознавства НБУВ здійснювалась розшифровка, звірка та уточнення рукописного тексту оригіналів та оцифрованих листів, науково-археографічне описування та розроблення науково-довідкового апарату, підготовка наукових коментарів до тексту листів.

За результатами здійсненої евристичної, джерелознавчої та археографічної роботи було опубліковано видання «В. І. Вернадський і Україна: з листування» у 2 книгах (2018, 2019; О. С. Онищенко, Л. М. Яременко, С. М. Кіржасв, К. Є. Новохатський, Д. І. Курас, Н. М. Глушенок, Р. О. Марценюк, Л. І. Завалішина, І. В. Шарабанова). Структурно листування у виданні репрезентовано трьома блоками: приватно-діловим, офіційним та родинним. Загалом у виданні опубліковано понад 1000 листів більш ніж від 180 кореспондентів за 1903–1944 рр. Переважну більшість листів В. І. Вернадського та його кореспондентів опубліковано уперше. Залучення до наукового обігу нового масиву листування В. І. Вернадського дало змогу дослідникам ширше та в різних ракурсах розглянути його позиції та оцінки, знайти нові тлумачення дискусійних аспектів концепцій науковця, зрозуміти шлях вченого до кінцевих висновків і побудови наукових теорій.

Під час XXVIII академічних читань академіка В. І. Вернадського (2018) відбулася презентація першої книги видання «В. І. Вернадський і Україна: з листування. Кн. 1: А–І», а на XXIX читаннях (2019) – другої книги «В. І. Вернадський і Україна: з листування. Кн. 2: К–Я. Офіційне. Родинне»

(Л. М. Яременко). На початку проведення ХХІХ читань академіка В. І. Вернадського 12 березня 2019 р. було виголошено сердечне привітання Президії НАН України і Комісії з наукової спадщини академіка В. І. Вернадського академіку НАН України Олексію Семеновичу Онищенко з нагородженням його Золотою медаллю академіка В. І. Вернадського «За видатні досягнення в галузі дослідження і популяризації національної наукової спадщини» і щира вдячність, адже якраз спадщина В. І. Вернадського є значною частиною наукового й творчого доробку О. С. Онищенка.

У першому випуску започаткованого у 2019 р. видання Комісії НАН України з наукової спадщини академіка В. І. Вернадського та НБУВ «Читання академіка В. І. Вернадського» вміщено три наукові розвідки співробітників ІА НБУВ за результатами наукових досліджень творчого спадку вченого: «Внесок академіка В. І. Вернадського у становлення і розвиток сільськогосподарської дослідної справи в Україні як складової культури та сучасного природознавства» (В. А. Вергунов), «Видання листування В. І. Вернадського з українських питань як складова загальноакадемічного проєкту» (К. Є. Новохатський), «Нове видання епістолярної спадщини В. І. Вернадського в Інституті архівознавства НБУВ» (Л. М. Яременко).

Протягом 2019–2020 рр. наукові дослідження в рамках загальноакадемічного проєкту «В. І. Вернадський і Україна» відбувалися в дещо іншому джерелознавчому спрямуванні. Історіографічний масив інформації, а також джерельний комплекс, що сформувалися під час наукового розроблення значущої епістолярної спадщини за цією темою, стали підґрунтям для підготовки науково-енциклопедичного видання, а саме словника-довідника «В. І. Вернадський і Україна: діяльність, зв'язки, оточення».

До словника готуються довідки щодо українських локацій, пов'язаних із життям, дослідженнями, науково-організаційною і науково-педагогічною діяльністю В. І. Вернадського, тематики наукових праць, подій, у яких він брав участь чи щодо яких висловлював своє ставлення, родинних зв'язків. Адже оточення В. І. Вернадського органічно входить у його біографію, його науково-дослідну творчість і науково-організаційну працю. Готуються статті не лише про осіб, які залишили помітний слід у житті, науковій та громадсько-політичній діяльності В. І. Вернадського (рідні, друзі, учні, колеги, знайомі тощо), а також й про тих, хто стикався з ним в українському контенті ситуативно й епізодично. При розробці ресурсів джерельної

бази для написання статей довідника виконавці дослідження спираються на документально підтверджені факти (щоденники, статті, записки, тексти виступів, лекцій, листи, службові документи), як архівні, так і опубліковані. Вже підготовлено робочу версію переліку словникової частини довідника та блок на понад 600 довідкових статей на персоналії і події. Новизна дослідження полягає у тому, що подібного довідника ще не було у вітчизняному і зарубіжному вернадськознавстві.

Інститутом архівознавства НБУВ спільно з Президією НАН України та іншими науковими установами реалізовано фундаментальні проекти з вшанування діяльності видатного вченого, талановитого організатора науки, державного та громадського діяча, президента НАН України у 1962–2020 рр. академіка НАН України Бориса Євгеновича Патона.

При підготовці ювілейної монографії «Академік Б. Є. Патон. 50 років на чолі Національної академії наук України» (2012) здійснено пошук, бібліографічний та джерелознавчий аналіз, відбір та археографічне описання і атрибутування документів з фондів Інституту архівознавства та газетного відділу НБУВ, опрацьовано фонди ЦДАВО України, ЦДАГО України, ЦДКФФА України імені Г. С. Пшеничного, наукові архіви Президії і установ НАН України, бібліотек, архіву та музею Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут», що відображають діяльність Б. Є. Патона на посту президента НАН України за період 1962–2011 рр. та блоку біографічних документів. Підготовлені науковцями Інституту архівознавства архівні документи та фотодокументи сформовані блоками і увійшли до видання окремими розділами.

Варто зазначити, що частина документів була використана ученими НАН України як джерельна база при підготовці інших розділів ювілейного видання. Головний науковий співробітник Інституту архівознавства академік О. С. Онищенко входив до складу редакційної колегії видання та підготував розділ «Б. Є. Патон як державний і громадський діяч».

З нагоди 100-річного ювілею президента НАН України академіка Б. Є. Патона науковий колектив Інституту архівознавства (О. С. Онищенко, Л. М. Яременко, Г. В. Індиченко, С. М. Коваленко, Л. О. Матвійчук) спільно з колективом учених НАН України було задіяно в підготовці фундаментального видання «Керманич української науки. Життєвий і творчий шлях Б. Є. Патона: до 100-річчя від дня народження» (2018). Академік О. С. Онищенко, який був членом редакційної колегії видання, підготував

розділ «Високі іпостасі Великого Вченого». Під час підготовки ювілейного видання було опрацьовано широку документну та ілюстративну джерельну базу в Архіві Президії НАН України, Інституті архівознавства, наукових архівах установ НАН України, у фондах ЦДАВО України, ЦДАГО України, ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, електронну базу пресслужби НАН України. Спільно з ученими інших наукових установ здійснювалося виявлення та наукове опрацювання фотодокументів з метою ілюстративного відображення життєвого і творчого шляху академіка Б. Є. Патона і оформлення окремого розділу видання.

Науковий колектив Інституту архівознавства також брав активну участь у підготовці загальноакадемічної колективної монографії «М. В. Келдиш та українська наука: до 100-річчя від дня народження вченого» (2011) (О. С. Онищенко – керівник авторського колективу, Л. М. Яременко – заступник керівника, Г. В. Індиченко, Л. В. Шипко). Було здійснено вивчення архівних фондів Інституту архівознавства, газетного фонду та фонду періодичних видань НБУВ, наукових архівів Президії та установ НАН України, ЦДАВО України, ЦДАГО України, ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, проведено історіографічний та археографічний пошук, аналіз і відбір документів та ілюстративних матеріалів про життя і наукову діяльність президента АН СРСР М. В. Келдиша, його перебування в Україні, зокрема й в Академії наук, наукових установах, навчальних закладах та на виробництвах, з'ясовано наукові зв'язки вченого з українською науковою спільнотою у 1950–1970-х роках. Отже, співробітниками Інституту архівознавства було підготовлено 4 окремі документні розділи видання, зокрема представлено 47 атрибутованих фотодокументів.

У рамках розроблення документних ресурсів АФ НАН України колектив Інституту архівознавства взяв участь у дослідженнях зв'язків і співпраці президента АН СРСР академіка А. П. Александрова з українськими вченими, встановленні його ролі у розвитку окремих галузей української академічної науки. Результатом проведеної науково-дослідної роботи співробітників Інституту спільно з ученими інших академічних установ стала публікація у 2013 р. видання «А. П. Александров та українська наука: до 110-річчя від дня народження вченого» (О. С. Онищенко – керівник авторського колективу, Л. М. Яременко – заступник керівника, О. І. Вербіцька, Г. В. Індиченко, С. М. Коваленко, І. М. Шихненко). У межах означеного проєкту співробітниками Інституту архівознавства проводились історіо-

графічний та джерелознавчий пошук і аналіз видань, архівних та ілюстративних документів про А. П. Александрова у фондах НБУВ (Інституту архівознавства, Інституту рукопису, газетному відділі, відділі зарубіжної україніки), архівних фондах установ НАН України, Архіві РАН у Москві, родинному архіві Александрових, ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, Архіві Президії НАН України. Здійснено науково-археографічне оформлення масиву виявлених документів, взято участь у розробленні концепції та структурної побудови видання, формуванні його блоків, науковій редакції тексту тощо. У результаті проведеної роботи науковцями ІА НБУВ було сформовано три окремі документні розділи видання, представлено 109 анотованих фотодокументів.

У 2014 р. співробітники Інституту архівознавства були залучені Президією НАН України до джерелознавчого пошуку архівних документів та підготовки матеріалів про дослідника історії держави і права, д-ра юр. наук, академіка Б. М. Бабія з метою використання в заходах із відзначення 100-річчя від дня його народження. За результатами проведеного пошуку підготовлено інформацію (Н. А. Наумова, К. Є. Новохатський, С. В. Старовойт, Л. М. Яременко) для Відділення історії, філософії та права НАН України та Інституту держави та права ім. В. М. Корецького НАН України, а також для наукової доповіді «Організаційна і наукова діяльність академіка Б. М. Бабія в системі НАН України», з якою виступив академік О. С. Онищенко 30 вересня 2014 р. на ювілейних Загальних зборах Секції суспільних і гуманітарних наук НАН України, присвячених 100-річчю від дня народження академіка Б. М. Бабія. Того ж року у «Віснику НАН України» побачила світ стаття О. С. Онищенка, Ю. С. Шемшученка, В. П. Погребельного «Видатний український учений-правознавець та організатор академічної юридичної науки (до 100-річчя від дня народження академіка НАН України Б. М. Бабія)», що базувалась на активному залученні підготовлених ІА НБУВ джерелознавчих матеріалів.

У 2019 р. у рамках дослідження творчої спадщини видатних українських вчених співробітники Інституту архівознавства (О. С. Онищенко, Л. М. Яременко, А. І. Шаповал, С. В. Старовойт, Л. О. Матвійчук, Ю. В. Булгаков) разом з представницьким авторським колективом вчених НАН України взяли активну участь у підготовці загальноакадемічного видання з нагоди відзначення ювілею видатного вченого, академіка М. М. Боголюбова – «Творець теоретичної і математичної фізики: до 110-річчя від дня народження ака-

деміка М. М. Боголюбова». Зокрема, було опрацьовано архівні фонди вчених, що зберігаються в інститутах архівознавства і рукопису НБУВ, архіви Президії НАН України, академічних установ – Інституту математики та Інституту теоретичної фізики ім. М. М. Боголюбова. Взято участь у підготовці структури видання, його наповненні, у засіданнях редакційної колегії (О. С. Онищенко, Л. М. Яременко), відборі документальних та ілюстративних матеріалів. Загалом вченими Інституту архівознавства було виявлено, атрибутовано і проанотовано 54 документи на 117 арк. для публікації у виданні, виявлено підбірку фотодокументів і здійснено науково-археографічну редакцію їх заголовків.

Також у 2016 р. Інститутом архівознавства в рамках прийнятого Закону України «Про доступ до архівів репресивних органів комуністичного тоталітарного режиму 1917–1991 років» (2015), що передбачає вільний доступ до усіх документів архівів, які утримували репресивні, силові та правоохоронні органи часів СРСР та УРСР, проведено переговори з керівництвом Галузевого державного архіву СБУ та досягнуто домовленостей про співпрацю щодо виявлення в ГДА СБУ судових справ репресованих працівників Академії наук та подальше проведення відповідних наукових досліджень.

Протягом 2019–2020 рр. в Інституті архівознавства проводилися наукові дослідження за напрямом «Репресована академічна наука: долі науковців за архівно-слідчими справами ГДА СБУ», в межах якого розроблявся інформаційний потенціал справ репресованих співробітників Академії наук як історичного джерела для реконструкції історії репресій, біографічних даних та їхніх особливостей в академічному середовищі. За попередніми результатами розпочато підготовку розширеного біографічного довідника з тією ж назвою, що слугуватиме джерелом для підготовки окремих монографічних, науково-інформаційних і довідкових видань про науковців, які зазнали репресій (Р. О. Марценюк). Напрацювання досліджень за означеною темою були представлені у наукових розвідках старшого наукового співробітника Інституту архівознавства Р. О. Марценюк «Науковий проєкт: репресована наука (архівно-слідчі справи академіків як джерело дослідження історії УАН – ВУАН – АН УСРР/УРСР)» (2019), «Дослідження академічної історії України за матеріалами Галузевого державного архіву Служби безпеки України» (2020), також деякі результати апробовано під час проведення наукових конференцій та круглих столів.

У 2020 р. співробітники Інституту архівознавства взяли участь у підготовці наукового видання НБУВ «Життя в науці. Студії на пошану Любові Дубровіної», присвяченого Любові Андріївні Дубровіній, члену-кореспонденту НАН України, доктору історичних наук, професору, заслуженому діячеві науки і техніки України, генеральному директору Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. Зокрема, головний науковий співробітник Інституту архівознавства академік О. С. Онищенко став відповідальним редактором цього видання та автором розділу «Любов Андріївна Дубровіна – дослідниця рукописної та книжкової спадщини та організаторка науки», а директор інституту Л. М. Яременко підготувала розділ «Архівознавча складова наукової діяльності Л. А. Дубровіної».

Тож, на основі досліджень документної складової наукової спадщини видатних українських учених та інших комплексів біографічних ресурсів Інститутом архівознавства НБУВ протягом 2000–2020 рр. розроблено та опубліковано ґрунтовні наукові видання, в яких широко представлено документний комплекс Архівного фонду НАН України, що стосується діяльності та наукової творчості українських науковців, відображено їхній великий внесок у вітчизняну та світову науку.

2.4. Бібліотечне обслуговування дослідників наукової спадщини НАН України

Бібліотечно-бібліографічна діяльність Інституту архівознавства НБУВ спрямована на формування АФ НАН України та всебічне забезпечення використання архівних документів у наукових, соціально-правових та культурних цілях. Дослідникам історії української науки та життя і діяльності видатних вчених НАН України надається широкий спектр науково-методичних та інформативних консультацій з питань складу документів, що зберігаються у фондах Інституту архівознавства, наявності відповідних документів за темою дослідження як у фондах інституту, НБУВ, так і в інших архівах України, їх представлення в електронному середовищі, зокрема на сайті НБУВ, щодо правильного оформлення посилань на архівні документи у наукових публікаціях, з питань опрацювання документів особового походження, ознайомлення з правилами користування ними тощо.

У читальній залі для користувачів створюються сприятливі умови для вивчення документів, що зберігаються в архівних фондах Інституту архівознавства, а на замовлення дослідників забезпечується їх копіювання. На основі документів ліквідованих установ НАН України за запитами громадян та державних організацій Інститутом архівознавства видаються довідки про займані посади, науковий стаж, проходження наукової атестації, навчання в аспірантурі, підтвердження інформацій щодо видавання дипломів про наукові ступені та вчені звання, заробітну плату тощо.

Крім документів постійного зберігання, що відклалися у фондах Інституту архівознавства, дослідники мають можливість скористатися виданнями підручного фонду, у якому акумульовані наукові видання за профілем діяльності інституту, що надійшли централізовано «шляхом книги» НБУВ або надійшли в користування як «дари» від вчених і академічних установ. Серед наукової періодики, що зберігається у підручному фонді Інституту архівознавства, є науковий журнал «Вісник НАН України» за весь період його видання, який користується підвищеним попитом у дослідників.

За фаховою приналежністю частіше за інших до архівних документів Інституту архівознавства звертаються історики, потім за чисельністю йдуть науковці з природничих наук (зоологи, біологи, ботаніки, геологи, географи, хіміки, фізики), з математики, далі – представники сільськогосподарських, медичних, філологічних, технічних, економічних, педагогічних, філософських, юридичних наук, а також архівні документи досліджують музеєзнавці й мистецтвознавці та поодинокі журналісти, режисери і політологи. У читальній залі Інституту архівознавства працювали й такі відомі вчені, як академіки НАН України О. С. Онищенко, К. М. Ситник, М. М. Сулима, член-кореспондент НАН України В. Ф. Губарев, президент Національного університету «Києво-Могилянська академія» доктор філологічних наук В. С. Брюховецький та ін.

У відсотковому відношенні 7 % відвідувачів Інституту архівознавства складають доктори наук, 24 % – кандидати наук, 18 % – аспіранти, що загалом складає майже половину всіх користувачів фондів інституту. І серед інших відвідувачів переважають дослідники з вищою освітою. У читальній залі інституту також працювали й студенти.

Принагідно зазначимо, що на прохання Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Київського університету імені Бориса Грінченка, Національного транспортного університету та інших на-

вчальних закладів вищої освіти Києва для студентів, які вивчають архівознавство, документознавство та інформаційну діяльність за спеціальністю «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», на базі Інституту архівознавства регулярно проводяться оглядові та тематичні лекції та екскурсії, у яких йдеться про особливості комплектування та функціонування державних архівів. Студентам надається інформація про основні види архівних установ України, специфіку формування Архівного фонду НАН України та архівних фондів наукових установ, роль у цьому процесі Інституту архівознавства НБУВ, а також проводиться ознайомлення зі справами, описами та окремими документами установ, особових архівних фондів, науковими та методичними виданнями інституту, огляд приміщень архівосховища та читальної зали. Для студентів, які на базі Інституту архівознавства проходили практику, було розроблено програму і план проходження практики (С. В. Старовойт, А. І. Шаповал, Л. М. Яременко).

З архівними документами Інституту архівознавства НБУВ працювали науковці з 29 установ НАН України, а саме: Президії НАН України, інститутів літератури ім. Т. Г. Шевченка, ботаніки ім. М. Г. Холодного, зоології ім. І. І. Шмальгаузена, мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського, археології, історії України, української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського, українознавства ім. І. Крип'якевича, геологічних наук, електрозварювання ім. Є. О. Патона, хімії високомолекулярних сполук, досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г. М. Доброва, математики, держави і права імені В. М. Корецького, сходознавства імені А. Ю. Кримського, кібернетики ім. В. М. Глушкова, космічних досліджень, мікробіології та вірусології ім. Д. К. Заболотного, економіки та прогнозування, мовознавства ім. О. О. Потебні, політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса, всесвітньої історії, технічної теплофізики, народознавства, Національного науково-природничого музею, Головної астрономічної обсерваторії та Львівської національної наукової бібліотеки імені В. Стефаника. Треба зазначити, що найбільш активними дослідниками архівних документів були й самі співробітники Інституту архівознавства.

Відвідувачами читальної зали Інституту архівознавства були викладачі та аспіранти 36 закладів вищої освіти зі всієї України, як-от: Національного університету «Острозька академія», Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Національного технічного університету України

«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», Університету Григорія Сковороди у Переяславі, Одеського національного університету імені І. І. Мечникова, Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут», Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка (м. Кропивницький), Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана, Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка, Національного медичного університету імені О. О. Богомольця, Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, Черкаського державного технологічного університету, Уманського національного університету садівництва, Херсонського державного аграрно-економічного університету, Національного технічного університету «Дніпровська політехніка», Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського, Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького, Національного університету «Кієво-Могилянська академія», Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького, Луганського національного університету імені Тараса Шевченка, Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені Івана Карпенка-Карого, Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка, Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, Сумського державного університету, Національного університету харчових технологій, Запорізького національного університету, Київського університету імені Бориса Грінченка, Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури, Львівського національного університету імені Івана Франка, Вінницького національного медичного університету, Національного університету біоресурсів і природокористування України та Бориспільського ліцею «Наукова зміна».

В Інституті архівознавства НБУВ працювали дослідники з музеїв, архівів та бібліотек України, зокрема: Шевченківського національного заповідника (м. Канів, Черкаська обл.), Музею історії міста Києва, Національного художнього музею України, Художньо-меморіального музею І. Ю. Рєпіна

(м. Чугуїв, Харківська обл.), Національного музею Голодомору-геноциду, Національного історико-меморіального заповідника «Биковнянські могили», Національного музею історії України у Другій світовій війні, Історико-меморіального музею Михайла Грушевського, Ніжинського краєзнавчого музею імені Івана Спаського, Хмельницького обласного літературного музею, Центрального державного архіву-музею літератури та мистецтва України, Державного архіву міста Києва, Державного архіву Одеської області, Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого, Національної історичної бібліотеки України, Національної наукової сільськогосподарської бібліотеки НААН України та Національної наукової медичної бібліотеки України.

Документи в Інституті архівознавства досліджували представники Спільки письменників України, Товариства «Знання» України, видавництва «Наукова думка» та видавничого дому «Ін Юре», Державної наукової установи «Енциклопедичне видавництво», інформаційної агенції «Інтерфакс-Україна», телеканалу «Інтер», Національного академічного драматичного театру імені Івана Франка, Державного наукового центру захисту культурної спадщини від техногенних катастроф, Державної служби геології та надр України, Міжнародного центру розвитку підприємництва та ін.

Документи, що зберігаються в Інституті архівознавства, привертають увагу й іноземних учених і дослідників. У читальному залі інституту працювали викладачі та аспіранти таких зарубіжних вищих навчальних закладів, як: Бірмінгемський університет (Великобританія), Інститут історії права і теорії права Макса Планка (м. Франкфурт-на-Майні, Німеччина), Університет м. Майнца (Німеччина), Університет Іллінойсу (США), Університет штату Колорадо (США), Університет міста Талси (США), Гарвардський університет (США), Університет штату Мічиган (США), Єврейський університет у Єрусалимі (Ізраїль). Документи фондів Інституту архівознавства вивчали дослідники з Інституту політичних досліджень (м. Париж, Франція) та Інституту історії природознавства і техніки ім. С. І. Вавилова РАН (м. Москва, РФ).

Організовували і забезпечували запити дослідників наукової спадщини, що зберігається в ІА НБУВ, такі співробітники інституту, як Т. В. Вересовська, Т. В. Брязкало, Ю. В. Булгаков, В. М. Гришко, І. Г. Кіржаєва, Н. А. Наумова, О. В. Патриляк, О. П. Піддубний, С. В. Старовойт, А. І. Шаповал, Л. В. Шипко та ін.

У дослідників, що працюють в Інституті архівознавства, сталий інтерес викликають передусім документи творчої спадщини представників української наукової еліти – академіків та членів-кореспондентів, що зберігаються в особових архівних фондах вчених. Найбільш затребувані архівні справи з документами дійсних членів перших складів УАН–ВУАН, як, наприклад, ботаніка О. В. Фоміна, біолога М. Ф. Кашенка, статистика, демографа й економіста М. В. Птухи, фізика Й. Й. Косоногова, вченого у галузі зварювальних процесів і мостобудування Є. О. Патона та ін.

Часто привертають увагу відвідувачів читальної зали документи особових архівних фондів історика та етнографа К. Г. Гуслистого, історика-медієвіста та археографа М. Н. Петровського, історика й джерелознавця І. О. Гуржія, історика та краєзнавця П. Т. Тронька, джерело- й архівознавця П. В. Клименка, зоолога й палеонтолога І. Г. Підоплічка, ентомолога С. Я. Парамонова, мікробіолога та епідеміолога В. Г. Дроботька, ботаніків М. Г. Холодного, А. М. Окснера та Д. К. Зерова, фізіолога рослин, агрохіміка та ґрунтознавця П. А. Власюка, вченого у галузі лісництва та ґрунтознавства П. С. Погребняка, геохіміка Є. С. Бурксера, фізико-хіміка О. І. Бродського, хірурга М. М. Амосова, патологоанатома О. І. Смирнкової-Замкової, юриста-міжнародника В. М. Корецького, правознавця П. О. Недбайла, вченого з історії держави та права Б. М. Бабія, геолога М. П. Балуховського та ін.

Посилений інтерес у дослідників життя та діяльності українських вчених викликає фонд «Колекція документів вчених України, репресованих у 30–50-х рр. ХХ ст.».

Користувачі не оминають увагою й фонди ліквідованих та діючих установ НАН України, цікавляться документами Інституту зоології імені І. І. Шмальгаузена, Об'єднаного інституту економіки, Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка, Інституту електродинаміки, Інституту світової економіки та міжнародних відносин, Інституту соціальних і економічних проблем зарубіжних країн, фонди яких в повному обсязі або частково зберігаються в Інституті архівознавства, та інших.

Тематику досліджень користувачів архівних фондів Інституту архівознавства НБУВ можна узагальнити за такими напрямками: 1) біографія та наукова діяльність окремих українських вчених: М. М. Амосова, Б. М. Бабія, М. П. Балуховського, В. М. Корецького, О. І. Кухтенка, М. Г. Холодного, М. В. Шарлеманя та інших науковців; 2) історія НАН України та окремих

її установ, зокрема, Інституту мікробіології та вірусології ім. Д. К. Заболотного, Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка, Інституту хімії високомолекулярних сполук, Інституту історії України НАН України, Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського; 3) становлення та історія розвитку окремих наукових напрямів як в національному, так і регіональному масштабах, наприклад: «Розвиток теоретичної електротехніки на теренах України», «Академічне українознавство в західних областях України (1939–2005)», «Історія сходознавства в Україні»; 4) історія ЗВО, факультетів та кафедр: «Історія Кам'янець-Подільського національного університету ім. І. Огієнка», «Діяльність Ніжинської науково-дослідної кафедри історії культури і мови (1922–1930)» та ін.; 5) створення та вдосконалення музейних експозицій, а саме: меморіального комплексу академіка В. М. Корецького в Інституті держави і права ім. В. М. Корецького, Музею історії Ботанічного саду ім. акад. О. В. Фоміна, Зоологічного та Ботанічного музеїв НАН України та ін.; 6) голодомор в Україні 1932–1933 рр. і демографічні втрати України в ХХ ст. та ін.

Теми досліджень іноземних користувачів архівних фондів Інституту архівознавства НБУВ стосувалися історії Російської імперії, СРСР, прав людини у Радянському Союзі та в пострадянській Україні, різних аспектів життя єврейської громади в Україні тощо. Дослідники із-за кордону працювали з особовими фондами: мовознавця, їдишиста, члена-кореспондента АН УРСР Е. Г. Співака; статистика, демографа, економіста, академіка АН УРСР М. В. Птухи; вченого у галузі будівельної механіки, академіка АН УРСР М. В. Корноухова; піонера комп'ютерної техніки, академіка АН УРСР та СРСР В. М. Глушкова; генетика академіка НАН України С. М. Гершензона; юриста-міжнародника академіка АН УРСР В. М. Корецького; історика античності академіка ВУАН В. П. Бузескула; колекцією документів репресованих вчених, а також з фондами Інституту зоології ім. І. І. Шмальгаузена та Інституту соціальних і економічних проблем зарубіжних країн НАН України.

Протягом 2000–2020 рр. Інститутом архівознавства НБУВ зареєстровано 1164 звернень від громадян України та РФ, за якими співробітниками інституту було підготовлено архівні довідки соціально-правового характеру за документами ліквідованих установ НАН України, що зберігаються у архівних фондах Інституту соціальних і економічних проблем зарубіжних країн, Інституту Росії, Інституту нових фізичних та прикладних

проблем, Об'єднаного інституту економіки, Інституту світової економіки та міжнародних відносин та Ради по вивченню продуктивних сил України. Близько 10 % архівних довідок стосувалися навчання в аспірантурі та докторантурі і захисту дисертацій, інші – відомості про займані посади та нарахування заробітної плати. В рамках підготовки довідок соціально-правового характеру співробітниками Інституту архівознавства проводилося виявлення документів, встановлення їхньої достовірності, здійснення аналізу інформації, зафіксованої в документах, та її узагальнення (Ю. В. Булгаков, І. Г. Кіржаєва, Н. А. Наумова, С. В. Старовойт, Л. В. Шипко, Л. М. Яременко).

Отже, діяльність Інституту архівознавства НБУВ протягом 2000–2020 рр. була спрямована на виявлення документів особового походження видатних вчених НАН України та комплектування ними фондів інституту, що після їхнього наукового опрацювання стали цінним джерелом дослідження життя, діяльності та наукової творчості провідних українських вчених, а також діяльності установ НАН України та інших наукових і освітніх закладів України, в яких вони працювали. Велику увагу співробітниками Інституту архівознавства приділено науковому дослідженню архівної документної спадщини видатних вчених НАН України, що знайшло відображення у численних публікаціях науковців інституту. Пріоритетними для співробітників Інституту архівознавства завжди були якісне обслуговування та створення належних умов для всіх користувачів та дослідників документів АФ НАН України.

ДОСЛІДЖЕННЯ ТА РЕКОНСТРУКЦІЯ ДЖЕРЕЛЬНОЇ БАЗИ АРХІВНОГО ФОНДУ НАН УКРАЇНИ

3.1. Джерелознавче дослідження історії Національної академії наук України

Національна академія наук України завжди приділяла належну увагу дослідженням історії академічної науки. Наукові розробки в цій царині є актуальними з огляду на підвищений інтерес суспільства до історії та діяльності НАН України, її наукових здобутків та подальших перспектив наукових досліджень. Хоча останнім часом побачило світ чимало наукових розвідок, присвячених історії найвищої наукової установи України, перед ученими-гуманітаріями все ще стоїть непросте завдання – об'єктивно та всебічно відтворити академічну історію, передусім на основі введення у науковий обіг архівних документів як основи для підготовки фундаментальних наукових праць.

У форпості фундаментальних досліджень за цим напрямом завжди був Інститут історії України НАН України. Після набуття Україною незалежності в основу наукового пошуку покладено переосмислення академічної історії різних хронологічних зрізів у контексті опрацювання раніше не досліджених і маловідомих архівних документів, висвітлення незаслужено замовчуваної самовідданої праці багатьох поколінь українських науковців, відновлення історичної справедливості щодо академічних учених – усе це не лишилося поза увагою українських істориків цієї установи. У доробку наукового колективу – фундаментальні узагальнювальні праці, монографії, збірники документів, публікації в періодичних наукових виданнях, виступи у засобах масової інформації⁴².

⁴² Історія Академії наук України: 1918–1993 / редкол.: Б. Є. Патон (гол.) [та ін.] ; АН України, Ін-т історії України. Київ : Наук. думка, 1994. 318 с.; Члени-засновники Національної академії наук України : зб. нарисів / відп. ред. В. А. Смолій. Київ, 1998. 375 с.; Кульчицький С., Павленко Ю., Руда С., Храмов Ю. Історія Національної академії наук України в суспільно-політичному контексті: 1918–1998. Київ : Фенікс, 2000. 527 с.; Юркова О. Київська історична школа М. С. Грушевського: долі науковців. *З архівів ВУЧК–*

Інститут української археографії АН УРСР був створений у 1991 р. на базі відновленої у 1987 р. Археографічної комісії. Постановою Президії НАН України від 1 лютого 1995 р. інститут отримав сучасну назву з присвоєнням імені М. С. Грушевського – Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського. Інститут здійснює наукову роботу з публікації архівних джерел, а також окремих монографій, зокрема у галузі історії науки і культури, окремих визначних особистостей України. У його доробку – публікація наукової спадщини академіка М. С. Грушевського, М. П. Драгоманова, Д. І. Яворницького та багатьох інших діячів науки та культури. Низку наукових досліджень з історії НАН України опублікували доктори історичних наук І. Б. Гирич та Г. В. Папакін⁴³.

Інститутом досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г. М. Доброва НАН України (до 10 липня 2015 р. – Центр досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г. М. Доброва НАН України), здійснено теоретичні та прикладні дослідження в галузі історії, теорії та організації науки⁴⁴. Чимало наукових досліджень у галузі історії академічної науки підготовлено з життя і діяльності видатних українських учених. Наукознавчі дослідження провідних учених установи широко публікуються у міжнародному науковому журналі «Наука та наукознавство», який добре відомий академічній спільноті.

ГПУ–НКВД–КТБ. 1998. № 1. С. 263–280; Ясь О. В. Народження Академії. Коротка хроніка 1918 року, або як це було... *Вісник Національної академії наук України*. 2018. № 11. С. 5–17; Боряк Г. В. Діяльність Комісії для вироблення законопроекту про заснування УАН та її роль у створенні Академії (стенограма наукової доповіді на засіданні Президії НАН України 14 листопада 2018 р.). *Вісник Національної академії наук України*. 2019. № 1. С. 55–63.

⁴³ Гирич І. Між наукою і політикою. Історіографічні студії про вчених-концептуалістів. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2012. 488 с.; Папакін Г. Павло Скоропадський та Українська академія наук. Київ : Українські пропілеї, 2018. 334 с.

⁴⁴ Національна академія наук України : проблеми розвитку та входження в європейський науковий простір / за ред. О. С. Онищенко, Б. А. Маліцького. Київ, 2007. 679 с.; Онопрієнко В., Ткаченко В. Історія української науки : курс лекцій : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ, 2010. 652 с.; Онопрієнко В. Віце-президент Академії наук України геолог Николай Свительский. Трагические судьбы в эпоху репрессий. Saarbrücken (Deutschland) : Lambert Academic Publishing, 2018. 208 с.; Президенти Академії наук України за 100 років її існування : Науково-організаційний внесок в прогрес фундаментальної науки / В. М. Гамалія, Ю. К. Дупленко, В. І. Онопрієнко, С. П. Руда, В. С. Савчук ; за ред. В. І. Онопрієнка ; НАН України, ДУ «Ін-т дослідж. наук.-техн. потенціалу та історії науки ім. Г. М. Доброва». Київ : ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2018. 214 с.

Науково-дослідні установи НАН України активно досліджують власний літопис діяльності, публікуючи збірники документів і монографії, що висвітлюють їхню історію та здобутки. Низку таких досліджень було опубліковано з нагоди ювілеїв академічних інститутів. Зокрема, Інститутом фізики напівпровідників ім. В. Є. Лашкарьова, Інститутом радіофізики та електроніки ім. О. Я. Усикова, Фізико-механічним інститутом ім. Г. В. Карпенка, Інститутом електрозварювання імені Є. О. Патона, Інститутом фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського, Інститутом історії України, Інститутом української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського, Інститутом археології, Інститутом мовознавства ім. О. О. Потебні, Інститутом літератури ім. Т. Г. Шевченка, Інститутом українознавства ім. І. Крип'якевича, Інститутом археології та ін.⁴⁵

Особливе місце серед установ, які досліджують історію академічної науки в Україні, належить Інституту архівознавства Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. Одним з провідних напрямів його роботи є наукова реконструкція та дослідження документної бази з історії НАН України – Архівного фонду, а саме його структури, складу і змісту документів, що до нього входять, розроблення документальної спадщини

⁴⁵ Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України. Наукова діяльність, структура, працівники / редкол.: відп. ред. Я. Ісаєвич. [та ін.] Львів, 2001. 336 с.; Фізико-механічний інститут : поступ і здобутки / під ред. В. В. Панасюка. Львів, 2001. 432 с.; Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України. 1930–2005 : матеріали до історії / редкол.: В. Г. Склярєнко відп. ред. [та ін.]. Київ : Довіра, 2005. 565 с.; Інститут радіофізики і електроніки ім. А. Я. Усикова НАН України. 50 лет / редкол.: В. М. Яковенко (отв. ред.). [и др.]. Харьков, 2005. 612 с.; Інститут історії України НАН України. 1936–2006 / відп. ред. В. А. Смолій. Київ, 2006. 818 с.; Інститут черной металлургии им. З. И. Некрасова / под ред. В. И. Большакова. Днепропетровск : АРТ-ПРЕСС, 2007. 448 с.; Фізико-хімічний інститут ім. А. В. Богатського Національної академії наук України: страницы истории. Одесса : Феникс, 2007. 464 с.; Інститут фізики напівпровідників ім. В. Є. Лашкарьова. 50 років / за ред. В. Ф. Мачуліна. Київ : Інтертехнодрук, 2010. 446 с.; Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України (1991–2011). Київ : Український письменник, 2011. 416 с.; ИСМА НАН Украины. Первые десять лет (2003–2014). Харьков : ИСМА, 2012. 172 с.; Інститут електрозварювання імені Є. О. Патона. 80 років / редкол.: Б. Є. Патон (гол.) [та ін.]. Київ: Академперіодика, 2014. 400 с.; Інститут археології Національної академії наук України. 1918–2014 / гол. ред. П. П. Толочко. Київ : ВДМ «Адеф-Україна», 2015. 667 с.; Колесник І. Інститут історії України: Нове українське відродження / відп. ред. В. Смолій. Київ, 2016. 273 с.; Інститут фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського / редкол.: В. Г. Кошечко (гол.) [та ін.]. Київ : Академперіодика, 2017. 270 с.

НАН України у взаємозв'язку з розвитком наукових дисциплін та установ НАН України різних хронологічних періодів. Публікація архівних документів за цим напрямом дає можливість комплексно вивчити документальну наукову спадщину України.

Інститут архівознавства НБУВ досліджує джерельну базу Архівного фонду Національної академії наук України з 1989 р. Результати наукової роботи співробітників Інституту за цим напрямом відображені у випусках документальної серії «Джерела з історії науки в Україні». Видання «Історія Національної академії наук України: документи і матеріали» – перший у вітчизняному та зарубіжному архівознавстві та археографії багатотомний збірник документів з історії НАН України.

Наразі науковим колективом опубліковано корпус документів про діяльність НАН України у 1918–1965 рр., а також авторські розробки за період 1918–1960 рр. у вигляді науково-довідкових ресурсів з різних аспектів діяльності Академії наук ⁴⁶. Цей науковий доробок відображений у 15 книгах у форматі збірників документів і матеріалів «Історія Національної академії наук України». Початково роботи за цим проектом проводились спільно з науковцями Інституту української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України. Згодом цей науковий напрям став дослідним проектом, що виконувався плеядою учених, які працювали в Інституті архівознавства в різні роки. Зі створенням у 2004 р. у складі

⁴⁶ Історія Академії наук України (1918–1923): Документи і матеріали. Київ : Наук. думка, 1993. 571 с.; Історія Національної академії наук України (1924–1928): Документи і матеріали. Київ, 1998. 762 с.; Історія Національної академії наук України (1929–1933): Документи і матеріали. Київ, 1998. 537 с.; Історія Національної академії наук України (1918–1933) : науково-довідковий апарат. Київ : НБУВ, 2002. 448 с.; Історія Національної академії наук України (1934–1937): Документи і матеріали. Київ : НБУВ, 2003. 832 с.; Історія Національної академії наук України (1938–1941): Документи і матеріали. Київ : НБУВ, 2003. 920 с.; Історія Національної академії наук України (1941–1945): Ч. 1. Документи і матеріали. Київ, 2007. 808 с.; Історія Національної академії наук України (1941–1945): Ч. 2. Додатки. Київ, 2007. 576 с.; Історія Національної академії наук України. 1946–1950: Ч. 1. Документи і матеріали. Київ, 2008. 604 с.; Історія Національної академії наук України. 1946–1950: Ч. 2. Додатки. Київ, 2008. 716 с.; Історія Національної академії наук України. 1951–1955: Ч. 1. Документи і матеріали. Київ, 2008. 884 с.; Історія Національної академії наук України. 1951–1955: Ч. 2. Додатки. Київ, 2012. 916 с.; Історія Національної академії наук України. 1956–1960: Ч. 1. Документи і матеріали. Київ, 2016. 872 с.; Історія Національної академії наук України. 1956–1960: Ч. 2. Додатки. Київ, 2016. 1064 с.; Історія Національної академії наук України. 1961–1965: Ч. 1. Документи і матеріали. Київ, 2020. 844 с.

інституту відділу історії академічної науки питання історії вітчизняної академічної науки на основі виявлення та опрацювання документальних джерел перебувають у площині наукових досліджень його співробітників із активним залученням за окремими аспектами джерелознавчого вивчення історії НАН України співробітників інших структурних підрозділів Інституту архівознавства.

Упродовж 2000–2020 років наукові дослідження інституту виконувалися за 7 науково-дослідними темами, чільне місце серед яких займали історико-джерелознавчі дослідження з наукової реконструкції та розробки джерельної бази історії НАН України у хронологічному взаємозв'язку з попередніми періодами. Дослідження джерельної бази Архівного фонду НАН України здійснювалися під керівництвом головного наукового співробітника Інституту архівознавства академіка НАН України Олексія Семеновича Онищенка.

Основне завдання дослідження полягало у розробленні джерельної бази з історії НАН України з метою встановлення основних етапів її розвитку та реконструкції документного складу АФ НАН України у різні хронологічні періоди шляхом здійснення розшуку почасти розпорошених по архівах України документів з історії НАН України. Також виконувалися наукові розробки зі створення оригінальних змістовно наповнених науково-довідкових ресурсів, присвячених дослідженню структури Академії, персонального складу, виголошених доповідей та бібліографії видань академічних установ та їх співробітників, укладання ілюстративного блоку у вигляді фотодокументів.

Об'єктом дослідження за цим напрямом була історія формування Архівного фонду НАН України в 1934–1965 рр., склад і зміст його документів, що є джерелом для дослідження історії розвитку та напрямів діяльності Академії наук.

Джерелознавче розроблення АФ НАН України в контексті дослідження історії української академічної науки має виняткове значення з огляду на унікальну концентрацію в ньому архівних документів з усіх аспектів діяльності НАН України. Концепція дослідження передбачала застосування комплексного підходу до розроблення документних ресурсів АФ НАН України, які відклалися як у наукових архівах академічної системи, так і в фондах інших архівних установ України. Зазначений підхід зумовлений певною деструкцією АФ НАН України внаслідок історичних причин (відсутності

в означений період в системі Академії наук централізованої архівної установи та єдиного академічного архівосховища) та інших причин, частково розкритих у публікаціях В. А. Кучмаренко та Л. М. Яременко⁴⁷.

Комплексний підхід до залучення архівних документів різних архівних установ зумовлювався також тим фактом, що не усі періоди історії НАН України є повністю документно забезпеченими з огляду на низку обставин. Зокрема це можна сказати про періоди 1918–1941 рр. та 1941–1945 рр. Слід взяти до уваги також репресивну компартійну політику щодо науки, що супроводжувалася вилученням і знищенням пов'язаних з нею документів цих хронологічних зрізів. Певна кількість документів була втрачена у роки Другої світової війни. Пізніші хронологічні періоди з історії НАН України також потребували опрацювання фондів широкого кола архівних установ України – центральних з огляду на тісну взаємодію Академії наук з органами державної влади та відомчих – через особливості географії розміщення академічних установ.

За результатами історіографічного та джерелознавчого аналізу, бібліографічної евристики встановлені визначальні віхи спрямування та досягнень наукових досліджень, організаційної діяльності, структурної побудови, кадрового забезпечення Академії наук у кожному з досліджуваних хронологічних періодів – 1934–1937 рр., 1938–1941 рр., 1941–1945 рр., 1946–1950 рр., 1951–1955 рр., 1956–1960 рр., 1961–1965 рр.; розроблено концепцію та створено плани-проспекти видань збірників документів і матеріалів за ці роки як методичної основи подальших досліджень (О. С. Онищенко, В. А. Кучмаренко, Л. М. Яременко, С. В. Старовойт, Г. В. Індиченко, Л. І. Стрельська, О. Г. Луговський, О. І. Вербіцька, Є. С. Костюк, І. М. Шихненко). Колективом виконавців розроблено методичні рекомендації, формати та робочі інструкції з «Проведення первинного археографічного опрацювання документів», складання передмови «Від упорядників», «Наукової передмови», «Приміток і коментарів», «Регестів протоколів засідання Президії АН УРСР», «Списку дійсних членів та членів-кореспондентів АН УРСР», «Списку співробітників, які працювали в установах АН УРСР»,

⁴⁷ Кучмаренко В. А., Яременко Л. М. Архівний фонд Національної академії наук України: історія, сучасний стан, зміст і склад документів. *Архіви України*. 2000. № 1–3 (243). С. 8–15; Кучмаренко В. А. До історії архівного фонду Національної академії наук України (1918–1933): формування, склад, зміст. *Історія Національної академії наук України (1918–1933)* : науково-довідковий апарат. Київ : НБУВ, 2002. С. 7–53.

«Списку установ АН УРСР», «Списку видань та наукових праць співробітників АН УРСР», які доповнюються та науково редагуються відповідно до особливостей кожного досліджуваного хронологічного проміжку.

Комплексний підхід дослідження передбачав вивчення документів з різних архівосховищ України, що здійснювалося фахівцями декількох поколінь інституту в межах дослідження окремих хронологічних періодів з історії НАН України (О. С. Онищенко, В. А. Кучмаренко, Л. М. Яременко, Г. В. Індиченко, С. В. Старовойт, О. В. Березовська, О. М. Березовський, Г. В. Бойко, Ю. Б. Бойко, Т. В. Брязкало, Н. В. Будзанівська, Т. В. Варава, Л. Є. Варшавська, В. А. Вергунов, Т. В. Вересовська, О. І. Вербіцька, Л. С. Воловник, Л. В. Гарбар, Л. С. Герасименко, Л. І. Завалішина, О. М. Закусило, С. М. Коваленко, О. Ю. Кондратенко, Є. С. Костюк, О. Г. Луговський, В. П. Лукін, О. А. Лук'янець, О. Г. Мітюков, Т. П. Папакіна, М. О. Принь, О. В. Принь, Н. А. Порохницька, В. В. Савіна, О. В. Січова, Н. Д. Соколова, Л. І. Стрельська, В. М. Удовик, А. І. Шаповал, Л. О. Шеремета, Л. В. Шипко, І. М. Шихненко).

Інформативно цінним є комплекс документів Архіву Президії НАН України. За результатами аналізу науково-довідкового апарату, з урахуванням особливостей кожного досліджуваного хронологічного періоду, науковим колективом інституту досліджувався склад документів архіву, зокрема за описами: «Секретаріат Президії», «Науково-організаційний відділ», «Відділ наукових кадрів і аспірантури», «Фінансово-плановий і планово-виробничий відділи», «Бухгалтерія», «Відділ наукових зв'язків з зарубіжними організаціями», «Відділ капітального будівництва», «Редакційно-видавнича рада», «Профспілка», «Відділення наук НАН України». Видовий спектр документів з цього архіву представлений протоколами засідань Президії, листуванням з академічними установами, центральними органами влади, довідками, доповідними записками, інформаційними матеріалами, звітами, що надходили до Президії від науково-дослідних установ, документацією з міжнародної діяльності, спорудження нових будівель, штатними розписами установ, особовими справами дійсних членів та членів-кореспондентів Академії наук, документами з видавничої діяльності як Академії наук, так і її установ, протоколами звітно-виборних зборів профспілки та загальних зборів, документами з фінансово-господарської діяльності Академії наук. Значна частина документних ресурсів стосується діяльності Відділень наук Академії наук та їхніх установ. Опрацьовувалися також і документи інших

установ і організацій – керівних та місцевих і державних органів влади, партійних організацій, Академії наук СРСР, направлені до АН УРСР.

У процесі джерелознавчого пошуку залучалися документи, що зберігаються як в діючих установах НАН України, так і тих, частина фондів яких була передана на зберігання до Інституту архівознавства НБУВ, де також представлені і документи ліквідованих установ. Географія розміщення академічних установ і їхніх фондів, що були залучені до опрацювання, є досить широкою і охоплює міста Київ, Харків, Одесу, Дніпро, Львів.

Основна цінність документів з архівів науково-дослідних установ полягає у їхній інформативній насиченості для висвітлення діяльності АН УРСР загалом, а також у сконцентрованості інформативності документів у профільному напрямі діяльності кожної конкретної установи, і тому вони докладніше представляють наукові напрями у АН УРСР та відповідно містять різноманітнішу інформацію. Широка тематика висвітлених у документах питань з діяльності установ, репрезентована листуванням із Президією АН УРСР, Відділами наук, міністерствами та відомствами, закладами вищої освіти, іноземними науково-дослідними установами, а також внутрішньою документацією планово-звітнього характеру, відомостями з підготовки кадрів, штатними розписами установ, робить цей документний сегмент надважливим у джерелознавчій реконструкції історії НАН України усіх хронологічних періодів.

В архівах науково-дослідних установ НАН України відкриті відомості та інформація про перспективні розробки, які здійснювали ці установи, звіти про виконання наукових тем та роботу експедицій. Значний сегмент утворюють доповідні записки до Президії та Відділень наук від керівництва і провідних учених науково-дослідних установ про доцільність створення нових структурних підрозділів, наукові розробки за окремими напрямами, кадрове та матеріально-технічне забезпечення. З середини 50-х років ХХ ст. активізуються міжнародні наукові зв'язки. З цього часу виокремлюються документи з міжнародної діяльності академічних інститутів – звіти про відрядження, інформація про відвідування іноземними вченими науково-дослідних установ, листи від закордонних інституцій з пропозиціями співробітництва. Репрезентовані також документи з кадрового складу, роботи аспірантури, видавничої діяльності.

В Інституті архівознавства зберігається науково-дослідна та науково-організаційна документація як нині діючих академічних установ – Інституту зоології ім. І. І. Шмальгаузена (ф. № 258), Інституту літератури

ім. Т. Г. Шевченка (ф. № 261), Інституту електродинаміки (ф. № 263), Інституту математики (ф. № 264), так і ліквідованих – Об'єднаного інституту економіки (ф. № 360) та Ради по вивченню продуктивних сил УРСР (ф. № 407). Документи, виявлені у цих фондах, представлені листами, інформаціями та відомостями про науково-дослідну роботу установ, які були надіслані до Президії АН УРСР. Наявні також документи, які відображають міжнародну наукову діяльність, зв'язок наукових розробок установ з промисловими підприємствами тощо.

За інформаційної підтримки архівів наукових установ НАН України виявлення та джерельний аналіз документів здійснювалися шляхом опрацювання фондів академічних інститутів, розміщених у м. Київ. Зокрема, джерелознавчий пошук проводився в Інституті загальної та неорганічної хімії ім. В. І. Вернадського, Інституті органічної хімії, Інституті хімії високомолекулярних сполук, Інституті ботаніки ім. М. Г. Холодного, Інституті кібернетики ім. В. М. Глушкова, Інституті геологічних наук, Інституті геофізики ім. С. І. Субботіна, Інституті фізики напівпровідників ім. В. Є. Лашкарьова, Інституті біохімії ім. О. В. Палладіна, Інституті гідробіології, Інституті мікробіології та вірусології ім. Д. К. Заболотного, Інституті гідромеханіки, Інституті механіки ім. С. П. Тимошенка, Інституті технічної теплофізики, Інституті мовознавства ім. О. О. Потебні, Інституті історії України, Інституті археології, Інституті держави і права ім. В. М. Корецького, Інституті філософії імені Г. С. Сковороди та ін.

У м. Львові джерелознавчий пошук проводився в архівах Інституту геології і геохімії горючих копалин, Фізико-механічного інституту ім. Г. В. Карпенка, Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича, Державного природознавчого музею, Інституту народознавства, Львівської національної наукової бібліотеки імені В. Стефаника.

У м. Харків опрацьовано архівні фонди Інституту радіофізики і електроніки ім. О. Я. Усикова, Фізико-технічного інституту низьких температур ім. Б. І. Веркіна, Інституту проблем машинобудування ім. А. М. Підгорного.

У процесі дослідження цінні архівні документи вдалося віднайти у архівах Фізико-хімічного інституту імені О. В. Богатського (м. Одеса), Інституту геотехнічної механіки ім. С. М. Полякова (м. Дніпро) та багатьох інших академічних установ.

З метою комплексного аналізу джерельної бази та повноцінного розкриття діяльності НАН України досліджувалися документи, що входять до

складу особових архівних фондів видатних вчених НАН України і зберігаються в Інституті архівознавства НБУВ.

В Інституті архівознавства наразі опрацьовано та введено в обіг 295 особових фондів видатних учених – академіків і членів-кореспондентів НАН України, які досить часто очолювали академічні науково-дослідні установи, а також входили до керівного органу Академії – Президії. З огляду на це в їхніх фондах відклася документація з науково-дослідної діяльності академічних установ і Академії наук. Джерелознавчий пошук здійснювався у фондах астрономів З. М. Аксентьевої та А. О. Яковкіна, фізиків В. Є. Лашкарьова, Н. Д. Моргуліса та М. Т. Шпака, фізико-хіміка О. І. Бродського, хіміка К. А. Корнева, математика Ю. О. Митропольського, вченого в галузі нафтопереробки Я. І. Середи, вчених у галузі лісівництва і ґрунтознавства П. С. Погребняка та в галузі фізіології рослин і агрохімії П. А. Власюка, фізіології Д. С. Воронова, мікробіолога В. Г. Дроботька, зоолога і палеонтолога І. Г. Підоплічка, геологів К. Й. Новик та С. П. Родіонова, представників технічних наук – вчених у галузях металургії і теплотехніки В. Ф. Копитова, ливарного виробництва А. А. Горшкова, механіки – Я. С. Підстригача, Г. С. Писаренка, Г. М. Савіна та С. В. Серенсена, гірничої механіки П. П. Нестерова, машинобудування А. О. Василенка, енергетики І. Є. Коробчанського та Л. О. Шубенко-Шубіна, вчених гуманітарного профілю – економіста П. М. Першина, філософа Д. Х. Острянина, істориків К. Г. Гуслистого та М. І. Супруненка, представників медичної галузі – патологоанатома О. І. Смирнкової-Замкової, патофізіолога Р. Є. Кавецького та багатьох інших провідних учених України.

У особових фондах видатних українських учених також представлено сегмент фотодокументів – це особисті фотознімки окремих учених, а також світлини з колективними зображеннями під час наукових досліджень, експедицій, відвідування промислових підприємств, зустрічей із зарубіжними вченими, участі в офіційних і урочистих заходах. Цінність документів з особових архівних фондів видатних учених України, що зберігаються в Інституті архівознавства, полягає передусім у презентації цього ресурсу через призму особистості – учених, які безпосередньо творили науку України, очолювали проривні наукові напрями, мали свій погляд на розвиток окремих наукових галузей.

Беручи до уваги об'єктивні і суб'єктивні фактори, що впливали на формування складу АФ НАН України протягом усього часу його існування, і той факт, що певний відсоток документів з тих чи інших причин міг відклястися

у загальнодержавних архівних установах, до об'єктів джерелознавчого пошуку з урахуванням особливостей конкретного хронологічного періоду, а також географії розміщення академічних установ залучалися документальні фонди Центрального державного архіву вищих органів влади та управління України, Центрального державного архіву громадських об'єднань України, Центрального державного кінофотофоноархіву України ім. Г. С. Пшеничного, Центрального державного історичного архіву України у м. Львові, обласних державних архівів України – Дніпропетровської, Львівської, Київської, Харківської, Закарпатської та Одеської областей, Державного архіву м. Києва.

У фондах ЦДАВО України найінформативнішим стосовно діяльності АН УРСР усіх хронологічних періодів з історії НАН України є фонд № 2 «Рада Міністрів Української РСР» (до 1946 р. Рада народних Комісарів УРСР). Видовий спектр представлених документів складається з доповідних записок, довідок, інформацій, клопотань, листів, направлених до РМ УРСР від Президії АН УРСР, директорів та провідних спеціалістів академічних установ. У фонді також представлені документи, утворені Академією наук і спрямовані до РМ СРСР, АН СРСР, союзних і республіканських міністерств і відомств, а також надіслані до РМ УРСР як вищого органу керування діяльністю Академії з метою інформування про різні аспекти академічної діяльності.

Представлений сегмент документів, які стосуються діяльності АН УРСР і створений Радою Міністрів, зокрема законодавчого або інформативного характеру. В результаті джерелознавчого пошуку опрацьовані й інші архівні фонди, де відкриті документи з діяльності АН УРСР: Міністерства сільського господарства УРСР, Міністерства фінансів УРСР, Державного планового комітету Ради Міністрів УРСР, Міністерства народної освіти УРСР, Центрального статистичного управління при РМ УРСР, Товариства «Знання» УРСР, Товариства культурних зв'язків з українцями за кордоном, Українського республіканського комітету захисту миру, Українського товариства охорони природи, Українського республіканського правління Всесоюзного хімічного товариства ім. Д. І. Менделєєва, Головної редакції Української радянської енциклопедії, Республіканського видавничого об'єднання «Вища школа», Міністерства енергетики та електрифікації УРСР, Державного комітету Ради Міністрів УРСР з координації науково-дослідних робіт, Української ради народного господарства, Української академії сільськогосподарських наук, Міністерства сільського господар-

ства УРСР, Виставки передового досвіду в народному господарстві при РМ УРСР, Міністерства геології УРСР, Міністерства лісового господарства УРСР та головних управлінь лісового і мисливського господарства і лісозаготівель, Українського товариства дружби і культурного зв'язку із зарубіжними країнами, Міністерства культури УРСР, Республіканського будинку економічної і науково-технічної пропаганди товариства «Знання» УРСР, Інституту лісівництва Академії наук УРСР, Об'єднаного будівельного комітету будівництва газопроводу Дашава–Київ та ін. Досліджувалися матеріали особових фондів вчених НАН України – академіків О. О. Богомольця, П. О. Свириденка, М. Д. Стражеска, С. М. Ліпатова та О. Г. Гольдмана, члена-кореспондента В. П. Муравйова та ін.

Основним об'єктом джерелознавчого пошуку у ЦДАГО України був фонд № 1 «Центральний Комітет Комуністичної партії України», оскільки тут зберігаються документи з питання керівництва наукою в Україні – постанови ЦК КП(б), ЦК КП УРСР, спільні постанови ЦК КП УРСР з РМ УРСР про розвиток науки, окремих галузей промисловості і участь у цих процесах Академії наук. Репрезентовані і документи АН УРСР, які надсилалися до цього органу: доповідні записки, пропозиції, листи, звернення, клопотання, довідки, інформації про необхідність утворення і реорганізації окремих установ АН УРСР та їх структурних підрозділів; про плани науково-дослідних робіт установ; про організацію, хід і результати роботи з пріоритетних наукових розробок установ; інформація про найважливіші наукові досягнення установ і їх впровадження у практику; про необхідність проведення заходів з підготовки наукових кадрів, забезпечення їх житлом, надання стипендій, можливості здійснювати наукові відрядження за кордон та ін.

За результатами джерелознавчого пошуку за період 1934–1965 рр. у науковий обіг введено 46 розсекречених документів з історії НАН України, які були виявлені у ЦДАВО України та ЦДАГО України. Так, хронологічний зріз історії НАН України 1941–1945 рр. представлено розсекреченими документами із фондів ЦДАГО України – протоколом-стенограмою засідання Науково-технічного комітету сприяння обороні СРСР при Академії наук УРСР та листом Президії АН УРСР до ЦК КП(б)У та РНК УРСР щодо кандидатури М. Т. Рильського у дійсні члени АН УРСР⁴⁸.

⁴⁸ Історія Національної академії наук України. 1941–1945: Ч. 1. Документи і матеріали. Київ, 2007. С. 141–161, 212.

За період 1956–1960 рр. дослідниками були відібрані для подальшої публікації 11 розсекречених документів із фондів ЦДАГО України. Поміж масиву документів – доповідна записка академіка В. Є. Лашкарьова про необхідність організації у м. Києві галузевого науково-дослідного інституту та дослідного виробництва напівпровідникових приладів, доповідна записка Президії АН УРСР щодо створення Інституту реактивного руху (Аерогазодинаміки), інформація про нові напрями роботи Інституту електротехніки, доповідна записка про напрями роботи Фізико-технічного інституту, довідка Президії АН УРСР про стан і перспективи розвитку радіофізики, електроніки і радіотехніки в академічній системі, довідка про напрями роботи Інституту металокераміки і спецсплавів, пропозиції щодо розгортання роботи Обчислювального центру АН УРСР, перелік досліджень Обчислювального центру за закритою тематикою, доповідна записка вчених-фізиків Б. І. Веркіна, О. О. Галкіна та І. М. Дмитренка про спеціальну тематику наукових досліджень Фізико-технічного інституту низьких температур, інформація Президії АН УРСР про напрями роботи Інституту радіотехнічних проблем, доповідна записка Президії АН УРСР до державних органів влади щодо збільшення асигнувань для прискореного розвитку наукових досліджень на 1961–1965 рр.⁴⁹

Період 1961–1965 рр. репрезентований у відповідному виданні 33 розсекреченими документами із фондів ЦДАВО України і ЦДАГО України⁵⁰ – постановами РМ УРСР, ЦК КПУ, а також їхніми спільними постановами з питань оборонної тематики, розвитку народного господарства, космічних досліджень; листуванням вітчизняних державних органів влади з союзним урядом та АН УРСР за цими питаннями, аналітичними оглядами розвитку перспективних наукових напрямів у науково-дослідних інститутах, доповідними записками Президії АН УРСР про структурну побудову Академії, виконання науково-дослідних робіт, належного матеріально-технічного та кадрового забезпечення установ, які виконували важливі урядові завдання.

⁴⁹ Історія Національної академії наук України. 1956–1960 : Ч. 1. Документи і матеріали. Київ, 2016. С. 142–145, 160–161, 232–233, 241–244, 257–266, 283–286, 368–370, 387–388, 541–545, 636–637, 669–670.

⁵⁰ Історія Національної академії наук України. 1961–1965 : Ч. 1. Документи і матеріали. Київ, 2020. С. 68–69, 88–89, 91–92, 95–96, 110, 117–119, 148–150, 161–162, 165–166, 187–188, 230–231, 255–257, 281–283, 292–294, 294–295, 326–327, 372–374, 386–387, 392–396, 403–409, 412–413, 430–436, 436–437, 484–485, 533–534, 540–542, 542–544, 553–554, 557–560, 592, 649–650, 667–668, 692–693, 767–777.

Розсекречені документи розкривають напрями роботи академічних установ за закритою тематикою: Фізико-технічний інститут, Фізико-технічний інститут низьких температур, Інститут радіофізики та електроніки, Інститут радіотехнічних проблем, Інститут фізики, Інститут математики, Інститут електрозварювання ім. Є. О. Патона, Інститут металокераміки і спецсплавів, Інститут механіки, Обчислювальний центр, Інститут кібернетики. Низка розсекречених документів розкриває міжнародну діяльність АН – міжнародне співробітництво за окремими темами, наукові відрядження за кордон, пропозиції АН УРСР щодо демонстрації досягнень учених України на Всесвітній виставці у Монреалі 1967 р.

У рамках виявлення документів з історії НАН України у окремих випадках до опрацювання залучалися також матеріали періодичної преси. Опрацьовано газети «Правда», «Радянська Україна», «Вечірній Київ», наукові журнали «Вісник АН УРСР», «Доповіді АН УРСР», які відклалися у фондах НБУВ. Газетні публікації активно використовувалися при дослідженні періоду 1941–1945 рр., зокрема на окупованих українських територіях. На шпальтах газет «Краківські вісті», «Львівські вісті», часопису «Наші дні» друкувалася інформація про наукове життя Львова, Києва, Харкова та інших міст України. Як інформативне джерело, що доповнює окремі аспекти діяльності Академії наук, газетні публікації та інформації з періодичних видань увійшли до документних блоків й інших хронологічних періодів.

Цінний інформативний ресурс з ілюстративного відображення історії НАН України відклався у ЦДКФФА України імені Г. С. Пшеничного; разом із фотодокументами з особових архівних фондів, що зберігаються в Інституті архівознавства, він неодноразово використовувався в джерелознавчій роботі для формування ілюстративних додатків при підготовці наукових видань, збірників документів, індивідуальних наукових розробок тощо. Кожен відібраний у процесі роботи фотодокумент проходив детальну наукову експертизу з точки зору інформативної цінності. Перевага надавалася невідомим та маловідомим фотодокументам із колективними зображеннями вчених під час наукової роботи, експедиційної діяльності, на виробництві, міжакадемічної співпраці з іноземними колегами тощо. У межах хронологічного періоду 1934–1965 рр. сформовано блоки ілюстративних документів у кількості 293 одиниці (О. М. Березовський, Н. В. Будзанівська, Т. В. Варава, О. І. Вербіцька, С. М. Коваленко, Є. С. Костюк, О. А. Лук'янець, К. Є. Новохатський, Н. А. Порохницька, Л. Ю. Портнова, Л. М. Яременко).

Науковим колективом Інституту архівознавства були вироблені принципи археографічного опрацювання текстових документів для публікації відповідно до їхнього видового складу, обсягів, тематичного наповнення. Здійснено ґрунтовне науково-археографічне опрацювання виявлених документів, зокрема складено та відредаговано заголовки документів, уточнено прізвища, ім'я, по батькові осіб, що згадуються у них, уточнено факти та події, датування, місця складання документів, написані підрядкові примітки на окремі факти та події, особистості тощо та оформлені посторінкові виводи щодо особливостей оформлення документів, уточнено легенди та ін.

Проведено аналітичну роботу щодо виявлення документів, факти та події у яких були попередньо відображені у виданнях, підготовлених інститутом раніше і знайшли своє продовження у документах пізніших хронологічних зрізів, і з метою розширення їхньої інформативної складової зроблені бібліографічні посилання на відповідні видання; оформлено перекресні посилання на тематично і хронологічно пов'язані між собою документи, а також текстові частини та фотодокументи.

Основна частина документальних джерел усіх досліджуваних хронологічних періодів з історії НАН України була опублікована вперше і представлена оригіналами.

У 2002 р. вийшло друком видання з науково-довідковим апаратом до періоду історії НАН України 1918–1933 рр. Упродовж 2003–2020 рр. опубліковано документний літопис НАН України хронологічного періоду від 1934 р. до 1965 р. У науковий обіг сукупно за цей період введено 1622 документа з історії НАН України, які раніше не досліджувалися або були маловідомі не лише широкому загалу, але й науковій спільноті.

Документні масиви з історії НАН України різних хронологічних періодів науковий колектив розширив і доповнив науковими коментарями. Вони є додатковим джерелом інформації про перебіг викладених подій і значення окремих фактів у діяльності академічних установ, подають біографічні довідки про представників науки і культури України й інших країн, які згадуються у документах. Загалом у межах хронологічного періоду від 1934 р. до 1965 р. дослідження історії української академічної науки підготовлено 806 наукових коментарів до документів у форматі енциклопедичних статей, розміщених у виданнях з історії НАН України (О. М. Березовський, О. В. Березовська, Ю. О. Бойко, Я. О. Бондарчук, Т. В. Брякало, Ю. В. Булгаков, Т. В. Варава, Л. Є. Варшавська, О. І. Вер-

біцька, Т. В. Вересовська, Л. С. Герасименко, Л. І. Завалішина, Г. В. Індиченко, С. М. Кіржаєв, І. Г. Кіржаєва, С. М. Коваленко, О. Ю. Кондратенко, Є. С. Костюк, В. А. Кучмаренко, О. Г. Луговський, О. А. Лук'янець, О. І. Луцький, С. М. Ляшко, Н. І. Малолєтова, О. П. Піддубний, Н. А. Порохницька, М. О. Принь, О. В. Принь, В. В. Сендик, О. В. Січова, С. В. Старовойт, О. П. Степченко, Л. І. Стрельська, Т. П. Папакіна, Л. Ю. Портнова, В. М. Удовик, М. Д. Ходоровський, А. І. Шаповал, І. В. Шарабанова, Л. О. Шеремета, Л. В. Шипко, І. М. Шихненко, О. В. Юркова, Л. М. Яременко). За результатами роботи сформовано картотеку наукових коментарів, приміток та посторінкових виносів, представлених у збірниках документів і матеріалів з історії НАН України, яка поповнюється в міру підготовки нових видань (Л. І. Завалішина, В. В. Кошляк).

В Інституті архівознавства НБУВ упродовж всього періоду дослідження складу АФ НАН України здійснюється формування «Колекції документів і матеріалів з історії НАН України» (ф. № 268), яка на сьогодні охоплює хронологічний період 1918–1960 рр. у кількості 1879 справ (Д. В. Байкєніч, О. І. Вербіцька, Г. В. Індиченко, О. Ю. Кондратенко, С. М. Коваленко, В. А. Кучмаренко, С. В. Старовойт, Л. О. Шеремета, Л. М. Яременко). До колекції входять копії різновидових і різнотематичних документів, виявлених співробітниками за результатом джерелознавчого пошуку в архівосховищах України, але не включених до відповідних документних видань. Формування зазначеної колекції покликано забезпечити всебічне і деталізоване використання науковцями, які досліджують історію академічної науки України, виявленого документного ресурсу АФ НАН України.

В Інституті також формується Міжархівна міжфондова картотека документів з історії НАН України, складанням якої займалися усі співробітники, задіяні у джерелознавчому пошуку документів з історії НАН України. Частина її інформації за 1918–1933 рр. опублікована у виданні «Історія Національної академії наук України. 1918–1933: науково-довідковий апарат» (В. А. Кучмаренко, С. В. Старовойт, Л. І. Стрельська). Цінність цього ресурсу полягає у систематизації розлогого масиву інформації з різноаспектної діяльності НАН України із занесенням на картки заголовку документа, його стислого змісту та місця зберігання. Представлено інформацію про документи, які безпосередньо стосуються Академії наук, про загальнодержавні завдання в галузі народного господарства і місце в них української науки, а також дотично-інформаційні про діяльність Академії наук.

У контексті джерелознавчого дослідження історії НАН України реалізовувався окремий науковий напрям – формування сегментів джерельно-інформаційних ресурсів з історії НАН України від 1934 р. до 1960 р., які покликані реконструювати окремі аспекти її діяльності і доповнити наявний документний масив. Реконструкція усіх аспектів діяльності Академії наук найповніше відображена у регестах протоколів засідань Президії АН УРСР, де у скороченому текстовому вигляді викладено зміст питань, розглянутих на засіданнях найвищого керівного органу Академії наук. Реконструкція персонального складу Академії наук здійснена шляхом створення окремого інформаційно-біографічного ресурсу – списку дійсних членів і членів-кореспондентів АН УРСР. Відтворення наукового складу академічних установ здійснено шляхом наукового аналізу різних видів джерел і формуванні за результатами цієї роботи списку наукових співробітників АН УРСР. Історико-бібліографічне узагальнення спектру академічних видань, підготовлених та опублікованих видавництвами УРСР та СРСР, здійснено шляхом укладання списку видань та наукових праць співробітників АН УРСР. Відтворення структури академічних установ та її зміни протягом 1918–1960 рр. простежено у списку установ, що діяли у складі АН УРСР. Зазначені джерельно-інформаційні ресурси є науковою розробкою Інституту архівознавства та не мають аналогів як в Україні, так і за кордоном.

Вагому частину цих ресурсів становить бібліографія наукових праць установ та співробітників НАН України. Сукупно довідково-інформаційний бібліографічний ресурс опублікованих праць за 1918–1933 рр. становить 4503 бібліографічні позиції. У межах хронологічних періодів від 1934 р. по 1960 р. було сформовано 18 675 бібліографічних позицій (Я. О. Бондарчук, Т. В. Варава, О. М. Закусило, Г. В. Індиченко, О. О. Колобов, С. М. Коваленко, О. Г. Луговський, Н. А. Порохницька, Л. С. Новосьолова, О. Ю. Кондратенко, Є. С. Костюк, В. А. Кучмаренко, Л. М. Яременко).

Список містить бібліографічні відомості про періодичні видання АН УРСР, наукові збірники установ, монографії і статті співробітників Академії, видані не лише Видавництвом АН УРСР, але й опубліковані у відомчих виданнях. Бібліографічний пошук публікацій та видань співробітників і наукових установ Академії здійснювався у фондах наукових державних бібліотек України (Національній бібліотеці України імені В. І. Вернадського, Львівській національній науковій бібліотеці імені В. Стефаника, Національній науковій сільськогосподарській бібліотеці Національної академії

аграрних наук України та ін.) і наукових бібліотеках установ НАН України. Цінність цього інформаційного бібліографічного ресурсу полягає в систематизації наукового доробку як колективів установ, так і окремих учених шляхом представлення їхніх праць, які репрезентовані конкретними хронологічними періодами, в єдиному інформаційно-довідковому ресурсі. Необхідно відзначити роботу розробників з перевірки переважної частини бібліографічних позицій *de visu*, їх оформлення відповідно до діючих на час підготовки видань ДСТУ.

Високоінформативними для встановлення етапів науково-дослідної та науково-організаційної діяльності найвищої наукової установи України є протоколи засідань Президії НАН України, що зберігаються в Архіві Президії НАН України. За результатами їх опрацювання підготовлено додатки у вигляді регестів протоколів засідань Президії НАН України, які у стислій формі відображають зміст прийнятих цим керівним органом рішень щодо напрямів розвитку Академії наук. Регести містять інформацію про зміни в структурі Академії, діяльність бюро Відділів та керівництва установ, завдання та перспективи наукових досліджень в окремих галузях науки, розгортання досліджень за перспективними науковими напрямами, міжнародне наукове співробітництво, видавничу діяльність академічних установ, заходи з поліпшення роботи науково-дослідних інститутів, капітальне будівництво в Академії наук. Зміст протоколів передано сучасною мовою зі збереженням структури документа, назви установ та організацій – відповідно до часу створення документа. У різні роки розробниками цього напряму були: О. М. Березовський, Т. В. Варава, О. І. Вербіцька, Т. В. Вересовська, В. А. Кучмаренко, Т. П. Папакіна, Н. Д. Соколова, Л. О. Шеремета, Л. М. Яременко.

Одним із важливих напрямів роботи зі створення інформаційних ресурсів у контексті цілісної історичної реконструкції історії НАН України є наукова реконструкція кадрового складу Академії наук. Цей напрям репрезентовано двома додатками – списками дійсних членів (академіків) і членів-кореспондентів, обраних до складу Академії наук, і списками наукових співробітників академічних установ. Реконструкція кадрового складу здійснювалася із застосуванням комплексного підходу, який передбачав використання архівних документів, друкованих праць та електронних ресурсів (Т. В. Брязкало, Н. В. Будзанівська, Т. В. Варава, Т. В. Вересовська, Л. В. Гарбар, Є. С. Костюк, О. Г. Луговський, С. М. Ляшко, Н. М. Маслакова, Т. П. Папакіна, Л. Ю. Портнова, С. В. Старовойт, І. М. Шихненко, Л. М. Яременко).

Для створення списків дійсних членів (академіків) і членів-кореспондентів усіх досліджуваних хронологічних періодів була проведена робота із з'ясування дат проведення виборів, їхньої періодичності, кола учених, які обиралися до складу АН. Списки структуровано у вигляді розширених біографічних довідок.

За результатами аналітичного опрацювання описів архівних справ з Архіву Президії НАН України різних хронологічних періодів з'ясовано, що документи про підготовку наукових кадрів та особовий склад виокремлені в опис «Відділ наукових кадрів і аспірантура». Блок документів з кадрових питань представлений планами комплектування кадрами науководослідних установ, статистичними звітами про чисельність керівних кадрів, спеціалістів з вищою та середньою спеціальною освітою в апараті Президії АН УРСР та Відділеннях наук АН УРСР, витягами з протоколів про обрання академіків та членів-кореспондентів АН УРСР, відомостями про захист докторських та кандидатських дисертацій співробітниками та аспірантами АН УРСР, листами Міністерства вищої і середньої освіти УРСР щодо направлення молодих фахівців на роботу до АН УРСР, персонального розподілення молодих вчених та ін. Окремі документи з кадрових питань відклалися за описом «Секретаріат Президії» у протоколах засідань Президії АН УРСР та матеріалах до них. Кількісні показники чисельності співробітників вдалося встановити за допомогою опрацювання контрольних примірників штатних розписів наукових установ, особових справ академіків та членів-кореспондентів. Для окремих хронологічних періодів історії НАН України опрацьовувалися слідчі справи репресованих учених з Галузевого державного архіву СБУ, що дало можливість уточнити деякі факти останніх років життя і діяльності та встановити реальні дати смерті окремих учених. Також опрацьовано штатні розписи наукових установ, що розташовані у Києві, Одесі, Харкові та Львові.

Як додаткове джерело інформації опрацьовувалися документи з особових фондів видатних українських учених, що зберігаються в Інституті архівознавства, а також архівах академічних установ – автобіографії, листки з обліку кадрів, заяви про прийняття на роботу, анкети. Опубліковані праці – монографії, збірники наукових праць, нариси, статті, довідники та енциклопедії стали також предметом опрацювання за цим напрямом. Поміж електронних ресурсів найінформативнішими є сайти академічних і відомчих установ, офіційні сайти вищих органів влади і управління

(Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України), вищих навчальних закладів України. Інформаційний ресурс мережі Інтернет було використано з метою встановлення дат життя наукових співробітників, їхніх наукових спеціальностей, ступенів і посад, вчених звань, уточнення П.І.Б., встановлення відомостей про перехід співробітників з однієї установи до іншої, інформації про перейменування наукових установ АН УРСР та їх структурних підрозділів.

Списки наукових співробітників уклалися у вигляді коротких анотованих біографічних довідок у форматі: прізвище, ім'я, по батькові, роки життя, науковий фах, науковий ступінь, вчене звання, роки перебування на посаді, назви наукових установ та підрозділів, у яких працював вчений.

У межах дослідження історії НАН України за 1934–1960 рр. підготовлено 305 анотованих біографічних довідок на дійсних членів та членів-кореспондентів, обраних до складу Академії.

Цінність ресурсів з кадрової реконструкції наукових співробітників АН полягає у введенні у науковий обіг інформації не лише про відомих, але й маловідомих та забутих учених, які працювали на теренах української науки в різних галузях наукових знань, суттєвого розширення наявної інформації шляхом дослідження раніше невідомих фактів та подій з життя вчених у світлі доступності для опрацювання широкої документної бази в період вже Незалежної України.

Ще одним розробленим в Інституті архівознавства інформаційним ресурсом є списки доповідей наукових співробітників АН УРСР у межах хронологічних періодів 1934–1937 рр. (766 позицій), 1938–1941 рр. (570 позицій) та 1941–1945 рр. (1200 позицій) (розробник Л. І. Стрельська). Укладання цих списків передбачало опрацювання значного комплексу джерел: документів особових архівних фондів видатних учених, що зберігаються в Інституті архівознавства, Інституті рукопису, архівах академічних науково-дослідних установ; опрацьовувалися «Вісті АН УРСР», бібліографії вчених, матеріали наукових конференцій з різних галузей науки. Зазначений додаток дає широке уявлення про науково-популяризаційну діяльність учених АН УРСР у непрості періоди репресивних заходів проти української науки, період евакуації та відбудови народного господарства. Значущість цього списку полягає у комплексному представленні тут неопублікованих доповідей, інформація про які акумулювалася в різних, іноді абсолютно нехарактерних джерелах.

Наукова реконструкція структури НАН України різних хронологічних періодів передбачала формування інформаційної аналітичної бази для написання історичних довідок про створення та діяльність установ, що діяли у складі Академії.

Розробниками структурної побудови Академії наук (Г. В. Індиченко, В. А. Кучмаренко, О. А. Лук'янець, Н. Д. Соколова) у розширених історичних довідках висвітлено науково-дослідну та науково-організаційну діяльність інститутів, установ та організацій за таким принципом: назва, дата створення, основні наукові завдання, структурні зміни (організація, ліквідація, реорганізація, зокрема, і внутрішніх підрозділів) та прізвища керівників і провідних вчених. При складанні історичних довідок використано постанови та розпорядження урядів СРСР, УРСР та Президії АН УРСР, протоколи засідань Президії АН УРСР та матеріали до них, планово-звітна документація установ, документи з особових фондів видатних вчених АН УРСР, матеріали періодичних друкованих видань і монографічних досліджень, присвячених історії та діяльності академічних установ, матеріали мережі Інтернет. Структура списку відтворює організацію установ у межах Відділів АН УРСР. Представлені також установи, що функціонували при Загальних зборах АН УРСР і Президії АН УРСР. Всього підготовлено 474 довідки про діяльність академічних наукових установ за 1938–1960 рр.

Усі особливості видань з історії НАН України відображено у вступних статтях «Від упорядників», археографічній передмові (Г. В. Індиченко, В. А. Кучмаренко, О. С. Онищенко, С. В. Старовойт, Л. М. Яременко); наукових передмовах (Г. В. Індиченко, В. А. Кучмаренко, О. С. Онищенко, С. В. Старовойт, Л. М. Яременко), де проаналізовано основні віхи діяльності найвищої наукової установи України у межах конкретного хронологічного періоду.

Розроблено науково-допоміжний апарат наукових видань (О. В. Березовська, О. М. Березовський, Ю. О. Бойко, Т. В. Брязкало, Т. В. Варава, О. І. Вербіцька, Т. В. Вересовська, Л. І. Завалішина, Г. В. Індиченко, В. Є. Македон, Т. П. Папакіна, Н. А. Порохницька, Н. Д. Соколова, С. В. Старовойт, Л. І. Стрельська, С. В. Шарабанова, Л. О. Шеремета, Л. В. Шипко, І. М. Шихненко), до якого входять: іменний покажчик, список абрєвіатур та скорочень, перелік документів, зміст, а для періоду 1941–1945 рр. – географічний покажчик.

Вивчення різних аспектів діяльності НАН України перебуває і в сфері індивідуальних наукових досліджень учених Інституту архівознавства. Так, академік О. С. Онищенко опублікував низку досліджень з історії створення НАН України, її засновників і формування академічних наукових шкіл («Вісник НАН України»). Окремі аспекти ранньої історії НАН України перебували у сфері досліджень канд. іст. наук Д. В. Байкеніча («Український історичний журнал»). Дослідженню міжнародної діяльності Академії наук присвячені публікації канд. іст. наук Г. В. Індіченко («Архіви України», «Рукописна та книжкова спадщина України», «Східний світ», «Українська біографістика»). Розвиток шевченкознавства в НАН України перебуває у полі досліджень канд. філос. наук О. І. Вербіцької («Наукові праці НБУВ», «Рукописна та книжкова спадщина України»). Популяризація наукового знання, а також кадровий склад Академії наук дослідив канд. іст. наук І. М. Шихненко («Рукописна та книжкова спадщина України», «Сумська старовина»). Окремі аспекти діяльності наукових товариств при Академії наук опрацьовував канд. іст. наук О. А. Лук'янець («Наукові праці НБУВ», «Рукописна та книжкова спадщина України»). Дослідженням продуктивних сил установ ВУАН присвячені наукові розвідки канд. іст. наук Л. М. Яременко («Архіви України», «Рукописна та книжкова спадщина України», «Студії з архівної справи та документознавства»). Розвиток археологічної науки в Україні досліджував канд. іст. наук О. В. Принь («Праці Центру пам'яткознавства»). Життєвий та творчий шлях першого президента УАН академіка В. І. Вернадського вивчала Н. В. Будзанівська («Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Серія: Історичні науки», «Україна ХХ ст.: культура, ідеологія, політика. Збірник статей»), академіка Г. Й. Сухомела – С. М. Коваленко («З історії університетської освіти в Україні: 100-річчя Національного університету водного господарства та природокористування»), вченого-онколога К. П. Ганіної та жінок-академіків НАН України – Л. О. Шеремета («Гілея: науковий вісник», «Українська біографістика»).

Окремо слід відмітити наукові дослідження, підготовлені за результатами розроблення інформаційних ресурсів з історії НАН України різних хронологічних зрізів. Зокрема, розглянуто особливості формування протоколів засідань Президії АН, а також суті викладених у них питань, простежено зміну діловодної форми їх складання з урахуванням попередніх періодів

(О. І. Вербіцька, В. А. Кучмаренко). Здійснювалися дослідження з наукової реконструкції структурної організації АН (О. А. Лук'янець), аналізувалася видавнича діяльність Академії (Є. С. Костюк, О. Г. Луговський, С. В. Старовойт), джерела з реконструкції складу наукових співробітників академічних установ (І. М. Шихненко).

Необхідно зазначити, що науково-дослідні установи НАН України схвально оцінюють розроблення та оприлюднення джерел з історії науки в Україні, зокрема у формі збірників документів і матеріалів, що видаються в Інституті архівознавства. У своїх відгуках, що надходять до інституту, академічні установи наголошують, що використовують напрацювання інституту в цій галузі для реконструкцій окремих аспектів історії своїх установ, кадрового складу, публікаційної діяльності тощо. Результати роботи використовуються також закладами вищої освіти та культурологічними установами України. Збірники документів і матеріалів є базою для підготовки видань з історії науки і культури України. У процесі джерелознавчого пошуку науковий колектив інституту опрацьовує фонди багатьох архівних установ – ЦДАВО України, ЦДАГО України, ЦКФФА України імені Г. С. Пшеничного, Архіву Президії НАН України, Інституту архівознавства НБУВ, архівів наукових інститутів НАН України, обласних державних архівів. При цьому у науковий обіг вводяться маловідомі архівні документи з історії Національної академії наук України і у такий спосіб здійснюється популяризація архівних фондів, що є одним із головних об'єктів національних інтересів України в архівній справі, і схвально оцінюється архівними установами.

У рамках розроблення документальних ресурсів наукової спадщини академічної науки та видатних вчених України, як складової частини АФ НАН України, проводились додаткові наукові дослідження у співробітництві з науково-дослідними установами НАН України та науковими підрозділами НБУВ. Проведені дослідження базуються на методичному ґрунті історичних та спеціальних історичних дисциплін: системно-функціональному, хронологічному, джерелознавчого та біобібліографічного аналізу, атрибуції, археографічного описування, евристики архівних документів, едиційної археографії.

Спільно з Президією НАН України та ученими академічних установ реалізовувалися наукові проекти з підготовки монографічних видань до 90-річчя та 100-річчя НАН України. Зокрема, у 2006–2008 рр. досліджу-

валася історія Національної академії наук України від часу заснування (1918) і протягом 90 років⁵¹ (О. М. Березовський, Ю. О. Бойко, Т. В. Варава, О. І. Вербіцька, Т. В. Вересовська, Г. В. Індиченко, В. В. Кошляк, О. С. Онищенко, Н. А. Порохницька, С. В. Січова, С. В. Старовойт, Л. В. Шипко, Л. М. Яременко). Отримані результати дозволили підтвердити життєздатність академічної моделі побудови науки В. І. Вернадського, встановити структуру, наукові школи і напрями Академії, показати наукові здобутки, їх вплив на виробничу і суспільну практику, роль Академії як основи національної наукової системи та окреслити проблеми розвитку та основні завдання НАН України в епоху перетворення науки на основного рушія прогресу, інтеграції Академії в європейський і світовий науковий простір. Підсумком проведеної роботи стало видання у 2008 р. українського, російського, а також англійського варіантів колективної монографії «Національна академія наук України. 1918–2008: до 90-річчя від дня заснування».

У 2018 р. науковий колектив Інституту (Г. В. Індиченко, С. М. Коваленко, Л. О. Матвійчук, О. С. Онищенко, В. В. Савіна, Л. М. Яременко) був залучений у співпраці з іншими установами НАН України до підготовки загальноакадемічної монографії «Національна академія наук України (1918–2018): до 100-річчя від дня заснування»⁵². Співробітники інституту брали участь у написанні окремих розділів ювілейного видання до 100-річчя НАН України, у якому висвітлено основні етапи розвитку Академії наук як найвищої державної наукової організації за сто років її діяльності.

Здійснено ґрунтовне опрацювання історіографічної та джерельної бази дослідження, інформаційних матеріалів, уточнювалися окремі події, факти, біографічні відомості, виявлено і проанатовано ілюстративні матеріали до видання, сформовано блок зі 194 фотодокументів за результатами опрацювання документних ресурсів архівів України, фундаментальних видань з історії НАН України та мережі Інтернет. Сформований блок фодокументів у діахронному вимірі відворює історію НАН України, доповнюючи текстові частини монографії.

Академік О. С. Онищенко був заступником керівника цього наукового проекту, в якому представлено найважливіші здобутки академічних

⁵¹ Національна академія наук України. 1918–2008: до 90-річчя від дня заснування / гол. ред. Б. Є. Патон. Київ : КММ, 2008. 624 с.

⁵² Національна академія наук України (1918–2018): до 100-річчя від дня заснування / редкол.: Б. Є. Патон (гол. ред.) [та ін.]. Київ : Академперіодика, 2018. 336 с.

установ та відомих учених, провідних наукових шкіл у фундаментальних дослідженнях та науково-технічних розробках, у впровадженні їх у суспільну практику, а також окреслено діяльність Академії на сучасному етапі, завдання і перспективи її роботи в наступні десятиріччя. Результатом проведеної роботи стала публікація спільно з ученими НАН України наукового видання, опублікованого українською та англійською мовами – «Національна академія наук України (1918–2018). До 100-річчя від дня заснування» (Київ, 2018).

До 90-річчя НАН України також реалізовувався спільний з Інститутом проблем реєстрації інформації НАН України проєкт, у рамках якого проведено науково-пошукову роботу та інформаційно-джерелознавчий аналіз аудіозаписів засідань Президії НАН України за період 1970–2001 рр. та їх технічний стан. За результатами роботи (О. С. Онищенко, С. В. Старовойт, Л. М. Яременко) записи відновлено та оцифровано у розширенні mp3 і підготовлено DVD-диск на 178 год. загального часу звучання, в якому представлено записи 410 наукових доповідей видатних вчених із різних галузей науки, виголошених на цих засіданнях, і вступне слово Президента НАН України Б. Є. Патона, а також супровідний інформаційний Каталог (на паперовому носії) на 24 с. Реалізація цього проєкта є прикладом репрезентації для широкого загалу наукових розробок з дослідження історії академічної науки України на електронних носіях інформації, які поряд з друкованими виданнями розширюють та доповнюють їхній інформаційний потенціал, задовольняючи потреби сучасного дослідника.

Доктор сільськогосподарських наук В. А. Вергунов брав активну участь у розробленні джерельної бази, біографічних ресурсів, підготовці публікацій з історії, становлення і розвитку аграрної науки в Україні. У 2008 р. співробітниками Інституту архівознавства спільно з ученими в галузі історії сільськогосподарської науки опубліковано видання «Відділ сільськогосподарських наук АН УРСР (1945–1956): збірник документів і матеріалів» (В. А. Вергунов, В. А. Кучмаренко, О. С. Онищенко, Л. М. Яременко). До збірника увійшли 88 документів, що відображають механізм державного управління та науково-організаційні заходи Президії АН у галузі сільськогосподарської науки, характеризують питання структурної побудови Відділу, діяльність його установ. Цим збірником вперше у вітчизняній історії зроблено спробу мовою документів цілісно відтворити ключові взаємодоповнюючі моменти розвитку галузей сільськогосподарської науки у межах НАН України.

У 2015 р. опубліковано видання «Український науково-дослідний інститут економіки й організації сільського господарства (1928–1927 рр.). Документи і матеріали» (В. А. Вергунов, Г. О. Глазунов, І. О. Зосімов). З нагоди 100-річчя від дня створення Національної академії аграрних наук України за редакцією В. А. Вергунова вийшло багато фундаментальних видань. Зокрема, він був у складі авторських колективів, редакційних колегій наукових видань – «Історія сільськогосподарської дослідної справи в Україні: у 3 ч.: до 100-річчя від дня створення Національної академії аграрних наук України» (2018), «Національна академія аграрних наук України (1918–1931): передумови появи, діяльність, звитяги (до 100-річчя від дня існування)» (2018), «Організація науково-освітнього забезпечення аграрної галузі у роки Української революції (1917–1921): збірник документів і матеріалів» (2018), «Сільськогосподарський вчений (науковий) комітет України (1918–1927): передумови появи, діяльність, здобутки: (до 100-річчя Національної академії аграрних наук України)» (2018), «Науково-організаційні засади функціонування національної академії аграрних наук України: становлення, здобутки та перспективи: наукові доповіді (до 100-річчя від дня існування)» (2018). У «Віснику НАН України», «Віснику аграрної науки» та інших періодичних виданнях опубліковані наукові розвідки В. А. Вергунова, в яких на широкій документній основі розкрито становлення та розвиток аграрної академічної думки в Україні різних хронологічних періодів.

Спільно зі співробітниками інших установ НАН України, інститут реалізував проєкт, який передбачав розробку віртуального джерельного ресурсу з історії вітчизняної науки та широкого висвітлення здобутків НАН України в українському і світовому суспільному та науково-інформаційному просторі (О. І. Вербіцька, Г. В. Індиченко, І. Г. Кіржаєва, М. О. Принь, Л. М. Яременко). Проєкт покликаний також сприяти популяризації наукових досягнень найвищої наукової установи країни – Національної академії наук України. Ініціатором проєкту стала Президія НАН України, яка створила Робочу групу з питань організації Віртуального музею НАН України (постанови Президії НАН України від 11.07.2014 р. № 176, від 14.06.2017 р. № 174). До її складу увійшли провідні фахівці Інституту архівознавства Л. М. Яременко та О. І. Вербіцька, які брали участь в організації діяльності та засіданнях Робочої групи. Було підготовлено узагальнену інформацію про наявність музеїв та музейних кімнат у складі

структур установ НАН України. Проводилось виявлення музейно-інформаційних документів у складі архівних фондів Інституту архівознавства НБУВ (І. Г. Кіржаєва). У 2015–2017 рр. була розроблена концепція створення музею з історії НАН України, підготовлені пропозиції щодо наповнення сайту віртуального музею документами та іншими музейними об'єктами, які на сьогодні зберігаються в музеях НАН України та музейних кімнатах при академічних установах НАН України і унаочнюють та висвітлюють діяльність НАН України в широкому хронологічному діапазоні.

У 2018 р. співробітники інституту взяли участь у трьох засіданнях Координаційної наради робочої групи НАН України зі створення Віртуального музею історії НАН України за участі представників Інституту телекомунікацій і глобального інформаційного простору НАН України, НБУВ, Інституту досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г. М. Доброва НАН України, Малої академії наук. Було оприлюднено доповіді з основних питань організації і наповнення Музею: «Концепція Віртуального музею історії НАН України: уточнення завдань, структури, контенту наповнення та візуалізації архівних документів» (Л. М. Яременко, О. І. Вербіцька, 30 січня 2018 р.), «Персоналізований профіль видатних вчених у загальній концепції побудови Віртуального музею історії НАН України» (Л. М. Яременко, 17 квітня 2018 р.), «Рання історія Української академії наук у середовищі Віртуального музею історії НАН України: загальні документи та персоніфікований вимір» (Л. М. Яременко, 1 листопада 2018 р.). Отже, Інститут архівознавства долучився до розроблення концепції віртуального джерельного ресурсу з історії НАН України, який покликаний задовольнити інформаційні потреби широких кіл суспільства у вивченні історії та розвитку української академічної науки.

Отже, у 2000–2020 рр. досліджено склад і зміст Архівного фонду НАН України різних хронологічних періодів, встановлено ступінь інформативного наповнення та визначено потенційні можливості для використання документів у подальших реконструкціях історії НАН України. Результатом джерелознавчого пошуку у державних та відомчих архівах України стало виокремлення документального блоку джерел, що також стосуються історії НАН України досліджуваного періоду. Сукупність усіх виявлених джерел дозволяє говорити про високу інформативну цінність документів, завдяки якій успішно реконструйовано документальну історію НАН України у 1934–1965 рр.: встановлено основні етапи розвитку, досліджено тематику

наукової діяльності та отримані результати, визначено ступінь їх застосування у промисловості та народному господарстві країни і представлення у видавничій продукції України, досліджено причини трансформації структурної побудови Академії цього періоду, встановлено персональний склад дійсних членів, членів-кореспондентів та наукових співробітників НАН України.

Документи з історії НАН України різних хронологічних періодів мають великий інформативний потенціал для подальших досліджень у царині історії української науки, і зокрема, академічної. Результати досліджень наукового колективу за цим напрямом, як колективні, так і індивідуальні, завжди є затребуваними і дістають високу оцінку наукової спільноти України.

Науково-дослідна робота за цим напрямом спрямовуватиметься на наукову реконструкцію та дослідження документної бази з історії НАН України подальших хронологічних періодів і введення в наукове та соціокультурне середовище нових джерел з історії української науки, розроблення показників, картотек, анотованих списків місць зберігання документів, розкриття інформаційного наповнення джерел з історії української науки; розроблення методик формування джерельної бази.

Надалі створюватиметься систематизований та археографічно опрацьований комплекс документів з діяльності НАН України інших хронологічних періодів в історико-хронологічному аспекті із розширеним анотованим науково-довідковим апаратом до нього та його опублікування у розробленому форматі серії «Джерела з історії науки в Україні», опублікування інших наукових розробок з історії академічної науки.

Комплексне архівно-інформаційне розроблення Архівного фонду НАН України дасть можливість об'єднати результати наукових розробок Інституту архівознавства НБУВ у сучасну систему наукової комунікації як інформаційно-ресурсну базу для наступних наукових досліджень з історії національної науки. Розроблення науковим колективом інституту нових документних та інформаційних комплексів з історії НАН України сприятиме повнішій реконструкції історії науки в Україні, розширить межі співробітництва з архівами України та сприятиме популяризації наукових знань.

3.2. Наукова реконструкція інформаційно-документного комплексу джерел, що відображають головні тенденції розвитку і здобутки Національної академії наук України упродовж 1918–2018 рр.

У рамках НДР «Історія Національної академії наук України в документах» та «Документно-інформаційні ресурси архівної спадщини української академічної науки: історія і сучасність» виконувався науковий проєкт, який передбачав дослідження інформаційного наповнення архівних документів, що відображають головні тенденції розвитку і здобутки, найбільш значимі події, факти та отримані результати у діяльності найвищої наукової установи України за весь історичний період від її заснування у 1918 р. до 2018 р. (О. С. Онищенко (науковий керівник), Д. В. Байкеніч, О. І. Вербіцька, Г. В. Індиченко, С. М. Коваленко, Д. І. Курас, О. А. Лук'янець, О. В. Принь, В. В. Савіна, Л. О. Шеремета, І. М. Шихненко, Л. М. Яременко).

Особливого значення цей проєкт набув у переддень 100-річного ювілею НАН України. Дослідження діяльності Академії крізь призму фактичних відомостей, зафіксованих у звітній документації, є актуальним з точки зору об'єктивного та цілісного відтворення її історії, представлення маловідомих фактів та подій. Відтворення звітної документації НАН України як цілісного документного комплексу уможливило відслідкування у хронологічній ретроспективі виникнення та розвитку нових наукових напрямів фундаментальних та прикладних досліджень, відтворення результатів наукової діяльності та впровадження наукових розробок у практику, видавничу діяльність, міжнародні наукові та зовнішньоекономічні зв'язки.

Мета наукової роботи за цим напрямом полягала у проведенні наукових досліджень інформаційної складової документів НАФ та періодичних академічних видань у контексті виявлення, атрибуції, археографічного опрацювання раніше не досліджуваних та маловідомих документів, які висвітлюють головні тенденції розвитку, отримані результати і досягнення НАН України крізь призму її науково-дослідної звітної документації за сторічний період діяльності та введення їх у науковий обіг. Об'єктом дослідження була різноаспектна документація з підсумками діяльності НАН України за 1918–2018 рр.

На основі аналізу історіографічної бази видань з історії НАН України було виявлено відсутність публікацій, присвячених комплексному дослідженню звітної документації Академії наук за 100-річний період. Тому основною метою було визначено формування єдиного комплексу звітних документів Академії наук та його подальше науково-археографічне опрацювання. Отже, наукова новизна дослідження полягала у виявленні, систематизації, реконструкції та археографічному опрацюванні комплексу різноаспектної документації з підсумками роботи НАН України за 100-річний період та введення у науковий обіг нового джерельного ресурсу з історії української науки.

Методичною основою організації роботи стали розроблені план-проект видання та додатки до плану у вигляді науково-методичних рекомендацій щодо здійснення окремих етапів роботи цього напрямку (археографічне оформлення документів, написання наукових коментарів до документів, вимоги до відтворення тексту історичних документів).

Науковим колективом були вироблені принципи археографічного опрацювання звітних документів для усіх досліджуваних хронологічних періодів і публікації відповідно до їхнього видового складу, обсягів, тематичного наповнення. Розроблено структуру майбутніх видань у форматі: наукова передмова, вступні текстові частини у вигляді передмов «Від упорядників» та «Археографічної передмови», археографічно опрацьований документний масив, наукові коментарі до документів, блок фотодокументів, науково-допоміжний апарат.

З метою встановлення кола архівних фондів та опублікованих видань, в яких потенційно могла відклатися звітна документація Академії наук, було проведено пошукову роботу з її виявлення, за результатами якої розроблено Список відомостей про наявність, види, місця зберігання та фондову приналежність звітної документації НАН України.

У процесі джерелознавчого дослідження, порівняльного аналізу змісту виявлених документів та з врахуванням певної деструкції АФ НАН України було встановлено, що отримання всебічної інформації про результати роботи Академії наук, подальше її опрацювання та акумулювання в окремих виданнях доцільне за умови об'єднаного використання відомостей архівних та опублікованих документів.

Науковим колективом, який виконував проєкт, було визначено умовний поділ хронології історії НАН України – 1918–1945 рр. (від часу заснування

Академії наук до роботи у воєнний період), 1946–1991 рр. (від часу розгортання роботи АН УРСР у післявоєнний період до утворення української незалежної держави) та 1992–2018 рр. (від часу інституціалізації Академії наук як найвищої державної наукової організації України до сторічного ювілею НАН України). Відповідно до визначеного хронологічного поділу історії НАН України було вирішено представити науковий доробок за цим напрямом у вигляді трьох книг, а період 1946–1991 рр. репрезентувати двома частинами.

Особливістю розроблення документів з історії НАН України, що відображають головні тенденції розвитку і здобутки Академії, стала концентрація джерелознавчого пошуку звітної документації Академії наук в її офіційних періодичних виданнях. Найоптимальнішим видом документів, у яких концентровано викладено основні результати наукової діяльності Академії наук, висвітлено роботу Президії, Відділів наук, кадровий потенціал, матеріальні ресурси, аспекти співпраці з промисловими підприємствами та закладами вищої освіти, закордонними науково-дослідними установами, є звітні доповіді керівництва Академії наук. Цей вид документів є пріоритетним для всіх хронологічних періодів діяльності НАН України. Звітні доповіді публікувалися в офіційних академічних виданнях «Вісті Всеукраїнської академії наук» / «Вісник АН УРСР» / «Вісник АН України» / «Вісник НАН України» та «Доповіді АН УРСР». Через високу інформативність розширених академічних звітів вони в окремих випадках були використані для найповнішого відображення роботи Академії наук в окремих наукових галузях. За окремими роками використані опубліковані звіти АН, звітні документи Відділів наук та окремих установ. У процесі опрацювання документів АФ НАН України було встановлено, що значна частина документів, які висвітлюють діяльність Академії наук, міститься в архівних фондах вищих органів державної влади та управління, які зберігаються у ЦДАВО України і ЦДАГО України. Там відклався тематично різноплановий джерельний комплекс, що відображає основні етапи розвитку науки в Україні, тому у цих архівах було проведено виявлення науково-звітної документації АН. Джерелознавчо-пошукова робота здійснювалася також у Державному архіві Київської області.

Під час розробки документальної бази з історії НАН України за період 1918–1945 рр. за джерельну основу було взято звітні документи у виданнях Академії наук як офіційне оприлюднене джерело інформації про під-

сумки її роботи, особливо з раннього періоду діяльності Академії. Вони представлені окремо опублікованими звітами з діяльності Академії наук, зокрема під назвою «Перший піврік існування Української академії наук у Києві та начерк її праці до кінця 1919 року». З 1920 р. до 1927 р. звіти про діяльність Академії наук публікувалися у вигляді щорічних «Звідомлень», у яких відображена підсумкова інформація про діяльність Президії, усіх Відділів наук АН, Всенародної бібліотеки України, а також широкого кола товариств та організацій, які функціонували при Академії наук. Також опрацьовано загальноакадемічне періодичне видання – «Вісті Всеукраїнської академії наук» (з 1937 р. – «Вісті Академії наук УРСР»), науковий журнал «Україна», що видавався у Києві упродовж 1914–1930 рр., періодичне видання Всеукраїнського археологічного комітету «Хроніки археології та мистецтва». Публікації звітних документів ВУАН та її структурних підрозділів у цих виданнях суттєво поповнили архівний сегмент за досліджуваний період.

З огляду на те, що загальні звіти Академії наук за окремими роками віднайти в архівах України не вдалося, джерелознавчий пошук було сконцентровано на виявленні звітів найбільш об'єднаних структур – Відділів наук АН, у разі їхньої відсутності – звітів наукових інституцій, що входили до їхнього складу у певний хронологічний період: комісії, кафедри, інститути тощо. Такий комплексний підхід дозволив почасти компенсувати відсутність річних загальних звітних документів означених періодів, що сприяло повнішій реконструкції звітнього комплексу документації Академії наук. Зокрема, відсутні загальні звіти Академії за 1920, 1929, 1930, 1932, 1933, 1935, 1936 рр. Необхідно наголосити, що зазначені роки були надзвичайно складними для Академії наук, що відобразилося на всій сфері її діяльності. З одного боку значних змін зазнала структура АН, з іншого – відбувався процес формування Академії наук як єдиного наукового центру в масштабі цілої України. Слід враховувати і шалений ідеологічний тиск, який чинився на Академію наук, та репресивну політику проти її провідних учених. За деякими відомостями архівних документів звіти Академії наук за окремими названими роками були складені, проте на фоні нестабільної суспільно-політичної ситуації в Україні ці документи не збереглися.

Під час джерелознавчого пошуку, з метою виявлення документів про діяльність окремих академічних установ, опрацьовано фонди Інституту рукопису НБУВ, де зберігається архів Академії наук періоду 1918–1937 рр.

(ф. № X, ф. № I) та архіви провідних українських учених – А. Ю. Кримського (ф. № XXXVI), М. П. Василенка (ф. № 40), Д. І. Багалія (ф. № 80), С. О. Єфремова (ф. № 317) та ін. Значний масив звітних документів наукових структур Академії наук відклався у складі архівного фонду № X «ВУАН/АН УРСР». З цього фонду відібрано звітні документи за 1920 р., 1929 р., 1930 р., 1932 р., 1933 р. та 1936 р. З ф. № I «Літературні матеріали» відібрано звіт Історично-філологічного відділу Української академії наук.

У процесі виявлення звітної документації АН опрацьовувалися особові фонди видатних учених НАН України – академіків Є. О. Патона (ф. № 1), М. Ф. Кащенко (ф. № 11), М. В. Птухи (ф. № 22), О. В. Палладіна (ф. № 30), О. О. Богомольця (ф. № 36), які були керівниками академічних установ і у складі їхніх фондів відклалася звітна документація різних видів. Цінним джерелом, що відображає роботу в галузі акліматизації рослин в Україні, є підсумкова документація з діяльності Акліматизаційного саду ВУАН – звіти за 1920 р., 1928–1929 рр. та першу половину 1932 р., яка була складена його директором акад. М. Ф. Кащенко.

Джерелознавчий пошук звітних документів АН та її установ здійснювався також в Архіві Президії НАН України. Спектр звітної документації в цьому архіві представлений як документами, створеними в апараті Президії, так і звітними документами академічних установ. З означених документів упорядники додали до видання частину звіту академіка М. В. Птухи про п'ятирічну діяльність Соціально-економічного відділу ВУАН (1919–1923), репрезентованого у виданні у вигляді інформації про діяльність цього відділу за 1920 р., а також інформацію про роботу низки академічних інститутів за 1936 р.: історії матеріальної культури, демографії і санітарної статистики, української літератури ім. Т. Г. Шевченка, хімії, фізичної хімії, геології, водного господарства, транспортної механіки, Кабінету єврейської літератури, мови і фольклору та Видавництва АН УСРР. Відомості про роботу вищеназваних установ було направлено до Президії АН УРСР у зв'язку із запланованою доповіддю Президії в керівних органах і відклалися у спр. 68 (оп. «Секретаріат Президії»).

Джерелознавча пошукової робота передбачала опрацювання архівних фондів академічних установ НАН України, що дало змогу виявити підсумкові документи про роботу окремих установ за різні хронологічні періоди. У Науковому архіві Інституту археології НАН України опрацьовано фонди ВУАК, СІМК, ПМК (за 1924–1934 рр.), діловодний (за 1944–1965 рр.),

фонд «Дніпробуд». У цьому архіві вдалося відшукати звіти про діяльність Всеукраїнського археологічного комітету за 1929 р., 1930 р. та 1932 р. З Наукового архіву Інституту електрозварювання ім. Є. О. Патона НАН України відібрано звіт про роботу Кафедри інженерних споруд та Електрозварювальної лабораторії ВУАН за 1933 р. У Науковому архіві Інституту гідробіології НАН України виявлено звітну документацію Дніпровської біологічної станції ВУАН за 1930 р., 1933 р. та звіт Гідробіологічної станції АН УРСР за 1936 р. В архіві Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського відклалася звітна документація Всенародної бібліотеки України (з 1934 р. – Бібліотека Академії наук УРСР) за 1928–1930 рр., 1932–1933 рр. та 1936 р.

За результатами аналітичного опрацювання звітної документації хронологічного періоду 1918–1945 рр., а також наукової літератури підготовлено статтю «Етапи століття», яку оформлено як передмову до видання (Г. В. Індиченко, О. С. Онищенко, Л. М. Яременко). У передмові висвітлено становлення головного осередку науки в Україні, розкрито значення утворення Академії наук для розвитку Української держави та проаналізовано науковий доробок українських учених під час Другої світової війни.

Документний масив, що відображає головні тенденції розвитку і здобутки Академії в хронологічний період з 1946 р. по 1991 р., акцентує увагу на післявоєнному періоді, вагомих досягненнях у фундаментальних та прикладних дослідженнях, зміцненні наукового потенціалу АН та розбудові її структури і, зрештою, нового етапу розвитку Академії наук з 1991 р. – часу проголошення незалежності України. За період 1946–1970 рр. відібрано та опрацьовано 30 підсумкових звітних документів Академії наук (15 підсумкових звітних документів, представлених щорічними доповідями керівництва АН, виголошеними на Загальних зборах і опублікованими у академічних періодичних виданнях, і 15 архівних документів з підсумками діяльності АН). За період 1971–1991 рр. до документного блоку увійшло 28 звітних документів (18 звітних доповідей президента Академії академіка Б. Є. Патона, виголошених на Загальних зборах АН та 10 загальних звітів Академії наук, які відклалися в Архіві Президії НАН України).

У передмові до другої книги «Розвиток Академії як осердя національної наукової системи» (Г. В. Індиченко, О. С. Онищенко, Л. М. Яременко) проаналізовано розбудову головної наукової установи України у післявоєнний період, окреслено тематичну палітру академічних досліджень, діяльність науковців відповідно до вимог науково-технічного прогресу, створення

регіональних наукових центрів, масштабне будівництво академічних установ та зміцнення їхньої лабораторної бази, самовіддану працю учених з подолання негативних наслідків Чорнобильської катастрофи. Документи свідчать, що з проголошенням у 1991 р. незалежності України виникли сприятливі умови для розгортання роботи Академії наук як інституції суверенної держави, розвитку нових наукових напрямів, розбудови соціогуманітарних установ.

Для історико-джерелознавчих досліджень з наукової реконструкції документальної бази з історії НАН України, що відображають головні тенденції розвитку і здобутки НАН України в хронологічний період з 1992 р. по 2018 р., характерним є залучення досить широкого спектру звітних академічних документів. У результаті аналітичного відбору поміж розлогого масиву звітної документації Академії наук, було відібрано 43 підсумкові звітні документи, переважна більшість з яких – щорічні звітні доповіді президента НАН України академіка Б. С. Патона, виголошені на Загальних зборах АН та опубліковані в офіційному періодичному виданні Академії «Вісник Національної академії наук України». Ще один вид документа, що був відібраний для включення в загальний документний блок, – це інтерв'ю президента НАН України цьому журналу, в яких підбиваються щорічні підсумки діяльності Академії наук. У 1994, 1998, 2000, 2002, 2003 і 2004 рр. у «Віснику» публікувалися і звіти Відділень АН, а також звіти з підсумками діяльності Академії наук та її Секцій за 2004–2008 рр., які також увійшли до блоку документів.

Блоки наукових коментарів акцентують інформацію, висвітлену в документах. У них подаються відомості про археологічні та морські експедиції, що здійснювалися академічними установами, значні міжнародні конференції, наукові публікації, структурні зміни у системі Академії наук, окремі вагомні наукові розробки.

Фотодокументи візуалізують факти та події текстових ресурсів. Блоки фотодокументів сформовані шляхом опрацювання фондів Інституту архівознавства НБУВ та Інституту рукопису НБУВ, установ НАН України, Центрального державного кінофотофоноархіву України імені Г. С. Пшеничного, Відділу архівних наукових фондів, рукописів та фонозаписів Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України, а також фундаментальних видань з історії НАН України та мережі Інтернет. Пріоритет надавався невідомим та маловідомим фото-

документам, що розкривають наукову діяльність академічних колективів із колективними та індивідуальними зображеннями вчених під час наукових досліджень, участі в роботі наукових та культурно-освітніх заходів, зустрічей з науковцями інших країн.

Передмова «Внесок академічного комплексу у передову науку і вирішення нагальних проблем держави та суспільства», яка вміщена у третій книзі, розкриває діяльність Академії наук як найвищої наукової установи незалежної України (Г. В. Індиченко, О. С. Онищенко, Л. М. Яременко). Розглянуто пріоритети інноваційної діяльності Академії наук з виконання досліджень, спрямованих на зміцнення безпеки і обороноздатності держави. На основі аналізу документного блоку видання розкрито динаміку пріоритетів сучасних академічних досліджень, розглянуто інтеграцію вчених НАН України в Європейський науково-дослідницький простір шляхом активної участі у проєктах міжнародних наукових програм.

Результатом проведеної роботи стало виявлення, систематизація, реконструкція та археографічне опрацювання комплексу документації з підсумками роботи НАН України за 100-річний період та введення у науковий обіг нового джерельного ресурсу з історії української науки шляхом підготовки 3-томного у 4 книгах видання «Національна академія наук 100: головні тенденції розвитку і здобутки: документи і матеріали», книга 1: 1918–1945 рр.; книга 2: 1946–1991 рр.; книга 3: 1992–2018 рр.».

Сукупно в межах хронологічного періоду 1918–2018 рр. у широкий науковий обіг введено 218 документів з підсумками діяльності Академії наук та її установ за 100-річний період (книга 1 – 117, книга 2 – 58, книга 3 – 43). До блоків документів першої та другої книги сукупно складено 82 наукові коментарі (книга 1 – 49, книга 2 – 33). Унаочнюють інформацію звітів 172 фотодокументи (книга 1 – 51, книга 2 – 70, книга 3 – 51). Розлогий науково-довідковий апарат до зазначених видань представлений списками аббревіатур та скорочень, іменними покажчиками, переліками документів, змістами видань. Проведена робота з укладання іменних покажчиків усіх книг (книга 1 – 1590 позицій, книга 2, ч. 1. – 3765 позицій і книга 2, ч. 2 – 4445 позицій, книга 3 – 351 позиція).

Підготовлено чотири книги загальним обсягом 301,82 друк. арк. як друковані видання і чотири книги як електронні наукові видання (розміщені на вебпорталі НБУВ) загальним обсягом 25,46 Мб.

Упорядниками двох книг у трьох частинах видання є: О. С. Онищенко, Г. В. Індиченко, Л. М. Яременко, Д. В. Байкеніч, О. І. Вербіцька, С. М. Коваленко, О. А. Лук'янець, О. В. Принь, Л. О. Шеремета, І. М. Шихненко. Упорядниками третьої книги є співробітники Інституту архівознавства (О. С. Онищенко, Г. В. Індиченко, Л. М. Яременко, Д. В. Байкеніч) та співробітники інших підрозділів НБУВ (Ю. В. Вернік, О. З. Клименко, Т. В. Комарянська, Т. В. Котлярова, О. Г. Яковенко).

Отже, можна констатувати, що вперше у вітчизняній науці на основі проведених комплексних досліджень із застосуванням методів системно-функціонального, джерелознавчого та біобібліографічного аналізу, атрибуції, археографічного описування, евристики архівних документів було введено у науковий обіг значний масив звітних документів НАН України. Колектив Інституту архівознавства НБУВ сформував документні ресурси у вигляді систематизованого, історично реконструйованого та археографічно обробленого звітно-інформаційного комплексу Національної академії наук України за 100-річний період її діяльності та доповнив документний блок ґрунтовними науковими коментарями та фотодокументами.

Представлений у виданнях історично реконструйований документний комплекс звітної документації Академії наук є підґрунтям для підготовки фундаментальних праць з історії та культури України, а також наукових статей і зацікавить архівістів, істориків, викладачів вищих навчальних закладів.

3.3. Інформаційно-аналітичне дослідження історії розвитку науки в провідних академіях наук зарубіжних країн

З 2005 р. в Інституті архівознавства здійснювалося дослідження загальних тенденцій розвитку світової академічної науки на сучасному етапі (О. М. Березовський, Г. В. Бойко, Т. В. Варава, О. І. Вербіцька, В. А. Вергунов, Г. В. Індиченко, Є. С. Костюк, В. А. Кучмаренко, А. С. Мирончук, Н. А. Наумова, О. С. Онищенко, Н. Д. Соколова, В. М. Удовик, І. М. Шихненко). Історії та розвитку академії наук у наукознавстві присвячено чимало праць, проте залишаються ще чимало тем, які потребують уваги науковців. Актуальність дослідження була пов'язана з недостатньою поінформовані-

стю щодо історії та діяльності провідних академій наук світу в сучасному інформаційному середовищі України. Аналіз досліджень за цією тематикою показав, що окремі аспекти діяльності академій наук зарубіжних країн лише частково висвітлювалися в науковій літературі. Дослідження, присвячені становленню та розвитку окремих провідних академій наук світу здійснено у монографії Ю. Х. Копелевич та О. П. Ожигової⁵³. Колектив українських та білоруських учених у монографічному виданні проаналізував широке коло питань організації наукового знання з урахуванням змін, що відбулися у наукових системах європейських країн у 90-х роках ХХ ст. – початку ХХІ ст.⁵⁴. Серед вітчизняних досліджень, які піднімають проблеми організації світового наукового простору, ролі та місця в ній української науки, привертає увагу монографія «Національна академія наук України: проблеми розвитку та входження в європейський науковий простір»⁵⁵. Проте, не всі аспекти діяльності європейських академій наук залишалися висвітленими в сучасному наукознавстві.

Особливо цінним видавався зарубіжний академічний досвід у сфері інновацій, організації науки, популяризації наукового знання, міжнародного співробітництва. Аналіз досвіду реформування академічної науки в окремих європейських країнах має практичний інтерес для України і потребував вивчення як позитивних, так і негативних наслідків реорганізаційних процесів моделей академічної науки.

Тож, постановка наукової проблеми була зумовлена, з одного боку, науковою необхідністю, що пов'язана з її малодослідженістю в Україні, а з іншого – практичною потребою, що диктувалася завданнями вивчення досвіду зарубіжних академій наук з різних аспектів їхньої діяльності.

Основні завдання за цим науковим напрямом полягали у вивченні історії розвитку та діяльності академій наук широкого кола країн на сучасному етапі, створенні за результатами пошуку колекції виявлених документаль-

⁵³ Копелевич Ю. Х., Ожигова Е. П. Научные академии стран Западной Европы и Северной Америки. Ленинград : Наука, 1989. 413 с.

⁵⁴ Наука стран Европы на пороге III тысячелетия / Е. В. Авсенов, И. Ю. Егоров, В. И. Карпов, А. А. Слонимский ; НИИ статистики Государственного комитета статистики Украины. Киев, 1999. 207 с.

⁵⁵ Національна академія наук України: проблеми розвитку та входження в європейський науковий простір / О. С. Онищенко, Б. А. Маліцький, В. І. Онопрієнко [та ін.] ; НАН України, Центр дослідж. наук.-техн. потенціалу та історії науки ім. Г. М. Доброва, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2007. 679 с.

них джерел (на різних носіях інформації) з історії розвитку та діяльності академій наук світу, забезпечення аналітичних підрозділів Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського інформацією про організаційну та наукову діяльність академій зарубіжних країн, підготовці блоку наукових публікацій за результатами дослідження та аналітичних довідок, апробації досліджень на наукових заходах.

Під час дослідження залучено різнопланову та репрезентативну джерельну базу. Домінуючим джерелом інформації стали інтернет-ресурси. Опрацювання офіційних сайтів академій наук, які містять ґрунтовну інформацію щодо їхньої історії, організаційної та наукової діяльності, форм заохочення дослідників за наукові досягнення, напрями роботи з перспективною молоддю, а також ознайомлюють з видавничою діяльністю академій, дозволило залучити сучасну джерельну базу, яка відображає структуру внутрішнього управління, функції керівних органів, джерела фінансування діяльності академій, персональний склад, структурну організацію за статутами або іншими регламентуючими документами, а також результати наукових досліджень провідних академій наук. Інформація вищих органів влади та управління у сфері науки та освіти дозволила визначити основні тенденції розвитку науки в конкретних країнах, місце та роль академій наук у науковій системі країн Європи.

Також додана інформація на паперових носіях – монографії, щорічна звітна документація академій наук, різноманітні періодичні видання. З цією метою опрацьовано фонди НБУВ та інших бібліотек України. Здійснено розроблення Картотеки видань та електронних сайтів з історії та сучасного стану академій наук світу.

Розроблено «План-проспект» колективної монографії «Академії наук країн Європи» (формати наукової передмови та післямови, аналітичної статті з історії і сучасного стану академії наук, науково-довідкового апарату), а також складено Перелік академій наук у форматі: назва, офіційний вебсайт, адреса (О. М. Березовський, О. І. Вербіцька, Г. В. Індиченко, В. А. Кучмаренко, О. С. Онищенко, Н. А. Порохницька, Н. Д. Соколова).

У процесі дослідження країни Європи було умовно поділено на два макрорегіони – західний, де наука в останні десятиліття розвивалась динамічно, та східний (переважно країни Центральної та Східної Європи), де проходили процеси адаптації національних наукових систем до нових соціально-економічних умов їх функціонування.

Виокремлено декілька форм організації академій наук⁵⁶ як добровільних об'єднань вчених на зразок Лондонського Королівського товариства. Такі академії не мають власних науково-дослідних установ, а їхні члени проводять наукові дослідження переважно у лабораторіях або науково-дослідних центрах університетів та закладах вищої освіти. У рамках університетів, зазвичай, працюють окремі науково-дослідні центри, які здійснюють фундаментальні і прикладні дослідження. Іншою формою організації академічної науки є функціонування академій як мережі спеціалізованих на науково-дослідній роботі установ, що працюють переважно за фінансової підтримки держави. Вони проводять фундаментальні теоретичні, експериментальні та прикладні наукові дослідження. Також функціонують університетські центри, державні та приватні науково-дослідні установи.

У науковому просторі також представлені академії, у складі яких діють наукові установи й інститути, центри, лабораторії, науково-дослідні станції. До академій такого типу були віднесені: Національна академія наук Білорусі, Болгарська академія наук, Академія наук Молдови, Польська академія наук, Російська академія наук, Румунська академія наук, Словацька академія наук, Угорська академія наук, Національна академія наук України, Хорватська академія наук і мистецтв, Академія наук Чеської Республіки та низка інших.

У подальшому наукові розробки за цим напрямом були сфокусовані у напрямі досліджень академій наук, репрезентованих зазначеними формами їхньої організації.

У широкому спектрі досліджень висвітлено науково-дослідну роботу академій наук, які значною мірою визначають наукову політику своїх країн, здійснюють обговорення актуальних наукових питань, публікують праці вчених у власних періодичних виданнях, видають звіти, монографії, словники, енциклопедії, серії праць, присвячені пам'яткам науки та культури.

З'ясовано, що на сучасному етапі окремі академії наук зберігають спеціалізацію науково-дослідної роботи. Одні з них проводять дослідження у галузі природничих, точних та гуманітарних наук, інші – обмежуються профільною науковою спеціалізацією (їхні дослідження спрямовані на вивчення історії, археології, архітектури, літератури, мови, медицини, сільського господарства). Виділяються також академії наук, які спеціалізуються

⁵⁶ Академії наук країн Європи : монографія : у 2 кн. Кн. 1. Київ, 2022. С. 15–16.

на технічних або інженерних науках. З огляду на суттєву кількість таких академій наук за кордоном, видавалася цікавою для широкого кола українських дослідників їхня діяльність у галузевому науковому сегменті. Також у площині дослідження перебували й профільні академії наук⁵⁷. Розглянуто також історію та діяльність регіональних академій наук європейських країн.

У дослідженні акцент зроблено не лише на діяльності науково-дослідних установ, які функціонують у складі ряду академій наук, але й на потужних науково-інформаційних центрах академічної науки – бібліотеках, архівах, музеях. Висвітлено їхню наукову, освітню, культурологічну діяльність, а також напрями міжбібліотечної співпраці з Національною бібліотекою України імені В. І. Вернадського.

Визначено, що основною із функцій академій наук є консультативно-дорадча у формуванні органами влади (урядом, парламентом, міністерствами та відомствами) державної політики у сфері наукової діяльності, наукове прогнозування соціально-економічного, енергетичного, екологічного, суспільно-політичного та культурного стану держави, розроблення відповідних рекомендацій, пропозицій, стратегій, концепцій та експертних висновків. Дорадча функція академій реалізується як відповідь на запити органів державної влади або як власна ініціатива академій, як прагнення привернути увагу керівництва держави та громадянського суспільства до актуальних проблем. Досить часто члени академій наук входять до вищих органів влади та управління своїх країн як посадові особи або як радники, що свідчить про високу довіру держави до вченого-науковця. Ще один важливий напрям діяльності академій наук зарубіжних країн – популяризація наукових досліджень і різнопланова робота з талановитою молоддю як базою для оновлення наукових кадрів.

Формування джерельної бази дослідження історії та сучасного стану академічної науки країн Європи та Азії проходило шляхом джерелознавчого пошуку в мережі Інтернет документів з діяльності академій наук (статутів, звітів про наукову роботу, міжнародних договорів про наукове співробітництво, періодичних видань, звітів про проведення наукових заходів тощо).

⁵⁷ Академії наук країн Європи : монографія : у 2 кн. Кн. 1. С. 57–90, 102–109, 115–129, 226–228, 289–402, 430–439, 449–489, 541–567, 604–610, 615–639; Академії наук країн Європи : монографія : у 2 кн. Кн. 2. Київ, 2012. С. 228–301, 338–351, 549–573, 599–605, 644–648, 662–677, 737–816, 844–862, 954–960, 991–1002, 1080–1113.

Аналітичне опрацювання зібраних матеріалів та відомостей з історії та сучасної діяльності академій наук країн Європи дозволило дійти висновку, що незважаючи на складні системи трансформації наукових систем низки країн, європейський розвиток науки свідчить про вікові традиції академічної науки, яка не лише збереглася, але й стрімко розвивається, – останнім часом спостерігається збільшення кількості академій та поява нових академічних установ, спеціалізація яких відповідає вимогам часу. Академії, які утворилися раніше, розширюють сферу своєї діяльності через створення нових секцій, комісій, комітетів і науково-дослідних установ; відбувається омолодження вікового складу членів академій наук. Належна фінансова підтримка від вищих органів влади та управління сприяє реалізації науково-дослідної роботи установ, проведенню висококласних фундаментальних досліджень. Академії мають високий науковий авторитет у своїх країнах і закордоном, об'єднують видатних учених і є найвищим експертним органом з питань науки. Саме в академіях зароджуються нові наукові напрями та міждисциплінарні підходи до наукових проблем. Академії зберігають культурні традиції своїх країн, оскільки є вагомим компонентом їхнього інтелектуального життя. Академічні традиції в більшості установ залишаються незмінними з моменту їх заснування. Завдяки зусиллям академій збережено або відроджено численні пам'ятки культури, видано фундаментальні праці за багатьма напрямками наукового знання, колекції документів, атласи тощо. Академії також беруть участь у формуванні наукової політики своїх країн через представників у дослідних радах, комітетах та інших органах управління наукою. Стратегічні завдання європейських академій наук і наукових товариств полягають також у поглибленні зв'язку науки з виробництвом, розширенні сфер застосування інноваційних розробок в економіці, медицині, промисловості, а також інтеграції науки та освіти.

Науковим колективом Інституту архівознавства досліджувались питання визначення особливостей національних наукових систем країн Європи та місце в них академічної науки, історія академічної науки європейських країн, структурна організація академій, напрями їх фундаментальних, прикладних та міжгалузевих наукових досліджень, фінансування, форми популяризації наукових знань, міжнародного співробітництва.

Зібрано, проаналізовано та узагальнено інформацію щодо загальної характеристики стану науки в конкретних країнах (академічної, вишівської,

корпоративної); з'ясовано функції урядових установ та організацій, які здійснюють загальне керівництво наукою (міністерства, фундації, ради, комітети, спілки, інноваційні центри тощо); досліджено джерела фінансування науки (частка ВВП, що витрачається на науково-дослідну роботу в країні, зокрема на академічну науку; інші джерела фінансування). З метою дослідження історії академій наук країн Європи опрацьовано інформацію щодо історії заснування академій наук. Зокрема з'ясовано такі відомості: дати заснування академій наук та наукових товариств, членів-засновників, початкові назви установ та подальші зміни назв та статусу, перших керівників, перші наукові періодичні видання; зібрано інформацію про найвидатніших особистостей, зокрема лауреатів Нобелівської премії та інших визначних премій, їх відкриття та публікації, що мали світове значення.

Особлива увага приділялася дослідженню сучасного стану академічної науки країн Європи. Визначено сучасний статус академій (державна, приватна, наукове товариство на правах академії). З'ясовано структуру внутрішнього управління академій та керівних органів (Президія, Рада, Сенат та ін.); способи їхнього функціонування; склад керівництва, посади, терміни, на які обираються (призначаються) керівники цих органів; встановлено юридичний статус та законодавча база діяльності академій наук; персональний склад академій; структурна організація зарубіжних академій наук за їхніми статутами або іншими регламентуючими документами; визначено науково-допоміжні установи, що входять у структуру академій і здійснюють інформаційне забезпечення наукової діяльності (бібліотеки, архіви, музеї, інформаційні служби).

У дослідженні акцентовано увагу на забезпеченні функціонування академій наук шляхом фінансування із державного бюджету, коштів корпоративних організацій, загальних інвестицій. Розглянуто значення благодійних та членських внесків, прибутків від продажу періодичних видань та проаналізовано інші джерела фінансових надходжень від діяльності академій наук⁵⁸. З'ясовано, що в сучасному академічному просторі бюджет академій наук постійно збільшується саме завдяки державній фінансовій підтримці, що дозволяє оновлювати матеріально-технічну базу, проводити міжнародну діяльність, організовувати заходи з популяризації науки серед широких верств населення і підтримувати талановиту наукову молодь. Роз-

⁵⁸ Академії наук країн Європи : монографія : у 2 кн. Кн. 1... С. 13.

крито напрями роботи академій наук з молодими вченими, зокрема через діяльність «Молодих академій», запровадження молодіжних наукових програм, надання фінансової підтримки на проведення наукових досліджень⁵⁹.

Опрацьовано інформацію про нагороди, які присуджуються академіями, медалі, премії, стипендії, гранти, публікацію періодичних видань, а також найвагоміших фундаментальних видань: енциклопедій, словників, монографій.

Пріоритетним напрямом дослідження було встановлення форм організації академічних наукових установ. Увага акцентувалась на структурній організації, керівному складі, формах управління та основних напрямках наукової діяльності академій. Комплексно відображено міжнародне співробітництво в тих чи інших наукових галузях, висвітлено культурно-освітню, науково-популяризаційну та науково-видавничу діяльність академій. Виділено та встановлено особливості пріоритетного розвитку тих чи інших наукових напрямів в академіях наук. З'ясовано, що спільною рисою наукових досліджень академій є спрямованість на покращення умов життя людства, що проявляється в розробленні таких галузей науки як: медицина (імунологія, неврологія, молекулярна біологія, дослідження ракових захворювань, гіпертонії, діабету, СНІДу), екологія (зміна клімату, утворення кислотної пливки на поверхні океану), генетика, вірусологія тощо. Особливу увагу приділено процесам трансформації системи наукових досліджень у країнах Східної Європи, які посилювалися з 90-х років ХХ століття. Висвітлено процеси реформування академій наук Болгарії, Польщі, Словаччини, Чехії та ряду інших країн.

Дослідження спирається на ґрунтовну методологічну базу, яка характеризується поєднанням загальнонаукових та загальнофілософських методів, а також методів емпіричного дослідження. Використано традиційний метод історичного аналізу комплексу документів: виявлення та оброблення джерел на паперових та електронних носіях, систематизація та аналіз отриманих матеріалів, побудова та створення на основі виявлених джерел цілісної картини діяльності академій наук в діахронії їх розвитку та зміни соціально-політичного контексту. Застосування проблемно-хронологічного методу дозволило викласти матеріал дослідження в хронологічній послідовності. Використання порівняльно-історичного методу дало можливість виявити основні закономірності розвитку організації академічної науки,

⁵⁹ Академії наук країн Європи : монографія : у 2 кн. Кн. 1... С. 11.

визначити специфічні риси цього розвитку, організації, напрямів наукових досліджень, а також простежити загальні тенденції розвитку європейської академічної науки.

Завдяки міждисциплінарному підходу і комплексному залученню різноманітної джерельної бази з досліджуваної проблеми було відтворено цілісну картину сучасного стану академічної науки європейських країн та представлено тенденції її майбутнього розвитку.

Як складову європейського і світового наукового простору розглянуто історію та сучасний стан української академічної науки. Проаналізовано напрями наукової співпраці НАН України та національних галузевих академій України з окремими європейськими академіями наук та науковими товариствами. Зокрема опрацьовано великий обсяг даних про наукову співпрацю установ НАН України з провідними зарубіжними науковими та освітніми інституціями європейських країн, їх участь у спільних науково-дослідних проєктах, членство в закордонних академіях наук українських учених та обрання європейських науковців іноземними членами НАН України, міжнародний книгообмін академій наук країн Європи, зокрема з Національною бібліотекою України імені В. І. Вернадського. Ґрунтовним інформативним джерелом щодо співпраці науково-дослідних установ НАН України з академіями наук, науковими товариствами, закладами вищої освіти, а також державними науково-дослідними інституціями європейських країн стали щорічні звіти НАН України, її Секцій та Відділень, а також національних галузевих академій наук України та їхніх установ.

Під час дослідження було опрацьовано великий обсяг даних про наукову співпрацю установ Національної академії наук України з провідними зарубіжними науковими та освітніми інституціями країн світу, їх участь у спільних науково-дослідних проєктах, членство в закордонних академіях наук українських учених та обрання європейських науковців іноземними членами НАН України, міжнародний книгообмін академій наук країн Європи, зокрема з Національною бібліотекою України імені В. І. Вернадського. Значні обсяги такої інформації, яка лягла в основу дослідження, були отримані безпосередньо від Відділень НАН України та академічних науково-дослідних установ. Ґрунтовним інформативним джерелом щодо співпраці науково-дослідних установ НАН України з академіями наук, науковими товариствами, вищими навчальними закладами, а також державними науково-дослідними інституціями європейських країн стали щорічні звіти

НАН України, її секцій та відділень, а також національних галузевих академій наук України та їхніх установ.

За результатами дослідження підготовлено науково-аналітичні статті про діяльність академій наук країн Європи, Азії, СНД, США та Канади, які опубліковано у наукових виданнях, збірниках наукових праць, а також щомісячному реферативному збірнику матеріалів ЗМІ «Шляхи розвитку української науки», що публікується Службою інформативно-аналітичного забезпечення державної влади НБУВ та розміщується на офіційних вебсайтах НАН України та НБУВ, доповідей, що виголошені на всеукраїнських та міжнародних наукових конференціях.

У ході опрацювання важливих теоретичних та методологічних питань дослідження розвитку академічної науки Європи на підставі залучення різнопланової джерельної бази встановлено, що вона є невід'ємним компонентом сучасної системи організації науки європейських країн, здійснено порівняльний аналіз тенденцій розвитку наукового академічного потенціалу різних країн, відтворено цілісну картину історії та сучасного стану академій наук країн Європи, з'ясовано тенденції розвитку європейської академічної науки та окреслено недосліджені і недостатньо вивчені аспекти проблеми, обґрунтовано пропозиції щодо їхнього подальшого вивчення.

На основі проведеної роботи підготовлено монографічне видання «Академії наук країн Європи» у двох книгах⁶⁰. Обсяг першої книги становить 648 сторінок, а обсяг другої – 1140 с. Основна частина монографії складається з наукових статей, присвячених історії та науково-організаційній діяльності 158 академій наук та наукових товариств 39 європейських країн, а також 39 статей, в яких висвітлено принципи організації науки в конкретних країнах і місця в ній академій наук. У монографії висвітлено історію та сучасний стан академій наук таких країн: Австрії, Албанії, Бельгії, Білорусі, Болгарії, Боснії і Герцеговини, Ватикану, Великої Британії, Греції, Данії, Естонії, Ірландії, Іспанії, Італії, Косово, Латвії, Литви, Македонії, Молдови, Нідерландів, Німеччини, Норвегії, Польщі, Португалії, Росії, Румунії,

⁶⁰ Академії наук країн Європи : монографія : у 2 кн. Кн. 1 / авт. Г. В. Індиченко ; редкол.: О. С. Онищенко (гол.) [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2012. 648 с.; Академії наук країн Європи : монографія : у 2 кн. Кн. 2 / авт. кол.: О. С. Онищенко (кер. авт. кол.) [та ін.] ; редкол.: О. С. Онищенко (гол.) [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2012. 1140 с.

Сербії, Словаччини, Словенії, Туреччини, Угорщини, України, Фінляндії, Франції, Хорватії, Чехії, Чорногорії, Швейцарії, Швеції.

У виданні вміщена передмова, в якій подано історичний екскурс формування найдавніших академій наук та окреслено тенденції розвитку сучасної академічної науки як невіддільного компонента організації науки європейських країн. Видання містить також післямову, в якій підсумовано викладений матеріал. Монографія доповнена хронологічним показником з назвами академій наук, датами їхнього створення та перейменування, а також списком аббревіатур та скорочень, що згадані у текстах двох книг.

Результати дослідження підкріплені статистичними даними та ілюстративними матеріалами, представленими емблемами академій наук, фотографіями видатних учених, президентів академій та присуджуваних науковими організаціями нагород і відзнак, будівлями, у яких розміщені установи. Викладений матеріал збагачено інформаційно-біографічними довідками про президентів та видатних учених, у яких проаналізовано їхній внесок у світову науку, а також про визнаних європейських учених, які обиралися іноземними членами НАН України.

А отже, опрацьовано важливі теоретичні та практичні питання, пов'язані з історією та науково-дослідною роботою академій наук світу на сучасному етапі. Індивідуальні наукові розвідки співробітників інституту дозволили апробувати дослідження з історії та діяльності академій наук країн Європи та частково Азії на міжнародних та всеукраїнських наукових заходах.

Розробки вчених Інституту архівознавства за цим напрямом дослідження активно публікувалися у виданнях різних типів та розміщувалися на офіційному вебсайті НАН України і НБУВ, що сприяло ознайомленню широкої аудиторії з досвідом розвитку наукових досліджень за кордоном, популяризації наукового знання в цілому.

У монографічному виданні репрезентовано комплексне вивчення діяльності академічних наукових установ, проведено порівняльний аналіз тенденцій розвитку наукового академічного потенціалу різних країн світу. Вагомим здобутком проведених досліджень є практичне застосування їх результатів у роботі вищих органів влади та управління України та Президії НАН України. За результатами наукової роботи на запити Президії НАН України та Відділень наук було підготовлено низку аналітичних матеріалів, які були використані у практичній роботі з організації розвитку академічної науки України.

АКТУАЛІЗАЦІЯ ТА ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ІНСТИТУТУ АРХІВОЗНАВСТВА. УЧАСТЬ У НАУКОВИХ ПРОЄКТАХ ІНШИХ УСТАНОВ ТА ЕКСПЕРТНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Науковим колективом Інституту архівознавства НБУВ в рамках науково-дослідних тем здійснювалися індивідуальні наукові розробки, які оприлюднено як окремі розділи монографій, у статях, тезах доповідей, а також шляхом участі у наукових заходах. Також співробітники інституту залучалися до участі у загальнобібліотечних наукових розробках та проєктах інших установ.

Дослідження з діяльності НАН України різних хронологічних періодів втілені публікаціями наукових статей у фахових виданнях України. Низку досліджень присвячено ранній історії НАН України (Д. В. Байкеніч, Т. В. Варави, Т. В. Вересовська, В. А. Кучмаренко, О. Г. Луговський, О. С. Онищенко, О. В. Принь, С. В. Старовойт, Л. М. Яременко). Досліджувалася діяльність НАН України й подальших хронологічних періодів (О. І. Вербіцька, Г. В. Індиченко, О. А. Лук'янець, О. Г. Луговський, Р. О. Марценюк, А. С. Мирончук, О. С. Онищенко, В. В. Савіна, І. М. Шихненко, В. М. Удовик, Л. М. Яременко).

Опубліковано наукові розвідки, присвячені питанням загальної історії НАН України (О. С. Онищенко), розвитку окремих галузей науки в світлі архівних документів, зокрема археологічної та історичної (О. Ю. Кондратенко, О. В. Принь), сільськогосподарської (В. А. Вергунов). Чимало індивідуальних наукових розробок виконано з вивчення історії та сучасного стану зарубіжної академічної науки (О. М. Березовський, Т. В. Варави, О. І. Вербіцька, Г. В. Індиченко, С. М. Коваленко, Є. С. Костюк, А. С. Мирончук, Н. В. Наумова, В. М. Удовик, І. М. Шихненко).

Значний сегмент публікацій присвячено життю та діяльності президентів Академії наук – фундатору вітчизняної академічної науки В. І. Вернадському та видатному українському вченому і організатору науки Б. Є. Патону (Н. В. Будзанівська, С. М. Кіржаєв, Д. В. Курас, К. Є. Новохатський, О. С. Онищенко, Л. М. Яременко). Активну участь виявили співробітники інституту у започаткуванні загальноакадемічного періодичного наукового

збірника з представленням сучасних розробок і досліджень наукової і документної спадщини першого президента Української академії наук В. І. Вернадського (В. А. Вергунов, К. Є. Новохатський, О. С. Онищенко, Л. М. Яременко). Вони увійшли до складу редколегії і представили свої статті до новоствореного наукового збірника – «Читання академіка В. І. Вернадського» (2019, вип. 1).

У площині наукових інтересів співробітників інституту перебували і продовжують залишатися історія формування та документаційне наповнення АФ НАН України, архівних фондів установ НАН України та інших архівних установ України (О. В. Березовська, О. І. Вербіцька, Є. С. Костюк, О. А. Лук'янець, О. В. Принь, І. М. Шихненко, Л. М. Яременко); теоретичні і науково-прикладні аспекти діяльності архівних підрозділів НАН України та формування наукових документних комплексів у цифрову епоху (О. С. Онищенко, Л. М. Яременко), організації, формування, збереженості НАФ, актуалізації його документальних комплексів (Л. Ф. Приходько), теорія та практика фондової організації документів установ науково-дослідного профілю (О. В. Січова), проблеми архівної історіографії (У. В. Романів), можливості комплексного залучення архівних документів до вивчення історії НАН України (О. С. Онищенко, Л. М. Яременко, Г. В. Індиченко), дослідження архівних особових фондів видатних вчених НАН України (О. М. Березовський, Т. В. Брязкало, Н. В. Будзанівська, Ю. В. Булгаков, Л. І. Завалішина, О. М. Закусило, І. Г. Кіржаєва, С. М. Коваленко, М. С. Коломієць, О. В. Принь, М. О. Принь, Н. А. Наумова, С. В. Старовойт, А. І. Шаповал, Л. В. Шипко, І. М. Шихненко); історичні дослідження діяльності підрозділів НАН України, окремих вчених та їх доробків у загальнонаціональному масштабі (Н. В. Будзанівська, В. А. Вергунов, С. М. Кіржаєв, Д. І. Курас, С. М. Коваленко, О. С. Онищенко, К. Є. Новохатський, О. В. Принь, М. О. Принь, С. В. Старовойт, А. І. Шаповал, Л. В. Шипко, І. М. Шихненко); окремі питання публікації архівної спадщини (Т. В. Вересовська, О. І. Вербіцька, О. М. Закусило, С. М. Кіржаєв, О. Г. Луговський, К. Є. Новохатський, С. В. Старовойт); загальноісторичні питання (Я. О. Бондарчук, О. І. Вербіцька, В. А. Вергунов, Г. В. Індиченко, А. С. Мирончук, О. С. Онищенко, О. В. Принь, Н. Д. Соколова, Л. О. Шеремета, Л. В. Шипко, Л. М. Яременко); формування електронних баз даних та цифрових ресурсів, представлення джерельного масиву документів особових фондів Інституту архівознавства НБУВ, концептуальні аспекти створення інтегрованих електронних

ресурсів бібліотечних та архівних фондів (Ю. В. Булгаков, Н. А. Наумова, О. С. Онищенко); дослідження діяльності інституту у галузі наукового опрацювання документів фондів учених України, що входять до складу Архівного фонду НАН України (С. В. Старовойт); дослідження фондів академічних установ (О. В. Березовська, Ю. О. Бойко, Л. С. Воловник, Л. С. Герасименко, В. А. Кучмаренко, М. О. Принь, О. В. Січова, І. В. Шарабанова, Л. М. Яременко) тощо.

Статті учених інституту з різних аспектів історії вітчизняної науки опубліковано у провідних наукових періодичних журналах та збірниках наукових праць України і зарубіжжя. Це видання «Вісник НАН України», «Архіви України», «Український історичний журнал», «Бібліотечний вісник», «Рукописна та книжкова спадщина України», «Пам'ятки: археографічний щорічник», «Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського», «Гілея», «Східний світ», «Библиотеки национальных академий наук: проблемы функционирования, тенденции развития», «Київські історичні студії», «Osobowość, społeczeństwo, polityka: mater. VI Międz. konf. nauk.-prakt.» (ч. 1, м. Люблін), «Evropský filozofický a historický diskurz» (м. Прага) та ін.

Академік НАН України О. С. Онищенко є авторитетним дослідником історії Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського та бібліотечної справи України. Спільно з членом-кореспондентом НАН України Л. А. Дубровіною опублікували фундаментальні видання «Історія Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського: 1941–1964» (Київ, 2003), «Історія Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. 1965–1991» (Київ, 2008) та «Бібліотечна справа в Україні в ХХ столітті» (Київ, 2009). Розвиток бібліотечної справи в Україні знайшов відображення також у наукових статтях О. С. Онищенка, які публікували у періодичному виданні «Бібліотечний вісник».

Співробітники інституту беруть участь та залучаються до загальноакадемічних, бібліотечних наукових проєктів за тематикою своїх головних напрямів дослідження, є ініціаторами проведення низки науково-організаційних заходів, що сприяє активному впровадженню результатів наукових розробок в діяльність наукових, архівних, бібліотечних, музейних інституцій.

Також науковці ІА залучалися і до розроблення профільних видань установами інших відомств, зокрема Державним комітетом архівів України і Українським науково-дослідним інститутом архівної справи та докумен-

тознавства. Так вони були у складі редколегії видання «Архівні установи України: довідник. Т. 1» (2005; Л. А. Дубровіна, О. С. Онищенко), серед організаторів видання, членів редколегії і авторів статей «Української архівної енциклопедії» (2008; Л. Є. Варшавська, О. Г. Мітюков, К. Є. Новохатський, О. С. Онищенко, В. В. Сендик, Л. І. Стрельська, Л. М. Яременко); членами редколегії і авторського колективу довідника «Архівні установи України: довідник. Т. 2: у 2 кн. Кн. 1» (2010; О. С. Онищенко, Л. М. Яременко).

Академік О. С. Онищенко є членом авторського колективу фундаментального видання «Новий курс: реформи в Україні. 2010–2015. Національна доповідь» (Київ, 2010), брав активну участь у вивченні соціальних мереж як чинника розвитку громадянського суспільства, вивчав вплив глобального середовища на соціокультурну сферу України, еволюцію інформаційної культури, основних напрямів спільної культурної еволюції регіонів України в умовах становлення євроінтеграційних орієнтирів розвитку об'єднаних процесів у рамках соціальних перетворень інформаційного суспільства. За результатами дослідження підготовлено наукові видання, автором окремих розділів та членом редакційних колегій яких є О. С. Онищенко: «Соціальні мережі як чинник розвитку громадянського суспільства» (Київ, 2013), «Тенденції впливу глобального інформаційного середовища на соціокультурну сферу України» (Київ, 2013), «Інформатизація і модернізація соціокультурної сфери суспільства: взаємодія та розвиток» (Київ, 2013), «Соціальні мережі як інструмент взаємовпливу влади та громадянського суспільства» (Київ, 2014), «Інформаційні чинники системи інтеграторів Донбасу і Криму в загальноукраїнській єдності» (Київ, 2016), «Розвиток інформаційної культури як умова єдності українського суспільства» (Київ, 2017), «Особа в інформаційному суспільстві: виклики сьогодення» (Київ, 2017), «Інформаційно-культурне забезпечення інтеграції регіонів України: наукова доповідь» (Київ, 2018) та «Інформаційно-культурне забезпечення інтеграції регіонів України: монографія» (Київ, 2018).

Співробітники Інституту взяли участь за завданням Президії НАН України за програмою Кабінету Міністрів України у розробленні джерельної та історіографічної складової видання «Південь і Схід України: історіографічний дискурс (XVIII–XXI ст.)» у галузі архівознавства. Здійснено пошук, виявлення та оформлення згідно з ДСТУ інформації про архівні довідники установ згаданого регіону, зокрема опрацьовано алфавітні та систематичні каталоги НБУВ, ДНАБ, м. Київ, наявні бібліографічні довідники по архів-

них установах України; переглянуто *de visu* літературу з фондів НБУВ, ДНАБ, м. Київ, підготовлено два бібліографічні списки загальним обсягом 1,8 друк. арк., проведено їх наукове та археографічне оформлення. Списки видань передано до Центру довідково-бібліографічної роботи НБУВ для включення до загального видання і отримано від них схвальний відгук (Ю. В. Булгаков, Л. М. Яременко). У бібліографічному покажчику репрезентовано відомості про усі публікації, що висвітлюють історичні процеси державотворення, суспільно-політичного і соціально-економічного розвитку, еволюцію науково-освітньої і культурної сфери Півдня і Сходу України. У роботі над укладанням розділу «Пам'яткознавство» покажчика були задіяні кандидати історичних наук Л. М. Яременко і О. В. Принь. Головний науковий співробітник О. С. Онищенко і директор ІА НБУВ Л. М. Яременко увійшли до складу редколегії цього видання. Так співробітники інституту долучилися до підготовки унікального бібліографічного видання «Схід і Південь України: час, простір, соціум: у 2 т. Т. 2: Матеріали до бібліографії» (2016; Ю. В. Булгаков, О. С. Онищенко, О. В. Принь, Л. М. Яременко).

У 2018–2019 рр. спільно з іншими фахівцями співробітники досліджували історію НБУВ у період перших років незалежності. За результатами історіографічного, джерелознавчого і документного огляду, аналізу та розробки ресурсів співробітниками ІА НБУВ підготовлено до загальнобібліотечної монографії «Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського у перше десятиліття незалежності України (1991–2002)» окремі розділи (Г. В. Індиченко, Л. О. Матвійчук, О. С. Онищенко, С. В. Старовойт, Л. М. Яременко). Так, академіком О. С. Онищенко розроблено до цієї монографії передмову і висновки (у співавторстві), розділи: «Оновлення діяльності ЦНБ ім. В. І. Вернадського АН України в 1992–1995 рр.: створення інтегральної концепції та стратегії розвитку Бібліотеки», «Набуття Бібліотекою статусу національної. Новий Статут Бібліотеки та визначення напрямів її діяльності як бібліотечно-інформаційного, науково-дослідного та культурно-просвітницького комплексу (1996–2002 рр.)», «Формування науково-дослідних напрямів діяльності ЦНБ ім. В. І. Вернадського АН України. 1991–1995 рр.», «Становлення та розвиток системи підготовки кадрів вищої кваліфікації в НБУВ у 1993 р. – на початку ХХІ ст.» (спільно з членом-кореспондентом НАН України Л. А. Дубровіною). Директор інституту канд. іст. наук Л. М. Яременко взяла участь у підготовці розділів цієї ж монографії – «Діяльність спеціалізованих відділів у галузі комплекту-

вання, наукового опису та обліку документів» (у співавторстві), «Науково-дослідна діяльність у галузі використання інформаційного потенціалу рукописних та архівних фондів, археографічні, джерелознавчі, кодикологічні дослідження» (у співавторстві), також за участі Л. О. Матвійчук, Г. В. Індиченко та інформаційної підтримки С. В. Старовойт написано розділ «Науково-методичне забезпечення діяльності Архівного фонду НАН України».

До наукового видання «Джерела з історії культури України: архіви, архівні фонди, документи: нариси» (Київ, 2018), окремий розділ підготував старший науковий співробітник Ю. В. Булгаков, а старший науковий співробітник О. В. Принь залучався до авторського колективу видання «Fundamentals of Memory Studies. Monograph».

Непересічною подією в науковому житті України стало видання першого тому багатотомного енциклопедичного видання «Велика українська енциклопедія», що побачив світ згідно з Указом Президента України від 02.01.2013 р. та 12.01.2015 р. у рамках державної програми «Українська книга» у 2016 році. У 2016 р. науковці Інституту архівознавства взяли участь у підготовці та виданні «Великої української енциклопедії», було підписано Угоду про співпрацю та координацію діяльності між Інститутом архівознавства НБУВ та Державною науковою установою «Енциклопедичне видавництво», згідно якої передбачалася ресурсна підтримка інститутом реалізації цього проєкту. Співробітники інституту В. А. Вергунов та О. С. Онищенко увійшли до складу редколегії; О. В. Березовська, О. І. Вербіцька, С. В. Старовойт, А. І. Шаповал підготували статті про видатних вчених України для публікації у «Великій українській енциклопедії»; І. В. Шарбанова входила до колективу літературних редакторів. За активну участь у проєкті співробітники Інституту архівознавства отримали листи-подяки від Видавництва.

Співробітники інституту В. А. Вергунов, О. С. Онищенко, Л. М. Яременко як провідні спеціалісти галузі були головними чи відповідальними редакторами колективних та індивідуальних монографічних видань, членами редакційних колегій періодичних наукових видань: «Бібліотечний вісник», «Рукописна та книжкова спадщина України», «Бібліотеки національних академій наук», «Наука та наукознавство», «Східний світ», «Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського», «Українська біографістика = Biographistica Ucrainica», «Український реферативний журнал "Джерело" Серія 3: Соціальні та гуманітарні науки. Мистецтво» тощо.

Головний науковий співробітник інституту академік О. С. Онищенко

проводить значний обсяг робіт у галузі популяризації наукового знання як: член Колегії Укрдержкомтелерадіо, член Конституційної Асамблеї, Атестаційної колегії Міністерства освіти і науки України, Національної комісії у справах ЮНЕСКО, Національної комісії з питань закордонних українців. Багато років очолює Інформаційно-бібліотечну раду НАН України, Український комітет славістів, Раду директорів наукових бібліотек та інформаційних центрів академій наук – членів Міжнародної асоціації академій наук, Асоціацію бібліотек України. Понад 20 років є віцепрезидентом Товариства «Знання України». За вагомий особистий внесок у розвиток вітчизняної науки, зміцнення науково-технічного потенціалу української держави, багаторічну плідну працю та з нагоди 100-річчя від заснування НАН України академіка О. С. Онищенко нагороджено Орденом «За заслуги» II ступеня (7 грудня 2018 р.), а за видатні досягнення в галузі дослідження і популяризацію національної наукової спадщини – Золотою медаллю імені В. І. Вернадського НАН України (27 лютого 2019 р.). Золота медаль імені В. І. Вернадського НАН України є найвищою відзнакою НАН України, якою нагороджують за видатні досягнення в галузі природничих, технічних та соціогуманітарних наук, наукові праці, відкриття та винаходи, що мають важливе наукове і практичне значення.

Академік О. С. Онищенко брав участь у засіданнях Секції суспільних і гуманітарних наук НАН України, Президії НАН України, а також Загальних зборах НАН України, на яких виголошував наукові доповіді, а також виступав в обговоренні актуальних питань розвитку науки та культури України. Серед таких заходів варто відзначити ті, що були присвячені видатним українським ученим. В основу своїх доповідей О. С. Онищенко поклав архівний матеріал, залучивши до наукових розвідок фонди видатних українських учених, які зберігаються в Інституті архівознавства. У 2014 р. відбулися Ювілейні Загальні збори Секції суспільних і гуманітарних наук НАН України, присвячені 100-річчю від дня народження академіка Бориса Мусійовича Бабія. На цьому заході О. С. Онищенко розповів про організаційну та наукову діяльність Б. М. Бабія в Академії наук. На Загальних зборах НАН України, присвячених 150-річчю від дня народження всесвітньо відомого вченого в галузі мостобудування та зварювання академіка АН УРСР Євгена Оскаровича Патона (2020) Олексій Семенович у доповіді розкрив значення творчої спадщини Є. О. Патона. На Загальних зборах НАН України (2019) академік О. С. Онищенко виступив з доповіддю «Національна

наукова спадщина – інтелектуальні скарби держави». Академік О. С. Онищенко брав участь у прес-конференції «Національна академія наук України – 100 років», організованої НАН України (Київ, 2018), у XIII Всеукраїнському фестивалі науки (Київ, 2019) та багатьох інших заходах з популяризації наукових знань та наукової спадщини видатних українських учених.

У 2006 р. О. С. Онищенко став лауреатом загальнонаціональної програми «Людина року» в номінації «Вчений року», у 2008 р. – лауреатом Державної премії України в галузі науки і техніки.

За значні наукові досягнення і вагомий особистий внесок у розвиток бібліотечно-інформаційної справи та комплексного вивчення наукової спадщини України директор Інституту архівознавства Л. М. Яременко нагороджений почесними грамотами Президії НАН України та Відділення історії, філософії та права НАН України (2002, 2008, 2011), удостоєна відзнак НАН України «За професійні здобутки» (2013) та «На честь 100-річчя НАН України» (2018), у 2017 р. їй присуджене звання Заслужений працівник культури України.

У 2011 р. провідні учені інституту О. С. Онищенко, С. В. Старовойт, Л. М. Яременко за розробку наукових праць з історичного джерелознавства і історії науки стали лауреатами премії імені М. І. Костомарова НАН України.

Співробітники інституту отримали відзнаки у 2018 р. за багаторічну плідну працю та вагомні здобутки у професійній діяльності: О. І. Вербіцька – Почесну грамоту Президії НАН України; Г. В. Індиченко – Подяку Президії НАН України; Л. С. Воловник, С. В. Старовойт – Почесні грамоти Відділення історії, філософії та права НАН України; Д. І. Байкеніч, Ю. В. Булгаков, Л. І. Завалішина, І. Г. Кіржаєва, Н. П. Поліщук, О. В. Січова, І. М. Шихненко – Почесні грамоти НБУВ.

Упродовж багатьох років Інститут архівознавства є організатором секцій і наукових семінарів у рамках щорічної міжнародної наукової конференції, що відбувається під егідою НБУВ. Така форма наукової комунікації є форумом фахівців у галузі джерелознавства, архівознавства, історії науки. Упродовж 2015–2020 рр. успішно працювало п'ять секцій та семінарів за темами: «Національна архівна спадщина в інформаційному просторі», «Наукова архівна спадщина: формування, документний склад, інформаційний потенціал», «Архівна спадщина в інформаційному просторі: традиції, інновації, перспективи», «Історія української науки в документах», «Документальні історико-культурні фонди: традиції та нові місця зберігання, формування, використання», «Архівна та рукописна наукова спадщина: су-

часні особливості формування та використання», «Архівні фонди наукової спадщини України: історія формування, інформаційний потенціал, вектори розвитку в цифрову епоху». Зазначені наукові заходи проходили в атмосфері продуктивного обміну думками і привертали увагу фахівців архівних і наукових установ, а також закладів вищої освіти і культури. Представники інституту входили до складу оргкомітетів з проведення конференцій та до складу редакційних колегій видань збірників доповідей (О. І. Вербіцька, Г. В. Індиченко, О. С. Онищенко, С. В. Старовойт, Л. М. Яременко). Підсумки роботи наукових секцій та семінарів, організованих Інститутом архівознавства в рамках конференції, регулярно публікують у науковому виданні «Бібліотечний вісник». За координації академіка О. С. Онищенко здійснюється міжнародна наукова співпраця в рамках підготовки та публікації ряду видань: міжнародного наукового збірника «Библиотеки национальных академий наук: проблемы функционирования, тенденции развития», де він є головою редакційної колегії, та щорічника «Українсько-македонський науковий збірник» (співголова редколегії).

У 2012 р. завідувач відділу історії академічної науки Г. В. Індиченко як представник від НАН України, брала участь у авторитетному міжнародному науковому заході – регіональному семінарі «Академії наук Центральної та Східної Європи та їх роль у знанневому суспільстві». Семінар відбувся 11–12 червня 2012 р. у Мінську на базі Національної академії наук Білорусі і зібрав разом 23 учасники із дев'яти країн, представників академій наук держав Центральної та Східної Європи. У межах роботи семінару обговорено завдання національних академій наук в епоху глобальних викликів і трансформацій, а також застосування інтелектуального потенціалу академій у розв'язанні глобальних та локальних проблем ХХІ ст. Необхідно відмітити широку географію участі науковців Інституту архівознавства у міжнародних наукових заходах, які відбулися за кордоном. Так, у міжнародних наукових конференціях у Білорусі брали участь О. В. Березовська, В. А. Вергунов, Г. В. Індиченко, О. С. Онищенко, у Польщі – О. В. Березовська, Л. М. Яременко, Латвії – Р. О. Марценюк, Литві – О. В. Березовська, Р. О. Марценюк, Македонії, Румунії, Сербії – О. С. Онищенко, Росії – О. В. Березовська, Ю. В. Булгаков, К. Є. Новохатський, О. В. Принь, О. В. Січова, Чехії – С. М. Коваленко.

Науковий колектив Інституту архівознавства активно долучався до участі у щорічних наукових конференціях, організованих Інститутом біо-

графічних досліджень НБУВ. Так, на П'ятнадцятих Біографічних читаннях, присвячених 100-річчю від часу заснування Біографічної комісії УАН та 25-річчю Інституту біографічних досліджень НБУВ «Українська біографістика: історичний поступ та сучасні виклики» (Київ, 2019) науковцями інституту було виголошено дев'ять наукових доповідей: Ю. В. Булгаков «Участь академіка А. Д. Коваленка у міжнародних наукових форумах (за архівними документами)», О. І. Вербіцька «Участь члена-кореспондента НАН України П. М. Попова у підготовці академічного видання творів Т. Г. Шевченка в десяти томах», Л. І. Завалішина «Дільність члена-кореспондента НАН України В. Ф. Погорілка з розвитку конституційного права України (за документами особового архівного фонду)», Г. В. Індиченко «Участь учених НАН України у міжнародних наукових заходах (1961–1965 рр.)», І. Г. Кіржаєва «Діяльність українського вченого-геолога В. К. Гавриша за документами особового фонду», М. С. Коломієць «Діяльність вченого-педіатра, члена-кореспондента НАН України Б. Я. Рєзніка у світлі архівних документів», А. І. Шаповал «У боротьбі за українську кафедру в Університеті св. Володимира в Києві (сюжет з листів В. М. Перетца до М. С. Грушевського)», Л. О. Шеремета «Жінки у науці: Калерія Павлівна Ганіна – відома вчена-онколог (життєвий та науковий шлях)», Л. М. Яременко «Документи розділу "Зібране" в особових архівних фондах – недосліджений ресурс до біобібліографії українських учених».

Протягом значного хронологічного періоду Інститут архівознавства є серед організаторів проведення, розробників програми і доповідачів щорічних загальноакадемічних наукових читань на честь першого президента УАН академіка В. І. Вернадського, які проводяться у НБУВ. Головний науковий співробітник академік О. С. Онищенко є членом Комісії НАН України з розробки наукової спадщини академіка В. І. Вернадського та постійним членом організаційних комітетів з проведення читань. Доповіді співробітників неодноразово виголошувалися під час цього наукового заходу (О. С. Онищенко, К. Є. Новохатський, Л. М. Яременко).

У 2019 р. співробітники ІА (К. Є. Новохатський, О. С. Онищенко, Л. М. Яременко) брали участь у розширеному засіданні Комісії НАН України з наукової спадщини академіка В. І. Вернадського із залученням українських вчених НАН України і закладів вищої освіти з питання створення наукового міжвідомчого Клубу Вернадського та увійшли до складу його організаційного комітету.

Тривалий час НБУВ є співорганізатором щорічної Міжнародної наукової конференції, присвяченої Дню слов'янської писемності і культури. Активну участь в організації цього наукового заходу бере академік НАН України, голова Українського комітету славистів О. С. Онищенко. Співробітники інституту долучалися до роботи пленарних та секційних засідань конференцій та обговорення актуальних питань славістики, а також підготували наукові дослідження за тематикою конференцій (Г. В. Індиченко, О. С. Онищенко, С. В. Старовойт, А. І. Шаповал). Необхідно зазначити й участь О. С. Онищенка як члена організаційного комітету Дев'ятого Міжнародного конгресу українців «Національна академія наук України за 100 років: здобутки, втрати, перспективи розвитку» (25–27 червня 2018 р.). Конгрес став резонансним загальнокультурним і науковим заходом, участь у якому взяли понад 500 вітчизняних і зарубіжних учених.

Інститут архівознавства у 2020 р. виступив співорганізатором (О. І. Вербіцька, Л. М. Яременко) проведення Всеукраїнської науково-практичної конференції «Українська інтелігенція і Тарасова Гора», приуроченої до 200-річчя від дня народження Григорія Честахівського та 150-річчя Володимира Різниченка (Канів, Шевченківський національний заповідник, 22–23 жовтня 2020 р.), співробітники інституту виголосили доповіді на цьому заході та опублікували наукові розвідки (О. І. Вербіцька, Г. В. Індиченко).

Популяризація наукового доробку колективу інституту відбувається також через організацію презентацій наукових видань. З метою ознайомлення широкого загалу із опублікованим виданням «Історія Національної академії наук України. 1956–1960» у двох частинах, підготовленого співробітниками Інституту архівознавства НБУВ у рамках фундаментальної археографічної серії «Джерела з історії науки в Україні», 10 жовтня 2017 р. Національною бібліотекою України імені В. І. Вернадського та Інститутом архівознавства було проведено його презентацію. Захід відбувся за участі провідних фахівців Президії НАН України, дослідників історії вітчизняної науки – представників академічних наукових установ, вищих навчальних закладів, співробітників наукових підрозділів НБУВ. Фахівці, які взяли участь у презентації, виступили із доповідями, у яких схвально оцінили науковий доробок інституту і висловили переконання щодо доцільності подальшої публікації цієї документальної серії як підґрунтя подальших досліджень у царині історії української науки.

Так, зі схвальними відгуками про видання джерел з історії науки в Україні виступили: віцепрезидент НАН України академік НАН України С. І. Пирожков, академік НААН України В. А. Вергунов, заступник директора з наукової роботи Інституту проблем реєстрації інформації НАН України член-кореспондент НАН України А. А. Крючин, заступник директора Інституту фізики НАН України член-кореспондент НАН України А. М. Негрійко, заступник головного редактора журналу «Вісник НАН України» О. О. Мележик. Позитивні відгуки про захід розмістили на своїх офіційних вебсайтах: НАН України, Національна наукова сільськогосподарська бібліотека НААН України; републікації інформації про презентацію видання розміщені на офіційних вебсайтах установ НАН України – Інституту фізики НАН України, Фізико-механічного інституту ім. Г. В. Карпенка НАН України та НБУВ.

18 жовтня 2017 р. проходила презентація наукового видання, підготовленого старшим науковим співробітником інституту, канд. іст. наук А. І. Шаповалом, «Документи С. Я. Парамонова у фондах Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського», яка відбулася за участю Надзвичайного і Повноважного Посла Австралії в Україні М. О'Рурк. На презентації зі схвальним відгуком про видання та розвиток дружніх міжкультурних відносин між народами України та Австралії виголосила промову Надзвичайний та Повноважний посол Австралії в Україні М. О'Рурк; схвальні відгуки про видання висловили: академік НААН України В. А. Вергунов, завідувач відділу загальної та прикладної ентомології Інституту зоології імені І. І. Шмальгаузена НАН України д-р біол. наук В. О. Корнеєв (автор передмови до презентованої праці), директор Українського науково-дослідного інституту архівної справи та документознавства канд. іст. наук О. Я. Гаранін, доцент кафедри архівознавства та спеціальних галузей історичної науки КНУ імені Тараса Шевченка канд. іст. наук С. Ф. Павленко, завідувач відділу зарубіжної україніки Інституту книгознавства НБУВ д-р іст. наук Т. Д. Антонюк.

30 травня 2018 р. на VIII Міжнародному фестивалі «Книжковий Арсенал» відбулася презентація «Нові видання Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського з історії книги та книговидавничої справи в Україні: до 100 річчя з дня заснування» і презентація інформаційного проєкту «Електронна бібліотека Україніка: видавці, книги, користувачі». У цьому заході брала участь директор інституту канд. іст. наук Л. М. Яременко, яка виголосила доповідь «Дослідження історії української науки в НБУВ».

Інститут архівознавства НБУВ активно розробляв нові формати інформування наукової спільноти про склад документів АФ НАН України та їх використання. У 2008 р. спільно з Інститутом проблем реєстрації інформації НАН України було видано DVD-диск у розширенні mp3 «Наукова спадщина України. Наукові доповіді на засіданнях Президії НАН України. 1970–2001 рр.» та супровідний Каталог до диску (на паперовому носії).

В Інституті архівознавства проводилася дієва робота зі створення електронної бази даних на документи особових фондів видатних вчених НАН України, що зберігаються в інституті. Здійснювалося конвертування масиву електронної бази даних на основі пакету прикладних програм CDS / ISIS (Computer Documentation System / Integrated System Information Services) у пакет прикладних програм ІРБІС-64. Нині на сайті Інституту архівознавства НБУВ представлено електронну базу «Архівний фонд НАН України», у якій подано інформацію про 232 особові архівні фонди інституту та представлено повні тексти окремих описів фондів. На сайті інституту репрезентовано електронну базу «Наукові видання Інституту архівознавства», у якій вміщено відомості про видання з історії НАН України, видання про визначних діячів та організаторів науки, науково-довідкові видання з архівної справи та діловодства, науково-довідкові видання про наукові установи та організації Європи, підготовлені співробітниками Інституту архівознавства.

З 2009 р. колектив Інституту архівознавства НБУВ працює над формуванням швидкодоступного ресурсу у вигляді електронних виставок документів особового походження, що зберігаються в архівних фондах українських вчених, головним завданням якого є не лише оперативне інформування наукової громадськості та всіх зацікавлених дослідників вітчизняної історії про наявний комплекс джерел, а й репрезентація багатогранної діяльності та досягнень науковців. Водночас співробітники інституту взяли участь у підготовці нормативних і методичних розробок щодо формування електронного інформаційного ресурсу НБУВ, подавши пропозиції при складанні «Інструкції для користувачів локальної комп'ютерної мережі Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського» і «Методики підготовки та порядку представлення на сайті НБУВ електронних виставок».

Електронний інформаційний ресурс Інституту архівознавства формується на базі науково описаних співробітниками інституту та введених у науковий обіг документів особових архівних фондів видатних вчених

НАН України. Зазвичай виставки документів науковців приурочені до їхніх ювілеїв, що дає змогу привернути увагу наукового співтовариства та української громадськості до знаменних здобутків вчених.

Протягом 2009–2020 рр. співробітниками Інституту архівознавства підготовлено 70 електронних виставок, присвячених академікам і членам-кореспондентам НАН України, а також електронну виставку «Учені Національної академії наук України у Великій Вітчизняній війні (1941–1945 рр.)» (2010), на яких було представлено 1955 анотованих документів з фондів особового походження, що зберігаються в інституті.

Зокрема на електронних виставках репрезентовано наукові праці, документи біографічного характеру та дотичних до діяльності, листування, документи про нагородження, фотодокументи ботаніка О. О. Фоміна (2009); фізіолога рослин А. В. Манорика, мовознавця І. К. Білодіда, математика і геофізика О. Ю. Шмідта, хіміка О. В. Кірсанова, геоботаніка А. С. Лазаренка, гідрогеолога А. Є. Бабинця (2011); мінералога Є. К. Лазаренка, історика та етнографа К. Г. Гуслистого, математика Г. В. Пфейффера, фізика-теоретика О. С. Давидова, хіміка Г. І. Деркача, фізика В. І. Данилова, механіка П. С. Кучерова, математика та кібернетика В. С. Мельника, історика Ю. Ю. Кондурфорова, патофізіолога Є. О. Татарінова, ботаніка М. Г. Холодного, президента НАН України Б. Є. Патона з нагоди 50-річчя його перебування на чолі НАН України (2012); механіка П. П. Нестерова, біохіміка Д. Л. Фердмана, вченого в галузях фізики та хімії В. А. Ройтера, хіміка Б. С. Лисіна, математика та кібернетика В. М. Глушкова, вченого в галузі гідротехніки Б. А. Пишкіна, механіки М. В. Корноухова, вченого в галузі торакальної хірургії та біокібернетики М. М. Амосова (2013); геолога В. Я. Дідковського, вченого в галузі технічної кібернетики О. І. Кухтенка, вченого-теплофізика та теплоенергетика В. І. Толубинського, ботаніка-міколога М. М. Підоплічка, правознавця Б. М. Бабія, ботаніка Є. М. Кондратюка, економіста та статистика М. В. Птухи, історика М. Н. Петровського (2014); фізіолога рослин і агрохіміка П. А. Власюка, зоолога О. П. Маркевича, біолога та селекціонера М. Ф. Кащенко, фізико-хіміка О. І. Бродського, історика П. Т. Тронька, ботаніка Д. К. Зерова, геолога М. П. Семененка, зоолога й палеонтолога І. Г. Підоплічка (2015); вченого в галузі металургії і технології металів Б. І. Медовара, фізиків Й. Й. Косоногова та М. Т. Шпака, геофізика С. І. Субботіна, вченого в галузі теоретичної електротехніки, обчислювальної математики та техніки Г. Є. Пухова (2016); механіка Г. М. Савіна, хіміка

Ф. С. Бабичева, вченого у галузі гірничної механіки М. М. Федорова, правознавця П. О. Недбайла, геохіміка Є. С. Бурксера, астронома В. П. Цесевича (2017); геолога і палеонтолога Б. І. Чернишова, ботаніка А. М. Окснера, фізика М. Ф. Дейгена, ботаніка В. Й. Білай, вченого в галузі гідравліки і гідротехніки Г. Й. Сухомела (2018); палеоботаніка К. Й. Новик, механіка М. О. Кільчевського, геолога М. П. Балуховського, вченого в галузі електротехніки А. Д. Нестеренка, фізика Б. І. Веркіна, політолога І. Ф. Кураса, патофізіолога Р. Є. Кавецького (2019); вченого в галузі електрозварювання та мостобудування Є. О. Патона, патолоанатома О. І. Смирнкової-Замкової, матеріалознавця В. І. Трефілова, вченого в галузі переробки нафти В. С. Гутирі (2020).

Усі електронні виставки, що були підготовлені співробітниками Інституту архівознавства Т. В. Брязкало, Ю. В. Булгаковим, І. Г. Кіржаєвою, М. С. Коломієць, Н. А. Наумовою, О. В. Патриляк, М. О. Принь, С. В. Старовойт, А. І. Шаповалом, розміщено на сайті НБУВ, окремі вибірково – на сайті НАН України, і у такий спосіб інкорпоровано до світової мережі Інтернет.

Співробітники Інституту архівознавства взяли участь у розробленні проєктів інструкцій НБУВ «Про перевірку наявності бібліотечних фондів НБУВ», «Технологія підготовки цифрових копій документів спеціалізованих фондів та створення електронної бібліотеки», «Інструкція користувача комп'ютерної інформаційної мережі Бібліотеки», а також підготували зауваження і пропозиції до Положення та робочої інструкції зі створення страхового фонду цифрових копій унікальних документів спецфондів НБУВ, їх обліку та використання. Для керівництва НБУВ було підготовлено пропозиції щодо покращення роботи Інституту архівознавства на сучасному етапі; обґрунтування необхідності та порядку оцифрування фондів інституту з метою створення страхового фонду та представлення створених електронних ресурсів в інтернет-мережі.

Упродовж багатьох років Л. М. Яременко входить до складу Центральної експертно-перевірної комісії Державної архівної служби України, є головою ЕПК НАН України, членом Вченої ради, редакційно-видавничої ради, конкурсної комісії, комісії з атестації наукових співробітників НБУВ.

При Інституті архівознавства функціонує Науково-методична рада, яка є науково-дорадчим органом, створеним для визначення основних напрямів та оцінки результатів науково-дослідної, науково-методичної, на-

уково-організаційної та практичної діяльності інституту, для розгляду нормативних та методичних документів з архівної справи та діловодства. Робота ради організована шляхом засідань, на яких розглянуто питання щодо наукового, методичного, нормативного забезпечення процесів науково-дослідної діяльності, з розгляду планово-звітної документації інституту, наукових статей співробітників, поданих до опублікування, та заслухано наукові доповіді співробітників за темою НДР.

Інститут архівознавства активно залучався до виконання науково-інформаційних запитів Президії та установ НАН України загальноакадемічного значення. За результатами джерелознавчо-аналітичної роботи готувалися довідки, інформації та тематичні підбірки документів, які передавалися до відповідних підрозділів НАН України. Співробітники Інституту архівознавства були затребувані іншими установами до роботи в різноманітних державних, наукових, громадських та інших структурах.

На запити Відділень наук, Президії НАН України, а також академічних установ готувалися аналітичні довідки та інформаційні матеріали про: ранню історію діяльності Інституту механіки ім. С. П. Тимошенка НАН України, діяльність, структуру та фінансування академій наук країн Європи, доцільність збереження в Статуті НАН України положення про довічне обрання членів до її складу, співпрацю НАН України з Російською та Білоруською АН у 1920-ті – 1940-ві роки у зв'язку з відзначенням 20-річчя МААН; багатотомне видання «Історія Національної академії наук України: документи і матеріали»; депутатську діяльність академіків Б. С. Патона і М. М. Амосова; зв'язки академіка АН СРСР В. О. Кирилліна з українською наукою; академіка В. М. Перетца; роботу Українського комітету славістів під керівництвом академіка В. М. Русанівського; діяльність академіка О. І. Білецького в Українському комітеті славістів; перебування В. В. Щербицького в Академії наук, його виступи на академічних зібраннях; академічну форму організації сільськогосподарської науки в Україні; з питань македонсько-українських і російських зв'язків, з'ясування окремих моментів з організації та проведення першого засідання Української академії наук 27 листопада 1918 р.; наукову діяльність головних вчених секретарів НАН України за період 1918–2018 рр.; керівників Відділу технічних наук АН УРСР та терміни їх перебування на посаді керівників Відділу; з окремих аспектів діяльності академіка В. І. Вернадського (підготовлено науково-аналітичні довідки для Президії НАН України за темами: «Роль

ідей В. І. Вернадського в розвитку Академії на сучасному етапі» та «Роль В. І. Вернадського у створенні Академії», здійснено виявлення і оформлення документів та фотознімків за темою «В. І. Вернадський і Україна. Увіковічення пам'яті вченого» з метою формування електронної бази в рамках відзначення 150-річчя від дня народження вченого); точні назви НАН України в різні хронологічні періоди, пропозиції та зауваження до текстів наукових розвідок «Національна академія наук України – сторічна історія наукових перемог світового рівня» та «Патон Борис Євгенович. Славетна постать науки в Україні та світі». На запит від Президії НАН України подано інформацію щодо наявності джерельної бази з історії розвитку демографічної науки в НАН України з 1918 р., аналітичну довідку до Президії НАН України щодо документного складу Архівного фонду Академії та розрахунку необхідних площ для його розташування, пропозиції до заходів Президії НАН України з нагоди 100-річчя Академії та до заходів НБУВ з нагоди її 100-річчя, розглянуто і подано пропозиції до «Положення про книжкові пам'ятки, що зберігаються в установах НАН України», яке передається на затвердження Президії НАН України та інші аналітичні матеріали.

Проведено дослідження питання встановлення території земель Феофанії, що належали Свято-Пантелеймонівському монастирю і АН УРСР, і можливих перенесень кладовищ та перепоховань ченців на цих землях. З цією метою проводилася масштабна джерелознавча пошукова робота у центральних, місцевих, галузевих державних архівах, Інституті архівознавства НБУВ, мережі Інтернет, бібліотечних підрозділах НБУВ. За цим напрямом було проведено виявлення архівних документів – у Центральному державному історичному архіві України, Центральному державному архіві вищих органів влади та управління України, Центральному державному архіві громадських об'єднань України, Державному архіві міста Києва, Державному архіві Київської області, Архіві Президії НАН України, Інституті архівознавства НБУВ, Відділі газетних фондів НБУВ, Відділі образотворчих мистецтв НБУВ, Відділі бібліотечних зібрань та історичних колекцій НБУВ. Пошук відомостей за темою «Феофанія» здійснювався також у мережі Інтернет. За результатами роботи виявлено, скопійовано та роздруковано документи з історії Свято-Пантелеймонівського монастиря та території Феофанії загальним обсягом 111 арк. Проводилися консультації з окремими ученими секретарями та працівниками архівних установ НАН України, фахівцями-істориками інших відомств. Здійснено система-

тизацію виявлених співробітниками Інституту архівознавства документів та матеріалів за хронологічним та проблемно-тематичним принципами, їх науковий аналіз. Підготовлено інформаційно-аналітичну довідку з документними додатками для Президії НАН України.

За дорученням Відділення історії, філософії та права НАН України, на лист від 22 травня 2019 р., у зв'язку з підготовкою НАН України звернень до керівництва держави щодо вирішення найбільш актуальних проблем розвитку економіки та її галузей, а також гуманітарної сфери з пропозиціями щодо можливостей Академії та її установ сприяти їх вирішенню, підготовлено перелік проблем (з коротким обґрунтуванням), де можлива дієва участь установ НАН України у їх розв'язанні, зокрема Інституту архівознавства НБУВ та ін.

У рамках відзначення 95-річчя від дня заснування НАН України і 95-річчя президента Академії Б. Є. Патона співробітники інституту здійснювали встановлення пам'ятних дат і місць в Україні, пов'язаних з родиною Патонів.

Підготовка інформаційно-аналітичних матеріалів на запити Президії НАН України, Відділень наук та науково-дослідних установ здійснювалась шляхом опрацювання документів фондів архівних установ України та інших країн, матеріалів періодичних видань з Відділу газетних фондів НБУВ, проведення науково-пошукової роботи в мережі Інтернет. Зокрема, з метою підготовки аналітичних матеріалів здійснено пошук та джерелознавчий аналіз документів фондів державних архівів України та Росії (ЦДАВО України і ЦДАГО України, Російського державного архіву соціально-політичної історії, Москва), фондів інститутів архівознавства та рукопису НБУВ, Президії НАН України та її установ.

На виконання доручень Президії НАН України також було розроблено концепцію створення, функціонування, основних завдань та напрямів діяльності, структурної та штатної побудови, приміщень та статусу Музею НАН України, зокрема і віртуальної форми роботи тощо; підготовлені висновки на проекти ряду нормативних документів Державної архівної служби України та Міністерства юстиції України. Було надано консультативно-експертну допомогу з профільних питань Комітету Верховної Ради України з питань культури і духовності та взято участь в організованому цим Комітетом Круглому столі з питань доступу до архівних документів; за запитом Інституту історії природознавства і техніки ім. С. І. Вавилова

РАН проведено пошук у фондах ІА НБУВ листів С. Л. Соболя до академіка Д. К. Третьякова, результати передано у вигляді цифрових копій.

За дорученням керівництва НБУВ розроблено «Положення про нормування трудових витрат наукових працівників та працівників, які виконують наукову роботу Інституту архівознавства НБУВ», пропозиції та зауваження до «Положення про планування, облік і норми наукової діяльності в Національній бібліотеці України імені В. І. Вернадського», подано пропозиції щодо напрямів можливої співпраці з українською газетою «Дзеркало тижня» в галузі популяризації української науки шляхом підготовки та публікації науково-популярних статей про видатних українських учених, щодо напрямів можливої співпраці НБУВ з науково-дослідними установами Казахстану за профілем діяльності Інституту архівознавства. Підготовлено науково-аналітичну довідку для керівництва НБУВ «Історія будівництва книгосховища Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. ХІХ ст. – 60-ті рр. ХХ ст.», доповідну записку щодо заходів НБУВ з відзначення 95-річчя НАН України, пропозиції з удосконалення Переліку платних послуг НБУВ. Подано пропозиції і зауваження до ряду інструкцій НБУВ – «Робота з незадоволеними замовленнями користувачів», «Інструкція для користувачів локальної комп'ютерної мережі Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського», «Методика підготовки та порядку представлення на сайті НБУВ електронних виставок». Підготовлено також інформацію про можливі загальноакадемічні та бібліотечні заходи та конкретну роботу ІА щодо відзначення 100-річчя НАН України, 100-річчя НБУВ; пропозиції до концепції розвитку НАН України на 2014–2023 рр. та на 2014–2018 рр. щодо включення додаткових пунктів, спрямованих на ширше представлення розвитку гуманітарних дисциплін, пропозиції до заходів НБУВ з реалізації концепції розвитку НАН України на 2014–2018 рр. Здійснено джерелознавчий пошук та аналіз документів і матеріалів щодо історії створення та сучасних норм функціонування «Броньованого фонду літератури Президії НАН України». Підготовлена наукова рецензія на науковий збірник «Рукописна та книжкова спадщина. Археографічне дослідження унікальних архівних та бібліотечних фондів. Вип. 20» 2016 р. (Л. М. Яременко), на видання «Документы по истории и культуре евреев в региональных архивах Украины: Путеводитель. Т. 2: Николаевская, Одесская, Херсонская области (Київ: Стилос, 2014) (Н. А. Наумова), відгук на автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата наук із

соціальних комунікацій за спеціальністю «27.00.02 – документознавство, архівознавство» І Цзя «Кінодокумент в соціокомунікаційному середовищі КНР: організаційно-функціональний аспект» (Ю. В. Булгаков).

Було розроблено ряд джерелознавчих оглядів, інформаційно-аналітичних записок та взято участь у підготовці концепції та плану першочергових дій зі створення Музею родини Патонів, Музею Б. Є. Патона, Архіву Б. Є. Патона, розробленні завдань НБУВ у рамках заходів НАН України з увічнення пам'яті академіка Б. Є. Патона. Взято участь у підготовці науково-аналітичної довідки для Президії НАН України щодо створення Музею НАН України, зокрема розроблено сучасні засади функціонування, юридичного статусу, відомчої підпорядкованості, фінансування, структурної побудови, кадрового потенціалу, розташування музею та вимоги і критерії щодо формування його наукових фондів, оформлення і розміщення експозицій тощо. Зазначені питання опрацьовувалися Д. В. Байкеничем, О. І. Вербіцькою, Г. В. Індиченко, О. В. Принем, С. В. Старовойт, Л. М. Яременко.

Взято участь у підготовці книжково-документальної виставки НБУВ до 200-річчя від дня народження Тараса Шевченка «Великому Кобзареві присвячується» (26 березня 2014 р., НБУВ) за документами фондів ІА. Здійснено виявлення документів у фондах ІА, Архіві Президії НАН України (опрацьовано протоколи засідань Президії), видання з історії НАН України, їх аналіз та перегляд. Підготовлено план-структуру частини виставки з архівними документами, здійснено їх анотування, розроблена схема внутрішнього розташування як частини загальнобібліотечної виставки. Зроблено презентаційну доповідь (Л. М. Яременко) про вшанування пам'яті та дослідження творчості Великого Кобзаря у НАН України за представленими документами на відкритті виставки НБУВ.

Також проведено роботу щодо виявлення наукової інформації за темою «Відзначення 100-річчя від дня смерті Т. Г. Шевченка в АН УРСР». Здійснено пошук документних відомостей у виданнях ІА НБУВ «Історія НАН України». За результатами підготовлено перелік документів з означеної теми та блок їх цифрових копій, які передано до Відділення літератури, мови та мистецтвознавства НАН України.

Академік О. С. Онищенко у 2018 р. залучався як експерт з присудження Премії Верховної Ради України найталановитішим молодим ученим у галузі фундаментальних і прикладних досліджень та науково-технічних роз-

робок (надав експертні висновки з 9 наукових робіт); на запит Комітету з державних премій України в галузі науки і техніки підготовлено рецензію на цикл робіт д-ра філос. наук В. Д. Литвинова з історії української філософії XV–XVIII ст. Старший науковий співробітник О. В. Принь був членом Експертної комісії з розгляду питань занесення об'єктів культурної спадщини до державного реєстру нерухомих пам'яток України Міністерства культури України, залучався як експерт до роботи Спеціалізованої вченої ради при Центрі пам'яткознавства НАН України та УТОПШ.

Співробітники Інституту архівознавства брали участь у рецензуванні наукових праць; надано науково-археографічні консультації при підготовці до видання книги В. О. Цибаня «Нагороди НАН України» та підготовлена і опублікована рецензія на це видання; на монографію члена-кореспондента РАН В. П. Козлова «Общая теория документа»; надана інформація про архівну систему України та нормативно-правові акти щодо доступу до документів НАФ для іноземних громадян; підготовлені керівництвом НБУВ пропозиції щодо покращення роботи ІА на сучасному етапі; обґрунтовано необхідність та порядок оцифрування фондів інституту з метою створення страхового фонду та представлення створених електронних ресурсів в Інтернет-мережі.

Співробітники інституту долучалися до підготовки спеціалістів вищої кваліфікації в галузі бібліотечної, інформаційної та архівної справи: (О. С. Онищенко, Л. М. Яременко), входили до складу конкурсних і приймальних комісій НБУВ з приймання екзаменів для вступу в аспірантуру і кандидатських екзаменів за спеціальністю (Г. В. Індиченко, С. В. Старовойт, Л. М. Яременко). Співробітники інституту були рецензентами нормативних, енциклопедичних, наукових та інших видань, рефератів пошукачів наукових ступенів для вступу до аспірантури та авторефератів кандидатських дисертацій (О. М. Березовський, О. В. Вербіцька, Г. В. Індиченко, О. Г. Луговський, О. С. Онищенко, О. В. Принь, С. В. Старовойт, А. І. Шаповал, І. М. Шихненко, Л. М. Яременко).

Упродовж 2000–2020 рр. фахівці інституту брали участь у роботі Редакційно-видавничої ради НБУВ (Г. В. Індиченко, О. В. Принь, Л. М. Яременко), основною метою діяльності якої є оцінювання й рекомендація наукових рукописів, підготовлених співробітниками бібліотеки до розгляду Вченою радою НБУВ і подальшої публікації.

Інститут архівознавства на постійній основі відвідують студенти закладів вищої освіти України за напрямом підготовки «Інформаційна, бібліотечна та

архівна справа», а провідні співробітники інституту проводять для них цікаві лекції, організовують проходження практики на базі структурних підрозділів установи. Провідними співробітниками Інституту архівознавства було визначено програму практики, прочитано цикл лекцій з питань історії та функціонування архівної системи НАН України, оформлено індивідуальні характеристики на студентів (С. В. Старовойт, А. І. Шаповал, Л. М. Яременко).

У складі вебсайту НБУВ Інститут архівознавства підтримує свою вебсторінку (<http://www.nbu.gov.ua/node/15>), на якій розміщені електронні наукові видання, підготовлені колективом, електронні виставки, інформація про структуру, напрями діяльності установи, її фонди, а також інші наукові інформаційні ресурси. З метою популяризації власного наукового доробку колектив інституту за результатами оприлюднення своїх наукових розробок публікує на вебсайті НБУВ розгорнуті інформаційні огляди про наукові видання.

Належна увага в ІА НБУВ приділяється молодому поколінню вчених. Так, молодші наукові співробітники О. В. Січова у 2006–2008 рр. та С. М. Коваленко у 2014–2016 рр. були стипендіатами НАН України для молодих учених, В. М. Удовик у 2010–2012 рр., Л. В. Шипко у 2011–2013 рр. та Ю. В. Булгаков у 2016–2018 рр. були стипендіатами Президента України для молодих учених. С. М. Коваленко брав участь у стажуванні у Літній школі славистики Університету Палацького (Чеська Республіка, з 22 липня по 21 серпня 2016 р.).

З метою підвищення кваліфікації наукового складу установи, провідні фахівці Інституту архівознавства упродовж 2000–2020 рр. на постійній основі проводили методичні семінари за напрямами: виявлення та археографічне опрацювання документів з історії НАН України різних хронологічних періодів (Г. В. Індиченко, В. А. Кучмаренко, О. С. Онищенко, С. В. Старовойт, Л. М. Яременко), методики виявлення джерел з історії та діяльності провідних академій наук країн Європи та Азії (Г. В. Індиченко, О. С. Онищенко), довидавничої підготовки наукових видань (Г. В. Індиченко, О. С. Онищенко, С. В. Старовойт, Л. М. Яременко), організації комплектування архівних фондів, принципів формування архівних фондів (С. В. Старовойт, А. І. Шаповал).

Отже, Інститут архівознавства та його окремі співробітники упродовж 2000–2020 років були задіяні в реалізації масштабних наукових проєктів, що виконувалися різними науковими організаціями України. Актуалізація та популяризація результатів наукових досліджень здійснювалася різними

шляхами зокрема із застосуванням сучасних інформаційних технологій. Фахівці Інституту широко залучалися до експертної діяльності за багатьма напрямками наукової роботи.

Інформація про впровадження наукових розробок ІА в діяльність установ, відгуки з високою оцінкою його робіт і налагоджену творчу співпрацю надходила від багатьох академічних установ, закладів культури та освіти України.

У різні роки позитивні рецензії на наукові видання, підготовлені інститутом, надходили від радника Президії НАН України академіка НАН України О. С. Онищенко, заступника директора Інституту історії України НАН України члена-кореспондента НАН України Г. В. Боряка, завідувача відділу Інституту історії України НАН України члена-кореспондента НАН України В. М. Даниленка, директора Інституту рукопису НБУВ, генерального директора НБУВ члена-кореспондента НАН України Л. А. Дубровіної, заступника директора з наукової роботи Інституту проблем реєстрації інформації НАН України члена-кореспондента НАН України А. А. Крючина, директора Інституту біографічних досліджень НБУВ члена-кореспондента НАН України В. І. Попика, професора Київського національного університету імені Тараса Шевченка д-ра іст. наук, професора І. Н. Войцехівської, директора Інституту книгознавства НБУВ д-ра іст. наук, професора Г. І. Ковальчук, директора Інституту української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України д-ра іст. наук Г. В. Папакіна, професора Київського національного університету імені Тараса Шевченка д-ра іст. наук М. Г. Щербака, заввідділу Інституту біографічних досліджень НБУВ канд. іст. наук Н. І. Любовець, першого заступника голови Державної архівної служби України канд. іст. наук Т. О. Ємельянової та інших авторитетних учених України.

За результатами виконаних наукових досліджень упродовж 2000–2020 років Інститутом архівознавства НБУВ підготовлено та опубліковано 40 наукових видань (монографій, нормативних і науково-методичних документів, збірників документів та ін.), опубліковано майже 1000 статей та наукових розвідок співробітників; взято участь у розробці 140 видань інших установ та роботі редакційних колегій понад 30 наукових періодичних видань, у роботі 358 міжнародних і всеукраїнських наукових конференцій, симпозіумів, семінарів на інших наукових заходів.

ПІСЛЯМОВА

У процесі наукових досліджень співробітниками Інституту архівознавства НБУВ у 2000–2020 роках були опрацьовані важливі теоретичні і методологічні питання вивчення історії, структури, складу та змісту архівної спадщини української науки. Опрацьовані наукові методики вдосконалення процесів формування, оптимізації складу та управління сучасним документальним фондом НАН України; розроблені та впроваджені в практику роботи установ НАН України нормативні та методичні посібники з питань діловодства та архівної справи в академічній архівній системі як базові в управлінні сучасним документообігом в установах НАН України та формуванні її Архівного фонду. Були опрацьовані спеціальні методики та методи історико-культурологічного, джерелознавчого та архівно-археографічного опису документів фондоутворювачів Архівного фонду НАН України як наукових установ та організацій, так і видатних учених України, а також методики наукової реконструкції структури, кадрового складу, списку видань НАН України та біобібліографії її вчених.

Для забезпечення науково-інформаційних потреб наукових, освітніх та культурологічних установ держави були введені у науковий, культурний і суспільний обіг невідомі та маловідомі інформаційні масиви наукової архівної спадщини через створення системи взаємопов'язаних архівних та науково-інформаційних довідників та видань (збірників документів, описів, оглядів, покажчиків, картотек). Здійснено наукову реконструкцію розпорошеної документальної бази з історії НАН України за період 1918–1965 рр., завдяки чому залучено до наукового і культурного обігу та використання нові інформаційні масиви архівних джерел з історії української науки.

Напрацьовані роками напрями наукових шкіл О. С. Онищенко та Л. А. Дубровіної на базі Інституту архівознавства та Інституту рукопису НБУВ з дослідження й популяризації документної джерельної бази з історії науки в Україні, розробки і залучення інформації архівних документів НАН України, її установ і провідних учених до світового інформаційного простору активно втілюються в життя і продовжують залучатися до загальноакадемічних проєктів.

Важливим і актуальним є продовження подальших наукових досліджень Інституту архівознавства за цим напрямом з необхідністю створення електронних баз з розгорнутим пошуковим апаратом на основі напрацьованого важливого та об'ємного джерельного ресурсу з метою формування історичної пам'яті суспільства про історію науки в Україні.

По підсумку багаторічної дослідної і практичної роботи збагатилося уявлення про суть архівної справи, її роль і значення у суспільному житті, статус архівіста. Відійшли в минуле погляди на архів як на скопище записаних паперів, які потрібні в основному лише для історичних, фактичних, біографічних і їм подібних довідок. Архів постав у внутрішній притаманній йому багатозначній ролі як первинної документної бази для аналізу подій і постатей минулого, розуміння сучасного і прогнозування майбутнього. Адже сучасне і грядуще не виникає на порожньому місці, а має глибокі і часто давні об'єктивні коріння. Вони в «тихих», «мовчазних», але багатоговорящих своїм змістом архівних фондах. Архів не тільки свідок історії, а й критерій об'єктивності сьогоднішніх тлумачень і носій уроків пройдешого для прийдешнього.

Цифровізація відкрила практично необмежені шляхи поповнення архівних фондів. Тепер вони все більше відходять від поняття сховища паперових документів і перетворюються на збірні документів усіх видів і на всіх носіях інформації. Наповнення архівів цифровим контентом розвиває межі між архівами, бібліотеками і музеями. Для архівів прийнятні цифрові експонати бібліотечного і музейного характеру. Так само як і для бібліотек – музейного і архівного, а для музеїв – бібліотечного і архівного. Це множить канали змістового збагачення кожного з цих трьох видів зібрань інформації – архівів, бібліотек і музеїв, що, безумовно, підвищуватиме їх соціальну віддачу. Урізноманітнюватиметься взаємодія архівних, бібліотечних і музейних служб та потреб у взаємовикористанні професійних навичок і інновацій. Коло обов'язків архівістів, бібліотекарів і музейників, особливо на виході в інформаційну сферу, зближуватиметься. Звідси необхідність внесення коректив у підготовку і визначення професійних обов'язків кадрів відповідної спеціалізації.

Зростання інтегративності архівних фондів відкриває і нові можливості для порівняльного аналізу історичних процесів, явищ, постатей. Свідчення про них може бути в архівних, бібліотечних і музейних документах. І коли ці документи разом співставляються, картина вимальовується повні-

шою, конкретнішою, об'єктивнішою. Посилення інтегративності фондів (архівних, бібліотечних, музейних) веде до підвищення їх пізнавального значення. Інтеграція фондів сприяє підвищенню міждисциплінарності досліджень, яка є одним з основних шляхів забезпечення їх результативності.

Звичайно, це не значить, що кожен архів повинен збирати в себе всі бібліотечні і музейні документи. Але ті з них, що тематично вписуються в архів, доцільно збирати. Необхідно також удосконалювати систему гіперпосилань на бібліотеки і музеї. І так само збагачувати методики архівного пошуку в інтернеті. Йдеться не про механічне накопичення матеріалу, а про можливість одночасного використання різних видів документів з одного, так би мовити, «архівного місця».

Наукові архіви, як свідчить практика, мабуть, найбільше потребують такої організації доступу до інформаційного ресурсу і його використання. Для аналізу спадщини наукових установ, організацій, конкретних учених, діячів недостатньо одних паперових (рукописних, машинописних) документів. Постає неповний образ установи, а особливо особистості вченого. Без введення бібліотечних і музейних матеріалів у персональну документну базу навіть великі вчені нерідко виглядають однобічно, лише як творці інтелектуальних здобутків, не унаочнюється їх внесок у розвиток техніки, технологій, соціальних інновацій, що не сприяє адекватному сприйняттю суспільством науки і конкретного вченого.

Відзначення ювілеїв Національної і галузевих національних академій наук України, наукових установ і видатних учених показало, що саме ілюстративних матеріалів до їх наукового портрету не вистачає. Тому посилилася увага до збору в наукових архівах фото-, фоно-, кіно-, образотворчих, аудіовізуальних документів. Усе це перлинки архіву. Не слід цілковито віддавати бібліотекам і газетні матеріали. Окремі номери, вирізки, цифрові копії газетних статей, що стосується наукових об'єктів і осіб, дані про яких зберігаються в тому чи іншому архіві, теж доцільно збирати. Бо з часом їх все важче розшукувати, а то й зовсім вони зникають. Зокрема, це слід сказати про цифрову періодику, повнота архівування і тривалість збереження якої бажає багато кращого. А газетні статті, навіть невеликі замітки нерідко дають цікаві, оригінальні свідчення про творчі пошуки і досягнення наукових установ і учених.

Багато цінного матеріалу втрачається під час формування архівних фондів на початковому рівні: в установах, у родинному колі ученого, самим

ученим, якщо він сам бере участь у підготовці матеріалів для свого особового фонду. Чорновики, фрагменти незакінчених рукописів, скорочень статей чи монографій, які сам автор чи редактор зняв як такі, що не вписувались в тему чи визначений обсяг публікації, замітки на полях рукописів чи творів друку, варіанти тез, планів, проспектів досліджень і публікацій, звітів про виконані роботи, впровадження їх результатів тощо часто не беруться до уваги. Мовляв, основне сказано у виданнях. Але ці, на перший погляд, «другорядні» матеріали часто містять нові, хоч і не розгорнуті, ідеї, думки, здогадки, бачення, погляди, які автором чи іншими авторами пізніше взяті «до розроблення», або заявили про свою актуальність в інші часи і в інших умовах.

Звідси висновок: для наукового архіву немає ні суто архівних, ні другорядних документів. Все, що допоможе побачити наукову установу чи особистість як найповніше, для нього годиться. Традиційний принцип архівіста гласив, що все, де є хоч слово, написане рукою автора, – предмет його збирання і зберігання. Правда, в період переходу на цифрову писемність, авторське рукописне слово зустрічатиметься все рідше. Проте, інформаційна і соціокультурна вага його зростатиме. Зростатиме і значення архівування текстів (основних і побічних), створених науковцями в цифровому форматі. Цифровізація збільшує обсяги матеріалів, що не попадають в архіви. А в них розсипано багато думок, корисних для сьогоденного і завтрашнього дня. Академічні інститути розпочали формування цифрових архівів. Створюється загальноакадемічний портал цифрових наукових текстів.

Взагалі майбутнє наукових архівів значною мірою залежить від накопичення в них цифрових і оцифрованих матеріалів та за рахунок розширення номенклатури документів та збільшення строків їх зберігання. Мабуть доцільно уточнити перелік видів документів, з яких складається науковий архів. Додати до нього більше документів, які створюються в процесі супроводу досліджень, організації науково-дослідної роботи, впровадження наукових результатів. Реформації, трансформації наукової сфери, що відчуються в наш час, пришвидшення самого наукового процесу нерідко ведуть до забуття, знецінення дослідницького досвіду минулого. Нові методи досліджень і організації наукової роботи виникають закономірно. Вони змінюють, доповнюють, посилюють, оновлюють традиційні методи. Але при всьому цьому вони тією чи іншою мірою базуються на існуючих методах. Нові наукові ідеї і відкриття прориваються там, де до них зри-

мо й незримо підвела діюча наукова атмосфера. Завдання наукових архівів і полягає в тому, щоб документно засвідчити наявність інноваційного потенціалу у науковому досвіді минулого і ввести його в широкий дослідницький і інформаційний обіг, розкрити точки опори нинішніх успіхів у надбаннях минулого.

Науковий архів – ядро наукової спадщини. Наукова спадщина, в свою чергу, – ядро всієї національної інтелектуальної, духовної, соціокультурної спадщини. Національна наукова спадщина виступає основоположним інтелектуальним чинником формування і зміцнення національної ідентичності, що є проблемою для всіх країн і націй. Глобалізація, цифровізація, з одного боку, дають нові шанси розвитку національної самобутності, а з іншого боку – розмивають національно-самобутнє, стандартизують життя і побут людей.

Прагнення до збереження національної самобутності, усвідомлення національної ідентичності нездоланне. Національна свідомість, національна пам'ять шукають свої першопідвалини в історичних пластах народного і всього суспільного життя. І все це веде насамперед у надра наукових архівів, які є скарбницею документних першосвідчень. Процес національної самоідентифікації вийшов на новий виток піднесення і це зумовлює посилення суспільного запиту до архівів на науково-інформаційне його забезпечення.

До наукових архівів звертаються за надійною аргументацією проти фальсифікації історії науки в Україні, шельмування науки в цілому, протидії псевдонауці, антинауці, різноманітним варіантам містики і забобонів. На перешкоді всьому цьому у перших лавах свідків і захисників справжньої науки стоять наукові архіви.

Суспільні і наукові трансформації владно викликають архіви з тихої гавані у бурхливе житейське море. Об'єктивно зростають роль і значення архівів, особливо наукових, і архівістів. Справа – в широкій суспільній підтримці цього процесу. І тут перше слово має належати державній архівній політиці і згуртованим зусиллям співтовариства архівотворців і архівознавців.

ДОДАТКИ

СПИСОК ВИДАНЬ ІНСТИТУТУ АРХІВОЗНАВСТВА НБУВ.

2000–2020 рр.⁶¹

1. Архівна справа і діловодство в Національній академії наук України : збірник законодавчих актів, нормативних і методичних документів з архівної справи і діловодства / авт.-уклад.: Л. А. Дубровіна (керівник), Л. Є. Варшавська, Л. С. Волонник, Н. В. Гончаренко, В. А. Кучмаренко, О. Г. Мітюков, Т. П. Папакіна, В. В. Сендик, С. В. Старовойт, Л. М. Яременко ; редкол.: О. С. Онищенко (голова), Л. А. Дубровіна (заст. голови), О. Г. Мітюков, В. В. Сендик, Л. М. Яременко [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т архівознавства ; Держ. комітет архівів України. Київ, 2002. 169 с.

Передмова: О. С. Онищенко; комп'ютерний набір: Л. В. Гарбар, Л. І. Завалішина, С. В. Старовойт; оригінал-макет: С. В. Старовойт.

2. Історія Національної академії наук України (1918–1933) : науково-довідковий апарат / упоряд.: О. О. Колобов, В. А. Кучмаренко, О. Г. Луговський, Т. П. Папакіна, С. В. Старовойт, Л. І. Стрельська, Л. М. Яременко ; редкол.: О. С. Онищенко (відп. ред.), Л. А. Дубровіна, В. А. Кучмаренко (відп. секр.) [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ : НБУВ, 2002. 448 с. (Джерела з історії науки в Україні).

Передмова «До історії архівного фонду Національної академії наук України (1918–1933): формування, склад, зміст»: В. А. Кучмаренко; Бібліографія праць наукових співробітників УАН–ВУАН (1918–1933): Л. І. Завалішина, О. М. Закусило, О. О. Колобов, О. Г. Луговський, Л. М. Яременко та ін.; Іменний покажчик (1918–1933): Т. В. Варава, Т. В. Вересовська, Т. П. Папакіна, С. В. Старовойт, Л. І. Стрельська; Міжархівний покажчик документів з історії Національної академії наук України (1918–1933): В. А. Кучмаренко, С. В. Старовойт,

⁶¹ У списку представлено всі видання, які підготував колектив ІА НБУВ упродовж 2000–2020 рр., із зазначенням авторства, участі співробітників в авторських колективах та у роботі редколегій. Співробітники інших установ в описі видань не подаються, зазначаються як [та ін.]. Однак за принципом подання основного бібліографічного опису зазначення головного редактора видань зберігається в усіх випадках (також тоді, коли особа не є співробітником ІА НБУВ).

Додатково до бібліографічного опису видання подано прізвища співробітників ІА, які виконали певні види робіт у процесі їх підготовки. Ці відомості виділено курсивом.

Л. І. Стрельська; список установ та архівних фондів, з яких були використані документи: С. В. Старовойт; комп'ютерний набір: Т. В. Варава, Л. І. Завалішина, Л. І. Загній, С. В. Старовойт.

3. Історія Національної академії наук України (1934–1937) : документи і матеріали / упоряд.: В. А. Кучмаренко, Л. І. Стрельська, Т. П. Папакіна, Л. М. Яременко, С. В. Старовойт, Т. В. Варава, О. Г. Луговський ; редкол.: О. С. Онищенко (відп. ред.), Л. А. Дубровіна, В. А. Кучмаренко (відп. секр.), О. Г. Мітюков [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т архівознавства. Київ : НБУВ, 2003. 831 с. (Джерела з історії науки в Україні).

Передмова: В. А. Кучмаренко; Примітки: Т. П. Папакіна, Л. Є. Варшавська, В. А. Кучмаренко, О. Г. Луговський, Л. Ю. Портнова, В. В. Сендик, С. В. Старовойт, Л. І. Стрельська, Л. М. Яременко та ін.; Регести протоколів: В. А. Кучмаренко, Т. В. Вересовська та ін.; Список дійсних членів та членів-кореспондентів ВУАН, обраних у 1934 р.: Л. М. Яременко; Список наукових співробітників ВУАН–АН УРСР: О. Г. Луговський, Т. В. Варава, Л. В. Гарбар, Т. П. Папакіна, Л. Ю. Портнова; Список видань та наукових праць наукових співробітників ВУАН–АН УРСР: С. В. Старовойт, О. О. Колобов, Л. І. Завалішина, О. Г. Луговський; Перелік доповідей співробітників установ ВУАН–АН УРСР: Л. І. Стрельська; Фотодокументи: Л. Ю. Портнова; Іменний покажчик: Т. В. Варава, Л. І. Завалішина; комп'ютерний набір: Т. В. Варава, Л. В. Гарбар, Л. І. Завалішина, С. В. Старовойт.

4. Історія Національної академії наук України (1938–1941) : документи і матеріали / упоряд.: В. А. Кучмаренко, Т. П. Папакіна, Л. І. Стрельська, Л. М. Яременко, С. В. Старовойт, Т. В. Варава, О. Г. Луговський ; редкол.: О. С. Онищенко (відп. ред.), Л. А. Дубровіна, В. А. Кучмаренко (відп. секр.), О. Г. Мітюков [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т архівознавства. Київ, 2003. 920 с. (Джерела з історії науки в Україні).

Передмова: В. А. Кучмаренко; археографічне опрацювання документів: Т. П. Папакіна, В. А. Кучмаренко, Л. І. Стрельська, С. В. Старовойт; науково-бібліографічна редакція: Л. І. Завалішина, О. Г. Луговський та ін.; Примітки: Т. П. Папакіна, Л. Є. Варшавська, О. Г. Луговський, В. А. Кучмаренко, С. М. Ляшко, Л. Ю. Портнова, В. В. Сендик, С. В. Старовойт, Л. І. Стрельська, Л. М. Яременко та ін.; Регести протоколів: Т. В. Вересовська, Т. В. Варава, Т. П. Папакіна; Список дійсних членів та членів-кореспондентів ВУАН, обраних у 1934 р.: Л. М. Яременко; Список наукових співробітників ВУАН–АН УРСР: О. Г. Луговський, Т. В. Варава, Л. В. Гарбар, Т. П. Папакіна, Л. Ю. Портнова та ін.; Список видань та наукових праць співробітників ВУАН–АН УРСР: Л. М. Яременко, О. О. Колобов, Л. І. Завалішина, О. Г. Луговський, Т. В. Варава, Л. С. Воловник, О. М. Закусило, О. Г. Луговський; Перелік доповідей співробітників установ ВУАН–АН УРСР:

Л. І. Стрельська; *Список установ ВУАН–АН УРСР, що діяли у 1934–1941 рр.*: В. А. Кучмаренко; *Список скорочень*: Т. П. Папакіна; *Фотодокументи*: Л. Ю. Портнова; *Іменний покажчик*: Т. В. Варава, Л. І. Завалішина; *комп'ютерний набір*: Т. В. Варава, Л. В. Гарбар, Л. І. Завалішина, С. В. Старовойт.

5. Робоча інструкція з науково-технічного опрацювання документів особового походження видатних учених НАН України / розроб.: С. В. Старовойт ; Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т архівознавства. Київ, 2004. 33 с. Препринт.

6. Робоча інструкція з організації державного обліку документів Архівного фонду НАН України та порядку оформлення облікових документів архівних підрозділів установ НАН України, яким надано право постійного зберігання документів / розроб.: Т. П. Папакіна. Київ, 2004. 28 с. Препринт.

7. Перелік документів, що утворюються в діяльності НАН України та її установ, із зазначенням строків зберігання документів / уклад.: Л. М. Яременко О. Г. Мітюков, В. В. Сендик, Л. Є. Варшавська, Л. С. Воловник, І. О. Шиліна, О. В. Січова, О. В. Беззубець, Л. С. Герасименко, Н. В. Гончаренко ; редкол.: О. С. Онищенко (гол. ред.), В. А. Кучмаренко [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т архівознавства. Київ, 2005. 278 с.

8. Герасименко Л. С. Діяльність винищувальних батальйонів під час оборони Києва (липень–вересень 1941 р.). Київ : Логос, 2006. 32 с.

9. Історія Національної академії наук України, 1941–1945. Частина 1. Документи і матеріали / упоряд.: Л. М. Яременко, В. А. Кучмаренко, Л. І. Стрельська, С. В. Старовойт, В. М. Удовик [та ін.] ; редкол.: О. С. Онищенко (відп. ред.), В. А. Кучмаренко (відп. секр.), Л. М. Яременко [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т архівознавства, Ін-т української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського. Київ, 2007. 808 с. (Джерела з історії науки в Україні).

Археографічне опрацювання документів: В. А. Кучмаренко, Л. І. Стрельська, В. М. Удовик, Т. П. Папакіна; *переклад документів з німецької мови*: В. І. Вербіцька та ін.; *Передмова*: О. С. Онищенко, В. А. Кучмаренко; *Примітки*: О. М. Березовський, О. І. Вербіцька, О. В. Беззубець, Т. В. Бородавко, Т. В. Вересовська, Л. С. Герасименко, Л. І. Завалішина, Г. В. Індиченко, О. Ю. Кондратенко, В. А. Кучмаренко, О. Г. Луговський, Н. А. Порохницька, О. В. Січова, С. В. Старовойт, Л. І. Стрельська, В. М. Удовик та ін.; *Фотодокументи*: Т. В. Варава; *комп'ютерна верстка*: О. М. Березовський; *комп'ютерний набір*: Г. В. Бойко, О. І. Вербіцька, Л. І. Завалішина, Н. А. Порохницька та ін.

10. Історія Національної академії наук України (1941–1945). Частина 2. Додатки / упоряд.: Л. М. Яременко, В. А. Кучмаренко, С. В. Старовойт, Л. І. Стрельська ; редкол.: О. С. Онищенко (відп. ред.), В. А. Кучмаренко (відп. секр.), Л. М. Яре-

менко [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т архівознавства, Ін-т української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського. Київ, 2007. 576 с. (Джерела з історії науки в Україні).

Регести протоколів засідань Президії АН УРСР (1941–1945): В. А. Кучмаренко, Л. І. Завалішина; Список дійсних членів та членів-кореспондентів АН УРСР, обраних у 1941–1945 рр.: Л. М. Яременко; Список наукових співробітників АН УРСР (1941–1945): С. В. Старовойт; Список видань і наукових праць співробітників АН УРСР (1941–1945): Л. М. Яременко, Т. В. Варава, Л. І. Завалішина, Г. В. Індиченко, О. Ю. Кондратенко, О. Г. Луговський, Н. А. Порохницька; Перелік доповідей співробітників установ АН УРСР (1941–1945): Л. І. Стрельська; Список установ, що діяли у складі АН УРСР (1941–1945): В. А. Кучмаренко; Іменний покажчик: О. І. Вербіцька, Т. В. Брязкало, Л. І. Завалішина, Н. А. Порохницька, Н. Д. Соколова, Л. В. Шипко; Географічний покажчик: О. В. Беззубець, Л. С. Герасименко, О. В. Січова; Список аббревіатур та скорочень: О. М. Березовський, Л. І. Стрельська; комп'ютерна верстка: О. М. Березовський.

11. Архівні фонди установ Національної академії наук України. Путівник / авт.-упоряд.: Л. М. Яременко (керівник), О. В. Березовська, О. В. Січова, Л. С. Волонник, Л. С. Герасименко, Ю. О. Бойко [та ін.]; редкол.: О. С. Онищенко (відп. ред.), О. В. Березовська (відп. секр.), О. Г. Мітюков, Л. М. Яременко [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т архівознавства. Київ, 2008. 448 с.

Комп'ютерна верстка: О. М. Березовський.

12. Історія Національної академії наук України. 1946–1950. Частина 1. Документи і матеріали / упоряд.: Л. М. Яременко, С. В. Старовойт, О. М. Березовський, В. А. Кучмаренко ; редкол.: О. С. Онищенко (гол. ред.), Л. М. Яременко [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т архівознавства, Ін-т української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського. Київ, 2008. 604 с. (Джерела з історії науки в Україні).

Передмова: О. С. Онищенко, Л. М. Яременко; Примітки: О. І. Вербіцька, О. М. Березовський, Ю. О. Бойко, Т. В. Брязкало, Т. В. Вересовська, Л. С. Герасименко, О. Ю. Кондратенко, Н. А. Порохницька, О. В. Січова, С. В. Старовойт, Л. В. Шипко, І. М. Шихненко; Фотодокументи: Т. В. Варава, Н. А. Порохницька; Іменний покажчик: Л. В. Шипко, Н. А. Порохницька; Список аббревіатур та скорочень: Ю. О. Бойко; комп'ютерна верстка: О. М. Березовський.

13. Історія Національної академії наук України. 1946–1950. Частина 2. Додатки / упоряд.: Л. М. Яременко, С. В. Старовойт, О. М. Березовський, В. А. Кучмаренко ; редкол.: О. С. Онищенко (гол. ред.), В. А. Вергунов, Л. М. Яременко [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т архівознавства, Ін-т україн-

ської археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського. Київ, 2008. 716 с. (Джерела з історії науки в Україні).

Регести протоколів засідань Президії АН УРСР (1946–1950): В. А. Кучмаренко, Н. Д. Соколова; Список дійсних членів та членів-кореспондентів АН УРСР, обраних у 1948–1950 рр.: Л. М. Яременко, Т. В. Вересовська, І. М. Шихненко; Список наукових співробітників АН УРСР (1946–1950): С. В. Старовойт, Т. В. Брязкало; Список видань і наукових праць співробітників АН УРСР (1946–1950): Л. М. Яременко, Т. В. Варава, Л. І. Завалішина, Г. В. Індиченко, О. Ю. Кондратенко, Н. А. Порохницька; Список установ, що діяли у складі АН УРСР (1946–1950): В. А. Кучмаренко, Н. Д. Соколова; Іменний покажчик: Л. В. Шипко, Л. С. Герасименко, Н. А. Порохницька; Список аббревіатур та скорочень: Ю. О. Бойко; комп'ютерна верстка: О. М. Березовський.

14. Наукова спадщина України. Наукові доповіді на засіданнях Президії НАН України. 1970–2001 рр. До 90-річчя НАН України / редкол.: В. В. Петров (відп. ред.), О. С. Онищенко, С. В. Старовойт, Л. М. Яременко [та ін.]; НАН України, ІПРІ НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ : Росток-Рекордс, 2008. (Кількість доповідей – 410. Електрон. вид. – DVD-диск mp3 на 178 годин загального часу звучання).

15. Национальная академия наук Украины. 1918–2008 : к 90-летию со дня основания / авт. кол.: А. С. Онищенко, В. А. Кучмаренко, В. П. Лукин, А. С. Мирончук, С. В. Старовойт, Л. Н. Яременко [и др.]; редкол.: Б. Е. Патон (гл. ред.), А. С. Онищенко (зам. гл. ред.) [и др.]; НАН Украины, Нац. б-ка Украины им. В. И. Вернадского. Киев : КММ, 2008. 670 с.

16. Національна академія наук України, 1918–2008 : до 90-річчя від дня заснування / авт. кол.: О. С. Онищенко, В. А. Кучмаренко, В. П. Лукін, А. С. Мирончук, С. В. Старовойт, Л. М. Яременко [та ін.]; редкол.: Б. Є. Патон (гол. ред.), О. С. Онищенко (заст. гол. ред.) [та ін.]; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ : КММ, 2008. 624 с.

17. National Academy of Sciences of Ukraine. 1918–2008 : 90th Anniversary of its Foundation / contrib.: O. S. Onyshchenko, V. A. Kuchmarenko, V. P. Lukin, S. V. Starovoit, L. M. Yaremenko [et al.]; forew.: B. E. Paton, O. S. Onyshchenko (deputy chief editor) [et al.]; scientific editing and ordering: H. V. Indychenko et al.; NAS of Ukraine, VNLU. Kyiv : KMM Publishers, 2008. 575 p.

18. Академії наук країн Європи : монографія : у 2 кн. Кн. 1 / [авт.] Г. В. Індиченко ; редкол.: О. С. Онищенко (голова) [та ін.]; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2012. 648 с.

19. Академії наук країн Європи : монографія : у 2 кн. Кн. 2 / авт. кол.: О. С. Онищенко (керівник авт. кол.), О. М. Березовський, Т. В. Варава, О. І. Вербіцька,

В. А. Вергунов, Г. В. Індиченко, Є. С. Костюк, А. С. Мирончук, Н. А. Наумова, І. М. Шихненко [та ін.] ; редкол.: О. С. Онищенко (голова), Л. М. Яременко [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2012. 1140 с.

Хронологічний покажчик: Є. С. Костюк; Список аббревіатур і скорочень: І. М. Шихненко.

20. Історія Національної академії наук України. 1951–1955. Частина 1. Документи і матеріали / упоряд.: Л. М. Яременко, С. В. Старовойт, Т. В. Брязкало, Г. В. Індиченко ; редкол.: О. С. Онищенко (відп. ред.), В. А. Вергунов, С. В. Старовойт (відп. секр.), Л. М. Яременко [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т архівознавства, Ін-т української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського. Київ, 2012. 884 с. (Джерела з історії науки в Україні).

Передмова: О. С. Онищенко, С. В. Старовойт, Л. М. Яременко; Коментарі: С. В. Старовойт, Т. В. Брязкало, О. В. Березовська, О. М. Березовський, О. І. Вербіцька, Л. С. Воловник, С. М. Коваленко, Є. С. Костюк, Н. А. Наумова, О. П. Піддубний, О. В. Січова, А. І. Шаповал, Л. В. Шипко, І. М. Шихненко; Фотодокументи: О. М. Березовський, Є. С. Костюк, Н. А. Наумова, К. Є. Новохатський; Іменний покажчик: Т. В. Брязкало, С. М. Коваленко; Список аббревіатур і скорочень: Т. В. Брязкало; виявлення і комп'ютерний набір документів: Л. М. Яременко, С. В. Старовойт, Г. В. Індиченко, О. В. Березовська, Т. В. Брязкало, Л. С. Воловник, Л. І. Завалішина, Є. С. Костюк, О. В. Січова, А. І. Шаповал, Л. В. Шипко, І. М. Шихненко; науково-археографічне опрацювання документів і матеріалів: Л. М. Яременко, С. В. Старовойт, Г. В. Індиченко, Т. В. Брязкало, Л. В. Шипко.

21. Історія Національної академії наук України. 1951–1955. Частина 2. Додатки / упоряд.: Л. М. Яременко, С. В. Старовойт, Г. В. Індиченко, О. І. Вербіцька, С. М. Коваленко, Є. С. Костюк, І. М. Шихненко ; редкол.: О. С. Онищенко (гол. ред.), В. А. Вергунов, Л. М. Яременко [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т архівознавства, Ін-т української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського. Київ, 2012. 916 с. (Джерела з історії науки в Україні).

Регести протоколів засідань Президії АН УРСР (1951–1955): О. І. Вербіцька; Список дійсних членів та членів-кореспондентів АН УРСР, обраних у 1951–1955 рр.: Л. М. Яременко, І. М. Шихненко; Список наукових співробітників: І. М. Шихненко, Т. В. Варава, Є. С. Костюк, С. В. Старовойт; Список видань і наукових праць співробітників АН УРСР (1951–1955): Є. С. Костюк, Л. М. Яременко, Г. В. Індиченко; Список установ, що діяли у складі АН УРСР (1951–1955): Г. В. Індиченко; Іменний покажчик: О. І. Вербіцька, І. М. Шихненко, С. М. Коваленко; Список аббревіатур і скорочень: О. М. Березовський; виявлення і комп'ютерний набір документів: Л. М. Яременко, С. В. Старовойт, Г. В. Індиченко,

О. В. Березовська, Т. В. Брязкало, Л. С. Воловник, Л. І. Завалішина, Є. С. Костюк, О. В. Січова, А. І. Шаповал, Л. В. Шипко, І. М. Шихненко; науково-археографічна редакція: Л. М. Яременко, С. В. Старовойт, Г. В. Індиченко.

22. Шаповал А. І. Дмитро Антонович : життя та діяльність. Миронівка : ПрАТ «Миронівська друкарня», 2012. 348 с.

23. Історія Національної академії наук України. 1956–1960 : Частина 1. Документи і матеріали / упоряд.: Л. М. Яременко, Г. В. Індиченко, С. В. Старовойт, Т. В. Брязкало, О. І. Вербіцька, С. М. Коваленко, Л. О. Шеремета ; редкол.: О. С. Онищенко (гол. ред.), В. А. Вергунов, А. С. Мирончук, Л. М. Яременко [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т архівознавства. Київ, 2015. 872 с. (Джерела з історії науки в Україні).

Передмова: О. С. Онищенко, Л. М. Яременко, Г. В. Індиченко, С. В. Старовойт; Наукові коментарі до документів: О. І. Вербіцька, О. В. Березовська, Ю. О. Бойко, Я. О. Бондарчук, Т. В. Брязкало, Ю. В. Булгаков, Л. С. Воловник, Л. І. Завалішина, Г. В. Індиченко, С. М. Коваленко, С. М. Кіржаєв, І. Г. Кіржаєва, О. А. Лук'янець, Н. А. Наумова, М. О. Принь, О. В. Принь, О. В. Січова, С. В. Старовойт, А. І. Шаповал, І. В. Шарабанова, Л. О. Шеремета, Л. В. Шипко, І. М. Шихненко; Фото-документи: С. М. Коваленко, Н. В. Будзанівська; Іменний покажчик: Т. В. Брязкало, С. М. Коваленко; Список абревіатур та скорочень: Т. В. Брязкало, С. М. Коваленко, Я. О. Бондарчук; виявлення та технічна підготовка документів до друку: О. В. Березовська, Ю. О. Бойко, Я. О. Бондарчук, Т. В. Брязкало, Н. В. Будзанівська, Ю. В. Булгаков, Л. С. Воловник, Л. І. Завалішина, Г. В. Індиченко, С. М. Коваленко, О. А. Лук'янець, Н. А. Наумова, О. В. Січова, С. В. Старовойт, А. І. Шаповал, І. В. Шарабанова, Л. О. Шеремета, Л. В. Шипко, І. М. Шихненко, Л. М. Яременко; науково-археографічне опрацювання документів і матеріалів: Л. М. Яременко, Г. В. Індиченко, С. В. Старовойт, О. І. Вербіцька, С. М. Коваленко; комп'ютерна верстка: Л. О. Шеремета.

24. Історія Національної академії наук України. 1956–1960. Частина 2. Додатки / упоряд.: Л. М. Яременко, Г. В. Індиченко, С. В. Старовойт, О. І. Вербіцька, С. М. Коваленко, О. А. Лук'янець, І. В. Шарабанова, Л. О. Шеремета, І. М. Шихненко ; редкол.: О. С. Онищенко (гол. ред.), В. А. Вергунов, А. С. Мирончук, Л. М. Яременко [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т архівознавства. Київ, 2015. 1064 с. (Джерела з історії науки в Україні).

Регести протоколів засідань Президії Академії наук УРСР (1956–1960): О. І. Вербіцька; Список дійсних членів та членів-кореспондентів АН УРСР, обраних у 1956–1960 рр.: І. М. Шихненко, Л. М. Яременко; Список наукових співробітників АН УРСР (1956–1960): І. М. Шихненко, Н. В. Будзанівська, С. В. Старовойт; Список видань і наукових праць співробітників

АН УРСР (1956–1960): С. М. Коваленко, Я. О. Бондарчук, Є. С. Костюк, І. В. Шарабанова; Список установ, що діяли у складі АН УРСР (1956–1960): О. А. Лук'янець, Г. В. Індиченко; Іменний покажчик: О. І. Вербіцька, І. М. Шихненко, Г. В. Індиченко; Список абревіатур та скорочень: О. І. Вербіцька, І. М. Шихненко; виявлення та технічна підготовка документів до друку: О. В. Березовська, Ю. О. Бойко, Н. В. Будзанівська, О. І. Вербіцька, Л. С. Воловник, Г. В. Індиченко, С. М. Коваленко, О. А. Лук'янець, О. В. Січова, С. В. Старовойт, І. В. Шарабанова, Л. О. Шеремета, І. М. Шихненко, Л. М. Яременко; науково-археографічна редакція: Л. М. Яременко, Г. В. Індиченко, С. В. Старовойт, О. І. Вербіцька; комп'ютерна верстка: Л. О. Шеремета.

25. Шаповал А. І. Документи С. Я. Парамонова у фондах Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського : джерелознавче дослідження : науковий каталог / редкол.: Л. М. Яременко (відп. ред.), В. А. Вергунов, С. В. Старовойт, Л. О. Шеремета [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т архівознавства. Київ, 2016. 352 с.

Літературна редакція: Л. О. Шеремета; комп'ютерна верстка: Т. В. Брязкало.

26. Бойко Ю. О., Брязкало Т. В. Архівна спадщина академіка Георгія Степановича Писаренка / редкол.: С. В. Старовойт (відп. ред.), В. А. Вергунов, Л. М. Яременко [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України імені В. І. Вернадського, Ін-т архівознавства. Київ, 2017. 382 с. (Джерела з історії науки в Україні).

Комп'ютерна верстка: Т. В. Брязкало.

27. Організація діловодства та архівного зберігання документів у Національній академії наук України : збірник нормативних та методичних документів / авт. та упоряд.: Л. М. Яременко (керівник), О. В. Січова (заст. кер.), О. В. Березовська, Ю. О. Бойко, Л. С. Воловник, Н. М. Глушенюк, Л. О. Матвійчук, С. В. Старовойт, І. В. Шарабанова [та ін.] ; редкол.: В. І. Попик (гол. ред.), Л. О. Матвійчук, О. С. Онищенко, О. В. Січова, Л. М. Яременко [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т архівознавства. Київ, 2017. 312 с.

Коректор: І. В. Шарабанова; комп'ютерна верстка: Л. О. Шеремета.

28. Особові архівні фонди вчених НАН України в Інституті архівознавства Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського : путівник / авт. та упоряд.: С. В. Старовойт, А. І. Шаповал, Ю. В. Булгаков, Т. В. Брязкало, Л. І. Завалішина, О. М. Закусило, І. Г. Кіржаєва, М. С. Коломієць, Н. А. Наумова, О. В. Патриляк, М. О. Принь, О. В. Принь, Л. В. Шипко ; редкол.: Л. М. Яременко (відп. ред.), С. В. Старовойт (відп. секр.), О. С. Онищенко, В. А. Вергунов, Р. О. Марценюк [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України імені В. І. Вернадського, Ін-т архівознавства. Київ, 2017. 772 с.

Оригінал-макет: Л. О. Шеремета.

29. В. І. Вернадський і Україна: з листування. Кн. 1 : А–І / авт. та упоряд.: С. М. Кіржаєв, К. Є. Новохатський, Л. М. Яременко, Н. М. Глушенюк, Л. І. Завалішина, Д. І. Курас, Р. О. Марценюк, І. В. Шарабанова [та ін.] ; редкол.: А. Г. Загородній (голова), О. С. Онищенко (заст. голови), Л. М. Яременко [та ін.] ; НАН України, Комісія НАН України з наук. спадщини акад. В. І. Вернадського, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т архівознавства. Київ, 2018. 572 с.

Редактори: І. В. Шарабанова та ін.

30. Національна академія наук України – 100: головні тенденції розвитку і здобутки : документи і матеріали. Книга 1 : 1918–1945 / упоряд.: О. С. Онищенко (наук. керівник проекту), Л. М. Яременко, Г. В. Індиченко, Д. В. Байкеніч, О. І. Вербіцька, С. М. Коваленко, О. А. Лук'янець, О. В. Принь, Л. О. Шеремета, І. М. Шихненко ; редкол.: О. С. Онищенко (гол. ред.), В. А. Вергунов, Г. В. Індиченко (відп. секр.), Л. М. Яременко [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т архівознавства. Київ, 2018. 948 с. (Джерела з історії науки в Україні).

Передмова «Етапи століття»: О. С. Онищенко, Л. М. Яременко, Г. В. Індиченко; Археографічна передмова: Г. В. Індиченко; Наукові коментарі до документів: Д. В. Байкеніч, О. І. Вербіцька, Г. В. Індиченко, С. М. Коваленко, О. А. Лук'янець, О. В. Принь, Л. О. Шеремета, І. М. Шихненко; Фотодокументи: С. М. Коваленко, О. А. Лук'янець, Л. М. Яременко; Іменний покажчик: О. І. Вербіцька, І. М. Шихненко; Список аббревіатур та скорочень: І. М. Шихненко, Д. В. Байкеніч; виявлення документів: Д. В. Байкеніч, Ю. В. Булгаков, О. І. Вербіцька, Г. В. Індиченко, С. М. Коваленко, Д. І. Курас, О. А. Лук'янець, О. В. Принь, В. В. Савіна, І. М. Шихненко, Л. М. Яременко; наукове редагування та археографічне опрацювання документів і матеріалів: О. С. Онищенко, Л. М. Яременко, Г. В. Індиченко, Д. В. Байкеніч, О. І. Вербіцька, С. М. Коваленко, О. А. Лук'янець, О. В. Принь, Л. О. Шеремета, І. М. Шихненко; комп'ютерна верстка: Л. О. Шеремета.

31. Національна академія наук України – 100: головні тенденції розвитку і здобутки : документи і матеріали. Книга 2. Частина 1 : 1946–1970 / упоряд.: О. С. Онищенко (наук. керівник проекту), Л. М. Яременко, Г. В. Індиченко, Д. В. Байкеніч, О. І. Вербіцька, С. М. Коваленко, О. А. Лук'янець, О. В. Принь, Л. О. Шеремета, І. М. Шихненко ; редкол.: О. С. Онищенко (гол. ред.), В. А. Вергунов, Г. В. Індиченко (відп. секр.), Л. М. Яременко [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т архівознавства. Київ, 2018. 1088 с. (Джерела з історії науки в Україні).

Передмова «Розвиток Академії як осердя національної наукової системи»: О. С. Онищенко, Л. М. Яременко, Г. В. Індиченко; Передмова «Від упорядників»: Г. В. Індиченко; Наукові коментарі до документів: Д. В. Байкеніч, О. І. Вербіцька,

О. А. Лук'янець, О. В. Принь, Л. О. Шеремета; Фотодокументи: С. М. Коваленко, О. А. Лук'янець, Л. М. Яременко; Іменний покажчик: О. І. Вербіцька, І. М. Шихненко; Список аббревіатур та скорочень І. М. Шихненко, Д. В. Байкеніч; виявлення документів: Д. В. Байкеніч, О. І. Вербіцька, Г. В. Індиченко, С. М. Коваленко, О. А. Лук'янець, О. В. Принь, В. В. Савіна, І. М. Шихненко, Л. М. Яременко; наукове редагування та археографічне опрацювання документів і матеріалів: О. С. Онищенко, Л. М. Яременко, Г. В. Індиченко, Д. В. Байкеніч, О. І. Вербіцька, С. М. Коваленко, О. А. Лук'янець, О. В. Принь, Л. О. Шеремета, І. М. Шихненко; комп'ютерна верстка: Л. О. Шеремета.

32. Національна академія наук України – 100: головні тенденції розвитку і здобутки : документи і матеріали. Книга 2. Частина 2 : 1971–1991 / упоряд.: О. С. Онищенко (наук. кер. проекту), Л. М. Яременко, Г. В. Індиченко, Д. В. Байкеніч, О. І. Вербіцька, С. М. Коваленко, О. А. Лук'янець, О. В. Принь, Л. О. Шеремета, І. М. Шихненко ; редкол.: О. С. Онищенко (гол. ред.), В. А. Вергунов, Г. В. Індиченко (відп. секр.), Л. М. Яременко [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т архівознавства. Київ, 2018. 1136 с. (Джерела з історії науки в Україні).

Наукові коментарі до документів: О. І. Вербіцька, Г. В. Індиченко, О. А. Лук'янець, О. В. Принь, Л. О. Шеремета, І. М. Шихненко; Фотодокументи: С. М. Коваленко, О. А. Лук'янець, Л. М. Яременко; Іменний покажчик: О. І. Вербіцька, І. М. Шихненко; Список аббревіатур та скорочень: І. М. Шихненко; виявлення документів: Д. В. Байкеніч, О. І. Вербіцька, Г. В. Індиченко, С. М. Коваленко, О. А. Лук'янець, О. В. Принь, В. В. Савіна, І. М. Шихненко, Л. М. Яременко; наукове редагування та археографічне опрацювання документів і матеріалів: О. С. Онищенко, Л. М. Яременко, Г. В. Індиченко, Д. В. Байкеніч, О. І. Вербіцька, С. М. Коваленко, О. А. Лук'янець, О. В. Принь, Л. О. Шеремета, І. М. Шихненко; комп'ютерна верстка: Л. О. Шеремета.

33. Національна академія наук України – 100: головні тенденції розвитку і здобутки : документи і матеріали. Книга 3 : 1992–2018 / упоряд.: О. С. Онищенко (наук. керівник проекту), Л. М. Яременко, Г. В. Індиченко, Д. В. Байкеніч [та ін.] ; редкол.: О. С. Онищенко (гол. ред.), В. А. Вергунов, Г. В. Індиченко (відп. секр.), Л. М. Яременко [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т архівознавства. Київ, 2018. 584 с. (Джерела з історії науки в Україні).

Передмова «Внесок академічного комплексу у передову науку і вирішення нагальних проблем держави та суспільства»: О. С. Онищенко, Л. М. Яременко, Г. В. Індиченко; Передмова «Від упорядників»: Г. В. Індиченко; Фотодокументи: О. А. Лук'янець, Л. М. Яременко; Іменний покажчик: Д. В. Байкеніч та ін.; виявлення документів: Д. В. Байкеніч, Г. В. Індиченко, Л. М. Яременко, О. А. Лук'янець; наукове редагу-

вання та археографічне опрацювання документів і матеріалів: О. С. Онищенко, Л. М. Яременко, Г. В. Індиченко, Д. В. Байкєніч, О. А. Лук'янець та ін.; науково-технічні допоміжні роботи: Л. І. Завалішина, Л. О. Шеремета.

34. Булгаков Ю. В. Академік А. Д. Коваленко : життя та наукова діяльність : джерелознавче дослідження / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т архівознавства. Київ, 2019. 192 с.

35. В. І. Вернадський і Україна: з листування. Кн. 2: К–Я. Офіційне. Родинне / авт. та упоряд.: С. М. Кіржаєв, К. Є. Новохатський, Л. М. Яременко, Н. М. Глушенюк, Л. І. Завалішина, Д. І. Курас, Р. О. Марценюк [та ін.] ; редкол.: А. Г. Загородній (голова), О. С. Онищенко (заст. гол.), Л. М. Яременко [та ін.] ; НАН України, Комісія НАН України з наук. спадщини акад. В. І. Вернадського, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т архівознавства. Київ, 2019. 1040 с.

Редактори: І. В. Шарабанова та ін.

36. Вергунов В. А. Член-кореспондент АН УРСР М. О. Тюленев (1889–1969) – вчений, педагог та фундатор сільськогосподарської меліоративної дослідної справи в Україні : до 130-річчя від дня народження / НААН України, ННСГБ, Ін-т історії аграрної науки, освіти та техніки, Ін-т водних проблем і меліорації НААН України, Нац. наук. центр «Інститут землеробства НААН», Панфільська дослідна станція НААН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т архівознавства, Нац. ун-т водного господарства та природокористування. Рівне ; Київ : НУВГП, 2019. 122 с. (Іст.-бібліогр. серія «Аграрна наука України в особах, документах, бібліографії» ; кн. 108).

37. Член-кореспондент АН УРСР Тюленев Микола Олександрович (1889–1969) : біобібліографічний покажчик наукових праць за 1911–1964 роки. До 130-річчя від дня народження / уклад.: В. А. Вергунов [та ін.] ; наук. ред. В. А. Вергунов ; 2-ге вид., перероб. і допов.; НААН, ННСГБ, Ін-т водних проблем і меліорації, НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т архівознавства. Київ : ЦП «Компринт», 2019. 150 с. (Серія «Біобібліографія вчених-аграріїв України»; кн. 72).

38. Історія Національної академії наук України. 1961–1965 : Частина 1. Документи і матеріали / упоряд.: Л. М. Яременко, Г. В. Індиченко, О. І. Вербіцька ; редкол.: О. С. Онищенко (гол. ред.), В. А. Вергунов, Г. В. Індиченко (відп. секр.), Л. М. Яременко [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т архівознавства. Київ, 2020. 944 с. (Джерела з історії науки в Україні).

Передмова «Від упорядників»: Г. В. Індиченко; Передмова «Академія 1961–1965: курс на розвиток фундаментальних досліджень»: О. С. Онищенко, Л. М. Яременко, Г. В. Індиченко; Наукові коментарі до документів: О. В. Березовська, Ю. В. Булгаков, О. І. Вербіцька, Г. В. Індиченко, С. М. Кіржаєв, І. Г. Кіржаєва, М. С. Коломієць, Р. О. Марценюк, Л. Ф. Приходько, О. В. Січова, А. І. Шаповал;

Фотодокументи: Л. М. Яременко, О. І. Вербіцька, О. А. Лук'янець; Іменний покажчик: О. І. Вербіцька, Г. В. Індиченко, В. Є. Македон, С. В. Шарабанова; Список аббревіатур та скорочень: О. І. Вербіцька, Г. В. Індиченко, В. Є. Македон, С. В. Шарабанова; виявлення та технічна підготовка документів до друку: О. В. Березовська, О. І. Вербіцька, Л. С. Воловник, Л. І. Завалішина, Г. В. Індиченко, О. А. Лук'янець, О. В. Принь, О. В. Січова, Л. О. Шеремета, І. М. Шихненко, Л. М. Яременко; науково-археографічне опрацювання документів і матеріалів: Л. М. Яременко, Г. В. Індиченко, О. І. Вербіцька, І. М. Шихненко; редактори: В. Є. Македон, С. В. Шарабанова.

39. Січова О. Архівні фонди наукових установ НАН України : традиції та сучасність : монографія / наук. ред. Л. М. Яременко ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т архівознавства. Київ, 2020. 128 с.

Літературний редактор: С. В. Шарабанова.

40. Шаповал А. Володимир Миколайович Перетц як вчений-українознавець, дослідник рукописної та книжкової спадщини у світлі епістолярних джерел : монографія / відп. ред. Л. А. Дубровіна ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2020. 596 с.

**СПИСОК ВИДАНЬ,
У ПІДГОТОВЦІ ЯКИХ БРАЛИ УЧАСТЬ
СПІВРОБІТНИКИ ІНСТИТУТУ АРХІВОЗНАВСТВА НБУВ.
2000–2020 рр.⁶²**

НАУКОВІ ТА ДОВІДКОВІ ВИДАННЯ

2000

1. Архівні установи України : довідник / авт.-уклад.: О. І. Алтухова, Л. А. Дубровіна, В. А. Кучмаренко [та ін.] ; редкол.: О. С. Онищенко (співгол.), Р. Я. Пиріг (співгол.), Л. А. Дубровіна (заст.) [та ін.] ; упоряд.: Г. В. Боряк, Л. А. Дубровіна [та ін.] ; Держ. комітет архівів України, Міністерство культури і мистецтв України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2000. 259 с. (Архівні зібрання України. Спеціальні довідники).

Передмова «Переднє слово»: О. С. Онищенко.

2. Концепція розвитку гуманітарної сфери України : проект / кол. авт.: О. С. Онищенко (керівник авт. кол.) [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2000. 25 с.

3. Петро Тимофійович Тронько : біобібліографія / уклад. Л. І. Тіманова ; редкол.: Я. В. Верменич, О. С. Онищенко [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2000. 106 с. (Біобібліографія вчених України).

4. Хто є хто в економіці, культурі, науці Києва. Т. 2: 2000–2001 / авт.-упоряд. В. В. Болгов ; редкол.: В. В. Болгов, О. С. Онищенко [та ін.]. Київ : Одеск плюс, 2000. 430 с.

2001

5. Видатні діячі України минулих століть : меморіальний альманах / редкол.: О. Шокало (гол. ред.) [та ін.] ; ред. рада: В. Смолій (гол.), О. Онищенко [та ін.] ; Комп. «Євроімідж», Ін-т історії України НАН України, т-во «Україна-Світ», Ін-т біографічних досліджень [НБУВ]. Київ : Євроімідж, 2001. 610 с.

6. Енциклопедія етнокультурознавства : понятійно-термінологічний інструментарій, концептуальні підходи. Ч. 1–2 [У 6 кн.] / авт. кол.: О. С. Онищенко

⁶² У списку представлено видання, у підготовці яких взяли участь співробітники ІА НБУВ упродовж 2000–2020 рр. Співробітники інших установ в описі видань не подаються, зазначаються як [та ін.]. Однак за принципом подання основного бібліографічного опису зазначення головного автора та головного редактора видань або першого зі вказаних редакторів зберігається (також тоді, коли особа не є співробітником ІА НБУВ).

Додатково до бібліографічного опису видання подано прізвища співробітників ІА, які виконали певні види робіт у процесі їх підготовки. Ці відомості виділено курсивом.

[та ін.] ; ред. рада: О. С. Онищенко [та ін.] ; НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького, Держ. академія керівних кадрів культури і мистецтва. Київ, 2000–2001.

7. Енциклопедія Сучасної України : у 30 т. Т. 1–22 / гол. редкол. серії: І. М. Дзюба (гол. ред.), А. І. Жуковський (співгол.), О. М. Романів (співгол.), О. С. Онищенко [та ін.] ; НАН України, Коорд. бюро Енциклопедії Сучасної України, Наук. т-во ім. Т. Шевченка. Київ : КБ ЕСУ НАН України, 2001–2020.

8. Золота книга української еліти = Golden book of ukrainian elite : інформаційно-іміджевий альманах : у 6 т. / гол. ред. О. Онопрієнко ; ред. рада серії: О. Онищенко [та ін.]. Київ : Євроімідж, 2001. Т. 1–6.

9. Історія української культури : у 5 т. / редкол.: Б. Є. Патон (гол. ред.), О. С. Онищенко [та ін.]. Київ : Наукова думка, 2001. Т. 1; Т. 2.

10. Київський літопис ХХІ століття : визначні імена та підприємства України / редкол.: І. М. Дзюба, О. С. Онищенко [та ін.] ; АПН України, АМН України, Торгово-пром. палата України [та ін.]. Київ : Вид. «Хто є хто», 2001. 464 с.

11. Соціокультурні чинники розвитку інтелектуального потенціалу українського суспільства і молодь : наук. праці та матеріали конф. / редкол.: В. Андрущенко (гол. ред.), О. С. Онищенко [та ін.] ; НАН України, Адміністрація Президента України, Гол. управління з питань внутрішньої політики, АПН України, Укр. нац. комітет молодіжних організацій, т-во «Знання» України, Ін-т вищої освіти. Київ : Знання, 2001. 780 с.

12. Державне управління перехідних суспільств в умовах глобалізації : матеріали засідання Міжнародного «круглого столу», м. Київ / редкол.: Б. Губський, О. Онищенко [та ін.] ; Фонд інтелектуальної співпраці «Україна – ХХІ ст.» ; УАДУ. Київ : Українські пропілеї, 2001. 32 с.

2002

13. Василь Степанович Бабич : біобібліографія / уклад. Т. В. Добко ; наук. ред. О. С. Онищенко ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ : НБУВ, 2002. 91 с.

Вступна стаття «Життєвий і творчий шлях В. С. Бабича»: О. С. Онищенко.

14. Грушевський М. С. Твори : у 50 т. / редкол.: П. С. Сохань (гол. ред.) [та ін.] ; вид. рада: О. С. Онищенко [та ін.] ; НАН України, Ін-т укр. археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського. Львів : Світ, 2002–2016. Т. 1–16; 22; 23; 46; 47.

15. Матеріали ювілейної сесії Секції суспільних і гуманітарних наук Національної академії наук України, присвяченої 130-річчю від дня народження А. Ю. Кримського / упоряд. Н. Гаврилюк ; редкол.: О. Пріцак, О. Онищенко [та ін.] ; НАН України, Ін-т сходознавства ім. А. Ю. Кримського. Київ, 2002. 62 с.

16. Народжені Україною : меморіальний альманах: у 2 т. / гол. ред. О. Онопрієнко ; ред. рада: І. Курас (гол.), О. С. Онищенко [та ін.] ; Міністерство освіти і науки України. Київ : Євроімідж, 2002. (Золоті імена України).

17. Особові архівні фонди Інституту рукопису : путівник / авт. кол.: О. С. Боляк, Л. А. Дубровіна [та ін.] ; редкол.: О. С. Онищенко (відп. ред.), Л. А. Дубровіна (заст. відп. ред.) [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т рукопису. Київ, 2002. 767 с.

2003

18. Видання Секції суспільних і гуманітарних наук Національної академії наук України. 1998–2003 : бібліографічний покажчик / підгот.: В. Ю. Омельчук [та ін.] ; редкол.: І. Ф. Курас (голова), О. С. Онищенко [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2003. 754 с.

19. Голобуцький П. В., Моїсеєнко Н. І., Хижняк З. І. Петро Могила (1596–1647) : бібліографічний покажчик / редкол.: О. С. Онищенко (гол.) [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Нац. ун-т «Киево-Могилянська академія». Київ : НБУВ, 2003. 248 с.

20. Дубровіна Л. А., Онищенко О. С. Історія Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського (1941–1964) / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ : Наукова думка, 2003. 360 с. (Проект «Наукова книга»).

21. Енциклопедія історії України. Т. 1–10 / редкол.: В. А. Смолій (гол. ред.) [та ін.] ; ред. рада: В. М. Литвин (гол.), О. С. Онищенко [та ін.] ; НАН України, Ін-т історії України. Київ : Наукова думка, 2003–2013.

22. Енциклопедія історії України. Том «Україна – українці», кн. 1–2 / редкол.: В. А. Смолій (гол. ред.) [та ін.] ; ред. рада: В. М. Литвин (гол.), О. С. Онищенко [та ін.] ; НАН України, Ін-т історії України. Київ : Наукова думка, 2018–2019.

23. Києво-Могилянська академія в документах і рідкісних виданнях з фондів Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського / археогр. опрацювання Т. В. Міцан ; редкол.: Л. А. Дубровіна (відп. ред.), О. С. Онищенко [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2003. 477 с.

24. Курас І. Ф., Геєць В. М., Онищенко О. С., Дзюба І. М. Розвиток соціо-гуманітарних досліджень у Національній академії наук України. 1999–2003. До 85-річчя Національної академії наук України / НАН України, Секція суспільних і гуманітарних наук, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2003. 208 с.

2004

25. Бібліотеки Києва в період нацистської окупації (1941–1943) : дослідження. Анотований покажчик. Публікації документів / уклад.: Л. А. Дубровіна [та ін.] ;

редкол.: О. С. Онищенко (гол.), Л. А. Дубровіна [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т укр. археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського, Держ. комітет архівів України, Центр. держ. архів вищих органів влади та управління України. Київ, 2004. 814 с.

Дослідження та огляди: «Бібліотечний фонд України в контексті Другої світової війни та її наслідків» – О. С. Онищенко; «Дослідження історії переміщення книжкової культурної спадщини України в період Другої світової війни» – Л. А. Дубровіна та ін.; «Бібліотеки м. Києва в період нацистської окупації (1941–1943): загальні напрями політики та діяльність окупаційних установ» – Л. А. Дубровіна та ін.

26. Край козацький : довідник з історії Лисянщини / В. Щербатюк (керівник авт. кол.), О. В. Беззубець, О. М. Березовський [та ін.]. Київ : Наукова думка, 2004. 408 с.

27. Основні правила роботи державних архівів України / авт. кол.: Г. В. Боряк, Л. А. Дубровіна [та ін.] ; ред.: Л. О. Драгомірова [та ін.]. Держ. комітет архівів України, Укр. НДІ архів. справи та документознавства Київ, 2004. 228 с.

28. Сучасна цивілізація: гуманітарний аспект : зб. наук. праць / редкол.: І. Курас (відп. ред.), О. Онищенко [та ін.] ; НАН України, Ін-т політ. і етнонац. досліджень імені І. Ф. Кураса. Київ, 2004. 503 с.

2005

29. Архівні установи України : довідник. Т. 1 : Державні архіви / упоряд.: Л. Андрієвська [та ін.] ; редкол. тому: Г. Боряк (голова), Л. Дубровіна, О. Онищенко [та ін.] ; Держ. комітет архівів України, Укр. НДІ архів. справи та документознавства. Київ, 2005. 692 с. (Архівні зібрання України. Спеціальні довідники).

30. Віктор Іванович Трефілов, академік НАН України, РАН, Міжнародної інженерної академії, Міжнародної академії кераміки, Інституту металів Великої Британії, Інституту спечення Югославії, академії інженерних наук України та Росії / уклад.: О. М. Василенко [та ін.] ; відп. ред. О. С. Онищенко ; НАН України, Ін-т проблем матеріалознавства ім. І. М. Францевича, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ : НБУВ, 2005. 211 с. (Біобібліографія вчених України).

31. Збереження бібліотечних і архівних фондів у несприятливих екологічних умовах : інструктивно-методичні рекомендації / авт. кол.: А. Г. Бровкін [та ін.] ; наук. ред. О. С. Онищенко ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Центр консервації і реставрації. Київ : НБУВ, 2005. 33 с.

32. Епістолярна спадщина Агатангела Кримського (1890–1941) : в 2 т. Т. 1: 1890–1917 / редкол.: Л. В. Матвєєва (гол. ред.), О. С. Онищенко [та ін.] ; відп. ред.

вип. О. Д. Василюк ; НАН України, Ін-т сходознавства ім. А. Кримського. Київ, 2005. 500 с. (Наукова спадщина сходознавців).

Упорядники: Т. В. Варава, В. А. Кучмаренко та ін.; Передмова: В. А. Кучмаренко; археографічне опрацювання: Т. В. Варава, В. А. Кучмаренко та ін.; Коментарі та примітки: Т. В. Варава, В. А. Кучмаренко та ін.; Іменний покажчик: Т. В. Варава та ін.; комп'ютерний набір: Т. В. Варава та ін.

33. Епістолярна спадщина Агатангела Кримського (1890–1941) : в 2 т. Т. 2: 1918–1941 / редкол.: Л. В. Матвєєва (гол. ред.), О. С. Онищенко [та ін.] ; відп. ред. вип. В. А. Кучмаренко ; НАН України, Ін-т сходознавства ім. А. Кримського. Київ, 2005. 358 с. (Наукова спадщина сходознавців).

Коментарі та примітки: Т. В. Варава, В. А. Кучмаренко та ін.; Іменний покажчик: Т. В. Варава та ін.; комп'ютерний набір: Т. В. Варава та ін.

34. Шамрай М. А. Маргіналії в стародруках кириличного шрифту 15–17 ст. З фонду Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського / редкол.: О. С. Онищенко (співгол.), П. С. Сохань (співгол.) [та ін.] ; НАН України, Ін-т укр. археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ : НБУВ, 2005. 334 с.

Передмова «Передне слово»: О. С. Онищенко.

2006

35. Українська архівна енциклопедія : робочий зошит / редкол.: Г. В. Боряк (голова), К. Є. Новохатський, О. Г. Мітюков, О. С. Онищенко [та ін.] ; Держ. комітет архівів України, Укр. НДІ архів. справи та документознавства. Київ, 2006–2007.

Вип. 1 : А–Г. 2006. 224 с.

Вип. 2 : Д–М. 2006. 349 с.

Автори статей: Л. М. Яременко та ін.

Вип. 3 : Н–Я. 2007. 258 с.

36. Кашеварова Н., Малолетова Н. Деятельность Оперативного штаба рейхс-лейтера Розенберга в оккупированной Европе в период Второй мировой войны : справочник-указатель архивных документов из киевских собраний / редкол.: А. С. Онищенко (председатель) [и др.] ; науч. рук. проекта Л. Дубровина ; НАН Украины, Нац. б-ка Украины им. В. И. Вернадского, Гос. комитет архивов Украины, Центр. гос. архив высших органов власти и управления Украины, Гос. служба по контролю за перемещением культурных ценностей через Государственную границу Украины, Thomson Gale. Киев : НБУВ, 2006. 577 с.

Передмова «Фундаментальный справочник документов о нацистской деятельности в области культуры и науки на оккупированных территориях»: О. С. Онищенко.

2007

37. Бібліотеки України загальнодержавного значення: історія і сучасність : зб. статей / редкол.: О. С. Онищенко (голова) та ін. ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Асоц. б-к України та ін. Київ, 2007. 253 с.

38. Бодак О. П. Архів Михайла Брайчевського у фондах Інституту рукопису Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського : каталог / редкол.: Л. А. Дубровіна (відп. ред.), Л. М. Яременко [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т рукопису. Київ, 2007. 409 с.

39. Національна академія наук України : проблеми розвитку та входження в європейський науковий простір / авт. кол.: О. С. Онищенко [та ін.] ; наук. ред.: О. С. Онищенко [та ін.] ; НАН України, Центр досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г. М. Доброва, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2007. 704 с.

40. Україна : політична історія. XX – початок XXI століття / авт. кол.: В. Баран [та ін.] ; редкол.: В. Смолій (співгол.), Ю. Левенець (співгол.) [та ін.] ; ред. рада: В. Литвин (гол.), О. Онищенко [та ін.] ; НАН України, Ін-т історії України, Ін-т політ. і етнонац. досліджень ім. І. Ф. Кураса. Київ : Парламентське вид-во, 2007. 1027 с.

2008

41. Відділ сільськогосподарських наук АН УРСР (1945–1956) : зб. документів і матеріалів / уклад.: В. А. Вергунов [та ін.], О. С. Онищенко, Л. М. Яременко, В. А. Кучмаренко [та ін.] ; за наук. ред. М. В. Зубця ; УААН, ДНСГБ, НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ : Аграрна наука, 2008. 348 с. (Іст.-бібліогр. серія «Аграрна наука України в особах, документах, бібліографії» ; кн. 21).

42. Дубровіна Л. А., Онищенко О. С. Історія Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. 1965–1991 / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2008. 373 с.

43. Кримський А. Ю. Вибрані сходознавчі праці : в 5 т. Т. 4: Іраністика / редкол.: Л. В. Матвєєва (гол. ред.), О. С. Онищенко [та ін.] ; відп. ред.: Ю. М. Кочубей [та ін.] ; НАН України, Ін-т сходознавства ім. А. Ю. Кримського. Київ, 2008. 387 с. (До 90-річчя НАН України).

44. Соціогуманітарні дослідження у Національній академії наук України. 2004–2008 : звіт Секції суспільних і гуманітарних наук НАН України до 90-річчя Національної академії наук України / авт. кол.: В. М. Литвин, О. С. Онищенко [та ін.] ; редкол.: В. М. Литвин, О. С. Онищенко [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2008. 371 с.

45. Українська архівна енциклопедія / редкол.: І. Б. Матяш (голова), О. Г. Мітюков, К. Є. Новохатський, О. С. Онищенко ; Держ. комітет архівів України, Укр. НДІ архів. справи та документознавства. Київ, 2008. 680 с.

Автори статей: Л. Є. Варшавська, В. В. Сендик, Л. І. Стрельська, Л. М. Яременко та ін.

2009

46. Академік НАН України Лукінов Іван Іларіонович (1927–2004) : біобібліографічний покажчик / уклад.: В. А. Вергунов [та ін.] ; наук. ред.: О. С. Онищенко, В. А. Вергунов ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, УААН, ДНСГБ. Київ, 2009. 150 с. (Серія «Академіки та члени-кореспонденти НАН України для сільського господарства України» ; вип. 1).

47. Дубровіна Л. А., Онищенко О. С. Бібліотечна справа в Україні в ХХ столітті / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т рукопису. Київ, 2009. 530 с.

48. Проблеми регіональної історії в контексті загальноукраїнських подій : наукові дослідження і документи / упоряд.: В. Щербатюк, О. Березовський; редкол.: В. Колесник (гол.) [та ін.] ; Нац. спілка краєзнавців України, Лисянська район. організація «Витоки», Черкас. нац. ун-т ім. Богдана Хмельницького. Київ : Синопис, 2009. 206 с. (Серія «Історія регіонів України»).

49. Соціально-економічний стан України : наслідки для народу та держави : національна доповідь / за заг. ред. В. М. Гейця, О. С. Онищенко [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2009. 687 с.

50. Шевченків край: історико-етнографічне дослідження / кол. авт.: В. М. Щербатюк, О. М. Березовський [та ін.] ; відп. ред. та упоряд. В. М. Щербатюк ; НАН України, Ін-т історії України. Київ : Наукова думка, 2009. 546 с. (Серія «Історія регіонів України»).

2010

51. Архівні установи України : довідник. Т. 2: Наукові установи, музеї, бібліотеки. Кн. 1: Національна академія наук України, Автономна Республіка Крим, Вінницька, Волинська, Дніпропетровська, Донецька, Житомирська, Закарпатська, Запорізька, Івано-Франківська, Київська, Кіровоградська, Луганська, Львівська, Миколаївська, Одеська області / кол. авт.: Л. Яременко [та ін.] ; упоряд.: С. Артамонова [та ін.] ; редкол. тому: І. Матяш (голова) [та ін.] ; гол. редкол. серії «Архівні зібрання України»: О. Гінзбург (голова), О. Онищенко [та ін.] ; Держ. комітет архівів України, Укр. НДІ архівної справи та документознавства. Київ, 2010. XXVIII, 604 с.

Автори статей: Л. М. Яременко та ін.

52. Засоби масової інформації як один із чинників формування громадянського суспільства : наук. дослідження, документи і матеріали / упоряд. : В. Щербатюк, О. Березовський ; редкол. : В. Колесник (гол.), О. Березовський [та ін.] ; Нац. спілка краєзнавців України, Черкас. нац. ун-т ім. Б. Хмельницького. Київ : Синопис, 2010. 144 с.

53. Новий курс: реформи в Україні. 2010–2015. Національна доповідь / авт. кол.: О. С. Онищенко [та ін.] ; за заг. ред. В. М. Гейця, О. С. Онищенко [та ін.] ; НАН України, Секція суспільних і гуманітарних наук. Київ : НВЦ НБУВ, 2010. 232 с.

54. Україна крізь віки : зб. наук. праць на пошану акад. НАН України, проф. Валерія Смоля / відп. ред. О. Онищенко ; НАН України, Ін-т історії України. Київ : Ін-т історії України НАН України, 2010. 1095 с.

2011

55. Вибрані наукові праці академіка В. І. Вернадського. Т. 1: Володимир Іванович Вернадський і Україна. Кн. 1: Володимир Іванович Вернадський. Науково-організаційна діяльність (1918–1921) / авт.-уклад.: О. С. Онищенко, С. М. Кіржаєв, С. В. Старовойт, Л. М. Яременко [та ін.] ; редкол. тому: О. С. Онищенко (голова) [та ін.] ; ред. рада: Б. Є. Патон (голова), О. С. Онищенко [та ін.] ; НАН України, Комісія НАН України з наук. спадщини акад. В. І. Вернадського, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т історії України. Київ, 2011. 699 с.

Вступна стаття «Вернадський – вчений, мислитель, організатор науки»: О. С. Онищенко та ін.; вступна стаття «В. І. Вернадський і Україна»: О. С. Онищенко та ін.; археографічна підготовка, наукові коментарі: О. С. Онищенко, С. М. Кіржаєв, С. В. Старовойт, Л. М. Яременко та ін.; біографічний коментар та зведений біографічний довідник: С. М. Кіржаєв та ін.; підготовка біографічних матеріалів: Л. В. Шипко та ін.; науково-допоміжні археографічні роботи: Л. В. Шипко та ін.; допоміжні редакційні роботи: Л. І. Завалишина та ін.

56. Вибрані наукові праці академіка В. І. Вернадського. Т. 1: Володимир Іванович Вернадський і Україна. Кн. 2: Вибрані праці / авт.-уклад.: О. С. Онищенко [та ін.] ; ред. рада: Б. Є. Патон (голова), О. С. Онищенко [та ін.] ; редкол. тому: О. С. Онищенко (голова) [та ін.] ; НАН України, Комісія НАН України з наук. спадщини акад. В. І. Вернадського, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т історії України. Київ, 2011. 584 с.

Передмова «Вступне слово»: О. С. Онищенко та ін.; археографічна підготовка, науковий коментар розділів: О. С. Онищенко та ін.; біографічний коментар: С. М. Кіржаєв та ін.

57. Вибрані наукові праці академіка В. І. Вернадського. Т. 2: Володимир Іванович Вернадський. Листування з українськими вченими. Кн. 1: Листування А–Г /

авт.-уклад.: О. С. Онищенко, В. А. Вергунов, С. М. Кіржаєв, К. Є. Новохатський, Л. М. Яременко [та ін.] ; ред. рада: Б. Є. Патон (голова), О. С. Онищенко [та ін.] ; редкол. тому: О. С. Онищенко (голова) [та ін.] ; НАН України, Комісія НАН України з наук. спадщини акад. В. І. Вернадського, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т історії України, РАН, Архів РАН. Київ, 2011. 824 с.

Виявлення, добір, науково-археографічне опрацювання листів: К. Є. Новохатський, С. М. Кіржаєв, Л. М. Яременко та ін.; наукові коментарі: В. А. Вергунов, С. М. Кіржаєв та ін.; науково-допоміжні роботи: Л. І. Завалишина, Л. В. Шипко та ін.

58. Вибрані наукові праці академіка В. І. Вернадського. Т. 9: Володимир Іванович Вернадський. Щоденники (1917–1921) / уклад.: С. М. Кіржаєв [та ін.] ; ред. рада: Б. Є. Патон (голова), О. С. Онищенко [та ін.] ; редкол. тому: О. С. Онищенко (голова) [та ін.] ; НАН України, Комісія з наук. спадщини акад. В. І. Вернадського, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, РАН, Архів РАН. Київ, 2011. 660 с.

59. Електронні інформаційні ресурси бібліотек у піднесенні інтелектуального і духовного потенціалу українського суспільства : монографія / кол. авт.: О. С. Онищенко, Л. М. Яременко [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2011. 235 с.

60. Інтеграція України у світове співтовариство в контексті розвитку бібліотечних інформаційних технологій : монографія / кол. авт.: О. Онищенко [та ін.] ; ред. : Н. Автономова [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2011. 232 с.

61. М. В. Келдиш та українська наука : до 100-річчя від дня народження вченого / авт.-укл.: О. С. Онищенко (керівник авт. кол.), Л. М. Яременко (заст. кер.), Г. В. Індиченко, Л. В. Шипко [та ін.] ; редкол.: Б. Є. Патон (голова), О. С. Онищенко [та ін.] ; Нац. б-ка України імені В. І. Вернадського НАН України. Київ : Академперіодика, 2011. 272 с.

62. Національний інформаційний суверенітет у контексті розвитку новітніх інформаційних технологій : монографія / кол. авт.: О. С. Онищенко [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ: НБУВ, 2011. 154 с.

2012

63. Булгаков Ю. В., Павленко С. Ф. Життя та діяльність Павла Скоропадського в українській історіографії 1991–2011 рр. : бібліографія. Київ : Логос, 2012. 59 с.

64. Вибрані наукові праці академіка В. І. Вернадського. Т. 2: Володимир Іванович Вернадський. Листування з українськими вченими. Кн. 2: Листування: Д–Я. Ч. 1: Д–Н / авт.-уклад.: О. С. Онищенко, В. А. Вергунов, С. М. Кіржаєв, К. Є. Новохатський, Л. М. Яременко [та ін.] ; ред. рада: Б. Є. Патон (голова), О. С. Онищенко

[та ін.]; редкол.: О. С. Онищенко (голова) [та ін.]; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т історії України, Комісія НАН України з наук. спадщини акад. В. І. Вернадського, РАН, Архів РАН. Київ, 2012. 742 с.

Виявлення, добір, науково-археографічне опрацювання листів: К. Є. Новохатський, С. М. Кіржаєв, Л. М. Яременко та ін.; наукові коментарі: В. А. Вергунов, С. М. Кіржаєв та ін.; науково-допоміжні роботи: Л. І. Завалішина, Л. В. Шипко та ін.

65. Вибрані наукові праці академіка В. І. Вернадського. Т. 2: Володимир Іванович Вернадський. Листування з українськими вченими. Кн. 2: Листування: Д–Я. Ч. 2: О–Я / авт.-уклад.: О. С. Онищенко, В. А. Вергунов, С. М. Кіржаєв, К. Є. Новохатський, Л. М. Яременко [та ін.]; ред. рада: Б. Є. Патон (голова), О. С. Онищенко [та ін.]; редкол. тому: О. С. Онищенко (голова) [та ін.]; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т історії України, Комісія НАН України з наук. спадщини акад. В. І. Вернадського, РАН, Архів РАН. Київ, 2012. 692 с.

Виявлення, добір, науково-археографічне опрацювання листів: К. Є. Новохатський, С. М. Кіржаєв, Л. М. Яременко та ін.; наукові коментарі: В. А. Вергунов, С. М. Кіржаєв та ін.; науково-допоміжні роботи: Л. І. Завалішина, Л. В. Шипко та ін.

66. Вибрані наукові праці академіка В. І. Вернадського. Т. 10: Бібліографія праць В. І. Вернадського. Література про життя та діяльність / уклад.: О. С. Онищенко [та ін.]; ред. рада: Б. Є. Патон (голова), О. С. Онищенко [та ін.]; редкол. тому: О. С. Онищенко (голова) [та ін.]; НАН України, Комісія НАН України з наук. спадщини акад. В. І. Вернадського, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2012. 603 с.

67. Інформаційна складова соціокультурної трансформації українського суспільства : монографія / кол. авт.: О. С. Онищенко [та ін.]; бібліогр. редакція: І. П. Антоненко; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2012. 202 с.

68. Розвиток ресурсної бази вітчизняного інформаційного середовища : монографія / кол. авт.: О. С. Онищенко [та ін.]; бібліогр. редакція: І. П. Антоненко; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2012. 194 с.

69. Quan họ Việt Nam – Ucraina: Thực trạng và triển vọng / Nguyễn Quang Thuấn (ch.b.). H. : Khoa học xã hội, 2012. 296 tr. [Українсько-в'єтнамські відносини: сучасність та перспективи / кол. авт.: О. С. Онищенко [та ін.]; ред. Нгуєн Куанг Тхуан. Ханой : Вид-во суспільних наук, 2012. 296 с.].

2013

70. А. П. Александров та українська наука : до 110-річчя від дня народження вченого = А. П. Александров и украинская наука : к 110-летию со дня рождения ученого / авт.-укл.: О. С. Онищенко (керівник), Л. М. Яременко, О. І. Вербіцька, Г. В. Індиченко, С. М. Коваленко, І. М. Шихненко [та ін.]; редкол.: Б. Є. Патон

(голова), О. С. Онищенко (заст. гол.) [та ін.] ; Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ : Академперіодика, 2013. 380 с.

71. Dějiny Čechů na Ukrajině = Історія чехів в Україні / кол. авт.: Я. Вацулик, С. Коваленко [та ін.] ; Чеська нац. рада України. Київ : НАУ, 2013. 598 с.

72. Інформатизація і модернізація соціокультурної сфери суспільства: взаємодія та розвиток : монографія / авт. кол.: О. С. Онищенко, Г. В. Індиченко [та ін.] ; ред. : Т. П. Дубас [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2013. 184 с.

73. Інформаційно-бібліотечна рада Національної академії наук України : історія діяльності, документи і матеріали / авт.-упоряд.: А. А. Свобода [та ін.] ; відп. ред. О. С. Онищенко ; НАН України, Інформ.-бібл. рада, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2013. 140 с.

74. Соціальні мережі як чинник розвитку громадянського суспільства : монографія / кол. авт.: О. С. Онищенко [та ін.] ; ред. Т. П. Дубас [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ : НБУВ, 2013. 220 с.

75. Тенденції впливу глобального інформаційного середовища на соціокультурну сферу України : монографія / кол. авт.: О. С. Онищенко [та ін.] ; ред. Т. П. Дубас [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2013. 197 с.

76. Україна – Чехія: історія та сьогодення : за матеріалами IV Міжнар. наук.-практ. конф. «Гусівські читання», 9–10 листопада 2012 р. / кол. авт.: О. М. Березовський, Т. В. Брязало, А. І. Шаповал [та ін.] ; уклад.: С. М. Коваленко [та ін.] ; Посольство Чеської Республіки в Україні, Управління культури і туризму, національностей та релігій, Одеська облдержадміністрація, Одеське міське т-во «Чеська родина». Одеса : ВМВ, 2013. 415 с.

2014

77. Історичне джерелознавство та дисципліни джерелознавчого кола : навч.-метод. комплекс для студентів іст. ф-ту. Вип. 1 : Історичне джерелознавство : програма. Історія джерелознавства в Україні : програма. Кінофотофоно-документи в архівній справі : програма / кол. авт.: С. Ф. Павленко, Ю. В. Булгаков [та ін.] ; КНУ ім. Тараса Шевченка. Київ : Логос, 2014. 44 с.

78. Історичне джерелознавство та дисципліни джерелознавчого кола : навч.-метод. комплекс для студентів іст. ф-ту. Вип. 2 : Методика опрацювання історичних джерел : програма. Джерела з історії української культури : програма. Міфологія та фольклор як джерело з історії України : програма / кол. авт.: С. Ф. Павленко, Ю. В. Булгаков [та ін.] ; КНУ ім. Тараса Шевченка. Київ : Логос, 2014. 39 с.

79. Історичне джерелознавство та дисципліни джерелознавчого кола : навч.-метод. комплекс для студентів іст. ф-ту. Вип. 3 : Методичні рекомендації до напи-

сання та захисту курсових і магістерських робіт з історичного джерелознавства / кол. авт.: С. Ф. Павленко, Ю. В. Булгаков [та ін.] ; КНУ ім. Тараса Шевченка. Київ : Логос, 2014. 23 с.

80. Історія Київського університету : монографія / авт. кол.: В. Ф. Колесник (керівник), Р. О. Марценюк [та ін.] ; редкол.: Л. В. Губерський (голова) [та ін.] ; КНУ ім. Тараса Шевченка. Київ : Київський університет, 2014. 895 с

81. Наукова періодика України та бібліометричні дослідження : монографія / авт.-уклад.: Л. Й. Костенко [та ін.] ; наук. ред.: О. С. Онищенко ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ : НБУВ, 2014. 173 с.

82. Національний інформаційний комплекс і його роль у глобальному інформаційному просторі / авт. кол.: О. С. Онищенко, Г. В. Індиченко [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2014. 218 с.

83. Національні інформаційні ресурси як інтегративний чинник вітчизняного соціокультурного середовища : монографія / авт. кол.: О. С. Онищенко [та ін.] ; ред.: Т. П. Дубас [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ : НБУВ, 2014. 296 с.

84. Соціальні мережі як інструмент взаємовпливу влади та громадянського суспільства : монографія / авт. кол.: О. С. Онищенко [та ін.] ; ред.: Т. П. Дубас [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ : НБУВ, 2014. 260 с.

2015

85. Беляєва Л. В., Войченко І. Д. «Кобзар» Т. Г. Шевченка у фондах Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського : книгознавче та бібліографічне дослідження / редкол.: О. С. Онищенко (голова) [та ін.] ; наук. консультант В. С. Бородін ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2015. 995 с.

86. Бібліотека. Наука. Комунікація : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 6–8 жовт. 2015 р.): у 2 ч. Ч. 1 / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Асоц. б-к України, Рада дир. б-к та інформ. центрів – членів МААН ; редкол.: В. І. Попик, Л. М. Яременко [та ін.]. Київ, 2015. 356 с.

87. Бібліотека. Наука. Комунікація : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 6–8 жовт. 2015 р.): у 2 ч. Ч. 2 / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Асоц. б-к України, Рада дир. б-к та інформ. центрів – членів МААН ; редкол.: В. І. Попик, Л. М. Яременко [та ін.]. Київ, 2015. 303 с.

88. Вергунов В. А., Глазунов Г. О., Зосімов І. О. Український науково-дослідний інститут економіки й організації сільського господарства (1928–1937 рр.). Документи і матеріали / за заг. ред. В. А. Вергунова ; НААН України, Нац. наук. с.-г. б-ка, ЦДАВО України. Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2015. 222 с.

89. Горовий В. М. Національні інформаційні процеси в умовах глобалізації : монографія / відп. ред. О. С. Онищенко ; ред.: Т. П. Дубас [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2015. 330 с.

90. Науковий потенціал славістики: історичні здобутки та тенденції розвитку : тези доп. Міжнар. наук. конф. до Дня слов'янської писемності і культури (Київ, 21 травня 2015 р.) / редкол.: О. С. Онищенко [та ін.] ; НАН України, Укр. комітет славістів [та ін.]. Київ : НБУВ, 2015. 212 с.

91. Проблеми суспільної безпеки в процесі розвитку соціальних мереж : монографія / авт. кол.: О. С. Онищенко [та ін.] ; ред.: Т. П. Дубас [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2015. 202 с.

92. Світова економічна криза: причини, наслідки, шляхи подолання : бібліогр. покажчик (2008–2012) / уклад.: Т. В. Добко [та ін.] ; редкол.: О. С. Онищенко (голова) [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2015. 552 с.

93. Соціокультурні механізми формування ментального імунітету проти зовнішніх маніпуляцій свідомістю населення України : монографія / авт. кол.: О. С. Онищенко [та ін.] ; ред.: Т. П. Дубас [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2015. 228 с.

94. Технології розвитку і захисту національного інформаційного простору : монографія / авт. кол.: О. С. Онищенко, Г. В. Індиченко [та ін.] ; ред.: Т. П. Дубас [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2015. 296 с.

2016

95. Бібліотека. Наука. Комунікація: формування національного інформаційного простору : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 4–6 жовт. 2016 р.) / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Асоц. б-к України, Рада дир. б-к та інформ. центрів – членів МААН ; редкол.: В. І. Попик, Л. М. Яременко [та ін.]. Київ, 2016. 640 с.

96. Велика українська енциклопедія. Т. 1 / упоряд.: А. М. Киридон ; головна редкол. тому: В. М. Локтев (гол. ред.), В. А. Вергунов, О. С. Онищенко. Київ : ДНУ «Енциклопедичне видавництво», 2016. 592 с.

Автори статей: О. В. Березовська, О. І. Вербіцька, С. В. Старовойт, А. І. Шарповал та ін.; редактор: І. В. Шарбанова та ін.

97. Глобалізація / європеїзація і розвиток національних слов'янських культур : матеріали Міжнар. наук. конф. до Дня слов'янської писемності і культури (Київ, 24 травня 2016 р.) / редкол.: О. С. Онищенко [та ін.] ; НАН України, Укр. комітет славістів [та ін.]. Київ, 2016. 420 с.

98. Інформаційні чинники системи інтеграторів Донбасу і Криму в загальноукраїнській єдності : монографія / авт. кол.: В. М. Горovий (керівник проекту),

О. С. Онищенко [та ін.] ; ред.: Т. П. Дубас [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2016. 202 с.

99. Особливості інформаційного забезпечення національного консенсусу в сучасній Україні : монографія / авт. кол.: В. І. Попик (керівник проекту), О. С. Онищенко, Г. В. Індиченко [та ін.] ; ред.: Т. П. Дубас [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2016. 220 с.

100. Схід і Південь України: час, простір, соціум : у 2 т. Т. 2: Матеріали до бібліографії / уклад.: Т. В. Добко (керівник), Ю. В. Булгаков, О. В. Принь, Л. М. Яременко [та ін.] ; редкол.: В. А. Смолій (голова), О. С. Онищенко, Л. М. Яременко [та ін.] ; наук. ред. В. І. Попик ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т історії України. Київ, 2016. 944 с.

2017

101. Горова С. В. Особа в інформаційному суспільстві : виклики сьогодення : монографія / наук. ред. О. С. Онищенко ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2017. 341 с.

102. Вергунов В. А. Сільськогосподарський вчений комітет України (1918–1927) як модель В. І. Вернадського академізації галузевої науки (до 100-річчя Національної академії наук України та Національної академії аграрних наук України) : наукова доповідь / НААН України, Нац. наук. с.-г. б-ка. Київ, 2017. 35 с.

103. Вергунов В. А. Національна наукова сільськогосподарська бібліотека НААН : історія та сучасність. До 100-річчя від дня створення / НААН України, Нац. наук. с.-г. б-ка. Київ : Аграрна наука, 2017. 464 с. (Іст.-бібліогр. серія «Аграрна наука України в особах, документах, бібліографії»; кн. 100).

104. Вергунов В. А. Національна наукова сільськогосподарська бібліотека Національної академії аграрних наук України : історична ретроспектива до вікового ювілею / літ. ред. Л. Л. Ткач ; НААН України, Нац. наук. с.-г. б-ка. Київ, 2017. 100 с.

105. Вергунов В. А. Становлення спеціальної галузевої освіти та сільськогосподарської науки на українських землях у світлі творчої спадщини професора М. Г. Ліванова : наукова доповідь / НААН України, Нац. наук. с.-г. б-ка. Київ, 2017. 20 с.

106. Глушенок Н. М. Архівознавство. Методичні вказівки до виконання курсових робіт для студентів спеціальності «Документознавство та інформаційна діяльність» (ДЗ) денної форми навчання. Київ : НТУ, 2017. 27 с.

107. Історичне джерелознавство : підручник для студентів вищих навчальних закладів ; 2-ге вид., допов. і перероб. / авт. кол.: Я. С. Калакура (керівник авт. кол.) [та ін.] ; гол. ред. С. В. Головка. Київ : Либідь, 2017. 512 с.

Основні джерела та література: Ю. В. Булгаков та ін.

108. Київські газети 1941–1991 років у фондах Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського : каталог / уклад.: О. А. Вакульчук (керівник) [та ін.] ; редкол.: О. С. Онищенко (голова) [та ін.] ; комп'ютерна технологія: К. В. Лобузїна ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ : НБУВ, 2017. 568 с.

109. Над Віслою і Дніпром. Польща і Україна в європейській перспективі – минуле і сучасність. Збірник наукових праць на пошану професора Омеляна Вішки (1940–2014). Торунь ; Київ : Міжнародний науково-освітній консорціум імені Люсьєна Февра, 2017. Т. 1. 256 с.

Рецензенти: А. І. Шаповал та ін.

110. Науковий потенціал славістики: історичні здобутки та тенденції розвитку : тези доповідей Міжнар. наук. конф. до Дня слов'янської писемності і культури (Київ, 21 трав. 2015 р.) / редкол.: О. С. Онищенко [та ін.] ; НАН України, Укр. комітет славистів [та ін.]. Київ, 2015. 209 с.

111. Павленко С., Щербак М., Сорока Ю., Булгаков Ю. Джерела з історії культури України : навчальний посібник. Київ : Логос, 2017. Ч. 1. 147 с.

112. Розвиток інформаційної культури як умова єдності українського суспільства : монографія / авт. кол.: О. С. Онищенко (керівник проекту) [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2017. 252 с.

113. Формування стратегічного нарративу інформаційного забезпечення реінтеграції тимчасово окупованих територій у загальноукраїнський контекст : монографія / авт. кол.: О. С. Онищенко, Г. В. Індиченко [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2017. 208 с.

114. Fundamentals of Memory Studies. Saarbrücken [Lambert Academic Publishing], 2017. 636 p. [Основи історичної пам'яті [науковий збірник] / кол. авт.: О. В. Принь [та ін.]. Саарбрюккен [Академічне видавництво LAP Lambert], 2017. 636 с.].

2018

115. Бібліотека. Наука. Комунікація: 100-річчя Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 6–8 листоп. 2018 р.) / відп. ред.: О. М. Василенко ; редкол.: Л. А. Дубровіна, С. В. Старовойт [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Асоц. б-к України, Рада дир. б-к та інформ. центрів – членів МААН. Київ, 2018. 824 с.

116. Вергунов В. А. Історія сільськогосподарської дослідної справи в Україні : у 3 ч. Ч. 3: Урядові постанови, відомчі рішення, архівні матеріали / НААН України, Нац. наук. с.-г. б-ка. Київ, 2018. 504 с. (Іст.-бібліогр. серія «Аграрна наука України в особах, документах, бібліографії»; кн. 106).

117. Віктор Федорович Іваницький (1881–1955). Життя, віддане книзі / упоряд., наук. ред. Г. І. Ковальчук ; редкол.: Л. А. Дубровіна (голова), О. С. Онищенко [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2018. 312 с.

118. Джерела з історії культури України: архіви, архівні фонди, документи : нариси / кол. авт.: С. Ф. Павленко, Ю. В. Булгаков [та ін.]. Київ : Логос, 2018. 68 с.

119. Інформаційно-культурне забезпечення інтеграції регіонів України : наукова доповідь / авт. кол.: В. Горовий (керівник проекту), О. Онищенко [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2018. 56 с.

120. Інформаційно-культурне забезпечення інтеграції регіонів України : монографія / авт. кол.: В. Горовий (керівник проекту), О. Онищенко, Г. Індиченко [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2018. 224 с.

121. Календар знаменних і пам'ятних дат в історії сільськогосподарської дослідної справи України на 2019 рік / кол. авт.: В. А. Вергунов [та ін.] ; ред. видання В. А. Вергунов ; НААН України, Нац. наук. с.-г. б-ка. Київ, 2018. 350 с.

122. Керманіч української науки. Життєвий і творчий шлях Б. Є. Патона. До 100-річчя від дня народження / авт. кол.: О. С. Онищенко [та ін.] ; редкол.: О. С. Онищенко [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2018. 350 с.

Фотографування, пошук і опрацювання фотоілюстрацій: Г. В. Індиченко, Л. О. Матвійчук, Л. М. Яременко та ін.

123. Науково-організаційні засади функціонування Національної академії аграрних наук України : становлення, здобутки та перспективи : наукова доповідь (до 100-річчя від дня існування) / кол. авт.: В. А. Вергунов [та ін.] ; ред. видання В. А. Вергунов ; НААН України, Нац. наук. с.-г. б-ка. Київ, 2018. 20 с.

124. Національна академія аграрних наук України (1918–1931) : передумови появи, діяльність, зв'язи (до 100-річчя від дня існування) / кол. авт.: В. А. Вергунов [та ін.] ; ред. видання В. А. Вергунов ; НААН України, Нац. наук. с.-г. б-ка, Ін-т історії аграрної науки, освіти та техніки. Київ : Хімджест, 2018. 260 с.

125. Національна академія наук України (1918–2018). До 100-річчя від дня заснування / авт. кол.: О. С. Онищенко (заст. керівника), Г. В. Індиченко, Л. О. Матвійчук, Л. М. Яременко [та ін.] ; редкол.: Б. Є. Патон (гол. ред.) [та ін.] ; НАН України. Київ : Академперіодика, 2018. 336 с.

Упорядкування ілюстративного матеріалу та бібліографічного покажчика: С. М. Коваленко та ін.

126. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : видання бібліотеки та література про її діяльність (2004–2018) : наук.-бібліогр. покажчик / авт. кол.: С. А. Дзюбич [та ін.] ; редкол.: Л. А. Дубровіна (голова), О. С. Онищенко [та ін.] ; наук. ред. С. С. Кіраль; бібліогр. ред. Л. С. Новосьо-

лової ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ : НБУВ, 2018. 599 с.

127. Організація науково-освітнього забезпечення аграрної галузі у роки Української революції (1917–1921). До 100-річчя Національної академії аграрних наук України : зб. документів і матеріалів / уклад. В. А. Вергунов [та ін.] ; за заг. ред. Я. М. Гадзала ; наук. ред. В. А. Вергунов ; НААН України, Ін-т історії аграр. науки, освіти та техніки, Нац. наук. с.-г. б-ка, ЦДАВО України, ДАКО. Вінниця : ФОП Корзун Д. Ю., 2018. 380 с. (Іст.-бібліогр. серія «Аграрна наука України в особах, документах, бібліографії»; кн. 102).

128. Сільськогосподарський вчений (науковий) комітет України (1918–1927) : передумови появи, діяльність, здобутки (до 100-річчя Національної академії аграрних наук України) / кол. авт.: В. А. Вергунов [та ін.] ; ред. видання В. А. Вергунов ; НААН України, Нац. наук. с.-г. б-ка. Вінниця : ФОП Корзун Д. Ю., 2018. 76 с.

129. Тарас Шевченко: незламна постать на шляху до Волі : матеріали П'ятих міжнародних шевченківських читань, присвячених 160-річчю від часу повернення Тараса Шевченка із заслання (1847–1857 роки), 12 вересня 2017 р., Канів / упоряд.: С. А. Брижицька [та ін.] ; Шевченківський національний заповідник, Черкас. нац. ун-т імені Богдана Хмельницького, Громадський науково-просвітницький «Інститут Тараса Шевченка» [та ін.]. Черкаси : Видавець Олександр Третяков, 2018. 204 с.

Рецензенти збірника матеріалів конференції: О. І. Вербіцька та ін.

130. Українська революція і державність (1917–1921 рр.) : науково-бібліографічне видання / авт. кол.: В. С. Гоїнець [та ін.] ; редкол.: Л. А. Дубровіна (голова), О. С. Онищенко [та ін.] ; наук. ред. С. С. Кіраль ; бібліогр. ред. Л. С. Новосолової ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ : НБУВ, 2018. 817 с.

131. Turek V., Kovalenko S. České stopy na Ukrajině : dějiny české vesnice Malá Zubovščina. Кн. 2 / V. Turek, S. Kovalenko [et al.] ; vědec. a lit. red. S. Machovska [et al.]. Praha : Ministerstvo vnitra České republiky, 2018. 592 s. [Турек В., Коваленко С. Чеські стопи в Україні : історія чеського села Мала Зубівщина. Кн. 2 / кол. авт.: В. Турек, С. Коваленко [та ін.] ; літ. ред.: С. Маховська [та ін.]. Прага : Міністерство внутрішніх справ Чеської Республіки, 2018. 592 с.]

2019

132. Бібліотека. Наука. Комунікація: актуальні тенденції у цифрову епоху : матеріали Міжнар. наук. конф. (8–10 жовтня 2019 р.) : у 2 т. / редкол.: Л. А. Дубровіна (відп. ред.), Г. В. Індиченко [та ін.] ; ред. : О. І. Вербіцька [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Асоц. б-к України, Рада дир. б-к та інформ. центрів – членів МААН. Київ, 2019. Т. 1, 2.

133. Бібліотеки наукових установ Національної академії наук України : довідник / авт. кол.: О. С. Онищенко [та ін.] ; редкол.: О. С. Онищенко [та ін.] ; НАН України, Інформ.-бібл. рада НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2019. 312 с.

134. Інструкція з обліку фонду Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського / авт. кол.: О. М. Василенко (наук. керівник), Л. М. Яременко [та ін.] ; редкол.: О. М. Василенко (відп. ред.), Л. М. Яременко [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2019. 91 с.

135. Камілл Гаврилович Шиндлер (1869–1940) (до 150-річчя від дня народження) / авт. кол.: В. А. Вергунов [та ін.] ; відп. ред. Є. М. Сенченкова ; наук. ред. В. А. Вергунов ; НААН України, Нац. наук. с.-г. б-ка, Ін-т історії аграрної науки, освіти та техніки. Київ : Ямчинський О. В., 2019. 179 с. (Іст.-бібліогр. серія «Аграрна наука України в особах, документах, бібліографії»; кн. 111).

136. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського у перше десятиліття незалежності України (1991–2002) : монографія / авт. кол.: Т. Д. Антонюк, О. С. Онищенко, Г. В. Індиченко, Л. О. Матвійчук, Л. М. Яременко [та ін.] ; відп. ред.: Л. А. Дубровіна ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2019. 436 с.

137. Творець теоретичної і математичної фізики : до 110-річчя від дня народження академіка М. М. Боголюбова / редкол.: Б. Є. Патон (гол. ред.), О. С. Онищенко, Л. М. Яременко [та ін.] ; НАН України, Ін-т теоретичної фізики ім. М. М. Боголюбова, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ : Академперіодика, 2019. 532 с., 152 іл.

Розділ «Документи з архівної спадщини М. М. Боголюбова»: Л. М. Яременко (керівник), С. В. Старовойт, А. І. Шаповал та ін.; «Фотодокументи»: О. С. Онищенко, Л. М. Яременко та ін.

2020

138. Бібліотека. Наука. Комунікація. Розвиток бібліотечно-інформаційного потенціалу в умовах цифровізації : матеріали Міжнар. наук. конф. (6–8 жовт. 2020 р.) / відп. за вип. М. В. Іванова ; редкол.: Л. А. Дубровіна, Л. М. Яременко [та ін.] ; ред. : Л. М. Яременко, О. І. Вербіцька [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Асоц. б-к України, Рада дир. наук. б-к та інформ. центрів акад. наук – членів МААН. Київ, 2020. 706 с.

139. Життя в науці. Студії на пошану Любові Дубровіної / кол. авт.: О. Онищенко, В. Вергунов, Л. Яременко [та ін.] ; упоряд. О. Боляк [та ін.] ; відп. ред. О. Онищенко ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ : НБУВ, 2020. 632 с.

140. Історія освіти, науки і техніки в Україні : матеріали XV Всеукр. конф. молодих учених та спец., присвяченої ювілейним датам від дня народження видатних учених в галузі аграрних наук Вольфа Мойсея Михайловича (1880–1933), Осьмака Кирила Івановича (1890–1960), академіка НАН України та НААН Созінова Олексія Олексійовича (1930–2018), Київ, 15 травня 2020 р. / уклад.: В. А. Вергунов [та ін.] ; НААН України, Нац. наук. с.-г. б-ка. Вінниця : «Твори», 2020. 440 с.

ПЕРІОДИЧНІ НАУКОВІ ЖУРНАЛИ, ВІСНИКИ, ЗБІРНИКИ

141. Архівознавство, археографія, джерелознавство : міжвідом. зб. наук. праць / редкол.: Г. В. Боряк (гол. ред.), О. С. Онищенко [та ін.] ; Держ. комітет архівів України, Укр. НДІ архівної справи та документознавства, НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського [та ін.]. Київ, 2000 (вип. 2) – 2009 (вип. 10).

142. Библиотеки национальных академий наук: проблемы функционирования, тенденции развития : науч.-практ. и теорет. сб. / редкол.: А. С. Онищенко (председ.) [и др.] ; НАН Украины, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Совет дир. б-к и информ. центров – членов МААН. Киев, 2000 (вип. 1) – 2020 (вип. 18).

143. Бібліотечний вісник : наук.-теорет. та практ. журн. / редкол.: О. С. Онищенко (гол. ред.) [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2000 (№ 1) – 2014 (№ 5).

144. Бібліотечний вісник : наук.-теорет. та практ. журн. / редкол.: Т. Ю. Гранчак (гол. ред.), О. С. Онищенко [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2014 (№ 6) – 2020 (№ 6).

145. Вища освіта України : теоретичний та науково-методичний часопис / редкол.: В. Андрущенко (гол. ред.), О. Онищенко [та ін.] ; відп. секр. А. Морозова ; Мін-во освіти і науки України, НАПН України, Ін-т вищої освіти НАПН України, видавництво «Педагогічна преса». Київ 2001 (№ 1) – 2013 (№ 3 (49)).

146. Вісник Національної академії наук України / редкол.: Б. А. Патон (гол. ред.), О. С. Онищенко [та ін.] ; НАН України. Київ 2000 (№ 1) – 2015 (№ 4).

147. Діалог: Історія, політика, економіка : науковий і політичний журн. / редкол.: О. С. Онищенко [та ін.] ; Ін-т політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. Київ, 2000. Вип. 1 : Україна і Німеччина. 180 с.

148. Київська старовина : науковий істор.-філол. журн. / редкол.: П. П. Толочко (гол. ред.), О. С. Онищенко [та ін.] ; Київський славістичний ун-т. Київ, 2000 (№ 1) – 2012 (№ 4).

149. Конституційна Асамблея: політико-правові аспекти діяльності. Бюлетень інформаційно-аналітичних матеріалів / гол. ред. О. Онищенко ; Конституційна

Асамблея, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Нац. юридична б-ка, СІАЗ. Київ, 2012 (бюл. 1) – 2013 (бюл. 9).

150. Конституційний процес в Україні : політико-правові аспекти. Бюлетень інформаційно-аналітичних матеріалів. Додаток до журналу «Україна : події, факти, коментарі»/редкол.: О. С. Онищенко (гол. ред.) [та ін.]; Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Нац. юридична б-ка, СІАЗ. Київ, 2014 (№1) – 2017 (№11).

151. Наука та наукознавство : міжнар. наук. журн. / редкол.: Б. А. Маліцький (гол. ред.), О. С. Онищенко [та ін.] ; НАН України, ДУ «Інститут досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г. М. Доброва». Київ, 2000 (№ 1–2) – 2017 (№ 4).

152. Наука України у світовому інформаційному просторі : зб. ст. / редкол.: Я. С. Яцків (гол. ред.), О. С. Онищенко [та ін.] ; НАН України. Київ, 2008 (вип. 1) – 2017 (вип. 14).

153. Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського / редкол.: О. С. Онищенко (гол. ред.) [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Асоц. б-к України. Київ, 2000 (вип. 1) – 2014 (вип. 40).

154. Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського / редкол.: В. Попик (гол. ред.), О. Онищенко [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Асоц. б-к України. Київ, 2015 (вип. 41) – 2019 (вип. 53).

155. Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського / редкол.: Н. Кунанець (гол. ред.), О. Онищенко, Л. Яременко [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Асоц. б-к України. Київ, 2019 (вип. 54) – 2020 (вип. 60).

156. Реєстрація, зберігання та обробка даних = Data Recording, Storage & Processing : наук.-техн. журнал / редкол.: В. В. Петров (голова), О. С. Онищенко [та ін.] ; НАН України, Ін-т проблем реєстрації інформації. Київ, 2000 (Т. 2, № 1) – 2020 (Т. 22, № 4).

157. Рукописна та книжкова спадщина України: археографічні дослідження унікальних архівних та бібліотечних фондів / редкол.: Л. А. Дубровіна (гол. ред.), О. С. Онищенко [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т рукопису. Київ, 2000 (вип. 5) – 2017 (вип. 21).

158. Рукописна та книжкова спадщина України: археографічні дослідження унікальних архівних та бібліотечних фондів / редкол.: Л. А. Дубровіна (гол. ред.), О. С. Онищенко [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т рукопису. Київ, 2017 (вип. 21).

Рецензенти: Л. М. Яременко та ін.

159. Рукописна та книжкова спадщина України: археографічні дослідження унікальних архівних та бібліотечних фондів / редкол.: Л. І. Буряк (гол. ред.) [та ін.] ; наук. рада : О. С. Онищенко [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т рукопису. Київ, 2018 (вип. 22) – 2020 (вип. 26).

160. Рукописна та книжкова спадщина України: археографічні дослідження унікальних архівних та бібліотечних фондів / редкол.: Л. І. Буряк (гол. ред.), Л. М. Яременко [та ін.] ; наук. рада : О. С. Онищенко [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т рукопису. Київ, 2018 (вип. 24) – 2020 (вип. 26).

161. Слов'янські обрії : зб. наукових праць / НАН України, Укр. ком. славистів, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2006 (вип. 1) – 2018 (вип. 11).

Вип. 1: ред. рада: О. С. Онищенко [та ін.]; вип. 2: редкол.: О. С. Онищенко (відп. ред.) [та ін.]; ред. рада: О. С. Онищенко [та ін.]; вип. 3: ред. рада: О. С. Онищенко [та ін.]; вип. 4: ред. рада: О. С. Онищенко [та ін.]; вип. 5: редкол.: О. С. Онищенко (гол. редкол.) [та ін.]; вип. 7–9, 10 [Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, вип. 53]: редкол.: О. С. Онищенко (гол. редкол.) [та ін.]; вип. 11 [Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, вип. 59]: наук. ред. О. Онищенко.

162. Східний світ / редкол.: І. В. Отрошенко (гол. ред.), О. С. Онищенко [та ін.] ; НАН України, Ін-т сходознавства ім. А. Ю. Кримського. Київ, 2000 (№ 1) – 2019 (№ 2).

163. Україна: події, факти, коментарі. Інформаційно-аналітичний журнал / редкол.: О. С. Онищенко (гол. ред.) [та ін.] ; Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, СІАЗ. Київ, 2001 (вип. 1) – 2014 (вип. 10).

164. Україна у відгуках зарубіжної преси : інформ.-бібліогр. бюл. / редкол.: О. С. Онищенко (гол. ред.) [та ін.] ; Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Фонд Президентів України. Київ, 2011 (вип. 1–12) – 2014 (вип. 2).

165. Українська біографістика = Biographistica Ukrainica : зб. наук. праць Ін-ту біографічних досліджень / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського ; редкол.: В. І. Попик (гол. ред.), О. С. Онищенко [та ін.]. Київ, 2005 (вип. 5) – 2018 (вип. 16).

166. Українська біографістика = Biographistica Ukrainica : зб. наук. праць Ін-ту біографічних досліджень / редкол.: М. Г. Палієнко (голов. ред.), Л. М. Яременко [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2019 (вип. 18) – 2020 (вип. 20).

167. Українська орієнталістика : зб. наук. праць викл. та студ. Київ. ун-ту ім. Б. Грінченка, Нац. ун-ту «Києво-Могилянська академія» і Київ. нац. лінгвістичного ун-ту. Київ, 2012. Вип. 6. 248 с.

Рецензенти: А. І. Шаповал та ін.

168. Українсько-македонський науковий збірник = Украинско-македонски научен зборник = Ukrainian-Macedonian scientific collection / редкол.: В. Литвин (гол. ред.), О. Онищенко [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Македонська академія наук і мистецтв. Київ, 2005 (вип. 1) – 2014 (вип. 6).

169. Філософські проблеми гуманітарних наук : альманах / редкол.: Л. В. Губерський (гол. ред.), О. С. Онищенко [та ін.] ; КНУ ім. Тараса Шевченка. Київ, 2006 (вип. 8) – 2020 (вип. 30).

170. Читання академіка В. І. Вернадського : зб. публікацій / ред.: А. Г. Загородній (гол. ред.), О. С. Онищенко, Л. М. Яременко [та ін.] ; НАН України, Комісія НАН України з наук. спадщини акад. В. І. Вернадського, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2019. Вип. 1. 132 с.

171. Шляхи розвитку [реформування] української науки : інформаційно-аналітичний бюлетень. Додаток до журналу «Україна : події, факти, коментарі» / гол. ред. О. С. Онищенко ; Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, СІАЗ. Київ, 2005 (№ 1) – 2013 (№ 2).

**СПИСОК НАУКОВИХ ПРАЦЬ СПІВРОБІТНИКІВ
ІНСТИТУТУ АРХІВОЗНАВСТВА НБУВ.
2000–2020 рр.**

2000

1. Варава Т. В., Вересовська Т. В. Пропозиції В. І. Вернадського щодо розробки концепції створення Української академії наук та її структури (1918–1919). *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2000. Вип. 3. С. 351–357.
2. Варава Т. В. Діяльність Постійної комісії для складання біографічного словника в складі УАН–ВУАН (1918–1933). *Бібліотечний вісник*. 2000. № 2. С. 51–54.
3. Варава Т. В. Діяльність Постійної комісії для складання словника української живої мови у складі УАН–ВУАН (1918–1930 рр.). *Архівознавство. Археографія. Джерелознавство*. 2000. Вип. 2. С. 227–235.
4. Варава Т. В. Основні етапи діяльності «Постійної комісії для складання словника українських діячів науки, історії, мистецтва та громадського руху» (1918–1933). *Рукописна та книжкова спадщина України* : археограф. дослідж. унікальних арх. та бібл. фондів. 2000. Вип. 5. С. 130–138.
5. Варава Т. В., Портнова Л. Ю. Доля особистого архіву та бібліотеки професора Є. К. Тимченка (за матеріалами ІР НБУВ та ЦДАГО України). *Рукописна та книжкова спадщина України* : археограф. дослідж. унікальних арх. та бібл. фондів. 2000. Вип. 6. С. 183–191.
6. Варава Т. В. Словникові комісії УАН–ВУАН (1918–1933). *Бібліотечний вісник*. 2000. № 3. С. 24–27.
7. Вересовська Т. В. Видавнича діяльність Комісії для виучування історії західноруського та українського права (1918–1928). *Бібліотечний вісник*. 2000. № 2. С. 45–50.
8. Вересовська Т. В. Видавнича та бібліографічна діяльність Інституту демографії УАН–ВУАН (1919–1928). *Бібліотечний вісник*. 2000. № 3. С. 19–23.
9. Вересовська Т. В. Видавнича та бібліографічна діяльність Комісії для виучування звичаєвого (народного) права Соціально-економічного відділу УАН–ВУАН (1918–1928 рр.). *Архівознавство. Археографія. Джерелознавство*. 2000. Вип. 2. С. 239–252.
10. Вересовська Т. В. Внесок академіка М. В. Птухи та Інституту демографії УАН–ВУАН в розвиток статистичної науки й демографії в Україні (1919–1928 рр.). *Рукописна та книжкова спадщина України* : археограф. дослідж. унікальних арх. та бібл. фондів. 2000. Вип. 5. С. 118–129.

11. Закусило О. М. Внесок Є. К. Лазаренка у розвиток вітчизняної мінералогії. *Історія української науки на межі тисячоліть*. 2000. Вип. 3. С. 106–109.
12. Кучмаренко В. А. Інститут архівознавства. *Архівні установи України : довідник*. Київ, 2000. С. 177–179.
13. Кучмаренко В. А., Старовойт С. В. З історії формування бібліотек академічних установ України і розвитку видавничої справи УАН (1918–1928). *Рукописна та книжкова спадщина України : археограф. дослідж. унікальних арх. та бібл. фондів*. 2000. Вип. 5. С. 82–91.
14. Кучмаренко В. А., Яременко Л. М. Архівний фонд Національної академії наук України: історія, сучасний стан, зміст і склад документів. *Архіви України*. 2000. № 1–3. С. 8–15.
15. Луговський О. Г. Видання біобібліографічних покажчиків вчених-природознавців НАН України (1919–1999). *Рукописна та книжкова спадщина України : археограф. дослідж. унікальних арх. та бібл. фондів*. 2000. Вип. 5. С. 107–117.
16. Луговський О. Г. О. М. Мілях: життєвий шлях і наукова діяльність (на матеріалах ІА НБУВ). *Архівознавство. Джерелознавство. Археографія*. 2000. Вип. 2. С. 236–239.
17. Онищенко О. С. Голові Української Всесвітньої Координаційної Ради п. Михайлу Гориню [Надходження до НБУВ усієї рукописної, друкованої та електронної продукції]. *Український форум*. 2000. 1 червня. С. 2.
18. Онищенко О. С. Доминирующая тенденция развития информационной сферы. *Библиотеки национальных академий наук: проблемы функционирования, тенденции развития : науч.-практ. и теорет. сб.* Киев, 2000. Вып. 1. С. 3–6.
19. Онищенко О. С. Книга віри, надії та дії: від імені всіх, про всіх і до всіх. *Президентський вісник*. 2000. № 20. С. 4.
20. Онищенко О. С. Любов Андріївна Дубровіна – сучасний історик, книгознавець, джерелознавець, діяч бібліотечної та архівної справи. *Бібліотечний вісник*. 2000. № 5. С. 16–26.
21. Онищенко О. С. Наукове освоєння тисячолітньої літописної та книжкової спадщини (в НАН України та НБУВ). *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2000. Вип. 3. С. 6–12.
22. Онищенко О., Петров В., Крючин А. Збереження та введення до наукового обігу звукової культурної спадщини. *Студії з архівної спадщини та документознавства*. 2000. Т. 6. С. 25–27.
23. Папакіна Т. П. Діяльність комісій порайонного дослідження історії України ВУАН (на матеріалах Інституту рукопису Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського). *Рукописна та книжкова спадщина України : археограф. дослідж. унікальних арх. та бібл. фондів*. 2000. Вип. 5. С. 92–106.

24. Папакіна Т. П. Проблеми регіональних досліджень історії України в діяльності Всеукраїнської Академії наук (1924–1930). *Архівознавство. Археографія. Джерелознавство*. 2000. Вип. 2. С. 182–192.
25. Старовойт С. В. А. Ю. Кримський і видавничі справа в Українській академії наук. *Рукописна та книжкова спадщина України* : археограф. дослідж. унікальних арх. та бібл. фондів. 2000. Вип. 6. С. 174–182.
26. Старовойт С. В. З історії організації видавничої діяльності Національної академії наук України (1918–1923). *Архівознавство. Джерелознавство. Археографія*. 2000. Вип. 2. С. 192–203.
27. Старовойт С. В. Становлення видавничої діяльності НАН України в перші роки її існування. *Бібліотечний вісник*. 2000. № 5. С. 48–51.
28. Яременко Л. М. Шляхи оптимізації складу Архівного фонду Національної академії наук України. *Рукописна та книжкова спадщина України* : археограф. дослідж. унікальних арх. та бібл. фондів. 2000. Вип. 6. С. 118–122.

2001

29. Колобов О. О. Архів та бібліотека у першому наближенні: до питання про їхні завдання, об'єкти зберігання, організацію. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського* : зб. наук. праць. 2001. Вип. 7. С. 214–222.
30. Луговський О. Г. Б. І. Балінський. *Історія української науки на межі тисячоліть*. 2001. Вип. 5. С. 124–126.
31. Луговський О. Г. Діяльність Комісії для повернення військовополонених Військового міністерства Української держави. *Військово-історичний альманах*. 2001. Вип. 2. С. 30–35.
32. Луговський О. Г., Портнова Л. Ю. Щоденник кадета М. В. Іванова. *Військово-історичний альманах*. 2001. Вип. 1. С. 129–141.
33. Онищенко О. С. Документально-інформаційні ресурси архівів та бібліотек – спільна база для розвитку науки, освіти, культури. *Архівознавство. Археографія. Джерелознавство*. 2001. Вип. 4. С. 163–173.
34. Онищенко О. С. Любов Андріївна Дубровіна – сучасний історик, книгознавець, джерелознавець, діяч бібліотечної та архівної справи. *Архівознавство. Археографія. Джерелознавство*. 2001. Вип. 3. С. 371–382.
35. Онищенко О. С. Поширення наукових знань як чинник інтелектуального збагачення суспільства. *Соціокультурні чинники розвитку інтелектуального суспільства і молодь* : наук. праці та матеріали конф. / редкол.: В. Андрущенко (гол. ред.) [та ін.]. 2001. Вип. 1. С. 46–51. Те ж: *Трибуна*. 2001. № 3/4. С. 9–11.

36. Онищенко О. С. Слово про Пересопницьке Євангеліє. 1556–1561. *Пересопницьке Євангеліє. 1556–1561. Дослідження. Транслітерований текст. Словопоказчик*. Київ, 2001. С. 7–9.

37. Онищенко О. С. Теоретичні засади нової моделі держави. *Державне управління перехідних суспільств в умовах глобалізації* : матеріали засідання Міжнародного круглого столу. Київ, 2001. С. 5–7.

38. Папакіна Т. П. Документальна спадщина Комісії порайонного дослідження історії України. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2001. Вип. 7. С. 232–240.

39. Папакіна Т. П. Документи Інституту рукопису Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського як джерело до вивчення діяльності Комісії історії Києва та Правобережжя ВУАН (1924–1932). *Архівознавство. Археографія. Джерелознавство*. 2001. Вип. 3. С. 334–346.

40. Папакіна Т. П. З історії втрачених видань Всеукраїнської академії наук: Збірник «Полуднева Україна». *Архіви України*. 2001. № 6. С. 24–32.

41. Папакіна Т. П. Комісія дослідження історії Західної України Всеукраїнської академії наук: науково-бібліографічний доробок (1925–1933). *Бібліотечний вісник*. 2001. № 5. С. 35–39.

42. Старовойт С. В. Епістолярна спадщина як джерело до вивчення історії організації видавничої діяльності ВУАН. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2001. Вип. 7. С. 210–215.

43. Стрельська Л. І., Абраїмов В. М. Право на життя й його ціна в історії (за архівними матеріалами О. О. Малиновського). *Історія в школах України*. 2001. № 2. С. 39–43; № 3/4. С. 30–39.

44. Стрельська Л. І. Живопис в житті і діяльності В. І. Стрельського. *Проблеми архівознавства і джерелознавства* : зб. наук. праць до 90-річчя від дня народження проф. В. І. Стрельського. Київ, 2001. С. 24–30. (Історія архівної справи: спогади, дослідження, джерела; вип. 4).

45. Яременко Л. М. Документи ЦДАВО України про дослідження продуктивних сил України установами ВУАН (1919–1930). *Архіви України*. 2001. № 6. С. 46–54.

46. Яременко Л. М. Інформаційні ресурси Архівного фонду НАН України. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2001. Вип. 7. С. 200–207.

2002

47. Дубровина Л. А., Онищенко А. С. Судьба Львовского книжного собрания «Оссолинеум» 1945–1946 гг. *История архивов России и Украины XVI–XX вв.* 2002. № 4. С. 46–69.

48. Колобов О. О., Варава Т. В. Місце фондів особового походження в архівних довідниках. *Архівознавство. Археографія. Джерелознавство*. 2002. Вип. 5. С. 209–216.
49. Колобов О. О., Варава Т. В. Правові аспекти використання архівних документів (до питання про історіографію проблеми в українській архівознавчій літературі 90-х років ХХ ст.). *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2002. Вип. 9. С. 519–532.
50. Луговський О. Г. Бібліографічні джерела НБУВ як вид науково-інформаційних ресурсів. *Студії з архівної справи та документознавства*. 2002. Т. 8. С. 104–109.
51. Луговський О. Г. Біобібліографія вчених-природознавців ВУАН. *Історія освіти, науки і техніки в Україні* : Перша конференція Молодих вчених та спеціалістів : тези доп. та повідомлення (30 травня 2002 р., м. Київ). Київ, 2002. С. 87–93.
52. Луговський А. Г., Кухта Л. К. Вклад академіка А. М. Никольського в зоологічну науку і її популяризацію. *Наука і наукознавство*. 2002. № 4. С. 232–235.
53. Онищенко О. С. Громадянське суспільство: тенденції і проблеми становлення в Україні. *Микола Плав'юк: Україна – життя моє* : у 3 т. Київ : Вид-во ім. Олени Теліги, 2002. Т. 3. С. 153–161.
54. Онищенко О. С., Дубровіна Л. А. Доля бібліотеки Оссолінеум в історії України та Польщі у документах 1945–1946 рр.: повертаючись до питань спільної історико-культурної спадщини. *Бібліотечний вісник*. 2002. № 2. С. 2–21.
55. Онищенко О., Дубровіна Л. Книжкові й архівні фонди БАН УРСР та академічних інститутів у 1944–1948 роках. *Студії з архівної справи та документознавства*. 2002. Т. 8. С. 37–49.
56. Онищенко О. С. Історико-культурні зв'язки України і Македонії. *Дні науки України в Республіці Македонія*. Скоп'є, 2002. Кн. 1. С. 167–174.
57. Онищенко О. С., Солоіденко Г. І. Асоціація бібліотек України: етапи становлення та розвитку. *Бібліотечний вісник*. 2002. № 5. С. 24–30.
58. Папакіна Т. П. Комісії порайонного дослідження історії України (1924–1932) при ВУАН: проблеми створення покажчика документів (за матеріалами Інституту рукопису НБУВ). *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2002. Вип. 9. С. 368–373.
59. Старовойт С. В. Видавнича продукція НАН України як джерело до вивчення її діяльності (20–30-ті рр. ХХ ст.). *Історія освіти, науки і техніки в Україні* : Перша конференція молодих вчених та спеціалістів : тези доп. та повідомл. (30 травня 2002 р., м. Київ). Київ, 2002. С. 120–123.

60. Старовойт С. В. Документи з видавничої діяльності УАН–ВУАН (1918–1934): проблеми використання. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2002. Вип. 9. С. 375–383.

61. Старовойт С. В. Термінологічні словники Інституту української наукової мови ВУАН: історія створення. *Студії з архівної справи та документознавства*. 2002. Т. 8. С. 114–118.

62. Стрельська Л. І., Портнова Л. Ю. Автобіографія Василя Вишиваного (В. Габсбурга). *Військово-історичний альманах*. 2002. № 4. С. 137–160.

63. Яременко Л. М. Документи Інституту рукопису НБУВ про діяльність Комісії ВУАН для вивчення продукційних сил України (1926–1930). *Студії з архівної справи та документознавства*. 2002. Т. 8. С. 110–114.

64. Яременко Л. М. Комісія для вивчення природних багатств України Української академії наук: історія створення, діяльність, структура та персональний склад (1919–1923). *Історія освіти, науки і техніки в Україні* : Перша конференція Молодих вчених та спеціалістів : тези доп. та повідомл. (30 травня 2002 р., м. Київ). Київ, 2002. С. 136–140.

65. Яременко Л. М. Описання і використання документів Комісії ВУАН для вивчення продукційних сил України у фондах НБУВ. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2002. Вип. 9. С. 392–401.

2003

66. Дубровина Л. А. Создание Национальной библиотеки Украины им. В. И. Вернадского и концепция ее фонда. *Библиотеки в контексте истории* : материалы V Междунар. науч. конф. (Москва, 21–23 окт. 2003 г.). Москва, 2003. С. 206–211.

67. Дубровина Л. А. У творчому пошуку [До 70-річчя з дня народження академіка НАН України генерального директора НБУВ О. С. Онищенко]. *Пам'ять століть*. 2003. № 1. С. 112–114.

68. Луговский А. Г. Развитие планеризма в Киеве (1920–1930 гг.). *Людина і космос – 2003* / Житомир. музей космонавтики ім. С. П. Корольова; Центр досліджень наук.-техн. потенціалу і історії науки. Київ, 2003. С. 48–59.

69. Луговський О. Г. Формування Збройних Сил Української держави (1918 р.): Організаційні аспекти. *Військово-історичний альманах*. 2003. Ч. 1 (6). С. 39–54; ч. 2 (7). С. 38–57.

70. Онищенко О. С. Бабич Василь Степанович. *Енциклопедія Сучасної України* : у 30 т. Київ, 2003. Т. 2. С. 22–23.

71. Онищенко О. С. Бабич Євдокія Коновна. *Енциклопедія Сучасної України* : у 30 т. Київ, 2003. Т. 2. С. 24.

72. Онищенко О. С. Беляева Лілія Вікентіївна. *Енциклопедія Сучасної України* : у 30 т. Київ, 2003. Т. 2. С. 582.
73. Онищенко О. С. Бібліотеки сільськогосподарські. *Енциклопедія Сучасної України* : у 30 т. Київ, 2003. Т. 2. С. 728.
74. Онищенко О. С. Бібліотекознавство. *Енциклопедія Сучасної України* : у 30 т. Київ, 2003. Т. 2. С. 729–730.
75. Онищенко О. С. Бібліотечна справа. *Енциклопедія Сучасної України* : у 30 т. Київ, 2003. Т. 2. С. 732–733.
76. Онищенко О. В. І. Вернадський та його внесок у заснування та розвиток Національної Бібліотеки Української Держави. *Бібліотечний вісник*. 2003. № 2. С. 2–9.
77. Онищенко О. С. Зробити все можливе задля збереження для нащадків архіву української науки. *Архіви України*. 2003. № 1–3. С. 100–106.
78. Онищенко А. С. Международная ассоциация академий наук: стратегия информационно-библиотечного сотрудничества. *Библиотеки национальных академий наук: проблемы функционирования, тенденции развития*. 2003. Вып. 2. С. 3–13.
79. Онищенко О. С. Ми цілеспрямовано рухаємося до створення єдиного інформаційного простору науки [Три сюжети до біографії МААН]. *Вісник Національної академії наук України*. 2003. № 8. С. 48–50.
80. Онищенко О. С. Міжнародна асоціація академій наук: стратегія інформаційно-бібліотечного співробітництва. *Бібліотечний вісник*. 2003. № 2. С. 42–46.
81. Онищенко А. С. Науки юношей питают. И академиком тоже: Национальная академия наук сильна, как никогда. *Власть и политика*. 2003. № 47 (21–27 нояб.). С. 13.
82. Онищенко А. С., Попроцкая В. Г. Национальная библиотека Украины имени В. И. Вернадского как многопрофильный научно-исследовательский центр. *Библиотеки национальных академий наук: проблемы функционирования, тенденции развития*. 2003. Вып. 2. С. 15–39.
83. Онищенко О. С. Українсько-македонські культурно-історичні зв'язки. *Денови на украинската наука во Република Македонија: 22–23 октомври 2002 година Скопје* / уред. Б. Ристовски ; Македонска академија на науките и уметностите, Национална академија на науките и уметностите на Украина. Скопје, 2002. С. 67–76. (Македонско-українські научні собори ; кн. 1) [*Дні науки України в Республіці Македонія* (22–23 жовт. 2002 року). Скоп'є, 2003. С. 67–76.].
84. Стрельська Л. І. Видатний вчений-металург, один з піонерів вітчизняного нікелевого виробництва В. Ю. Васильєв. *Історія української науки на межі тисячоліть*. 2003. Вип. 13. С. 165–169.
85. Стрельська Л. І. Постернак Степан Пилипович. *Українські історики ХХ століття* : бібліографічний довідник. Вип. 2. Ч. 2. Київ, 2003. С. 279–280. (Серія «Українські історики»).

86. Стрельська Л. І. Славін Лазар Мойсейович. *Українські історики ХХ століття* : бібліографічний довідник. Київ, 2003. Вип. 2. Ч. 2. С. 296–297. (Серія «Українські історики»).

87. Яременко Л. М. Науково-інформаційний бюлетень «Продукційні сили України» (як джерело з наукової діяльності Комісії ВУАН з виучування продукційних сил України). *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2003. Вип. 10. С. 247–258.

2004

88. Беззубець О. В. Український громадський рух у спогадах революційних народників II пол. ХІХ ст. *Шевченківська весна* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. студентів, аспірантів та молодих вчених / КНУТШ. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2004. Вип. 2. Ч. 1. С. 135–137.

89. Беззубець О. В., Щербатюк В. М. Голодомор 1932–1933 рр.: жахлива правда тоталітарного режиму. *Співка «Витоки» у краєзнавчому русі України: досягнення і перспективи* / відп. ред. О. І. Гуржій ; упоряд.: М. І. Бушин [та ін.]. Черкаси, 2004. С. 249–253.

90. Березовський О. М. Журнал «Україна» – спадкоємець «Киевской старины». *Київська старовина*. 2004. № 1. С. 52–57.

91. Березовський О. М. Умови та особливості діяльності журналу «Україна» 1907 року. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Історія*. 2004. Вип. 74/76. С. 7–10.

92. Бородавко Т. В. Проведення селянської реформи у Чернігівській губернії протягом 1861 року. *Український історичний збірник*. 2004. Вип. 7. С. 169–178.

93. Кондратенко О. Ю. Академія наук УРСР 1944–1956 рр. (історіографічний огляд). *Дев'ята конференція молодих істориків освіти, науки і техніки України* : матеріали конф., 23 квітня 2004 р., м. Київ. Київ, 2004. С. 48–56.

94. Луговський О. Г. Бібліографічні джерела з історії української науки. *Дев'ята конференція молодих істориків освіти, науки і техніки України* : матеріали конф., 23 квітня 2004 р., м. Київ. Київ, 2004. С. 76–83.

95. Луговський О. Г. Вклад академіка Л. Шубенка-Шубіна в українську науку. *Праці Наукового товариства ім. Шевченка*. Т. 13. Студії з поля історії української науки і техніки. Львів, 2004. С. 285–294.

96. Луговський О. Г. Горбань Іван Степанович (1928–2000) – академік Національної академії наук України, професор кафедри експериментальної фізики Київського національного університету. *Історія освіти, науки і техніки*. Київ, 2004. С. 129–133.

97. Луговський О. Г. Збірник документів з історії НАНУ 1918–1941 рр. як джерело біографічних досліджень : з досвіду підготовки збірників колективом Інституту архівознавства НБУВ. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. Вип. 13. 2004. С. 25–34.
98. Луговський О. Г., Коротка Л. А., Кухта Л. К. Професор Київського університету ім. Т. Г. Шевченка О. П. Корнєєв (1903–1987). Життя і творчість. *Історія української науки на межі тисячоліть*. 2004. Вип. 14. С. 53–57.
99. Луговський О. Г., Кухта Л. К. Київський період наукової творчості видатного зоолога О. О. Коротнева. *Наука та наукознавство* : матеріали III Добровської конф. з наукознавства та історії науки 3–11 березня 2003 р. Київ, 2004. № 4. С. 267–271.
100. Онищенко О. С. 85 років Національної академії наук України: історія формування вітчизняного комплексу фундаментальної науки. *Вісник НАН України*. 2004. № 1. С. 15–22.
101. Онищенко О. С. Життя і діяльність Крсте Петкова Мисиркова в Україні. *Македонско-українски културни врски (X–XX век)* : зборник од науч. конф. одржана во Охрд на 21–23 октаври 2003 година / Македонска академија на науките и уметносите, НАН України ; уред.: Б. Ристовски [та ін.]. Скопја, 2004. Кн. 2. С. 161–175. [Македонсько-українські культурні зв'язки (XX–XX ст.) : зб. наук. конф., проведеної в Охриді 21–23 жовт. 2003 р. / Македонська академія наук і мистецтв, НАН України; ред.: Б. Рістовський [та ін.]. Скоп'є, 2004. Кн. 2. С. 161–175].
102. Сендик В. В., Шиліна О. І. Науково-дослідна документація у складі архівного фонду НАН України: питання відбору та описання. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2004. Вип. 13. С. 216–221.
103. Січова О. В. Залюднення «задніпровських місць» протягом першої половини XVIII ст. в працях українських істориків, співробітників ВУАН 20 – поч. 30-х рр. XX ст. (М. Ткаченка, С. Шамрая, Н. Полонської-Василенко). *Дев'ята конференція молодих істориків освіти, науки і техніки, 23 квітня 2004 р., м. Київ* : матеріали конф. Київ, 2004. С. 141–146.
104. Січова О. В. З історії колонізації південних земель Правобережжя і приєднання їх до Гетьманщини (перша третина XVIII ст.). *Рукописна та книжкова спадщина* : археограф. дослідж. унікальних арх. та бібл. фондів. 2004. Вип. 9. С. 112–121.
105. Стрельська Л. І. Багалій Дмитро Іванович. *Історичний факультет Київського національного університету імені Тараса Шевченка: минуле і сьогодення (1834–2004 рр.)*. Київ, 2004. С. 152.

106. Стрельська Л. І. Гуслистий Кость Григорович. *Історичний факультет Київського національного університету імені Тараса Шевченка: минуле і сьогодення (1834–2004 рр.)*. Київ, 2004. С. 188.
107. Стрельська Л. І. Кондуфор Юрій Юрійович. *Історичний факультет Київського національного університету імені Тараса Шевченка: минуле і сьогодення (1834–2004 рр.)*. Київ, 2004. С. 217.
108. Стрельська Л. І. Петровський Микола Неонович. *Історичний факультет Київського національного університету імені Тараса Шевченка: минуле і сьогодення*. Київ, 2004. С. 271.
109. Стрельська Л. І. Славін Лазар Мойсейович. *Історичний факультет Київського національного університету імені Тараса Шевченка: минуле і сьогодення (1834–2004 рр.)*. Київ, 2004. С. 289.
110. Стрельська Л. І. Славін Лазар Мойсейович. *Українські історики ХХ століття : біобібліографічний довідник*. Вип. 2. Ч. 2. Київ, 2004. С. 298–299.
111. Стрельська Л. І. Стрельський В'ячеслав Ілліч. *Історичний факультет Київського національного університету імені Тараса Шевченка: минуле і сьогодення (1834–2004 рр.)*. Київ, 2004. С. 297.
112. Удовик В. М. Соціальна допомога українському населенню з боку місцевого самоуправління в період німецької окупації (1941–1944 рр.). *Вісник Академії праці та соціальних відносин Федерації профспілок України*. 2004. № 4. С. 242–247.
113. Шипко Л. В. Михайло Бережков та його діяльність в Історичному товаристві Нестора Літописця. *Київська старовина*. 2004. № 3. С. 150–154.
114. Яременко Л. М. Рукописна та бібліографічна спадщина Комісії ВУАН для виучування продукційних сил України (1926–1930). *Рукописна та книжкова спадщина України : археограф. дослідж. унікальних арх. та бібл. фондів*. 2004. Вип. 9. С. 3–13.

2005

115. Беззубець О. В. Спогади-некрологи як різновид «тематичної» мемуаристики діячів українського громадського руху II пол. ХІХ ст. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Історія*. 2005. № 77/79. С. 108–111.
116. Беззубець О. В. Спогади Степана Ерастова як джерело з історії українського громадського руху II пол. ХІХ ст. *Шевченківська весна : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. студентів, аспірантів та молодих вчених, присвяченої 60-річчю Великої Перемоги*. Київ, 2005. Вип. 3. Ч. 1. С. 36–38.
117. Беззубець О. В. Характеристика мемуарних праць діячів українського національно-демократичного руху другої половини ХІХ ст. *Документознавство*.

Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність: проблеми науки, освіти, практики : зб. матеріалів II Міжнар. наук.-практ. конф.. Київ, 2005. Ч. 1. С. 202–204.

118. Беззубець О. В. Традиційне українське храмобудівництво. *Добридень*. 2005. № 20. С. 15–17.

119. Березовський О. М. Республіка Болгарія : [орг. наук. діяльності]. *Шляхи реформування української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2005. № 8. С. 42–47.

120. Березовський О. М. Сербська академія наук і мистецтв. *Шляхи реформування української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2005. № 14. С. 26–31.

121. Березовський О. М. Символіка Лисянщини: минуле і сучасність. *Добридень*. 2005. № 20. С. 18–21.

122. Березовський О. М. Українські газети «Слобожанщина» і «Запоріжжє» та їх місце у національному русі (1906). *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Історія*. 2005. № 77/79. С. 57–60.

123. Бойко Г. В. Канада : [орг. наук. діяльності]. *Шляхи реформування української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2005. № 12. С. 64–69.

124. Бойко Г. В. Франція : [орг. наук. діяльності]. *Шляхи реформування української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2005. № 4. С. 64–74.

125. Бойко Г. В., Порохницька Н. М., Кучмаренко В. А. Республіка Корея : [орг. наук. діяльності]. *Шляхи реформування української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2005. № 6. С. 45–50.

126. Бородавко Т. В. Підоплічко Іван Григорович (1905–1975) (до 100-річчя від дня народження). *Шевченківська весна* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. студентів, аспірантів та молодих вчених, присвяченої 60-річчю Великої Перемоги. Київ, 2005. Вип. 3. Ч. 1. С. 40–43.

127. Варава Т. В. Структура, персональний склад і діяльність словникових комісій УАН–ВУАН (1918–1931) (за документами Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського). *Рукописна та книжкова спадщина України* : археограф. дослідж. унікальних арх. та бібл. фондів. 2005. Вип. 10. С. 114–128.

128. Вербіцька О. І. Союз академій наук Німеччини. *Шляхи реформування української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2005. № 2. С. 51–71.

129. Герасименко Л. С. Роль народного ополчення Києва у відбитті генерального штурму міста (31 липня – 16 серпня 1941 р.). *Шевченківська весна* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. студентів, аспірантів та молодих вчених, присвяченої 60-річчю Великої Перемоги. Київ, 2005. Вип. 3. Ч. 1. С. 51–55.

130. Індиченко Г. В. Академічна наука в Ірландії. *Шляхи реформування української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2005. № 11. С. 75–80.

131. Індиченко Г. В. Академічна наука у Швеції. *Шляхи реформування української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2005. № 15. С. 27–34.

132. Індиченко Г. В. Королівське товариство Великобританії. *Шляхи реформування української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2005. № 6. С. 44–48.
133. Індиченко Г. В. Республіка Індія : [орг. наук. діяльності]. *Шляхи реформування української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2005. № 9. С. 58–66.
134. Кондратенко О. Ю. Архівні фонди особового походження видатних українських учених-істориків як джерело вивчення розвитку історичної науки в АН УРСР (1944–1959). *Рукописна та книжкова спадщина України* : археограф. дослідж. унікальних арх. та бібл. фондів. 2005. Вип. 10. С. 407–411.
135. Кондратенко О. Ю. Документальні фонди наукового архіву Інституту археології НАН України як джерело вивчення розвитку історичних досліджень в АН УРСР в 1944–1959 рр. *Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність: проблеми науки, освіти, практики* : зб. матеріалів II Міжнар. наук.-практ. конф. Київ, 2005. Ч. 1. С. 224–225.
136. Кондратенко О. Ю. Історія формування та документальний склад спадщини члена-кореспондента АН УРСР С. Юшкова. *Український історичний збірник*. 2005. Вип. 8. С. 429–436.
137. Кондратенко О. Ю. Серафим Володимирович Юшков: життєвий і творчий шлях. *Шевченківська весна* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. студентів, аспірантів та молодих вчених, присвяченої 60-річчю Великої Перемоги. Київ, 2005. Вип. 3. Ч. 1. С. 80–84.
138. Кучмаренко В. А. Деятельность учреждений Академии наук Украины в помощь фронту в период эвакуации: июль 1941 – май 1944 гг. (по материалам архивов Украины). *Библиотеки национальных академий наук: проблемы функционирования, тенденции развития*. Київ, 2005. С. 271–279.
139. Луговський О. Г., Кухта Л. К. Професор Київського національного університету ім. Т. Г. Шевченка – Борис Миколайович Мазурмович (До 100-річчя від дня народження). *Історія української науки на межі тисячоліть*. 2005. Вип. 20. С. 118–121.
140. Онищенко О., Дубровіна Л. Бібліотечна справа в Україні ХХ ст.: 1917–1931 рр. *Бібліотечний вісник*. 2005. № 3. С. 3–16.
141. Онищенко О., Дубровіна Л. Бібліотечна справа в Україні наприкінці ХІХ – у 10-х роках ХХ ст.: стан і основні напрями розвитку. *Бібліотечний вісник*. 2005. № 2. С. 3–13.
142. Онищенко О., Дубровіна Л. Бібліотечна справа в Україні у ХХ ст.: 30–50-ті роки. *Бібліотечний вісник*. 2005. № 4. С. 3–16.
143. Онищенко О. С., Полтавець С. В. З Балкан – на береги Дніпра : дні науки республіки Македонія в Україні (Київ, 31 трав. – 7 черв. 2004 р.). *Українсько-македонський науковий збірник*. 2005. Вип. 1. С. 11–14.

144. Онищенко О. Концептуальні проблеми наукового супроводу суспільних перетворень. *Українсько-македонський науковий збірник*. 2005. Вип. 1. С. 72–80.
145. Онищенко О. Професор Віктор Вергунов. *Бібліотечна планета*. 2005. № 3. С. 40–41.
146. Онищенко А. С., Широков В. А., Костенко Л. И., Костышин А. М. Организация всеукраинского библиографического диалога на основе виртуальной библиографической лаборатории. *Библиотеки национальных академий наук: проблемы функционирования, тенденции развития*. 2005. Вып. 3. С. 5–8.
147. Порохницька Н. М. Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії : [орг. наук. діяльності]. *Шляхи реформування української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2005. № 7. С. 37–43.
148. Порохницька Н. М. Японія : [орг. наук. діяльності]. *Шляхи реформування української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2005. № 13. С. 1–8.
149. Січова О. В. Інститут технічної механіки Національної академії наук України – особливості формування архівного фонду. *Шевченківська весна* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. студентів, аспірантів та молодих вчених, присвяченої 60-річчю Великої Перемоги. Київ, 2005. Вип. 3. Ч. 1. С. 128–131.
150. Удовик В. М. Пам'яті солдат-українців, загиблих у радянсько-фінській війні. *Історичний журнал*. 2005. № 2. С. 119–120. (Рец. на кн. «Полягли в снігах Суомі: Книга Пам'яті України про громадян, які загинули у воєнних конфліктах за рубежом. Київ : Пошуково-вид. агентство «Книга Пам'яті України», 2004. Т. 2. 968 с.)
151. Удовик В. М. Національні академії наук Італії. *Шляхи реформування української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2005. № 16. С. 55–58.
152. Удовик В. М. Питання культурної політики в період німецької окупації (1941–1944 рр.). *Сторінки воєнної історії України* : зб. наук. ст. 2005. Том 9, вип. 2. С. 327–334.
153. Удовик В. М. Сполучені штати Америки. *Шляхи реформування української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2005. № 5. С. 40–50.
154. Удовик В. М. Становище наукових установ в період німецької окупації (1941–1944 рр.) на Україні. *Актуальні проблеми Великої Вітчизняної війни 1941–1945 рр.* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. 27–28 квітня 2005 р.: зб. статей. Луганськ, 2005. С. 215–221.
155. Шихненко І. М. Фонд Грушевських як джерело вивчення історії становлення і розвитку архівної та бібліотечної справи в Україні в період національно-визвольних змагань 1917–1920 рр. *Студії з архівної справи та документознавства*. 2005. Т. 13. С. 133–135.

2006

156. Беззубець О. В. Інформаційні ресурси мемуаристики діячів українського національно-демократичного руху другої половини ХІХ ст. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2006. Вип. 16. С. 244–253.

157. Беззубець О. В., Березовський О. М. Меценати Черкащини: історія, традиції, досвід. *Добридень*. 2006. № 1 (21). С. 31–33.

158. Беззубець О. В. Український молодіжний національно-демократичний рух II пол. ХІХ ст. у спогадах О. Лотоцького. *Шевченківська весна* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. студентів, аспірантів та молодих вчених, присвяченої 15-й річниці незалежності України. Вип. 4: у 3 ч. Ч. 3. Історія. Київ : Логос, 2006. С. 249–251.

159. Беззубець О. В., Березовський О. М. Золота підкова Черкащини у Лисянському районі. *Добридень*. 2006. № 1 (21). С. 14–16.

160. Березовський О. М. Болгарська академія наук на сучасному етапі розвитку. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2006. Вип. 16. С. 581–600.

161. Березовський О. М. Людина зі світовим ім'ям (Берн Дібнер – історик науки). *Добридень*. 2006. № 1 (21). С. 37–39.

162. Березовський О. М. Македонія. *Шляхи реформування української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2006. № 27. С. 58–63.

163. Березовський О. М. Сербська академія наук і мистецтв на сучасному етапі розвитку. *Історія української науки на межі тисячоліть*. 2006. Вип. 23. С. 4–8.

164. Березовський О. М. Умови та особливості формування українських періодичних видань у Наддніпрянській Україні 1905–1907 рр. *Шевченківська весна* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. студентів, аспірантів та молодих вчених, присвяченої 15-й річниці незалежності України. Вип. 4: у 3 ч. Ч. 3. Історія. Київ : Логос, 2006. С. 134–154.

165. Бойко Г. Документальна спадщина учених-хіміків НАН України у фондах Інституту архівознавства НБУВ. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2006. Вип. 16. С. 278–286.

166. Бородавко Т. В. Документи особового фонду І. Г. Підоплічка як інформаційний ресурс у вивченні природничих наук. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2006. Вип. 16. С. 287–294.

167. Вербіцька О. І. Академічна наука в Німеччині. *Історія української науки на межі тисячоліть*. 2006. Вип. 23. С. 22–28.

168. Вербіцька О. І. Академія природничих наук Швейцарії. *Шляхи реформування української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2006. № 25. С. 33–38.

169. Вербіцька О. І. Німеччина : [академічна наука]. *Шляхи реформування української науки* : реф. зб. матеріалів ЗМІ. Київ, 2006. № 22. С. 61–67.
170. Закусило О. М. Пам'яті видатного вченого і великого хірурга [за матеріалами архівного фоду М. М. Амосова]. *Серце і судини*. 2006. № 4. С. 117–118.
171. Індиченко Г. В. Академічна наука в Албанії. *Шляхи реформування української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2006. № 21. С. 66–71.
172. Індиченко Г. В. Академічна наука в Боснії і Герцеговині. *Шляхи реформування української науки* : реф. зб. матеріалів ЗМІ. Київ, 2006. № 29. С. 56–58.
173. Індиченко Г. В. Латвія : [академічна наука]. *Шляхи реформування української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2006. № 26. С. 46–52.
174. Індиченко Г. В. Академічна наука в Нідерландах. *Шляхи реформування української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2006. № 20. С. 36–42.
175. Індиченко Г. В. Академічна наука в Хорватії. *Шляхи реформування української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2006. № 23. С. 44–48.
176. Індиченко Г. Використання інтелектуальних інформаційних технологій при формуванні джерельної бази історії академічної науки зарубіжних країн (на прикладі формування бази даних Лондонського Королівського товариства). *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2006. Вип. 16. С. 221–228.
177. Індиченко Г. В. Академічна наука в Латвії. *Історія української науки на межі тисячоліть*. 2006. Вип. 23. С. 81–87.
178. Кондратенко О. Ю. Архівний фонд особового походження члена-кореспондента НАН України В. І. Клокова. *Історія формування та документальний склад. Шевченківська весна* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. студентів, аспірантів та молодих вчених, присвяченої 15-й річниці незалежності України. Вип. 4, ч. 3 : Історія. Київ, 2006. С. 273–276.
179. Кондратенко О. Ю. Документальні фонди НАН України як джерело вивчення розвитку археології в АН УРСР у 1944–1959 рр. *Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність: проблеми науки, освіти, практики* : матеріали Міжнародної наук.-практ. конф. Київ, 2006. С. 207–208.
180. Кондратенко О. Ю. Особовий фонд члена-кореспондента АН УРСР С. В. Юшкова: історія формування та документальний склад. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2006. Вип. 16. С. 299–305.
181. Кондратенко О. Ю. Розвиток археології в Академії наук УРСР (друга половина 40-х та у 50-х рр. ХХ ст.) (за матеріалами архівів наукових установ). *Історія української науки на межі тисячоліть*. 2006. Вип. 23. С. 92–96.
182. Кучмаренко В. А., Старовойт С. В. З історії формування бібліотек установ Української академії наук та значення академічних видань у цьому процесі (1918–

1930 pp.). *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2006. Вип. 15. С. 77–87.

183. Луговський О. Г. Документи фонду академіка Д. К. Зерова Інституту архівознавства НБУВ як джерело з історії української науки: архівний огляд. *Одинадцята конференція молодих істориків освіти, науки і техніки*: матеріали конф., 21 квіт. 2006 р., м. Київ. Київ, 2006. С. 74–79.

184. Онищенко А. С. Книгообмен между научными библиотеками МААН – прообраз системы книгообмена стран СНГ. *Наука в странах СНГ*: сб. ст. Москва : Наука, 2006. С. 277–282.

185. Онищенко А. С. Украинско-польское научное сотрудничество национальных академий наук и национальных библиотек: новый вектор и перспективы. *Библиотеки национальной академии наук: пробл. функционирования, тенденции развития*. 2006. Вып. 4. С. 405–415.

186. Онищенко О. С., Дубровіна Л. А. Головна академічна бібліотека України (Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського) в контексті ХХ ст. *Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського*. 2006. Вип. 15. С. 11–21.

187. Онищенко О. С., Дубровіна Л. А. Розвиток бібліотечної справи в Україні наприкінці 1950-х – у 80-х роках ХХ ст. *Бібліотечний вісник*. 2006. № 3. С. 24–38.

188. Онищенко О. С. «Електронні» шляхи у світовий інформаційний простір. *Українсько-македонський науковий збірник*. 2006. Вип. 2. С. 234–244.

189. Онищенко О. С. Інформаційні складові розвитку української державності і громадянського суспільства. *Правова держава* : щорічник наук. праць. 2006. Вип. 17. С. 509–512.

190. Онищенко О. С. Проблеми дослідження історії бібліотек України. *Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського*. 2006. Вип. 15. С. 5–10.

191. Онищенко О. С. Розвиток українсько-македонського наукового співробітництва. *Українсько-македонський науковий збірник*. 2006. Вип. 2. С. 11–13.

192. Онищенко О. С. Роль М. П. Василенка у формуванні концепції та заснуванні Національної бібліотеки Української держави. *Вісник НАН України*. 2006. № 6. С. 17–25.

193. Порохницька Н. А. Розвиток, становлення та сучасний стан науки в Португалії. *Шляхи реформування української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2006. № 24. С. 40–46.

194. Порохницька Н. А. Румунія. *Шляхи реформування української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2006. № 28. С. 70–77.

195. Січова О. В. Основні аспекти впровадження електронного документообігу в Україні. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2006. Вип. 16. С. 323–331.

196. Соколова Н. Д. Висвітлення історії Росії в студентських працях Дмитра Багалія. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Історія*. 2006. № 84. С. 128–130.

197. Шипко Л. В. Джерелознавчі студії Михайла Бережкова з середньовічної історії російсько-кримських відносин. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Історія*. 2006. № 84. С. 141–144. Серія:

198. Яременко Л. М. Інститут архівознавства Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. *Українська архівна енциклопедія*. Д–М. Робочий зошит / Держ. комітет архівів України, Укр. НДІ архів. справи та документознавства. Київ, 2006. С. 190–191.

199. Яременко Л. М., Міцан Т. В. Архівні та рукописні ресурси бібліотек. *Бібліотечний вісник*. 2006. № 6. С. 20–22.

2007

200. Беззубець О. В. Автобіографічні документи як джерело з історії українського громадського руху 60–90-х рр. XIX ст. *Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність: проблеми науки, освіти, практики* : зб. матеріалів IV Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 21–23 травня 2007 р. Київ, 2007. С. 56–57.

201. Березовський О. М. Польська академія наук і мистецтв: сучасний стан. *Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність: проблеми науки, освіти, практики* : зб. матеріалів IV Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 21–23 травня 2007 р. Київ, 2007. С. 336–338.

202. Березовський О. М. Польська академія наук і мистецтв. *Шляхи реформування української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2007. № 6 (36). С. 53–56.

203. Березовський О. М. Польська академія наук : сучасний стан. *Дванадцята Всеукраїнська конференція молодих істориків освіти, науки і техніки та спеціалістів*, 20 травня 2007 р., м. Київ. Київ, 2007. С. 18–25.

204. Березовський О. М. Польща : [досвід орг. наук. діяльності]. *Шляхи реформування української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2007. № 3 (33). С. 100–109.

205. Брякало Т. В. Підоплічко Іван Григорович – визначний представник української зоологічної науки. *Дванадцята Всеукраїнська конференція молодих істориків освіти, науки і техніки та спеціалістів*, 20 травня 2007 р., м. Київ. Київ, 2007. С. 33–36.

206. Варава Т. В. Сучасна структура РАН та історія її формування. *Дванадцята Всеукраїнська конференція молодих істориків освіти, науки і техніки та спеціалістів* : матеріали конф., 20 травня 2007 р., м. Київ. Київ, 2007. С. 36–42.

207. Вербіцька О. І. Австрія : [досвід орг. наук. діяльності]. *Шляхи реформування української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2007. № 9 (39). С. 61–67.

208. Вербіцька О. І. Академія наук у Гайдельберзі. *Шляхи реформування української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2007. № 2 (32). С. 78–84.

209. Вербіцька О. І. Репрезентація архівних ресурсів в інформаційно-комунікативних технологіях: вітчизняний та закордонний досвід. *Рукописна та книжкова спадщина України*: археограф. дослідж. унікальних арх. та бібл. фондів. 2007. Вип. 11. С. 314–325.

210. Вербіцька О. І. Розвиток природничо-наукового знання у Швейцарії на рубежі ХХ–ХХІ ст. *Дванадцята Всеукраїнська конференція молодих істориків освіти, науки і техніки та спеціалістів*, 20 травня 2007 р., м. Київ. Київ, 2007. С. 42–52.

211. Герасименко Л. С. Документування науково-організаційної та управлінської діяльності Інституту теоретичної фізики ім. М. М. Боголюбова НАН України. *Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність: проблеми науки, освіти, практики* : зб. мат. IV Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 21–23 травня 2007 р. Київ, 2007. С. 58–60.

212. Закусило О. М. Створено фонд академіка Гончарука Є. Г. *Довкілля та здоров'я*. 2007. № 7. С. 49–50.

213. Індиченко Г. В. Единбурзьке королівське товариство. *Шляхи реформування української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2007. № 5 (35). С. 92–97.

214. Індиченко Г. В. Естонська академія наук: сучасний стан. *Дванадцята Всеукраїнська конференція молодих істориків освіти, науки і техніки та спеціалістів*, 20 травня 2007 р., м. Київ. Київ, 2007. С. 110–119.

215. Індиченко Г. В. Естонська академія наук. *Шляхи реформування української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2007. № 1. С. 38–43.

216. Індиченко Г. В. Королівське Шведське товариство військово-морських наук. *Шляхи реформування української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2007. №7 (37). С. 72–75.

217. Кондратенко О. Ю. Археографічна діяльність Комісії по історії Великої Вітчизняної війни на Україні АН УРСР у 1945–1950 рр. *Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність: проблеми науки, освіти, практики* : зб. матеріалів IV Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 21–23 травня 2007 р. Київ, 2007. С. 234–236.

218. Кондратенко О. Ю. Документальні архівні фонди НАН України як джерело вивчення розвитку основних напрямків історичних наукових досліджень в АН УРСР (1944–1956 рр.). *Студії з архівної справи та документознавства*. 2007. Т. 15. С. 37–44.

219. Кондратенко О. Ю. Документальні архівні фонди НАН України як джерело вивчення основних напрямків наукових досліджень в Інституті історії АН УРСР (1944–1956 рр.). *Рукописна та книжкова спадщина України* : археограф. дослідж. унікальних арх. та бібл. фондів. 2007. Вип. 11. С. 99–109.

220. Кондратенко О. Ю., Шипко Л. В. Особовий архівний фонд академіка А. А. Смірнова: структура та документальний склад. *Рукописна та книжкова спадщина України* : археогр. дослідж. унікальних архів. та бібл. фондів. 2007. Вип. 12. С. 113–117.

221. Кучмаренко В. А. Джерельна база з історії діяльності наукових установ в період окупації України (1941–1944 рр.). *Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність: проблеми науки, освіти, практики* : зб. матеріалів IV Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 21–22 травня 2007 р. Київ, 2007. С. 220–222.

222. Кучмаренко В. А. Наукові установи Української академії наук на окупованих територіях України у 1941–1944 роках : [на матеріалах Ін-ту архівознавства НБУВ]. *Історія української науки на межі тисячоліть*. 2007. Вип. 30. С. 121–139.

223. Онищенко А. С. Деятельность Национальной академии наук Украины в системе МААН. *Сборник материалов Международной научно-практической конференции*. Минск : Беларусьнаукa, 2007. С. 31–39.

224. Онищенко А. С., Кулаковская Т. Л. Совет директоров научных библиотек и информационных центров академий наук – членов МААН: развитие информационного сотрудничества. *Библиотеки национальных академий наук: проблемы функционирования, тенденции развития* : науч.-практ. и теор. сб. Киев, 2007. Вып. 5. С. 7–23.

225. Онищенко О. С., Дубровіна Л. А. Академік Ярослав Дмитрович Ісаєвич – український історик, культуролог, енциклопедист. *Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність* : зб. наук. праць. 2006–2007. Вип. 15. С. 7–13.

226. Онищенко О. С. Паралелі, що єднають народи: Шоста міжакадемічна українсько-македонська конференція (Бітола, Республіка Македонія, 18–19 вересня 2007 р.). *Вісник Національної академії наук України*. 2007. № 10. С. 35–36.

227. Онищенко О. С. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: історія, сучасний стан, проблеми та завдання. *Бібліотеки України загальнодержавного значення: історія і сучасність* : зб. ст. / редкол.: О. С. Онищенко (голова) та ін. ; НБУВ [та ін.]. Київ, 2007. С. 5–25.

228. Порохницька Н. А. Внесок М. В. Птухи у розвиток вітчизняної статистичної науки та демографії (за документами фонду особового походження). *Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність: проблеми науки, освіти, практики* : зб. матеріалів IV Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 21–23 травня 2007 р. Київ, 2007. С. 243–244.

229. Порохницька Н. А. Джерела з історії вітчизняної статистичної науки у фондах Інституту архівознавства НБУВ (архівна спадщина акад. НАН України М. В. Птухи). *Дванадцята Всеукраїнська конференція молодих істориків освіти, науки і техніки та спеціалістів*, 20 травня 2007 р., м. Київ. Київ, 2007. С. 162–166.

230. Порохницька Н. А. Молдова : [досвід орг. наук. діяльності]. *Шляхи реформування української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2007. № 9 (39). С. 72–78.
231. Порохницька Н. А. Національна академія наук Республіки Білорусь. *Шляхи реформування української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2007. № 2 (32). С. 73–78.
232. Січова О. В. Джерела з історії науки і техніки в архівних фондах наукових установ Національної академії наук України. *Дванадцята Всеукраїнська конференція молодих істориків освіти, науки і техніки та спеціалістів*, 20 травня 2007 р., м. Київ. Київ, 2007. С. 176–181.
233. Січова О. В. Ставлення гетьманського уряду К. Розумовського до утворення Нової Сербії. *Рукописна та книжкова спадщина України* : археограф. дослідж. унікальних арх. та бібл. фондів. 2007. Вип. 12. С. 124–134.
234. Соколова Н. Д. Іспанія : [досвід орг. наук. діяльності]. *Шляхи реформування української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2007. № 9 (39). С. 67–71.
235. Соколова Н. Д. Королівська академія Іспанії. *Шляхи реформування української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2007. № 4 (34). С. 63–66.
236. Соколова Н. Д. Королівська академія образотворчих мистецтв св. Луїси (Сан-Луїси). *Шляхи реформування української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2007. № 8 (38). С. 55–58.
237. Соколова Н. Д. Королівська академія образотворчих мистецтв св. Фернандо (Сан-Фернандо). *Шляхи реформування української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2007. № 8 (38). С. 50–55.
238. Соколова Н. Д. Королівська академія юриспруденції та законодавства Іспанії. *Шляхи реформування української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2007. № 1. С. 43–47.
239. Старовойт С. В. Діяльність визначного вченого Г. Є. Пухова за документами резервного фонду у Інституті архівознавства НБУВ. *Дванадцята Всеукраїнська конференція молодих істориків освіти, науки і техніки та спеціалістів*, 20 травня 2007 р., м. Київ. Київ, 2007. С. 190–196.
240. Старовойт С. В. Документи фізіолога В. М. Нікітіна у фондах Інституту архівознавства Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. *Рукописна та книжкова спадщина України* : археограф. дослідж. унікальних арх. та бібл. фондів. 2007. Вип. 12. С. 102–112.
241. Удовик В. М. Організація та діяльність наукових товариств на окупованій території України (1941–1944 рр.). *Наукові записки [Кіровоградського держ. ун-ту ім. В. Винниченка]*. Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2007. Вип. 10. С. 209–215. Серія: «Історичні науки».
242. Яременко Л. М. Архівний фонд Національної академії наук України – національний архів української науки. *Дванадцята Всеукраїнська конференція*

молодих істориків освіти, науки і техніки та спеціалістів, 20 травня 2007 р., м. Київ. Київ, 2007. С. 237–242.

243. Яременко Л. М. Документаційне забезпечення виконання запитів соціально-правового характеру. *Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність: проблеми науки, освіти, практики* : зб. матеріалів IV Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 21–23 травня 2007 р. Київ, 2007. С. 214–216.

244. Яременко Л. М., Міцан Т. В. Інтранет-ресурси рукописної та архівної спадщини. *Бібліотечний вісник*. 2007. № 6. С. 30–32.

2008

245. Березовський О. М. Афінівська академія. *Шляхи реформування української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2008. № 4 (44). С. 88–93.

246. Березовський О. М. Воеводинська академія наук і мистецтв. *Шляхи реформування української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2008. № 5 (45). С. 88–92.

247. Березовський О. М. Друковані періодичні органи українських партій Наддніпрянщини (1905–1914 рр.) у вітчизняній історіографії. *Актуальні проблеми вітчизняної та зарубіжної історії* : матеріали I Всеукраїнської наук.-практ. конф. молодих дослідників, аспірантів, здобувачів. Рівне, 2008. С. 23–28.

248. Березовський О. М. Електронні бази даних Інституту архівознавства. *Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність: проблеми науки, освіти, практики* : матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 20–22 травня 2008 р. Київ, 2008. С. 172–176.

249. Березовський О. М. Словенська академія наук і мистецтв. *Шляхи реформування української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2008. № 2 (42). С. 88–92.

250. Бойко Ю. О. Громадсько-політична та науково-публіцистична діяльність Є. Чикаленка в еміграції (1919–1929 рр.). *Видатні постаті науки, культури і освіти України* : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., Київ, 20 жовт. 2008 р. Київ, 2008. С. 215–217.

251. Бойко Ю. О. Перша щоденна українська газета «Рада». *Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність: проблеми науки, освіти, практики* : матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 20–22 травня 2008 р. Київ, 2008. С. 236–237.

252. Брязкало Т. В. Підоплічко Іван Григорович – визначний учений України (на основі аналізу документів особового фонду). *Книжкові колекції, рідкісні видання та рукописи в сучасному науково-інформаційному просторі* : матеріали конф., присвяч. 85-річчю Музею книги Одеської держ. наук. б-ки ім. М. Горького, Одеса, 25–27 вересня 2007 р. Одеса, 2008. С. 143–153.

253. Вербіцька О. І. Академія наук і літератури в Майнці. *Шляхи реформування української науки* : реф. зб. матеріалів ЗМІ. 2008. № 10. С. 75–80.

254. Закусило О. М. Особовий архівний фонд академіка Надії Олександрівни Пучківської. *Матеріали Міжнародної наукової конференції, присвяченої 100-річчю з дня народження академіка Н. О. Пучківської «Сучасні аспекти клініки, діагностики та лікування очних хвороб»*, 29–30 травня 2008 р., Одеса. Одеса, 2008. С. 10–11.
255. Закусило О. М. Пам'яті видатного офтальмолога, академіка Надії Олександрівни Пучківської. *Офтальмологічний журнал*. 2008. № 1. С. 4–5.
256. Індиченко Г. В. Академія наук Литовської Республіки. *Шляхи реформування української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2008. № 6 (46). С. 61–69.
257. Індиченко Г. В. Академія наук Республіки Туреччина. *Шляхи реформування української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2008. № 3 (43). С. 76–83.
258. Індиченко Г. В. Зарубіжний досвід організації наукової діяльності. Держава-місто Ватикан. *Шляхи реформування української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2008. № 8 (48). С. 91–95.
259. Індиченко Г. В. Зарубіжний досвід організації наукової діяльності. Республіка Чорногорія. *Шляхи реформування української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2008. № 1 (49). С. 67–72.
260. Онищенко А. С. Україна и Македония: исторические параллели и сходство борьбы за государственность и национальную независимость. *Українсько-македонський науковий збірник*. 2008. Вип. 3. С. 192–198.
261. Онищенко О. С. Міждисциплінарний характер славістики: тенденції розвитку. *Слов'янські обрії* : XIV Міжнародний з'їзд славістів (10.09–16.09.2008, Охрид, Республіка Македонія) : доповіді. Київ, 2008. Вип. 2. С. 482–502.
262. Онищенко О. С., Шевченко Л. І. Славістика в сучасному світі: післямова до XIV Міжнародного конгресу славістів. *Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика*. 2008. Вип. 17. С. 8–16.
263. Порохницька Н. А. Науково-організаційна та громадська діяльність академіка М. В. Птухи (за документами архівного фонду особового походження). *Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність: проблеми науки, освіти, практики* : матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 20–22 травня 2008 р. Київ, 2008. С. 206–207.
264. Порохницька Н. А. Угорська академія технічних наук. *Шляхи реформування української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2008. № 7 (47). С. 101–105.
265. Січова О. В. Документування управлінської та науково-організаційної діяльності установ НАН України. *Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність: проблеми науки, освіти, практики* : матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 20–22 травня 2008 р. Київ, 2008. С. 106–108.
266. Старовойт С. В. Особові фонди видатних вчених НАН України: особливості формування та методика наукового описування. *Книжкові колекції, рідкісні*

видання та рукописи в сучасному науково-інформаційному просторі : матеріали конф., присвяч. 85-річчю Музею книги Одеської держ. наук. б-ки ім. М. Горького, Одеса, 25–27 верес. 2007 р. Одеса, 2008. С. 179–189.

267. Старовойт С. В. Українські вчені в Башкирії (1941–1943). *Український вимір* : міжнар. зб. інформаційних, освітніх, наукових, методичних статей і матеріалів з України та діаспори. Чернігів : ЧДПУ ім. Т. Г. Шевченка, 2008. Ч. 7. С. 247–255.

268. Шипко Л. В. Внесок Михайла Бережкова в розвиток історіографічної науки в Україні та Росії. *Історіографічні дослідження в Україні*. Київ, 2008. Вип. 18. С. 126–136.

269. Шипко Л. В. Документальна спадщина академіків АН України А. А. Смирнова та В. Ф. Копитова як складова у формуванні особових архівних фондів Інституту архівознавства Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. *Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність: проблеми науки, освіти, практики* : матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 20–22 травня 2008 р. Київ, 2008. С. 210–211.

270. Шипко Л. В. Життя, наукова та педагогічна діяльність Михайла Бережкова (1850–1932): джерелознавчий аналіз. *Соціальна історія* : наук. зб. Київ : Логос, 2008. Вип. 3. С. 133–138.

271. Шипко Л. В. Життя та наукова діяльність Михайла Миколайовича Бережкова (1850–1932): історіографія проблеми. *Соціальна історія* : наук. зб. Київ : Логос, 2008. Вип. 4. С. 78–84.

272. Шипко Л. В. Історичний світогляд Михайла Бережкова. *Проблеми історії та історіографії України* : програма і матеріали наук.-практ. конф., присвяченої 360-річчю Козацької революції 1648–1667 рр. та 90-річчю Гетьманату П. Скоропадського, 23 квітня 2008 р. / наук. ред. проф. Г. Д. Казьмирчук. Київ : Науковий світ, 2008. С. 26–27.

273. Шихненко І. М. Внесок Олександра Грушевського у розвиток української біографістики першої третини ХХ ст. *Сумський історико-архівний журнал*. Суми, 2008. Вип. 4–5. С. 91–96.

274. Шихненко І. М. О. С. Грушевський-біоісторіограф. *Українська біографістика = Biographistica Ukrainica* : зб. наук. праць. 2008. Вип. 4. С. 260–266.

275. Яременко Л. М. Архівний фонд Національної академії наук України. *Українська архівна енциклопедія* / редкол.: Г. В. Боряк (голова), О. С. Онищенко [та ін.] ; Держ. ком. архівів України, Укр. НДІ архів. справи та документознавства. Київ, 2008. С. 143–146.

276. Яременко Л. М. Інститут архівознавства Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. *Українська архівна енциклопедія*. / редкол.: Г. В. Боряк

(голова), О. С. Онищенко [та ін.] ; Держ. ком. архівів України, Укр. НДІ архів. справи та документознавства. Київ, 2008. С. 446–447.

2009

277. Березовський О. Використання автоматизованих документно-інформаційних систем в Інституті архівознавства НБУВ (проблеми та перспективи). *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. Вип. 24. 2009. С. 139–144.

278. Березовський О. М. Словацька Республіка [з досвіду орг. наук. діяльності]. *Шляхи реформування української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2009. № 6 (56). С. 81–88.

279. Березовський О. М. Українська партійна преса в Російській імперії (1905–1914 рр.): історіографія. *Гілея* : наук. вісник. 2009. Вип. 22. С. 130–139.

280. Березовський О. М. Українські політичні партії Російської імперії початку ХХ ст. у дореволюційній публіцистичній літературі. *Гілея* : наук. вісник. 2009. Вип. 26. С. 189–198.

281. Березовський О. М. Чеська Республіка : [про Академію наук Чеської Республіки]. *Шляхи реформування української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2009. № 2 (52). С. 103–109.

282. Брязкало Т. В. Підоплічко Іван Григорович: життя та наукова діяльність за документами фонду особового походження. *Український вимір* : міжнар. зб. інформаційних, освітніх, наукових, методичних статей і матеріалів з України та діаспори. Чернігів, 2009. Ч. 8. С. 33–38.

283. Варава Т. В. Євген Володимирович Оппоков – перший директор Інституту гідромеханіки. *Історія розвитку науки, техніки та освіти* : зб. праць VII Міжнар. молодіжної наук.-практ. конф., присвяченої 90-річчю Національної академії наук України, 27 травня 2009 р. / уклад. Л. П. Пономаренко. Київ, 2009. С. 39–41.

284. Варава Т. В. Румунська академія технічних наук. *Шляхи реформування української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2009. № 7 (57). С. 80–85.

285. Вербіцька О. І. Баварська академія наук (ФРН). *Шляхи реформування української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2009. № 4. С. 87–94.

286. Вербіцька О. І. Документи про політику нацистської влади щодо академічної науки в окупованій Україні. *Архівознавство. Археографія. Джерелознавство* : міжвідом. зб. наук. праць. 2009. Вип. 10. С. 263–271.

287. Вербіцька О. І. Наукові доповіді співробітників установ АН УРСР в 1941–1945 рр. *Історія розвитку науки, техніки та освіти* : зб. праць VII Міжнар. молодіжної наук.-практ. конф., присвяченої 90-річчю Національної академії наук України, 27 травня 2009 р. Київ, 2009. С. 49–50.

288. Закусило О. М. Архівна спадщина академіка І. Ф. Кураса. *Історична і політична наука та суспільна практика в Україні*. Київ, 2009. С. 78–81.
289. Індиченко Г. В. Бельгійська Фламандська королівська академія наук, словесності і мистецтв. *Шляхи реформування української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2009. № 1. С. 137–143.
290. Індиченко Г. В. Французька Республіка : [з досвіду орг. наук. діяльності]. *Шляхи реформування української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2009. № 3 (53). С. 115–121.
291. Костюк Є. С. Джерела з історії виробничих громадських об'єднань Радянської України 20–30-х рр. ХХ ст. *Гілея* : наук. вісник. 2009. Вип. 23. С. 169–176.
292. Костюк Є. С. Діяльність раціоналізаторських товариств Радянської України кінця 20–30-х рр. ХХ ст. *Сіверянський літопис*. Чернігів, 2009. № 2/3 (86/87). С. 90–97.
293. Онищенко О. С. Віхи історичного шляху. *Вісник Національної академії наук України*. 2009. № 1. С. 3–15.
294. Онищенко О. С. Діалог цивілізацій – альтернатива їх зіткненню. *Українсько-македонський науковий збірник*. 2009. Вип. 4. С. 303–316.
295. Онищенко О. С. Українські бібліотеки у 90-х роках ХХ ст.: основні тенденції та напрями діяльності. *Бібліотечний вісник*. 2009. № 3. С. 12–23.
296. Порожницька Н. Формування електронних ресурсів на документи архівного фонду академіка М. В. Птухи. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2009. Вип. 24. С. 165–171.
297. Старовойт С. В. Іван Іларіонович Лукінов: життя і діяльність у документах (за матеріалами особового фонду у Інституті архівознавства НБУВ). *Рукописна та книжкова спадщина України* : археограф. дослідж. унікальних арх. та бібл. фондів. 2009. Вип. 13. С. 292–304.
298. Старовойт С. В. Особові фонди вчених НАН України у Інституті архівознавства НБУВ: нові надходження. *Архівознавство. Археографія. Джерелознавство*. 2009. Вип. 10. С. 210–224.
299. Старовойт С. В. Проблемы формирования архивных фондов личного происхождения и научного описания документов в условиях современности. *Архив Академии наук – достояние национальной и мировой науки и культуры* : материалы Междунар. науч. конф., Москва, 10–14 ноября 2008 г. Москва, 2009. С. 414–427.
300. Шаповал А. І. Джерела до громадсько-політичної та наукової діяльності Дмитра Антоновича. *Пам'ятки* : археографічний щорічник. 2009. Т. 10. С. 138–148.
301. Шипко Л. В. Археографічні та архівознавчі студії М. М. Бережкова (1850–1932). *Чотирнадцята Всеукраїнська конференція молодих істориків освіти, науки і техніки та спеціалістів*, 20 травня 2009 р., м. Київ. Київ, 2009. С. 230–235.

302. Шипко Л. В. Джерелознавчі студії М. М. Бережкова (1850–1932). *Архівознавство. Археографія. Джерелознавство*. Вип. 10. 2009. С. 173–194.
303. Шипко Л. В. Епістолярні матеріали особового архівного фонду В. І. Беляєва. *Пам'ятки* : археографічний щорічник. 2009. Т. 10. С. 174–190.
304. Шипко Л. В. Пам'яті академіка АН УРСР Віктора Філімоновича Копитова: історія формування, структура та документальний склад особового архівного фонду вченого. *Український вимір* : міжнар. зб. інформаційних, освітніх, наукових, методичних статей і матеріалів з України та діаспори. Чернігів, 2009. Ч. 8. С. 210–215.
305. Шипко Л. В. Становлення М. М. Бережкова як особистості та науковця (1850–1878 роки). *Рукописна та книжкова спадщина України* : археограф. дослідж. унікальних арх. та бібл. фондів. 2009. Вип. 13. С. 315–331.
306. Шихненко І. М. Національна академія наук Республіки Казахстан. *Шляхи реформування української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2009. № 5 (55). С. 92–94.
307. Шихненко І. М. Російська академія медичних наук: структура та напрями діяльності. *Шляхи реформування української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2009. № 8 (58). С. 76–79.
308. Шихненко І. М. Фонд К. Й. Новик Інституту архівознавства Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського: структура та склад документів. *Сумський історико-архівний журнал*. 2009. Вип. 6/7. С. 62–64.
309. Яременко Л. М. Документні ресурси Архівного фонду НАН України в інтернет-середовищі: можливості використання та трансформації. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2009. Вип. 24. С. 127–138.
310. Яременко Л. Н. Архивная система Национальной академии наук Украины: история, структура, состав документов. *Архив Академии наук – достояние национальной и мировой науки и культуры* : материалы Междунар. науч. конф., Москва, 10–14 ноября 2008 г. Москва, 2009. С. 492–506.

2010

311. Березовська О. В. Життя та діяльність академіка П. А. Власюка. *Засоби масової інформації як один із чинників формування громадянського суспільства* : наукові дослідження, документи і матеріали. Київ: Синопис, 2010. С. 61–65.
312. Березовська О. В. Історія успіху: Людмила Павлівна Супрун. *Добридень*. 2010. № 25. С. 18–19.
313. Березовська О. В. Туристичні маршрути Черкащини. *Добридень*. 2010. № 25. С. 15–17.
314. Березовський О. М. Інженерна академія в Польщі. *Шляхи реформування української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2010. № 8 (66). С. 103–106.

315. Березовський О. М. Революційна українська партія в працях дореволюційних дослідників. *Гілея* : наук. вісник. 2010. Вип. 30. С. 163–170.
316. Березовський О. М. Революційна українська партія в працях дослідників 1917–1920-х років. *Сумський історико-архівний журнал*. 2010. № 10/11. С. 73–82.
317. Березовський О. М. Словацька академія наук. *Шляхи реформування української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2010. № 4 (62). С. 112–121.
318. Березовський О. М. Українська народна партія у дореволюційній публіцистичній літературі. *Засоби масової інформації як один із чинників формування громадянського суспільства* : наукові дослідження, документи і матеріали. Київ : Синопис, 2010. С. 74–83.
319. Березовський О. М. Українська соціал-демократична робітничка партія у працях дореволюційних дослідників. *Вісник Черкаського університету*. 2010. Вип. 182. С. 40–45. (Серія «Історичні науки»).
320. Березовський О. М. Українські ліберально-демократичні партії в Російській імперії на початку ХХ ст. у дореволюційній історіографії. *Гілея* : наук. вісник. 2010. Вип. 33. С. 135–144.
321. Березовський О. М. Українські політичні партії в Російській імперії на початку ХХ ст. в сучасній вітчизняній історіографії. *Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії. Наукові записки РДГУ*. 2010. Вип. 20. С. 292–295.
322. Варава Т. В. Академія медичних наук Румунії (АМНР). *Шляхи реформування української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2010. Вип. № 2 (60). С. 99–105.
323. Варава Т. В. Науково-технічна і інноваційна політика Росії на сучасному етапі. *Сучасна наука та технології: від фундаментальних досліджень до комерціалізації результатів НДДКР* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 10 березня 2010 р.). Київ : Фенікс, 2010. С. 187–189.
324. Вербіцька О. І. Академія наук у Гамбурзі (Федеративна Республіка Німеччина). *Шляхи реформування української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2010. Вип. № 9 (67). С. 140–148.
325. Вербіцька О. І. Проекти довгострокового архівування національної культурної і наукової спадщини та надання доступу до електронних ресурсів у Німецькій національній бібліотеці. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2010. Вип. 28. С. 211–224.
326. Вербіцька О. І. Реалізація державної політики сприяння розвитку наукових досліджень та технологій ФРН на сучасному етапі. *Сучасна наука та технології: від фундаментальних досліджень до комерціалізації результатів НДДКР*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 10 березня 2010 р.). Київ : Фенікс, 2010. С. 185–187.
327. Вербіцька О. І. Репрезентація діяльності Берлін-Бранденбурзької академії наук (Німеччина) в електронних засобах масової інформації – проект «Telota».

Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність: проблеми науки, освіти, практики : матеріали VII Міжнародної наук.-практ. конф., Київ, 25–27 травня 2010 р. 2010. С. 185–187.

328. Вербіцька О. І. Реформування системи наукових досліджень у Східній Німеччині у 1990–2010 рр. *Материалы I Всеукраинской научно-практической конференции «Культура в системе гуманитарного знания»*. Симферополь, 2010. С. 21–28.

329. Вербіцька О. І. Саксонська академія наук у Лейпцигу (Німеччина). *Шляхи реформування української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2010. Вип. № 5 (63). С. 119–126.

330. Вербіцька О. І. Федеративна Республіка Німеччина : Академія суспільно корисних наук в Ерфурті. *Шляхи реформування української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2010. Вип. № 1 (59). С. 60–65.

331. Вересовська Т. В. Джерела з української хімічної науки в особовому фонді видатного вченого академіка АН УРСР А. І. Кіпріанова (за матеріалами Інституту архівознавства НБУВ). *Социально-политические и культурные проблемы современности* : матеріали III Междунар. научно-теорет. конф. Симферополь, 2010. С. 125–128.

332. Вересовська Т. В. Огляд особового архівного фонду академіка НАН України О. В. Кірсанова. *Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність : проблеми науки, освіти, практики* : зб. матеріалів VII Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 25–27 травня 2010 р. Київ, 2010. С. 276–277.

333. Закусило О. М. До 90-річчя видатного нейрохірурга акад. Андрія Петровича Ромоданова (особовий архівний фонд акад. Андрія Петровича Ромоданова: історія формування, структура та документальний склад фонду). *Український нейрохірургічний журнал*. 2010. № 4 (52). С. 77–78.

334. Індиченко Г. В. Академічна наука: від становлення до сучасності. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. Київ, 2010. Вип. 28. С. 597–608.

335. Індиченко Г. В. Великобританія : Королівська інженерна академія наук. *Шляхи реформування української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2010. № 2 (60). С. 93–98.

336. Індиченко Г. В. Роль Лондонського Королівського товариства в становленні академічної науки Великої Британії. *Материалы I Всеукраинской научно-практической конференции «Культура в системе гуманитарного знания»*. Симферополь, 2010. С. 41–46.

337. Індиченко Г. В. Форми мотивації молодих учених: досвід Нідерландської Королівської академії наук і мистецтв. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. Київ, 2010. Вип. 27. С. 291–299.

338. Індиченко Г. В. Французька академія – зразок незмінності та збереження академічних традицій. *Сучасна наука та технології : від фундаментальних досліджень до комерціалізації результатів НДДКР*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 10 березня 2010 р.). Київ : Фенікс, 2010. С. 189–191.
339. Індиченко Г. В. Французька академія. *Шляхи реформування української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2010. № 7 (65). С. 113–118.
340. Костюк Є. С. Академія наук Китаю (АНК). *Шляхи реформування української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. Київ, 2010. № 6 (64). С. 132–139.
341. Костюк Є. С. Періодичні видання АН УРСР у галузі історичних наук (1951–1955 роки). *Матеріали I Всеукраїнської науково-практичної конференції «Культура в системі гуманітарного знання»*. Симферополь, 2010. С. 55–57.
342. Костюк Є. С. Сучасна історіографія виробничих громадських об'єднань УСРР–УРСР 20–30-х рр. XX ст. *Вісник Академії праці та соціальних відносин Федерації профспілок України*. 2010. № 4. С. 120–125.
343. Старовойт С. В. Джерела до історії наукових установ м. Львова в особових фондах вчених НАН України. *Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника: історія і сучасність* : доп. та повідомл. Міжнар. наук. конф., Львів, 28–30 жовт. 2010 р. / відп. ред. М. М. Романюк ; Львів. нац. наук. б-ка України ім. В. Стефаника. Львів : ЛННБУ ім. В. Стефаника, 2010. С. 393–396.
344. Старовойт С. В. Інформаційний потенціал наукового архіву академіка НАН України І. І. Лукінова у контексті формування «суспільства знань». *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2010. Вип. 28. С. 609–618.
345. Шаповал А. І. Документальна спадщина академіка М. С. Полуектова (за матеріалами Інституту архівознавства НБУВ). *Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність: проблеми науки, освіти, практики* : матеріали VII Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 25–27 травня 2010 р. Київ, 2010. С. 275–276.
346. Шаповал А. І. Особовий фонд академіка В. І. Трефілова в Інституті архівознавства Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. *Рукописна та книжкова спадщина України* : археограф. дослідж. унікальних арх. та бібл. фондів. 2010. Вип. 14. С. 16–23.
347. Шаповал А. І. Становлення Дмитра Антоновича як вченого. *Київська старовина*. 2010. № 1. С. 11–27.
348. Шаповал А. І. «Шукаю все ще бурь і неспокою»: листи Марка Антоновича до Володимира Міяковського (1942–1943 рр.). *Пам'ятки* : археографічний щорічник. 2010. Т. 11. С. 268–280.
349. Шипко Л. В. Документальна спадщина НАН України В. І. Беляєва як джерело у вивченні проблем екології, океанології та прикладної математики. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2010. Вип. 28. С. 631–638.

350. Шипко Л. В. Епістолярна спадщина в особовому архівному фонді В. Ф. Копитова (за матеріалами Інституту архівознавства НБУВ). *Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність: проблеми науки, освіти, практики* : матеріали VII Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 25–27 травня 2010 р. Київ, 2010. С. 273–274.

351. Шипко Л. В. Маловивчені сторінки дореволюційного періоду життя М. М. Бережкова: діяльність в наукових і благодійних товариствах та організаціях (1882–1916 рр.). *Матеріали I Всеукраїнської научно-практичної конференції «Культура в системі гуманітарного знання»*. Симферополь, 2010. С. 106–109.

352. Шипко Л. В. Спогади М. М. Бережкова про К. М. Бестужева-Рюміна (за матеріалами Інституту рукопису Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського). *Рукописна та книжкова спадщина України* : археограф. дослідж. унікальних арх. та бібл. фондів. 2010. Вип. 14. С. 306–334.

353. Шихненко І. М. Російська академія архітектури та будівельних наук. *Шляхи реформування української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2010. № 1 (59). С. 67–70.

354. Шихненко І. М. Російська академія освіти. *Шляхи реформування української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2010. № 3 (61). С. 73–77.

355. Яременко Л. М. До питань експертизи цінності документів Архівного фонду НАН України. *Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника: історія і сучасність* : доп. та повідомл. Міжнар. наук. конф., Львів, 28–30 жовт. 2010 р. / відп. ред. М. М. Романюк ; Львівська нац. наук. б-ка України ім. В. Стефаника. Львів : ЛННБУ ім. В. Стефаника, 2010. С. 402–409.

356. Яременко Л. М., Дубровіна Л. А., Ковальчук Г. І., Мяскова Т. В. Книгознавство та документознавство: нові пріоритети розвитку в інформаційному просторі. *Бібліотечний вісник*. 2010. № 6. С. 62–64.

357. Яременко Л. М. Інститут архівознавства. *Архівні установи України* : довідник. Т. 2: Наукові установи, музеї, бібліотеки. Кн. 1 : Національна академія наук України, Автономна Республіка Крим, Вінницька, Волинська, Дніпропетровська, Донецька, Житомирська, Закарпатська, Запорізька, Івано-Франківська, Київська, Кіровоградська, Луганська, Львівська, Миколаївська, Одеська області. Київ, 2010. С. 11–19.

2011

358. Березовская О. В. Нормативно-методическое обеспечение архивного дела учреждений Национальной академии наук Украины. *Актуальные проблемы информационного и документационного обеспечения управления* : материалы Всероссий. науч.-практ. Интернет-конференции студентов и аспирантов (с междунар. участием), 16 марта 2011 г., г. Тамбов / науч. ред. и сост. Н. В. Шаталова ; М-во

образования и науки Рос. Федерации, Гос. образоват. учреждение высш. проф. образования «Тамб. гос. ун-т им. Г. Р. Державина», Акад. культуры и искусств, каф. библиотекведения и документовведения. Тамбов, 2011. Электрон. дан. 1 электрон. опт. диск (CD-R). (Серия «Студенты – науке и практике»).

359. Березовська О. В., Березовський О. М. Гончарство Лисянщини: минуле і сучасність. *Добридень*. 2011–2012. № 26–27. С. 40–43.

360. Березовська О. В., Березовський О. М. Ян Данилович – власник лисянського маєтку. *Добридень*. 2011–2012. № 26/27. С. 20–23.

361. Березовський О. М. Історіографія становлення та діяльності Української народної партії на початку ХХ ст. *Гілея* : наук. вісник. 2011. Вип. 51. С. 169–176.

362. Березовський О. М. Монгольська академія наук. *Шляхи розвитку української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. Київ. 2011. № 3 (71). С. 116–121.

363. Березовський О. М. Національна академія наук і технологій Філіппін. *Шляхи розвитку української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2011. № 8 (66). С. 124–127.

364. Березовський О. М. Українська соціал-демократична робітничка партія у працях дослідників 1917–1920-х років. *Гілея* : наук. вісник. 2011. Вип. 44 (№ 2). С. 210–218.

365. Березовський О. М. Українські політичні партії в Російській імперії початку ХХ ст. в українській діаспорній історіографії. *Гілея* : наук. вісник. 2011. Вип. 47. С. 147–157.

366. Березовський О. М. Українські політичні партії Російської імперії на початку ХХ ст. в радянській історіографії. *Гілея* : наук. вісник. 2011. Спецвипуск. С. 199–209.

367. Булгаков Ю. В. Діяльність П. Скоропадського напередодні та у роки Другої світової війни: новітні історіографічні інтерпретації та контрверсії. *Гілея* : науковий вісник. 2011. Вип. 48. С. 218–225.

368. Вербіцька О. І. Академія наук і мистецтв землі Північний Рейн – Вестфалія (ФРН). *Шляхи розвитку української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2011. Вип. № 2 (70). С. 134–143.

369. Вербіцька О. І. Архів і бібліотека Національної академії наук Німеччини – традиції роботи та співпраці. *Вісник Одеського історико-краєзнавчого музею*. Одеса, 2011. № 10. С. 59–60.

370. Вербіцька О. І. Державна і університетська бібліотека Нижньої Саксонії: історія і внесок в інформаційне забезпечення навчального та наукового процесів. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2011. Вип. 31. С. 14–26.

371. Вербіцька О. І. Німецька академія мови та літератури. *Шляхи розвитку української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2011. Вип. № 6 (74). С. 107–112.

372. Вербіцька О. І. Розвиток дослідницької кар'єри молодих вчених у Німеччині. «Молода академія» та «Молодий коледж». *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2011. Вип. 32. С. 185–196.
373. Вербіцька О. І. Федеративна Республіка Німеччина : [зарубіжний досвід орг. наук. діяльності Академії наук у Геттінгені (ФРН)]. *Шляхи розвитку української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2011. № 10 (78). С. 134–140.
374. Дубровіна Л., Ковальчук Г., Яременко Л., Мяскова Т. Цифрові ресурси архівної, рукописної та книжкової спадщини в бібліотечно-інформаційному просторі. *Бібліотечний вісник*. 2011. № 6. С. 55–59.
375. Індиченко Г. В. Інститут Франції та його бібліотека: історія, функції, перспективи. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2011. Вип. 31. С. 43–50.
376. Індиченко Г. В. Королівська академія закордонних наук Бельгії. *Шляхи розвитку української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2011. Вип. № 7 (75). С. 125–131.
377. Індиченко Г. В. Королівська археологічна академія Бельгії. *Шляхи розвитку української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2011. Вип. № 1 (69). С. 114–119.
378. Індиченко Г. В. Королівська Ірландська академія наук в європейському науковому просторі. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2011. Вип. 32. С. 174–184.
379. Коваленко С. М. Діяльність чеських громадських об'єднань на Поділлі. *Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова* : зб. наук. праць. Київ, 2011. Вип. 8. С. 37–50. (Серія № 6 «Історичні науки»).
380. Коваленко С. М. Діяльність чеських спортивних товариств у м. Києві на поч. ХХ ст. *Київ у соціокультурному просторі ХІХ–ХХІ століття: національний та європейський контекст* : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 13 квітня 2011 р. Київ, 2011. С. 122–127.
381. Коваленко С. М. Культурно-освітня діяльність товариства «Ческа беседа» в м. Одесі упродовж 1993–2010 рр. *Гілея* : наук. вісник. 2011. Вип. 46. С. 126–132.
382. Коваленко С. М. Культурно-освітня діяльність товариства «Чеська родина» в м. Одесі упродовж 2000–2010 рр. *Гілея* : наук. вісник. 2011. Вип. 47. С. 152–159.
383. Костюк Є. С. Академія аграрних наук Китаю. *Шляхи розвитку української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2011. Вип. № 8. С. 122–127.
384. Костюк Є. С. Академія суспільних наук Китаю. *Шляхи розвитку української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2011. Вип. № 5. С. 96–100.
385. Онищенко А. С. Роль інформаційно-бібліотечних советів в розвитку взаємосвязей РАН и НАН України. *Бібліотеки національних академій наук: проблеми функціонування, тенденції розвитку*. 2011. Вип. 9. С. 22–28.

386. Онищенко А. С. Роль інформаційно-бібліотечних рад в розвитку взаємозв'язків РАН і НАН України. *Інформаційне забезпечення науки : нові технології* : сб. науч. трудов / [под ред. Н. Е. Каленова]. Москва : Научный мир, 2011. С. 13–20.
387. Онищенко А. С. Роль Міжнародної асоціації академії наук в розвитку науково-технологічного співробітництва країн СНГ. *Шляхи розвитку української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2011. № 8 (76). С. 5–8.
388. Онищенко О., Солоіденко Г., Свобода А. Внесок Інформаційно-бібліотечної ради НАН України у розбудову академічної науково-інформаційної системи. *Бібліотечний вісник*. 2011. № 2. С. 34–42.
389. Онищенко О. С., Горюхов В. М. Забезпечення сучасного інформаційного суверенітету в контексті розвитку інформатизації. *Українсько-македонський науковий збірник*. 2011. Вип. 5. С. 263–276.
390. Онищенко О. С. Українсько-македонське наукове співробітництво зміцнюється. *Українсько-македонський науковий збірник*. 2011. Вип. 5. С. 11–12.
391. Січова О. В. Науково-довідковий апарат архівних фондів установ НАН України. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2011. № 1. С. 78–85.
392. Січова О. В. Співпраця бібліотек і архівів науково-дослідних установ НАН України. *Вісник Одеського історико-краєзнавчого музею*. Одеса, 2011. № 10. С. 52–53.
393. Шаповал А. І. Листи Михайла Антоновича до Володимира Міяковського 1942–1945 рр. *Київська старовина*. 2011. № 3. С. 101–130.
394. Шипко Л. В. Краєзнавчі дослідження Михайла Миколайовича Бережкова. *Київська старовина*. 2011. № 2. С. 123–133.
395. Шихненко І. М. Академія наук Республіки Таджикистан. *Шляхи розвитку української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2011. Вип. № 7. С. 145–147.
396. Шихненко І. М. Наукова педагогічна бібліотека імені К. Д. Ушинського Російської академії освіти: історія та сучасність. *Слов'янознавство XXI століття: тенденції інтеграції і диференціації* : тези Міжнар. наук. конф., 24–26 трав. 2011 р. Київ, 2011. С. 74–78.
397. Шихненко І. М. Національна академія наук Киргизької Республіки. *Шляхи розвитку української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2011. Вип. № 4. С. 147–150.
398. Яременко Л. М. Біобібліографічний інформаційний ресурс про нагороди Національної академії наук України. *Бібліотечний вісник*. 2011. № 3. С. 52–53.
399. Яременко Л. М., Вербіцька О. І. Історія академічних нагород як дзеркало наукових здобутків. *Вісник НАН України*. 2011. № 4. С. 63–65. (Рец. на кн.: Цибань В. О. Нагороди Національної академії наук України. Золота медаль імені В. І. Вернадського. Премії імені видатних учених України. Відзнаки. Київ : Академперіодика, 2011. 400 с.).

2012

400. Березовська О. В. Особливості документального наповнення архівних фондів музейних установ НАН України. *Рукописна та книжкова спадщина України* : археограф. дослідж. унікальних арх. та бібл. фондів. 2012. Т. 16. С. 417–424.
401. Березовський О. М. Пам'яті відомого історика, патріарха українського краєзнавства П. Т. Тронька. *Добридень*. 2011–2012. № 26/27. С. 52–53.
402. Березовський О. М., Коваленко С. М. Організація науки і наукових досліджень в сучасній Чехії. *Шляхи розвитку української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2012. № 8 (87). С. 128–133.
403. Брязкало Т. В. Іван Григорович Підоплічко – визначний зоолог, палеонтолог, археолог (за документами особового архівного фонду вченого). *Рукописна та книжкова спадщина України* : археограф. дослідж. унікальних арх. та бібл. фондів. 2012. Вип. 16. С. 43–50.
404. Булгаков Ю. В. Особисте листування М. Г. Крейна у архівному фонді ІА НБУВ: загальний огляд та інформативний потенціал. *Архіви України*. 2012. № 6. С. 100–106.
405. Булгаков Ю. В. Особисте листування М. Г. Крейна у контексті збереження пам'яті про вченого. *Національна пам'ять : соціокультурний та духовний вимір. Національна та історична пам'ять* : зб. наук. праць. Київ: ДП НВЦ «Пріоритети», 2012. Вип. 4. С. 251–259.
406. Булгаков Ю. В., Павленко С. Ф. Джерела до модерної української історіографії життя та діяльності П. Скоропадського. *Гілея* : наук. вісник. 2012. Вип. 63. С. 169–173.
407. Булгаков Ю. В., Павленко С. Ф. Постать П. Скоропадського та рід Скоропадських: новітні історіографічні інтерпретації. *Гілея* : наук. вісник. 2012. Вип. 62. С. 149–154.
408. Вербіцька О. І. Комплекс історико-культурних заповідників і музеїв Т. Г. Шевченка у складі АН УРСР у 1951–1955 рр. (за протоколами засідань Президії АН УРСР). *Національна пам'ять : соціокультурний та духовний виміри. Національна та історична пам'ять* : зб. наукових праць. Київ, 2012. Вип. 4. С. 182–197.
409. Вербіцька О. І. Німецька академія технічних наук. *Шляхи розвитку української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2012. № 9 (88). С. 124–132.
410. Вербіцька О. І. Словникові видання академій наук Німеччини. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2012. Вип. 34. С. 239–256.
411. Вербіцька О. І. Швейцарська академія технічних наук. *Шляхи розвитку української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2012. № 4 (83). С. 130–137.

412. Закусило О. М., Гришко В. М. Архівна спадщина видатного хіміка академіка Юрія Сергійовича Ліпатова. (Особовий архівний фонд академіка Юрія Сергійовича Ліпатова: історія формування, структура та документальний склад фонду). *Полімерний журнал*. 2012. Т. 34, № 3. С. 217–219.
413. Індиченко Г. В. Академія наук Республіки Узбекистан. *Шляхи розвитку української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2012. № 10 (89). С. 111–119.
414. Індиченко Г. В. Інститут Іспанії в європейському інформаційному науковому просторі. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2012. Вип. 34. С. 222–231.
415. Індиченко Г. В. Королівство Іспанія. Шляхи розвитку української науки : реф. зб. мат. ЗМІ. 2012. № 4 (83). С. 151–161.
416. Індиченко Г. В. Міжакадемічна комунікація на прикладі регіонального семінару «Академії наук Центральної та Східної Європи та їх роль у знаннєвому суспільстві» (м. Мінськ, 11–12 червня 2012 р.). *Вісник Національної академії наук України*. 2012. № 12. С. 55–64.
417. Indychenko G. The System of Involving Young Scientists into the Academic Sciences. *Regional Workshop. Science Academies in the Central and Eastern Europe and their Role in Knowledge-based Society*. Minsk, Belarus, 11–12 June 2012., Minsk, 2012. P. 16–19.
418. Коваленко С. М. Великий чех з українським серцем. *Пам'ять століть*. 2012. № 5/6. С. 218–226.
419. Коваленко С. М. Громадський вимір національно-культурного розвитку чеської меншини в Україні. *Матеріали до української етнології* : щорічник : зб. наук. праць. 2012. Вип. 11 (14). С. 117–122.
420. Коваленко С. М. Культурно-просвітницька діяльність чеського товариства імені Яна Амоса Коменського у Києві (вересень 1907 р. – червень 1914 р.). *Рукописна та книжкова спадщина України* : археограф. дослідж. унікальних арх. та бібл. фондів. 2012. № 15. С. 64–73.
421. Коваленко С. М. Наука в Російській Федерації: сучасний стан і перспективи. *Шляхи розвитку української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2012. № 7 (86). С. 112–121.
422. Коваленко С. М. Національна академія наук Республіки Корея. *Шляхи розвитку української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2012. № 2 (81). С. 155–163.
423. Коваленко С. Н. Украинский высший педагогический институт имени М. П. Драгоманова в Праге как культурно-образовательный центр украинской диаспоры в ЧСР. *Русская акция помощи в Чехословакии: история, значение, наследие: к 90-летию начала Русской акции помощи в Чехословакии* / сост. : Л. Бабка, И. Золотарев. Прага : Нац. б-ка Чешской Республики, 2012. С. 97–104. (Publikace Slovanske knihovny; 71).

424. Kovalenko S. Česká komunita v nezávislé Ukrajině. *Identita migrantů z východní Evropy a jejich integrace v českém prostředí*. Hradec Králové, 2012. S. 111–123.
425. Коваленко С. М. Чехи на Киевщине в двадцатые и тридцатые годы XX века. *Sborník prací Pedagogické fakulty Masarykovy university, Řada společenských věd*. Roč. 26. č. 2. 2012. S. 169–184.
426. Коваленко С. Н., Філіпович Є. О. Сухомел Георгій Йосипович. *Трибуна студента*. 2012. № 8. С. 7–8.
427. Костюк Є. С. Архівні джерела з історії виробничих громадських об'єднань 20–30-х років XX ст. у фондах центрального державного архіву вищих органів влади та управління України. *Рукописна та книжкова спадщина України : археограф. дослідж. унікальних арх. та бібл. фондів*. 2012. № 16. С. 117–127.
428. Костюк Є. С. Асоціація науки і технологій Китаю. *Шляхи розвитку української науки : реф. зб. мат. ЗМІ*. 2012. № 1 (80). С. 159–165.
429. Костюк Є. С. Національна медична академія Португалії. *Шляхи розвитку української науки : реф. зб. мат. ЗМІ*. 2012. № 6 (85). С. 94–99.
430. Костюк Є. С. Національна наукова бібліотека Академії наук Китаю. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2012. Вип. 34. С. 212–221.
431. Онищенко А. С. Международная ассоциация академий наук и развитие информационно-библиотечного сотрудничества стран СНГ. *Новый формат библиотек Евразии. Новые информационные системы и технологии : материалы междунар. конф. Алматы, 15–17 нояб. 2011 г. Алматы, 2012*. С. 44–45.
432. Онищенко О. С. Б. Є. Патон як державний та громадський діяч. *Б. Є. Патон : 50 років на чолі Академії*. Київ : Академперіодика, 2012. С. 486–520.
433. Онищенко О. С., Римаренко С. Ю. 86-а Генеральна асамблея Міжнародного союзу академій наук. *Вісник Національної академії наук України*. 2012. № 3. С. 84–88.
434. Онищенко О. С. Слов'янська лексикографія в Україні. Історичні постаті: Л. С. Паламарчук. *Українська і слов'янська тлумачна та перекладна лексикографія : теорія, практика, перспективи : матеріали Міжнар. наук. конф. (18–19 жовт. 2012 р.)*. Київ, 2012. С. 65–73.
435. Січова О. В. Архівна система Академії наук Української РСР в 60–70-х рр. XX ст. *Рукописна та архівна спадщина України*. 2012. Вип. 15. С. 143–162.
436. Старовойт С. В. Джерела до історії діяльності НАН України у 1951–1955 рр. *Рукописна та книжкова спадщина України : археограф. дослідж. унікальних арх. та бібл. фондів*. 2012. Вип. 15. С. 28–55.
437. Старовойт С. В. Доля Інституту історії України через призму загальної історії АН УРСР у 1941–1945 рр.: трансформація структури, зміна науково-

дослідних пріоритетів, кадри. *Історіографічні дослідження в Україні*. 2012. Вип. 22. С. 69–84.

438. Шаповал А. І., Коваленко С. М. Документи особового фонду академіка О. П. Маркевича як джерело вивчення його співпраці з чехословацькими вченими. *Пам'ятки* : археографічний щорічник. 2012. Т. 13. С. 226–245.

439. Шаповал А. І. Михайло Антонович і Українське історично-філологічне товариство у Празі. *Спеціальні історичні дисципліни: питання теорії та методики. Генеалогія та геральдика* : зб. наук. праць. Київ : Ін-т історії України НАН України, 2012. Чис. 20. С. 81–95.

440. Шаповал А. І. Особовий фонд академіка О. І. Кухтенка як джерельна база дослідження життя та діяльності вченого. *Рукописна та книжкова спадщина України* : археограф. дослідж. унікальних арх. та бібл. фондів. 2012. Вип. 16. С. 51–64.

441. Шаповал А. І. Співпраця Михайла Антоновича з Українським історично-філологічним товариством в Празі. *Архіви України*. 2012. № 4. С. 88–99.

442. Шаповал А. І. У боротьбі за українську державність (до 135-річчя від дня народження Дмитра Антоновича). *Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України*. 2012. № 4 (60). С. 256–263.

443. Шипко Л. В. Документальна спадщина видатного фахівця в галузі гідробіології члена-кореспондента НАН України Т. С. Петіпи (1927–1992) : за матеріалами Інституту архівознавства Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. *Рукописна та книжкова спадщина України* : археограф. дослідж. унікальних арх. та бібл. фондів. 2012. Вип. 15. С. 56–63.

444. Шипко Л. В. Історія формування, структура та документальний склад особового архівного фонду члена-кореспондента АН УРСР П. О. Недбайла (за матеріалами Інституту архівознавства Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського). *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2012. Вип. 34. С. 322–336.

445. Шихненко І. М. Академія наук Туркменістану. *Шляхи розвитку української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2012. № 11 (90). С. 118–123.

446. Шихненко І. М. Національна академія наук Азербайджана. *Шляхи розвитку української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2012. № 9 (88). С. 132–140.

447. Шихненко І. М. Національна академія наук Республіки Вірменія. *Шляхи розвитку української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2012. № 3 (82). С. 121–126.

448. Шихненко І. М. Центральна наукова бібліотека Національної академії наук Киргизької Республіки: історія та місце в сучасному інформаційному просторі. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2012. Вип. 34. С. 232–238.

2013

449. Березовська О. В. Документальний фонд академічного видавництва «Наукова думка»: історико-культурний та джерелознавчий аспект. *Адаптація завдань і функцій наукової бібліотеки до вимог розвитку цифрових інформаційних ресурсів* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 8–10 жовт. 2013 р.). Київ, 2013. С. 235–237.
450. Березовська О. В. Спогади про минуле (на прикладі української мемуаристики другої половини ХІХ ст.). *Національна та історична пам'ять. Політика пам'яті у культурному просторі* : зб. наук. праць. Київ : ДП НВЦ «Пріоритети», 2013. Вип. 8. С. 150–155.
451. Бойко Ю. О. Діяльність Євгена Чикаленка в еміграції (1919–1929 рр.). *Українська біографістика* : зб. наук. праць. 2013. Вип. 10. С. 326–339.
452. Брязкало Т. В. Документи з історії археологічних розкопок у с. Мізин в особовому фонді академіка Івана Григоровича Підоплічка. *Ніжинська старовина* : зб. регіональної історії та пам'яткознавства. 2013. Вип. 16 (19). С. 97–100. (Серія «Пам'яткознавство Північного регіону України», № 5).
453. Брязкало Т. В. Пам'яті видатного вченого Володимира Платоновича Цесевича. *Україна–Чехія: історія та сьогодення* / уклад. С. М. Коваленко, Н. В. Морозова, В. М. Фендик. Одеса : ВМВ, 2013. С. 97–100.
454. Будзанівська Н. В. Діяльність Володимира Вернадського по створенню Української Академії наук. *І Міждисциплінарні гуманітарні читання* : програма та тези доп. Всеукраїнської наук.-практ. конф. 3 жовт. 2013 року, м. Київ. Київ, 2013. С. 41–42.
455. Будзанівська Н. В. Ставлення Володимира Вернадського до Української революції (1917–1921 рр.). *Україна ХХ ст.: культура, ідеологія, політика* : зб. ст. / відп. ред. В. М. Даниленко. Київ : Інститут історії України, 2013. Вип. 18. С. 118–129.
456. Булгаков Ю. В. Електронна база даних на особові фонди вчених НАН України – перспективний цифровий ресурс Інституту архівознавства. *Адаптація завдань і функцій наукової бібліотеки до вимог розвитку цифрових інформаційних ресурсів* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 8–10 жовт. 2013 р.). Київ, 2013. С. 246–247.
457. Булгаков Ю. В. Листування відомого українського математика М. Г. Крейна як джерело реконструкції кола його спілкування. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2013. Вип. 37. С. 651–659.
458. Булгаков Ю. В., Павленко С. Ф. Мемуарна та епістолярна спадщина П. Скоропадського: публікації та перспективи дослідження. *Гілея* : наук. вісник. 2013. Вип. 70. С. 194–197.

459. Булгаков Ю. В. Ученые-члены АН СССР в кругу общения советского математика М. Г. Крейна (по материалам личной переписки ученого). *Фундаментальная наука: проблемы изучения, сохранения и реставрации документального наследия* : материалы Международной научной конференции / отв. ред. В. Ю. Афиани. Москва : Архив РАН, 2013. С. 323–328.
460. Вергунов В. А. Державотворча діяльність академіка В. І. Вернадського із запровадження сільськогосподарської дослідної справи в Україні як галузі знань та організації. *Історія освіти, науки і техніки в Україні*. Частина 2. До 150-річчя з дня народження академіка В. І. Вернадського : матеріали VIII Все-укр. конф. молодих вчених та спеціалістів, 21 трав. 2013 р., м. Київ. Київ, 2013. С. 10–23.
461. Загородній А. Г., Волков С. В., Онищенко О. С., Шестопалов В. М. В. І. Вернадський – вчений, мислитель, організатор науки. *Вісник Національної академії наук України*. 2013. № 3. С. 8–37.
462. Загородній А. Г., Онищенко О. С., Дубровіна Л. А. Фундатор вітчизняної академічної науки : до 150-річчя від дня народження академіка Володимира Вернадського. *Віче*. 2013. № 5. С. 14–17.
463. Индиченко Г. В. Інформаційно-видавнича діяльність академій наук країн Європи як складова наукової комунікації. *Наукова молодь в умовах розвитку соціокомунікативної сфери* : зб. матеріалів Четвертої міжнар. наук. конф. молодих учених (16 травня 2013 р.). Київ, 2013. С. 22–26.
464. Индиченко Г. В. Пріоритетні завдання європейських академій наук в умовах формування знанневого суспільства. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2013. Вип. 35. С. 7–23.
465. Коваленко С. М. Життєвий і творчий шлях академіка Г. Й. Сухомела. *Україна–Чехія: історія та сьогодення* / уклад. С. М. Коваленко [та ін.]. Одеса : ВМВ, 2013. С. 252–296.
466. Коваленко С. М. Розвиток науки в Південній Кореї на сучасному етапі. *Шляхи розвитку української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2013. № 1. С. 119–131.
467. Лук'янець О. А. Архівні джерела з дослідження історії соціальних умов життя міського населення УРСР (1950-ті – середина 1960-х років) у фондах ЦДАВО та ЦДАГО України. *Рукописна та книжкова спадщина України* : археограф. дослідж. унікальних арх. та бібл. фондів. 2013. Вип. 17. С. 185–194.
468. Мирончук А. С. Центр історичних досліджень Польської академії наук – зарубіжне представництво ПАН у Берліні. *Шляхи розвитку української науки* : реф. зб. мат. ЗМІ. 2013. № 1 (91). С. 131–136.
469. Наумова Н. А. Досвід Інституту архівознавства НБУВ у підготовці електронних виставок. *Наукова молодь в умовах розвитку соціокомунікативної сфери* :

зб. матеріалів Четвертої міжнар. наук. конф. молодих учених (16 травня 2013 р.). Київ, 2013. С. 73–75.

470. Наумова Н. А. Етапи наукового зростання видатного вченого-економіста, академіка НАН України М. В. Птухи через призму біографічних документів та документів з діяльності вченого. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2013. Вип. 37. С. 642–650.

471. Наумова Н. А. Представлення джерельного масиву документів особового походження М. В. Птухи в електронному інформаційному середовищі. *Адаптація завдань і функцій наукової бібліотеки до вимог розвитку цифрових інформаційних ресурсів* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 8–10 жовт. 2013 р.). Київ, 2013. С. 284–286.

472. Новохатський К. Є. Деякі питання подальшого опублікування епістолярної спадщини академіка В. І. Вернадського в Україні. *Україна ХХ ст.: культура, ідеологія, політика* : зб. ст. 2013. Вип. 18. С. 31–34.

473. Онищенко А. Концептуальные и практические проблемы создания интегрированного электронного ресурса славянских библиотечных фондов. *Слов'янські обрії* : зб. наук. праць. Вип. 7. 2013. С. 3–4.

474. Онищенко А. С., Дубровина Л. А. Украина отмечает юбилей В. И. Вернадского. *Вестник Библиотечной Ассамблеи Евразии*. 2013. № 2. С. 90–92.

475. Онищенко А. С., Дубровина Л. А. Юбилейные торжества, посвященные выдающемуся ученому и мыслителю академику В. И. Вернадскому в Украине. *Библиотеки национальных академий наук: проблемы функционирования, тенденции развития* : науч.-практ. и теорет. сб. Киев, 2013. Вып. 11. С. 7–15.

476. Онищенко А. С., Загородний А. Г., Дубровина Л. А. Украинские этапы жизни и деятельности В. И. Вернадского. *Ноосфера*. Москва, 2013. № 3. С. 129–144.

477. Онищенко А. С. Концептуальные аспекты и практические проблемы создания интегрированных электронных ресурсов славянских библиотечных фондов. *Сучасна славістика: ключові проблеми та тенденції розвитку* : тези Міжнар. наук. конф. до Дня слов'янської писемності і культури, 23–24 трав. 2013 р. Київ, 2013. С. 3–4.

478. Онищенко О. С., Бондаренко В. Д. Релігія і церква у соціокультурному контексті України ХХ – початку ХХІ ст. *Історія української культури* : у 5 т. Т. 5: Українська культура ХХ – початку ХХІ століть. Кн. 4: Проблеми функціонування, збереження і розвитку культури в Україні. Київ : Наукова думка, 2013. С. 93–162.

479. Онищенко О. С. Відділення історії, філософії та права Національної академії наук України. *Вісник Національної академії наук України*. 2013. № 11. С. 101–116.

480. Онищенко О. С. Внесок академіка В. І. Вернадського в розвиток світової та української гуманітаристики. *Україна ХХ ст.: культура, ідеологія, політика* : зб. ст. Київ, 2013. Вип. 18. С. 12–14.

481. Онищенко О. С., Дубровіна Л. А. Бібліотека та бібліотечна справа. *Історія української культури* : у 5 т. Т. 5: Українська культура ХХ – початку ХХІ століть. Кн. 4: Проблеми функціонування, збереження і розвитку культури в Україні. Київ : Наукова думка, 2013. С. 326–388.
482. Онищенко О. С., Дубровіна Л. А. В. І. Вернадський та його концепція Національної бібліотеки України. *Бібліотечний вісник*. 2013. № 2 (214). С. 3–11.
483. Онищенко О. С., Дубровіна Л. А. Концепція національного та світового в ідеях організації науки та освіти в Україні В. І. Вернадського. *Історія освіти, науки і техніки в Україні*. Частина 2. До 150-річчя з дня народження академіка В. І. Вернадського : матеріали VIII Всеукр. конф. молодих вчених та спеціалістів, 21 трав. 2013 р., м. Київ. Київ, 2013. С. 24–30.
484. Онищенко О. С., Дубровіна Л. А. Синтез національного та світового в концепції організації науки та освіти в Україні В. І. Вернадського. *Україна ХХ ст.: культура, ідеологія, політика* : зб. ст. Київ, 2013. Вип. 18. С. 15–23.
485. Онищенко О. С., Смолій В. А., Дубровіна Л. А. В. І. Вернадський і Україна. *Вісник Національної академії наук України*. 2013. № 3. С. 38–66.
486. Сичева О. В. Система архивных подразделений в Национальной академии наук Украины. *Фундаментальная наука: проблемы изучения, сохранения и реставрации документального наследия* : материалы Межд. науч. конф. 4–7 июня 2013 г. Москва : Архив РАН, 2013. С. 219–223.
487. Січова О. В. Архівний фонд Національної академії наук України: формування та структура. *Архівознавчі та джерелознавчі галузі знань: проблеми взаємодії на сучасному етапі* : матеріали наук. конф. з міжнародною участю (14 березня 2013 р., м. Київ). Київ, 2013. С. 166–169.
488. Січова О. В. Забезпечення інтелектуального доступу до архівних фондів наукових установ НАН України в умовах електронного інформаційного середовища. *Адаптація завдань і функцій наукової бібліотеки до вимог розвитку цифрових інформаційних ресурсів* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 8–10 жовт. 2013 р.). Київ, 2013. С. 294–295.
489. Старовойт С. В. Документи з історії діяльності НАН України в 1956–1960 рр. в особових фондах Інституту архівознавства Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. *Рукописна та книжкова спадщина України* : археограф. дослідж. унікальних арх. та бібл. фондів. 2013. Вип. 17. С. 168–184.
490. Старовойт С. В. Представники Чернігівщини в українській науці. *Ніжинська старовина* : зб. регіональної історії та пам'яткознавства 2013. Вип. 16 (19). С. 170–176. (Серія «Пам'яткознавство Північного регіону України», № 5).
491. Старовойт С. В. Трансформація діяльності Інституту архівознавства у галузі формування, наукового описування та використання архівних документів в рамках створення інформаційного ресурсу НБУВ. *Адаптація завдань і функцій*

наукової бібліотеки до вимог розвитку цифрових інформаційних ресурсів : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 8–10 жовт. 2013 р.). Київ, 2013. С. 299–301.

492. Шаповал А. І. Архівна спадщина видатних вчених-зоологів. *Пам'ятки : археографічний щорічник*. 2013. Т. 14. С. 202–211.

493. Шаповал А. І. Діяльність Дмитра Антоновича на чолі Музею визвольної боротьби України в Празі під час Другої світової війни. *Україна–Чехія: історія та сьогодення* / уклад. С. М. Коваленко [та ін.]. Одеса : ВМВ, 2013. С. 361–376.

494. Шаповал А. І. До історії формування ентомологічної колекції в Інституті зоології НАН України (листування вчених-зоологів В. Г. Доліна та В. М. Лазорка). *Рукописна та книжкова спадщина України : археограф. дослідж. унікальних арх. та бібл. фондів*. 2013. Т. 17. С. 572–603.

495. Шаповал А. І. Документальна спадщина історика Пилипа Васильовича Клименка. *Ніжинська старовина : зб. регіональної історії та пам'яткознавства*. 2013. Вип. 15 (18). С. 133–143. (Серія «Ніжинознавчі студії», № 10).

496. Шаповал А. І. Документальна спадщина як складова біографічного дослідження (за матеріалами особового фонду академіка О. П. Маркевича). *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2013. Вип. 37. С. 660–676.

497. Шаповал А. І., Коваленко С. М. Співпраця академіка О. П. Маркевича з чехословацькими вченими (за документами Інституту архівознавства НБУВ). *Україна–Чехія: історія та сьогодення : кол. монографія / уклад. С. М. Коваленко [та ін.]*. Одеса : ВМВ, 2013. С. 386–405.

498. Шаповал А. І. Особові фонди вчених НАН України як інформаційна база з історії української зоологічної науки. *Адаптація завдань і функцій наукової бібліотеки до вимог розвитку цифрових інформаційних ресурсів : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 8–10 жовт. 2013 р.)*. Київ, 2013. С. 307–309.

499. Шипко Л. В. Архівний фонд члена-кореспондента АН УРСР В. М. Гресе як історико-культурне джерело розвитку гідробіологічної науки. *Адаптація завдань і функцій наукової бібліотеки до вимог розвитку цифрових інформаційних ресурсів : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 8–10 жовт. 2013 р.)*. Київ, 2013. С. 312–315.

500. Шипко Л. В. Історія формування, структура та документальний склад особового архівного фонду М. Г. Крейна (за документами Інституту архівознавства Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського). *Рукописна та книжкова спадщина України : археограф. дослідж. унікальних арх. та бібл. фондів*. 2013. Вип. 17. С. 195–210.

501. Шихненко І. М. Джерела з реконструкції складу наукових співробітників установ Національної академії наук України періоду 1950–1960-х рр. *Рукописна та книжкова спадщина України : археограф. дослідж. унікальних арх. та бібл. фондів*. 2013. Вип. 17. С. 441–471.

2014

502. Березовська О. В. Журнал «Основа» у спогадах діячів українського національно-демократичного руху другої половини XIX ст. *П'ятнадцяти джерелознавчі читання, присвячені 70-річчю створення кафедри архівознавства та спеціальних галузей історичної науки КНУ* : матеріали Всеукраїнської наук. конф. 4 листопада 2014 р. Київ, 2014. С. 47–49.
503. Березовська О. В. Мемуаристика в інформаційному просторі як джерело з історії Одеської громади 70–90-х рр. XIX ст. *Місце і роль бібліотек у формуванні національного інформаційного простору* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 21–23 жовт. 2014 р.). Київ, 2014. С. 88–90.
504. Бойко Ю. О. Діяльність Євгена Чикаленка через призму епістолярної спадщини: джерелознавчий аспект. *Місце і роль бібліотек у формуванні національного інформаційного простору* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 21–23 жовт. 2014 р.). Київ, 2014. С. 96–97.
505. Бойко Ю. О. Євген Чикаленко – видавець першої україномовної щоденної газети «Рада». *Рукописна та книжкова спадщина України* : археограф. дослідж. унікальних арх. та бібл. фондів. 2014. Вип. 18. С. 497–512.
506. Бойко Ю. О. Історіографічний огляд праць, присвячених життю і діяльності Євгена Чикаленка. *Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії*. Наукові записки РДГУ. Рівне, 2014. Вип. 25. С. 285–289.
507. Бойко Ю. О. Мемуарна спадщина громадсько-політичного діяча Євгена Чикаленка. *П'ятнадцяти джерелознавчі читання, присвячені 70-річчю створення кафедри архівознавства та спеціальних галузей історичної науки КНУ* : матеріали Всеукраїнської наук. конф. 4 листопада 2014 р. Київ, 2014. С. 50–52.
508. Бондарчук Я. О. Участь Профспілки працівників НАН України у розбудові соціального діалогу в незалежній Україні: джерелознавчий аспект. *П'ятнадцяти джерелознавчі читання, присвячені 70-річчю створення кафедри архівознавства та спеціальних галузей історичної науки КНУ* : матеріали Всеукраїнської наук. конф. 4 листопада 2014 р. Київ, 2014. С. 44–46.
509. Брязкало Т. В. Документальний склад особового фонду академіка Івана Григоровича Підоплічка: багатогранність міждисциплінарного характеру. *II Міждисциплінарні гуманітарні читання* : тези доп. Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю, присвяч. 200-річчю від дня народж. Т. Г. Шевченка, 26 лют. 2014 р., Київ. Київ, 2014. С. 91–92.
510. Брязкало Т. В. Підоплічко Іван Григорович (1905–1975): життя та наукова діяльність (до 110-річчя від дня народження). *Актуальні проблеми вітчизняної*

та всесвітньої історії : Наукові записки Державного гуманітарного університету. Рівне, 2014. Вип. 25. С. 43–46.

511. Будзанівська Н. В. В. І. Вернадський у колі сім'ї (Кримський період). *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського*. 2014. Вип. 3. С. 181–188. (Серія «Історичні науки»).

512. Будзанівська Н. В. Володимир Вернадський і Київ. *Києвознавчі читання: історичні та етнокультурні аспекти*. Збірник матеріалів Міжнародної наук.-практ. конф., присвяченої 200-річчю від дня народження Тараса Шевченка та 250-річчю від дня народження Максима Берлінського (Київ, 27 березня 2014 р.). Київ, 2014. С. 311–315.

513. Булгаков Ю. В. Джерельний потенціал архівної спадщини члена-кореспондента АН УРСР А. Д. Нестеренка в національному інформаційному просторі. *Місце і роль бібліотек у формуванні національного інформаційного простору* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 21–23 жовт. 2014 р.). Київ, 2014. С. 109–111.

514. Булгаков Ю. В. Довідники по фондах архівних установ Півдня і Сходу України: історіографічний дискурс. *Рукописна та книжкова спадщина України* : археограф. дослідження унікальних арх. та бібл. фондів. 2014. Вип. 18. С. 436–445.

515. Булгаков Ю. В. Науково-довідкова література про архівні джерела з історії Півдня і Сходу України: короткий огляд. *П'ятнадцяті джерелознавчі читання, присвячені 70-річчю створення кафедри архівознавства та спеціальних галузей історичної науки КНУ* : матеріали Всеукр. наук. конф. 4 листопада 2014 р. Київ, 2014. С. 30–32.

516. Вербіцька О. І. Діяльність музейних закладів Т. Г. Шевченка АН УРСР у контексті збереження історико-культурної спадщини в 1956–1960 рр. *Місце і роль бібліотек у формуванні національного інформаційного простору* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 21–23 жовт. 2014 р.). Київ, 2014. С. 116–119.

517. Вербіцька О. І. Дослідження вчених-шевченкознавців АН УРСР у 1956–1960 рр. *П'ятнадцяті джерелознавчі читання, присвячені 70-річчю створення кафедри архівознавства та спеціальних галузей історичної науки КНУ* : матеріали Всеукраїнської наук. конф. 4 листопада 2014 р. Київ, 2014. С. 33–36.

518. Вербіцька О. І. Розроблення регестів протоколів засідань Президії АН УРСР в 1951–1955 рр. у контексті збереження національної пам'яті та репрезентації історії розвитку академічних наукових досліджень. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. Київ, 2014. Вип. 40. С. 341–350.

519. Вергунов В. А. Інноваційна діяльність – запорука успішного розвитку вітчизняних наукових сільськогосподарських бібліотек. *Бібліотечний вісник*. 2014. №1. С. 3–8.

520. Лук'янець О. А. Документальна спадщина Українського республіканського відділу Всесоюзного хімічного товариства ім. Д. І. Менделєєва за матеріалами Ф. 4653 ЦДАВО України. *П'ятнадцять джерелознавчі читання, присвячені 70-річчю створення кафедри архівознавства та спеціальних галузей історичної науки КНУ* : матеріали Всеукраїнської наук. конф. 4 листопада 2014 р. Київ, 2014. С. 65–67.

521. Лук'янець О. А. Документальні джерела до реконструкції діяльності Українського республіканського відділу ВХТ ім. Д. І. Менделєєва (1959–1965 рр.). *Місце і роль бібліотек у формуванні національного інформаційного простору* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 21–23 жовт. 2014 р.). Київ, 2014. С. 144–146.

522. Мирончук А. С. Законодавча комісія 1767–1768 рр. в листах Г. Закке до А. Флоровського (із зібрання Архіву РАН). URL: <http://www.history.org.ua/?litera&id=9534&navStart=3>

523. Мирончук А. С. Законодательная комиссия по созданию проекта нового «Уложения» 1767–1768 гг. в зарубежной историографии. *Научная дискуссия: вопросы социологии, политологии, философии, истории*. № 2 (23) : сборник статей по материалам XXIII Международной заочной научно-практической конференции, Москва, 20 февраля 2014 г. Москва, 2014. С. 47–52.

524. Мирончук А. С. Історіографічна традиція Законодавчої комісії 1767–1768 рр. на сторінках українського часопису «Киевская старина» (1882–1906). *Краєзнавство*. 2014. № 2 (87). С. 129–136.

525. Наумова Н. А. Аспекти представлення наукової рукописної спадщини академіка АН УРСР М. В. Птухи в інформаційному електронному середовищі. *Місце і роль бібліотек у формуванні національного інформаційного простору* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 21–23 жовт. 2014 р.). Київ, 2014. С. 147–149.

526. Наумова Н. А. Внесок вченого-економіста М. В. Птухи у розвиток демографії та статистики в Україні. До 130-річчя від дня народження. *Рукописна та книжкова спадщина України* : археограф. дослідження унікальних арх. та бібл. фондів. 2014. Вип. 18. С. 135–144.

527. Новохатський К. Є. «Я Вас привітствую», Гордію Семеновичу! *Професія, яка тебе обирає... Збірник на пошану Гордія Пшеничного / Укрдержархів, ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного*. Київ, 2014. С. 55–59.

528. Онищенко О. С., Горовий В. М. Інтернет-ресурси як джерело інформаційного забезпечення національного розвитку. *Українсько-македонський науковий збірник*. 2014. Вип. 6. С. 191–211.

529. Онищенко О. С. Унікальне дослідження багатівікового розвитку української культури (рецензія на 5-томне видання «Історія української культури»). *Вісник Національної академії наук України*. 2014. № 4. С. 97–103.

530. Онищенко О. С., Шемшученко Ю. С., Нагребельний В. П. Видатний український учений-правознавець та організатор академічної юридичної науки (до 100-річчя від дня народження академіка НАН України Б. М. Бабія). *Вісник НАН України*. 2014. № 7. С. 76–82.

531. Принь М. О. Джерела з історії музейної справи та пам'яткоохоронних досліджень східних округ України у фондах Інституту археології НАН України. *П'ятнадцять джерелознавчі читання, присвячені 70-річчю створення кафедри архівознавства та спеціальних галузей історичної науки КНУ* : матеріали Всеукраїнської наук. конф. 4 листопада 2014 р. Київ, 2014. С. 62–64.

532. Принь М. О. Маріупольський музей краєзнавства в радянській музейній мережі в 1920-х – на початку 1930-х років. *Праці Центру пам'яткознавства* : зб. наук. праць. 2014. Вип. 25. С. 130–139.

533. Принь О. В. Археологічні та пам'яткоохоронні дослідження Конотопського окружного музею наприкінці 1920-х – на початку 1930-х років. *Проблеми історії та археології України* : матеріали ІХ Междунар. науч. конф. (Харьков, 30–31 октября 2014 г.). Харьков, 2014. С. 79.

534. Принь О. В. Джерела з історії музейної та пам'яткоохоронної справи України в 1920–1930-х роках у фондах Державного архіву Одеської області. *П'ятнадцять джерелознавчі читання, присвячені 70-річчю створення кафедри архівознавства та спеціальних галузей історичної науки КНУ* : матеріали Всеукраїнської наук. конф. 4 листопада 2014 р. Київ, 2014. С. 57–61.

535. Принь О. В., Принь М. О. Реализация принципов охранной археологии в восточных округах Украинской ССР в 20-х – начале 30-х годов XX столетия. *Верхнедонской археологический сборник*. Выпуск 6. Сборник материалов межрегиональной науч. конф. «Археология восточноевропейской лесостепи: поиски, находки, проблемы», посвященной 125-летию первых археологических раскопок под эгидой Императорской Археологической Комиссии в Липецком крае (бывшем Задонском уезде Воронежской губернии), прошедшей в г. Липецке 20–22 декабря 2013 года. Липецк : РИЦ ФГБОУ ВПО «ЛГПУ», 2014. С. 55–59.

536. Принь О. В., Принь М. О. Реализация «технического задания» по охране археологического наследия в Украинской ССР в 20-е годы XX столетия. *Український технічний музей: історія, досвід, перспективи* : матеріали 10-ї Всеукраїнської наук.-практ. конф. (16–17 верес. 2014 р.). Київ : Центр пам'яткознавства НАНУ України і УТОПІК, 2014. С. 111–114.

537. Принь О. В. The regional dimension of cultural heritage protection in Ukraine (1991–2010). *Kallatida*. (Mangalia, Romania). 2014. С. 363–366.

538. Принь О. В. Шляхи формування та склад археологічних колекцій окружних музеїв східних округ Української СРР у 20-ті – на початку 30-х

років ХХ ст. *Праці Центру пам'яткознавства* : зб. наук. праць. Вип. 25. 2014. С. 139–151.

539. Сичева О. В. Информационные ресурсы архивных фондов научно-исследовательских учреждений Национальной академии наук Украины. *Документ. Архив. Информационное общество* : материалы I Междунар. науч.-практ. конференции (Москва, 26–27 сентября 2013 г.). Москва, 2014. С. 131–140.

540. Січова О. В. Документальний фонд науково-дослідної установи НАН України. *П'ятнадцять джерелознавчі читання, присвячені 70-річчю створення кафедри архівознавства та спеціальних галузей історичної науки КНУ* : матеріали Всеукраїнської наук. конф. 4 листопада 2014 р. Київ, 2014. С. 72–74.

541. Січова О. В. Інформаційні ресурси архівів установ НАН України та можливі шляхи їх використання в умовах електронного інформаційного середовища. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2014. Вип. 40. С. 237–247.

542. Січова О. В. Класифікація документів як підгрунтя формування інформаційних ресурсів архіву науково-дослідної установи НАН України. *Місце і роль бібліотек у формуванні національного інформаційного простору* : матеріали Між-нар. наук. конф. (Київ, 21–23 жовт. 2014 р.). Київ, 2014. С. 156–159.

543. Слободян Л. А. Проблема голода 1932–1933 годов на Украине в украинской и российской историографиях 1991–2013 годов. *Славяноведение*. 2014. № 5. С. 82–90.

544. Слободян Л. О. Голодомор 1932–1933 рр.: багатомірною трагедія українського народу. *Spheres of Culture*. VII. Lublin, 2014. P. 459–468.

545. Старовойт С. В. Видавнича діяльність та видавнича продукція АН УРСР у першій половині 1950-х років. *Рукописна та книжкова спадщина України* : археограф. дослідж. унікальних арх. та бібл. фондів. 2014. Вип. 18. С. 388–398.

546. Шаповал А. І. Архівні джерела до наукової біографії С. Я. Парамонова. *П'ятнадцять джерелознавчі читання, присвячені 70-річчю створення кафедри архівознавства та спеціальних галузей історичної науки КНУ* : матеріали Всеукраїнської наук. конф. 4 листопада 2014 р. Київ, 2014. С. 41–43.

547. Шаповал А. І. Особовий фонд Сергія Яковича Парамонова як джерело дослідження біографії та наукової діяльності вченого. *Рукописна та книжкова спадщина* : археограф. дослідж. унікальних арх. та бібл. фондів. 2014. Вип. 18. С. 91–112.

548. Шаповал А. І. Особовий фонд члена-кореспондента НАН України Ю. О. Карпенка як джерело дослідження наукової біографії вченого. *Місце і роль бібліотек у формуванні національного інформаційного простору* : матеріали Між-нар. наук. конф. (Київ 21–23 жовт. 2014 р.). Київ, 2014. С. 166–168.

549. Шаповал А. І. Особові фонди зоологів у Інституті архівознавства НБУВ: нові надходження та їх інформаційний потенціал. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2014. Вип. 40. С. 371–383.

550. Шипко Л. В. Епістолярій М. М. Бережкова у фондах Інституту рукопису НБУВ як інформаційний ресурс біографічних досліджень. *Місце і роль бібліотек у формуванні національного інформаційного простору* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 21–23 жовт. 2014 р.). Київ, 2014. С. 172–173.

551. Шипко Л. В. Листування М. М. Бережкова та К. М. Бестужева-Рюміна: джерелознавчий огляд. *Рукописна та книжкова спадщина України* : археограф. дослідж. унікальних арх. та бібл. фондів. 2014. Вип. 18. С. 584–596.

552. Шихненко І. М. Архівні джерела з дослідження наукового складу НАН України на рубежі 1950–1960-х рр.: їх особливості та інформативна наповненість. *Місце і роль бібліотек у формуванні національного інформаційного простору* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 21–23 жовт. 2014 р.). Київ, 2014. С. 174–176.

553. Шихненко І. М. Друковані видання як джерело з реконструкції складу наукових співробітників установ НАН України кінця 1950-х – початку 1960-х рр. *П'ятнадцять джерелознавчі читання, присвячені 70-річчю створення кафедри архівознавства та спеціальних галузей історичної науки КНУ* : матеріали Всеукраїнської наук. конф. 4 листопада 2014 р. Київ, 2014. С. 53–56.

554. Яременко Л. М. Історія формування та перспективи введення документного комплексу НАН України до науково-інформаційного електронного простору. *Місце і роль бібліотек у формуванні національного інформаційного простору* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 21–23 жовт. 2014 р.). Київ, 2014. С. 177–180.

555. Яременко Л. М. Національна архівна спадщина в інформаційному просторі. *Бібліотечний вісник*. 2014. № 6. С. 43–44.

2015

556. Березовська О. В. Архівна документація Інституту харчової біотехнології та геноміки НАН України як джерело з історії біологічної науки. *Актуальні проблеми гуманітарних та природничих наук* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 3–4 квіт. 2015 р.) : у 2 ч. Херсон : ВД «Гельветика», 2015. Ч. 1. С. 132–135.

557. Березовська О. В., Бойко Ю. О., Шарбанова І. В. Створення та діяльність Інституту світової економіки і міжнародних відносин НАН України через призму архівних документів. *Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії* : наук. записки Рівненського державного гуманітарного університету. Вип. 26. Рівне, 2015. С. 282–286.

558. Березовська О. В. Документальний склад архіву Західного наукового центру НАН України та МОН України: особливості наповнення та інформативна цінність. *Історико-культурна спадщина в демократичному суспільстві: сприяння діалогу, примиренню та відповідальності* : тези II Міжнародної науково-практичної конференції (від 17–18 квітня 2015 року, Львів). Львів, 2015. С. 82–87.

559. Березовська О. В. Документний склад архівних фондів установ Відділення загальної біології НАН України. *Архіви – наука – суспільство: шляхи взаємодії* : матеріали Всеукр. (з міжнар. участю) наук.-практ. конф., 21–22 трав. 2015 р., м. Київ. Київ, 2015. С. 25–28.

560. Березовська О. В. Інформативна репрезентативність мемуаристики як джерела з історії Одеської громади 1870–1890-х років. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2015. № 42. С. 379–387.

561. Березовська О. В. Інформативні ресурси архівних документів Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України як джерела з історії української академічної науки. *Історико-культурна спадщина: збереження, доступ, використання* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 7–9 квіт. 2015 р., Національний авіаційний університет. Київ : Талком, 2015. С. 98–101.

562. Березовська О. В. Павло Чубинський у громадівському середовищі другої половини XIX ст. (за спогадами сучасників). *Архіви України*. 2015. Вип. 2 (296). С. 69–79.

563. Бойко Ю. О., Березовська О. В., Шарабанова І. В. Нові надходження до Архівного фонду НАН України: документи Інституту світової економіки і міжнародних відносин НАН України. *Бібліотека. Наука. Комунікація* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 6–8 жовт. 2015 р.): в 2 ч. Київ, 2015. Ч. 2. С. 67–70.

564. Бойко Ю. О. Епістолярна спадщина Євгена Чикаленка: джерелознавчий аспект. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2015. № 42. С. 388–399.

565. Брязкало Т. В. Документи з історії створення Національного науково-природничого музею НАН України в особовому фонді академіка І. Г. Підоплічка. *Ніжинська старовина* : зб. регіональної історії та пам'яткознавства (серія «Пам'яткознавство Північного регіону України», № 7). Ніжин, 2015. Вип. 20 (23). С. 82–85.

566. Брязкало Т. В., Піддубний О. П. Біографія та наукова діяльність академіка Георгія Степанович Писаренка в документах особового фонду вченого. *Бібліотека. Наука. Комунікація* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 6–8 жовт. 2015 р.): в 2 ч. Київ, 2015. Ч. 2. С. 71–74.

567. Брязкало Т. В. Підоплічко Іван Григорович (02.08.1905–20.06.1975) – вчений-зоолог, палеонтолог, академік АН УРСР. До 110-річчя від дня народження. URL: <http://nbuv.gov.ua/node/2648>

568. Булгаков Ю. В. Документи діячів мистецтва в особовому архіві П. Т. Тронька. *Шістнадцяті джерелознавчі читання «Архівна наука і освіта в незалежній Україні»* : матеріали Всеукр. наук. конф. 24 листоп. 2015 р., м. Київ. Київ, 2015. С. 103–105.
569. Булгаков Ю. В. Нові документи в особовому архівному фонді академіка АН УРСР А. Д. Коваленка. *Бібліотека. Наука. Комунікація* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 6–8 жовт. 2015 р.): в 2 ч. Київ, 2015. Ч. 2. С. 74–76.
570. Вербіцька О. І. Академічне шевченкознавство у 1941–1945 роках (за архівними джерелами). *Доля Тараса Шевченка на засланні* : зб. наук. праць Четвертих Міжнародних Шевченківських читань, присвячених 165-річчю від часу переведення Т. Г. Шевченка на службу в Новопетровське укріплення, 16 квітня 2015 р. Канів; Черкаси, 2015. С. 178–189.
571. Вербіцька О. І. Внесок вчених НАН України у розвиток шевченкознавства у 1950–1960 рр. *Матеріали 14-ї Всеукраїнської наукової конференції «Актуальні питання історії науки і техніки»* (м. Львів, 8–10 жовт. 2015 р.). Київ; Львів, 2015. С. 65–69.
572. Вербіцька О. І. Підготовка наукових видань в НАН України до відзначення шевченківських ювілеїв у 1961 р. та 1964 р. (за архівними джерелами). *Бібліотека. Наука. Комунікація* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 6–8 жовт. 2015 р.): в 2 ч. Київ, 2015. Ч. 2. С. 77–81.
573. Воловник Л. С. Документний склад архівного фонду Національного ботанічного саду ім. М. М. Гришка: загальний огляд. *Бібліотека. Наука. Комунікація* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 6–8 жовт. 2015 р.): в 2 ч. Київ, 2015. Ч. 2. С. 82–84.
574. Індиченко Г. В. Використання документів Архіву Президії НАН України в історичній реконструкції міжнародного наукового співробітництва НАН України (1956–1960). *Бібліотека. Наука. Комунікація* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 6–8 жовт. 2015 р.): в 2 ч. Київ, 2015. Ч. 2. С. 96–99.
575. Індиченко Г. В. Міжнародний науково-інформаційний обмін соціогуманітарних установ АН УРСР з науково-дослідними установами Польщі (1955–1960 рр.). *Науковий потенціал славістики: історичні здобутки та тенденції розвитку* : тези доп. Міжнар. наук. конф. до Дня слов'янської писемності і культури (Київ, 21 трав. 2015 р.). Київ, 2015. С. 7–11.
576. Індиченко Г. В. Науково-інформаційний обмін в гуманітарній сфері між академічними установами України і Польщі (1955–1960). *Рукописна та книжкова спадщина України* : археограф. дослідж. унікальних арх. та бібл. фондів. 2015. Вип. 19. С. 494–509.
577. Індиченко Г. В. Співпраця українських та австрійських учених у створенні «Австрійського біографічного словника». *Українська біографістика = Biographistica Ucrainica* : зб. наук. праць. 2015. С. 312–325.

578. Індиченко Г. В. Форми та напрями міжнародної співпраці соціогуманітарних установ НАН України з науково-дослідними установами країн Європи (1956–1960). *Матеріали 14-ї Всеукраїнської наукової конференції «Актуальні питання історії науки і техніки»* (м. Львів, 8–10 жовт. 2015 р.). Київ; Львів, 2015. С. 173–177.

579. Кіржаєва І. Г., Піддубний О. П. Використання архівних фондів Інституту архівознавства НБУВ: тематика досліджень та склад користувачів (1991–2014). *Бібліотека. Наука. Комунікація* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 6–8 жовт. 2015 р.): в 2 ч. Київ, 2015. Ч. 2. С. 100–103.

580. Коваленко С. М., Бондарчук Я. О. Розвиток видавничої діяльності Національної академії наук України в 1956–1960 рр. *Бібліотека. Наука. Комунікація*: матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 6–8 жовт. 2015 р.): в 2 ч. Київ, 2015. Ч. 2. С. 77–81.

581. Коваленко С. М., Вергунов В. А., Гром В. М., Кагамлик С. Р. [та ін.] Життєвий і творчий шлях академіка Г. Й. Сухомела. *З історії університетської освіти в Україні: 100-річчя Національного університету водного господарства та природо користування*. Рівне : НУВГП, 2015. С. 63–84.

582. Лук'янець О. А. Науково-організаційна та просвітня діяльність Українського республіканського відділу ВХТ ім. Д. І. Менделєєва (1959–1965): документальна спадщина. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2015. Вип. 42. С. 453–460.

583. Лук'янець О. А. Співпраця НАН України та Українського республіканського правління науково-технічного товариства радіотехніки, електроніки та зв'язку ім. О. С. Попова (1947–1975 рр.): документальна спадщина. *Бібліотека. Наука. Комунікація* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 6–8 жовт. 2015 р.): в 2 ч. Київ, 2015. Ч. 2. С. 112–114.

584. Marceniuk R. Priest Tomas Dobševičius – Life Story between Two Countries (Священник Томаш Добшевич – історія життя між двома країнами). *Acta Humanitarica Universitatis Saulensis. Mokslo darbai*. Т. 21 (2015). Regionas: istorija, kultūra, kalba. Sud. Bronius Maskuliūnas, Simonas Strelcovas. Šiauliai : Šiaulių universiteto bibliotekos Leidybos skyrius, 2015. P. 53–59.

585. Наумова Н. А. Біографічні документи М. В. Птухи в складі особового фонду вченого в Інституті архівознавства НБУВ. *Бібліотека. Наука. Комунікація* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 6–8 жовт. 2015 р.): в 2 ч. Київ, 2015. Ч. 2. С. 114–118.

586. Наумова Н. А. Бродський Олександр Ілліч (19.06.1895 – 21.08.1969) – фізико-хімік, академік АН УРСР. До 120-річчя від дня народження. 2015. URL: <http://www.nbu.gov.ua/node/2263>

587. Наумова Н. А. Власюк Петро Антипович (03.02.1905 – 18.03.1980) – фізіолог рослин, агрохімік і ґрунтознавець, академік АН УРСР. До 110-річчя від дня народження. 2015. URL: <http://www.nbu.gov.ua/node/1957>

588. Наумова Н. А. Документи по истории и культуре евреев в региональных архивах Украины: Путеводитель. Т. 2: Николаевская, Одесская, Херсонская области. Ред. Е. И. Меламед Киев: Стилос, 2014. [Рецензія] *Judaica Ukrainica* [Book Reviews // Рецензії]. Vol. 4. Kyiv: Laurus Press, 2015. С. 184–187.

589. Наумова Н. А. Зеров Дмитро Костянтинович (20.09.1895 – 21.12.1971) – вчений-ботанік, академік АН УРСР. До 120-річчя від дня народження. [Передмова та огляд експозиції]. 2015. URL: <http://www.nbu.gov.ua/node/2410>.

590. Наумова Н. А. Кащенко Микола Феофанович (07.05.1855 – 29.03.1935) – вчений-біолог, ембріолог, селекціонер, академік АН УРСР. До 160-річчя від дня народження. 2015. URL: <http://www.nbu.gov.ua/node/2176>

591. Наумова Н. А. Маркевич Олександр Прокопович (19.03.1905 – 23.04.1999) – вчений-зоолог, академік НАН України. До 110-річчя від дня народження. 2015. URL: <http://www.nbu.gov.ua/node/2045>

592. Наумова Н. А. Семененко Микола Пантелеймонович (16.11.1905 – 25.08.1996) – вчений у галузі геології, академік НАН України. До 110-річчя від дня народження. 2015. URL: <http://www.nbu.gov.ua/node/2598>

593. Онищенко О. С. Діалектологія – важлива галузь славістики. *Діалекти в синхронізації та діахронії: тексти як джерело лінгвістичних студій*. Київ : КММ, 2015. С. 8–9.

594. Онищенко О. С. Історія, філософія та право. *Національна академія наук України : короткий річний звіт 2014*. Київ, 2015. С. 23.

595. Онищенко О. С. Науково-інформаційна діяльність. *Діяльність Національної академії наук України у 2009–2014 роках. Основні результати і показники*. Київ, 2015. С. 143–144.

596. Онищенко О. С. Про підсумки діяльності Секції суспільних і гуманітарних наук НАН України у 2009–2014 роках. *Вісник НАН України*. 2015. № 5. С. 108–110.

597. Онищенко О. С. Проблеми адаптації бібліотек до умов цифрової культури. *Бібліотечний вісник*. 2015. № 6. С. 3–7.

598. Онищенко О. С. Проблеми розвитку наукового і соціокультурного потенціалу славістики. *Науковий потенціал славістики : історичні здобутки та тенденції розвитку* : тези доп. Міжнар. наук. конф. до Дня слов'янської писемності і культури (Київ, 21 травня 2015 р.). Київ, 2015. С. 7–14.

599. Принь М. О. Джерела до історії промислового розвитку Донбасу в документах особового фонду вченого-палеоботаніка К. Й. Новик Інституту архівознавства НБУВ. *Питання історії науки і техніки*. 2015. № 3 (35). С. 78–79.

600. Принь М. О. Джерела з історії музейної справи та пам'яткоохоронної роботи у 1920–1930-х роках у фондах Державного архіву Луганської області. *Праці Центру пам'яткознавства* : зб. наук. праць. 2015. Вип. 27. С. 134–141.

601. Принь М. О. Діяльність академіка Є. П. Федорова як президента Комісії 19 Міжнародного астрономічного союзу: до історії розвитку астрономічної науки. *Актуальні питання історії науки і техніки* : матеріали 14-ї Всеукр. наук. конф. (м. Львів, 8–10 жовт. 2015 р.). Київ; Львів, 2015. С. 341–344.
602. Принь М. О. Питання музейної справи та пам'яткоохоронної роботи на сторінках місцевих часописів на Луганщині та Донеччині в 1920-х – на початку 1930 рр. *Праці Центру пам'яткознавства* : зб. наук. праць. 2015. Вип. 28. С. 25–36.
603. Принь М. О. Питання музейної та пам'яткоохоронної роботи на сторінках часопису «Просвещение Донбасса» на початку 1920-х років. *П'яті Всеукраїнські Зарембівські наукові читання «Українське пам'яткознавство: сучасні проблеми та тенденції»* : зб. наук. праць. Київ, 2015. С. 210–214.
604. Принь М. О. Ф. А. Бельський і становлення музейної справи на Луганщині в 1920-ті роки. *Фама Антонович Бельскі* : біографічні матеріали і артефакти. Мінск : Выдавец Зміцер Колас, 2015. С. 92–101.
605. Принь М. О. Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПК: історія становлення (за документами фонду установи). *Бібліотека. Наука. Комунікація* : матеріали Міжнар. наук. конференція (Київ, 6–8 жовт. 2015 р.): в 2 ч. Київ, 2015. Ч. 2. С. 120–124.
606. Pryn M., Pryn O., Degtyarev S. Correspondence Between the Academician Evgeny Fedorov and Tsou Yi-Hsin: Materials to the History of Latitude Investigations 33 (Принь М. О., Принь О. В., Дегтярев С. І. Листування академіка Євгена Федорова та Цзоу-Сін: матеріали до історії широтних досліджень). *Сумський історико-архівний журнал*. 2015. № 25. С. 33–41.
607. Принь О. В. Державний облік, використання та сучасний стан пам'ятки архітектури «Олександрівська садиба». *Праці Центру пам'яткознавства* : зб. наук. праць. 2015. Вип. 27. С. 23–33.
608. Принь О. В. Невідомий рукопис історика П. В. Клименка про проведення археологічних досліджень на території заводу «Азовсталь» біля м. Маріуполя у 1931 році. *Бібліотека. Наука. Комунікація* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 6–8 жовт. 2015 р.): в 2 ч. Ч. 2. Київ, 2015. С. 124–126.
609. Принь О. В., Принь М. О. Листування у науковому співтоваристві: три листи Олександра Якубського до Петра Курінного. *Матеріали і дослідження з археології Прикарпаття і Волині*. 2015. Вип. 19. С. 261–266.
610. Принь О. В. Формування пам'яткоохоронної мережі Одеської губернії в 1920-х роках: структура, люди, установи. *П'яті Зарембівські читання* : зб. наук. праць. Київ, 2015. С. 204–210.

611. Січова О. В. Класифікація документації наукових установ НАН України в контексті формування їх архівних фондів. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2015. № 42. С. 484–498.
612. Січова О. В. Принципи організації документів НАФ в архівах установ НАН України. *Бібліотека. Наука. Комунікація* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 6–8 жовт. 2015 р.): в 2 ч. Київ, 2015. Ч. 2. С. 127–129.
613. Січова О. В. Фондування документів державної організації з координаційно-організаційними функціями на прикладі архівного фонду Головної редакційної колегії науково-документальної серії книг «Реабілітовані історією». *Архіви – наука – суспільство: шляхи взаємодії* : матеріали Всеукр. (з міжнар. участю) наук.-практ. конф. (Київ, 21–22 травня 2015 р.). Київ, 2015. С. 162–165.
614. Січова О. В. Фондування документів науково-дослідної установи НАН України. *Рукописна та книжкова спадщина України* : археограф. дослідж. унікальних арх. та бібл. фондів. 2015. Вип. 19. С. 485–493.
615. Старовойт С. В., Завалішина Л. І. Особовий архівний фонд академіка НАН України А. О. Лебедева: історія формування, склад документів, інформаційний потенціал. *Бібліотека. Наука. Комунікація* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 6–8 жовт. 2015 р.): в 2 ч. Київ, 2015. Ч. 2. С. 135–137.
616. Старовойт С. В. Започаткування славістичного руху в Україні та участь у ньому вчених Академії наук УРСР. *Науковий потенціал славістики: історичні здобутки та тенденції розвитку* : тези доп. Міжнар. наук. конф. до Дня слов'янської писемності і культури (Київ, 21 травня 2015 р.). Київ, 2015. С. 90–93.
617. Старовойт С. В. Наукова періодика АН УРСР у 1950-х роках. *Рукописна та книжкова спадщина України* : археограф. дослідж. унікальних арх. та бібл. фондів. 2015. Вип. 19. С. 469–484.
618. Старовойт С. В. Нові джерела з історії науки : архів академіка НАН України А. О. Лебедева у фондах Інституту архівознавства НБУВ. *Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії* : наук. записки Рівненського державного гуманітарного університету. Вип. 26. Рівне, 2015. С. 287–288.
619. Старовойт С. В. «Українська радянська енциклопедія» та АН УРСР. *Енциклопедичний вісник України*. 2015. № 6/7. С. 84–90.
620. Шаповал А. І., Булгаков Ю. В. Архів академіка П. Т. Тронька в Інституті архівознавства НБУВ: формування та склад. *Архіви України*. 2015. № 5/6. С. 166–181.
621. Шаповал А. І., Булгаков Ю. В. Архівна спадщина академіка НАН України П. Т. Тронька: краєзнавчий аспект. *Краєзнавство*. 2015. № 3/4. С. 19–26.
622. Шаповал А. І., Булгаков Ю. В. Документальна спадщина академіка НАН України П. Т. Тронька. *Рукописна та книжкова спадщина України* : археограф. дослідж. унікальних арх. та бібл. фондів. 2015. Вип. 19. С. 56–68.

623. Шаповал А. І., Булгаков Ю. В. Документи про розвиток краєзнавства в Україні в особовому архівному фонді П. Т. Тронька. *Бібліотечне краєзнавство у культурному просторі України* : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. пам'яті Петра Тронька, м. Київ, 12 листопада 2015 р. Київ, 2015. С. 234–238.

624. Шаповал А. І., Булгаков Ю. В. Тронько Петро Тимофійович (12.07.1915 – 12.09.2011) – історик, академік НАН України. До 100-річчя від дня народження. 2015. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/node/2310>

625. Шаповал А. І. Епістолярій В. М. Перетца як джерело дослідження розвитку українознавства в Росії у 20-х рр. ХХ ст. *Шістнадцяті джерелознавчі читання «Архівна наука і освіта в незалежній Україні»* : матеріали Всеукр. наук. конф. 24 листоп. 2015 р., м. Київ. Київ, 2015. С. 109–111.

626. Шаповал А. І. Колекція документів вчених-ботаніків в Інституті архівознавства Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. *Пам'ятки* : археографічний щорічник. 2015. Вип. 15/16. С. 213–221.

627. Шаповал А. І. Листи В. М. Перетца до С. О. Єфремова у фондах Інституту архівознавства НБУВ. *Бібліотека. Наука. Комунікація* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 6–8 жовт. 2015 р.): в 2 ч. Київ, 2015. Ч. 2. С. 152–154.

628. Шеремета Л. О. Академік Надія Олександрівна Пучківська – відомий лікар-офтальмолог. *Українська біографістика=Biographistica Ukrainica* : зб. наук. праць. 2015. С. 237–250.

629. Шеремета Л. О. Академік О. І. Смирнова-Замкова – відомий учений-патологоанатом: джерела для реконструкції біографії. *Гілея* : наук. вісник. 2015. Вип. 100. С. 53–57.

630. Шеремета Л. О. Біографічні відомості про академіка О. І. Смирнову-Замкову за документами особового фонду Інституту архівознавства НБУВ. *Бібліотека. Наука. Комунікація* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 6–8 жовт. 2015 р.): в 2 ч. Київ, 2015. Ч. 2. С. 129–132.

631. Шеремета Л. О. Внесок академіка О. І. Смирнової-Замкової у розвиток української медичної науки ХХ ст. *Актуальні питання історії науки і техніки* : матеріали 14-ї Всеукраїнської наук. конф. (м. Львів, 8–10 жовт. 2015 р.). Київ; Львів, 2015. С. 388–391.

632. Шипко Л. В. Листування М. М. Бережкова зі співробітниками та випускниками Ніжинської вищої школи (за документами Інституту рукопису НБУВ). *Бібліотека. Наука. Комунікація* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 6–8 жовт. 2015 р.): в 2 ч. Київ, 2015. Ч. 2. С. 144–146.

633. Шипко Л. В. Листування М. М. Бережкова та К. М. Бестужева-Рюміна у фондах Інституту рукопису Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського (вересень 1882 р. – липень 1883 р.). *Рукописна та книжкова спад-*

щина України : археограф. дослідж. унікальних арх. та бібл. фондів. 2015. Вип. 19. С. 409–427.

634. Шихненко І. М. Інформаційні ресурси мережі Інтернет як джерело з вивчення життя і наукової діяльності вчених НАН України (1956–1960 рр.). *Бібліотека. Наука. Комунікація* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 6–8 жовт. 2015 р.): в 2 ч. Київ, 2015. Ч. 2. С. 155–158.

635. Яременко Л. М., Вербіцька О. І. Наукова архівна спадщина: формування, документний склад, інформаційний потенціал. *Бібліотечний вісник*. 2015. № 6. С. 43–44.

636. Яременко Л. М., Вербіцька О. І. Наукова архівна спадщина: формування, документний склад, інформаційний потенціал. 2015. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/node/2474>

637. Яременко Л. М., Індиченко Г. В. Новий доробок Інституту архівознавства НБУВ – наукове електронне видання «Історія Національної академії наук України. 1956–1960» у двох книгах. 2015. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/node/2603>

638. Яременко Л. М. Інформаційно-комунікаційне спрямування наукових досліджень Інституту архівознавства Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. *Архіви – наука – суспільство: шляхи взаємодії* : матеріали Всеукр. (з міжнар. участю) наук.-практ. конф., 21–22 трав. 2015 р., м. Київ. Київ, 2015. С. 181–185.

639. Яременко Л. М. Нормативні та науково-методичні засади діяльності архівних підрозділів установи НАН України. *Бібліотека. Наука. Комунікація* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 6–8 жовт. 2015 р.): в 2 ч. Київ, 2015. Ч. 2. С. 161–163.

640. Яременко Л. М., Старовойт С. В. Ф. Х. Архів Української академії наук – Всеукраїнської академії наук. *Архівні колекції та зібрання державних, громадських та релігійних установ у фондах Інституту рукопису Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського* : путівник. Київ, 2015. С. 17–46.

2016

641. Байкєніч Д. В. Інформаційний потенціал архівних документів з питань капітального будівництва в НАН України (1946–1960). *Бібліотека. Наука. Комунікація: формування національного інформаційного простору* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 4–6 жовт. 2016 р.). Київ, 2016. С. 466–468.

642. Березовская О. В. Александр Русов и его воспоминания об украинском национальном движении второй половины XIX в. *Власть и общество (История, Теория, Практика)*. Тбилиси: Ассоциация открытой дипломатии, 2016. № 4 (40). Т. 1. С. 141–147.

643. Березовська О. В. Абрикосов Олексій Іванович. *Велика українська енциклопедія*. Київ : ДНУ «Енциклопедичне видавництво», 2016. Т. 1. С. 72–73.

644. Березовська О. В. Авербах Михайло Йосипович. *Велика українська енциклопедія*. Київ : ДНУ «Енциклопедичне видавництво», 2016. Т. 1. С. 122.
645. Березовська О. В. Архівні документи Інституту зоології ім. І. І. Шмальгаузена НАН України як джерело з історії його діяльності в 2006–2010 рр. *Бібліотека. Наука. Комунікація: формування національного інформаційного простору* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 4–6 жовт. 2016 р.). Київ, 2016. С. 469–473.
646. Березовська О. В. Інформаційна складова архівних документів 1956–1960 рр. Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського НАН України. *Пріоритетні напрямки розвитку суспільних наук у XXI столітті* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Херсон, 26–27 лютого 2016 р.). Херсон, 2016. С. 12–16.
647. Березовська О. В. Наукова діяльність Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського НАН України у 1956–1960 рр. (за архівними документами установи). *Архіви України*. 2016. № 2. С. 28–39.
648. Березовська О. В. Склад та інформативність архівного фонду Інституту зоології ім. І. І. Шмальгаузена НАН України (2006–2010). *Рукописна та книжкова спадщина України* : археограф. дослідж. унікальних арх. та бібл. фондів. 2016. Вип. 20. С. 122–132.
649. Бойко Ю. О., Брязкало Т. В. Нові надходження до архівного фонду НАН України: документи особового фонду академіка НАН України Георгія Степановича Писаренка. *Бібліотека. Наука. Комунікація: формування національного інформаційного простору* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 4–6 жовт. 2016 р.). Київ, 2016. С. 473–477.
650. Бойко Ю. О. Енциклопедія Сучасної України – основний науковий проект Інституту енциклопедичних досліджень НАН України. *Гілея* : наук. вісник. 2016. Вип. 111. С. 96–99.
651. Бойко Ю. О. Інститут енциклопедичних досліджень Національної академії наук України: історія створення та діяльність. *Гілея* : наук. вісник. 2016. Вип. 109. С. 50–55.
652. Бойко Ю. О. Інститут металофізики імені Г. В. Курдюмова НАН України: огляд архівного фонду. *Суспільні науки: сучасні тенденції та фактори розвитку* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 22–23 січня 2016 р.). Одеса, 2016. С. 10–13.
653. Бойко Ю. О. Інформаційна складова архівного фонду Головної астрономічної обсерваторії НАН України. *Соціально-гуманітарні науки та сучасні виклики*. Матеріали Всеукраїнської наук. конф. 29–30 червня 2016 р. Дніпро, 2016. С. 42–44.
654. Булгаков Ю. В. Грушевськіана члена-кореспондента НАН України П. С. Соханя в Інституті архівознавства НБУВ. *Сімнадцяті джерелознавчі читання*,

присвячені 150-річчю з дня народження Михайла Грушевського : матеріали Всеукр. наук. конф. 16 листоп. 2016 р. КНУ. Київ, 2016. С. 123–126.

655. Булгаков Ю. В. Документи про вшанування пам'яті М. С. Грушевського в особовому архівному фонді члена-кореспондента НАН України П. С. Соханя. *Бібліотека. Наука. Комунікація: формування національного інформаційного простору* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 4–6 жовт. 2016 р.). Київ, 2016. С. 477–481.

656. Булгаков Ю. В. Шпак Марат Терентійович (13.04.1926 – 02.06.1993) – вчений у галузі фізики, академік НАН України. До 90-річчя від дня народження. 2016. URL: <http://www.nbu.gov.ua/node/2863>.

657. Вербіцька О. І. Австрійська академія наук. *Велика українська енциклопедія*. Київ : ДНУ «Енциклопедичне видавництво», 2016. Т. 1. С. 171.

658. Вербіцька О. І. Джерела до вивчення історії шевченкознавства в НАН України у 1956–1965 рр. (за архівними ресурсами). *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2016. Вип. 44. С. 604–619.

659. Вербіцька О. І. Протоколи засідань Президії АН УРСР у 1950–1960 рр. як джерело з вивчення розвитку академічного шевченкознавства. *Архів. Історія. Сучасність*. Вип. 2. Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 95-річчю Державного архіву Одеської області (1920–2015), Одеса, 3–4 вересня 2015 р. Одеса, 2016. С. 67–71.

660. Вергунов В. А. Агробіолог С. Л. Франкфурт як український державний діяч часів перших сподівань державності (до 150-річчя від дня народження). *Історія освіти, науки і техніки в Україні* : матеріали XI Всеукр. конф. молодих учених та спеціалістів. Вінниця, 2016. С. 52–58.

661. Вергунов В. А. Видатний організатор агробіологічної науки в Україні (до 150-річчя С. Л. Франкфурта). *Вісник аграрної науки*. 2016. № 2. С. 70–72.

662. Вергунов В. А. Видатний учений і організатор сільськогосподарської дослідної справи в Україні. До 150-річчя від дня народження професора С. Л. Франкфурта. *Вісник Національної академії наук України*. 2016. № 9. С. 72–86.

663. Вергунов В. А. Учень професора К. А. Тімірязєва, соратник академіка В. І. Вернадського – видатний учений та організатор галузевого дослідництва з культури цукрового буряку С. Л. Франкфурт. *Історія освіти, науки і техніки в Україні* : матеріали XI Всеукр. конф. молодих учених та спеціалістів, присвяч. 85-річчю Нац. акад. аграр. наук України, віковим ювілеєм появи Панфільської дослід. ст. ННЦ «Ін-т землеробства НААН», Дослід. ст. лікарських рослин Ін-ту агроєкології і природокористування НААН, 150 річчю від дня народж. проф. С. Л. Франкфурта, «Міжнар. року зернобобових», оголошеному рішенням Генеральної Асамблеї ООН, 15-річчю створення Ін-ту історії аграр. науки, освіти та техніки ННСГБ НААН

й 10-річчю виходу електрон. наук. фах. вид. – міжвід. темат. зб. «Історія науки і біографістика», 16 трав. 2016 р., м. Київ. Вінниця, 2016. Ч. 2. С. 59–76.

664. Вергунов В. А. Франкфурт Соломон Львович (1866–1954) – видатний учений-аграрій, громадський і державний діяч, дипломат та один з організаторів сільськогосподарської дослідної справи й академічної науки в Україні. *Онтогенез – стан, проблеми та перспективи вивчення рослин в культурних та природних ценозах*: міжнар. наук. конф., присвяч. 110-річчю від дня народження декана агрономічного факультету Ліпеса Веніаміна Ельйовича. Херсон, 10–11 черв. 2016 р. Херсон, 2016. С. 232–234.

665. Вергунов В. А. Франкфурт Соломон Львович (1866–1954) – видатний учений-аграрій, громадський і державний діяч, дипломат та один з організаторів сільськогосподарської дослідної справи й академічної науки в Україні (до 150-річчя від дня народження). *Професор С. Л. Франкфурт (1866–1954) – видатний учений-агробіолог, один із дієвих організаторів академічної науки в Україні (до 150-річчя від дня народження)*: матеріали Міжнар. наук. практ. конф. (м. Київ, 18 листоп. 2016 р.). Київ, 2016. Ч. 2. С. 116–118.

666. Воловник Л. С. Архівний фонд Інституту географії: особливості формування та інформаційна наповненість. *Бібліотека. Наука. Комунікація: формування національного інформаційного простору*: матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 4–6 жовт. 2016 р.). Київ, 2016. С. 481–485.

667. Індиченко Г. В. Документні ресурси Архіву Президії НАН України у реконструкції міжнародного наукового співробітництва гуманітарних академічних установ України та Болгарії (50–60-ті роки ХХ ст.). *Бібліотека. Наука. Комунікація: формування національного інформаційного простору*: матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 4–6 жовт. 2016 р.). Київ, 2016. С. 501–504.

668. Індиченко Г. В. Науковий потенціал Архіву Президії НАН України в історичній реконструкції міжнародного наукового співробітництва НАН України (1956–1960). *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2016. Вип. 44. С. 620–635.

669. Індиченко Г. В. Науково-інформаційний обмін між гуманітарними академічними установами України і Болгарії (друга половина 50-х – 60-ті роки ХХ ст.). *Глобалізація / європеїзація і розвиток національних слов'янських культур*: матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 24 трав. 2016 р.). Київ, 2016. С. 307–310.

670. Кіржаєва І. Г. Косоногов Йосип Йосипович (31.03.1866 – 22.03.1922) – вчений в галузі фізики, академік НАН України. До 150-річчя від дня народження. 2016. URL: <http://www.nbu.gov.ua/node/2820>

671. Кіржаєва І. Г. Спогади про першого українського академіка-фізика Й. Й. Косоногова за документами ІА НБУВ. *Бібліотека. Наука. Комунікація: формування*

національного інформаційного простору : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 4–6 жовт. 2016 р.). Київ, 2016. С. 477–481.

672. Курас Д. І. Архівні джерела до вивчення процесу інституалізації Археографічної комісії при УАН. *Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції «Інформаційно-документаційне забезпечення сучасного суспільства»* (19–20 травня 2016 р., м. Київ). Київ : Держ. ун. телекомунікацій, 2016. С. 56–59.

673. Курас Д. І. До питання вивчення епістолярної спадщини В. І. Вернадського як джерела дослідження історії вітчизняної науки. *Бібліотека. Наука. Комунікація: формування національного інформаційного простору* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 4–6 жовт. 2016 р.). Київ, 2016. С. 514–517.

674. Марценюк Р. О. Литва – Україна – Литва – життєвий та творчий шлях професора Олександра Міцкевича. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка: Історія*. 2016. Вип. 1 (128). С. 42–48.

675. Марценюк Р. О. Уроженці Латвії в Києвському університеті св. Володимира (1834–1920): професорсько-преподавательський состав. *Vēsture: Avoti un cilvēki. XXV zinātniskie lasījumi. Vēsture XIX. Saleniece, I. atb. red. Daugavpils : Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds «Saule»*, 2016. Lpp. 190–198.

676. Мирончук А. С. Дослідницькі проекти Центральноєвропейської ініціативи: нові можливості та перспективи для української наукової спільноти. *Взаимодействие правительств и национальных научных обществ с международными организациями в целях развития и применения научных знаний* : матеріали міжнарод. симпозиума (Київ, 19–20 жовт. 2015 г.). Київ, 2016. С. 103–108.

677. Наумова Н. А. Кількісно-видовий склад епістолярної спадщини М. В. Птухи (за документами архівного фонду вченого в ІА НБУВ). *Бібліотека. Наука. Комунікація: формування національного інформаційного простору* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 4–6 жовт. 2016 р.). Київ, 2016. С. 523–526.

678. Наумова Н. А. Медовар Борис Ізраїльович (29.03.1916–19.03.2000) – вчений у галузі металургії і технології металів, академік НАН України. До 100-річчя від дня народження. 2016. URL: <http://www.nbu.gov.ua/node/2794>

679. Наумова Н. А. Субботін Серафим Іванович (03.05.1906 – 16.01.1976) – вчений у галузі геофізики, академік НАН України. До 110-річчя від дня народження. 2016. URL: <http://www.nbu.gov.ua/node/2931>

680. Онищенко А. С. Проблемы адаптации библиотек к условиям цифровой культуры (Вступление). *Библиотеки национальных академий наук: проблемы функционирования, тенденции развития*. 2016. Вып. 13. С. 7–8.

681. Онищенко О. С. Бібліотека і «цифрове» покоління: нова ситуація – нові форми роботи. *Бібліотечний вісник*. 2016. № 5. С. 3–6.

682. Онищенко О. С. Виступ керівника програми «Гуманітарні технології як чинник суспільних пертворень в Україні» [на засіданні Президії НАН України 3 лютого 2016 року]. *Вісник Національної академії наук України*. 2016. № 3. С. 49–50.

683. Онищенко О. С. Розвиток славістики в контексті сучасних трансформацій слов'янського світу. *Глобалізація / європеїзація і розвиток національних слов'янських культур* : матеріали Міжнар. наук. конф. до Дня слов'янської писемності і культури (Київ, 24 трав. 2016 р.). Київ, 2016. С. 13–19.

684. Принь М. О. Окружний музей Старобільського краю (1920-ті рр.): до історії українського музейництва. *Праці Центру пам'яткознавства* : зб. наук. праць. 2016. Вип. 29. С. 25–36.

685. Pryn M., Pryn O., Degtyarev S. The correspondence between S. M. Kozhevnikov and J. P. den Hartog as a source for the study of scientific collaboration between the mechanics (to the 110-th anniversary of Sergei Kozhevnikov's birth) [Принь М., Принь О., Дегтярев С. Листування С. М. Кожевникова і Я. П. Ден Гартога як джерело до вивчення наукової співпраці вчених-механіків (до 100-річчя з дня народження Сергія Кожевникова)]. *Сумський історико-архівний журнал*. 2016. № 26. С. 24–37.

686. Принь О. В. Археологічна діяльність Українського науково-дослідного інституту історії матеріальної культури у 1931 р. *Проблеми історії та археології України* : матеріали X Міжнар. наук. конф., присвяченої 125-річчю професора К. Е. Гриневича (Харків, 4–5 листопада 2016 р.). Харків : ТОВ «НТМТ», 2016. С. 71.

687. Принь О. В. Формування пам'яткоохоронної мережі Одеської губернії (округи, області) в 1920-х – на початку 1930-х років. *Праці Центру пам'яткознавства* : зб. наук. праць. 2016. Вип. 29. С. 30–38.

688. Січова О. В. Особливості класифікації архівних документів науково-дослідних інститутів Національної академії наук України. *Архіви України*. 2016. Вип. 2 (301). С. 7–20.

689. Січова О. В. Формування архівного фонду науково-дослідного інституту в сучасних умовах (на прикладі архівного фонду Інституту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України). *Бібліотека. Наука. Комунікація: формування національного інформаційного простору*: матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 4–6 жовт. 2016 р.). Київ, 2016. С. 527–530.

690. Старовойт С. В. Аксентьева Зінаїда Миколаївна. *Велика українська енциклопедія*. Київ : ДНУ «Енциклопедичне видавництво», 2016. Т. 1. С. 533–534.

691. Старовойт С. В. Міжнародний з'їзд славістів у Києві: історико-джерелознавчий аспект. *Глобалізація / європеїзація і розвиток національних слов'янських культур* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 24 трав. 2016 р.). Київ, 2016. С. 343–347.

692. Старовойт С. В. Особовий архівний фонд академіка НАН України А. О. Лебедева в Інституті архівознавства НБУВ. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2016. Вип. 43. С. 650–659.

693. Старовойт С. В. Пухов Георгій Євгенович (23.08.1916 – 03.08.1998) – вчений в галузі теоретичної електротехніки, обчислювальної математики та техніки, академік НАН України (1967). До 100-річчя від дня народження. 2016. URL: <http://www.nbu.gov.ua/node/3035>

694. Шаповал А. І. Адріанова-Перетц Варвара Павлівна. *Велика українська енциклопедія*. Київ : ДНУ «Енциклопедичне видавництво», 2016. Т. 1. С. 385.

695. Шаповал А. І. Діяльність В. М. Перетца щодо збереження українських історико-культурних пам'яток (за матеріалами епістолярію вченого). *Київські історичні студії* : зб. наук. праць. Київ, 2016. № 1. С. 135–140.

696. Шаповал А. І. До історії видання праці В. М. Перетца «Слово о полку Ігоревім. Пам'ятка феодальної України-Русі XII віку». *Глобалізація/європеїзація і розвиток національних слов'янських культур* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 24 травня 2016 р.). Київ, 2016. С. 408–411.

697. Шаповал А. І. До історії Першої літньої математичної школи в Каневі (за документами архіву академіка Ю. О. Митропольського). *Бібліотека. Наука. Комунікація: формування національного інформаційного простору* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 4–6 жовт. 2016 р.). Київ, 2016. С. 536–535.

698. Шаповал А. І. Документи українського ученого С. Я. Парамонова у фондах Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського: розміщення, склад, знахідки. *Архіви України*. 2016. № 1. С. 123–145.

699. Шаповал А. І. Епістолярна спадщина академіка В. М. Перетца у фондах Інституту архівознавства Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2016. Вип. 44. С. 668–683.

700. Шаповал А. І. Наукова спадщина С. Я. Парамонова у фондах Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. *Бібліотечний вісник*. 2016. № 3. С. 33–39.

701. Шипко Л. В. Документи особового фонду академіка НАН України М. П. Семененка: до історії діяльності Міжнародного геологічного конгресу (1952–1984). *Бібліотека. Наука. Комунікація: формування національного інформаційного простору* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 4–6 жовт. 2016 р.). Київ, 2016. С. 539–543.

702. Шихненко І. М. Особові справи членів НАН України періоду 1961–1965 рр. як документний комплекс до реконструкції їхніх біографій (за матеріалами Архіву Президії НАН України). *Бібліотека. Наука. Комунікація: формування національного інформаційного простору* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 4–6 жовт. 2016 р.). Київ, 2016. С. 544–547.

703. Яременко Л. М., Булгаков Ю. В. Архівні довідники. *Схід і Південь України: час, простір, соціум*: у 2 т. Матеріали до бібліографії. Київ, 2016. Т. 2. С. 813–830.

704. Яременко Л. М., Горєва В. В. Семінар Архівна спадщина в інформаційному просторі: традиції, інновації, перспективи. 2016. URL: <http://nbuv.gov.ua/node/3157>

705. Яременко Л. М. Завдання та перспективи розвитку архівної системи НАН України. *Бібліотека. Наука. Комунікація: формування національного інформаційного простору* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 4–6 жовт. 2016 р.). Київ, 2016. С. 547–551.

706. Яременко Л. М., Степченко О. П., Горєва В. В. Архівна спадщина в інформаційному просторі: традиції, інновації, перспективи. *Бібліотечний вісник*. 2016. № 6. С. 41–42.

2017

707. Байкеніч Д. В. Документи про участь вчених-математиків ВУАН у міжнародних математичних конгресах 1920-х років. *Бібліотека. Наука. Комунікація. Стратегічні завдання розвитку наукових бібліотек* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 3–5 жовт. 2017 р.). Київ, 2017. С. 449–452.

708. Байкеніч Д. В. Інформаційний потенціал архівних документів з питань капітального будівництва в НАН України (1946–1960). *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2017. Вип. 47. С. 269–279.

709. Березовська О. В. Архівний фонд Інституту фізіології рослин і генетики НАН України як джерело з історії вітчизняної аграрної науки. *Історія освіти, науки і техніки в Україні* : матеріали XII Міжнар. конф. молодих учених та спеціалістів, присвяч. 100-річчю від дня створення ННСГБ НААН, Київ, 19 травня 2017 р. Київ, 2017. С. 20–22.

710. Berezovska O. V. Autobiographies of Members of Hromada Societies of the second half of XIX century as a Historical Source. *O–75 Osobowość, społeczeństwo, polityka* : mater. VI Międz. konf. nauk.-prakt. Lublin: WSEI, 2017. Część 1. S. 64–67.

711. Березовська О. В. В Інституті архівознавства НБУВ відбулося чергове засідання Експертно-перевірної комісії НАН України. 2017. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/node/3747>

712. Березовська О. В. В Інституті архівознавства НБУВ відбулося чергове засідання Експертно-перевірної комісії НАН України. 2017. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/node/3571>

713. Березовська О. В. Документи з історії українських заповідників в архівних фондах установ НАН України. *Transformacja środowiska międzynarodowego i jego wielowymiarowość*. Lwów ; Olsztyn, 2017. Т. 5. S. 183–193.

714. Березовська О. В. Документи українських заповідників у складі архівних фондів Інституту зоології ім. І. І. Шмальгаузена НАН України та Інституту ботаніки ім. М. Г. Холодного НАН України. *Бібліотека. Наука. Комунікація. Стратегічні завдання розвитку наукових бібліотек* : Матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 3–5 жовт. 2017 р.). Київ, 2017. С. 452–456.

715. Березовська О. В. На базі Інституту архівознавства НБУВ відбулося засідання Експертно-перевірної комісії НАН України. 2017. URL: <http://www.nbu.gov.ua/node/3368>

716. Бойко Ю. О. Забуті імена – Олександр Генріхович Гольдман. Життя та діяльність. *Kontynent europejski wobec wyzwań współczesności*. Lwów; Olsztyn, 2017. Т. 1. S. 325–336.

717. Булгаков Ю. В. Джерельний потенціал архівної спадщини члена-кореспондента НАН України П. С. Соханя. *Бібліотека. Наука. Комунікація. Стратегічні завдання розвитку наукових бібліотек* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 3–5 жовт. 2017 р.). Київ, 2017. С. 456–459.

718. Булгаков Ю. В. До історії українсько-польської наукової співпраці у галузі механіки: наукове відрядження академіка А. Д. Коваленка до ПНР (16 січня – 5 лютого 1958 р.). *Рукописна та книжкова спадщина України* : археограф. дослідж. унікальних арх. та бібл. фондів. 2017. Вип. 21. С. 492–505.

719. Булгаков Ю. В. Документи про участь академіка А. Коваленка в українсько-польській науковій співпраці у галузі механіки. *Слов'янознавство і нові парадигми та напрями соціогуманітарних досліджень* : матеріали Міжнар. наук. конф. до Дня слов'янської писемності і культури (Київ, 24 трав. 2017 р.). Київ, 2017. С. 242–245.

720. Булгаков Ю. В. Федоров Михайло Михайлович (01.09.1867 – 29.03.1945) – вчений у галузі гірничої механіки, академік АН УРСР. До 150-річчя від дня народження. Київ, 2017. URL: <http://www.nbu.gov.ua/node/3610>.

721. Вербіцька О. І. Архівні документи фонду Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України в Інституті архівознавства НБУВ як джерело до вивчення шевченкіани Є. П. Кирилюка у 1956–1965 рр. *Бібліотека. Наука. Комунікація. Стратегічні завдання розвитку наукових бібліотек* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 3–5 жовт., 2017 р.). Київ, 2017. С. 460–463.

722. Вербіцька О. І. Фахівці Інституту архівознавства НБУВ долучились до підготовки першого тому багатотомного енциклопедичного видання «Велика українська енциклопедія» (ВУЕ). 2017. URL: <http://www.nbu.gov.ua/node/3442>

723. Вергунов В. А. Від теорії яровизації Т. Д. Лисенка до системи обробітку ґрунту за способом Т. С. Мальцева як методологічних основ функціонування колгоспної дослідної справи УРСР у 30–50 рр. минулого століття. *O–75 Osobowość*,

społeczeństwo, polityka : mater. VI Międz. konf. nauk.-prakt. Lublin : WSEI, 2017. Część 1. S. 52–57.

724. Вергунов В. А. До 150-річчя від дня народження С. Л. Франкфурта (1866–1954). *Вісник аграрної науки*. 2017. № 1. С. 76–78.

725. Вергунов В. А. Життя та творчі звитяги директора ЦНСГБ В. А. Лебединського у 20-х та першій половині 30-х рр. ХХ ст. *Історія освіти, науки і техніки в Україні* : матеріали XII Міжнар. конф. молодих учених та спеціалістів, присвяч. 100-річчю від дня створення ННСГБ НААН (Київ, 19 травня 2017 р.). Київ, 2017. С. 390–395.

726. Вергунов В. А. Забуті сторінки спільної історії (до 100-річчя Національної наукової сільськогосподарської бібліотеки НААН України та Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського НАНУ). *Бібліотека. Наука. Комунікація. Стратегічні завдання розвитку наукових бібліотек* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 3–5 жовт. 2017 р.). Київ, 2017. С. 16–20.

727. Вергунов В. А. Засновник Інституту рослинництва імені В. Я. Юр'єва НААН. *Вісник аграрної науки*. 2017. № 6. С. 77–79.

728. Вергунов В. А. Національній академії аграрних наук України – 100?! *Двадцять друга Всеукраїнська наукова конференція молодих істориків науки, техніки і освіти та спеціалістів за темою «Шляхи відродження науки України»*, 14 квітня 2017 р., м. Київ. Київ, 2017. С. 33–38.

729. Вергунов В. А. Професор О. Ф. Корнеєв – директор Центральної наукової сільсько-господарської бібліотеки у 1935–1941 та 1944–1964 рр.: віхи біографії. *Історія освіти, науки і техніки в Україні* : матеріали XII Міжнар. конф. молодих учених та спеціалістів, присвяч. 100-річчю від дня створення ННСГБ НААН, Київ, 19 травня 2017 р. Київ, 2017. С. 395–400.

730. Вергунов В. А. Шліома Меєрович Франкфурт: нові сторінки творчої біографії. *Історія освіти, науки і техніки в Україні* : матеріали XII Міжнар. конф. молодих учених та спеціалістів, присвяч. 100-річчю від дня створення ННСГБ НААН, Київ, 19 травня 2017 р. Київ, 2017. С. 48–49.

731. Воловник Л. С. Документний склад архівного фонду Інституту молекулярної біології і генетики НАН України: загальний огляд та інформаційна наповненість. *Бібліотека. Наука. Комунікація. Стратегічні завдання розвитку наукових бібліотек* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 3–5 жовт. 2017 р.). Київ, 2017. С. 463–466.

732. Воловник Л. С. Особливості формування та інформаційна наповненість архівного фонду Інституту географії НАН України. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2017. Вип. 47. С. 280–289.

733. Глушенок Н. М. З неопублікованого листування В. І. Вернадського з М. І. Усановичем. *Бібліотека. Наука. Комунікація. Стратегічні завдання розвит-*

ку наукових бібліотек : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 3–5 жовт. 2017 р.). Київ, 2017. С. 466–469.

734. Индиченко А. В. Межакадемическое сотрудничество украинских, чешских и словацких ученых в гуманитарной сфере: исторический экскурс (1950–1960 гг.). *Рукописна та книжкова спадщина України* : археограф. дослідж. унікальних арх. та бібл. фондів. 2017. Вип. 21. С. 506–525.

735. Индиченко А. В. Сотрудничество украинских, чешских и словацких академических гуманитарных учреждений в свете архивных материалов (середина 50-х – 60-е гг. XX в.). *Слов'янознавство і нові парадигми та напрями соціо-гуманітарних досліджень* : матеріали Міжнар. наук. конф. до Дня слов'янської писемності і культури (Київ, 24 трав. 2017 р.). Київ, 2017. С. 263–268.

736. Индиченко Г. В. Міжакадемічна співпраця українських та румунських учених-гуманітаріїв (середина 50-х – 60-ті роки XX ст.): за документами архіву Президії НАН України. *Бібліотека. Наука. Комунікація. Стратегічні завдання розвитку наукових бібліотек* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 3–5 жовт., 2017 р.). Київ, 2017. С. 469–473.

737. Индиченко Г. В. Науковий потенціал архіву Президії НАН України у реконструкції міжнародного наукового співробітництва гуманітарних академічних установ України та Болгарії (50–60-ті роки XX ст.). *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2017. Вип. 47. С. 290–303.

738. Индиченко Г. В. Опубліковано збірник документів і матеріалів з історії НАН України у 1956–1960-х рр. у двох частинах. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/node/3443>

739. Кіржаєв С. М. З листування М. П. Драгоманова: два невідомих листи до М. В. Водовозова 1894 року. *Рукописна та книжкова спадщина України* : археограф. дослідж. унікальних арх. та бібл. фондів. 2017. Вип. 21. С. 371–413.

740. Кіржаєва І. Г. Академік ВУАН Й. Й. Косоногов у спогадах колег і учнів та на фотознімках (за документами Інституту архівознавства НБУВ). *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2017. Вип. 47. С. 304–313.

741. Кіржаєва І. Г. Академік О. І. Бродський: особистість вченого в світлі нових архівних джерел (за документами Інституту архівознавства НБУВ). *Бібліотека. Наука. Комунікація. Стратегічні завдання розвитку наукових бібліотек* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 3–5 жовт. 2017 р.). Київ, 2017. С. 473–476.

742. Кіржаєва І. Г. До 110-річчя з дня народження Петра Омеляновича Недбайла – члена-кореспондента НАН України, вченого в галузі правознавства. 2017. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/node/3613>

743. Кіржаєва І. Г. До 100-річчя з дня народження Федора Семеновича Бабичева – академіка НАН України, вченого в галузі органічної хімії. 2017. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/node/3391>

744. Коломієць М. С., Завалішина Л. І. Новий джерельний ресурс з історії української науки: особовий фонд члена-кореспондента НАН України М. Г. Лук'яненка в Інституті архівознавства НБУВ. *Бібліотека. Наука. Комунікація. Стратегічні завдання розвитку наукових бібліотек* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 3–5 жовт. 2017 р.). Київ, 2017. С. 479–482.

745. Коломієць М. С. Наукова спадщина члена-кореспондента АН УРСР П. О. Хромова в Інституті архівознавства НБУВ. *Студії з архівної справи та документознавства*. 2017. Т. 24–25. С. 187–190. DOI: <https://doi.org/10.15407/rksu.22.165>

746. Лук'янець О. А. Документальні джерела до реконструкції історії створення Українського республіканського наукового товариства паразитологів (за документами архівного фонду НАН України). *Рукописна та книжкова спадщина України* : археограф. дослідж. унікальних арх. та бібл. фондів. 2017. Вип. 21. С. 526–535.

747. Марценюк Р., Лябах І. Зруйнований шлюб: невідомі сторінки з біографій Ю. Косача та В. Франко. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. «Історія»*. 2017. № 2 (133). С. 40–44.

748. Марценюк Р. О. Динаміка чисельності естонців, латишів та литовців на території України за загальними переписами кінця ХІХ – початку ХХІ століть. *Етнічна історія народів Європи*. 2017. № 51. С. 107–126.

749. Марценюк Р. О. Репресії в системі УАН–ВУАН–АН УРСР (1919–1980-ті рр.) (за матеріалами ГДА СБУ). *Бібліотека. Наука. Комунікація. Стратегічні завдання розвитку наукових бібліотек* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 3–5 жовт., 2017 р.). Київ, 2017. С. 482–486.

750. Marceniuk R. Šiauliai Lietuviai Ukrainos sukilėlių armijoje (UPA) (Марценюк Р. Литовці в Українській повстанській армії). *Acta Humanitarica Universitatis Saulensis. Mokslo darbai*. Regionas: istorija, kultūra, kalba. Sud. Bronius Maskuliūnas, Simonas Strelcovas. Šiauliai : Šiaulių universiteto bibliotekos Leidybos skyrius, 2017. P. 41–46.

751. Marceniuk R. Ukrainas – Latvijas diplomātiskās attiecības (1917–1921) (Марценюк Р. Українсько-латвійські дипломатичні стосунки (1917–1921)). *Demokrātiskie procesi Austrumi un Centrālajā Eiropā 1917 gadā: politiskie, militārie, sociālie un kultūras aspekti*. Rīga : Latvijas Kara Muzejs, 2017. Lpp. 25–31.

752. Онищенко А. Библиотеки и новые виды и способы освоения информации (Вступление). *Библиотеки национальных академий наук: проблемы функционирования, тенденции развития*. 2017. Вып. 15. С. 7–12.

753. Онищенко А. С. Библиотечное межакадемическое сотрудничество: опыт и проблемы. *Библиотеки национальных академий наук: проблемы функционирования, тенденции развития*. 2017. Вып. 14. С. 7–14.

754. Онищенко О. С. Славистика в контексті нових тенденцій у соціогуманітаристиці. *Слов'янознавство і нові парадигми та напрями соціогуманітарних до-*

сліджень : матеріали Міжнар. наук. конф. до Дня слов'янської писемності і культури (Київ, 24 трав. 2017 р.). Київ, 2017. С. 9–12.

755. Патриляк О. В. Вигадана контреволюція: репресії проти науковців-геологів АН УРСР (за матеріалами ГДА СБУ). *Бібліотека. Наука. Комунікація. Стратегічні завдання розвитку наукових бібліотек* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 3–5 жовт. 2017 р.). Київ, 2017. С. 486–488.

756. Принь М. О. Виставка досягнень археологічної науки України за 1918–1928 рр. в рамках святкування ювілею ВУАН. *Шості Всеукраїнські Зарембівські наукові читання «Українське пам'яткознавство: сучасні проблеми та тенденції»* : зб. наук. праць. Київ, 2017. С. 159–164.

757. Принь М. О. Міжнародні зв'язки академіка Є. П. Федорова за матеріалами листування вченого: географія та особистості. *Матеріали 16-ї Всеукраїнської наукової конференції «Актуальні питання історії науки і техніки»* (5–7 жовт. 2017 р., м. Київ). Київ, 2017. С. 260–264.

758. Принь М. О., Патриляк О. В. До 110-річчя від дня народження Володимира Платоновича Цесевича – астронома, члена-кореспондента НАН України. 2017. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/node/3700>

759. Принь М. О. Формування та склад археологічної колекції Артемівського (Бахмутського) окружного краєзнавчого музею в 1920-ті – на початку 1930-х років. *Праці Центру пам'яткознавства* : зб. наук. праць. 2017. Вип. 31. С. 109–113.

760. Принь О. В. Всеукраїнський археологічний конгрес в Одесі 1925 р.: нерезалізований науковий проект. *Праці Центру пам'яткознавства* : зб. наук. праць. Київ, 2017. Вип. 31. С. 16–20.

761. Принь О. В. Історія створення та діяльність комплексної науково-дослідної експедиції ВУАН з вивчення АМСРР 1934 року. *Матеріали 16-ї Всеукраїнської наукової конференції «Актуальні питання історії науки і техніки»* (5–7 жовт. 2017 р., м. Київ). Київ, 2017. С. 264–267.

762. Принь О. В. Колективна монографія про пам'яткоохоронну діяльність історико-культурних заповідників Чернігово-Сіверщини [Рец. на кн.: «Охорона культурної спадщини історико-культурними заповідниками Чернігово-Сіверщини»]. *Праці Центру пам'яткознавства* : зб. наук. праць. 2017. Вип. 32. С. 205–210.

763. Принь О. В. Пам'яткоохоронна діяльність Всеукраїнського археологічного комітету при ВУАН 1929 року (загальний огляд). *Шості Всеукраїнські Зарембівські наукові читання «Українське пам'яткознавство: сучасні проблеми та тенденції»* : зб. наук. праць. Київ, 2017. С. 155–159.

764. Принь О. В., Принь М. О., Дегтярьов С. І. Наукова співпраця вчених-механіків С. М. Кожевникова і Дж. П. ден Гартога через призму епістолярної спад-

щини (до 110-річчя з дня народження С. М. Кожевникова). *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2017. Вип. 47. С. 314–321.

765. Савіна В. В. Віктор Глушков: від математики до нових основ управління державою. *Країна знань*. 2017. № 4/5 (124). С. 2–8.

766. Савіна В. В. «Діти мої, любіть науку і правду» [До 150-річчя від дня народження президента ВУАН академіка Д. К. Заболотного]. *Країна знань*. 2017. № 1. С. 10–12.

767. Савіна В. В. Засновник вітчизняної металофізики [Про академіка Г. В. Курдюмова]. *Країна знань*. 2017. № 3. С. 1–3.

768. Старовойт С. В. Джерела до історії славістики в особовому фонді академіка НАН України І. К. Білодіда. *Рукописна та книжкова спадщина України* : археограф. дослідж. унікальних арх. та бібл. фондів. 2017. Вип. 21. С. 479–491.

769. Старовойт С. В. Історія славістики в Україні: джерела до вивчення. *Слов'янознавство і нові парадигми та напрями соціогуманітарних досліджень* : матеріали Міжнар. наук. конф. до Дня слов'янської писемності і культури (Київ, 24 трав. 2017 р.). Київ, 2017. С. 322–326.

770. Старовойт С. В. Путівник по особових фондах видатних вчених НАН України в Інституті архівознавства НБУВ: особливості формування. *Бібліотека. Наука. Комунікація. Стратегічні завдання розвитку наукових бібліотек* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 3–5 жовт. 2017 р.). Київ, 2017. С. 492–496.

771. Старовойт С. В. Савін Гурій Миколайович (01.02.1907 – 28.10.1975) – вчений у галузі механіки, академік НАН України. До 110-річчя від дня народження. 2017. URL: <http://www.nbu.gov.ua/node/3346>

772. Шаповал А. І. Архівні документи М. М. Щербака про діяльність з організації природничого музею. *Бібліотека. Наука. Комунікація: стратегічні завдання розвитку наукових бібліотек*: матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 3–5 жовт. 2017 р.). Київ, 2017. С. 499–503.

773. Шаповал А. І., Кіржаєва І. Г., Патриляк О. В. До 130-річчя від дня народження Євгена Самійловича Буркзера – видатного українського геохіміка, члена-кореспондента НАН України. 2017. URL: <http://www.nbu.gov.ua/node/3647>

774. Шаповал А. І. Листи видатних літературознавців В. М. Перетца і В. П. Адріанової-Перетц до письменника і історика І. Ф. Єрофеева. *Архіви України*. 2017. № 1. С. 220–241.

775. Шаповал А. І. Співпраця І. М. Мельникової з чехословацькими вченими (за матеріалами Інституту архівознавства НБУВ). *Слов'янознавство і нові парадигми та напрями соціогуманітарних досліджень* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 24 травня 2017 р.). Київ, 2017. С. 331–334.

776. Шаповал А. І. Участь В. П. Адріанової-Перетц в українському науковому житті: епістолярний дискурс : до 130-річчя від дня народження вченої. *Рукописна*

та книжкова спадщина України : археограф. дослідж. унікальних арх. та бібл. фондів. 2017. Вип. 21. С. 536–563.

777. Шарабанова І. В. Архівний фонд Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України: інформаційний потенціал та особливості формування. *Бібліотека. Наука. Комунікація. Стратегічні завдання розвитку наукових бібліотек* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 3–5 жовт. 2017 р.). Київ, 2017. С. 504–507.

778. Шихненко І. М. Експедиційна діяльність українських учених-гідробіологів у 1934 – першій половині 1941 рр. (за архівними документами Інституту гідробіології НАН України). *Бібліотека. Наука. Комунікація. Стратегічні завдання розвитку наукових бібліотек* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 3–5 жовт. 2017 р.). Київ, 2017. С. 507–510.

779. Яременко Л. М. Документальна історія НАН України в наукових розробках Інституту архівознавства НБУВ. *Бібліотека. Наука. Комунікація. Стратегічні завдання розвитку наукових бібліотек* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 3–5 жовт. 2017 р.). Київ, 2017. С. 504–507.

780. Яременко Л. М., Степченко О. П., Вербіцька О. І. Історія української науки в документах. *Бібліотечний вісник*. 2017. № 6. С. 54–55.

781. Яременко Л. М., Степченко О. П., Вербіцька О. І. Семінар «Історія української науки в документах». 2017. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/node/3713>

782. Яременко Л. Н., Березовская О. В. Особенности проведения экспертизы ценности научно-организационной документации в учреждениях Национальной академии наук Украины. *O-75 Osobowość, społeczeństwo, polityka* : mater. VI Międz. konf. nauk.- prak. Lublin : WSEI, 2017. Cz. 1. S. 69–72.

2018

783. Байкеніч Д. В. Академічні видання, присвячені десятирічному ювілею ВУАН (за архівними джерелами). *Бібліотека. Наука. Комунікація : 100-річчя Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 6–8 листоп. 2018 р.). Київ, 2018. С. 667–670.

784. Байкеніч Д. В. Десятирічний ювілей ВУАН: підготовка та втілення (1928–1931 рр.). *Український історичний журнал*. 2018. Вип. 6. С. 73–94.

785. Байкеніч Д. В. Історія одного ювілею: десятиріччя ВУАН – від задуму до реалізації. *Матеріали 17-ї Всеукраїнської наукової конференції «Актуальні питання історії науки і техніки»* (Київ, 27–29 вересня 2018 р.). Київ, 2018. С. 19–22.

786. Байкеніч Д. В. Організація святкування першого ювілею ВУАН у світлі звітної документації академічних установ. *Рукописна та книжкова спадщина*

України : археограф. дослідж. унікальних арх. та бібл. фондів. 2018. Вип. 22. С. 3–23. DOI: <https://doi.org/10.15407/rksu.22.003>.

787. Булгаков Ю. В. Дейген Михайло Федорович (18.06.1918 – 10.11.1977) – фізик, член-кореспондент АН УРСР. До 100-річчя від дня народження. 2018. URL: <http://www.nbu.gov.ua/node/4146>

788. Булгаков Ю. В. Документи про участь академіка А. Д. Коваленка у міжнародних конгресах з теоретичної та прикладної механіки. *Бібліотека. Наука. Комунікація: 100-річчя Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 6–8 листоп. 2018 р.). Київ, 2018. С. 713–717.

789. Булгаков Ю. В. Участь А. Д. Коваленка у роботі наукових форумів у галузі механіки (1942–1957). *Рукописна та книжкова спадщина України* : археограф. дослідж. унікальних арх. та бібл. фондів. 2018. Вип. 22. С. 150–164. DOI: <https://doi.org/10.15407/rksu.22.150>

790. Вербіцька О. І. Розвиток шевченкознавчих досліджень у Національній академії наук України в 1930-х рр. (за документами АФ НАН України). *Рукописна та книжкова спадщина України* : археограф. дослідження унікальних арх. та бібл. фондів. 2018. Вип. 22. С. 83–99. DOI: <https://doi.org/10.15407/rksu.22.083>

791. Вергунов В. А. Віхи державотворень харків'янина Володимира Ковалевського (1848–1934) для вітчизняної аграрної науки. *Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Історичні, соціологічні, політологічні науки: історія, сучасний стан та перспективи досліджень»*, 21–22 вересня 2018 р., м. Херсон. Херсон : Гельветика, 2018. С. 5–12.

792. Вергунов В. А. Внесок академіка В. І. Вернадського у становлення і розвиток сільськогосподарської дослідної справи в Україні (до 155-річчя від дня народження). *Вісник аграрної науки*. 2018. № 5. С. 81–87. DOI: <https://doi.org/10.31073/agrovisnyk201805-14>

793. Вергунов В. А. Володимир Володимирович Колкунов (1866–1939) – видатний вітчизняний агробіолог, селекціонер, один із основоположників екологічної теорії посухостійкості рослин та організаторів сільськогосподарської дослідної справи в Україні. *Гуманітарний простір науки: досвід та перспективи* : зб. матеріалів XVIII Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., 25 черв. 2018 р. Переяслав-Хмельницький, 2018. Вип. 18. С. 35–41.

794. Vergunov V. Graduate of Riga polytechnic institute, agronomist Boris Jenken (1873–1943) (Вергунов В. Випускник Ризького політехнічного інституту, агроном Борис Йенкен (1873–1943)). *History of engineering sciences and institutions of higher education*. 2018. № 2. P. 137–156. DOI: <https://doi.org/10.7250/HESIHE.2018.011>

795. Вергунов В. А. Забутий чи викреслений із вітчизняної історії... (до 90-річчя від дня заснування Українського НДІ економіки та організації сільського

господарства). *XXIII Всеукраїнська наукова конференція молодих істориків науки, техніки і освіти та спеціалістів, присвячена 100-річчю Національної академії наук України* : матеріали конф., 20 квітня 2018 р., м. Київ. Київ, 2018. С. 25–29.

796. Вергунов В. А. Кох Іоганн-Генріх Оттович – один з організаторів сільськогосподарської бібліотечної справи в Україні. *Гуманітарний простір науки: досвід та перспективи* : зб. матеріалів XVIII Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., 25 черв. 2018 р. Переяслав-Хмельницький, 2018. Вип. 18. С. 41–43.

797. Вергунов В. А. Національній академії аграрних наук України – 100: історична ретроспектива будівництва європейської держави. *Sciences of Europe*. 2018. Vol. 3. № 24. Р. 53–57.

798. Вергунов В. А. Український інститут аспірантури НКЗС УСРР: з історії створення та діяльності. *Переяславський літопис* : зб. наук. ст. Переяслав-Хмельницький, 2018. Вип. 13. С. 172–186. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.1284866>

799. Завалішина Л. І. Особовий архівний фонд члена-кореспондента НАН України С. М. Баранова в ІА НБУВ: до 100-річного ювілею вченого. *Бібліотека. Наука. Комунікація: 100-річчя Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 6–8 листоп. 2018 р.). Київ, 2018. С. 685–689.

800. Індиченко Г. В. До 100-річного ювілею Національної академії наук України. 2018. URL: <http://www.nbu.gov.ua/node/4508>

801. Індиченко Г. В. Колективом Інституту архівознавства НБУВ підготовлено електронне наукове видання «Національна академія наук України – 100: головні тенденції розвитку і здобутки : документи і матеріали. Книга 1: 1918–1945». 2018. URL: <http://www.nbu.gov.ua/node/4013>

802. Кіржаєва І. Г. Взаємовідносини академіка О. І. Бродського з українськими письменниками та художня колекція родини Бродських (за документами ІА НБУВ). *Рукописна та книжкова спадщина України* : археограф. дослідження унікальних арх. та бібл. фондів. 2018. Вип. 22. С. 141–149.

803. Кіржаєва І. Г. Географія наукових відряджень та подорожей акад. О. І. Бродського (за документами ІА НБУВ). *Бібліотека. Наука. Комунікація: 100-річчя Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 6–8 листоп. 2018 р.). Київ, 2018. С. 708–712.

804. Кіржаєва І. Г. До 120-річчя з дня народження Окснера А. М. – видатного вченого-ботаніка, члена-кореспондента НАН України. 2018. URL: <http://www.nbu.gov.ua/node/3912>

805. Кіржаєва І. Г. Документи ніжинського періоду з життя акад. ВУАН Й. Й. Косоногова (за документами ІА НБУВ). *Ніжинська старовина* : зб. регіональної історії та пам'яткознавства. 2018. Вип. 26 (29). С. 149–151. (Серія «Пам'яткознавство Північно-Східного регіону України», № 11).

806. Кіржаєва І. Г. До 130-річчя від дня народження Сухомела Г. Й. – видатного вченого у галузі гідравліки і гідротехніки, академіка НАН України (1951). 2018. URL: <http://www.nbu.gov.ua/node/4269>
807. Коломієць М. С. Новий джерельний ресурс з історії української науки: особовий архівний фонд академіка НАН України А. В. Чекунова. *Рукописна та книжкова спадщина України* : археограф. дослідження унікальних арх. та бібл. фондів. 2018. Вип. 22. С. 165–179. DOI: <https://doi.org/10.15407/rksu.22.165>
808. Коломієць М. С. Особовий архівний фонд члена-кореспондента НАН України М. І. Іванова: історія формування, склад документів, інформаційний потенціал. *Бібліотека. Наука. Комунікація: 100-річчя Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 6–8 листоп. 2018 р.). Київ, 2018. С. 690–694.
809. Marceniuk R., Antoniuk J. Lietuviai Ukrainos sukilėlių armijoje (UPA) [Марценюк Р. Антонюк Я. Литовці в Українській Повстанській Армії (УПА)]. *Acta humanitarica universitatis saulensis*. 2018. Р. 48–55.
810. Онищенко А. Неизменные задачи национальных библиотек в меняющихся условиях (Вступление). *Библиотеки национальных академий наук: проблемы функционирования, тенденции развития*. 2018. Вып. 16. С. 7–14.
811. Онищенко О. С., Дубровіна Л. А. Великий будівничий української науки. *Вісник НАН України*. 2018. № 11. С. 35–79.
812. Онищенко О. С., Дубровіна Л. А. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського як центр підготовки кадрів вищої кваліфікації та розвитку нових наукових напрямів у бібліотечній та архівній галузях в Україні (1993–2018). Становлення та розвиток системи підготовки кадрів вищої кваліфікації в НБУВ у 1993–2010 рр. *Бібліотечний вісник*. 2018. № 2. С. 48–58.
813. Онищенко О. С., Дубровіна Л. А. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського як центр підготовки кадрів вищої кваліфікації та розвитку нових наукових напрямів у бібліотечній та архівній галузях в Україні (1993–2018). Підготовка бібліотечних кадрів вищої кваліфікації у руслі нових пріоритетів діяльності НБУВ у 2011–2018 рр. *Бібліотечний вісник*. 2018. № 3. С. 3–11.
814. Онищенко О. С. Слов'янознавча спадщина М. Костомарова і П. Куліша в контексті історії і сучасності. *Міжнародний конгрес слависта* (Београд, 20–27.VIII.2018). Тезе и резимеи. У два тома. Т. 2. Книжевност, култура, фолклор питања славистике / главни и одговорни уредник проф. др. Бошко Сувајцић. Београд, 2018. С. 245.
815. Онищенко О. С. Сто літ академічного українознавства: тенденції розвитку і здобутки. *Народна творчість та етнологія*. 2018. № 3. С. 5–9.
816. Принь М. О. «Всеукраїнська академія наук на сучасному етапі»: виставка

до ювілею ВУАН у Музеї українських діячів науки та мистецтва (1932). *Український технічний музей: історія, досвід, перспективи* : матеріали 13-ї Всеукр. наук.-практ. конф. (Конотоп, 24–26 трав. 2018 р.). Київ, 2018. С. 124–127.

817. Принь М. О. Музейна справа та пам'яткоохоронна робота на Луганщині в 1920-х – 1930-х рр. у діяльності археолога Сергія Олександровича Локтюшева (1878–1943). *Праці Центру пам'яткознавства* : зб. наук. праць. 2018. Вип. 34. С. 106–115.

818. Принь М. О. Одінцова Софія Миколаївна (1876–1960): штрихи до біографії музейника, археолога та пам'ятко-охоронця (київський період життя). *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна*. 2018. Вип. 54. С. 157–167. (Серія «Історія»).

819. Принь М. О. Особовий фонд академіка Є. П. Федорова як джерело з висвітлення міжнародної діяльності вченого: видовий склад та інформаційний потенціал документів. *Рукописна та книжкова спадщина України* : археограф. дослідження унікальних арх. та бібл. фондів. 2018. Вип. 22. С. 117–127. DOI: <https://doi.org/10.15407/rksu.22.117>

820. Принь М. О. Особовий фонд члена-кореспондента НАН України І. І. Іванова: особливості формування та документального складу. *Бібліотека. Наука. Комунікація: 100-річчя Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 6–8 листоп. 2018 р.). Київ, 2018. С. 694–697.

821. Принь М. О., Принь О. В. Археологічні дослідження В. А. Грінченка та С. О. Локтюшева на терені будівництва української частини залізничної магістралі Москва–Донбас (1932–1933). *Праці Центру пам'яткознавства* : зб. наук. праць. 2018. Вип. 33. С. 206–212.

822. Принь О. В. Академік ВУАН Петро Кузьмич Козлов : матеріали до наукової біографії. *Бібліотека. Наука. Комунікація: 100-річчя Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 6–8 листоп. 2018 р.). Київ, 2018. С. 703–707.

823. Принь О. В. Дослідник пам'яток культурної спадщини Далекого Сходу та Центральної Азії академік ВУАН П. К. Козлов (1863–1935). *Праці Центру пам'яткознавства* : зб. наук. праць. 2018. Вип. 34. С. 186–196.

824. Принь О. В. Нове академічне видання про історію становлення української керамології УАН–ВУАН–АН УРСР (1918–1953) [Рец. на кн.: Котенко В. В. «Історія української археологічної керамології (1918–1953)»]. *Сумський історико-архівний журнал*. 2018. Вип. 31. С. 66–68. DOI: <https://doi.org/10.21272/shaj.2018.i31.p.66>

825. Принь О. В. Перша Всеукраїнська археологічна конференція в Києві 1932 р.: друга спроба реалізації. *І Всеукраїнський археологічний з'їзд* : Програма роботи та анотації доповідей (Ніжин, 23–25 листопада 2018 р.). Київ, 2018. С. 56.

826. Принь О. В. Створення та діяльність Секції історії матеріальної культури Всеукраїнської академії наук (1933–1934 рр.). *Вісник Харківського національного університету імені В. М. Каразіна*. Серія «Історія». Харків, 2018. Вип. 54. С. 96–104.
827. Січова О. В. Організація архівної справи в наукових установах Національної академії наук України. *Рукописна та книжкова спадщина України* : археограф. дослідження унікальних арх. та бібл. фондів. 2018. Вип. 22. С. 358–374. DOI: <https://doi.org/10.15407/rksu.22.358>
828. Січова О. В. Особливості обліку та використання документів НАФ, що зберігаються в музеях науково-дослідних установ НАН України. *Бібліотека. Наука. Комунікація: 100-річчя Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 6–8 листоп. 2018 р.). Київ, 2018. С. 631–635.
829. Старовойт С. В. Білай Віра Йосипівна (12.07.1908 – 12.06.1994) – вчений-ботанік, член-кореспондент НАН України. До 110-річчя від дня народження. 2018. URL: <http://www.nbu.gov.ua/node/4165>
830. Старовойт С. В., Бодак О. П., Коваль Т. В. Документальні історико-культурні фонди: традиції та новації місць зберігання, формування, використання. *Бібліотечний вісник*. 2018. № 6. С. 59–61.
831. Старовойт С. В., Брязкало Т. В. Джерельно-інформаційний потенціал документів особового походження у вивченні регіональної історії (за документами особового фонду Корноухова Миколи Васильовича, академіка, вченого в галузі механіки). *Ніжинська старовина*: зб. регіональної історії та пам'яткознавства. 2018. Вип. 26 (29). С. 165–170. (Серія «Пам'яткознавство Північно-Східного регіону України», № 11).
832. Старовойт С. В. Джерела до історії славістики у фонді академіка АН УРСР О. І. Білецького. *Сто років академічної славістики в Україні: здобутки і перспективи* : матеріали Міжнар. наук. конф. (м. Київ, 24 трав. 2018 р.). Київ, 2018. С. 77–78.
833. Старовойт С. В. Нові джерела з історії науки у фондах Інституту архівознавства НБУВ. *Рукописна та книжкова спадщина України* : археограф. дослідження унікальних арх. та бібл. фондів. 2018. Вип. 22. С. 49–66. DOI: <https://doi.org/10.15407/rksu.22.048>
834. Старовойт С. В., Яременко Л. М. Інститут архівознавства Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського: 50 років на чолі архівної справи в НАН України. *Бібліотека. Наука. Комунікація: 100-річчя Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 6–8 листоп. 2018 р.). Київ, 2018. С. 620–624.
835. Шаповал А. І., Булгаков Ю. В. Чернишов Борис Ісидорович (27.01.1888 – 31.08.1950) – геолог і палеонтолог, академік АН УРСР. До 130-річчя від дня народження. 2018. URL: <http://www.nbu.gov.ua/node/3876>

836. Шаповал А. І. До історії видання збірника на пошану академіка О. І. Соболевського (за матеріалами епістолярної спадщини В. М. Перетца). *Сто років академічної славистики в Україні: здобутки і перспективи* : міжнар. наук. конф. до Дня слов'янської писемності і культури, 24 травня 2018 року. Київ, 2018. С. 78–79.
837. Шаповал А. І. Документи історика П. В. Клименка в особовому архівному фонді академіка М. В. Птухи. *Бібліотека. Наука. Комунікація: 100-річчя Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 6–8 листоп. 2018 р.). Київ, 2018. С. 698–703.
838. Шаповал А. І. «Драма українська» В. І. Резанова та його співпраця з Всеукраїнською академією наук через призму листів вченого до С. О. Єфремова. *Ніжинська старовина* : зб. регіональної історії та пам'яткознавства. 2018. Вип. 26 (29). С. 153–165. (Серія «Пам'яткознавство Північно-Східного регіону України», № 11).
839. Шаповал А. І. Епістолярна спадщина В. П. Адріанової-Перетц в архівах України. *Архіви України*. 2018. № 2/3. С. 227–247.
840. Шаповал А. І. Історія видання збірника на пошану академіка О. І. Соболевського у світлі листування В. М. Перетца. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2018. Вип. 50. С. 466–484.
841. Шаповал А. І. Наукова співпраця В. М. Перетца та М. І. Петрова через призму епістолярних джерел. *Рукописна та книжкова спадщина України* : археограф. дослідження унікальних арх. та бібл. фондів. 2018. Вип. 22. С. 128–140. DOI: <https://doi.org/10.15407/rksu.22.128>
842. Шаповал А. І. Наукова співпраця І. Я. Франка і В. М. Перетца (за епістолярними джерелами). *Київські історичні студії*. 2018. № 2 (7). С. 111–117. DOI: <https://doi.org/10.28925/2524-0757.2018.2.111-17>
843. Шаповал А. І. Співпраця академіка В. М. Перетца з вченими Ніжина (за епістолярними матеріалами). *Ніжинська старовина* : зб. регіональної історії та пам'яткознавства. 2018. Вип. 25 (28). С. 73–82. (Серія «Пам'яткознавство Північно-Східного регіону України», № 10).
844. Шаповал А. І. Співпраця академіка В. М. Перетца з європейськими вченими (за епістолярними документами). *Evropský filozofický a historický diskurz*. Praha, 2018. Svazek 4, 4 vydání. S. 36–43.
845. Шаповал А. І. Співпраця В. М. Перетца з Науковим товариством імені Шевченка через призму листів вченого до М. С. Грушевського. *Архіви України*. 2018. № 5/6. С. 117–134.
846. Шаповал А. І. Участь українських вчених у збірнику на пошану академіка О. І. Соболевського (за епістолярними матеріалами). *Київські історичні студії*. 2018. № 1 (6). С. 103–109. DOI: <https://doi.org/10.28925/2524-0757.2018.1.103109>

847. Яременко Л. М. До 100-річчя Національної академії наук України та 155-річчя від дня народження її першого президента академіка В. І. Вернадського. Опубліковано нове видання Інституту архівознавства НБУВ «В. І. Вернадський і Україна: з листування. Кн. 1: А–І». 2018. URL: <http://www.nbu.gov.ua/node/4117>

848. Яременко Л. М., Старовойт С. В. Історія та сьогодення архіву української академічної науки. *Український історичний журнал*. 2018. № 6. С. 95–116.

2019

849. Березовская О. В. Особенности описания архивной коллекции документов потерянных территорий Чернобыльской зоны отчуждения. *Беларускія архівы на мяжы тысячагоддзяў: здабыткі і страты* : матэрыялы навукова-практычнай канферэнцыі, прысвечанай 80-годдзю Нацыянальнага гістарычнага архіва Беларусі (Мінск, 28 чэрвеня 2018 г.) / рэдкал.: В. І. Кураш (старшыня) [і інш.]. Мінск, 2019. С. 331–339.

850. Березовська О. В. Архіви в системі наукових знань. *Міжнародна науково-практична конференція «VIII Міждисциплінарні гуманітарні читання»*, 21 листопада 2019 р., Київ; Київський будинок вчених НАН України. Тези доповідей. Київ, 2019. С. 109–110.

851. Булгаков Ю. В. Діяльність А. Д. Коваленка як вченого секретаря Президії АН УРСР (1950–1954). *Рукописна та книжкова спадщина України* : археограф. дослідж. унікальних арх. та бібл. фондів. 2019. Вип. 24. С. 103–110. DOI: <https://doi.org/10.15407/rksu.24.103>

852. Булгаков Ю. В. Досліджено життєвий та науковий шлях академіка А. Д. Коваленка. 2019. URL: <http://www.nbu.gov.ua/node/5034>

853. Булгаков Ю. В. Електронна виставка архівних документів до 120-річчя від дня народження Анатолія Дмитровича Нестеренка – видатного вченого у галузі електротехніки, члена-кореспондента НАН України. 2019. URL: <http://www.nbu.gov.ua/node/4782>

854. Булгаков Ю. В., Кіржаєва І. Г. До 80-річчя з дня народження Івана Федоровича Кураса (03.10.1939 – 16.10.2005) – академіка НАН України за спеціальністю «політологія», віце-президента НАН України (1998–2005). 2019. URL: <http://www.nbu.gov.ua/node/5011>

855. Булгаков Ю. В., Кіржаєва І. Г. До 120-річчя від дня народження Ростислава Євгеновича Кавецького (01.12.1899 – 12.10.1978) – академіка АН УРСР за спеціальністю «патолофізіологія». 2019. URL: <http://www.nbu.gov.ua/node/5081>

856. Булгаков Ю. В., Коломієць М. С. До 110-річчя від дня народження академіка АН УРСР Миколи Олександровича Кільчевського – видатного вченого у галузі механіки. 2019. URL: <http://www.nbu.gov.ua/node/4747>

857. Булгаков Ю. В., Коломієць М. С. До 120-річчя від дня народження члена-кореспондента АН УРСР Анатолія Дмитровича Нестеренка – видатного вченого у галузі електротехніки. 2019. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/node/4762>

858. Булгаков Ю. В. Наукові перетини А. Д. Коваленка з М. М. і О. М. Боголюбовими (за архівними документами). *Бібліотека. Наука. Комунікація: актуальні тенденції у цифрову епоху* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 8–10 жовт. 2019 р.) : у 2 т. Київ, 2019. Т. 2. С. 286–291.

859. Булгаков Ю. В. Науково-педагогічна діяльність академіка А. Д. Коваленка. *Гілея* : наук. вісник. Вип. 143 (№ 4). Ч. 1: Історичні науки. 2019. С. 9–12.

860. Булгаков Ю. В., Принь М. О. До 120-річчя від дня народження Катерини Йосипівни Новик – палеоботаніка, члена-кореспондента НАН України. 2019. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/node/4578>

861. Булгаков Ю. В. Століття академіка Бориса Веркіна. 2019. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/node/4849>

862. Вербіцька О. І. Діяльність Канівського державного музею-заповідника «Могила Т. Г. Шевченка» у складі Академії наук УРСР (за документами наукового архіву Шевченківського національного заповідника). *Історія науки і біографістика* : електронне наукове фахове видання – міжвідомчий тематичний збірник. 2019. Вип. 4. С. 1–32. DOI: <https://doi.org/10.31073/istnauka201904-01>

863. Вербіцька О. І. Участь чл.-кор. НАН України П. М. Попова у підготовці академічного видання творів Т. Г. Шевченка у десяти томах (за документами особового архівного фонду ІР НБУВ). *Українська біографістика = Biographistica Ukrainica*: зб. наук. праць. 2019. Вип. 18. С. 281–299. DOI: <https://doi.org/10.15407/ub.18.281>

864. Вербіцька О. І. Ювілейні заходи НАН України з нагоди відзначення 150-річчя від дня народження Т. Г. Шевченка (за документами АФ НАН України). *Бібліотека. Наука. Комунікація. Актуальні тенденції у цифрову епоху* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 8–10 жовт. 2019 р.) : у 2 т. Київ, 2019. Т. 2. С. 292–299.

865. Вербіцька О. І., Яременко Л. М. Розвиток шевченкознавчих досліджень у Національній академії наук України у ранні роки її діяльності. *Рукописна та книжкова спадщина України* : археограф. дослідження унікальних арх. та бібл. фондів. 2019. Вип. 23. С. 15–35. DOI: <https://doi.org/10.15407/rksu.23.015>

866. Вергунов В. А. Видатному вченому в галузі сільськогосподарської механіки і знярядь, професору К. Г. Шиндлеру – 150. *Історія освіти, науки і техніки в Україні* : матеріали XIV Всеукр. конф. молодих учених та спеціалістів, присвяч. ювіл. датам від дня народж. видатних учених в галузі аграр. наук – основоположників с.-г. досл. справи в Україні за наук. напрямими, професорів – Богданова Сергія Михайловича (1859–1920), Шиндлера Камілла Гавриловича (1869–1940)

та чл.-кор. АН УРСР Тюленєва Миколи Олександровича (1889–1969), Київ, 17 трав. 2019 р. Київ, 2019. С. 20–23.

867. Вергунов В. А. Видатному вченому з культури боліт, члену-кореспонденту АН УРСР М. О. Тюленєву – 130. *Історія освіти, науки і техніки в Україні* : матеріали XIV Всеукр. конф. молодих учених та спеціалістів, присвяч. ювіл. датам від дня народж. видатних учених в галузі аграр. наук – основоположників с.-г. досл. справи в Україні за наук. напрямками, професорів – Богданова Сергія Михайловича (1859–1920), Шиндлера Камілла Гавриловича (1869–1940) та чл.-кор. АН УРСР Тюленєва Миколи Олександровича (1889–1969) (Київ, 17 трав. 2019 р.). Київ, 2019. С. 24–26.

868. Вергунов В. А. Відкриття конференції. *Історія освіти, науки і техніки в Україні* : матеріали XIV Всеукр. конф. молодих учених та спеціалістів, присвяч. ювіл. датам від дня народж. видатних учених в галузі аграрних наук – основоположників с.-г. досл. справи в Україні за наук. напрямками, професорів – Богданова Сергія Михайловича (1859–1920), Шиндлера Камілла Гавриловича (1869–1940) та чл.-кор. АН УРСР Тюленєва Миколи Олександровича (1889–1969) (Київ, 17 трав. 2019 р.). Київ, 2019. С. 8–9.

869. Вергунов В. А. Внесок академіка В. І. Вернадського у становлення і розвиток сільськогосподарської дослідної справи в Україні як складової культури та сучасного природознавства. *Читання академіка В. І. Вернадського*. Київ, 2019. Вип. 1. С. 25–38.

870. Вергунов В. А. Заслужений професор Університету Святого Володимира С. М. Богданов (1859–1920) – видатний вчений-аграрій та освітянин (до 160-річчя від дня народження). *Історія освіти, науки і техніки в Україні* : матеріали XIV Всеукр. конф. молодих учених та спеціалістів, присвяч. ювіл. датам від дня народж. видатних учених в галузі аграр. наук – основоположників с.-г. досл. справи в Україні за наук. напрямками, професорів – Богданова Сергія Михайловича (1859–1920), Шиндлера Камілла Гавриловича (1869–1940) та чл.-кор. АН УРСР Тюленєва Миколи Олександровича (1889–1969) (Київ, 17 трав. 2019 р.). Київ, 2019. С. 16–19.

871. Вергунов В. А. Історія освіти, науки і техніки в Україні. *Вісник аграрної науки*. 2019. № 8. С. 87–88.

872. Вергунов В. А. І. Т. Слюсарю – 80. *Вісник аграрної науки*. 2019. № 9. С. 88.

873. Вергунов В. А. Культура боліт у науково-освітньому доробку М. О. Тюленєва. *Вісник аграрної науки*. 2019. № 6. С. 82–87. DOI: <https://doi.org/10.31073/agrovisnyk201906-12>

874. Вергунов В. А. Лікарські рослини у творчій спадщині професора С. М. Богданова (До 160-річчя від дня народження). *Лікарське рослинництво: від досвіду минулого до новітніх технологій* : матеріали VII Міжнар. наук.-практ. конф., Полтава, 30–31 трав. 2019 р. Полтава, 2019. С. 13–15.

875. Вергунов В. А. Наукові основи інноваційного розвитку аграрної науки на регіональному рівні. *Вісник аграрної науки*. 2019. № 5. С. 69–75. DOI: <https://doi.org/10.31073/agrovisnyk201905-09>

876. Вергунов В. А. Николай Александрович Тюленев – выдающийся исследователь в области культуры болот (к 130-летию со дня рождения). *Мелиорация*. Минск, 2019. № 3. С. 93–97.

877. Вергунов В. А. Передмова. Овчаренко Ю. С. *Історія кріофізики в Україні* : монографія / за наук. ред. В. А. Вергунова; НААН, ННСГБ. Харків : ФОП Панов А. М., 2019. С. 5–7.

878. Вергунов В. А. П. І. Гавсевич (1883–1920): великий українець за зроблене в ім'я майбутнього. *Лікарські рослини: традиції та перспективи досліджень* : матеріали IV Міжнар. наук. конф., присвяч. 140-річчю з дня народж. П. І. Гавсевича (Березоточа, 13–14 черв. 2019 р.). Київ : Компринт, 2019. С. 9–11.

879. Вергунов В. А. Слово наукового редактора. *Камілл Гаврилович Шиндлер (1869–1940): до 150-річчя від дня народження* / авт.: В. А. Вергунов, О. С. Мудрук, З. А. Шквира ; НААН України, Нац. наук. с.-г. бібліотека, Ін-т історії аграр. науки освіти та техніки ; відп. ред. Є. М. Сенченкова ; наук. ред. В. А. Вергунов. Київ : ФОП Ямчинский О. В., 2019. С. 4–7.

880. Вергунов В. А. Українець, що зберіг вітрила Христофора Колумба. *Професор Вировець В'ячеслав Гаврилович (Мій шлях в науці)* : біобібліогр. покажч. наук. праць за 1969–2018 роки. Київ, 2019. С. 7–10.

881. Вергунов В. А. Український торф'яний комітет при вищій раді народного господарства УСРР («Укрторф») у творчій спадщині члена-кореспондента АН УРСР М. О. Тюленєва. *Двадцять четверта Всеукраїнська наукова конференція молодих істориків науки, техніки і освіти та спеціалістів за темою: «Наука як феномен національної культури»* : матеріали конф., 19 квіт. 2019 р., м. Київ. Київ, 2019. С. 21–24.

882. Індиченко Г. В. Діяльність АН УРСР з підготовки та проведення IX Міжнародного з'їзду славістів. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2019. Вип. 54. С. 213–224. DOI: <http://doi.org/10.15407/np.54.213>

883. Індиченко Г. В. Дослідження історії української академічної науки : розширення джерельної бази. *Бібліотека. Наука. Комунікація: актуальні тенденції у цифрову епоху* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 8–10 жовт. 2019 р.); у 2 т. Київ, 2019. Т. 2. С. 303–308.

884. Індиченко Г. В., Коваль Т. В., Вербіцька О. І. Архівна та рукописна наукова спадщина: сучасні особливості формування та використання. *Бібліотечний вісник*. 2019. Вип. 6. С. 64–66.

885. Індиченко Г. В., Коваль Т. В., Вербіцька О. І. Архівна та рукописна наукова спадщина: сучасні особливості формування та використання. 2019. URL: <http://nbuv.gov.ua/node/4926>

886. Індиченко Г. В. Українсько-польська міжакадемічна співпраця в галузі соціогуманітаристики (1961–1965 рр.): історико-джерелознавчий аспект. *Рукописна та книжкова спадщина України* : археограф. дослідження унікальних арх. та бібл. фондів. 2019. Вип. 24. С. 31–54. DOI: <http://doi.org/10.15407/rksu.24.031>

887. Індиченко Г. В. Участь учених НАН України у міжнародних наукових заходах (1961–1965): історико-джерелознавчий аспект. *Архіви України*. 2019. Вип. 4 (321). С. 90–105.

888. Кіржаєва І. Г., Коломієць М. С. До 120-річчя від дня народження М. П. Балуховського (09.05.1899 – 06.01.1977) – видатного вченого-геолога, доктора геолого-мінералогічних наук. 2019. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/node/4809>

889. Кіржаєв С. М. Невідомі листи М. С. Грушевського та Ф. К. Вовка до В. І. Вернадського (1915–1916 роки). *Архіви України*. 2019. Вип. 4 (321). С. 206–216.

890. Кіржаєва І. Г. Творча лабораторія вченого-геолога В. К. Гавриша за архівними документами. *Бібліотека. Наука. Комунікація: актуальні тенденції у цифрову епоху* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 8–10 жовт. 2019 р.) : у 2 т. Київ, 2019. Т. 2. С. 309–313.

891. Коломієць М. С. Архівний фонд академіка НАН України В. І. Грищенка як джерело з діяльності вченого консультантом Всесвітньої організації охорони здоров'я. *Бібліотека. Наука. Комунікація: актуальні тенденції у цифрову епоху* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 8–10 жовт. 2019 р.) : у 2 т. Київ, 2019. Т. 2. С. 321–325.

892. Коломієць М. С. Документи про участь академіка В. І. Грищенка в VI–X світових конгресах Міжнародної федерації гінекології та акушерства (FIGO) (1970–1982). *Рукописна та книжкова спадщина України* : археограф. дослідження унікальних арх. та бібл. фондів. 2019. Вип. 23. С. 72–84. DOI: <https://doi.org/10.15407/rksu.23.072>

893. Лук'янець О. А. Архівні джерела з історії діяльності наукових товариств при ВУАН у 1920-х роках (за документами ф. X Інституту рукопису НБУВ). *Бібліотека. Наука. Комунікація: актуальні тенденції у цифрову епоху* : матеріали Міжнар. наук. конф. (8–10 жовт. 2019 р.) : у 2 т. Київ, 2019. Т. 2. С. 330–333.

894. Марценюк Р. О. Науковий проект: репресована наука (архівно-слідчі справи академіків як джерело дослідження історії УАН – ВУАН – АН УСРР / УРСР. *Бібліотека. Наука. Комунікація: актуальні тенденції у цифрову епоху* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 8–10 жовт. 2019 р.) : у 2 т. Київ, 2019. Т. 2. С. 334–337.

895. Марценюк Р. О. «Червоний терор» і театральне мистецтво Києва: життя одного актора (за матеріалами ГДА СБУ). *Рукописна та книжкова спадщина України* : археограф. дослідження унікальних арх. та бібл. фондів. 2019. Вип. 23. С. 234–249. DOI: <https://doi.org/10.15407/rksu.23.234>
896. Новохатський К. Є. Видання листування В. І. Вернадського з українських питань як складова загальноакадемічного проекту. *Читання академіка В. І. Вернадського*. Київ, 2019. Вип. 1. С. 111–116.
897. Новохатський К. Є. Нові видання листування академіка В. І. Вернадського з української тематики. *Архіви України*. 2019. Вип. 2. С. 187–193.
898. Онищенко А. С. Библиотеки в цифровой среде: курс на индивидуальный интегрированный сервис. *Библиотеки национальных академий наук: проблемы функционирования, тенденции развития*. 2019. Вып. 17. С. 7–15.
899. Онищенко О. С. Бібліотеки в цифровому середовищі: курс на індивідуальний інтегрований сервіс. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2019. Вип. 53. С. 9–18.
900. Онищенко О. С., Дубровіна Л. А. Бібліограф Тетяна Василівна Добко. *Бібліотечний вісник*. 2019. № 4. С. 44–50.
901. Онищенко О. С., Дубровіна Л. А. Набуття Бібліотекою статусу національної. Новий Статут Бібліотеки та визначення напрямів її діяльності як бібліотечно-інформаційного, науково-дослідного та культурно-просвітницького комплексу (1996–2002 рр.). *Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського у перше десятиліття незалежності України (1991–2002)* : монографія / ред. Л. А. Дубровіна. Київ : НБУВ, 2019. С. 83–96.
902. Онищенко О. С., Дубровіна Л. А. Оновлення діяльності ЦНБ ім. В. І. Вернадського АН України в 1992–1995 рр.: створення інтегральної концепції та стратегії розвитку Бібліотеки. *Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського у перше десятиліття незалежності України (1991–2002)* : монографія / ред. Л. А. Дубровіна. Київ : НБУВ, 2019. С. 52–71.
903. Онищенко О. С., Дубровіна Л. А. Становлення та розвиток системи підготовки кадрів вищої кваліфікації в НБУВ у 1993 р. – на початку ХХІ ст. *Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського у перше десятиліття незалежності України (1991–2002)* : монографія / ред. Л. А. Дубровіна. Київ : НБУВ, 2019. С. 377–388.
904. Онищенко О. С. Національна наукова спадщина – інтелектуальні скарби держави. *Вісник НАН України*. 2019. № 5. С. 65–68.
905. Онищенко О. С. Презентація «Національна наукова спадщина – інтелектуальні скарби держави». 2019. URL: <http://www.nas.gov.ua/UA/Messages/news/Pages/View.aspx?MessageID=5022.2019>

906. Онищенко О. С. Формування науково-дослідних напрямів діяльності ЦНБ ім. В. І. Вернадського АН України. 1991–1995 рр. *Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського у перше десятиліття незалежності України (1991–2002)* : монографія / ред. Л. А. Дубровіна. Київ : НБУВ, 2019. С. 221–229.
907. Онищенко О. С., Попик В. І. Висновки. *Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського у перше десятиліття незалежності України (1991–2002)* : монографія / ред. Л. А. Дубровіна. Київ : НБУВ, 2019. С. 389.
908. Онищенко О. С., Попик В. І. Передмова *Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського у перше десятиліття незалежності України (1991–2002)* : монографія / ред. Л. А. Дубровіна. Київ : НБУВ, 2019. С. 7–10.
909. Онищенко О. С. Профільні наукові бібліотеки – важливі складники інформаційного забезпечення досліджень. *Бібліотеки наукових установ Національної академії наук України* : довідник. Київ, 2019. С. 25–33.
910. Принь О. В. Діяльність Комісії соціально-економічної історії ВУАН (1929–1933) (за матеріалами особового архівного фонду О. П. Оглоблина). *Бібліотека. Наука. Комунікація: актуальні тенденції у цифрову епоху* : матеріали Міжнар. наук. конф. (8–10 жовт. 2019 р.) : у 2 т. Київ, 2019. Т. 2. С. 346–351.
911. Січова О. В. Архівні фонди наукових установ: історіографія проблеми. *Бібліотека. Наука. Комунікація: актуальні тенденції у цифрову епоху* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 8–10 жовт. 2019 р.) : у 2 т. Київ, 2019. Т. 2. С. 351–355.
912. Старовойт С. В. Джерела до історії славістики у фонді академіка АН УРСР О. І. Білецького. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2019. Вип. 54. С. 281–291. DOI: <http://doi.org/10.15407/np.54.281>
913. Шаповал А. І. Діяльність В. М. Перетца в Українському науковому товаристві в Києві через призму листів вченого до М. С. Грушевського. *Evropský filozofický a historický diskurz*. Praha, 2019. Svazek 5, 3 vydání. S. 40–53.
914. Шаповал А. І. Діяльність Д. І. Абрамовича в Комісії давнього українського письменства Всеукраїнської академії через призму епістолярних документів. *Славістика й україністика: взаємне посилення розвитку* : Міжнар. наук. конференція до Дня слов'янської писемності і культури, 24 травня 2019 р. Київ, 2019. С. 120–121.
915. Шаповал А. І. До історії видання збірника на пошану академіка О. І. Соболевського (за матеріалами епістолярної спадщини В. М. Перетца). *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2019. Вип. 54. С. 304–319. DOI: <http://doi.org/10.15407/np.54.304>
916. Шаповал А. І. Документи про співпрацю М. М. Боголюбова і М. М. Крилова у фондах Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. *Бібліотека. Наука. Комунікація: актуальні тенденції у цифрову епоху* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 8–10 жовт. 2019 р.) : у 2 т. Київ, 2019. Т. 2. С. 371–376.

917. Шаповал А. І. Завідувач Зоологічного музею Сергій Якович Парамонов. *Природнича музеологія*. Вип. 5: Природничі музеї в Україні: становлення та перспективи розвитку / за ред. І. Загороднюка. Київ, 2019. С. 102–103.
918. Шаповал А. І. Листи В. М. Перетца до В. М. Гнатюка за 1902–1925 роки. *Архіви України*. 2019. № 4. С. 227–245.
919. Шаповал А. І. Листування академіка В. М. Перетца з вченими Чехословаччини. *Evropský filozofický a historický diskurz*. Praha, 2019. Svazek 5, 1 vydání. S. 27–33.
920. Шаповал А. І. Співпраця академіка В. М. Перетца з Науковим товариством імені Шевченка у Львові в 1920-ті – на початку 1930-х років (за епістолярними документами). *Evropský filozofický a historický diskurz*. Praha, 2019. Svazek 5, 4 vydání. S. 71–79.
921. Шаповал А. І. Співпраця академіків В. М. Перетца та М. С. Возняка у світлі епістолярних документів. *Київські історичні студії*. 2019. № 2 (9). С. 102–112. DOI: <https://doi.org/10.28925/2524-0757.2019.2.13>
922. Шаповал А. І. Співпраця Д. І. Абрамовича з Всеукраїнською академією наук через призму епістолярних документів. *Київські історичні студії*. 2019. № 1 (8). С. 92–100. DOI: <https://doi.org/10.28925/2524-0757.2019.1.14>
923. Шаповал А. І. Співпраця з Дніпропетровською обласною універсальною науковою бібліотекою імені Первочителів слов'янських Кирила і Мефодія. 2019. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/node/4902>
924. Шаповал А. І., Старовойт С. В. Документи академіка М. М. Боголюбова в архівних фондах Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. *Рукописна та книжкова спадщина України* : археограф. дослідж. унікальних арх. та бібл. фондів. 2019. Вип. 24. С. 71–86. DOI: <http://doi.org/10.15407/rksu.24.071>
925. Шаповал А. І. «Тільки у Вас я знайшов відгук на ті зацікавлення, які остаточно заволоділи мною»: з листів В. М. Перетца до П. Г. Житецького. *Рукописна та книжкова спадщина України* : археограф. дослідження унікальних арх. та бібл. фондів. 2019. Вип. 23. С. 85–102. DOI: <https://doi.org/10.15407/rksu.23.085>
926. Шеремета Л. О. Інтегративний підхід до вивчення архівної спадщини на прикладі документів вченої-онкологів К. П. Ганіної. *Бібліотека. Наука. Комунікація: актуальні тенденції у цифрову епоху* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 8–10 жовт. 2019 р.) : у 2 т. Київ, 2019. Т. 2. С. 377–382.
927. Шихненко І. М. Внесок академіка АН УРСР В. С. Гутирі у розвиток хімічної науки (1932–1983). *Сумська старовина*. 2019. Вип. 54. С. 22–29. DOI: <https://doi.org/10.21272/starovyna.2019.55.2>
928. Шихненко І. М. Науково-популяризаторська діяльність АН УРСР у 1961–1965 рр. (за документами Архіву Президії НАН України). *Рукописна та книжкова*

спадщина України : археограф. дослідж. унікальних арх. та бібл. фондів. 2019. Вип. 23. С. 117–138. DOI: <https://doi.org/10.15407/rksu.23.117>.

929. Шихненко І. М. Науково-популяризаторська діяльність українських вчених-зоологів у 1961–1965 рр. (за архівними документами Інституту зоології ім. І. І. Шмальгаузена НАН України). *Бібліотека. Наука. Комунікація: актуальні тенденції у цифрову епоху* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 8–10 жовт. 2019 р.) : у 2 т. Київ, 2019. Т. 2. С. 382–386.

930. Яременко Л. М., Вакульчук О. А., Коваль Т. В., Корчемна І. С. Діяльність спеціалізованих відділів у галузі комплектування, наукового опису та обліку документів. *Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського у перше десятиліття незалежності України (1991–2002)* : монографія / ред. Л. А. Дубровіна. Київ : НБУВ, 2019. С. 125–132.

931. Яременко Л. М., Дубровіна Л. А., Зубкова Н. М. Науково-дослідна діяльність у галузі використання інформаційного потенціалу рукописних та архівних фондів, археографічні, джерелознавчі, кодиклогічні дослідження. *Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського у перше десятиліття незалежності України (1991–2002)* : монографія / ред. Л. А. Дубровіна. Київ : НБУВ, 2019. Київ, 2019. С. 320–339.

932. Яременко Л. М., Індиченко Г. В., Матвійчук Л. О. Науково-методичне забезпечення діяльності Архівного фонду НАН України. *Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського у перше десятиліття незалежності України (1991–2002)* : монографія / ред. Л. А. Дубровіна. Київ : НБУВ, 2019. С. 340–347.

933. Яременко Л. М. Нове видання епістолярної спадщини В. І. Вернадського в Інституті архівознавства НБУВ. *Читання академіка В. І. Вернадського*. Київ, 2019. Вип. 1. С. 55–60.

934. Яременко Л. М. Нове видання Інституту архівознавства НБУВ «В. І. Вернадський і Україна: з листування. Кн. 2: К–Я. Офіційне. Родинне». 2019. URL: <http://www.nbu.gov.ua./node/4778>

935. Яременко Л. М. Нове видання Інституту архівознавства НБУВ «В. І. Вернадський і Україна: з листування. Кн. 2: К–Я. Офіційне. Родинне». 2019. URL: <http://www.nas.gov.ua/UA/Messages/Pages/View.aspx?MessageID=4759>

2020

936. Березовська О. В. Александров Борис Георгійович. 2020. URL: https://vue.gov.ua/Александров,_Борис_Георгійович

937. Березовська О. В. Атрощенко Василь Іванович. 2020. URL: https://vue.gov.ua/Атрощенко,_Василь_Іванович

938. Березовська О. В. Документи архіву Інституту хімії високомолекулярних сполук НАН України як джерело з історії становлення установи у 1961–1965 рр.

Бібліотека. Наука. Комунікація. Розвиток бібліотечно-інформаційного потенціалу в умовах цифровізації : матеріали Міжнар. наук. конф. (6–8 жовт. 2020 р.). Київ, 2020. С. 569–572.

939. Березовська О. В. Наукова експедиція українських вчених-ботаніків Д. К. Зерова та Г. І. Білика до Словаччини у 1965 р. *Каразінські читання (історичні науки)* : тези доп. 73-ї Міжнар. наук. конф. (м. Харків, 24 квітня 2020 р.). Харків, 2020. С. 69–70.

940. Булгаков Ю. В. Архівні документи – до 150-річчя від дня народження академіка Є. О. Патона. 2020. URL: <http://www.nbu.gov.ua/node/5168>

941. Булгаков Ю. В. Електронна виставка архівних документів до 140-річчя від дня народження О. І. Смирнової-Замкової – видатної вченої-патологоанатома, академіка НАН України. 2020. URL: <http://www.nbu.gov.ua/node/5332>

942. Булгаков Ю. В., Кіржаєва І. Г. До 150-річчя від дня народження Є. О. Патона (05.03.1870 – 12.08.1953) – академіка АН УРСР за спеціальністю «електрозварювання і мостобудування», віце-президента АН УРСР (1945–1952). 2020. URL: <http://www.nbu.gov.ua/node/5165>

943. Булгаков Ю. В., Кіржаєва І. Г. З нагоди 140-річчя від дня народження О. І. Смирнової-Замкової (1880–1962) – академіка АН УРСР за спеціальністю «патологічна анатомія». 2020. URL: <http://www.nbu.gov.ua/node/5328>

944. Булгаков Ю. В. Наукова нарада з теплових напруг (м. Київ, 6–7 червня 1960 р.) як форум для координації наукових досліджень. *Бібліотека. Наука. Комунікація. Розвиток бібліотечно-інформаційного потенціалу в умовах цифровізації* : матеріали Міжнар. наук. конф. (6–8 жовт. 2020 р.). Київ, 2020. С. 579–581.

945. Вербіцька О. І. Джерельна база досліджень історії шевченкознавства в НАН України у 1918–1965 рр. *Бібліотека. Наука. Комунікація. Розвиток бібліотечно-інформаційного потенціалу в умовах цифровізації* : матеріали Міжнар. наук. конф. (6–8 жовт. 2020 р.). Київ, 2020. С. 582–584.

946. Вербіцька О., Індиченко Г. Наукові заходи АН УРСР з відзначення ювілеїв Т. Г. Шевченка у 1960-х рр. за участі вітчизняних та іноземних вчених. *Українська інтелігенція і Тарасова Гора* : матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф., приуроченої до 200-річчя від дня народження Григорія Честохівського і 150-річчя Володимира Різниченка; Канів, 22 жовт. 2020 / упоряд.: Л. О. Чорна. Київ, 2020. С. 91–101.

947. Вергунов В. А. Академік О. О. Созінов (1930–2018) – видатний український агробіолог та організатор сільськогосподарської дослідної справи. *Історія освіти, науки і техніки в Україні* : матеріали XV Всеукр. конф. молодих учених та спеціалістів, присвяч. ювіл. датам від дня народж. видатних учених в галузі аграрних наук Вольфа Мойсея Михайловича (1880–1933), Осьмака Кирила Івановича

(1890–1960), академіка НАН України та НААН Созінова Олексія Олексійовича (1930–2018), Київ, 15 трав. 2020 р. Вінниця, 2020. С. 4–8.

948. Вергунов В. А. Бібліотечне покликання – стан душі професора Л. А. Дубровіної (з нагоди ювілею). *Життя в науці. Студії на пошану Любові Дубровіної*. Київ, 2020. С. 209–213.

949. Вергунов В. А. Історичний аспект розвитку сільськогосподарської дослідної справи в Україні як складова формування національної ідентичності. *Вісник НАН України*. 2020. № 7. С. 27–33. DOI: <https://doi.org/10.15407/visn2020.07.027>

950. Вергунов В. А. К. І. Осьмак – видатний учений у галузі аграрної економіки та статистики. *Вісник аграрної науки*. 2020. № 7 (808). С. 80–85. DOI: <https://doi.org/10.31073/agrovisnyk202007-11>

951. Вергунов В. А. М. М. Вольф – учений, який запровадив плановість та методологію наукового експерименту для сільського господарства України. *Вісник аграрної науки*. 2020. № 9 (810). С. 75–80. DOI: <https://doi.org/10.31073/agrovisnyk202009-10>

952. Вергунов В. А. Наукове забезпечення та інноваційний розвиток наукових установ: стан і перспективи. *Наукове забезпечення інноваційного розвитку аграрного сектора Півдня України. Досвід Південного міжрегіонального наукового центру НААН*: доп. учасників розширеного засідання науково-координаційної ради Південного міжрегіонального наукового центру НААН, м. Миколаїв, 20 лют. 2020 р. Миколаїв: МНАУ, 2020. С. 20–23.

953. Вергунов В. А. О. О. Созінов – видатний український агробіолог та організатор вітчизняної сільськогосподарської дослідної справи. *Вісник аграрної науки*. 2020. № 5 (806). С. 83–88. DOI: <https://doi.org/10.31073/agrovisnyk202005-11>

954. Вергунов В. А. Оцифрування бібліотечного фонду Національної наукової сільськогосподарської бібліотеки НААН України: пріоритетний напрям його збереження та репрезентації. *Бібліотечний вісник*. 2020. № 1. С. 9–13. DOI: <http://doi.org/10.15407/bv2020.01.009>

955. Вергунов В. А. Перший досвід дощування на українських землях та заслужений професор університету Святого Володимира С. М. Богданов (1859–1920) – забута чи відкинута сторінка сільськогосподарської меліорації. *Історія освіти, науки і техніки в Україні*: матеріали XV Всеукр. конф. молодих учених та спеціалістів, присвяч. ювіл. датам від дня народж. видатних учених в галузі аграрних наук Вольфа Мойсея Михайловича (1880–1933), Осьмака Кирила Івановича (1890–1960), академіка НАН України та НААН Созінова Олексія Олексійовича (1930–2018), Київ, 15 трав. 2020 р. Вінниця, 2020. С. 31–35.

956. Вергунов В. А. Становлення водного законодавства в Україні: ад'юнкт Української академії наук В. А. Григор'єв (1872–1927). *Двадцять п'ята Все-*

українська наукова конференція молодих істориків науки, техніки і освіти та спеціалістів за темою: «Суспільне значення інтелектуальної діяльності»: мат. конф., 19 червня 2020 р., м. Київ, 2020. С. 44–46.

957. Verhunov V. Profesor Oleksiy Stepanovych Shkabara (1886–1959) – a founder of scientific and educational swamp culture and meadow planting in Ukrainian Polissia. *Східноєвропейський історичний вісник*. 2020. № 16. Р. 96–111. DOI: <https://doi.org/10.24919/2519-058x.16.210882>

958. Дубровіна Л. А., Лобузін К. В., Онищенко О. С., Боряк Г. В. Цифрова гуманітаристика та бази даних документальної культурної спадщини в бібліотеках України. *Рукописна та книжкова спадщина України*: археограф. дослідж. унікальних арх. та бібл. фондів. 2020. Вип. 25. С. 290–309.

959. Індиченко Г. В. Міжнародне наукове співробітництво НАН України з науковими установами країн Сходу. *Східний світ*. 2020. № 2. С. 18–36. DOI: <https://doi.org/10.15407/orientw2020.02.017>

960. Індиченко Г. В. Співробітництво АН УРСР з німецькими науково-дослідними установами в світлі архівних документів (1961–1965). *Бібліотека. Наука. Комунікація. Розвиток бібліотечно-інформаційного потенціалу в умовах цифровізації*: матеріали Міжнар. наук. конф. (6–8 жовт. 2020 р.). Київ, 2020. С. 599–602.

961. Індиченко Г. В. Співпраця українських вчених-зоологів з ученими слов'янських країн (1961–1965). *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2020. Вип. 59. С. 188–202.

962. Кіржаєв С. М. До стосунків академіків: два невідомі листи С. О. Єфремова до В. І. Вернадського. *Рукописна та книжкова спадщина України*: археограф. дослідж. унікальних арх. та бібл. фондів. 2020. Вип. 26. С. 29–42.

963. Кіржаєв С. М. Кілька зауважень до історії «київського архіву» В. І. Вернадського. *Бібліотека. Наука. Комунікація. Розвиток бібліотечно-інформаційного потенціалу в умовах цифровізації*: матеріали Міжнар. наук. конф. (6–8 жовт. 2020 р.). Київ, 2020. С. 606–609.

964. Кіржаєва І. Г. Акліматизаційний музей в Києві. *Бібліотека. Наука. Комунікація. Розвиток бібліотечно-інформаційного потенціалу в умовах цифровізації*: матеріали Міжнар. наук. конф. (6–8 жовт. 2020 р.). Київ, 2020. С. 609–612.

965. Кіржаєва І. Г. З історії Акліматизаційного саду Всеукраїнської академії наук (за документами Інституту архівознавства Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського). *Рукописна та книжкова спадщина України*: археограф. дослідж. унікальних арх. та бібл. фондів. 2020. Вип. 26. С. 64–74.

966. Коломієць М. С. Архівний фонд академіка НАН України В. І. Грищенка як джерело вивчення участі вченого у VI світовому конгресі Міжнародної федерації гінекології та акушерства (1970). *Каразінські читання (історичні науки)*: тези

доп. 73-ї Міжнар. наук. конф. (м. Харків, 24 квітня 2020 р.). Харків, 2020. С. 73–74.

967. Коломієць М. С. Архівний фонд члена-кореспондента НАН України В. С. Пазенка як джерело участі вченого в міжнародних туризмознавчих конференціях. *Бібліотека. Наука. Комунікація. Розвиток бібліотечно-інформаційного потенціалу в умовах цифровізації* : матеріали Міжнар. наук. конф. (6–8 жовт. 2020 р.). Київ, 2020. С. 617–619.

968. Марценюк Р. О. Дослідження академічної історії України за матеріалами Галузевого державного архіву Служби безпеки України. *Бібліотека. Наука. Комунікація. Розвиток бібліотечно-інформаційного потенціалу в умовах цифровізації* : матеріали Міжнар. наук. конф. (6–8 жовт. 2020 р.). Київ, 2020. С. 620–622.

969. Новохатський К. Є. В. І. Вернадський і архіви. *Бібліотека. Наука. Комунікація. Розвиток бібліотечно-інформаційного потенціалу в умовах цифровізації* : матеріали Міжнар. наук. конф. (6–8 жовт. 2020 р.). Київ, 2020. С. 628–631.

970. Онищенко О. С. Адаптація бібліотек до «життя в цифрі». *Бібліотечний вісник*. 2020. № 1. С. 3–8.

971. Онищенко О. С. Дослідник рукописної і книжкової спадщини та організатор науки. До 70-річчя члена-кореспондента НАН України Л. А. Дубровіної. *Вісник НАН України*. 2020. № 9. С. 78–86. DOI: <https://doi.org/10.15407/visn2020.09.078>

972. Онищенко О. С. Любов Андріївна Дубровіна – дослідниця рукописної та книжкової спадщини, організатор науки. *Бібліотечний вісник*. 2020. № 4. С. 56–68.

973. Онищенко О. С. Любов Андріївна Дубровіна – дослідниця рукописної та книжкової спадщини та організаторка науки. *Життя в науці. Студії на пошану Любові Дубровіної* / відп. ред. О. Онищенко. Київ, 2020. С. 7–43.

974. Онищенко О. С. Суспільне значення творчої спадщини академіка Євгена Оскаровича Патона (стенограма доп. на ювілейній сесії Загальних зборів НАН України 5 березня 2020 р.). *Вісник НАН України*. 2020. № 4. С. 25–34.

975. Онищенко О. С., Яременко Л. М., Індиченко Г. В. Академія 1961–1965: курс на розвиток фундаментальних досліджень: [Наукова передмова]. *Історія Національної академії наук України. 1961–1965: Частина 1. Документи і матеріали*. Київ, 2020. С. 11–27.

976. Приходько Л. Ф. Ключові проблеми, пріоритетні напрями розвитку українського архівознавства у цифрову епоху. *Бібліотека. Наука. Комунікація. Розвиток бібліотечно-інформаційного потенціалу в умовах цифровізації* : матеріали Міжнар. наук. конференція (6–8 жовт. 2020 р.). Київ, 2020. С. 634–636.

977. Приходько Л. Ф. Культурна політика комісії Європейського Союзу. *Архіви України*. 2020. № 3. С. 7–34. DOI: <https://doi.org/10.47315/archives2020.324.007>

978. Приходько Л. Ф. Оцифрування об'єктів культурної спадщини за нормативно-правовими документами Європейського Союзу у сфері авторського пра-

ва і суміжних прав. *Архіви України*. 2020. № 1. С. 104–131. DOI: <https://doi.org/10.47315/archives2020.322.104>

979. Романів У. В. «Архіви України»: аналіз сучасних наукових публікацій. *Бібліотека. Наука. Комунікація. Розвиток бібліотечно-інформаційного потенціалу в умовах цифровізації* : матеріали Міжнар. наук. конф. (6–8 жовт. 2020 р.). Київ, 2020. С. 637–639.

980. Січова О. В. Архіви онлайн, нові форми роботи в умовах пандемії. *Бібліотека. Наука. Комунікація. Розвиток бібліотечно-інформаційного потенціалу в умовах цифровізації* : матеріали Міжнар. наук. конф. (6–8 жовт. 2020 р.). Київ, 2020. С. 640–641.

981. Шаповал А. Діяльність Д. І. Абрамовича в Комісії давнього українського письменства Всеукраїнської академії наук через призму епістолярних документів. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2020. Вип. 59. С. 298–313.

982. Шаповал А. І. На шляху до Університету Св. Володимира в Києві: епістолярний дискурс (до 150-річчя від дня народження В. М. Перетца). *Треті києвознавчі читання: історія та етнокультурна*. Зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 27 березня 2020 р.). Київ, 2020. С. 275–280.

983. Шаповал А. І. Наукова співпраця І. Я. Франка та В. М. Перетца: епістолярний дискурс. *Садиба Франка* : наук. зб. заповідника «Нагуєвичі». Дрогобич, 2020. Кн. 1. С. 143–152.

984. Шаповал А. І. Особова справа В. М. Перетца як джерело дослідження обрання вченого академіком Української академії наук. *Бібліотека. Наука. Комунікація. Розвиток бібліотечно-інформаційного потенціалу в умовах цифровізації* : матеріали Міжнар. наук. конф. (6–8 жовт. 2020 р.). Київ, 2020. С. 648–651.

985. Шаповал А. І. Переслідування академіка В. М. Перетца та критика його філологічної школи на початку 1930-х років (за архівними документами). *Рукописна та книжкова спадщина України* : археограф. дослідж. унікальних арх. та бібл. фондів. 2020. Вип. 25. С. 52–68. DOI: <https://doi.org/10.5407/rksu.25.052>.

986. Шаповал А. Сторінки співпраці М. Ф. Біляшівського та В. М. Перетца (за епістолярієм вчених). *Культурно-мистецьке життя Києва кін. ХІХ – поч. ХХ ст. V читання пам'яті М. Ф. Біляшівського*, 4–5 листоп. 2019 р.: [матеріали наук. конф. : зб. ст.] / Нац. худож. музей України. Київ : Інтерсервіс, 2020. С. 75–81.

987. Шаповал А. І. Шлях В. М. Перетца до Університету Святого Володимира в Києві: епістолярний дискурс (до 150-річчя від дня народження вченого). *Київські історичні студії*. 2020. № 1 (10). С. 134–142. DOI: <https://doi.org/10.28925/2524-0757.2020.1.18>

988. Шеремета Л. О. Жінки – дійсні члени (академіки) Національної академії наук України (1918–2018). *Історія науки та біографістика*. 2020. №1. С. 244–263.

989. Шеремета Л. О. Жінки у науці: Калерія Павлівна Ганіна – відома вчена-онколог (життєвий та науковий шлях). *Гілея* : наук. вісник. 2020. Вип. 152 (1). С. 89–94.

990. Яременко Л. М. Архівознавча складова наукової діяльності Л. А. Дубровіної. *Життя в науці. Студії на пошану Любові Дубровіної* / відп. ред. О. Онищенко. Київ, 2020. С. 87–97.

991. Яременко Л. М., Вербіцька О. І. Архівні фонди наукової спадщини України. 2020. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/node/5318>

992. Яременко Л. М., Вербіцька О. І. Архівні фонди наукової спадщини України: історія формування, інформаційний потенціал, вектори розвитку в цифрову епоху. *Бібліотечний вісник*. 2020. № 6. С. 57–59.

993. Яременко Л. М. Пріоритетні напрями діяльності архівних підрозділів НАН України в цифрову епоху. *Бібліотека. Наука. Комунікація. Розвиток бібліотечно-інформаційного потенціалу в умовах цифровізації* : матеріали Між-нар. наук. конф. (6–8 жовт. 2020 р.). Київ, 2020. С. 651–655.

**СПИСОК НАУКОВИХ ЗАХОДІВ,
У ЯКИХ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ
СПІВРОБІТНИКИ ІНСТИТУТУ АРХІВОЗНАВСТВА НБУВ.
2000–2020 рр.**

2000

1. X Ювілейні читання академіка В. І. Вернадського (НАН України, НБУВ, березень 2000 р.).
2. XVII Міжнародний київський симпозіум з наукознавства та науково-технічного прогнозування «Наука і використання наукових знань в країнах з перехідною економікою» (НАН України, м. Київ, березень 2000 р.).
3. Міжнародна конференція «Бібліотеки – центри науково-інформаційних ресурсів XXI століття» (НБУВ, Асоціація бібліотек України, Рада директорів наукових бібліотек та інформаційних центрів академій наук – членів МААН, м. Київ, 10–13 жовтня 2000 р.).
4. «Круглий стіл», присвячений виходу книги Л. Д. Кучми «Вірю в український народ» (редакція тижневика «Президентський вісник», м. Київ, 20 жовтня 2000 р.).
5. Рада Міжнародної асоціації академії наук (МААН) (м. Мінськ (Республіка Білорусь), жовтень 2000 р.).
6. Засідання президії Товариства «Знання» України (м. Київ, 2000 р.).

2001

7. Наукова конференція «Соціокультурні чинники розвитку інтелектуального потенціалу українського суспільства і молодь» (НАН України, АПН України, Т-во «Знання» України, м. Київ, січень 2001 р.).
8. Міжнародний круглий стіл [«Роль державного управління у перехідних постсоціалістичних суспільствах»] (Фонд інтелектуальної співпраці «Україна – XXI століття», м. Київ, травень 2001 р.).
9. Міжнародний науковий симпозіум «Ярослав Богдан Рудницький – видатний український мовознавець, славіст, педагог, видавець» у рамках III Всесвітнього форуму українців (НБУВ, м. Київ, 17 серпня 2001 р.).
10. Міжнародна наукова конференція «Бібліотечно-інформаційний сервіс» (НБУВ, Асоціація бібліотек України, Рада директорів наукових бібліотек та інформаційних центрів академій наук – членів МААН, м. Київ, 9–11 жовтня 2001 р.).
11. X щорічна Міжнародна науково-практична конференція «Стан, проблеми, перспективи розвитку українознавства» (НАН України, Київський міський будинок вчителя, м. Київ, 20 жовтня 2001 р.).

12. Міжнародний круглий стіл «Державне управління перехідних суспільств в умовах глобалізації» (Фонд інтелектуальної співпраці «Україна – XXI століття», м. Київ, 2001 р.).

2002

13. Нарада «Інтеграція електронних інформаційних ресурсів бібліотек мережі НАН України» (НБУВ, м. Київ, 8 лютого 2002 р.).

14. Перша конференція молодих вчених та спеціалістів «Історія освіти, науки і техніки в Україні» (УААН, Центральна наукова сільськогосподарська бібліотека, м. Київ, 30 травня 2002 р.).

15. Спільне засідання Секції суспільних і гуманітарних наук НАН України, Міністерства освіти і науки України та Академії педагогічних наук України на тему «Інноваційна культура вченого інформаційного суспільства» (НАН України, Міністерство освіти і науки України, м. Київ, червень 2002 р.).

16. Міжнародна наукова конференція «Професійний імідж бібліотекаря інформаційного суспільства» (НБУВ, Асоціація бібліотек України, Рада директорів наукових бібліотек та інформаційних центрів академій наук – членів МААН, м. Київ, 8–10 жовтня 2002 р.).

17. Засідання Міжнародної комісії Загальнослов'янського лінгвістичного атласу (НАН України, м. Київ, 14–22 жовтня 2002 р.).

18. Засідання Фонду інтелектуальної співпраці «Україна – XXI століття» (Фонд інтелектуальної співпраці «Україна – XXI століття», Міністерство освіти і науки України, м. Київ, 13 листопада 2002 р.).

2003

19. Засідання Президії НАН України на тему «Про стан та завдання розвитку в НАН України бібліотечно-інформаційної справи» (НАН України, м. Київ, 9 липня 2003 р.).

20. Урочисте засідання Ради директорів наукових бібліотек і інформаційних центрів академій наук – членів Міжнародної асоціації академій наук і Асоціації бібліотек України, присвячене 10-річчю утворення Міжнародної асоціації академій наук (НБУВ, Асоціація бібліотек України, Рада директорів наукових бібліотек та інформаційних центрів академій наук – членів МААН, м. Київ, 7 жовтня 2003 р.).

21. Міжнародна наукова конференція «Інноваційна діяльність – стратегічний напрям розвитку наукових бібліотек» (НБУВ, Асоціація бібліотек України, Рада директорів наукових бібліотек та інформаційних центрів академій наук – членів МААН, м. Київ, 7–9 жовтня 2003 р.).

22. V Міжнародна наукова конференція (Російська державна бібліотека, науково-дослідний відділ бібліотекознавства, сектор історії бібліотечної справи, м. Москва, 21–23 жовтня 2003 р.).

23. Дні науки України в Республіці Македонія (Македонська академія наук і мистецтв, м. Скоп'є (Республіка Македонія), 22–23 жовтня 2003 р.).

2004

24. Дев'ята конференція молодих істориків освіти, науки і техніки (Відділення історії та методології освіти, науки і техніки Академії наук вищої школи України, Українське товариство істориків науки, м. Київ, 23 квітня 2004 р.).

25. Міжнародна наукова конференція «Роль науки в соціальній трансформації суспільств України та Республіки Македонії» у рамках Днів науки Македонії в Україні (НБУВ, м. Київ, 31 травня – 7 червня 2004 р.).

26. IX Всеукраїнська наукова конференція «Фундаментальна та професійна підготовка фахівців з фізики» (АПН України, НПУ ім. М. П. Драгоманова, м. Київ, 8 червня 2004 р.).

27. Міжнародна наукова конференція «Інноваційна діяльність архівних установ України та Польщі на сучасному етапі» (Державний комітет архівів України, м. Біла Церква Київської обл., 3 жовтня 2004 р.).

28. XX Міжнародний київський симпозіум з наукознавства та історії науки і техніки «Академічна наука: минуле, теперішнє, майбутнє» (Центр досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г. М. Доброва НАН України, м. Київ, 10–13 жовтня 2004 р.).

29. Міжнародна конференція «Бібліотеки та інформаційні центри в системі наукового супроводу суспільних реформ» (НБУВ, Асоціація бібліотек України, Рада директорів наукових бібліотек та інформаційних центрів академій наук – членів МААН, м. Київ, 12–14 жовтня 2004 р.).

30. Міжнародна науково-методична конференція «60-річчя визволення України від фашистських загарбників: внесок українського народу в перемогу над фашизмом у роки Другої світової війни» (НПУ ім. М. П. Драгоманова, м. Київ, 27 жовтня 2004 р.).

2005

31. Міжнародна науково-практична конференція студентів, аспірантів та молодих вчених «Шевченківська весна. Сучасний стан науки: досягнення, проблеми та перспективи розвитку» (КНУ ім. Тараса Шевченка, м. Київ, 10–11 березня 2005 р.).

32. Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні проблеми Великої Вітчизняної війни 1941–1945 рр.» (Східноукраїнський національний університет ім. В. Даля, м. Луганськ, 27–28 квітня 2005 р.).

33. Наукова конференція «Україна у Другій світовій війні (до 60-річчя перемоги над нацистською Німеччиною)» (КНУ ім. Тараса Шевченка, м. Київ, 29 квітня 2005 р.).

34. Міжнародна науково-практична конференція «Бібліотеки України в період Великої Вітчизняної війни» (НБУВ, м. Київ, 4 травня 2005 р.).

35. II Міжнародна науково-практична конференція «Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність: проблеми науки, освіти, практики» (Державна академія керівних кадрів культури і мистецтва України, м. Київ, 17–18 травня 2005 р.).

36. Міжнародна наукова конференція «Проблеми етносоціального та етнокультурного розвитку Київської Русі та слов'янський світ» (Інститут археології НАН України, Інститут історії України НАН України, Український комітет славістів, НБУВ, м. Київ, 24 травня 2005 р.).

37. Наукова сесія інститутів та наукових відділів НБУВ «Співпраця підрозділів НБУВ у здійсненні міждисциплінарних досліджень, зокрема в формуванні вітчизняних електронних біобіографічних інформаційних ресурсів» у рамках I Читківських читань з історичної біографістики (НБУВ, м. Київ, 7 червня 2005 р.).

38. Наукова конференція «Аналітична хімія та хімічний аналіз» (КНУ ім. Тараса Шевченка, м. Київ, 12–18 вересня 2005 р.).

39. Міжнародна наукова конференція «Інтелектуальні інформаційні технології у бібліотечній справі» (НБУВ, Асоціація бібліотек України, Рада директорів наукових бібліотек та інформаційних центрів академій наук – членів МААН, м. Київ, 11–12 жовтня 2005 р.).

40. Круглий стіл «Золота підкова Черкащини–2005» (Лисянська районна держадміністрація, спілка краєзнавців «Витоки», смт Лисянка Черкаської обл., 3 грудня 2005 р.).

41. V Міжнародний симпозіум, присвячений 70-річчю Пакта М. К. Реріха з охорони пам'ятників культури (Кримське відділення Міжнародного центру Реріхів, Міністерство освіти і науки АРК, Міністерство культури АРК, м. Сімферополь, 2005 р.).

2006

42. Міжнародна науково-практична конференція студентів, аспірантів та молодих вчених «Шевченківська весна. Сучасний стан науки: досягнення, проблеми та перспективи розвитку» (КНУ ім. Тараса Шевченка, м. Київ, 2–3 березня 2006 р.).

43. III Міжнародна науково-практична конференція «Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність: проблеми науки, освіти, практики» (Державна академія керівних кадрів культури і мистецтва України, м. Київ, 16–18 травня 2006 р.).

44. Одинадцята конференція молодих істориків освіти, науки і техніки України (Центр досліджень наукового потенціалу та історії науки імені Г. М. Доброва, м. Київ, 21 квітня 2006 р.).

45. Міжнародна наукова конференція «Слов'янство і національно-культурні процеси ХХІ століття» (НАН України, НБУВ, Український комітет славистів, Інститут археології НАН України, Інститут філології КНУ ім. Тараса Шевченка, м. Київ, 24 травня 2006 р.).

46. Другі Чишковські читання з історичної біографістики (Інститут біографічних досліджень НБУВ, м. Київ, 5 червня 2006 р.).

47. Міжнародна наукова конференція «Роль бібліотек у формуванні єдиного науково-інформаційного простору України» (НБУВ, Асоціація бібліотек України, Рада директорів наукових бібліотек та інформаційних центрів академій наук – членів МААН, м. Київ, 10–11 жовтня 2006 р.).

48. Всеукраїнська науково-практична конференція «Земля, оспівана Тарасом» (Всеукраїнська спілка краєзнавців, смт. Лисянка Черкаської обл., 20 жовтня 2006 р.).

49. Міжнародна наукова конференція «Політична, громадська та наукова діяльність М. Грушевського» (КНУ ім. Тараса Шевченка, м. Київ, 23 жовтня 2006 р.).

2007

50. Міжнародна наукова конференція «Україна–Узбекистан: паралелі історичного шляху та магістралі співробітництва в ХХІ столітті» (Посольство Республіки Узбекистан в Україні, НАН України, НБУВ, м. Київ, 1 лютого 2007 р.).

51. III Міжнародна наукова конференція «Знаки питання в історії України: регіональний вимір української історії» (Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя, м. Ніжин, 19–21 квітня 2007 р.).

52. XII Всеукраїнська конференція молодих істориків освіти, науки і техніки та спеціалістів (Відділення історії та методології освіти, науки і техніки Академії наук вищої освіти України, м. Київ, 20 травня 2007 р.).

53. IV Міжнародна науково-практична конференція «Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність: проблеми науки, освіти, практики» (Державна академія керівних кадрів культури і мистецтва України, м. Київ, 21–23 травня 2007 р.).

54. Міжнародна наукова конференція «Слов'янське слово і культура в контексті світового розвитку» (НБУВ, Інститут археології НАН України, Український комітет славистів, Національна бібліотека Білорусі, Інститут філології КНУ ім. Тараса Шевченка, м. Київ, 24–25 травня 2007 р.).

55. Міжнародна наукова конференція (Македонська академія наук і мистецтв, НАН України, м. Бітола (Республіка Македонія), 18–19 вересня 2007 р.).

56. Міжнародна наукова конференція «Книжкові колекції, рідкісні видання та рукописи в сучасному науково-інформаційному просторі» (Одеська державна наукова бібліотека ім. М. Горького, м. Одеса, 25–27 вересня 2007 р.).

57. Міжнародна наукова конференція «Інтранет/екстранет-ресурси в наукових бібліотеках» (НБУВ, Асоціація бібліотек України, Рада директорів наукових бібліотек та інформаційних центрів академій наук – членів МААН, м. Київ, 9–10 жовтня 2007 р.).

58. Міжнародна конференція «Культура і наука – історичні платформи цивілізації майбутнього» (МААН, Республіка Македонія, 26–28 жовтня 2007 р.).

2008

59. Науково-практична конференція, присвячена 360-річчю Козацької революції 1648–1667 рр. та 90-річчю Гетьманату П. Скоропадського (КНУ ім. Тараса Шевченка, м. Київ, 23 квітня 2008 р.).

60. Міжнародний симпозіум «Інтеграція наукових систем країн-членів ОЧЕС до загальноєвропейського наукового простору: досвід та перспективи» (Центр досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г. М. Доброва НАН України, м. Київ, 24–26 квітня 2008 р.).

61. V Міжнародна науково-практична конференція «Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність: проблеми науки, освіти, практики» (Державна академія керівних кадрів культури і мистецтва, Інститут державного управління та інформаційної діяльності, м. Київ, 20–22 травня 2008 р.).

62. Міжнародна наукова конференція, присвячена 100-річчю з дня народження академіка Н. О. Пучківської «Сучасні аспекти клініки, діагностики і лікування очних хвороб» (АМН України, Міністерство охорони здоров'я України, Т-во офтальмологів України, Інститут очних хвороб і тканинної терапії ім. В. П. Філатова, м. Одеса, 29–30 травня 2008 р.).

63. Четверта міжнародна українсько-канадська конференція «Україна у світі: Україна є там, де живуть українці» (Чернігівський державний педагогічний університет ім. Т. Г. Шевченка, Фондація добродійних громадських ініціатив «Україна–діаспора», м. Чернігів, 23–25 травня 2008 р.).

64. Міжнародна наукова конференція «Проблеми гармонізації традиційних і новітніх бібліотечно-інформаційних ресурсів» (НБУВ, Асоціація бібліотек України, Рада директорів наукових бібліотек та інформаційних центрів академій наук – членів МААН, м. Київ, 7–8 жовтня 2008 р.).

65. Всеукраїнська науково-практична конференція «Видатні постаті науки, культури і освіти України» (Державна академія керівних кадрів культури і мистецтв, м. Київ, 30–31 жовтня 2008 р.).

2009

66. Міжнародна наукова конференція «Людина. Світ. Суспільство» (КНУ ім. Тараса Шевченка, м. Київ, 21–22 квітня 2009 р.).

67. Друга міжвузівська науково-теоретична конференція «Социально-политические и культурные проблемы современности» (Міністерство освіти і науки АР Крим, м. Сімферополь, 24 квітня 2009 р.).

68. П'ята міжнародна українсько-канадська конференція «Україна у світі: Україна є там, де живуть українці» (Чернігівський державний педагогічний університет ім. Т. Г. Шевченка, Фундація добродійних громадських ініціатив «Україна–діаспора», м. Чернігів, 15–17 травня 2009 р.).

69. Міжвузівська науково-практична конференція керівників, вчених, фахівців і викладачів «Роль международной информации в развитии международных отношений» (Міністерство освіти і науки АР Крим, м. Сімферополь, 15–17 травня 2009 р.).

70. XIV Всеукраїнська конференція молодих вчених-істориків освіти, науки і техніки (Академія наук вищої освіти України, Центр досліджень з історії науки і техніки ім. О. П. Бородіна Київського університету економіки і технологій транспорту, м. Київ, 21 травня 2009 р.).

71. VII Міжнародна молодіжна науково-практична конференція «Історія розвитку науки, техніки та освіти», присвячена 90-річчю Національної академії наук України (НТУУ «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», Центр досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г. М. Доброва НАН України, м. Київ, 27 травня 2009 р.).

72. Курасівські читання до 70-річчя академіка І. Ф. Кураса «Політичний простір України (регіональний вимір)» (Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України, м. Київ, 6 жовтня 2009 р.).

73. Міжнародна наукова конференція «Бібліотечно-інформаційний комплекс у контексті розвитку суспільства знань» (НБУВ, Асоціація бібліотек України, Рада директорів наукових бібліотек та інформаційних центрів академії наук – членів МААН, м. Київ, 6–7 жовтня 2009 р.).

2010

74. Міжнародна науково-практична конференція «Сучасна наука: від фундаментальних досліджень до комерціалізації результатів НДДКР» (Центр досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г. М. Доброва НАН України, Український науково-технологічний центр, м. Київ, 10 березня 2010 р.).

75. III Міжнародна науково-теоретична конференція «Социально-политические и культурные проблемы современности» (Кримський інженерно-педагогічний університет, м. Сімферополь, 26 березня 2010 р.).

76. Науковий семінар для співробітників архівних підрозділів установ НАН України «Методика опрацювання результатів експертизи цінності документів, обліку документів постійного зберігання установ НАН України та формування Центрального фондового каталогу Архівного фонду НАН України» (Інститут архівознавства НБУВ, м. Київ, 30 березня 2010 р.).

77. Круглий стіл «Правове регулювання і практика доступу до архівних матеріалів. Проблемні питання» (Харківська правозахисна група, Міжнародний фонд «Відродження», м. Одеса, 17 травня 2010 р.).

78. Перша міжнародна наукова конференція молодих учених «Дослідник і віртуальне середовище» (НБУВ, м. Київ, 19–20 травня, 2010 р.).

79. Міжнародна конференція «Спільна архівна спадщина та національні архівні фонди» (Державний комітет архівів України, Державний архів Одеської обл., м. Одеса, 21 травня 2010 р.).

80. Науковий семінар «Формування та використання бібліотечно-інформаційних ресурсів: проблеми, досвід, перспективи» (НБУВ, м. Київ, 21 травня 2010 р.).

81. VII Міжнародна науково-практична конференція «Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність: проблеми науки, освіти, практики» (Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв, Інститут державного управління та інформаційної діяльності, м. Київ, 25–27 травня 2010 р.).

82. Міжнародний симпозіум «Актуальні проблеми науково-технологічної та інноваційної політики в контексті формування загальноєвропейського наукового простору: досвід та перспективи» (Міжнародна асоціація академій наук, Міністерство економіки України, Міністерство освіти і науки України, Проект ЄС «Вдосконалення стратегій, політики і регулювання інновацій в Україні», НАН України, Центр досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г. М. Доброва НАН України, ДУ «Інститут економіки і прогнозування НАН України», м. Київ, 16–17 червня 2010 р.).

83. Міжнародна наукова конференція «Еволюція структури і функцій бібліотекознавства під впливом сучасних інформаційних технологій» (НБУВ, м. Київ, 4–6 жовтня 2010 р.).

84. Міжнародна наукова конференція «Історія археології: особистості і школи. (До 160-річчя В. В. Хвойки)» (Інститут археології НАН України, Інститут історії матеріальної культури РАН, м. Київ, 5–8 жовтня 2010 р.).

85. Міжнародна наукова конференція «Еволюція структури і функцій бібліотекознавства під впливом сучасних інформаційних технологій» (НБУВ, Асоціація бібліотек України, Рада директорів наукових бібліотек та інформаційних центрів академій наук – членів МААН, м. Київ, 6–7 жовтня 2010 р.).

86. Міжнародна наукова конференція «Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника: історія і сучасність» (НАН України, Львівська

національна наукова бібліотека України імені В. Стефаніка, м. Львів, 28–30 жовтня 2010 р.).

87. Міжвідомча розширена нарада з питань дотримання законодавства щодо поповнення НАФ аудіовізуальними документами та забезпечення їх збереження (Державний комітет архівів України, м. Київ, 10 листопада 2010 р.).

88. Одинадцять джерелознавчі читання (до 100-річчя від дня народження професора В'ячеслава Ілліча Стрельського) (КНУ ім. Тараса Шевченка, м. Київ, 23 листопада 2010 р.).

89. Всеукраїнська науково-практична конференція «Українознавство: історія, теорія, методологія» (Міжрегіональна академія управління персоналом, м. Київ, 25 листопада 2010 р.).

90. Міжнародна конференція «Удосконалення законодавства і практики щодо забезпечення доступу до архівної інформації в Україні» (Харківська правозахисна група, Державний комітет архівів України, Інститут держави і права імені В. М. Корецького НАН України, Міжнародна асоціація істориків права, м. Київ, 25–26 листопада 2010 р.).

91. I Міжвузівська науково-практична конференція «Культура в системі гуманітарного знання» (Кримський університет культури, мистецтв і туризму, м. Сімферополь, 7 грудня 2010 р.).

92. V Міжвузівська науково-практична конференція «Крымские диалоги: культура, искусство, образование» (Кримський інженерно-педагогічний університет, м. Сімферополь, 16 грудня 2010 р.).

2011

93. Міжнародна наукова конференція «Суспільство: історія, сучасність, культура», присвячена 15-річчю історичного наукового журналу «Пам'ять століть» (НПУ ім. М. П. Драгоманова, м. Київ, 23 лютого 2011 р.).

94. Всеросійська науково-практична конференція «Актуальные проблемы информационного и документационного обеспечения управления» (Міністерство освіти і науки РФ, Державна освітня установа вищої професійної освіти «Тамбовський державний університет», Академія культури і мистецтв РФ, м. Тамбов (РФ), 16 березня 2011 р.).

95. Всеукраїнська науково-практична конференція «Київ у соціокультурному просторі XIX–XXI століть: національний та європейський контекст» (Київський університет імені Б. Д. Грінченка, м. Київ, 13 квітня 2011 р.).

96. III Міжнародна наукова конференція, присвячена 70-й річниці героїчної оборони Одеси: «Південь України: етноісторичний, мовний культурний та релігійний виміри» (Одеський національний морський університет, м. Одеса, 15–16 квітня 2011 р.).

97. XIX Міжнародна наукова конференція студентів і молодих учених (Запорізький національний університет, м. Запоріжжя, 21–22 квітня 2011 р.).
98. IV Міжнародна наукова конференція молодих учених, присвячена 20-річчю Незалежної України (КНУ ім. Тараса Шевченка, м. Київ, 28–29 квітня 2011 р.).
99. IV Міжнародна науково-практична конференція «Музей. Історія. Одеса» (Одеський історико-краєзнавчий музей, м. Одеса, 28–30 квітня 2011 р.).
100. Нарада Інформаційно-бібліотечної ради РАН (РАН, м. Санкт-Петербург, квітень 2011 р.).
101. V Міжнародна науково-практична конференція студентів і аспірантів: «Молода наука Волині: пріоритети та перспективи досліджень» (Національний університет імені Лесі Українки, м. Луцьк, 10–11 травня 2011 р.).
102. Міжнародний науковий семінар «Українсько-в'єтнамські відносини: історія, реальність та перспективи» (В'єтнамська академія суспільних наук, Інститут європейських досліджень НАН України, м. Ханой (Демократична Республіка В'єтнам), 12–13 травня 2011 р.).
103. VIII Міжнародна науково-практична конференція «Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність: Проблеми науки, освіти та практики» (Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв, Інститут державного управління та інформаційної діяльності, м. Київ, 17–19 травня 2011 р.).
104. Круглий стіл «День науки – 2011» в рамках V Всеукраїнського фестивалю науки (НБУВ, м. Київ, 17–20 травня 2011 р.).
105. Міжнародна наукова конференція молодих учених «Наукова молодь у системі обміну знаннями» (НБУВ, м. Київ, 19 травня 2011 р.).
106. Міжнародна наукова конференція «Слов'янознавство ХХІ століття: тенденції інтеграції і диференціації» (НБУВ, м. Київ, 24–26 травня 2011 р.).
107. Міжнародна наукова конференція «У слові – вічність» на пошану академіка Віталія Макаровича Русанівського (1931–2007) (Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України, м. Київ, 2–3 червня 2011 р.).
108. Сьомі Біографічні читання «Українська біографіка: досвід, сучасні здобутки, перспективи розвитку» (НБУВ, м. Київ, 8 червня 2011 р.).
109. П'ять міжнародні Гуржіївські історичні читання (Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, м. Черкаси, 23–24 вересня 2011 р.).
110. Міжнародна науково-практична конференція «20 лет содружеству независимых государств» (Національна академія наук Білорусі, м. Мінськ (Республіка Білорусь), 28–29 вересня 2011 р.).
111. Міжнародна наукова конференція «Формування і розвиток бібліотечного електронного середовища» (НБУВ, Асоціація бібліотек України, Рада дирек-

торів наукових бібліотек та інформаційних центрів академії наук – членів МААН, м. Київ, 4–6 жовтня 2011 р.).

112. Наукова конференція «Identita migrantů z východní Evropy a její integrace v českém prostředí. Fora černobylských krajanů k 20. výročí návratu do staré vlasti a usídlení v ČR» (Міністерство внутрішніх справ Чеської Республіки, м. Яромеж (Чеська Республіка), 8 жовтня 2011 р.).

113. Міжнародна конференція «Львівський національний університет ім. Івана Франка: історія, виклики сучасності, візія майбутнього» (ЛНУ ім. Івана Франка, м. Львів, 10–11 жовтня 2011 р.).

114. Міжнародна наукова конференція «Інститут історії України на зламі епох, у світлі традицій та перетворень. 75 років інституціонального буття» (Інститут історії України НАН України, м. Київ, 20–21 жовтня 2011 р.).

115. III Міжнародна наукова конференція «Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії» (Рівненський державний гуманітарний університет, м. Рівне, 7–8 грудня 2011 р.).

116. Наукова конференція «Социально-гуманитарное образование: проблемы и перспективы» (Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського, м. Сімферополь, 8 грудня 2011 р.).

117. Сучасні художньо-мистецькі та етнокультурні процеси поліетнічного середовища України» (Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України, м. Київ, 8–9 грудня 2011 р.).

118. V Міжвузівська науково-практична конференція «Крымские диалоги: культура, искусство, образование» (Кримський інженерно-педагогічний університет, м. Сімферополь, 16–17 грудня 2011 р.).

119. XII Джерелознавчі читання (КНУ ім. Тараса Шевченка, м. Київ, 20 грудня 2011 р.).

2012

120. Третя міжнародна наукова конференція молодих учених «Учений інформаційного покоління: інновації, традиції та перспективи» (НБУВ, м. Київ, 17 травня 2012 р.).

121. Восьмі Біографічні читання, присвячені пам'яті В. С. Чишка «Ресурси біографічної інформації у сучасному гуманітарному просторі» (НБУВ, м. Київ, 17 травня 2012 р.).

122. Регіональний семінар «Science Academies in the Central and Eastern Europe and their Role in Knowledge-Based Society» (Національна академія наук Білорусі, Міжакадемічна група з міжнародних проблем (IAP), Центральноєвропейська ініціатива (CEI), м. Мінськ (Республіка Білорусь), 11–12 червня 2012 р.).

123. Міжнародний науковий захід «Дні науки Республіки Македонії в Україні» (НАН України, Македонська академія наук і мистецтв, ХНУ ім. В. Н. Каразіна, м. Харків, 10–14 вересня 2012 р.).

124. Міжнародна наукова конференція «Українсько-македонські паралелі в історії та сучасності в проблемах етногенезу і формування модерних української та македонської націй» (НАН України, Македонська академія наук і мистецтв, м. Харків, 14 вересня 2012 р.).

125. II Спаські читання «Міжнародні наукові читання, присвячені 115-річчю від дня народження Ф. Г. Спаського» (Ніжинський краєзнавчий музей ім. Івана Спаського, Інститут історії України НАН України, м. Ніжин, 26–28 вересня 2012 р.).

126. Круглий стіл «Удосконалення правового регулювання доступу до архівів» (Харківська правозахисна група, м. Київ, 4 жовтня 2012 р.).

127. Міжнародна наукова конференція «Інноваційна модель наукової бібліотеки XXI ст.» (НБУВ, Асоціація бібліотек України, Рада директорів наукових бібліотек та інформаційних центрів академій наук – членів МААН, м. Київ, 9–10 жовтня 2012 р.).

128. Міжнародна науково-практична конференція «Електронний документ: актуальні завдання та практичне впровадження (життєвий цикл електронного документа)» (Державна архівна служба України, Національна академія державного управління при Президентові України, Український науково-дослідний інститут архівної справи та документознавства, Центральний державний електронний архів України, м. Київ, 11–12 жовтня 2012 р.).

129. Міжнародна наукова конференція «Українська і слов'янська тлумачна та перекладна лексикографія: теорія, практика, перспективи» (до 90-річчя від дня народження професора Л. С. Паламарчука) (Інститут української мови НАН України, м. Київ, 18–19 жовтня 2012 р.).

130. Міжнародна наукова конференція «Українська професійна та етнічна культура: нові ракурси дослідження, інтеграція в світовий цивілізаційний процес» (Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України, м. Київ, 22 жовтня 2012 р.).

131. Наукова конференція «Національна пам'ять: соціокультурний та духовний виміри» (Український інститут національної пам'яті, м. Київ, 25 жовтня 2012 р.).

132. IV Міжнародна науково-практична конференція «Гусівські читання» «Україна – Чехія: історія і сьогодні» (Одеське міське чеське товариство «Чеська родина», Посольство Республіки Чехія в Україні, м. Одеса, 9–10 листопада 2012 р.).

133. Тринадцять джерелознавчі читання (присвячені 160-річчю Центрального державного історичного архіву України, м. Київ) (Державна архівна служба України, кафедра архівознавства та спеціальних галузей історичної науки КНУ ім. Тараса Шевченка, м. Київ, 20 листопада 2012 р.).

2013

134. Ювілейна сесія Загальних зборів НАН України, присвячена 150-річчю від дня народження академіка Володимира Івановича Вернадського (НАН України, м. Київ, 12 березня 2013 р.).

135. Міжнародна наукова конференція «Архівознавчі та джерелознавчі галузі знань: проблеми взаємодії на сучасному етапі» (Державна архівна служба України, Український науково-дослідний інститут архівної справи та документознавства, Центральний державний архів-музей літератури і мистецтва України, кафедра архівознавства та спеціальних галузей історичної науки історичного факультету КНУ ім. Тараса Шевченка, м. Київ, 14 березня 2013 р.).

136. Круглий стіл «Академік В. І. Вернадський – людина, вчений, політик, публіцист» (Інститут історії України НАН України, НБУВ, м. Київ, 19 березня 2013 р.).

137. Ювілейні наукові читання «Вклад В. И. Вернадского в развитие мировой цивилизации» в рамках Міжнародної наукової конференції «В. И. Вернадский и глобальные проблемы современной цивилизации», присвячена 150-річчю від дня народження вченого (Міністерство освіти і науки України, НАН України, МААН, Державний фонд фундаментальних досліджень України, РАН, Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського; м. Київ, м. Сімферополь, 23–25 квітня 2013 р.).

138. IV Міжнародна наукова конференція молодих учених «Наукова молодь в умовах розвитку соціокомунікаційної сфери» (НБУВ, м. Київ, 16 травня 2013 р.).

139. Міжнародна наукова конференція до Дня слов'янської писемності і культури «Сучасна славістика: ключові проблеми та тенденції розвитку» (НАН України, Український комітет славістів, НБУВ, Український мовно-інформаційний фонд, КНУ ім. Тараса Шевченка, м. Київ, 23–24 травня 2013 р.).

140. Міжнародна наукова конференція «Вчення В. І. Вернадського і сучасність», присвячена 150-річчю від дня народження академіка В. І. Вернадського (Полтавський національний технічний університет ім. Юрія Кондратюка, м. Полтава, 27–29 травня 2013 р.).

141. Дев'ять Біографічні читання, присвячені пам'яті засновника і першого директора Інституту біографічних досліджень НБУВ доктора історичних наук, професора Віталія Сергійовича Чишка «Коллективна біографія як форма інтелектуального портрета українського суспільства» (Інститут біографічних досліджень НБУВ, м. Київ, 4 червня 2013 р.).

142. Міжнародна наукова конференція «Фундаментальная наука: проблемы изучения, сохранения и реставрации документального наследия» (Архів РАН, м. Москва (РФ), 4–7 червня 2013 р.).

143. XV Міжнародний з'їзд славістів (РМ Республіки Білорусь, м. Мінськ (Республіка Білорусь), 20–27 серпня 2013 р.).

144. Міжнародна науково-практична конференція «Документ. Архив. Информационное общество» (Російський державний гуманітарний університет, Історико-архівний інститут РДГУ, м. Москва (РФ), 26–27 вересня 2013 р.).

145. Всеукраїнська науково-практична конференція «I Міждисциплінарні гуманітарні читання», присвячена 95-річчю Національної академії наук України (НАН України, ГО «Всеукраїнська спілка молодих учених та новаторів», Клуб молодих учених та новаторів, Київський будинок учених, м. Київ, 3 жовтня 2013 р.).

146. Міжнародна наукова конференція «Адаптація завдань і функцій наукової бібліотеки до вимог розвитку цифрових інформаційних ресурсів» (НБУВ, Інформаційно-бібліотечна рада НАН України, Асоціація бібліотек України, Рада директорів наукових бібліотек та інформаційних центрів академій наук – членів МААН, м. Київ, 8–10 жовтня 2013 р.).

147. Наукова конференція «Політика пам'яті у культурному просторі» (Український інститут національної пам'яті, м. Київ, 10 жовтня 2013 р.).

148. VIII Міжнародний конгрес українців «Тарас Шевченко і світова україністика: історичні інтерпретації та сучасні рецепції» (до 200-річчя від дня народження Т. Г. Шевченка) (НАН України, Міністерство культури України, КНУ ім. Тараса Шевченка, Міжнародна асоціація українців, м. Київ, 21–24 жовтня 2013 р.).

149. Розширене засідання Вченої ради НБУВ з нагоди 95-річчя від дня заснування НАН України (НБУВ, м. Київ, 25 листопада 2013 р.).

150. Сьома науково-краєзнавча конференція «Черкащина в контексті історії України» (Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького, м. Черкаси, 28 листопада 2013 р.).

151. Наукова конференція «Чотирнадцять джерелознавчі читання (присвячені 170-річчю створення Київської археографічної комісії)» (КНУ ім. Тараса Шевченка, Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України, Український науково-дослідний інститут архівної справи та документознавства, м. Київ, 17 грудня 2013 р.).

2014

152. Наукова конференція Ханенківські читання – 2014 «Колекції давнього мистецтва та археології в музеях: історія формування, проблеми вивчення та презентації» (Національний музей мистецтв ім. Богдана та Варвари Ханенків, м. Київ, 28–29 січня 2014 р.).

153. Всеукраїнська науково-практична конференція II Міждисциплінарні гуманітарні читання (НАН України та ін., м. Київ, 26 лютого 2014 р.).

154. XXIV читання академіка В. І. Вернадського «Спадщина В. І. Вернадського – невичерпне джерело сучасного наукового пошуку і цивілізаційного поступу» (НБУВ, м. Київ, 12 березня 2014 р.).

155. Міжнародна науково-практична конференція «Києвознавчі читання: історичні та етнокультурні аспекти», присвячена 200-річчю від дня народження Тараса Шевченка та 250-річчю від дня народження Максима Берлінського (КНУ ім. Тараса Шевченка, м. Київ, 27 березня 2014 р.).

156. III Всеукраїнська науково-практична конференція «Історико-філософські дослідження молодих учених» (Сумський державний педагогічний університет ім. М. Макаренка, м. Суми, 25 квітня 2014 р.).

157. Круглий стіл «Крим у новітній історії України (До 60-річчя входження Криму до складу УРСР)» (Інститут історії України НАН України, м. Київ, 13 травня 2014 р.).

158. Міжнародна наукова конференція «Слов'янський світ у культурному просторі XXI століття» (Український комітет славистів, НБУВ, Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України, Інститут української мови НАН України, Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України, Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України, Український мовно-інформаційний фонд НАН України, Інститут філології КНУ ім. Тараса Шевченка, м. Київ, 20 травня 2014 р.).

159. Урочисте засідання кафедри москвознавства Історико-архівного інституту РДГУ, присвячене пам'яті С. О. Шмідта (РДГУ, м. Москва (РФ), 22 травня 2014 р.).

160. Всеукраїнська наукова конференція «Київський університет: минуле і сьогодення» (КНУ ім. Тараса Шевченка, м. Київ, 6 червня 2014 р.).

161. Урочисте засідання ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, присвячене 100-річчю від дня народження Г. С. Пшеничного (м. Київ, 20 червня 2014 р.).

162. Всеукраїнська наукова конференція «Більський археологічний комплекс: проблеми та перспективи досліджень» (Інститут археології НАН України, Полтавська обласна державна адміністрація, смт Котельва Полтавської обл., 21 липня 2014 р.).

163. X Всеукраїнська науково-практична конференція «Український технічний музей: історія, досвід, перспективи», присвячена сторіччю від дня народження В. М. Челомея (Національний авіаційний університет, Центр пам'яткознавства НАН України і Українського товариства охорони пам'яток історії та культури, м. Київ, 16–17 вересня 2014 р.).

164. III Спаські міжнародні наукові читання, присвячені 110-річчю від дня народження І. Г. Спаського (Ніжинський краєзнавчий музей ім. Івана Спаського, Центр пам'яткознавства НАН України і Українського товариства охорони пам'яток історії та культури, м. Ніжин, м. Батурин Чернігівської обл., 24–27 вересня 2014 р.).

165. Ювілейні Загальні збори Секції суспільних і гуманітарних наук НАН України, присвячені 100-річчю від дня народження акад. Б. М. Бабія (НАН України, м. Київ, 30 вересня 2014 р.).

166. IV (XX) Всеросійський археологічний з'їзд (Інститут археології АН Республіки Татарстан, Казанський (Приволзький) федеральний університет, Інститут археології РАН, Інститут археології і етнографії СВ РАН, Інститут історії матеріальної культури РАН, м. Казань (РФ), 20–25 жовтня 2014 р.).

167. Міжнародна наукова конференція «Місце і роль бібліотек у формуванні національного інформаційного простору» (НБУВ, Інформаційно-бібліотечна рада НАН України, Асоціація бібліотек України, Рада директорів наукових бібліотек та інформаційних центрів академій наук – членів МААН, м. Київ, 21–23 жовтня 2014 р.).

168. IX Міжнародна наукова конференція «Проблемы истории и археологии Украины» (ХНУ ім. В. Н. Каразіна, м. Харків, 30–31 жовтня 2014 р.).

169. Всеукраїнська наукова конференція «П'ятнадцять джерелознавчі читання, присвячені 70-річчю створення кафедри архівознавства та спеціальних галузей історичної науки КНУ» (КНУ ім. Тараса Шевченка, м. Київ, 4 листопада 2014 р.).

170. Круглий стіл-презентація до Дня української писемності та мови «Українська мова сьогодні: наукові виміри і суспільні виклики» (НАН України, м. Київ, 7 листопада 2014 р.).

171. Засідання Президії НАН України (НАН України, м. Київ, 12 листопада 2014 р.).

172. XXXII Міжнародна краєзнавча конференція молодих учених «Наука і освіта у краєзнавчому вимірі» (ХНУ імені В. Н. Каразіна, м. Харків, 28 листопада 2014 р.).

173. Науково-практична конференція «Українська наукова термінологія: історія та сучасний стан» (ДП НВП «Видавництво "Наукова думка" НАН України», м. Київ, 5 грудня 2014 р.).

174. Науковий семінар «Архівна справа і діловодство в установах НАН України» для працівників Інституту фізики конденсованих систем НАН України та Державного підприємства «Науково-телекомунікаційний центр "Українська академічна і дослідницька мережа" Інституту фізики конденсованих систем НАН України» (Інститут архівознавства НБУВ, м. Львів, 10 грудня 2014 р.).

175. IV Міжнародна наукова конференція молодих науковців, аспірантів, здобувачів «Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії» (Міністерство освіти і науки України, НАН України та ін., м. Рівне, 10–11 грудня 2014 р.).

176. Науковий семінар «Науково-технічне впорядкування архівної документації в установах НАН України та правила проведення експертизи цінності доку-

ментів» для працівників ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М. І. Долішнього НАН України» (Інститут архівознавства НБУВ, м. Львів, 11 грудня 2014 р.).

177. Круглий стіл «Вироблення програми і створення робочої групи з розроблення рекомендацій археографічних публікацій в Україні» (Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України, м. Київ, 17 грудня 2014 р.).

2015

178. Науковий семінар «Правила формування справ у діловодстві, підготовки та передання справ до архівного підрозділу установи» для працівників Інституту зоології ім. І. І. Шмальгаузена НАН України (Інститут архівознавства НБУВ, м. Київ, 11 лютого 2015 р.).

179. Міжнародна науково-практична конференція «Міжнародний правопорядок: сучасні проблеми та їх вирішення» (до 125-річчя від дня народження українського юриста-міжнародника, професора, академіка Володимира Михайловича Корецького) (Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, м. Київ, 19 лютого 2015 р.).

180. Круглий стіл «Мова та культура» з нагоди Міжнародного дня рідної мови (НБУВ, Український мовно-інформаційний фонд України НАН України, м. Київ, 24 лютого 2015 р.).

181. Засідання Президії НАН України (НАН України, м. Київ, 11 березня 2015 р.).

182. Науковий семінар «Правила формування справ у діловодстві, підготовки та передавання справ до архівного підрозділу установи» для працівників Міжнародного математичного центру ім. Ю. О. Митропольського НАН України (Інститут архівознавства НБУВ, м. Київ, 12 березня 2015 р.).

183. XXV читання академіка В. І. Вернадського «Незмінні ідеї, що змінюють світ» (НАН України, Комісія НАН України з розробки наукової спадщини академіка В. І. Вернадського, НБУВ, м. Київ, 12 березня 2015 р.).

184. Міжнародний круглий стіл «Діалектологічний текст як джерело лінгвістичних студій» (Інститут української мови НАН України, м. Київ, 23–24 березня 2015 р.).

185. XXIV Міжнародна науково-практична конференція «Нові дослідження пам'яток козацької доби в Україні» (Центр пам'ятокознавства НАН України і УТОПК, м. Київ, 19–20 березня 2015 р.).

186. Науковий семінар «Правила формування справ у діловодстві, підготовки та передавання справ до архівного підрозділу установи» для працівників Міжнародного науково-навчального центру інформаційних технологій та систем НАН України та Міністерства освіти і науки України (Інститут архівознавства НБУВ, м. Київ, березень 2015 р.).

187. Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні проблеми гуманітарних та природничих наук» (ДАОО, м. Одеса, 3–4 квітня 2015 р.).

188. Міжнародна науково-практична конференція «Історико-культурна спадщина: збереження, доступ, використання» (Міністерство освіти і науки України, Національний авіаційний університет, м. Київ, 7–9 квітня 2015 р.).

189. П'яті Зарембівські наукові читання «Українське пам'яткознавство: сучасні проблеми та тенденції» (Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПНК, м. Київ, 15 квітня 2015 р.).

190. Четверті міжнародні Шевченківські читання «Доля Тараса Шевченка на засланні», присвячені 165-річчю від часу переведення Т. Г. Шевченка на службу в Новопетровське укріплення (Шевченківський національний заповідник, Український центр науки і культури при посольстві України в Республіці Казахстан (м. Астана), Музей-комплекс Т. Г. Шевченка (м. Форт-Шевченка, Республіка Казахстан), Суспільний науково-освітній «Інститут Тараса Шевченка» (м. Уфа-Оренбург, РФ), м. Канів, 16 квітня 2015 р.).

191. II Міжнародна науково-практична конференція «Історико-культурна спадщина в демократичному суспільстві: сприяння діалогу, примиренню та відповідальності» (Національний університет «Львівська політехніка», Інститут гуманітарних і соціальних наук, м. Львів, 17–18 квітня 2015 р.).

192. Всеукраїнська науково-теоретична конференція молодих учених «Культура та інформаційне суспільство XXI століття» (Міністерство культури України, Харківська державна академія культури, Національна академія мистецтв України, м. Харків, 22–23 квітня 2015 р.).

193. Міжнародна наукова конференція «Науковий потенціал славистики: історичні здобутки та тенденції розвитку» (НАН України, Український комітет славистів, НБУВ, КНУ ім. Тараса Шевченка, м. Київ, 21 травня 2015 р.).

194. Всеукраїнська (з міжнародною участю) науково-практична конференція «Архіви – наука – суспільство: шляхи взаємодії», присвячена 20-річчю Українського науково-дослідного інституту архівної справи та документознавства (Український науково-дослідний інститут архівної справи та документознавства, Спілка архівістів України, КНУ ім. Тараса Шевченка, м. Київ, 21–22 травня 2015 р.).

195. Семінар для керівників науково-дослідних установ НАН України «Основні тенденції розвитку бібліотек в новому електронному середовищі» (НБУВ, м. Київ, 28 травня 2015 р.).

196. Наукова конференція «Київська Стара Громада в культурно-історичному просторі України» (Музей видатних діячів української культури Лесі Українки, Миколи Лисенка, Панаса Саксаганського, Михайла Старицького, м. Київ, 4 червня 2015 р.).

197. Одинадцяті Біографічні читання «Новітня вітчизняна біографіка: теорія, методика, практика» (Інститут біографічних досліджень НБУВ, Українське біографічне товариство, м. Київ, 4 червня 2015 р.).

198. XI Всеукраїнська науково-практична конференція «Український технічний музей: історія, досвід, перспективи» (Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПІК, Національний історико-архітектурний музей «Київська фортеця», м. Київ, 4–6 червня 2015 р.).

199. Засідання Президії НАН України (НАН України, м. Київ, червень 2015 р.).

200. II Міжнародна науково-практична конференція «Архів. Історія. Сучасність» (ДАОО, м. Одеса, 3–4 вересня 2015 р.).

201. Міжнародна наукова конференція «Бібліотека. Наука. Комунікація» (НБУВ Інформаційно-бібліотечна рада НАН України, Асоціація бібліотек України, Рада директорів наукових бібліотек та інформаційних центрів академії наук – членів МААН, м. Київ, 6–8 жовтня 2015 р.).

202. 14 Всеукраїнська наукова конференція «Актуальні питання історії науки і техніки» (Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПІК, Центр досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г. М. Доброва НАН України, Музей історії науки і техніки Львівського історичного музею та ін., м. Львів, 8–10 жовтня 2015 р.).

203. III Міжнародна наукова конференція «Історія археології: міжособистісні та інституціональні комунікації» (Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича та Інститут археології НАН України, м. Львів, 15–16 жовтня 2015 р.).

204. Круглий стіл, присвячений 20-річчю українського реферативного журналу «Джерело» (НБУВ, м. Київ, 21 жовтня 2015 р.).

205. Четверта міжнародна наукова конференція «Українська енциклопедистика» (Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, м. Київ, 26–29 жовтня 2015 р.).

206. Всеукраїнська наукова конференція «Особистість в українській історії: погляд крізь віки (до 100-річчя з дня народження академіка НАН України П. Т. Тронька)» (КНУ ім. Тараса Шевченка, Інститут історії України НАН України, Київська обласна організація НСКУ, м. Київ, 6 листопада 2015 р.).

207. Засідання Бюро Секції суспільних і гуманітарних наук НАН України (НАН України, м. Київ, 12 листопада 2015 р.).

208. Круглий стіл «Історико-культурний та науковий потенціал Півдня та Сходу України в умовах окупації та воєнних дій: загрози, втрати, перспективи збереження та відновлення» (Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України та ін., м. Київ, 12 листопада 2015 р.).

209. Всеукраїнська науково-практична конференція «Бібліотечне краєзнавство у культурному просторі України» (Міністерство культури України, Національна

історична бібліотека України, Національна спілка краєзнавців України, Київський національний університет культури і мистецтв, м. Київ, 12 листопада 2015 р.).

210. Семінар для керівників бібліотек НДУ НАН України (НБУВ, м. Київ, 16 листопада 2015 р.).

211. Всеукраїнська наукова конференція Шістнадцяті джерелознавчі читання «Архівна наука і освіта в незалежній Україні» (КНУ ім. Тараса Шевченка, УНДІАСД, Спілка архівістів України, м. Київ, 24 листопада 2015 р.).

212. Науковий семінар «Проведення експертизи цінності документів, формування архівних справ та передавання справ до архіву установи» для працівників Інституту демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи НАН України (Інститут архівознавства НБУВ, м. Київ, 25 листопада 2015 р.).

213. Міжнародна науково-практична конференція «Теоретические и практические проблемы документоведения и архивоведения: ретроспектива и современность» (БелНИИДАД, м. Мінськ (Республіка Білорусь), 2–3 грудня 2015 р.).

214. Бібліотекознавчі студії, присвячені пам'яті професора Михайла Семеновича Слободяника (НБУВ, м. Київ, 9 грудня 2015 р.).

215. V Міжнародна наукова конференція «Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії. До 75-ї річниці Рівненського державного гуманітарного університету» (історико-соціологічний факультет Рівненського державного гуманітарного університету, м. Рівне, 9–10 грудня 2015 р.).

216. Щорічна науково-практична міжнародна конференція Національного музею історії України (НМІУ, м. Київ, 10–11 грудня 2015 р.).

217. Міжнародна наукова конференція «Бібліотека. Наука. Комунікація» (НБУВ, Інформаційно-бібліотечна рада НАН України, Асоціація бібліотек України, Рада директорів наукових бібліотек та інформаційних центрів академій наук – членів МААН, м. Київ, 6–8 жовтня 2015 р.).

218. II Міжнародна конференція «Археология Восточноевропейской лесостепи» (ТОВ «ТЕРРА», ТОВ Науково-виробниче об'єднання «Черноземье», ТОВ «Белгородская археологическая экспертиза», НОО «Центр сохранения культурного наследия Центрального Черноземья», м. Воронеж (РФ), 18–20 грудня 2015 р.).

2016

219. Засідання Товариства «Знання» України (м. Київ, 21 січня 2016 р.).

220. Міжнародна науково-практична конференція «Суспільні науки: сучасні тенденції та фактори розвитку» (ГО «Причорноморський центр досліджень проблем суспільства», м. Одеса, 22–23 січня 2016 р.).

221. Засідання Президії НАН України (НАН України, м. Київ, 27 січня 2016 р.).

222. Міжнародна наукова конференція «XXVI zinātniskie lasījumi» (Даугавпілський університет, м. Даугавпілс (Латвійська Республіка), 28–29 січня 2016 р.).
223. Науковий семінар «Принципи формування архівного фонду академічної установи» для працівників Інституту проблем математичних машин та систем НАН України (Інститут архівознавства НБУВ, м. Київ, 2 лютого 2016 р.).
224. Засідання Президії НАН України (НАН України, м. Київ, 3 лютого 2016 р.).
225. Науковий семінар «Порядок складання архівних описів справ» для працівників Технічного центру НАН України (Інститут архівознавства НБУВ, м. Київ, 9 лютого 2016 р.).
226. Круглий стіл «Мовна ситуація в Україні: оцінки стану та моделі змін» (НАН України, м. Київ, 18 лютого 2016 р.).
227. Міжнародна науково-практична конференція «Пріоритетні напрями розвитку суспільних наук у XXI столітті» (Херсонський державний університет, м. Херсон, 26–27 лютого 2016 р.).
228. XXVI читання академіка В. І. Вернадського «Розвиток науки – стратегія забезпечення майбутнього» (Комісія НАН України з розробки наукової спадщини академіка В. І. Вернадського, НБУВ, м. Київ, 11 березня 2016 р.).
229. Науковий семінар «Основні принципи підготовки та передавання справ зі структурних підрозділів до архіву установи» для працівників Технічного центру НАН України (Інститут архівознавства НБУВ, м. Київ, 14 березня 2016 р.).
230. Науковий семінар «Особливості експертизи цінності науково-дослідних документів Інституту історії України НАН України» для працівників Інституту історії України НАН України (Інститут архівознавства НБУВ, м. Київ, 19 квітня 2016 р.).
231. Науковий семінар «Науково-технічне впорядкування архівної документації в установах НАН України та правила проведення експертизи цінності документів» для працівників Інституту демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи НАН України (Інститут архівознавства НБУВ, м. Київ, 11 травня 2016 р.).
232. Всеукраїнська науково-практична конференція «Інформаційно-документаційне забезпечення сучасного суспільства» (Навчально-науковий інститут менеджменту та підприємництва Державного університету телекомунікацій, м. Київ, 19–20 травня 2016 р.).
233. Науковий семінар «Особливості проведення експертизи цінності та архівного описання документів для установ, в діяльності яких не утворюються документи НАФ України» для працівників Лікарні для вчених НАН України (Інститут архівознавства НБУВ, м. Київ, 24 травня 2016 р.).
234. VII Міжнародна наукова конференція «Глобалізація / європеїзація і розвиток національних слов'янських культур» (до Дня слов'янської писемності

і культури) (НАН України, НБУВ, Український комітет славістів, КНУ ім. Тараса Шевченка, м. Київ, 24 травня 2016 р.).

235. Науковий семінар «Розроблення та впровадження номенклатури в діяльність установ НАН України» для працівників Головної астрономічної обсерваторії НАН України (Інститут архівознавства НБУВ, м. Київ, 8 червня 2016 р.).

236. Всеукраїнська наукова конференція «Соціально-гуманітарні науки та сучасні виклики» (факультет суспільних наук і міжнародних відносин, кафедра міжнародних відносин Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара, м. Дніпро, 29–30 червня 2016 р.).

237. Круглий стіл «Правова держава: світовий досвід і українська модель» (Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, м. Київ, 14 вересня 2016 р.).

238. Українсько-норвезька наукова конференція «Мова та ідентичність» (Посольство Королівства Норвегія в Україні, м. Київ, 1 жовтня 2016 р.).

239. Науковий семінар «Проведення експертизи цінності документів, формування архівних справ та передавання справ до архіву установи» для працівників Інститут ядерних досліджень НАН України (Інститут архівознавства НБУВ, м. Київ, 4 жовтня 2016 р.).

240. Міжнародна наукова конференція «Бібліотека. Наука. Комунікація: формування національного інформаційного простору» (НБУВ, Інформаційно-бібліотечна рада НАН України, Асоціація бібліотек України, Рада директорів наукових бібліотек та інформаційних центрів академії наук – членів МААН, м. Київ, 4–6 жовтня 2016 р.).

241. IV Міжнародна наукова конференція з історії археології «Історія археології: архівна і музейна спадщина Центральної та Східної Європи» (Інститут українознавства імені Івана Крип'якевича НАН України та Інститут археології НАН України, м. Львів, 6–7 жовтня 2016 р.).

242. Міжнародна наукова конференція «V Міждисциплінарні гуманітарні читання» (Міністерство освіти і науки України, НАН України, м. Київ, 19 жовтня 2016 р.).

243. Засідання Міжнародного комітету славістів (Президія Міжнародного комітету славістів, м. Бухарест (Румунія), 24 жовтня 2016 р.).

244. Науковий семінар «Документування управлінської діяльності державного підприємства НАФ» для працівників ДП «НВЦ "Титан" ІЕЗ ім. Є. О. Патона НАН України» (Інститут архівознавства НБУВ, м. Київ, 2 листопада 2016 р.).

245. X Міжнародна наукова конференція, присвячена 125-річчю професора К. Е. Гриневича (ХНУ ім. В. Н. Каразіна, м. Харків, 4–5 листопада 2016 р.).

246. Науковий семінар «Науково-організаційна, науково-дослідна та кадрова документація: особливості описування та зберігання» для працівників Інституту

геохімії, мінералогії та рудоутворення ім. М. П. Семененка НАН України (Інститут архівознавства НБУВ, м. Київ, 9 листопада 2016 р.).

247. Всеукраїнська наукова конференція «Сімнадцять джерелознавчі читання», присвячена 150-річчю з дня народження Михайла Грушевського (кафедра архівознавства та спеціальних галузей історичної науки КНУ ім. Тараса Шевченка, м. Київ, 16 листопада 2016 р.).

248. Третій міжнародний науковий Славістичний колоквиум (Інститут української археографії та джерелознавства імені М. С. Грушевського НАН України, м. Київ, 18 листопада 2016 р.).

249. X Міжнародна наукова конференція «Authority and Society – 2016» (м. Тбілісі (Грузія), 26 листопада 2016 р.).

250. Всеукраїнська науково-практична конференція «Биківнянська трагедія в контексті злочинів тоталітарного режиму» (до 15-річчя заснування Національного історико-меморіального заповідника «Биківнянські могили») (Український інститут національної пам'яті, КНУ ім. Тараса Шевченка, Національний історико-меморіальний заповідник «Биківнянські могили», м. Київ, 8 грудня 2016 р.).

251. Наукова конференція «Музейні читання – 2016» (Національний історичний музей України, м. Київ, 10–12 грудня 2016 р.).

2017

252. Науковий семінар «Порядок обліку архівних документів та їх передавання до архіву установи НАН України» для працівників Інституту фізіології рослин і генетики НАН України (Інститут архівознавства НБУВ, м. Київ, 18 січня 2017 р.).

253. Перша Всеукраїнська наукова конференція «Історія музейної справи кінця XIX ст. – 1930-х років. До 140-річчя від дня народження М. О. Макаренка» (Інститут археології НАН України, Національний музей історії України, Національний Києво-Печерський історико-культурний заповідник та ін., м. Київ, 6–7 лютого 2017 р.).

254. VI Міжнародна науково-практична конференція «Osobowość, społeczeństwo, polityka» (Вища школа економіки та інновацій в Любліні, Університет новітніх технологій (Україна) та ін., м. Люблін (Республіка Польща), 11–12 березня 2017 р.).

255. XXVII читання академіка В. І. Вернадського «Ноосферна цивілізація – світ науки, інженерії, технологій» (НАН України, Комісія НАН України з наукової спадщини академіка В. І. Вернадського, НБУВ, м. Київ, 14 березня 2017 р.).

256. Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні тенденції та перспективи розвитку системи управління в Україні і світі» (Міністерство освіти і науки України, Державний університет телекомунікацій, Гомельський держав-

ний технічний університет імені П. О. Сухого (Республіка Білорусь), м. Київ, 16–17 березня 2017 р.).

257. Сесія Загальних зборів Відділення історії, філософії та права НАН України (НАН України, м. Київ, 12 квітня 2017 р.).

258. XXII Всеукраїнська наукова конференція молодих істориків науки, техніки і освіти та спеціалістів «Шляхи відродження науки України» (НАН України, Інститут досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г. М. Доброва НАН України, Українське товариство істориків науки, м. Київ, 14 квітня 2017 р.).

259. Шості Всеукраїнські Зарембівські наукові читання «Українське пам'яткознавство: сучасні проблеми та тенденції» (Центр пам'яткознавства НАН України та УТОПК, Національний історико-архітектурний музей «Київська фортеця», м. Київ, 18 квітня 2017 р.).

260. Міжнародна наукова конференція «National formations in the Great War: from an imperial mobilization policy to armies of independent nation states» (Estonian War Museum – General Laidoner Museum, м. Таллінн, м. Тарту (Естонська Республіка), 25–26 квітня 2017 р.).

261. Науковий семінар «Порядок приймання-передавання архівних документів підприємства в процесі його ліквідації» для працівників Інституту гідромеханіки НАН України (Інститут архівознавства НБУВ, м. Київ, 27 квітня 2017 р.).

262. Всеукраїнська студентська науково-практична конференція «Сучасні тенденції розвитку інформаційно-комунікаційного простору» (Державний університет телекомунікацій, м. Київ, 27–28 квітня 2017 р.).

263. Міжнародна наукова конференція «Democratic processes in the Eastern and Central Europe in 1917: political, military, social and cultural aspects» (Латвійський військовий музей, м. Рига (Латвійська Республіка), 27–28 квітня 2017 р.).

264. LXXIII наукова конференція професорсько-викладацького складу, аспірантів, студентів та співробітників відокремлених структурних підрозділів університету (Національний транспортний університет, м. Київ, 9–11 травня 2017 р.).

265. Семінар «Роль та завдання бібліотек наукових установ у формуванні інформаційного простору та суспільства знань» (НБУВ, м. Київ, 11 травня 2017 р.).

266. Круглий стіл «Дослідження Півдня і Сходу України: здобутки академічної науки (2014–2017)» (НБУВ, м. Київ, 16 травня 2017 р.).

267. Науковий семінар «Особливості експертизи цінності науково-організаційних документів Інституту електродинаміки НАН України» для працівників Інституту електродинаміки НАН України (Інститут архівознавства НБУВ, м. Київ, 17 травня 2017 р.).

268. Міжнародна наукова конференція «За Україну, за її волю», присвячена 100-річчю створення Української армії (КНУ ім. Тараса Шевченка, м. Київ, 18–19 травня 2017 р.).

269. XII Міжнародна конференція молодих учених та спеціалістів «Історія освіти, науки і техніки в Україні», присвячена 100-річчю від дня створення ННСГБ НААН (ННСГБ, м. Київ, 19 травня 2017 р.).

270. Міжнародна науково-практична конференція «Історія і сучасність аграрної освіти і науки», присвячена пам'яті Михайла Ліванова (НААН, ННСГБ, Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв, 23 травня 2017 р.).

271. Міжнародна наукова конференція «Слов'янознавство і нові парадигми та напрями соціогуманітарних досліджень» (НАН України, НБУВ, Український комітет славистів та ін., м. Київ, 24 травня 2017 р.).

272. Науковий семінар «Систематизація та зберігання документів у діловодстві. Складання описів на документацію Архівного фонду НАН України в установах НАН України» для працівників Інституту експериментальної патології, онкології і радіобіології ім. Р. Є. Кавецького НАН України (Інститут архівознавства НБУВ, м. Київ, 24 травня 2017 р.).

273. Всеукраїнський науково-практичний круглий стіл «Інформаційне суспільство сьогодні: тенденції розвитку, актуальні проблеми і рішення» (Державний університет телекомунікацій, м. Київ, 25 травня 2017 р.).

274. Міжнародна наукова конференція «Феномен Більського городища – 2016», присвячена 95-річчю від дня народження визначного українського археолога, професора Бориса Шрамка та 110-річчю від початку археологічних досліджень на Більському городищі (Полтавська облдержадміністрація, Історико-культурний заповідник «Більськ», Інститут народознавства НАН України, смт Котельва Полтавської обл., 12–13 серпня 2016 р.).

275. Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні питання суспільних наук: наукові дискусії» (ГО Київська наукова суспільнознавча організація, м. Київ, 18–19 серпня 2017 р.).

276. VII Міжнародний конгрес дослідників Білорусі (Інститут політичних досліджень «Політична сфера» та Інститут Великого князівства Литовського, м. Варшава (Республіка Польща), 15–17 вересня 2017 р.).

277. Міжнародна наукова конференція «Бібліотека. Наука. Комунікація. Стратегічні завдання розвитку наукових бібліотек» (НБУВ, Інформаційно-бібліотечна рада НАН України, Асоціація бібліотек України, Рада директорів наукових бібліотек та інформаційних центрів академій наук – членів МААН, м. Київ, 3–5 жовтня 2017 р.).

278. 16 Всеукраїнська наукова конференція «Актуальні питання науки і техніки» (ДУ «Інститут досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г. М. Доброва НАН України» та ін., м. Київ, 5–7 жовтня 2017 р.).

279. Презентація наукового видання «Історія Національної академії наук України. 1956–1960» (Інститут архівознавства НБУВ, м. Київ, 10 жовтня 2017 р.).

280. Науковий семінар «Сучасні зміни в нормативних документах з архівної справи та діловодства науково-дослідного інституту НАН України» для працівників Інституту проблем моделювання в енергетиці ім. Г. Є. Пухова НАН України (Інститут архівознавства НБУВ, м. Київ, 11 жовтня 2017 р.).

281. Круглий стіл «Створення енциклопедій у сучасному інформаційному просторі» (ДНУ «Енциклопедичне видавництво», м. Київ, 18 жовтня 2017 р.).

282. Презентація наукового видання «Документи С. Я. Парамонова у фондах Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського» (Інститут архівознавства НБУВ, м. Київ, 18 жовтня 2017 р.).

283. Засідання Президії Товариства «Знання» України (Товариство «Знання» України, м. Київ, 20 жовтня 2017 р.).

284. Всеукраїнська наукова конференція «У полі й у кабінеті: експедиції українських музейників» (до 150-річчя від дня народження Миколи Біляшівського та 140-річчя від дня народження Данила Щербаківського) (Національний художній музей України, Інститут археології НАН України, м. Київ, 24 жовтня 2017 р.).

285. XIV Міжнародна наукова конференція молодих учених «Молодеж в науке – 2017» (НАН Білорусі, м. Мінськ (Республіка Білорусь), 30 жовтня – 2 листопада 2017 р.).

286. Міжнародна науково-практична конференція «Архіви в сучасному світі: виклики та завдання» (Державна архівна служба України, Український науково-дослідний інститут архівної справи та документознавства, м. Київ, 7–8 грудня 2017 р.).

2018

287. Координаційна нарада робочої групи НАН України зі створення Віртуального музею історії НАН України, (НАН України, Інститут телекомунікацій і глобального інформаційного простору, НБУВ, Інститут досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г. М. Доброва, м. Київ, 30 січня 2018 р.).

288. XXVIII читання академіка В. І. Вернадського «В. І. Вернадський і становлення фундаментальної науки в Україні» (НАН України, НААН, Комісія НАН України з розробки наукової спадщини академіка В. І. Вернадського, НБУВ, м. Київ, 12 березня 2018 р.).

289. XXVIII Київський міжнародний симпозіум з наукознавства та історії науки «100-річчя Національної академії наук України: минуле та сучасність» (Добровські читання) (Інститут досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г. М. Доброва, м. Київ, 12–13 березня 2018 р.).

290. Міжнародна наукова конференція «The Third Way: The national Resistance Movement Against Communist and Nazi occupation Regimes in the Baltic region» (м. Рига (Латвійська Республіка), березень 2018 р.).

291. 7 Міжнародна міждисциплінарна наукова конференція «The Region: History, Culture, Language» (м. Шауляй (Литовська Республіка), березень 2018 р.).

292. Координаційна нарада робочої групи НАН України зі створення Віртуального музею історії НАН України (Інститут телекомунікацій і глобального інформаційного простору НАН України, НБУВ, Інститут досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г. М. Доброва, м. Київ, 17 квітня 2018 р.).

293. Семінар для керівників бібліотек наукових установ НАН України «Робота бібліотек наукових установ НАН України: основні пріоритети та завдання розвитку в 2018 році» (НАН України, НБУВ, м. Київ, 19 квітня 2018 р.).

294. XXIII Всеукраїнська наукова конференція молодих істориків науки, техніки і освіти та спеціалістів, присвячена 100-річчю Національної академії наук України (НАН України, м. Київ, 20 квітня 2018 р.).

295. XIII Всеукраїнська конференція молодих учених та спеціалістів «Історія освіти, науки і техніки в Україні», присвячена 100-річчю від часу утворення у складі Міністерства земельних справ комітетів – вченого і сільськогосподарської освіти (нині – Національна академія аграрних наук України) та 80-річчю від дня народження академіка НААН, заслуженого діяча науки і техніки України, Героя України, президента Національної академії аграрних наук України Михайла Васильовича Зубця (ННСГБ НААН України, м. Київ, 18 травня 2018 р.).

296. Міжнародна наукова конференція «Сто років академічної славистики в Україні: здобутки і перспективи» (НБУВ, м. Київ, 24 травня 2018 р.).

297. Науково-практичний семінар для працівників Інституту проблем моделювання в енергетиці ім. Г. Є. Пухова НАН України та ліквідаційної комісії Відділення гібридних моделюючих та керуючих систем в енергетиці ІПМЕ ім. Г. Є. Пухова НАН України «Особливості обліку та збереження документів НАФ в процесі реорганізації установи» (Інститут архівознавства НБУВ, м. Київ, 24 травня 2018 р.).

298. 13 Всеукраїнська науково-практична конференція «Український технічний музей: історія, досвід, перспективи» (Центр пам'яткознавства НАНУ і УТОПІК, Академія інженерних наук України, Державний політехнічний музей при НТУУ «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», м. Конотоп, Сумська обл., 24–26 травня 2018 р.).

299. I Міжнародний з'їзд архівістів та хранителів музеїв в Нагуєвичач (Літературно-меморіальний музей Івана Франка Державного історико-культурного заповідника «Нагуєвичі», с. Нагуєвичі, Дрогобицький р-н Львівської обл., 27–28 травня 2018 р.).

300. Міжнародний фестиваль «Книжковий Арсенал: Проект майбутнього, 2018» (Мистецький Арсенал, видавництва і бібліотеки України, м. Київ, 30–31 травня 2018 р.).

301. Науково-практичний семінар для працівників Інституту математики НАН України «Систематизація та зберігання документів у діловодстві. Складання описів на документацію Архівного фонду НАН України в установах НАН України» (Інститут архівознавства НБУВ, м. Київ, 7 червня 2018 р.).

302. Засідання Президії НАН України (НАН України, м. Київ, 13 червня 2018 р.).

303. XVIII Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Гуманітарний простір науки: досвід та перспективи» (Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет ім. Григорія Сковороди, м. Переяслав-Хмельницький, 25 червня 2018 р.).

304. IX Міжнародний конгрес українців (НАН України, Міжнародна асоціація українців, Київська міська державна адміністрація, Міністерство освіти і науки України, Міністерство культури України та ін., м. Київ, 25–27 червня 2018 р.).

305. Міжнародний науковий симпозіум «Кераміка як маркер міжкультурних зв'язків давнього населення України: імпорти, запозичення, імітації» (НАН України, Національний музей-заповідник українського гончарства, Національний музей українського народного декоративного мистецтва, смт Опішня Полтавської обл., 14 липня 2018 р.).

306. 16-й Міжнародний з'їзд славістів (Міжнародний комітет славістів, Союз славістичних товариств Сербії, філологічний факультет Белградського університету, Сербська академія наук, м. Белград (Республіка Сербія), 20–27 серпня 2018 р.).

307. V Міжнародні Спаські наукові читання, присвячені 100-річчю музейної діяльності І. Г. Спаського та 25-річчю створення Національного історико-культурного заповідника «Гетьманська столиця» (Ніжинський краєзнавчий музей імені Івана Спаського, Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПК, м. Ніжин, м. Батурін Чернігівської обл., 12–14 вересня 2018 р.).

308. Міжнародна наукова конференція «Openness to the word and the birth of a modern nation in the Eastern Region of the Baltic Sea» (Клайпедський університет, м. Клайпеда (Литовська Республіка), 20–21 вересня 2018 р.).

309. 17-та Всеукраїнська наукова конференція «Актуальні питання історії науки і техніки» (Центр пам'яткознавства НАНУ і УТОПК, Інститут досліджень нау-

ково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г. М. Доброва, НТУУ «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», м. Київ, 27–29 вересня 2018 р.).

310. Міжнародна наукова конференція «The formation of National states in the Baltic Region and Eastern Europe 1917–1918» (Латвійський військовий музей, м. Рига (Латвійська Республіка), вересень 2018 р.).

311. Науково-практичний семінар «Складання описів на документацію Архівного фонду НАН України в установах НАН України. Систематизація та зберігання документів у діловодстві» для працівників Інституту теоретичної фізики ім. М. М. Боголюбова НАН України (Інститут архівознавства НБУВ, м. Київ, 23 жовтня 2018 р.).

312. Засідання вченої ради Інституту водних проблем і меліорації НААН України (Інститут водних проблем і меліорації НААН України, м. Київ, 1 листопада 2018 р.).

313. Координаційна нарада робочої групи НАН України зі створення Віртуального музею історії НАН України (Інститут телекомунікацій і глобального інформаційного простору НАН України, НБУВ, Інститут досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г. М. Доброва, м. Київ, 1 листопада 2018 р.).

314. Круглий стіл «Не бути приреченим на забуття». Пам'яті репресованої родини Григорія Миколайовича Грушевського (1867–1938) (Історико-меморіальний музей Михайла Грушевського, м. Київ, 2 листопада 2018 р.).

315. Засідання Координаційно-методичної ради (Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН України, м. Київ, 3 листопада 2018 р.).

316. Засідання вченої ради Інституту агроєкології і природокористування НААН України (Інститут агроєкології і природокористування НААН України, м. Київ, 4 листопада 2018 р.).

317. Міжнародна наукова конференція «Бібліотека. Наука. Комунікація: 100-річчя Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського» (НБУВ, Інформаційно-бібліотечна рада НАН України, Асоціація бібліотек України, Рада директорів наукових бібліотек та інформаційних центрів академії наук – членів МААН, м. Київ, 6–8 листопада 2018 р.).

318. Урочисте засідання вченої ради ННЦ «Інституту механізації та електрифікації сільського господарства» та Координаційно-методичної ради ПМЦ «Механізація» НААН України, присвячене 100-річчю від дня заснування Національної академії аграрних наук України (смт Глеваха, Васильківський р-н, Київська обл., 7 листопада 2018 р.).

319. Засідання вченої ради ННЦ «Інститут аграрної економіки» НААН (ННЦ «Інститут аграрної економіки», м. Київ, 12 листопада 2018 р.).

320. Наукова конференція «Енциклопедистика в Україні: люди, ідеї, поступ» (ДНУ «Енциклопедичне видавництво», м. Київ, 14 листопада 2018 р.).

321. Урочисте засідання, присвячене 100-річчю Національної академії аграрних наук України (ННСГБ НААН України, м. Київ, 14 листопада 2018 р.).
322. Урочисте засідання вченої ради Інституту сільського господарства Полісся НААН України з приводу ювілею Національної академії аграрних наук України (НААН, м. Житомир, 17 листопада 2018 р.).
323. I Всеукраїнський археологічний з'їзд (Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя, Інститут археології НАН України, м. Ніжин, 23–25 листопада 2018 р.).
324. Міжнародна конференція «Atkurtai Lietuvos Kariuomenė – 100 metų» (Міністерство національної оборони Литовської Республіки, Литовська військова академія, м. Вільнюс (Литовська Республіка), листопад 2018 р.).
325. Науковий захід «Щорічна науково-практична конференція Національного музею історії України. 2018 рік» (Міністерство культури України, Національний музей історії України, м. Київ, 6–7 грудня 2018 р.).
326. Прес-конференція «Національній академії наук України – 100 років» (Українське національне інформаційне агентство «Укрінформ», м. Київ, 7 грудня 2018 р.).

2019

327. XXIX читання академіка Володимира Івановича Вернадського «Розвинуте наукове середовище – неодмінна умова формування креативного вченого» (НАН України, Комісія НАН України з наукової спадщини академіка В. І. Вернадського, НБУВ, м. Київ, 12 березня 2019 р.).
328. XXIV Всеукраїнська наукова конференція молодих істориків науки, техніки і освіти та спеціалістів «Наука як феномен національної культури» (Інститут досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г. М. Доброва НАН України, м. Київ, 19 квітня 2019 р.).
329. Загальні збори НАН України (НАН України, м. Київ, 25 квітня 2019 р.).
330. XIII Всеукраїнський фестиваль науки Національної академії наук України (НАН України, м. Київ, 16 травня 2019 р.).
331. XIV Всеукраїнська конференція молодих учених та спеціалістів «Історія освіти, науки і техніки в Україні», присвячена ювілейним датам від дня народження видатних учених в галузі аграрних наук – основоположників сільськогосподарської дослідної справи в Україні за науковими напрямками, професорів – Богданова Сергія Михайловича (1859–1920), Шиндлера Камілла Гавриловича (1869–1940) та чл.-кор. АН УРСР Тюленева Миколи Олександровича (1889–1969) (ННСГБ, НААН, м. Київ, 17 травня 2019 р.).
332. III Міжнародна військово-історична наукова конференція «Виборюючи незалежність», присвячена 140-річчю з дня народження Голови Директорії,

Головного отамана військ УНР Симона Петлюри (КНУ ім. Тараса Шевченка, м. Київ, 18–19 травня 2019 р.).

333. Міжнародна наукова конференція «Славістика й україністика: взаємне посилення розвитку» (НАН України, Український комітет славістів, НБУВ, КНУ ім. Тараса Шевченка, м. Київ, 24 травня 2019 р.).

334. Урочисте зібрання у Національній бібліотеці України імені В. І. Вернадського, присвячене передаванню Грамоти Петра I від 1708 року про поставлення на Київську митрополію Іоасафа Кроковського (НБУВ, м. Київ, 30 травня 2019 р.).

335. Сьома Міжнародна науково-практична конференція «Лікарське рослинництво: від досвіду минулого до новітніх технологій» (Полтавська державна аграрна академія, м. Полтава, 30–31 травня 2019 р.).

336. П'ятнадцять Біографічні читання, присвячені 100-річчю від часу заснування Біографічної комісії УАН та 25-річчю Інституту біографічних досліджень НБУВ «Українська біографістика: історичний поступ та сучасні виклики» (Інститут біографічних досліджень НБУВ, м. Київ, 6 червня 2019 р.).

337. IV Міжнародна наукова конференція «Лікарські рослини: традиції та перспективи досліджень», присвячена 140-річчю з дня народження П. І. Гавсевича (Інститут агроекології і природокористування НААН, с. Березоточа, Лубенський р-н Полтавської обл., 13–14 червня 2019 р.).

338. Розширене засідання Комісії НАН України з наукової спадщини академіка В. І. Вернадського, із залученням українських вчених НАН України і закладів вищої освіти, з питання створення наукового міжвідомчого Клубу Вернадського та обрання організаційного комітету (КНУ ім. Тараса Шевченка, м. Київ, 2 липня 2019 р.).

339. VIII Міжнародний конгрес дослідників Білорусі (Європейський гуманітарний університет, м. Вільнюс (Литовська Республіка), 27–29 вересня 2019 р.).

340. V Міжнародна наукова конференція «Природничі музеї в Україні: становлення та перспективи розвитку» з нагоди 100-річчя Зоологічного музею НАН України (Національний науково-природничий музей НАН України, м. Київ, 7–8 жовтня 2019 р.).

341. Міжнародна наукова конференція «Бібліотека. Наука. Комунікація: актуальні тенденції у цифрову епоху» (НБУВ, Інформаційно-бібліотечна рада НАН України, Асоціація бібліотек України, Рада директорів наукових бібліотек та інформаційних центрів академій наук – членів МААН, м. Київ, 8–10 жовтня 2019 р.).

342. Науково-дослідна конференція V читання пам'яті М. Біляшівського на тему «Культурно-мистецьке життя Києва кін. XIX – поч. XX ст.» (Національний художній музей України, м. Київ, 4–5 листопада 2019 р.).

343. Міжнародна наукова конференція VIII Міждисциплінарні гуманітарні читання (НАН України, Клуб молодих учених, Київський будинок вчених, факультет

тет філософії та суспільствознавства НПУ ім. М. П. Драгоманова, історичний факультет Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, Польський культурно-освітній центр, Українсько-канадська ініціатива «Українсько-Єврейська зустріч», Національний історико-етнографічний заповідник «Переяслав», Донецький національний університет імені Василя Стуса, ГО «Молодіжна організація науковців України», м. Київ, 21 листопада 2019 р.).

344. Міжнародна наукова конференція «Paramilitarism and the Lithuanian riflemen's union: historical challenges and activity ideas» (Університет Вітовта Великого, м. Каунас (Литва), 21–22 листопада 2019 р.).

345. Двадцять джерелознавчі читання «Архівознавство в контексті історичної пам'яті та цифровізації суспільства», присвячені 75-річчю від дня заснування кафедри архівознавства та спеціальних галузей історичної науки (КНУ ім. Тараса Шевченка, м. Київ, 28 листопада 2019 р.).

346. Всеукраїнська науково-практична конференція «Традиції та трансформації народної культури Чернігово-Сіверщини» (Державний науковий центр захисту культурної спадщини від техногенних катастроф, м. Київ, 29 листопада 2019 р.).

2020

347. Розширене засідання науково-координаційної Ради Південного міжрегіонального наукового центру НААН України «Наукове забезпечення інноваційного розвитку аграрного сектора Півдня України. Досвід Південного міжрегіонального наукового центру НААН» (Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв, 20 лютого 2020 р.).

348. Ювілейна сесія Загальних зборів НАН України, присвячена 150-річчю від дня народження акад. Є. О. Патона (НАН України, м. Київ, 5 березня 2020 р.).

349. Міжнародна науково-практична конференція «Треті києвознавчі читання: історія та етнокультура» (КНУ ім. Тараса Шевченка, Національна спілка краєзнавців України, Софійський університет «Св. Климент Охридський», м. Київ, 27 березня 2020 р.).

350. 73 Міжнародна конференція молодих учених «Каразінські читання», присвячена 215-річчю від заснування Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (ХНУ ім. В. Н. Каразіна, м. Харків, 24 квітня 2020 р.).

351. XV Всеукраїнська наукова конференція молодих учених та спеціалістів «Історія освіти, науки і техніки в Україні», присвячена ювілейним датам від дня народження видатних учених в галузі аграрних наук Вольфа Мойсея Михайловича, Осьмака Кирила Івановича, академіка НАН України та НААН України Созінова Олексія Олексійовича (ННСГБ НААН України, м. Київ, 15 травня 2020 р.).

352. II Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція «Перспективні напрями та інноваційні досягнення аграрної науки», присвячена видатному вченому, викладачу, організатору сільськогосподарського виробництва, засновнику Херсонського земського сільськогосподарського училища, кандидату сільського господарства і лісівництва К. І. Тархову (ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет», ННСГБ НААН України, Інститут зрошуваного землеробства та Інститут рису НААН України, м. Херсон, 22 травня 2020 р.).

353. Двадцять п'ята Всеукраїнська наукова конференція молодих істориків науки, техніки і освіти та спеціалістів «Суспільне значення інтелектуальної діяльності» (НАН України, Інститут досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г. М. Доброва, Українське товариство істориків науки, Рада молодих учених Міністерства освіти і науки України, Центр досліджень з історії науки і техніки ім. О. П. Бородіна, Державний політехнічний музей НТУУ «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», Музей історії Київського метрополітену, м. Київ, 19 червня 2020 р.).

354. Міжнародна наукова конференція «Політика пам'яті та «битви за минуле» (ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України», м. Київ, 25 червня 2020 р.).

355. Міжнародна наукова конференція «Бібліотека. Наука. Комунікація: розвиток бібліотечно-інформаційного потенціалу в умовах цифровізації» (НБУВ, Інформаційно-бібліотечна рада НАН України, Асоціація бібліотек України, Рада директорів наукових бібліотек та інформаційних центрів академій наук – членів МААН, м. Київ, 6–8 жовтня 2020 р.).

356. XXIII Всеукраїнська науково-практична конференція «Короленківські читання 2020. Бібліотеки, архіви, музеї: історичний досвід та актуальні тенденції розвитку» (Міністерство культури та інформаційної політики України, Харківська державна академія культури, Український науково-дослідний інститут архівної справи та документознавства, Спілка архівістів України, Центральний державний електронний архів України, м. Харків, 22–23 жовтня 2020 р.).

357. Всеукраїнська науково-практична конференція «Українська інтелігенція і Тарасова Гора», приурочена до 200-річчя від дня народження Григорія Честахівського та 150-річчя Володимира Різниченка (Шевченківський національний заповідник, м. Канів, Черкаська обл., 22–23 жовтня 2020 р.).

358. XXX читання академіка В. І. Вернадського «Розвиток науки як продуктивної сили – незмінна академічна традиція» (НАН України, Комісія НАН України з наукової спадщини академіка В. І. Вернадського, НБУВ, м. Київ, 27 листопада 2020 р.).

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ ТА АБРЕВІАТУР ⁶³

авт. – автори, авторський	ІР НБУВ – Інститут рукопису НБУВ
авт.-уклад. – автори-укладачі	канд. істор. наук – кандидат історичних наук
акад. – академік	канд. фіз.-мат. наук – кандидат фізико-математичних наук
АН – Академія наук	канд. філос. наук – кандидат філософських наук
АФ – Архівний фонд	КДУ ім. Т. Г. Шевченка – Київський державний університет ім. Т. Г. Шевченка
ВУАН – Всеукраїнська академія наук	КНУ ім. Тараса Шевченка – Київський національний університет імені Тараса Шевченка
ВУЕ – Велика українська енциклопедія	КПІ – Київський політехнічний інститут
ГДА СБУ – Галузевий державний архів Служби безпеки України	МААН – Міжнародна асоціація академії наук
гол. ред. – головний редактор	НААН України – Національна академія аграрних наук України
д-р. біол. наук – доктор біологічних наук	НАМН України – Національна академія медичних наук України
д-р. геол. наук – доктор геологічних наук	НАН України – Національна академія наук України
д-р. іст. наук – доктор історичних наук	НАПН України – Національна академія педагогічних наук України
д-р. філос. наук – доктор філософських наук	НАФ – Національний архівний фонд
д-р. юр. наук – доктор юридичних наук	НБУВ – Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
ДАКО – Державний архів Київської області	НМР – науково-методична рада
Держкомархів України – Державний комітет архівів України	ННСГБ НААН України – Національна наукова сільськогосподарська бібліотека НААН України
ДНСГБ – Державна наукова сільськогосподарська бібліотека	НОВ Президії НАН України – Науково-організаційний відділ Президії НАН України
ДНУ – Державна наукова установа	
ДОУНБ – Дніпропетровська обласна універсальна наукова бібліотека ім. Первочителів слов'янських Кирила і Мефодія	
ЕК – експертна комісія	
ЕПК НАН України – Експертно-перевірний комісія НАН України	
ІА НБУВ – Інститут архівознавства	
ІГН НАН України – Інститут геологічних наук НАН України	

⁶³ До Списку не включено найпоширеніші загальноприйняті скорочення. До них застосовуються чинні національні стандарти бібліографічного запису скорочення слів і словосполучень українською та поданих іноземними європейськими мовами.

- ООН – Організація Об'єднаних Націй
оп. – опис
РАН – Російська академія наук
РМ – Рада Міністрів
РФ – Російська Федерація
СІАЗ – Служба інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади
СРСР – Союз Радянських Соціалістичних Республік
США – Сполучені Штати Америки
УААН – Українська академія аграрних наук
УАН – Українська академія наук
Укрдержархів – Державна архівна служба України
УНДІАСД – Український науково-дослідний інститут архівної справи та документознавства
упоряд. – упорядник, упорядники
УРСР – Українська Радянська Соціалістична Республіка
- УТОПК – Українське товариство охорони пам'яток історії та культури
ф. – фонд
ЦДАВО України – Центральний державний архів вищих органів влади та управління України
ЦДАГО України – Центральний державний архів громадських об'єднань України
ЦДІАК України – Центральний державний історичних архів України, м. Київ
ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного – Центральний державний кінофотофоноархів України імені Г. С. Пшеничного
чл.-кор. – член-кореспондент
ЧССР – Чехословацька Соціалістична Республіка

Для нотаток

Наукове видання

**ІНСТИТУТ АРХІВОЗНАВСТВА
НАЦІОНАЛЬНОЇ БІБЛІОТЕКИ УКРАЇНИ імені В. І. ВЕРНАДСЬКОГО:
ФОРМУВАННЯ ТА ДОСЛІДЖЕННЯ АРХІВНОГО ФОНДУ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ
(2000–2020)**

Монографія

Відповідальний редактор

О. С. Онищенко

Авторський колектив:

Березовська Ольга Василівна (1.2)
Вербіцька Оксана Іванівна (додатки, список скорочень)
Індиченко Ганна Володимирівна (3.1, 3.2, 3.3, 4)
Кіржаєва Ірина Григорівна (2.4)
Матвійчук Лариса Олександрівна (додатки)
Новохатський Костянтин Євгенович (2.3)
Онищенко Олексій Семенович (передмова, 3.1, 3.2, 3.3, післямова)
Січова Оксана Василівна (1.1, 1.3, 1.4, 1.5)
Шаповал Андрій Іванович (2.1, 2.2, 2.3, 4)
Шарабанова Світлана Володимирівна (додатки)
Яременко Лідія Миколаївна (передмова, 2.3, 4, післямова)

Редактор Малігон Г. М.

Комп'ютерна верстка Головаха Л. І.

Підп. до друку 23.12.2021. Формат 70×100/16.
Ум. друк. арк. 22,02. Наклад 200 прим. Зам. № 32.

Видавець і виготовлювач
Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
просп. Голосіївський, 3, м. Київ, 03039
тел. +38 (044) 525-81-04, факс +38 (044) 525-56-02;
E-mail: library@nbuv.gov.ua

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 1390 від 11.06.2003